

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 juli 2001

WETSONTWERP

tot hervorming van de adoptie (n° 1366/001) ⁽¹⁾

WETSONTWERP

tot hervorming van de adoptie (n° 1367/001) ⁽²⁾

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 juillet 2001

PROJET DE LOI

réformant l'adoption (n° 1366/001) ⁽¹⁾

PROJET DE LOI

réformant l'adoption (n° 1367/001) ⁽²⁾

SAMENVATTING

Dit ontwerp van wet strekt ertoe de adoptie zoals die in de artikelen 343 tot 370 van het Burgerlijk Wetboek is geregeld, te herzien.

Deze hervorming heeft een dubbel objectief. Ze beoogt enerzijds het doorvoeren van de noodzakelijke wijzigingen in het Belgische recht opdat de uitvoering van het Verdrag van Den Haag van 29 mei 1993 inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie in ons land mogelijk zou worden.

Dit Verdrag waarborgt dat bij interlandelijke adoptie het hoger belang van het kind wordt gediend en dat de fundamentele rechten die hem volgens het internationale recht toekomen, worden geëerbiedigd, voert een samenwerkingsverband tussen de verdragsluitende Staten in teneinde te verzekeren dat deze waarborgen in acht worden genomen en dat ontvoering, verkoop van of handel in kinderen aldus worden voorkomen, en waarborgt de erkenning van adopties die overeenkomstig het Verdrag in de verdragsluitende Staten tot stand zijn gekomen. Het Verdrag strekt ertoe die doelstellingen tot stand te brengen door in iedere Staat centrale autoriteiten op te richten en strikte voorwaarden voor adoptie uit te werken.

⁽¹⁾ Wetsontwerp n° 1366/001 : aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

⁽²⁾ Wetsontwerp n° 1367/001 : aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

RÉSUMÉ

Le présent projet de loi tend à une refonte de la matière de l'adoption telle qu'elle est organisée par les articles 343 à 370 du Code civil.

Cette réforme a un double objectif. Elle vise, d'une part, à apporter au droit belge les modifications nécessaires à la mise en œuvre, dans notre pays, de la Convention de La Haye du 29 mai 1993 sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale.

Cette Convention établit des garanties pour que les adoptions internationales interviennent dans l'intérêt supérieur de l'enfant et dans le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international, instaure un système de coopération entre les États contractants pour assurer le respect de ces garanties et prévenir ainsi l'enlèvement, la vente ou la traite d'enfants, et assure la reconnaissance dans les États contractants des adoptions réalisées selon la Convention. La Convention entend réaliser ces objectifs par la création d'autorités centrales au sein de chaque État, et par l'établissement de conditions strictes de l'adoption.

⁽¹⁾ Projet de loi n° 1366/001 : matière visée à l'article 78 de la Constitution.

⁽²⁾ Projet de loi n° 1367/001 : matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Het andere doel van de hervorming is het wegwerken van de leemten in de huidige wetgeving, de modernisering van het adoptierecht, en het hierin invoeren van een aantal nieuwigheden.

Onder de nieuwigheden van het ontwerp kunnen onder meer worden vermeld :

- het openstellen van de adoptie voor ongehuwde personen van een verschillend geslacht die geen verwanten zijn van elkaar, en die op een permanente en affectieve wijze samen zijn en sedert ten minste drie jaar samenwonen op het ogenblik waarop de gerechtelijke procedure aanvangt;

- de voorwaarde dat adoptie van een kind plaatsvindt in zijn hoger belang, getoetst aan de fundamentele rechten die hem op grond van het internationaal recht toekomen;

- de verplichting om de oorspronkelijke ouders in te lichten over de gevolgen van hun toestemming en van de adoptie en om advies en inlichtingen te geven omtrent de mogelijkheden om hun sociale, financiële, psychologische of andere problemen verbonden aan hun situatie op te lossen;

- de overgang van de bevoegdheden inzake adoptie van de rechtbank van eerste aanleg (of de jeugdrechtbank) naar de vrederechter, die hierdoor de « adoptierechter » wordt;

- de invoering van een voorafgaande evaluatie van de bekwaamheid en de geschiktheid van de personen die wensen te adopteren; voor de interlandelijke adopties gebeurt deze evaluatie tijdens een procedure verschillend van de eigenlijke adoptieprocedure;

- de verplichting voor de personen die interlandelijk wensen te adopteren om vóór de beoordeling van hun geschiktheid een voorbereiding te krijgen;

- de afschaffing van de adoptieakte en van de homologatieprocedure en de vervanging ervan door één enkele gerechtelijke procedure;

- de verlaging tot twaalf jaar van de leeftijd vereist om in zijn adoptie te kunnen toestemmen, en de bijzondere aandacht besteed aan het luisteren naar de minderjarige;

- de mogelijkheid voor de ouders om zich in het kader van het onderzoek te verzetten tegen de raadpleging van de grootouders;

- bij gewone adoptie de mogelijkheid de naam van de geadopteerde te laten voorafgaan door die van de adoptant;

- de verduidelijking van de gevolgen van de volle adoptie van een kind door de nieuwe echtgenoot van een ouder van dat kind, of door de persoon met wie de ouder van dat kind samenwoont;

- de mogelijkheid voor een persoon opnieuw te worden geadopteerd, zowel na een gewone als na een volle adoptie, ingeval ernstige gronden dit verantwoorden;

- de invoering van de *herziening* van de gewone of volle adoptie : krachtens die procedure kan aan de adop-

L'autre objectif de la réforme est de remédier à certaines lacunes de la législation actuelle, de moderniser le droit de l'adoption, et d'y introduire un certain nombre de nouveautés.

Parmi les innovations du projet, on peut ainsi citer, entre autres :

- l'ouverture de l'adoption à des personnes non mariées de sexe différent, non apparentées, unies de façon permanente et affective, et habitant ensemble depuis au moins trois ans au moment d'entamer la procédure judiciaire d'adoption;

- la condition que l'adoption d'un enfant soit fondée sur son intérêt supérieur, apprécié au regard des droits fondamentaux qui lui sont consacrés en droit international;

- l'obligation de fournir aux parents d'origine des informations sur les conséquences de leur consentement et de l'adoption, ainsi que des conseils et des informations sur les moyens de résoudre les problèmes sociaux, financiers, psychologiques ou autres posés par leur situation;

- le passage des compétences en matière d'adoption du tribunal de première instance (ou du tribunal de la jeunesse) au juge de paix, qui devient ainsi le « juge de l'adoption »;

- l'introduction de l'évaluation préalable, par le juge de paix, des qualifications et aptitudes des personnes désireuses d'adopter; pour les adoptions internationales, cette évaluation a lieu au cours d'une procédure distincte de la procédure d'adoption proprement dite;

- l'obligation pour les personnes désirant procéder à une adoption internationale de recevoir une préparation avant l'appréciation de leur aptitude;

- la suppression de l'acte d'adoption et de la procédure d'homologation, remplacés par une procédure judiciaire unique;

- l'abaissement à douze ans de l'âge requis pour consentir à son adoption et l'attention particulière accordée à l'écoute du mineur;

- la possibilité pour les parents de s'opposer au recueil de l'avis des grands-parents dans le cadre de l'enquête;

- la possibilité, en cas d'adoption simple, de faire précéder le nom de l'adopté de celui de l'adoptant;

- la clarification des effets de l'adoption plénière d'un enfant par le nouveau conjoint ou cohabitant d'un auteur de celui-ci;

- la possibilité pour une personne de faire l'objet d'une nouvelle adoption, après une première adoption simple ou plénière, si des motifs très graves le justifient;

- l'introduction de la *révision* de l'adoption, simple ou plénière : il s'agit d'une procédure permettant de

tie een eind worden gemaakt in bijzonder ernstige omstandigheden (ontvoering van, verkoop van of handel in kinderen) waarin het belang en de rechten van het geadopteerde kind kennelijk werden geschonden.

Het gaat dus om een ambitieuze hervorming van het adoptierecht.

mettre fin à l'adoption lorsque sont établies des circonstances particulièrement graves (enlèvement, vente ou traite d'enfant) où l'intérêt et les droits de l'enfant adopté ont été manifestement bafoués.

Il s'agit donc d'une réforme ambitieuse du droit de l'adoption.

De regering heeft dit wetsontwerp op 17 juli 2001 ingediend.

De « goedkeuring tot drukken » werd op 13 september 2001 door de Kamer ontvangen.

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 17 juillet 2001.

Le « bon à tirer » a été reçu à la Chambre le 13 septembre 2001.

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CVP	:	Christelijke Volkspartij
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social-chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000 :	Parlementair document van de 50e zittingsperiode + nummer en volgnummer
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV :	Integraal Verslag (op wit papier, bevat de bijlagen en het Beknopt Verslag, met kruisverwijzingen tussen Integraal en Beknopt Verslag)
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)
CRABV :	Beknopt Verslag (op blauw papier)
PLEN :	Plenum (witte kaft)
COM :	Commissievergadering (beige kaft)

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000 :	Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° et du n° consécutif
QRVA :	Questions et Réponses écrites
CRIV :	Compte Rendu Intégral (sur papier blanc, avec annexes et CRA, avec renvois entre le CRI et le CRA)
CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (sur papier vert)
CRABV :	Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)
PLEN :	Séance plénière (couverture blanche)
COM :	Réunion de commission (couverture beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. — ALGEMEENHEDEN

Het ontwerp van wet dat de regering u ter beraadslaging voorlegt, strekt ertoe de adoptie zoals die in de artikelen 343 tot 370 van het Burgerlijk Wetboek is geregeld, te herzien.

Aan deze hervorming liggen verscheidene redenen ten grondslag, waaronder niet in het minst de wens om de leemten in de huidige wetgeving weg te werken en de verouderde aspecten ervan te schrappen. De omvang van de hervorming wordt in de eerste plaats evenwel verantwoord door de wens om in ons land het Verdrag inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie in te voeren, dat is ondertekend te Den Haag op 29 mei 1993 en waarvan het ontwerp van wet houdende instemming u overigens is voorgelegd.

A) Aard en doelstellingen van het Verdrag van Den Haag dd. 29 mei 1993

De Staten die dit Verdrag hebben ondertekend, erkennen dat het kind met het oog op de harmonieuze ontwikkeling van zijn persoonlijkheid het best opgroeit in gezinsverband, in een sfeer van geluk, liefde en begrip en dat zoveel mogelijk ernaar moet worden gestreefd het in zijn familie van herkomst te houden.

In gevallen waar voornoemde doelstelling niet kan worden bereikt en geen enkele blijvende oplossing voor het kind in zijn Staat van herkomst bestaat, biedt interlandelijke adoptie het voordeel dat hem een vast gezinsverband kan worden bezorgd. Er moeten absoluut maatregelen worden genomen die waarborgen dat bij interlandelijke adoptie het hoger belang van het kind wordt gediend, zijn fundamentele rechten worden geëerbiedigd, alsook ontvoering, verkoop van of handel in kinderen wordt voorkomen.

Het Haags Verdrag bevestigt dus, in navolging van het Verdrag van New York van 20 november 1989 inzake de rechten van het kind (inzonderheid artikel 21 van dit Verdrag), het beginsel van de subsidiariteit van de interlandelijke adoptie door een hiërarchie van oplossingen in te stellen. De voorkeur moet worden gegeven aan het behoud van het kind in zijn oorspronkelijke familie. Indien deze oplossing om diverse redenen niet kan worden toegepast, moet alles in het werk worden ge-

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — GÉNÉRALITÉS

Le projet de loi que le gouvernement a l'honneur de soumettre à vos délibérations tend à une refonte de la matière de l'adoption telle qu'elle est organisée par les articles 343 à 370 du Code civil.

Divers motifs peuvent être invoqués à l'appui de cette réforme, dont le moindre n'est pas le désir de remédier aux lacunes de la législation actuelle ou d'en supprimer les aspects désuets. L'ampleur de la réforme se justifie toutefois au premier chef par la volonté de mettre en œuvre dans notre pays la Convention sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale, signée à La Haye le 29 mai 1993, dont le projet de loi d'assentiment vous est soumis par ailleurs.

A) Nature et objectifs de la Convention de La Haye du 29 mai 1993

Les États signataires de la Convention étaient conscients du fait que, pour l'épanouissement harmonieux de sa personnalité, l'enfant doit idéalement grandir dans un milieu familial développant un climat de bonheur, d'amour et de compréhension, et qu'il convenait dès lors d'assurer autant que possible le maintien de l'enfant dans sa famille d'origine.

Dans les cas où cet objectif ne peut être atteint, et où aucune solution permanente ne peut être trouvée pour l'enfant dans son État d'origine, l'adoption internationale peut présenter l'avantage de lui donner une famille permanente. Il est toutefois absolument indispensable de prévoir des mesures garantissant, d'une part, que les adoptions internationales aient lieu dans l'intérêt supérieur de l'enfant et dans le respect de ses droits fondamentaux, et permettant, d'autre part, d'éviter l'enlèvement, la vente ou la traite d'enfants.

La Convention de La Haye, dans la foulée de la Convention de New York du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant (voyez notamment l'article 21 de cette dernière), consacre donc le principe de la subsidiarité de l'adoption internationale, en établissant une hiérarchie de solutions. La priorité est le maintien de l'enfant dans sa famille d'origine. Si pour diverses raisons, cette solution ne peut être retenue, il y a lieu de mettre tout en œuvre pour qu'une autre solution durable

steld om voor het kind in zijn eigen land een duurzame en passende oplossing te vinden (op deze wijze wordt aan de familiale ontworteling geen geografische en culturele ontworteling toegevoegd). Tot slot kan, wanneer geen van beide oplossingen mogelijk blijkt, een interlandelijke adoptie worden overwogen teneinde het kind een duurzaam en passend gezinsverband te bezorgen in het buitenland (zie in dit verband de preambule en artikel 4, b, van het Verdrag).

1. Doelstellingen van het Verdrag

Dat streven komt in de drie doelstellingen van het Verdrag tot uiting, te weten :

- waarborgen dat bij interlandelijke adoptie het hoger belang van het kind wordt gediend en de fundamentele rechten die hem volgens het internationale recht toekomen, worden geëerbiedigd;
- een samenwerkingsverband tussen de Verdragsluitende Staten invoeren teneinde te verzekeren dat deze waarborgen in acht worden genomen en ontvoering, verkoop van of handel in kinderen aldus worden voorkomen en
- de erkenning waarborgen van adopties die overeenkomstig het Verdrag in de Verdragsluitende Staten tot stand zijn gekomen.

2. Uitwerking van die doelstellingen

Het Verdrag strekt ertoe die doelstellingen tot stand te brengen door in iedere Staat centrale autoriteiten op te richten en strikte voorwaarden voor adoptie uit te werken.

1. Centrale autoriteiten

In het Verdrag is bepaald dat de Staten centrale autoriteiten moeten aanwijzen die belast worden met de gegevensuitwisseling met betrekking tot de wetgeving, de statistieken en de problematiek van de adoptie in het algemeen, die elkaar op de hoogte moeten houden van de werking van het Verdrag en ernaar streven belemmeringen voor de toepassing ervan weg te werken. Daartoe moeten de centrale autoriteiten inzonderheid de passende maatregelen nemen om informatie over het kind zelf en de kandidaat-adoptieouders te verzamelen, te bewaren en uit te wisselen (voorzover dit noodzakelijk is om de adoptie tot stand te brengen), de adoptieprocedure te vergemakkelijken, te volgen en te bespoedigen, de ontwikkeling van diensten en adviezen op het gebied van adoptie en de begeleiding bij adoptie te bevorderen, alsook algemene evaluatieverslagen betreffende ervaringen met interlandelijke adoptie uit te wisselen.

Het Verdrag voorziet erin dat in een federale Staat verscheidene centrale autoriteiten kunnen worden aan-

et appropriée soit offerte à l'enfant dans son pays (cela pour qu'un déracinement géographique et culturel ne soit pas ajouté au déracinement familial). Enfin, lorsqu'aucune de ces deux solutions ne s'avère possible, l'adoption internationale peut être envisagée en vue de procurer à l'enfant un milieu familial permanent et adéquat à l'étranger (voyez à cet égard le préambule et l'article 4, b, de la Convention).

1. Objectifs de la Convention

Ces préoccupations sont traduites dans la Convention par son triple objet. Elle vise en effet à :

- établir des garanties pour que les adoptions internationales interviennent dans l'intérêt supérieur de l'enfant et dans le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;
- instaurer un système de coopération entre les États contractants pour assurer le respect de ces garanties et prévenir ainsi l'enlèvement, la vente ou la traite d'enfants; et
- assurer la reconnaissance dans les États contractants des adoptions réalisées selon la Convention.

2. Mise en œuvre de ces objectifs

La Convention entend réaliser ces objectifs par la création d'autorités centrales au sein de chaque État, et par l'établissement de conditions strictes de l'adoption.

1. Autorités centrales

La Convention prévoit que les États doivent mettre en place des autorités centrales ayant l'obligation d'échanger des informations sur les législations, les statistiques et la problématique de l'adoption en général, de s'informer mutuellement sur le fonctionnement de la Convention et de chercher à lever les obstacles à son application. À cette fin, elles doivent notamment prendre les mesures appropriées pour rassembler, conserver et échanger des informations relatives à la personne de l'enfant et des futurs parents adoptifs (dans la mesure nécessaire à la réalisation de l'adoption), faciliter, suivre et activer la procédure en vue de l'adoption, promouvoir le développement de services et de conseils pour l'adoption et son suivi, et échanger des rapports généraux d'évaluation sur les expériences en matière d'adoption internationale.

La Convention prévoit que dans un État fédéral, plusieurs autorités centrales pourront être désignées.

gewezen. Krachtens het Verdrag kunnen bepaalde taken die zijn toevertrouwd aan de centrale autoriteit worden uitgevoerd door andere openbare autoriteiten of zelfs door erkende organen.

2. Vereisten voor interlandelijke adoptie

Die vereisten hebben zowel betrekking op de Staat van herkomst van het kind als op de Staat van opvang.

De bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst moeten nagaan of het kind adopteerbaar is, moeten eerst de mogelijkheden tot plaatsing van het kind in die Staat naar behoren onderzoeken vooraleer vast te stellen dat een interlandelijke adoptie het hoger belang van het kind dient en moeten zich ervan vergewissen dat de toestemming in de adoptie vrij en in de wettelijk voorgeschreven vorm is gegeven en niet is verkregen tegen betaling of in ruil voor enige andere tegenprestatie.

De autoriteiten van de Staat van opvang moeten hebben vastgesteld dat de kandidaat-adoptieouders bekwaam en geschikt zijn om te adopteren, zich ervan hebben vergewist dat de kandidaat-adoptieouders de nodige voorlichting hebben ontvangen en hebben vastgesteld dat het kind machtiging heeft of zal verkrijgen om die Staat binnen te komen.

3. Procedurele vereisten

Teneinde te waarborgen dat de hierboven vermelde vereisten worden nageleefd, worden in het Verdrag nauwkeurige regels voor de te volgen procedure vastgesteld. Die regels hebben voornamelijk betrekking op de stappen die de kandidaat-adoptieouders moeten ondernemen en op de taken die de centrale autoriteiten op zich moeten nemen.

Personen die een kind wensen te adopteren dat zijn gewone verblijfplaats in een andere Staat heeft, moeten zich wenden tot de centrale autoriteit van de Staat van hun gewone verblijfplaats die zelf contact opneemt met de centrale autoriteit van de Staat van herkomst van het kind aan wie zij een rapport bezorgt dat gegevens bevat omtrent de identiteit van de kandidaat-adoptieouders, hun wettelijke bekwaamheid en hun geschiktheid om te adopteren, hun persoonlijke achtergrond, hun gezinsituatie en hun gezondheidstoestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen, hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan, alsook gegevens omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen.

De centrale autoriteit van de Staat van herkomst van het kind bezorgt vervolgens aan de centrale autoriteit van de Staat van opvang een rapport dat gegevens bevat omtrent de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn sociaal milieu, zijn persoonlijke achtergrond en gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, alsmede omtrent zijn bijzondere behoeften. Bij

Elle permet également que certaines fonctions confiées à l'autorité centrale soient exercées par d'autres autorités publiques, voire par des organismes agréés.

2. Conditions de l'adoption internationale

Celles-ci concernent tant l'État d'origine de l'enfant que l'État d'accueil.

Dans l'État d'origine, les autorités compétentes sont appelées à établir que l'enfant est adoptable, à constater, après avoir dûment examiné les possibilités de placement de l'enfant dans cet État, qu'une adoption internationale répond à son intérêt supérieur, et à s'assurer que les consentements requis pour l'adoption ont été donnés librement, dans les formes légales, et n'ont pas été donnés moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte.

Les autorités de l'État d'accueil, elles, doivent établir que les futurs parents adoptifs sont qualifiés et aptes à adopter, s'assurer qu'ils ont été entourés des conseils nécessaires, et constater que l'enfant est ou sera autorisé à entrer dans cet État.

3. Conditions procédurales

Afin d'assurer le respect des conditions fondamentales évoquées ci-dessus, la Convention établit par ailleurs des règles précises quant à la procédure à suivre. Celles-ci ont essentiellement trait aux démarches que les candidats adoptants doivent entreprendre, et aux fonctions que les autorités centrales doivent assumer.

Les personnes désirant adopter un enfant résidant dans un autre État doivent ainsi s'adresser à l'autorité centrale de l'État de leur résidence habituelle qui prend elle-même contact avec l'autorité centrale de l'État d'origine de l'enfant à qui elle transmet un rapport contenant des renseignements sur l'identité des candidats adoptants, leur capacité légale, leur aptitude à adopter, leur situation personnelle, familiale et médicale, leur milieu social, les motifs qui les animent, leur aptitude à assumer l'adoption internationale, ainsi que sur les enfants qu'ils seraient aptes à prendre en charge.

L'autorité centrale de l'État d'origine de l'enfant transmet ensuite à l'autorité centrale de l'État d'accueil un rapport contenant des renseignements sur l'identité de l'enfant, son adoptabilité, son milieu social, son évolution personnelle et familiale, son passé médical et celui de sa famille, ainsi que sur ses besoins particuliers. À ce rapport, l'autorité joint la preuve des consentements

dit rapport voegt de centrale autoriteit het bewijs dat de vereiste toestemmingen zijn verkregen, alsook de redenen voor haar vaststelling dat met de voorgenomen plaatsing het hoger belang van het kind is gediend.

Een beslissing om een kind aan de zorg van kandidaat-adoptieouders toe te vertrouwen mag in de Staat van herkomst slechts worden genomen indien aan alle hierboven omschreven vereisten is voldaan en indien de centrale autoriteiten van beide Staten ermee instemmen dat de adoptieprocedure wordt voortgezet.

Zodra een adoptie in overeenstemming met het Verdrag tot stand is gekomen, wordt hiervan een bewijsstuk opgesteld op grond waarvan de adoptie in de andere Verdragsluitende Staten van rechtswege wordt erkend.

B) Noodzaak voor België om het Verdrag te bekrachtigen

Het Verdrag is op 1 mei 1995 in werking getreden ingevolge de bekrachtiging ervan door drie Staten, te weten Mexico, Roemenië en Sri Lanka. Op 1 januari 2001 was het Verdrag reeds door 44 Staten ondertekend — dertig ervan hadden het reeds bekrachtigd — en waren 11 andere Staten tot het Verdrag toegetreden. Het is thans van kracht in 41 Staten.

België heeft het Verdrag ondertekend op 27 januari 1999. Het onderschrijft volledig de doelstellingen ervan en heeft het mede tot stand gebracht. Er moet dringend overgegaan worden tot de bekrachtiging, zulks om verscheidene redenen.

Zo hebben, zoals hoger werd gepreciseerd, een groot aantal landen het Verdrag reeds ondertekend en zelfs bekrachtigd. Derhalve bestaat het gevaar dat die landen in geval van interlandelijke adopties zich bij voorkeur richten tot andere landen die het Verdrag hebben geratificeerd waardoor België hiervan feitelijk wordt uitgesloten. Ons land is nochtans traditioneel gekend als een gastvrij land.

De inachtneming van de rechten van het kind en de voorkoming van handel in kinderen liggen door recente gebeurtenissen bovendien zeer gevoelig. In dit kader zou de ratificatie van het Verdrag een belangrijke stap vormen. Dit is overigens de wens van alle actoren die werkzaam zijn op het terrein, waaronder in eerste instantie de bevoegde autoriteiten van de gemeenschappen zijn begrepen.

De Ministerraad heeft op 16 december 1999 een voorontwerp van wet houdende instemming met het Verdrag goedgekeurd.

C) Omzetting in ons positief recht — hervorming van de adoptie

Onze huidige wetgeving inzake adoptie maakt de toepassing van het Verdrag allesbehalve mogelijk. Om die

requis et les motifs de son constat que le placement envisagé rencontre l'intérêt supérieur de l'enfant.

Toute décision de confier un enfant à des futurs parents adoptifs ne pourra être prise dans l'État d'origine que si toutes les conditions décrites ci-dessus sont remplies et que si les autorités centrales des deux États ont accepté que la procédure en vue de l'adoption se poursuive.

Dès qu'une adoption est réalisée conformément à la Convention, un certificat de conformité est établi. Celui-ci emporte la reconnaissance de plein droit de l'adoption dans tous les autres États contractants.

B) Nécessité pour la Belgique de ratifier la Convention

La Convention est entrée en vigueur le 1er mai 1995 suite à sa ratification par trois États, soit le Mexique, la Roumanie et le Sri Lanka. Le 1er janvier 2001, elle avait déjà été signée par 44 États — dont 30 l'ont ratifiée — et 11 autres États y avaient adhéré. Elle est actuellement en vigueur dans 41 États.

La Belgique a signé la Convention le 27 janvier 1999. Elle souscrit entièrement à ses objectifs, et en a été l'un des maîtres d'œuvre. Il est urgent de procéder à la ratification, cela pour diverses raisons.

D'une part, comme cela a été précisé ci-dessus, de nombreux pays l'ont déjà signée, voire ratifiée. Le risque est grand dès lors de voir ces pays se tourner de préférence, lorsqu'il s'agira d'adoptions internationales, vers d'autres pays ayant ratifié la Convention, excluant par là, dans les faits, la Belgique. Or notre pays est traditionnellement un pays d'accueil.

D'autre part, le respect des droits de l'enfant et la prévention des trafics d'enfants sont des questions que l'actualité a rendues particulièrement sensibles. La ratification de la Convention constituerait une étape importante sur la voie de ce respect et de cette prévention. Tous les acteurs de terrain en la matière, au premier rang desquels les autorités compétentes des communautés, l'appellent d'ailleurs de leurs vœux.

Le Conseil des ministres a approuvé, le 16 décembre 1999, un avant-projet de loi portant assentiment à la Convention.

C) Traduction dans notre droit positif — réforme de l'adoption

Notre législation actuelle sur l'adoption ne permet pas d'appliquer la Convention, loin s'en faut. C'est la raison

reden blijkt naast een wet houdende instemming tevens een wet inzake adoptie noodzakelijk.

Daarin moeten inzonderheid de bevoegdheden van de federale centrale autoriteit worden gedefinieerd, moeten de vereisten voor interlandelijke adoptie worden vastgelegd waarbij een onderscheid wordt gemaakt enerzijds tussen gevallen waarin adoptie in het buitenland plaatsvindt en die waarin zij in België tot stand komt en anderzijds tussen de gevallen waarin België de Staat van opvang is en die waarin België de Staat van herkomst is, en moeten procedures worden uitgewerkt.

Er moet trouwens rekening worden gehouden met de institutionele bijzonderheden van ons land. Adoptie is inderdaad een aangelegenheid terzake waarvan zowel aan de federale Staat als aan de gemeenschappen bevoegdheden zijn toegekend. Enkel de federale Staat is bevoegd voor het uitwerken van regels van burgerlijk recht, onder meer de grondvoorwaarden voor adoptie. De gemeenschappen zijn aan de andere kant bevoegd voor de organisatie van hulp en bijstand aan, alsmede voor de begeleiding van personen en van de betrokken families.

Het staat buiten kijf dat nauwe samenwerking tussen de onderscheiden overheden belangrijk is. Bij het begin van de werkzaamheden inzake dit ontwerp onder de vorige legislatuur, is veel aandacht geschonken aan overleg, zowel in het kader van een werkgroep opgericht bij het ministerie van Justitie (zie verder) als in de Interministeriële Conferentie betreffende de bescherming van de rechten van het kind. Dit overleg werd voortgezet onder de huidige legislatuur en de overheden van de gemeenschappen werden gevraagd hun opmerkingen te laten kennen over het ontwerp.

Dit overleg moet in beginsel worden geconcretiseerd in een samenwerkingsakkoord. De bevoegde instanties van de federale overheid en van de gemeenschappen streven immers ernaar een wettelijk kader en structuren uit te werken waardoor aan de vereisten van het Verdrag kan worden voldaan en een doeltreffende samenwerking en harmonieuze werking van de verscheidene betrokken instanties tot stand wordt gebracht.

Dit streven zal worden vertaald in een duidelijke omschrijving van de opdrachten van de centrale autoriteiten van de federale overheid en die van de gemeenschappen, alsook in de uitwerking van een coördinatiestructuur inzake interlandelijke adoptie waarin de autoriteiten en administraties betrokken bij de adoptieprocedure (ministerie van Justitie, Kind en Gezin, ACAI, Dienst Vreemdelingenzaken, ministerie van Buitenlandse Zaken, ...) worden samengebracht.

Het in het ontwerp in overweging genomen stelsel inzake de diverse centrale autoriteiten en hun respectieve bevoegdheden vloeit voort uit de wil om rekening te houden met de bevoegdheden van elk, met de wijze waarop zij door de Grondwet en de wetten tot hervor-

pour laquelle, à côté d'une loi d'assentiment, une loi sur l'adoption s'avère indispensable.

Celle-ci doit notamment définir les compétences de l'autorité centrale fédérale, déterminer les conditions des adoptions internationales en distinguant d'une part les cas où l'adoption a lieu à l'étranger et ceux où elle intervient en Belgique, et d'autre part, les hypothèses dans lesquelles la Belgique est État d'accueil et celles où elle est État d'origine, et organiser les procédures.

Il convient par ailleurs de tenir compte des spécificités institutionnelles de notre pays. L'adoption est en effet une matière où se rencontrent les compétences de l'État fédéral et celles des communautés. Le premier est seul compétent pour établir les règles de droit civil, parmi lesquelles les conditions fondamentales de l'adoption. Les secondes sont compétentes pour organiser l'aide, l'accompagnement et l'assistance aux personnes et aux familles concernées.

C'est dire l'importance d'une étroite collaboration entre ces différents niveaux de pouvoir. Dans la phase initiale de préparation du présent projet, sous la précédente législature, une large place a déjà été laissée à la concertation, à la fois au sein d'un groupe de travail créé au sein du ministère de la Justice (voyez *infra*) et au sein de la Conférence interministérielle sur la protection des droits de l'enfant. Cette concertation s'est poursuivie sous la présente législature, et les autorités communautaires ont été invitées à formuler leurs observations sur le projet.

Cette concertation devrait en principe se traduire concrètement sous la forme d'un accord de coopération. Les instances communautaires et fédérales compétentes sont en effet soucieuses de parvenir à mettre en place un cadre légal et des structures permettant de répondre aux exigences de la Convention et favorisant une collaboration effective et un fonctionnement harmonieux des différentes instances concernées.

Ce souci sera concrétisé par une définition claire des missions des autorités centrales fédérale et communautaires, d'une part, et la mise en place, d'autre part, d'une structure de coordination de l'adoption internationale regroupant les autorités et administrations intervenant dans le processus adoptif (ministère de la Justice, ACAI, *Kind en Gezin*, Office des étrangers, ministère des Affaires étrangères, ...).

Le système que le présent projet retient en ce qui concerne les diverses autorités centrales et leurs compétences respectives procède de la volonté de respecter les compétences de chacun et la manière dont elles ont été réparties par la Constitution et les lois de

ming der instellingen zijn verdeeld en met de verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag.

Er is geopteerd voor samenwerking tussen een *federale centrale autoriteit, de centrale autoriteiten van de gemeenschappen* en de gerechtelijke autoriteiten.

De federale centrale autoriteit maakt deel uit van het ministerie van Justitie en moet twee soorten van opdrachten vervullen :

1. de opdrachten van centrale autoriteit bepaald in het Verdrag *en* haar toegekend krachtens de wet. Het gaat vooral om informatie (bezorgen aan de buitenlandse centrale autoriteiten van informatie over de Belgische wetgeving en statistieken, ontvangst van informatie van die autoriteiten en doorsturen ervan aan de bevoegde autoriteiten in België) en coördinatie (op nationaal en internationaal vlak);

2. andere opdrachten haar toegekend krachtens de wet, welke in het Verdrag niet voorkomen. Het gaat hoofdzakelijk over de erkenning van adopties die in het buitenland zijn totstandgekomen (nagaan of de krachtens het Verdrag tot stand gekomen adopties niet strijdig zijn met de openbare orde en controle ten gronde van adopties die buiten het Verdrag tot stand zijn gekomen) en de registratie ervan.

De *centrale autoriteiten van de gemeenschappen* zijn, in het kader van de bevoegdheid van de gemeenschappen voor bijstand aan personen, belast met de behandeling en de follow-up van de individuele dossiers inzake interlandelijke adoptie en vervullen als dusdanig een groot deel van de krachtens het Verdrag verplichte taken. Samen met de federale centrale autoriteit zijn zij ook belast met informatie.

De gerechtelijke autoriteiten, hoofdzakelijk de vrederechter, moeten oordelen over de geschiktheid om te adopteren en over de adopteerbaarheid en zijn bevoegd voor de totstandkoming van de eigenlijke adoptie.

Efficiënte samenwerking tussen de Staat en de gemeenschappen is vereist op twee andere gebieden waarop de bevoegdheden enigszins elkaar overlappen.

Zulks geldt in de eerste plaats voor de tussenpersonen bij adoptie. Een dergelijke activiteit houdt nauw verband met het tot stand komen van een juridische band die duidelijk van burgerlijke aard is. In het ontwerp (artikel 352 van het Burgerlijk Wetboek) is erin voorzien dat niemand als tussenpersoon mag optreden zonder erkenning. Er wordt bijgevolg verwezen naar de gemeenschappen die bevoegd zijn voor de erkenning van de *adoptiediensten* en voor de vaststelling van de criteria aan welke moet worden voldaan om te worden erkend.

Het tweede gebied waarop de bevoegdheden van de federale Staat en van de gemeenschappen elkaar raken betreft de grondvoorwaarden voor adoptie en meer bepaald de evaluatie van de bekwaamheid en de geschiktheid om te adopteren van de personen die zulks wensen te doen. Deze zal gebeuren door de vrederech-

réformes institutionnelles, tout en traduisant les exigences de la Convention.

Il s'articule autour de la collaboration d'une *autorité centrale fédérale, d'autorités centrales communautaires*, et des autorités judiciaires.

L'Autorité centrale fédérale fera partie du ministère de la Justice et sera chargée d'exercer deux types de tâches :

1. les fonctions d'autorité centrale que prévoit la Convention *et* que lui attribue la loi. Il s'agit essentiellement de fonctions d'information (transmission aux autorités centrales étrangères d'informations sur la législation belge et de statistiques, réception d'informations en provenance de ces autorités et transmission aux autorités compétentes en Belgique, ...) et de coordination (au plan national et au plan international);

2. d'autres fonctions — étrangères à la Convention — qui lui sont attribuées par la loi. On vise principalement ici la reconnaissance des adoptions établies à l'étranger (contrôle de la conformité à l'ordre public des adoptions conventionnelles et contrôle au fond des adoptions non conventionnelles) et leur enregistrement.

Les *autorités centrales communautaires*, dans le cadre des compétences communautaires en matière d'aide aux personnes, prendront en charge le traitement et le suivi des dossiers individuels d'adoption internationale, assumant ainsi une grande part des tâches imposées par la Convention. Elles assureront également des missions d'information, en collaboration avec l'autorité centrale fédérale.

Les autorités judiciaires, c'est-à-dire essentiellement le juge de paix, interviendront quant à elles pour apprécier l'aptitude à adopter ou l'adoptabilité, et pour établir l'adoption proprement dite.

Une collaboration efficace entre l'État et les communautés s'avère encore indispensable dans deux autres domaines, où leurs compétences respectives sont imbriquées.

Il en est ainsi, tout d'abord, au niveau de l'activité d'intermédiaire à l'adoption. Cette activité touche de près à l'établissement d'un lien juridique de caractère éminemment civil. Aussi le projet prévoit-il (article 352 du Code civil) que pour exercer cette activité, il faut être agréé. On renvoie dès lors aux communautés, compétentes pour l'agrément des *organismes d'adoption* et pour la détermination des critères requis pour obtenir cet agrément.

Le second domaine où s'entrecroisent compétences fédérales et communautaires a trait aux conditions fondamentales de l'adoption et plus précisément à l'évaluation des qualifications et aptitudes des personnes désireuses d'adopter, qui sera effectuée par le juge de paix après que les personnes désirant adopter auront

ter nadat de personen die wensen te adopteren een voorbereiding hebben gevolgd die zal georganiseerd worden door de gemeenschappen.

D) Ontwerp van wet tot hervorming van de adoptie

1) Uitwerking

Ons positief recht kon op twee manieren aan de vereisten van het Verdrag worden aangepast. De eerste mogelijkheid bestond erin slechts de maatregelen te nemen die rechtstreeks noodzakelijk zijn voor de ratificatie van het Verdrag en de wetgeving slechts oppervlakkig te wijzigen. Hiervoor is niet geopteerd.

De tweede oplossing bestond erin van de gelegenheid gebruik te maken om die materie grondig te hervormen. Daarvoor is hier gekozen. Die oplossing biedt immers het voordeel dat de samenhang van de wetgeving wordt gewaarborgd en een aantal problemen die in rechte of in feite zijn vastgesteld, kunnen worden opgelost. Het u voorgelegde ontwerp omvat bijgevolg de bepalingen noodzakelijk voor de toepassing van het Verdrag in België, regels die bepalen welk recht van toepassing is op gevallen waarin een vreemd element optreedt, alsook regels op grond waarvan een nieuw intern adoptierecht wordt uitgewerkt.

In 1995 is onder de auspiciën van het ministerie van Justitie een werkgroep opgericht met als taak de ratificatie van het Verdrag voor te bereiden, de gevolgen ervan voor het Belgische recht te onderzoeken, alsook de juridische en administratieve aanpassingen noodzakelijk voor de toepassing van het Verdrag vast te leggen.

Die werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van de kabinetten en administraties van de federale ministeries van Justitie, van Buitenlandse Zaken en van Binnenlandse Zaken, van de Vlaamse Gemeenschap (inzonderheid Kind en Gezin, de bevoegde autoriteit van de Gemeenschap inzake adoptie), van de Franse Gemeenschap (onder andere de *Autorité communautaire pour l'Adoption internationale, ACAI*), en van de Duitstalige Gemeenschap, van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, evenals van de gerechtelijke instanties. Aan die werkgroep hebben eveneens deskundigen inzake adoptierecht, inzake burgerlijk en internationaal recht deelgenomen, te weten de professoren Michel Verwilghen (Universiteit Catholique de Louvain), Johan Erauw (Universiteit Gent) en Patrick Senaeve (Katholieke Universiteit Leuven), evenals mevrouw Isabelle Lammerant en mevrouw Jehanne Sosson (Universiteit Catholique de Louvain).

Na de fase waarin het ontwerp is opgesteld, is het ontwerp voorgelegd aan de organisaties die inzake adoptie werkzaam zijn op het terrein teneinde hen de moge-

suivi une préparation qui sera organisée par les communautés.

D) Projet de loi réformant l'adoption

1) Élaboration

L'adaptation de notre droit positif aux exigences de la Convention pouvait s'opérer de deux manières. L'une d'elles aurait consisté à ne prendre que les seules mesures directement nécessaires à la ratification et à ne modifier que superficiellement la législation. Cette voie n'a pas été suivie.

L'autre possibilité était de profiter de l'occasion pour réformer la matière en profondeur. C'est la solution qui fut choisie. Elle a en effet le mérite, outre de garantir la cohérence de la législation, de permettre de résoudre certains problèmes qui ont pu être constatés tant au niveau du droit que des faits. Le projet qui vous est soumis comprend donc d'une part, les dispositions nécessaires à l'application de la Convention en Belgique, d'autre part, des règles déterminant le droit applicable aux situations présentant un élément d'extranéité, et enfin, des règles formant un nouveau droit interne de l'adoption.

Dès 1995 fut mis sur pied, sous l'égide du ministre de la Justice, un groupe de travail dont la mission était de préparer la ratification de la Convention, d'examiner ses implications au niveau du droit belge, et de prévoir les aménagements juridiques et administratifs nécessaires en vue de son application.

Ce groupe de travail rassemblait des représentants des cabinets et des administrations des ministères fédéraux de la Justice, des Affaires étrangères et de l'Intérieur, des Communautés flamande (notamment de *Kind en Gezin*, l'autorité communautaire compétente en matière d'adoption), française (entre autres de l'autorité communautaire pour l'Adoption internationale, ACAI) et germanophone, et de la Commission communautaire commune de la Région de Bruxelles-Capitale, ainsi que des autorités judiciaires. Ce groupe de travail a également bénéficié du concours d'experts en matière d'adoption et de droit civil ou international en la personne des professeurs Michel Verwilghen (Université Catholique de Louvain), Johan Erauw (Université Gent) et Patrick Senaeve (Katholieke Universiteit Leuven), et de Mesdames Isabelle Lammerant et Jehanne Sosson (Université Catholique de Louvain).

Après la phase initiale d'élaboration du projet, le texte en a été présenté aux organismes agissant sur le terrain de l'adoption. Cette consultation procédait d'un désir de

lijkheid te bieden opmerkingen te maken, hoofdzakelijk betreffende de uitvoerbaarheid van het ontwerp.

In de Vlaamse Gemeenschap is tweemaal overleg gepleegd, een eerste maal op grote schaal (centra ter voorbereiding van kandidaat-adoptanten, Polyvalent Centrum Algemeen Welzijnswerk, adoptiediensten, ...) en een tweede maal op beperktere schaal. De Franse Gemeenschap heeft eveneens overleg gepleegd met de adoptiediensten.

Het ontwerp van wet is goedgekeurd door de Ministerraad van 22 maart 2000. Het is daarna voorgelegd aan de Raad van State, die in het advies van 29 mei 2000 fundamentele opmerkingen heeft geformuleerd, zodanig dat de tekst grondig moest worden herwerkt. Het ontwerp is aangepast rekening houdend met deze opmerkingen. Nog andere nieuwigheden hebben dus geleid tot de tekst die u thans wordt voorgelegd.

2) Belangrijkste nieuwigheden

Die fundamentele hervorming bood de mogelijkheid andere belangrijke wijzigingen inzake adoptie in het burgerlijk recht aan te brengen, die voortvloeien hetzij uit het streven bepaalde lacunes aan te vullen en moeilijkheden of discriminaties ontstaan ingevolge de laatste hervormingen uit de wereld te helpen, hetzij uit de wens een aantal aspecten van de adoptieprocedure en van de adoptie zelf te actualiseren of te vereenvoudigen.

Samenwonenden van ongelijk geslacht en adoptie

De wet van 23 november 1998 tot invoering van de wettelijke samenwoning, in werking getreden op 1 januari 2000, heeft op een zekere wijze het bestaan van een vorm van samenleven buiten huwelijk erkend. Aan de andere kant gaan de laatste jaren steeds meer stemmen op om de adoptie door ongehuwde koppels mogelijk te maken en dit in het bijzonder sinds de afschaffing door de wet van 31 maart 1987 van de begrippen « *wettige* » en « *natuurlijke* » afstamming. Het feit dat een adoptie door twee personen slechts binnen een huwelijk kan geschieden werd dan ook meer en meer als incoherent gevoeld.

Ook op het stuk van adoptie moet met die evolutie rekening worden gehouden. Terwijl vroeger enkel twee echtgenoten samen hetzelfde kind konden adopteren, voorziet het ontwerp thans in de mogelijkheid dat twee niet gehuwde personen van ongelijk geslacht adopteren. Tevens zal de adoptie mogelijk zijn door een persoon van het kind of geadopteerd kind van de persoon met wie hij samenwoont (voor zover de adoptant en de

permettre aux acteurs de terrain de faire leurs observations, essentiellement sur la praticabilité du projet.

En Communauté flamande, deux consultations ont été organisées, l'une large (centres de préparation des candidats adoptants, centres polyvalents, organismes d'adoption, ...) et l'autre plus restreinte. La Communauté française a également procédé, de son côté, à une consultation des organismes d'adoption.

Le 22 mars 2000, le projet a été soumis au Conseil des ministres, qui l'a approuvé. Il a ensuite été transmis au Conseil d'État qui, dans son avis rendu le 29 mai 2000, a formulé à son égard un ensemble d'observations fondamentales nécessitant de retravailler le texte en profondeur. Le projet a donc été repensé en tenant compte de ces observations. Des éléments nouveaux s'y sont également ajoutés, pour aboutir au texte qui vous est soumis aujourd'hui.

2) Principales innovations

Cette réforme fondamentale était l'occasion d'apporter au droit civil de l'adoption d'autres modifications sensibles, procédant soit de la volonté de supprimer ou de remédier à certaines lacunes, difficultés ou discriminations consécutives aux dernières réformes, soit du désir de rajeunir ou de simplifier certains aspects de la procédure ou la conception même de l'adoption.

Ouverture de l'adoption aux cohabitants de sexe différent

La loi du 23 novembre 1998 instaurant la cohabitation légale, entrée en vigueur le 1er janvier 2000, a d'une certaine manière consacré en droit civil l'existence d'une forme de vie commune en-dehors du mariage. D'autre part, de plus en plus de voix se sont élevées ces dernières années pour exprimer le souhait de rendre l'adoption possible pour des couples non mariés, et cela notamment depuis l'abrogation par la loi du 31 mars 1987 des notions de filiations « *légitime* » et « *naturelle* ». Le fait que l'adoption par deux personnes ne puisse intervenir que dans le cadre du mariage a donc été de plus en plus perçu comme incohérent.

Il convenait de tenir compte de cette évolution en matière d'adoption également. Alors que précédemment, seuls deux époux pouvaient adopter ensemble un même enfant, le présent projet introduit la possibilité d'adopter pour deux personnes non mariées de sexe différent. De même, l'adoption par une personne de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son cohabitant (pour autant que l'adoptant et son cohabitant soient de sexe différent) sera

persoon met wie hij samenwoont van ongelijk geslacht zijn) onder dezelfde voorwaarden en met dezelfde gevolgen als wanneer de adoptant gehuwd is met de ouder van de geadopteerde.

Drie voorwaarden moeten evenwel worden vervuld. De eerste voorwaarde is dat deze personen niet met elkaar verwant mogen zijn. Bijgevolg kan een persoon niet worden geadopteerd door een zus en een broer of door een oom en zijn nicht.

De tweede voorwaarde houdt verband met stabiliteit. De adoptanten moeten op het tijdstip van de indiening van het verzoek sedert ten minste drie jaar permanent samenwonen. Het gaat daarbij om het belang van de geadopteerde, meestal een kind, die reeds uit zijn omgeving is weggehaald en over waarborgen moet kunnen beschikken dat de familie waarin het wordt opgevangen een stabiel milieu vormt.

De derde voorwaarde heeft betrekking op de hoedanigheid van de relatie tussen de adoptanten, die verplicht van affectieve aard moet zijn. Het belang van de geadopteerde, in hoofdzaak van het geadopteerde kind, schuilt erin te worden opgevangen in een familie, in de algemene betekenis van het woord. Twee vrienden, hoe eerbaar hun streven ook mag zijn, kunnen dat de geadopteerde niet bieden (cf. ontworpen artikel 343 van het Burgerlijk Wetboek voor datgene dat wordt verstaan onder « adoptant » en « samenwonend »).

Er moet worden onderstreept dat het begrip « samenwoning » in de zin van dit ontwerp zowel restrictiever als ruimer is als het begrip « wettelijke samenwoning » in de zin van voornoemde wet van 23 november 1998. Restrictiever omdat, zoals *supra* gesteld, een bepaalde stabiliteit wordt beoogd en verwanten of personen van hetzelfde geslacht niet worden bedoeld. Ruimer omdat het niet vereist is een verklaring van wettelijke samenwoning te hebben afgelegd om te kunnen adopteren. Er kan als het ware worden gesteld dat *niet enkel* wettelijke samenwonenden kunnen adopteren, maar dat *niet alle* wettelijke samenwonenden kunnen adopteren.

De geschiktheid om te adopteren als voorwaarde voor adoptie

Voornoemde werkgroep was van oordeel dat als een internationaal verdrag voorzag in belangrijke waarborgen inzake de eerbiediging van de rechten van het kind, alle kinderen die waarborgen zouden moeten genieten, ongeacht of de adoptie die voor hen geldt al dan niet een interlandelijke adoptie is.

In het Verdrag gaat bijzondere aandacht uit naar de controle op de bekwaamheid en de geschiktheid van de toekomstige adoptieouders om te adopteren. Aangezien zulks in ons burgerlijk recht niet bestond, moesten de desbetreffende regels worden gewijzigd. De geschiktheid om te adopteren is voortaan een grondvoorwaarde

possible aux mêmes conditions et avec les mêmes effets que si l'adoptant était marié avec le parent de l'adopté.

Trois conditions doivent cependant être remplies. La première est que ces personnes ne peuvent être parentes l'une de l'autre. Une personne ne peut donc être adoptée par un frère et une sœur, ou par un oncle et sa nièce.

La deuxième est une condition de stabilité. Les adoptants doivent vivre ensemble de façon permanente depuis au moins trois ans au moment de l'introduction de la demande. Il y va de l'intérêt de l'adopté, le plus souvent un enfant, qui a déjà vécu un déracinement et doit pouvoir bénéficier des meilleurs garanties que la famille dans laquelle il aboutit constitue un environnement stable.

La troisième condition porte sur la qualité de la relation des adoptants. Il est exigé que leur union ait une nature affective. L'intérêt de l'adopté, de l'enfant adopté essentiellement, est de trouver une famille, au sens commun du terme. Deux amis, pour honorables que soient leurs objectifs, ne pourraient lui offrir cela (voyez à l'article 343 en projet du Code civil ce que l'on entend par « adoptant » par « cohabitant »).

Il est à noter que la notion de « cohabitant » au sens du présent projet est à la fois plus restrictive et plus large que celle de « cohabitant légal » au sens de la loi précitée du 23 novembre 1998. Plus restrictive puisqu'elle suppose, comme on l'a vu ci-dessus, une certaine stabilité et ne vise pas des personnes apparentées ou de même sexe. Plus large puisqu'il n'est pas nécessaire d'avoir fait une déclaration de cohabitation légale pour pouvoir adopter. En ce sens, on peut dire qu'il n'y a pas *que* les cohabitants légaux qui pourront adopter, mais que *tous* les cohabitants légaux ne pourront pas adopter.

L'aptitude à adopter comme condition de l'adoption

Le groupe de travail mentionné plus haut a considéré que si une Convention internationale prévoyait des garanties aussi importantes pour le respect des droits de l'enfant, il convenait que tous les enfants bénéficient de garanties semblables, que l'adoption dont ils font l'objet tombe ou non dans le champ d'application de la Convention.

Ainsi, la Convention attache une importance toute particulière à la vérification des qualifications et de l'aptitude à adopter des futurs parents adoptifs. Il convenait donc de modifier les règles de notre droit civil, qui ne contenait pas une telle condition à l'adoption. L'aptitude à adopter est introduite à titre de condition de

voor de adoptie van een kind, ongeacht of het gaat om een interlandelijke adoptie in het kader van het Verdrag, om een adoptie in België zonder overbrenging van het kind van of naar een ander land. De wijze waarop de geschiktheid wordt vastgesteld verandert naargelang het gaat om een adoptie zonder internationale overbrenging van een kind of om een interlandelijke adoptie.

Een en ander is niet erop gericht de opdracht van diegenen die wensen te adopteren te bemoeilijken, maar veeleer om alles in het werk te stellen opdat de voorgenomen adoptie slaagt en duurzaam is voor eenieder, maar vooral voor het kind. In 1985 reeds, wees professor J.-Y. HAYEZ op het wezenlijke verschil tussen biologische afstamming en adoptieve afstamming, want hij omschreef laatstgenoemde als « *un phénomène triangulaire dont la société constitue un des pôles actifs* ». In het kader van de adoptieve afstamming bestaat het kind al voor het voornemen van de toekomstige adoptieouders : het is het kind van een ander ouderpaar dat, op een gegeven tijdstip en over het algemeen om ingewikkelde redenen, niet in staat was om ervoor te zorgen. Op dat tijdstip heeft de maatschappij het overgenomen van het falende oorspronkelijke gezin. *Het proces* houdende evaluatie van de bekwaamheid en van de geschiktheid van de toekomstige adoptieouders is een borg voor het kind, de evaluatie van de bekwaamheid en van de geschiktheid « *signifie accepter momentanément d'être le représentant d'une société qui, dans son organisation, prévoit la protection de l'enfant en difficulté et confié à elle jusqu'alors; ainsi, en règle générale, les pays, voire même les orphelinats envoyeurs, exigent-ils cette vérification. De même, pour accorder sa sanction légale, le magistrat du pays récepteur s'appuie au moins implicitement et partiellement, sur l'intime conviction qu'une évaluation des aptitudes des parents a été bien conduite.* » (J.-Y. HAYEZ en coll., « Un jour, l'adoption », Fleurus, Paris, 1985, blz. 177 en volgende).

Terzake moet worden onderstreept dat België een van de laatste landen is waarin de bekwaamheid en de geschiktheid van de toekomstige adoptieouders niet worden gecontroleerd (in Frankrijk bestaat een dergelijk stelsel sedert 1985). Ons land moet die leemte in haar regelgeving zo spoedig mogelijk aanvullen, teneinde landgenoten de mogelijkheid te bieden verder interlandelijk te adopteren. De landen van herkomst van de adoptiekinderen, die trouwens hebben aangedrongen op een Verdrag en de eersten waren om het te bekrachtigen, willen dat hun kinderen in de toekomst nog enkel zouden kunnen worden geadopteerd door onderdanen van Staten van opvang die het Verdrag hebben bekrachtigd en bieden die onderdanen dan ook ernstige voorwaarden inzake begeleiding voor en na de adoptie, onder meer en in de eerste plaats controle op de bekwaamheid en de geschiktheid van de toekomstige adoptanten.

fond de l'adoption d'un enfant, qu'il s'agisse d'une adoption internationale s'inscrivant dans ou hors du cadre de la Convention, ou d'une adoption réalisée en Belgique sans déplacement de l'enfant vers ou en provenance d'un autre pays. Les modalités de constatation de l'aptitude varient cependant selon que l'on a affaire à une adoption sans déplacement international d'enfant, ou à une adoption internationale.

L'objectif poursuivi n'est certes pas de rendre la tâche plus difficile aux personnes désireuses d'adopter, mais au contraire de faire en sorte que l'adoption projetée connaisse un dénouement heureux et durable pour chacun et principalement pour l'enfant. À cet égard, il convient de remarquer, comme le faisait déjà le Professeur J.-Y. HAYEZ en 1985, qu'il existe une différence fondamentale entre la filiation biologique et la filiation adoptive, dans la mesure où celle-ci « *est un phénomène triangulaire dont la société constitue un des pôles actifs* ». En effet, dans la filiation adoptive, l'enfant préexiste au projet des adultes futurs parents; il est le fruit d'un autre couple de géniteurs qui, à un moment donné et pour un ensemble de raisons généralement complexes, n'ont plus été en mesure d'en assumer la charge. Et c'est alors la société qui a pris le relais de la famille d'origine défaillante. « *Le processus* » d'évaluation des qualifications et aptitudes des futurs parents adoptifs « *se veut être le garant de l'enfant; pratiquer* » l'évaluation des qualifications et aptitudes « *signifie accepter momentanément d'être le représentant d'une société qui, dans son organisation, prévoit la protection de l'enfant en difficulté et confié à elle jusqu'alors; ainsi, en règle générale, les pays, voire même les orphelinats envoyeurs, exigent-ils cette vérification. De même, pour accorder sa sanction légale, le magistrat du pays récepteur s'appuie au moins implicitement et partiellement, sur l'intime conviction qu'une* » évaluation des aptitudes « *des parents a été bien conduite.* » (J.-Y. HAYEZ et coll., « Un jour, l'adoption », Fleurus, Paris, 1985, pp. 177 et suivantes).

On rappellera à ce propos que la Belgique est l'un des derniers pays européens à ne pas connaître un système de vérification des qualifications et aptitudes des futurs parents adoptifs (à titre d'exemple, un tel système existe en France depuis 1985). Il importe que la Belgique comble au plus vite cette grave lacune dans sa réglementation si elle veut permettre à ses citoyens de continuer à pouvoir réaliser des adoptions à l'étranger. Car la tendance qui prédomine actuellement parmi les pays d'origine des enfants adoptés, premiers demandeurs et ratificateurs de la Convention, est de réserver la possibilité d'adopter « leurs » enfants aux seuls ressortissants des pays d'accueil qui auront ratifié la Convention et offriront de ce fait à ces mêmes ressortissants de sérieuses garanties d'encadrement pré- et post-adoption, parmi lesquelles se trouve au premier rang la vérification des qualifications et aptitudes des futurs adoptants.

Afschaffing van de adoptieakte — de vrederechter wordt « adoptierechter »

De opvatting dat adoptie een overeenkomst is, is niet langer van deze tijd. Bijgevolg worden de adoptieakte en de homologieprocedure afgeschaft en vervangen door een enkele gerechtelijke procedure (al dan niet van tegensprekelijke aard).

Voortaan is de vrederechter de adoptierechter. In dat kader wordt hem een aanzienlijk aantal medewerkers ter beschikking gesteld, want hij zal kunnen beschikken over een afdeling van het parket gespecialiseerd in familiale aangelegenheden en over een sociale dienst. In afwachting dat hij over deze middelen beschikt zal de vrederechter beroep kunnen doen op de sociale dienst van de jeugdrechtsbank en op het bevoegde openbaar ministerie (cf. artikel 23 van het ontwerp).

Andere nieuwigheden

De door het ontwerp ingevoerde andere belangrijke wijzigingen en nieuwigheden zijn de volgende :

- de voorwaarde dat adoptie van een kind plaatsvindt in zijn hoger belang, getoetst aan de fundamentele rechten die hem op grond van het internationaal recht toekomen (en de hiermee gepaard gaande verplichting voor de rechter om zijn beslissing op dit punt te motiveren);

- de mogelijkheid voor een persoon opnieuw te worden geadopteerd, zowel na een gewone als na een volle adoptie, ingeval ernstige gronden dit verantwoorden;

- de verlaging tot twaalf jaar van de leeftijd vereist om in zijn adoptie te kunnen toestemmen, en de bijzondere aandacht besteed aan het luisteren naar de minderjarige;

- de verplichting om de oorspronkelijke ouders in te lichten over de gevolgen van hun toestemming en van de adoptie en om advies en inlichtingen te geven omtrent de mogelijkheden om hun sociale, financiële, psychologische of andere problemen verbonden aan hun situatie op te lossen, alvorens in de adoptie van hun kind toe te stemmen;

- de wijziging van de gevolgen van de vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van de adoptant, van de adoptanten of van één van hen na de adoptie;

- de invoering van de *herziening* van de gewone of volle adoptie : krachtens die procedure kan aan de adoptie een eind worden gemaakt in bijzonder ernstige omstandigheden (ontvoering van, verkoop van of handel in kinderen) waarin het belang en de rechten van het geadopteerde kind kennelijk werden geschonden;

- de mogelijkheid om, ingeval van gewone adoptie, de naam van de geadopteerde te laten voorafgaan door die van de adoptant; in afwachting van eventuele wets-

La suppression de l'acte d'adoption — Le juge de paix comme « juge de l'adoption »

La conception contractuelle de l'adoption a vécu. La conséquence en est la suppression de l'acte d'adoption et de la procédure d'homologation, remplacés par une procédure judiciaire unique (non contentieuse ou contentieuse).

C'est désormais le juge de paix qui sera le « juge de l'adoption ». Dans ce cadre, des moyens humains importants seront mis à sa disposition puisqu'il disposera d'une section du parquet spécialisée en affaires familiales, et d'un service social. En attendant qu'il dispose de ces moyens, le juge de paix pourra faire appel au service social du juge de la jeunesse et au ministère public compétent (cf. article 23 du projet).

Autres innovations

Les autres grandes modifications ou innovations introduites par le projet sont les suivantes :

- la condition que l'adoption d'un enfant soit fondée sur son intérêt supérieur, apprécié au regard des droits fondamentaux qui lui sont consacrés en droit international (et l'obligation corollaire pour le juge de motiver sa décision sur ce point);

- la possibilité pour une personne de faire l'objet d'une nouvelle adoption, après une première adoption simple ou plénière, si des motifs très graves le justifient;

- l'abaissement à douze ans de l'âge requis pour consentir à son adoption et l'attention particulière accordée à l'écoute du mineur;

- l'obligation de fournir aux parents d'origine des informations sur les conséquences de leur consentement et de l'adoption, et des conseils et des informations sur les moyens de résoudre les problèmes sociaux, financiers, psychologiques ou autres posés par leur situation;

- la modification des effets de l'établissement, postérieurement à l'adoption, de la filiation de l'adopté à l'égard de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux;

- l'introduction de la *révision* de l'adoption, simple ou plénière : il s'agit d'une procédure permettant de mettre fin à l'adoption lorsque sont établies des circonstances particulièrement graves (enlèvement, vente ou traite d'enfant) où l'intérêt et les droits de l'enfant adopté ont été manifestement bafoués;

- la possibilité, en cas d'adoption simple, de faire précéder le nom de l'adopté de celui de l'adoptant; dans l'attente d'éventuelles modifications législatives concer-

wijzigingen inzake de naam worden in het ontwerp voor het overige bepalingen overgenomen die gelijkaardig zijn aan die welke thans de naam van de geadopteerde regelen;

- de verduidelijking van de gevolgen van de volle adoptie van een kind door de nieuwe echtgenoot van een ouder van dat kind of door de persoon met wie hij samenwoont : de gevolgen ervan werden niet geregeld in de vorige hervorming (inzonderheid wat de uitoefening van het ouderlijk gezag betreft). In die leemte wordt voorzien krachtens dit ontwerp, namelijk door de bepaling dat de adoptie geen eind maakt aan de band tussen het kind en de echtgenoot van de adoptant of de persoon met wie deze samenwoont en dat laatstgenoemden samen het ouderlijk gezag uitoefenen;

- de motivering van de keuze voor gewone of volle adoptie;

- de mogelijkheid voor de ouders om zich in het kader van het onderzoek te verzetten tegen de raadpleging van de grootouders;

- de mogelijkheid gewone adoptie in volle adoptie om te zetten.

...

3) Andere problemen

In het ontwerp zijn de nieuwe regels opgenomen welke voorkomen in de wet van 29 april 2001 *tot wijziging van verscheidene wetsebepalingen inzake de voogdij over minderjarigen*, die op 1 augustus in werking zal treden.

Tot slot wordt op dit ogenblik een ontwerp van wet houdende wetboek van internationaal privaatrecht onderzocht door de Raad van State. Dit ontwerp strekt ertoe (wat het burgerlijk recht en het handelsrecht betreft) een rationele en stelselmatige regeling uit te werken voor de internationale bevoegdheid van Belgische gerechten, voor de vaststelling van het toepasselijk recht en voor de vereisten inzake de erkenning en de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen en openbare akten. Het bevat inzonderheid een aantal algemene bepalingen die ook op adoptie van toepassing zijn. Naar gelang van het geval wordt in het ontwerp van wet al dan niet gerefereerd aan het bepaalde in het ontwerp van wetboek, met dien verstande dat die bepalingen van toepassing zouden zijn. Teneinde evenwel een juridische leemte te vermijden voor het geval dit ontwerp in werking zou treden voor het Wetboek, voorziet een overgangsbepaling (artikel 22) erin dat de huidige artikelen 344 en 344 *ter* van het Burgerlijk Wetboek voorlopig van toepassing blijven.

Gelet op de bijzondere aard van deze materie (vooral gelet op de toepassing van het Verdrag van Den Haag), moesten daarenboven in dit ontwerp bepalingen worden ingevoegd die een aanvulling zijn op het algemene stelsel uitgewerkt in het ontwerp tot codificatie (erkenning van vreemde beslissingen, ...).

nant le nom, le projet reprend pour le reste des dispositions semblables à celles qui régissent actuellement le nom de l'adopté;

- la clarification des effets de l'adoption plénière d'un enfant par le nouveau conjoint ou cohabitant d'un auteur de celui-ci : la précédente réforme avait omis de régler ces effets (notamment en ce qui concerne l'exercice de l'autorité parentale); le présent projet remédie à cette lacune en prévoyant que l'adoption ne rompt pas, dans ce cas, les liens entre l'enfant et le conjoint ou cohabitant de l'adoptant, et que ces derniers exercent ensemble l'autorité parentale;

- la motivation du choix du caractère simple ou plénier de l'adoption;

- la possibilité pour les parents de s'opposer au recueil de l'avis des grands-parents dans le cadre de l'enquête;

- la possibilité de convertir une adoption simple en adoption plénière.

...

3) Autres questions

Le présent projet intègre les nouvelles règles prévues par la loi du 29 avril 2001 *modifiant diverses dispositions légales en matière de tutelle des mineurs*, qui entrera en vigueur le 1er août 2001.

Enfin, un projet de loi *portant code de droit international privé* est en ce moment à l'examen au Conseil d'État. Ce projet vise à régir (pour les matières civiles et commerciales) de façon rationnelle et systématique la compétence internationale des juridictions belges, la détermination du droit applicable et les conditions de la reconnaissance et de l'exécution des décisions et actes publics étrangers. Il contient notamment un ensemble de dispositions générales qui ont vocation à s'appliquer à l'adoption. Selon les cas, le présent projet renvoie donc aux dispositions du projet de Code ou reste muet, étant entendu que les règles générales du projet de Code seraient applicables. Toutefois, afin d'éviter un vide juridique dans l'éventualité où le présent projet entrerait en vigueur avant le Code, une disposition transitoire (article 22) prévoit que les articles 344 et 344 *ter* actuels du Code civil restent provisoirement en vigueur.

Par ailleurs, la spécificité de cette matière (surtout dans l'optique de l'application de la Convention de La Haye) a rendu nécessaire l'introduction, dans le présent projet, de dispositions qui complètent le régime général prévu dans le projet de codification (reconnaissance de décisions étrangères, ...).

4) Structuur

De adoptie bestrijkt verscheidene rechtsdomeinen (burgerlijk recht, gerechtelijk recht, internationaal privaatrecht, ...) en heeft gevolgen in andere rechtsdomeinen (strafrecht, administratief recht, ...). Dit ontwerp is niet zo zeer erop gericht de materie te regelen aan de hand van een bijzondere wet maar wel de verscheidene wetboeken, voorzover mogelijk, te wijzigen of aan te vullen met die bepalingen welke tot het betrokken wetboek behoren. Alleen de bepalingen die door hun aard niet in voormelde wetboeken thuishoren, blijven afzonderlijk bestaan. Het ontwerp van wet is dan ook in vijf hoofdstukken ingedeeld, waarvan de eerste drie respectievelijk het burgerlijk recht, het gerechtelijk recht en het strafrecht en het vierde, de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming wijzigen. Het vijfde hoofdstuk omvat verscheidene overgangs- en slotbepalingen.

Er is gepoogd de bepalingen op een logische en duidelijke wijze weer te geven. Net als bij andere materies, bijvoorbeeld de artikelen 174/1 en volgende van het Wetboek van Koophandel, is gebruik gemaakt van een enigszins andere nummering, volgens het model dat in Frankrijk wordt gehanteerd. Het belangrijke voordeel in vergelijking met de klassieke indeling van de artikelen in paragrafen bestaat in de grote duidelijkheid ervan. Het systematisch gebruik van titels en subtitels draagt nog verder bij tot de leesbaarheid van het geheel.

De omvang van de hervorming verantwoordt een volledige herziening van titel VIII van het Burgerlijk Wetboek die voortaan in drie hoofdstukken is onderverdeeld: het eerste hoofdstuk behandelt het interne adoptierecht en regelt de grondvoorwaarden en de gevolgen ervan, het tweede het internationaal privaatrecht en bevat enerzijds een geheel van bijzondere regels van internationaal privaatrecht en anderzijds de bijzondere regels betreffende adopties die de interlandelijke overbrenging van een kind onderstellen, en ten slotte de voorwaarden waaronder in het buitenland totstandgekomen adopties in België worden erkend; het derde bevat bepalingen in verband met verscheidene administratieve formaliteiten.

Het procedurele aspect is voortaan in het Gerechtelijk Wetboek opgenomen. Zo is in Boek IV (« Bijzondere rechtsplegingen ») van Deel IV (« Burgerlijke rechtspleging ») een hoofdstuk gewijd aan de adoptie ingevoegd.

Het Strafwetboek is aangevuld met twee bepalingen die samen een hoofdstuk vormen, dat in Titel VII (« Misdaaden en wanbedrijven tegen de orde der familie en tegen de openbare zedelijkheid ») van Boek II is ingevoegd.

4) Structure

La matière de l'adoption procède de divers domaines du droit (droit civil, droit judiciaire, droit international privé, ...) et se répercute dans d'autres (droit pénal, droit administratif, ...). Plutôt que de régler la matière par une loi particulière, le présent projet vise, autant que faire se peut, à modifier ou compléter les divers Codes par les dispositions qui en relèvent. Seules subsistent de manière indépendante les dispositions qui, par leur essence, n'y ont pas leur place. Aussi le projet de loi est-il divisé en cinq chapitres. Les trois premiers modifient respectivement les droits civil, judiciaire, et pénal, et le quatrième, la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse. Le cinquième comprend diverses dispositions transitoires et finales.

Le souci a été de présenter les dispositions de manière logique et claire. Une numérotation quelque peu différente — inspirée de ce qui se pratique en France — est employée, comme ce fut le cas en d'autres matières (voyez par exemple les articles 174/1 et suivants du Code de commerce). Son avantage essentiel par rapport à la classique division des articles en paragraphes réside dans sa grande clarté. L'emploi systématique de titres et de sous-titres contribue encore à la lisibilité de l'ensemble.

L'importance de la réforme justifie une refonte totale du Titre VIII du Code civil, qui est désormais divisé en trois chapitres: le premier contient le droit interne de l'adoption et en règle les conditions de fond et les effets; le second traite du droit international et contient d'une part, un ensemble de dispositions particulières de droit international privé, d'autre part, les règles particulières applicables aux adoptions impliquant le déplacement international d'un enfant, et enfin, les conditions auxquelles les adoptions établies à l'étranger sont reconnues en Belgique; le troisième contient des dispositions relatives à diverses formalités administratives.

Tout l'aspect procédural de la matière est désormais renvoyé dans le Code judiciaire. Un chapitre consacré à l'adoption y est ainsi inséré dans le Livre IV (« Procédures particulières ») de la Quatrième Partie (« De la procédure civile »).

Le Code pénal est, quant à lui, complété par deux dispositions, formant un chapitre inséré dans le Titre VII (« Des crimes et des délits contre les familles et contre la moralité publique ») du Livre II.

II. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING VAN HET ONTWERP VAN WET I

HOOFDSTUK I

Wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Dit artikel strekt ertoe Titel VIII van Boek I van het Burgerlijk Wetboek te vervangen door een nieuwe Titel VIII waarvan de structuur volledig is herzien. Bij een herziening van de materie is het immers wenselijker op deze manier te werk te gaan dan de huidige tekst veelvuldig te amenderen. Een dergelijk werkwijze komt de duidelijkheid van de nieuwe tekst alleen maar ten goede. Ook de nummering van de artikelen is erop gericht de tekst leesbaarder te maken. Zo omvat een zelfde onderverdeling van de materie slechts een artikel dat eventueel nog wordt opgesplitst indien het aantal bepalingen dat verantwoordt. Aldus bevat paragraaf 4 van afdeling I van het eerste hoofdstuk, gewijd aan de herziening van de adoptie, slechts een artikel (artikel 351) en is het vijfde deel van de eerste paragraaf van dezelfde afdeling gewijd aan de toestemmingen, samengesteld uit de artikelen 348-1 tot 348-11.

Titel VIII is onderverdeeld in drie hoofdstukken : het eerste hoofdstuk is gewijd aan het interne adoptierecht, het tweede aan het internationale recht, en het derde aan verscheidene administratieve formaliteiten. In tegenstelling tot de thans geldende tekst, die eerst de gewone adoptie behandelt en daarna de volle, bestaat het eerste hoofdstuk voortaan uit twee afdelingen : de eerste bevat de bepalingen gemeenschappelijk aan beide vormen van adoptie, de tweede enerzijds de bepalingen eigen aan de gewone adoptie en anderzijds die eigen aan de volle adoptie. Ingeval het woord « adoptie » als dusdanig wordt gebruikt, heeft het betrekking op beide vormen, te weten de volle en de gewone adoptie. Als een bepaling slechts betrekking heeft op een vorm van adoptie, wordt het adjectief toegevoegd.

Duidelijkheidshalve worden de nieuwe bepalingen die Titel VIII vormen, hierna afzonderlijk besproken onder de verschillende titels.

II. — COMMENTAIRE DES ARTICLES DU PROJET DE LOI I

CHAPITRE Ier

Modifications apportées au Code civil

Art. 2

Cet article vise à remplacer le Titre VIII du Livre Ier du Code civil par un nouveau Titre VIII dont la structure est entièrement revue. Dès le moment où l'on procède à une refonte de la matière, il paraît en effet plus indiqué de procéder de la sorte que par de multiples amendements au texte actuel. Le texte futur n'en sera que plus clair. La numérotation des articles vise également à rendre le texte plus lisible. Ainsi, une même subdivision de la matière ne comprendra qu'un article, éventuellement divisé lui-même, si le nombre de dispositions le justifie. À titre d'exemple, le paragraphe 4 de la section première du chapitre premier, consacré à la révision de l'adoption, ne contient qu'un article (article 351), alors que la cinquième partie du paragraphe premier de la même section, consacrée aux consentements, se compose des articles 348-1 à 348-11.

Le Titre VIII est divisé en trois chapitres : le premier est consacré au droit interne de l'adoption, le second au droit international, et le troisième à diverses formalités administratives. Contrairement au texte actuellement en vigueur qui traite d'abord de l'adoption simple et ensuite de l'adoption plénière, le premier chapitre comprend désormais deux sections : la première contient les dispositions communes aux deux sortes d'adoption et la seconde, les dispositions propres à l'adoption simple d'une part, celles propres à l'adoption plénière d'autre part. Par ailleurs, le terme « adoption », lorsqu'il est employé seul, vise les deux sortes d'adoption, simple et plénière. Lorsqu'une disposition ne concerne qu'un type d'adoption, l'adjectif est ajouté.

Dans un but de clarté, les nouvelles dispositions formant le Titre VIII sont commentées ci-après séparément, sous les différents titres du projet.

TITEL VIII

Adoptie

HOOFDSTUK I

Intern recht

Art. 343

Teneinde ingewikkelde uitdrukkingen in de tekst te vermijden, zijn in dit artikel drie essentiële begrippen omschreven. Bijgevolg heeft het onrechtstreeks betrekking op de hoofdlijnen van het ontwerp.

Naast de mogelijkheden die reeds bestaan in het huidige artikel 346, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, voorziet de eerste paragraaf in de mogelijkheid om te adopteren door twee personen die niet zijn gehuwd, van ongelijk geslacht zijn en niet verwant zijn en bovendien de voorwaarde inzake samenwoning vervullen. De bepaling bevat bovendien een bijkomende precisering wat betreft gehuwd koppels : het moet gaan om echtgenoten van ongelijk geslacht. Dit spreekt voor zich in de huidige stand van de wetgeving maar het is raadzaam nu reeds oog te hebben voor het wetgevend initiatief dat beoogt het huwelijk open te stellen voor homoseksuele paren.

Het gegeven dat niet gehuwde koppels voortaan kunnen adopteren is evenwel onderworpen aan een voorwaarde inzake het soort van band tussen hen en de duur van de samenwoning. Naar luid van dit artikel moeten die personen « *op een permanente en affectieve wijze samenwonen sedert ten minste drie jaar op het tijdstip van de indiening van het verzoek* ». Deze twee voorwaarden strekken ertoe zich ervan te verzekeren dat de geadopteerde (meestal een kind), van wie het belang overheerst, wordt opgevangen in een stabiel familiaal kader.

Teneinde te voldoen aan de voorwaarde inzake samenwoning, moeten de betrokkenen op het tijdstip waarop de procedure wordt ingesteld gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren hebben samengewoond (« *op een permanente wijze samenwonen* »). Op die wijze kan men zich ervan vergewissen dat het koppel dat voornemens is te adopteren voorwaarden inzake stabiliteit kan bieden die noodzakelijk zijn voor de ontlooiing van de geadopteerde.

In § 1 is voorts gesteld dat het woord « kind » betrekking heeft op een persoon van minder dan achttien jaar oud. Bijgevolg geldt het woord « persoon » zowel voor kinderen als voor personen die achttien jaar oud en ouder zijn.

In § 2 wordt het bestaan van twee vormen van adoptie vermeld, die evenwel niet nader worden omschre-

TITRE VIII

De l'adoption

CHAPITRE PREMIER

Droit interne

Art. 343

Pour éviter l'usage, dans la suite du texte, de locutions compliquées, cet article définit d'emblée trois termes essentiels. Ce faisant, il contient indirectement l'un des axes fondamentaux du projet.

Le paragraphe premier introduit, à côté de ce que prévoit déjà l'actuel article 346, alinéa 1er, du Code civil, la possibilité d'adopter pour deux personnes non mariées de sexe différent et non apparentées, et répondant en outre à une condition de cohabitation. La disposition apporte par ailleurs une précision supplémentaire quant aux couples mariés : il devra s'agir d'époux de sexe différent. Si cela va de soi dans l'état actuel de la législation, il y a lieu d'être d'ores et déjà attentif à l'initiative législative visant à ouvrir le mariage aux couples homosexuels.

L'ouverture de l'adoption aux couples non mariés est toutefois assortie d'une condition portant sur le type de lien qui les unit et sur la durée de cohabitation. Le présent article requiert en effet que ces personnes soient « *unies de façon permanente et affective* », et qu'elles vivent ensemble « *depuis au moins trois ans au moment de l'introduction de la demande* ». Ces deux conditions ont pour objectif de s'assurer que l'adopté (un enfant dans la plupart des cas), dont l'intérêt est prépondérant, sera accueilli dans un cadre familial stable.

Pour remplir la condition de cohabitation, il faudra avoir habité ensemble pendant trois années consécutives (« *unies de façon permanente* ») au moins au moment où la procédure est engagée. Il s'agit en effet de s'assurer que le couple qui se propose d'adopter offre les garanties de stabilité nécessaires à l'épanouissement de l'adopté.

Le § 1er précise encore qu'une personne de moins de dix-huit ans sera désignée par le terme « enfant ». Le terme « personne » visera donc quant à lui indifféremment les enfants et les personnes de dix-huit ans et plus.

Le deuxième paragraphe signale l'existence de deux types d'adoptions, sans les définir. Une définition à cet

ven. Een omschrijving op die plaats zou slechts oppervlakkig kunnen zijn en bijgevolg kunnen leiden tot verkeerde interpretaties. Terzake verandert niets in vergelijking met de bestaande wetgeving : de gewone en de volle adoptie blijven bestaan.

Afdeling 1

Bepalingen gemeenschappelijk aan beide vormen van adoptie

§ 1. Voorwaarden voor adoptie

A. Grondvoorwaarden

Art. 344-1

Het huidige artikel 343 stelt dat adoptie wordt toegestaan wanneer zij op wettige redenen steunt en de betrokkene tot voordeel strekt. Het ontwerp stapt af van het begrip « voordeel » waarvan de inhoud nauw verwant is met het begrip « wettige redenen » en verwijst, ingeval het gaat om personen beneden achttien jaar, naar het « hoger belang », een welbekend en goed omschreven begrip in het internationaal recht, en naar « fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen », te weten die rechten welke concreet beschouwd worden gehuldigd in het Verdrag van Den Haag en in dat van New York dd. 20 november 1989 inzake de rechten van het kind (cf. de artikelen 3 en 21 van het IVRK, artikel 1 VDH)

De verwijzing naar « wettige redenen », die door de rechtspraak door de jaren heen vaste vorm hebben gekregen, blijft belangrijk, inzonderheid op het stuk van de adopties van meerderjarigen, en wordt derhalve gehandhaafd.

De verwijzing naar alleen het hoger belang van het kind is als niet toereikend beschouwd. Het begrip ervan kan immers van persoon tot persoon of van rechter tot rechter verschillen. Door een verkeerd begrip van die term zijn in het verleden volledig te goeder trouw misbruiken gerechtvaardigd op grond van een nogal paternalistische opvatting van adoptie. Daarom wordt overal in de tekst waar sprake is van « het hoger belang van het kind » eveneens melding gemaakt van de « fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen ». Door het belang van het kind te motiveren in het licht van de verscheidene internationale instrumenten en het te toetsen aan de bepalingen van die instrumenten en de algemeen aangenomen interpretatie ervan, benadert men het dichtst de juiste interpretatie van het begrip « hoger belang van het kind » (zie in verband met deze problematiek, Chr. MAES, « Rechten van het kind, Belang(en)-rijk » in « Personen- en Familie-

endroit ne saurait en effet qu'être superficielle et risquerait de donner lieu à des interprétations erronées. Sur ce point, rien ne change par rapport à la législation actuelle : l'adoption simple et l'adoption plénière subsistent.

Section première

Dispositions communes aux deux sortes d'adoption

§ 1er. Conditions de l'adoption

A. Conditions fondamentales

Art. 344-1

L'actuel article 343 stipule que l'adoption est permise si elle est fondée sur de justes motifs et présente des avantages pour celui qui en est l'objet. Le projet abandonne la notion « d'avantages » dont le contenu s'apparente finalement à celui des « justes motifs », et se réfère, s'agissant des personnes de moins de dix-huit ans, à leur « intérêt supérieur », notion bien connue et définie en droit international, et aux « droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international », c'est-à-dire concrètement ceux qui sont consacrés par la Convention de La Haye et la Convention de New York du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant (cf. articles 3 et 21 CIDE, article 1er CLH).

La référence aux « justes motifs » — lesquels ont été dégagés au fil des ans par la jurisprudence — reste importante, notamment pour les adoptions de majeurs, et est donc maintenue.

La référence au seul « intérêt supérieur de l'enfant » n'a pas été jugée suffisante. En effet, sa perception peut varier d'une personne ou d'un juge à l'autre. Cette notion, mal comprise, a permis dans le passé de justifier des abus, en toute bonne foi, sur base notamment d'une conception fort paternaliste de l'adoption. Aussi, partout où apparaît dans le texte « l'intérêt supérieur de l'enfant », est-il également fait mention des « droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international ». C'est en motivant l'intérêt de l'enfant au regard des divers instruments internationaux et en le confrontant aux dispositions de ces instruments et à leur interprétation autorisée que l'on approche l'interprétation la plus correcte de la notion « d'intérêt supérieur de l'enfant » (sur cette question, voyez Chr. MAES, « Rechten van het kind, Belang(en)-rijk » in « Personen- en Familierecht, Gezin en recht in een Postmoderne Samenleving », Mys & Breesch, Gent, 1994, p. 377; ID., « Rech-

recht, Gezin en recht in een Postmoderne Samenleving», Mys & Breesch, Gent, 1994, blz. 377; ID., « Rechten van het Kind ... en verder », *in* de Kinderrechten-gids, Mys & Breesch, deel 1-1.1Maes-1).

Art. 344-2

In dit artikel wordt duidelijk gesteld wat thans impliciet wordt bedoeld. Beoogd wordt adopties te verbieden die tot doel hebben de vaststelling van de afstamming van het kind ten aanzien van de andere ouder te verhinderen of deze haar gevolgen te ontnemen en, inzonderheid de adoptie van een kind door zijn moeder teneinde enig gevolg te ontnemen aan de latere erkenning door de vader. Met het begrip « afstamming » wordt hier de biologische afstamming en niet de adoptieve afstamming bedoeld. In de wet van 1987 bestond een leemte met betrekking tot de gevolgen van de volle adoptie van een kind door de nieuwe partner van een van de ouders van het kind. De onzekerheid die in die gevallen bestond met betrekking tot het behoud van de verwantschapsbanden met voornoemde ouder, had tot gevolg dat aan deze laatste vaak de raad werd gegeven ook zijn eigen kind te adopteren. In dit ontwerp wordt die lacune aangevuld (zie *infra* verder het commentaar bij het ontwerp-artikel 356-1 van het Burgerlijk Wetboek en inzonderheid de verwijzing naar het arrest dd. 6 november 1997 van het Arbitragehof, alsook de bespreking van artikel 15 van het ontwerp) en is derhalve de adoptie van het eigen kind niet langer noodzakelijk.

B. Leeftijd

Art. 345

De leeftijdsvoorwaarden blijven dezelfde als die welke volgens de huidige wet gelden. De (zeldzame) moeilijkheden die op dit vlak bestaan, worden thans in de praktijk reeds geregeld. Aangezien de akte is afgeschaft, moeten die voorwaarden voortaan vervuld zijn bij de neerlegging van het verzoek tot adoptie en niet langer bij het verlijden van de akte, zoals dat in het huidige artikel 345 is bepaald.

C. Geschiktheid

Art. 346-1

Dit artikel heeft betrekking op een van de belangrijkste hervormingen van onderhavig ontwerp. Voortaan moeten de personen die een kind wensen te adopteren bekwaam en geschikt om te adopteren worden verklaard. Die voorwaarde is vastgelegd in artikel 5 a van het Ver-

ten van het Kind ... en verder », *in* de Kinderrechten-gids, Mys & Breesch, deel 1-1.1Maes-1).

Art. 344-2

Cet article énonce clairement ce qui, actuellement, est sous-entendu. Il vise à interdire les adoptions ayant pour but d'empêcher l'établissement de la filiation de l'enfant à l'égard de l'autre parent ou de la priver d'effets, et notamment l'adoption d'un enfant par sa mère en vue de priver d'effet une reconnaissance ultérieure par le père. Le terme « filiation » s'entend ici de la filiation biologique et non adoptive. La loi de 1987 connaissait une lacune quant aux effets de l'adoption plénière d'un enfant par le nouveau conjoint d'un de ses auteurs. L'incertitude qui existe dans ce cas sur le maintien des liens de parenté avec ledit auteur avait pour conséquence que l'on conseillait souvent à celui-ci d'adopter également son propre enfant. Le présent projet remédie à cette lacune (voyez *infra* le commentaire de l'article 356-1 en projet du Code civil, et notamment la référence à l'arrêt de la Cour d'arbitrage du 6 novembre 1997, ainsi que l'article 15 du projet) et l'adoption de son propre enfant ne se justifie dès lors plus.

B. Ages

Art. 345

Les conditions d'âges restent les mêmes que sous l'empire de la loi actuelle. Les (rares) difficultés rencontrées en ce domaine sont déjà réglées actuellement par la pratique. Le moment où ces conditions doivent être remplies, qui est en vertu de l'article 345 actuel celui de la passation de l'acte, sera désormais celui du dépôt de la requête en adoption, l'acte étant supprimé.

C. Aptitude

Art. 346-1

Cet article contient l'une des réformes les plus importantes du présent projet. Il sera désormais requis des personnes désireuses d'adopter un enfant qu'elles soient reconnues qualifiées et aptes à adopter. Cette condition est prévue par l'article 5 a de la Convention de

drag van Den Haag. Zoals reeds is gesteld, is het wenselijk gebleken dat aan alle kinderen dezelfde garanties worden geboden, ongeacht of zij al dan niet in het kader van dit Verdrag worden geadopteerd. Het ontwerp voorziet dan ook erin de verplichting tot alle adoptanten uit te breiden.

De toekomstige adoptieouders moeten dus bekwaam zijn, met andere woorden alle juridische voorwaarden met betrekking tot adoptie vervullen (zoals thans het geval is), alsmede geschikt zijn om te adopteren, met andere woorden de vereiste socio-psychologische bekwaamheden hebben (zie terzake het toelichtend verslag bij het Verdrag, n° 180). Deze dubbele voorwaarde is absoluut.

Art. 346-2

Het is in geen geval de bedoeling om aan de adoptanten een examen op te leggen. Het is aan de vrederechter om de elementen van de geschiktheid te beoordelen. In geval van een binnenlandse adoptie geschiedt zulks in het kader van de eigenlijke adoptieprocedure, bij een interlandelijke adoptie in dat van een afzonderlijke en voorafgaande procedure (zie wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek).

Op verzoek van de vrederechter wordt een maatschappelijk onderzoek gevoerd dat hem de mogelijkheid moet bieden zich een beeld te vormen. Tijdens dat onderzoek kan de sociale dienst beslissen inlichtingen te verzamelen bij de overheden van de gemeenschappen of de erkende adoptiediensten. De vrederechter kan tevens het openbaar ministerie verzoeken hem in te lichten over het adoptievoornemen van belanghebbenden, in zijn geheel of over bepaalde bijzondere punten.

Er bestaat een uitzondering op de verplichting van de rechter om een maatschappelijk onderzoek te bevelen. Het systematisch opleggen van deze maatregel lijkt inderdaad extreem in geval van « endofamiliale adopties » (te weten de adoptie van een kind door een familielid : adoptie door de nieuwe echtgenoot van de vader of moeder of door de persoon waarmee laatstgenoemde samenwoont, door een familielid dat het kind in hun plaats opvoedt of het na hun overlijden opvangt, ...). Bijgevolg bepaalt artikel 346-2 dat in dergelijke gevallen het maatschappelijk onderzoek niet verplicht is. Dit houdt derhalve in dat de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak alsnog een maatschappelijk onderzoek kan bevelen.

De personen ten aanzien van wie de rechter niet gehouden is een maatschappelijk onderzoek te bevelen zijn degenen die verwant zijn of van wie de echtgenoot of de persoon met wie zij samenwonen verwant zijn met de geadopteerde tot in de derde graad, of nog de adoptanten die reeds met het kind het dagelijks leven delen of reeds een sociale en affectieve band met hem

La Haye. Comme cela a déjà été dit, il a paru opportun que tous les enfants bénéficient de cette garantie, qu'ils fassent l'objet d'une adoption dans le cadre de cette Convention ou pas. Aussi le projet prévoit-il d'étendre l'obligation à tous les adoptants.

Les futurs parents adoptifs devront donc être qualifiés, c'est-à-dire remplir toutes les conditions juridiques de l'adoption (comme actuellement) et aptes à adopter, c'est-à-dire posséder les qualités socio-psychologiques nécessaires (voyez le rapport explicatif de la Convention, n° 180). Cette double exigence est absolue.

Art. 346-2

L'intention n'est en aucun cas d'imposer un examen aux adoptants. C'est au juge de paix qu'il reviendra d'apprécier les éléments de l'aptitude, et cela dans le cadre de la procédure d'adoption proprement dite, en cas d'adoption « interne », ou dans le cadre d'une procédure distincte et préalable, en cas d'adoption internationale (voyez les modifications apportées au Code judiciaire).

Une enquête sociale sera réalisée à la demande du juge de paix pour l'aider à se faire une opinion. Au cours de cette enquête, le service social pourrait décider de glaner des informations auprès d'autorités communautaires ou d'organismes d'adoption agréés. De même, le juge de paix pourrait charger le ministère public de l'informer sur le projet adoptif des intéressés dans l'ensemble, ou sur certains points particuliers.

L'obligation pour le juge, d'ordonner une enquête sociale connaît une exception. Il a paru excessif, en effet, d'imposer systématiquement cette étape dans le cas des adoptions « endofamiliales » (on vise ici les adoptions d'un enfant par un membre de sa famille : adoption par le nouveau conjoint ou cohabitant du père ou de la mère, par un membre de la famille qui élève l'enfant à leur place ou le recueille après leur décès, ...). L'article 346-2 prévoit donc que l'enquête sociale n'est pas *obligatoire* dans ce cas. Cela signifie donc que le juge, en raison de circonstances propres à la cause, pourrait malgré tout ordonner une enquête sociale.

Les personnes à l'égard desquelles le juge n'est pas tenu d'ordonner une enquête sociale sont celles qui sont apparentées, ou dont le conjoint ou le cohabitant est apparenté à l'adopté jusqu'au troisième degré, ou encore les adoptants qui partagent déjà la vie quotidienne de l'enfant et entretiennent déjà avec lui un lien social et affectif. Il convient toutefois d'attirer ici l'attention sur la

hebben. Er moet hier nochtans de aandacht gevestigd worden op de bijzondere problematiek van de onthaalgezinnen, die in deze laatste categorie vallen. De finaliteit van zulke opvang is in wezen verschillend van de opvang met het oog op adoptie en deze moet dan ook niet worden omzeild. De rechter zal dan ook bijzonder waakzaam moeten zijn wanneer onthaalouders het kind dat hen werd toevertrouwd wensen te adopteren.

D. Nieuwe adoptie

Art. 347-1

Dit artikel en het volgende artikelen bevatten een andere belangrijke nieuwigheid van dit ontwerp. Een reeds geadopteerd kind kan thans slechts opnieuw worden geadopteerd in de hiernavolgende gevallen : 1° de vorige adoptant of de vorige adopterende echtgenoten zijn overleden; 2° de vorige gewone adoptie is ten aanzien van de adoptant of van de twee adopterende echtgenoten herroepen; en 3° een van de adoptanten is overleden of de eerste gewone adoptie is ten aanzien van de adoptant herroepen en de nieuwe adoptant is de nieuwe partner van de andere adopterende echtgenoot. Hieruit volgt dat aangezien een eerste volle adoptie die is mislukt, niet kan worden herroepen, gewacht moet worden totdat een of meer vorige adoptanten overlijden vooraleer het kind opnieuw kan worden geadopteerd door de persoon of de personen die het hebben opgevangen. Deze situatie is op zich ongezonder maar vormt volgens sommige auteurs bovendien een discriminatie en schendt de artikelen 8 en 14 van het Europees Verdrag van de rechten van de mens, (alook van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet), aangezien zonder reden een onderscheid wordt gemaakt tussen de reeds geadopteerde kinderen en de andere (in verband met de volledige problematiek, zie P. SENAËVE, *Actuele vraagstukken van interlandelijke en inlandse adoptie en van verlatenverklaring*, Acco, Leuven, 1995, blz. 158 tot 163, en I. LAMMERANT, *Quelques problèmes actuels soulevés par l'adoption plénière*, RGDC, blz. 540 tot 547).

Om dit probleem te verhelpen handhaaft het artikel de bestaande mogelijkheden en voert een nieuwe mogelijkheid in (er moet worden opgemerkt dat hier met opzet de term « kind » wordt gebruikt om een persoon beneden achttien jaar aan te wijzen) : een nieuwe adoptie is voortaan mogelijk in geval van zeer gewichtige redenen, zelfs als de vorige adoptanten nog leven en de vorige adoptie niet is herzien of de vorige gewone adoptie niet is herroepen. Indien de eerste adoptie mislukt, kan een kind derhalve opnieuw worden geadopteerd in geval personen daartoe de wens hebben uitgedrukt.

Adopties « op proef » kunnen vanzelfsprekend niet worden toegestaan : de nieuwe adoptie moet verantwoord zijn door « zeer gewichtige redenen ». Het ver-

problématique particulière des familles d'accueil, qui rentrent dans cette dernière catégorie de personnes. La finalité de cet accueil est en effet essentiellement différente d'un accueil en vue d'adoption, et cette finalité ne doit pas être détournée. Il y aura donc lieu pour le juge d'être particulièrement attentif dans l'hypothèse où des parents d'accueil désireraient adopter l'enfant qui leur est confié.

D. Nouvelle adoption

Art. 347-1

Cet article et le suivant contiennent une autre innovation importante du présent projet. Actuellement, un enfant déjà adopté ne peut faire l'objet d'une nouvelle adoption que dans les cas suivants : 1° l'adoptant ou les époux adoptants précédents sont décédés; 2° il y a eu révocation de la première adoption simple à l'égard de l'adoptant ou des époux adoptants; et 3° l'un des époux adoptants est décédé ou la première adoption simple a été révoquée à son égard, et le nouvel adoptant est le nouveau conjoint de l'autre époux adoptant. Il s'ensuit qu'en cas d'échec d'une première adoption plénière, celle-ci étant irrévocable, il faut attendre le décès du ou des précédents adoptants avant que l'enfant puisse être à nouveau adopté par la ou les personnes qui l'ont accueilli. Cette situation, déjà malsaine en soi, constituerait d'autre part, selon certains auteurs, une discrimination violant les articles 8 et 14 combinés de la Convention européenne des droits de l'homme (ainsi que les articles 10 et 11 de la Constitution), dans la mesure où une distinction sans fondement serait faite entre les enfants ayant déjà été adoptés et les autres (sur l'ensemble de la problématique, voyez P. SENAËVE, *Actuele vraagstukken van interlandelijke en inlandse adoptie en van verlatenverklaring*, Acco, Leuven, 1995, pp. 158 à 163, et I. LAMMERANT, *Quelques problèmes actuels soulevés par l'adoption plénière*, RGDC, 1988, pp. 540 à 547).

Pour remédier à cette situation, l'article maintient les possibilités existantes et en crée une nouvelle (il convient de noter que le terme « enfant » est ici employé à dessein, comme désignant une personne de moins de dix-huit ans) : une nouvelle adoption est désormais permise, en cas de motifs très graves, alors même que les adoptants précédents sont encore vivants et que l'adoption antérieure n'a pas été révisée ou l'adoption simple antérieure, révoquée. Si la première adoption est un échec, l'enfant peut donc à nouveau être adopté si des personnes en manifestent l'intention.

Il n'est bien entendu pas question de permettre ici les adoptions « à l'essai » : il faut que des « motifs très graves » justifient la nouvelle adoption. Aussi la requête doit-

zoek moet in dat geval dan ook worden ingediend door het openbaar ministerie dat zodoende met betrekking tot de wenselijkheid van een nieuwe adoptie een eerste controle kan verrichten. De redenen hiervoor zijn die welke bij artikel 367, § 1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek als voorwaarden worden gesteld om de gewone adoptie te herroepen en die doorheen de tijd in de rechtspraak op heel beperkte wijze zijn toegepast. Algemeen gaat het om foute handelingen of gedragingen van een van de partijen, zware omstandigheden zoals de psychologische onmogelijkheid samen te leven of de totale mislukking van de educatieve relatie (P. SENAËVE, *Compendium van het Personen- en Familierecht*, Vol. II, Acco, Leuven, 199, blz. 102). Bij wijze van voorbeeld kan gewag worden gemaakt van de totale onverschilligheid waarvan de geadopteerde ten aanzien van de adoptant gedurende een zeer lange periode blijkt geeft, zedenfeiten die de adoptant op de geadopteerde heeft gepleegd, de weigering van de adoptant in te staan voor het onderhoud van de geadopteerde, ... (H. DE PAGE, J.-P. MASSON, *Traité élémentaire de Droit civil belge*, Tome deuxième : Les Personnes, vierde uitgave, Bruylant, Brussel, 1990, blz. 1086).

Er kan worden aangevoerd dat hier nog sprake is van een discriminatie tussen de « biologische » kinderen en de adoptie-kinderen aangezien deze laatste *slechts* geadopteerd kunnen worden indien zeer gewichtige redenen zulks verantwoorden. Maar deze zogenaamde discriminatie vloeit voort uit een billijke doelstelling die erin bestaat misbruiken en adopties op proef te voorkomen.

Het artikel houdt bovendien rekening met de mogelijkheid tot adoptie door bepaalde samenwonenden.

De punten 1°, 2° en 3° vormen vanzelfsprekend alternatieve en geen cumulatieve voorwaarden. Overigens moeten alle vereiste voorwaarden voor de nieuwe adoptie vervuld zijn.

In de punten 1° en 2° verstaat men onder « adoptanten » de vorige echtgenoten of samenwonende adoptanten.

Naast met de herroeping van de gewone adoptie houdt het artikel rekening met de hypothese van een herziening van de vorige adoptie (mogelijkheid ingevoerd door het ontwerp-artikel 351 van het Burgerlijk Wetboek).

Art. 347-2

Hier geldt dezelfde commentaar als in het vorige artikel. Hier wordt evenwel het woord « persoon » aangevend, waarmee wordt aangegeven dat ongeacht de leeftijd van de geadopteerde een nieuwe adoptie mogelijk is, behalve uiteraard wanneer de nieuwe adoptie een volle adoptie is (aangezien deze volgens artikel 355 slechts personen van minder dan achttien jaar betreft).

elle, dans ce cas, être introduite par le ministère public, qui est à même, de la sorte, d'exercer un premier contrôle quant à l'opportunité d'une nouvelle adoption. Les motifs que l'on vise sont ceux qui pouvaient justifier la révocation de l'adoption simple sur base de l'article 367, § 1er, alinéa 1er du Code civil, et qui ont été dégagés au fil des ans, de façon très restrictive, par la jurisprudence. Il s'agit d'une manière générale d'actes ou de comportements fautifs de l'une des parties, ou de circonstances éprouvantes telles que l'impossibilité psychologique de vivre en commun ou l'échec complet de la relation éducative (P. SENAËVE, *Compendium van het Personen- en Familierecht*, Vol. II, Acco, Leuven, 1996, p. 102). A titre d'exemples, peuvent être cités l'indifférence totale de l'adopté envers l'adoptant pendant une très longue période, des faits de mœurs commis par l'adoptant sur l'adopté, le refus de l'adoptant d'assurer l'entretien de l'adopté, ... (H. DE PAGE, J.-P. MASSON, *Traité élémentaire de Droit civil belge*, Tome deuxième : Les Personnes, 4ème éd., Bruylant, Bruxelles, 1990, p. 1086).

L'on pourrait objecter qu'il y a encore ici une discrimination entre les enfants « biologiques » et les enfants adoptifs dans la mesure où ces derniers ne pourraient être adoptés *que* lorsque des motifs très graves le justifient. Au contraire, cette prétendue discrimination s'appuie sur un objectif raisonnable qui est d'éviter les abus et les adoptions à l'essai.

Par ailleurs, l'article tient compte de la possibilité d'adopter pour certains cohabitants.

Les 1°, 2° et 3° sont bien entendu des conditions alternatives et non cumulatives. Par ailleurs, il est clair que toutes les conditions requises pour la nouvelle adoption devront être remplies.

Aux 1° et 2°, on entend par « les adoptants » les époux ou cohabitants adoptants antérieurs.

L'article prend également en compte, à côté de la révocation de l'adoption simple, l'hypothèse d'une révision de l'adoption antérieure (possibilité introduite par l'article 351 en projet du Code civil).

Art. 347-2

Les mêmes commentaires qu'à propos de l'article précédent sont de mise. On parle cependant de « personne », signifiant par là qu'une nouvelle adoption est permise ici quel que soit l'âge de l'adopté, sauf bien sûr lorsque la nouvelle adoption est une adoption plénière (puisque celle-ci, selon l'article 355, ne vise que des personnes de moins de dix-huit ans).

De beoogde gevallen komen overeen met die welke thans in artikel 346, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek zijn bepaald, en waaraan de mogelijkheid omschreven in 3° is toegevoegd (met daarenboven de wijzigingen voortvloeiend uit de mogelijkheid van adoptie door bepaalde samenwonenden).

Art. 347-3

De huidige wetgeving voorziet niet in de omzetting van een gewone adoptie in een volle adoptie. In een aantal arrondissementen deed zich dit in de praktijk nochtans voor. Sterker nog, blijkbaar hebben een aantal rechtbanken de volle adoptie uitgesproken terwijl om gewone adoptie was verzocht omdat zij van oordeel waren dat de volle adoptie het best beantwoordde aan het hoger belang van het kind. Een dergelijke handelwijze kan aanleiding geven tot misbruiken wanneer zij niet wordt gereguleerd. Onderhavige bepaling giet die praktijk derhalve in wettelijke vorm, waarbij erop wordt gewezen dat alle voorwaarden voor de volle adoptie moeten zijn vervuld, inzonderheid die met betrekking tot de toestemming. Deze procedure kan dus geenszins worden aangewend om de toestemming die slechts voor gewone adoptie is gegeven, als een toestemming voor volle adoptie te beschouwen.

Vanzelfsprekend moeten het openbaar ministerie en de rechter ter zake strikt de redenen nagaan die bij het verzoek tot die omzetting worden ingeroepen.

E. Toestemmingen

In de artikelen 348-1 tot 348-11 is bepaald welke toestemmingen noodzakelijk zijn met het oog op adoptie en wordt de wijze geregeld waarop zij worden uitgedrukt.

Naar aanleiding van de opheffing van artikel 370*quater* van het Burgerlijk Wetboek (artikel 2 van de wet van 7 mei 1999 tot afschaffing van de verlatenverklaring en van de overdracht van het ouderlijk gezag) is de toestemming van de persoon aan wie het kind krachtens deze bepaling door de rechtbank is toevertrouwd (opvang door familieleden) niet langer vereist (zijn advies moet evenwel nog steeds worden gevraagd in het kader van het onderzoek, zie het commentaar bij het ontwerp-artikel 1231-5 van het Gerechtelijk Wetboek).

Art. 348-1

De toestemming van een persoon in zijn adoptie is voortaan vereist vanaf de leeftijd van twaalf jaar (op dit ogenblik vijftien jaar). Die hervorming was noodzakelijk aangezien het om een zodanig belangrijke beslissing gaat dat het kind — waarvan men thans reeds erkent dat het zijn advies moet geven in de procedures die hem

Les hypothèses visées sont celles reprises actuellement à l'article 346, alinéa 3, du Code civil, auxquelles s'ajoute la possibilité prévue au 3° (avec en outre les adaptations découlant de la possibilité d'adopter pour certains cohabitants).

Art. 347-3

La législation actuelle ne prévoit pas l'hypothèse de la conversion de l'adoption simple en adoption plénière. Cela se pratique pourtant dans certains arrondissements. Bien plus, certains tribunaux ont semble-t-il prononcé des adoptions plénières en lieu et place de l'adoption simple demandée, lorsqu'ils estimaient cela plus conforme à l'intérêt de l'enfant. Cette pratique peut donner lieu à des abus si elle n'est pas réglementée. La présente disposition la légalise donc tout en insistant sur le fait que toutes les conditions de l'adoption plénière doivent être réunies, particulièrement celles relatives aux consentements. Il n'est donc pas question d'utiliser cette procédure comme moyen de « contourner » des consentements qui n'auraient été donnés qu'en vue d'une adoption simple.

Le ministère public et le juge seront bien entendu appelés à exercer ici un contrôle strict sur les motifs invoqués à l'appui de cette demande de conversion.

E. Consentements

Les articles 348-1 à 348-11 précisent quels consentements sont requis en vue d'une adoption et règlent les modalités de leur expression.

Il est à noter que, suite à l'abrogation de l'article 370*quater* du Code civil (article 2 de la loi du 7 mai 1999 abrogeant la déclaration d'abandon et le transfert de l'autorité parentale), le consentement de la personne à qui l'enfant a été confié par le tribunal en vertu de cette disposition (recueil familial) n'est plus requis (son avis devra toutefois être recueilli dans le cadre de l'enquête; voyez le commentaire de l'article 1231-5 en projet du Code judiciaire).

Art. 348-1

Le consentement d'une personne à son adoption est désormais requis dès l'âge de douze ans (actuellement 15 ans). Cette réforme s'imposait car il s'agit d'une décision tellement importante qu'un enfant — dont on reconnaît déjà par ailleurs qu'il doit pouvoir exprimer son avis dans certains cas (voyez l'article 931 du Code

aanbelangen (zie artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek en artikel 56*bis* van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming) — deel moet hebben aan een procedure die het een nieuwe afstammingsband bezorgt en, ingeval van volle adoptie, de banden met zijn oorspronkelijke familie totaal verbreekt.

De toestemming van de geadopteerde wordt symbolisch als eerste artikel geplaatst in de reeks artikelen die op de toestemming betrekking hebben. Dit moet nogmaals onderstrepen dat het kind de centrale persoon van de adoptie is, die voor alles ten behoeve van het kind in het leven is geroepen.

Indien het kind op het tijdstip van de neerlegging van het verzoek de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt, maar twaalf jaar wordt tijdens de procedure, moet zijn toestemming worden ingewonnen. Om die reden komt het tijdstip waarop wordt nagegaan of deze voorwaarde is vervuld, overeen met dat waarop het vonnis is uitgesproken. Hier moet worden opgemerkt dat het uitdrukken van de toestemming van de geadopteerde niet moet worden verward met het horen van deze tijdens de procedure, aangelegenheid geregeld in het ontwerp van artikel 1231-10 en 1231-11 van het Gerechtelijk Wetboek (zie inzonderheid in dit artikel de bepaling betreffende het horen van de geadopteerde van minder dan twaalf jaar oud).

Art. 348-2

Het huidige artikel 347 legt de toestemming op van de echtgenoot van de adoptant of van de geadopteerde. Aangezien het ontwerp bepaalde samenwonenden de mogelijkheid biedt te adopteren, houdt zulks in het kader van de adoptie, een zekere erkenning in van een bepaalde vorm van samenwonen. Het is dan ook logisch hiermee rekening te houden wat de toestemmingen betreft.

Dit artikel neemt dan ook de bepaling van het huidige artikel 347 over en bepaalt aan de andere kant dat de toestemming moet worden ingewonnen van de persoon die samenwoont met de persoon die wenst of die men wenst te adopteren.

Bovendien wordt nader bepaald dat de vraag of die toestemming moet worden ingewonnen op het tijdstip van verschijning voor de rechter van betrokkene moet worden gesteld.

Art. 348-3

Dit artikel neemt het huidige artikel 348, § 1, eerste en derde lid, inzake de toestemming van de ouders van een minderjarig kind over. Het tweede lid van bedoelde paragraaf — waarin is bepaald dat de toestemming van de moeder voldoende is (zelfs wanneer de afstamming

judiciaire et l'article 56*bis* de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse) — doit être partie prenante du processus qui créera à son égard un nouveau lien de filiation et rompra totalement, en cas d'adoption plénière, les liens avec sa famille d'origine.

Symboliquement, le consentement de l'adopté est placé en tête des articles relatifs aux consentements. Il s'agit à nouveau ici de mettre l'accent sur le fait que l'enfant est le personnage central de l'adoption qui est une institution qui existe avant tout pour lui.

Si l'enfant n'a pas douze ans lors du dépôt de la requête mais atteint cet âge dans le courant de la procédure, il y a lieu de recueillir son consentement. C'est la raison pour laquelle le moment retenu pour vérifier si cette condition est remplie est celui du prononcé du jugement. Remarquons ici que l'expression du consentement de l'adopté ne doit pas être confondu avec son audition dans le cadre de la procédure, qui est réglée par les articles 1231-10 et 1231-11 en projet du Code judiciaire (voyez notamment la disposition relative à l'audition de l'adopté de moins de douze ans).

Art. 348-2

L'actuel article 347 impose d'obtenir le consentement du conjoint de l'adoptant ou de l'adopté. En permettant à certains cohabitants d'adopter, le projet accorde une certaine reconnaissance dans le cadre de l'adoption à une forme déterminée de cohabitation. Il est logique dès lors d'en tenir compte également en ce qui concerne les consentements.

Aussi le présent article reprend-il d'une part la disposition de l'actuel article 347, et prescrit-il d'autre part de recueillir le consentement du cohabitant de la personne qui désire ou que l'on désire adopter.

L'article précise en outre que le moment dont il faut tenir compte pour savoir s'il faut recueillir ce consentement est celui de la comparution de l'intéressé.

Art. 348-3

Cet article reprend l'actuel article 348, § 1er, alinéas 1er et 3, relatifs au consentement des parents d'un mineur. L'alinéa 2 de ce paragraphe — qui précise que le consentement de la mère suffit (alors même que la filiation de l'enfant est établie à l'égard de son mari)

ten aanzien van haar echtgenoot vaststaat) wanneer zij gescheiden leeft van haar echtgenoot, het kind niet het bezit van staat ten aanzien van deze laatste heeft en de omstandigheden van zijn geboorte het vaderschap weinig waarschijnlijk maken — wordt opgeheven. Dat lid was immers bijzonder onduidelijk, in bepaalde opzichten absurd en werd blijkbaar nooit toegepast.

Voor het overige is met betrekking tot de toestemming van de ouders van het kind gekozen voor de oplossing geboden door de huidige wet. Aangezien de families van herkomst vaak in moeilijke omstandigheden leven (afkomstig van de vierde wereld, zonder vaste woonplaats, ...), is het van primordiaal belang dat werkelijk op grondige wijze naar de ouders wordt gezocht. Het begrip « geen bekend verblijf » is bijvoorbeeld een objectief element dat aandachtig moet worden onderzocht. De onzekerheid van de levensomstandigheden van de oorspronkelijke familie heeft vaak juist de afwezigheid van een vast verblijf voor gevolg. Aan de rechter zal dus moeten worden aangetoond dat alle opzoeken die redelijk mogelijk zijn werden gedaan alvorens aan de toestemming van de ouders voorbij te gaan.

Hiermee wordt duidelijk getracht zoveel mogelijk waarborgen te bieden aan de oorspronkelijke ouders en ervoor te zorgen dat de adoptie niet tot stand is gekomen op grond van toestemmingen die zijn « afgedwongen » enkel door de moeilijke omstandigheden waarin zij leven (waardoor zij adoptie zouden beschouwen als de enige oplossing voor hun problemen). Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de bezorgdheid van verscheidene representatieve organisaties van de allerarmsten, zoals ATD — Vierde Wereld.

In dit kader is het nuttig eraan te herinneren dat de Aanbeveling van 21 oktober 1994 van de Haagse Conferentie voor internationaal privaatrecht *met betrekking tot de toepassing van het Verdrag van Den Haag (van 29 mei 1993) inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie op kinderen met de status van vluchteling, alsook op andere kinderen die naar een ander land worden overgebracht* aan de Verdragsluitende Staten voorschrijft « *zich ervan te vergewissen dat alle maatregelen zijn genomen om de ouders van het kind of leden van zijn familie terug te vinden vooraleer een internationale adoptieprocedure wordt ingesteld ...* » (voor meer informatie over die aanbeveling zie de bespreking van artikel 14 van het ontwerp).

Art. 348-4

De minimale termijn van twee maanden na de geboorte van het kind die de ouders moeten naleven alvorens hun toestemming in de adoptie van hun kind te kunnen geven, is overgenomen uit het huidige artikel 348, § 1, laatste lid. Er wordt hier gezocht naar een even-

lorsqu'elle vit séparée de son mari, que l'enfant n'a pas de possession d'état à l'égard de ce dernier et que les circonstances de la naissance rendent peu probable sa paternité — est abandonné. Cette disposition s'est en effet révélée particulièrement obscure et, à certains égards, absurde; elle n'a, semble-t-il, jamais été appliquée.

Pour le reste, la solution retenue s'agissant du consentement des auteurs de l'enfant est celle de la loi actuelle. Étant donné que bien souvent, les familles d'origine sont dans des situations précaires (originaires du quart-monde, sans domicile fixe, ...), il est d'une importance capitale de procéder à une recherche réelle et approfondie des parents. La notion « aucune demeure connue » est, entre autres, un élément objectif qui doit faire l'objet d'un examen attentif. La précarité des conditions de vie de la famille d'origine se traduit souvent précisément par l'absence d'un domicile fixe. Il s'agira dès lors de démontrer au juge que toutes les recherches raisonnablement possibles ont été effectuées avant de pouvoir passer outre au consentement des parents de l'enfant.

La volonté est clairement d'apporter un maximum de garanties aux parents d'origine et de faire en sorte que l'adoption ne se réalise pas sur base de consentements obtenus uniquement en raison des circonstances difficiles dans lesquelles ils vivent (circonstances qui les auraient poussés à voir en l'adoption la seule solution à leurs problèmes). Cette volonté fait écho aux préoccupations émises par diverses organisations représentatives des plus démunis, telles ATD — *Quart Monde*.

À cet égard, il est d'ailleurs utile de rappeler que la Recommandation du 21 octobre 1994 de la Conférence de La Haye de droit international privé, *concernant l'application aux enfants réfugiés et autres enfants internationalement déplacés de la Convention de La Haye (du 29 mai 1993) sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale*, préconise notamment aux États contractants de « *s'assurer, avant que ne soit entamée une procédure d'adoption internationale, que toutes les mesures ont été prises pour retrouver les parents de l'enfant ou des membres de sa famille ...* » (voyez de plus amples détails sur cette Recommandation dans le commentaire de l'article 14 du projet).

Art. 348-4

Le délai minimal imposé aux parents avant de pouvoir exprimer leur consentement à l'adoption de leur enfant (2 mois après sa naissance) est repris de l'actuel article 348, § 1er, dernier alinéa. Il s'agit ici de trouver un équilibre entre l'intérêt de l'enfant, qui est de se trouver

wicht tussen het belang van het kind om zich zo spoedig mogelijk in een stabiele toestand te bevinden en het belang voor de ouders of voor de moeder om over een bepaalde reflectietermijn te kunnen beschikken.

De lengte van de termijn is niet gewijzigd. Na raadpleging van bepaalde actoren werkzaam op het terrein, daaronder begrepen de adoptie-instellingen, is immers gebleken dat geen enkele consensus is bereikt ten gunste van een verkorting, en nog minder van een verlenging ervan.

De bescherming van de oorspronkelijke ouders is uitgebreid met de mogelijkheid om tot de uitspraak van het vonnis en, ten laatste, zes maanden na de indiening van het verzoekschrift tot adoptie, hun toestemming te kunnen intrekken (zie het ontwerp-artikel 348-8), alsook met de verplichting aan de vader en aan de moeder nuttige gegevens te verstrekken omtrent de middelen waardoor de problemen veroorzaakt door hun situatie kunnen worden opgelost. Die verplichting past bij de opvatting dat alle maatregelen moeten worden genomen om het kind in zijn familie van herkomst te houden en dat de adoptie slechts een bijkomende oplossing biedt voor het kind ingeval zulks niet mogelijk is (cf. het subsidiariteitsbeginsel).

Zodoende wordt tegemoet gekomen aan de wens die inzonderheid is uitgedrukt door de oorspronkelijke moeders van wie de toestemming in de adoptie van hun kind onder grote maatschappelijke druk is verkregen en die erin bestaat te voorkomen dat andere moeders in moeilijkheden in de toekomst dit soort situaties moeten meemaken.

De tekst van het derde lid is bewust gevormd naar het model van artikel 350, tweede lid, 1°, b) van het Strafwetboek dat voorziet in een vergelijkbare verplichting tot informatieverstrekking bij opzettelijke zwangerschapsonderbreking.

Het artikel stelt dat de informatie moet worden verstrekt door de vrederechter of door zijn sociale dienst. Deze nadere omschrijving strekt ertoe de objectiviteit van de informatie aan de oorspronkelijke ouders alsmede de noodzakelijke neutraliteit op dat vlak te waarborgen.

Art. 348-5

In dit artikel is de oplossing overgenomen die is uitgewerkt in de wet van 29 april 2001 tot wijziging van verscheidene wetsbepalingen inzake de voogdij over minderjarigen (zie bespreking van de voogdij, *supra*).

In de gevallen waarin de voogdij openvalt wordt de toestemming gegeven door de voogd. In geval van adoptie door de voogd wordt de toestemming gegeven door de toeziende voogd, tenzij zijn belangen tegenstrijdig zijn met die van de minderjarige. In dat geval wordt de toe-

le plus rapidement possible dans une situation stable, et celui des parents ou de la mère, qui est de disposer d'un certain délai pour réfléchir.

La longueur du délai n'a pas été modifiée. Après consultation de certains acteurs de terrain, dont les organismes d'adoption, il est en effet apparu qu'aucun consensus ne se dégagait en faveur d'un raccourcissement, et moins encore d'un allongement.

La protection des parents d'origine est renforcée par la possibilité de retirer son consentement jusqu'au prononcé du jugement, et au plus tard six mois après le dépôt de la requête en adoption (voyez l'article 348-8 en projet) et par l'obligation de fournir aux père et mère toutes informations utiles sur les moyens de remédier aux problèmes causés par leur situation. Cette obligation s'inscrit dans l'idée que le maximum doit être fait pour maintenir l'enfant dans sa famille d'origine et que l'adoption ne constitue qu'une solution supplémentaire pour l'enfant dans le cas où cela n'est pas possible (cf. le principe de subsidiarité).

Il est fait écho ici à un désir exprimé notamment par des mères d'origine dont le consentement à l'adoption de leur enfant a été obtenu sous diverses pressions sociales, et qui souhaitent éviter que d'autres mères en difficulté subissent ce genre de situations à l'avenir.

Le texte de l'alinéa 3 s'inspire volontairement de l'article 350, alinéa 2, 1°, b) du Code pénal qui prévoit une obligation d'information semblable en matière d'interruption volontaire de grossesse.

L'article stipule que l'information doit être dispensée par le juge de paix et son service social. Cette précision vise à garantir l'objectivité des informations dispensées aux parents d'origine et à assurer la neutralité nécessaire en ce domaine.

Art. 348-5

Cet article reprend la solution contenue dans la loi du 29 avril 2001 modifiant diverses dispositions légales en matière de tutelle des mineurs (voyez les commentaires relatifs à la matière de la tutelle, *supra*).

Dans les cas où une tutelle est ouverte, le consentement est donné par le tuteur. Si c'est ce dernier qui adopte, le consentement est donné par le subrogé tuteur, à moins que celui-ci ait des intérêts opposés à ceux du mineur, auquel cas le consentement est donné par un

stemming gegeven door een door de rechter aangewezen *ad hoc* voogd. Op die wijze wordt een zekere onpartijdigheid gevrijwaard.

Art. 348-6

In geval van een nieuwe adoptie die volgt op een gewone adoptie moeten de toestemmingen terzelfdertijd zowel bij de familie van herkomst als bij de adoptiefamilie worden ingewonnen (onder « adoptanten » dienen de vorige echtgenoten of samenwonende adoptanten te worden verstaan). De gewone adoptie breekt immers niet alle banden met eerstgenoemde familie en creëert nieuwe banden met de adoptiefamilie. Indien de eerste adoptie herroepen is of herzien, is de toestemming van de eerste adoptanten of van die adoptant ten aanzien van wie de adoptie herroepen is, vanzelfsprekend niet meer vereist.

Ook ingeval de eerste adoptie niettegenstaande een weigering van toestemming tot stand is gekomen, is het niet aangewezen de toestemming in te winnen van de persoon die onterecht geweigerd heeft in de adoptie toe te stemmen, of die van de ouders van wie het kind verlaten is verklaard : het betreft hier enkel het kind dat verlaten werd verklaard overeenkomstig de procedure van het oude artikel 370*bis* van het Burgerlijk Wetboek (dat werd opgeheven bij de wet van 7 mei 1999 tot afschaffing van de verlatenverklaring en van de overdracht van het ouderlijk gezag, in werking getreden op 9 juli 1999).

Voor het overige zijn de regels inzake de toestemmingen normaal ten aanzien van alle personen van toepassing.

Art. 348-7

Ingevolge de volle adoptie houdt het kind op tot zijn familie van herkomst te behoren. Het is derhalve logisch dat in geval van een nieuwe adoptie slechts de toestemming van de eerste adoptiefamilie vereist is (onder « adoptanten » dienen de vorige echtgenoten of samenwonende adoptanten te worden verstaan). De normale regels inzake de toestemmingen worden dan toegepast en de eerste adoptanten worden als de familie van herkomst beschouwd. Dit heeft inzonderheid tot gevolg dat bij weigering van toestemming de procedure van toepassing in geval van onterechte weigering kan worden gevolgd (cf. artikel 348-11).

Het artikel houdt ook rekening met de hypothese van een herziening van de adoptie (mogelijkheid ingevoerd door het ontwerp-artikel 351 van het Burgerlijk Wetboek).

tuteur *ad hoc* désigné par le juge. On préserve de cette façon une certaine impartialité.

Art. 348-6

En cas d'adoption nouvelle faisant suite à une adoption simple, les consentements devront être recueillis à la fois dans la famille d'origine et dans la famille adoptive (on entend par « les adoptants » les époux ou cohabitants adoptants antérieurs). L'adoption simple ne rompt en effet pas tous les liens avec la première, et en crée avec la seconde. Si la première adoption simple a été révoquée ou révisée, il n'est bien entendu plus nécessaire de recueillir le consentement des premiers adoptants ou de celui d'entre eux à l'égard duquel la révocation a été prononcée.

Si la première adoption avait été prononcée nonobstant un refus de consentement, il ne s'indique pas non plus de recueillir le consentement de celui qui l'avait refusé abusivement, pas plus que des parents dont l'enfant avait été déclaré abandonné : on vise ici uniquement l'enfant qui a fait l'objet d'une déclaration d'abandon telle qu'elle était organisée par l'article 370*bis* ancien du Code civil (lequel a été abrogé par la loi du 7 mai 1999 abrogeant la déclaration d'abandon et le transfert de l'autorité parentale, entrée en vigueur le 9 juillet 1999).

Pour le reste, les règles relatives aux consentements s'appliquent normalement à l'égard de tous.

Art. 348-7

Suite à l'adoption plénière, l'enfant cesse d'appartenir à sa famille d'origine. Il est dès lors logique, en cas de nouvelle adoption, que les consentements ne soient requis que de la première famille adoptive (on entend par « les adoptants » les époux ou cohabitants adoptants antérieurs). Les règles normales relatives au consentement s'appliquent, et les premiers adoptants sont considérés comme la famille d'origine. Cela a notamment pour conséquence qu'en cas de refus, il est possible de passer à la procédure prévue en cas de refus abusif (cf. article 348-11).

L'article prend également en compte l'hypothèse d'une révision de l'adoption antérieure (possibilité introduite par l'article 351 en projet du Code civil).

Art. 348-8

Aangezien de adoptieakte, evenals de « blanco-toestemming » omschreven in het huidige artikel 349, vierde tot zesde lid, worden afgeschaft, moet worden geregeld hoe de toestemmingen kunnen worden ingewonnen. De voorgestelde tekst is in dit opzicht heel soepel aangezien de toestemmingen kunnen worden ingewonnen rechtstreeks door de rechter die het verzoek tot adoptie behandelt (de algemene regel) of door een afzonderlijke akte voor een notaris of een vrederechter (zou de uitzondering moeten zijn). Het beoogde doel bestaat erin de personen van wie de toestemming is vereist zoveel mogelijk middelen te bieden.

De akte of verklaring houdende toestemming moet duidelijk aangeven voor welk soort adoptie de toestemming wordt gegeven. Dit voorschrift moet de rechtszekerheid versterken en het toezicht van de rechter vergemakkelijken.

Het model van de akte wordt bij koninklijk besluit vastgesteld. Het is geïnspireerd op het model aanbevolen door de speciale commissie van de Haagse Conferentie voor het Internationaal Privaatrecht inzake de tenuitvoerlegging van het Verdrag. Het kan op zodanige wijze worden vervolledigd (het voorgesteld model is inderdaad niet verplicht. Iedere staat kan het aanpassen) dat vermeldingen, waarin het Verdrag niet voorziet, erin kunnen worden aangebracht (zie inzonderheid het ontwerp-artikel 348-9). De akten houdende toestemming worden door de Belgische autoriteiten bevoegd om ze te ontvangen, volgens dit model opgemaakt.

Volgens de huidige rechtspraak van het Hof van Cassatie (Cass., 4 november 1993, *Tijdschrift voor Belgisch Burgerlijk recht*, 1994, 394) vormt de intrekking van de toestemming tijdens de procedure slechts een bijkomend beoordelingselement voor de rechtbank.

Er moet worden opgemerkt dat de mogelijkheid de toestemming in te trekken tot op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis en, ten laatste, zes maanden na de indiening van het verzoekschrift tot adoptie, past in de logica van de nieuwe (niet-contractuele) opvatting inzake adoptie.

Art. 348-9

De techniek van de blanco-toestemming werd ingevoerd door de wet van 27 april 1987 (artikel 349, vierde tot zesde lid, van het Burgerlijk Wetboek. Het doel ervan was enerzijds toe te laten dat de toestemming werd gegeven zonder dat reeds een precies adoptievoornemen was en anderzijds een zekere discretie te waarborgen. De techniek heeft haar beperkingen en het nagestreefd doel werd niet bereikt. Die regeling is dan ook opgegeven. In de procedure moet evenwel een zekere discretie kunnen worden gewaarborgd teneinde aan bijzon-

Art. 348-8

L'acte d'adoption étant supprimé, ainsi que le « consentement en blanc » de l'actuel article 349, alinéas 4 à 6, il convient de régler la manière dont les consentements peuvent être recueillis. Le texte proposé permet une grande souplesse à cet égard, puisque les consentements pourront être recueillis directement par le juge saisi de la requête en adoption (ce qui constitue la règle générale), ou par acte séparé devant un notaire ou un juge de paix (ce qui devrait être l'exception). Le but recherché est de procurer un maximum de facilités aux personnes appelées à consentir.

L'acte ou la déclaration de consentement doit préciser pour quel type d'adoption il est donné. Cette prescription est de nature à renforcer la sécurité juridique et à faciliter le contrôle du juge.

Le modèle de l'acte sera fixé par arrêté royal. Il s'inspirera du modèle recommandé par la Commission spéciale de la Conférence de La Haye de droit international privé sur la mise en œuvre de la Convention. Il sera complété (le modèle proposé n'est en effet pas obligatoire et chaque pays peut l'aménager) de manière à pouvoir y inscrire des mentions que celle-ci ne prévoit pas (voyez notamment l'article 348-9 en projet). Tous les consentements seront actés, par les autorités belges habilitées à les recevoir, selon ce modèle.

Selon la jurisprudence actuelle de la Cour de Cassation (Cass., 4 novembre 1993, *Revue générale de droit civil belge*, 1994, 394), le retrait du consentement en cours de procédure ne constitue qu'un élément d'appréciation supplémentaire pour le tribunal.

Il est à noter que la possibilité de retirer son consentement jusqu'au prononcé du jugement, et au plus tard six mois après le dépôt de la requête en adoption, s'inscrit dans la logique de la nouvelle conception (non contractuelle) de l'adoption.

Art. 348-9

La loi du 27 avril 1987 avait introduit la technique du consentement en blanc (voyez l'article 349, alinéas 4 à 6, du Code civil). Celle-ci consistait, d'une part, à permettre de donner son consentement sans qu'il y ait encore un projet précis d'adoption, et d'autre part, à garantir une certaine discrétion. Cette technique a montré ses limites et a manqué ses objectifs. Ce système est donc abandonné. Toutefois, il est nécessaire, pour répondre à des situations particulières, de permettre une certaine discrétion au niveau de la procédure. Cet article

dere situaties tegemoet te komen. Dit artikel voorziet derhalve erin dat aan de ouders de mogelijkheid wordt geboden enerzijds de identiteit van de adoptanten niet te kennen, wat meebrengt dat zij in de procedure worden vertegenwoordigd, en anderzijds niet persoonlijk tussen te komen in de procedure zodat alle akten aan hun vertegenwoordiger worden gericht (waardoor wordt voorkomen dat in de familie van de moeder bijvoorbeeld hieraan een soms ongewenste openbaarheid wordt verleend). In beide gevallen is er dus geen persoonlijke tussenkomst van betrokkene in de procedure (onder voorbehoud van een eventueel verhoor door de rechter op grond van het ontwerp-artikel 1231-10, 5° van het Gerrechtelijk Wetboek; zie *infra* het commentaar bij deze bepaling).

Wie gebruik maakt van deze mogelijkheid kan een advocaat, een familielid, een lid van de adoptiedienst die is tussengekomen in de procedure of nog iedere andere derde als vertegenwoordiger aanwijzen. Hij moet tevens keuze van woonplaats doen.

In ieder geval kunnen de toestemmingen slechts gegeven worden wanneer voor het kind een mogelijkheid tot adoptie bestaat.

Het betreft hier dus een bepaling die erop is gericht de oorspronkelijke ouder te beschermen maar ook de adoptanten (die dikwijls niet wensen samengebracht te worden met de oorspronkelijke familie). De zinsnede « ieder lid van de oorspronkelijke familie van het kind » heeft ook betrekking op de eerste adoptant(en) ingeval van een nieuwe adoptie.

Art. 348-10

Teneinde een grootst mogelijke rechtszekerheid te waarborgen voorziet dit artikel in de mogelijkheid de weigering uitdrukkelijk in een akte weer te geven die op dezelfde wijze is opgemaakt als voor de toestemming.

Ingeval de weigering niet is uitgedrukt, stelt het artikel dit feit gelijk met niet-verschijning voor de vrederechter.

Dit artikel bepaalt slechts wanneer er sprake is van weigering. Daarna moet artikel 348-11 worden toegepast, waarin de verplichting wordt opgelegd na te gaan of de weigering onterecht is *en*, indien zij uitgaat van de ouders, er sprake is van onverschilligheid (cumulatieve voorwaarden), om de adoptie te kunnen uitspreken.

Art. 348-11

Deze bepaling onderstreept dat een adoptie kan worden uitgesproken zelfs ingeval de toestemming is geweigerd, wat voordien slechts terloops voorkwam in een procedurele bepaling (artikel 353, § 1, van het Burgerlijk

prévoit donc d'une part la possibilité, pour les parents, de rester dans l'ignorance de l'identité des adoptants — ce qui entraîne qu'ils soient représentés dans la procédure — et d'autre part, de ne pas intervenir personnellement dans la procédure — de telle manière que tous les actes soient adressés à leur représentant (évitant ainsi une publicité parfois indésirable dans la famille de la mère par exemple). Dans les deux hypothèses, donc, il n'y a plus d'intervention personnelle de l'intéressé dans la procédure (sous réserve de son audition éventuelle par le juge sur base de l'article 1231-10, 5° en projet du Code judiciaire; voyez *infra* le commentaire de cette disposition).

La personne qui désire faire usage de la possibilité ici prévue peut choisir comme représentant un avocat, un membre de sa famille, un membre de l'organisme d'adoption qui est intervenu dans le processus, ou n'importe quel tiers. Il est en outre requis qu'elle fasse élection de domicile.

En tout état de cause, les consentements ne pourraient être donnés que s'il existe une possibilité d'adoption pour l'enfant.

Il s'agit donc ici d'une disposition visant à protéger le parent d'origine, mais aussi les adoptants (qui souvent désirent ne pas être mis en présence de la famille d'origine). L'expression « tout membre de la famille d'origine de l'enfant » vise également le(s) premier(s) adoptant(s) si l'on se trouve dans l'hypothèse d'une nouvelle adoption.

Art. 348-10

Afin de garantir une sécurité juridique maximale, cet article prévoit la possibilité de faire acter expressément son refus, selon les mêmes modalités que pour l'expression du consentement.

Dans le cas où le refus n'est pas exprimé, l'article y assimile le fait de ne pas comparaître devant le juge de paix.

Cet article ne fait que déterminer quand il y a refus. A partir de là, il y a lieu d'appliquer l'article 348-11. Ce dernier impose d'une part que l'on établisse que le refus est abusif *et* — si le refus émane des parents — qu'il y a eu désintérêt (conditions cumulatives), pour pouvoir prononcer l'adoption.

Art. 348-11

Cette disposition met en évidence le fait qu'une adoption peut être prononcée malgré l'absence des consentements, ce qui n'apparaissait auparavant qu'au hasard d'une disposition de procédure (article 353, § 1er,

Wetboek). In tegenstelling tot de huidige wet voorziet dit ontwerp niet in de mogelijkheid de adoptie uit te spreken zonder toestemming van het kind dat de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt.

Bij weigering van toestemming kan de procedure voortaan worden ingesteld hetzij door de persoon of de personen die wensen te adopteren zelf, hetzij door het openbaar ministerie dat ambtshalve optreedt of op vraag van « enige betrokkene » (daarmee wordt onder meer de bevoegde autoriteit van de Gemeenschap bedoeld of de adoptanten; daardoor kan worden voorkomen dat deze laatsten zelf een adoptieprocedure moeten instellen - wat door de familie van herkomst als een agressieve daad kan worden beschouwd — en dat beide families tegenover elkaar komen te staan — bijvoorbeeld wanneer de familie van opvang wenst te adopteren; zie inzonderheid het ontwerp van artikel 1231-24 van het Gerechtelijk wetboek en zijn commentaar).

In het artikel wordt ten gronde geopteerd voor een betere bescherming van de vader of de moeder die de bewaring over het kind niet heeft, waardoor in bepaalde gevallen de adoptie door de nieuwe echtgenoot van de ouder die het hoederecht uitoefent, moeilijker kan worden. Die oplossing past overigens in het geheel van de hervormingen ingevoerd bij de wet van 13 april 1995 betreffende de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag (die zelfs aan de ouder aan wie de uitoefening van het ouderlijk gezag is ontnomen een aantal rechten laat).

In het huidige artikel 353, § 1, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek is bepaald dat indien « de weigering echter uitgaat van beide ouders *of van de ouder aan wie de bewaring van het kind is toevertrouwd*, de rechtbank de adoptie, behalve wanneer het gaat om een nieuwe adoptie, slechts kan uitspreken indien degene die weigert toe te stemmen, zich niet om de te adopteren persoon heeft bekommerd of diens gezondheid, veiligheid of zedelijkheid in gevaar heeft gebracht ». Krachtens deze bepaling kan de adoptie worden uitgesproken ongeacht de weigering van de ouder die de bewaring niet heeft, voor zover die weigering niet verantwoord is. Als de weigering echter uitgaat van de ouder die de bewaring over het kind heeft, moet om de adoptie te kunnen uitspreken bovendien worden vastgesteld dat hij zich niet heeft bekommerd om het kind of zijn gezondheid, veiligheid of zedelijkheid in gevaar heeft gebracht.

In het ontwerp van artikel 348-11 wordt niet langer een onderscheid gemaakt naargelang de ouder de bewaring over het kind heeft of ten aanzien van het kind al dan niet het ouderlijk gezag uitoefent. Om de adoptie te kunnen uitspreken moet bijgevolg nog steeds worden vastgesteld dat de weigering niet verantwoord is en dat de vader of de moeder van wie de weigering uitgaat, zich niet om het kind heeft bekommerd, dan wel zijn gezondheid, veiligheid of zedelijkheid in gevaar heeft gebracht.

du Code civil). Contrairement à la loi actuelle, le présent projet ne prévoit pas la possibilité de prononcer l'adoption sans le consentement de l'enfant qui a atteint l'âge de douze ans.

La procédure pourra désormais, en cas de refus de consentement, être introduite soit par la personne ou les personnes désireuses d'adopter elles-mêmes, soit par le ministère public, agissant d'office ou à la demande de « tout intéressé » (on entend par là, entre autres, l'autorité communautaire compétente, ou encore les adoptants; cela permet d'éviter à ces derniers d'introduire eux-mêmes la procédure - ce qui est généralement perçu comme un acte agressif par la famille d'origine — ou d'éviter que les familles soient opposées l'une à l'autre — par exemple lorsque la famille d'accueil veut adopter; voyez notamment l'article 1231-24 en projet du Code judiciaire et son commentaire).

L'article fait par ailleurs le choix fondamental de protéger plus qu'auparavant celui des père et mère qui n'a pas la garde de l'enfant, et cela au risque de rendre plus difficile dans certains cas l'adoption par le nouveau conjoint du parent « gardien ». Cette solution s'inscrit d'ailleurs dans le cadre des réformes introduites par la loi du 13 avril 1995 relative à l'exercice conjoint de l'autorité parentale (qui laisse certaines prérogatives même au parent qui s'est vu retirer l'exercice de l'autorité parentale).

En effet, l'actuel article 353, § 1er, du Code civil stipule en son alinéa deux que « si le refus de consentement émane des père et mère de l'enfant, *ou de celui d'entre eux qui en a la garde*, l'adoption ne peut être prononcée par le tribunal sauf s'il s'agit d'une nouvelle adoption, que si celui dont émane le refus s'est désintéressé de la personne de l'enfant ou en a compromis la santé, la sécurité ou la moralité ». En vertu de cette disposition, l'adoption peut être prononcée nonobstant le refus du parent « non gardien », pour autant que ce refus soit abusif. Si le refus émane du parent « gardien », il faut, pour prononcer l'adoption, établir en outre qu'il s'est désintéressé de l'enfant ou en a compromis la santé, la sécurité ou la moralité.

En revanche, l'article 348-11 en projet du Code civil ne fait plus de distinction selon que le parent a la garde de l'enfant ou exerce ou pas l'autorité parentale à son égard. Il faudra donc toujours, pour prononcer l'adoption, établir que le refus est abusif *et* que celui des père et mère dont il émane s'est désintéressé de l'enfant ou a mis en danger sa santé, sa sécurité ou sa moralité.

In geval van een nieuwe adoptie moet nog steeds worden vastgesteld dat de weigering onverantwoord was, maar niet langer dat de vader of de moeder zich niet om het kind bekommerden of in gevaar brachten, zulks wordt vermoed, aangezien zij toestemden in de eerste adoptie.

§ 2. Gevolgen van de adoptie

Art. 349-1

Aangezien de akte is opgeheven, heeft de adoptie gevolgen te rekenen van de dag van neerlegging van het verzoekschrift en bijvoorbeeld niet vanaf de datum van overschrijving ervan. Dat wordt inzonderheid verantwoord door het streven om de geadopteerde bij overlijden van de adoptant geen nadeel te berokkenen, bijvoorbeeld op het vlak van de erfopvolging. Deze oplossing situeert zich in het kader van de ideeën die ten grondslag liggen aan het nieuwe artikel 1231-20 van het Gerechtelijk Wetboek, krachtens welk de geadopteerde de procedure kan voortzetten na het overlijden van de adoptanten (zie *infra*).

Art. 349-2

Zoals reeds in het huidige artikel 360 is bepaald, zal aan de rechter een wijziging van de voornamen van de geadopteerde kunnen worden gevraagd. Deze laatste moet daarin toestemmen ingeval hij de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt (indien hij geen twaalf jaar is en door de rechter wordt gehoord overeenkomstig het ontwerp van artikel 1231-10, eerste lid, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, zal hij eveneens hierover worden gehoord). Ingeval hij jonger is dan achttien jaar, moet de rechter in elk geval erover oordelen of een dergelijke wijziging gepast is in het belang van het kind.

Bepaalde personen hadden gewenst dat de adoptanten zouden worden verplicht de oorspronkelijke voor naam van het kind over te nemen als een van de voornamen die naar aanleiding van de adoptie zijn gegeven. Het leek evenwel meer aangewezen de keuze aan de adoptanten te laten die in de praktijk overigens vaak de voor naam overnemen als een van de voornamen van het kind, maar eerder zelden als de eerste voor naam van het kind.

Art. 349-3

Dit artikel neemt het huidige artikel 356, § 1, van het Burgerlijk Wetboek over en behoeft geen bijzonder commentaar. Het verbod de adoptie bij wege van nietigheid te bestrijden belet evenwel niet dat een vordering tot

En cas de nouvelle adoption toutefois, s'il y a toujours lieu d'établir que le refus est abusif, il n'est pas nécessaire d'établir, dans le chef du père ou de la mère de l'enfant, le désintéret ou la mise en danger : ceux-ci sont en effet présumés puisqu'ils ont consenti à la première adoption.

§ 2. Effets de l'adoption

Art. 349-1

La date à laquelle les effets de l'adoption se produisent est celle du dépôt de la requête — l'acte étant supprimé de préférence à celle de la transcription. Cela se justifie notamment par la volonté de ne pas pénaliser l'adopté — au plan successoral par exemple — en cas de décès de l'adoptant pendant la procédure. Cette solution s'inscrit dans le même ordre d'idées que l'article 1231-20 en projet du Code judiciaire, qui permet à l'adopté de poursuivre la procédure après le décès des adoptants (voyez *infra*).

Art. 349-2

Comme l'article 360 actuel le prévoit, il sera possible de demander au juge une modification des prénoms de l'adopté. Celui-ci devra y consentir s'il a atteint l'âge de douze ans (s'il n'a pas douze ans et s'il est entendu par le juge en application de l'article 1231-10, alinéa 1er, 3°, en projet du code judiciaire, son audition portera également sur ce point). S'il a moins de dix-huit ans, l'opportunité de ce changement sera en tout état de cause une question à apprécier par le juge en fonction de l'intérêt de l'enfant.

Certains ont exprimé le souhait que les adoptants soient obligés de reprendre le prénom d'origine de l'enfant parmi les prénoms qui lui sont donnés suite à l'adoption. Il a toutefois semblé plus indiqué de leur laisser le choix en ce domaine. La pratique montre d'ailleurs que ce prénom d'origine est fréquemment maintenu parmi les prénoms postérieurs à l'adoption, voire — plus rarement — repris comme premier prénom de l'enfant.

Art. 349-3

Cet article reprend l'actuel article 356, § 1er, du Code civil et n'appelle aucun commentaire particulier. L'interdiction d'attaquer l'adoption par voie de nullité ne fait évidemment pas obstacle à une action en révision, telle

herziening wordt ingesteld overeenkomstig het ontworpen artikel 351 van het Burgerlijk Wetboek. De herziening heeft trouwens een totaal andere aard aangezien zij betrekking heeft op een gerechtelijke beslissing terwijl de nietigheid betrekking heeft op een akte.

§ 3. Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde na de adoptie

Art. 350

Het huidige artikel 362 van het Burgerlijk Wetboek stelt dat de adoptie blijft bestaan niettegenstaande de latere vaststelling van de afstamming van het kind, zulks ongeacht of die afstamming ten aanzien van de adoptanten of ten aanzien van derden is vastgesteld. Het is evenwel logischer de twee gevallen te onderscheiden.

Hoewel dit ontwerp de huidige oplossing overneemt voor gevallen waarin de afstamming ten aanzien van een derde is vastgesteld (handhaving van de adoptie en beperkte gevolgen van de afstamming), voorziet het daarentegen erin dat de gewone of volle adoptie verdwijnt ingeval de afstamming ten aanzien van de adoptant is vastgesteld. Bij volle adoptie zijn de gevolgen nagenoeg dezelfde. Bij gewone adoptie komen de gevolgen van de afstamming in de plaats van de beperktere gevolgen van de gewone adoptie.

Wanneer de afstamming wordt vastgesteld ten aanzien van een derde heeft zij, wanneer het kind ten volle geadopteerd is, slechts de huwelijksbeletselen van de artikelen 161 tot 164 van het Burgerlijk Wetboek tot gevolg. Indien de adoptie een gewone adoptie is heeft de vaststelling van de afstamming slechts gevolgen voor zover zij niet strijdig zijn met die van de adoptie (verwantschap, huwelijksbeletselen, erfrecht van de geadopteerde, subsidiaire onderhoudsverplichting ten voordele van de geadopteerde, het recht voor de ouder van wie het vaderschap of moederschap werd vastgesteld om het herstel van het ouderlijk gezag over de minderjarige geadopteerde te vragen bij herroeping van de adoptie, ...). Anders dan nu het geval is, betekent deze bepaling niet langer dat geen verplichting tot onderhoud kan ontstaan van de geadopteerde ten aanzien van de derde waarvan het vaderschap of het moederschap vaststaat, of het recht van die derde op de nalatenschap van de geadopteerde.

§ 4. Herziening van de adoptie

Art. 351

Dit artikel voert de mogelijkheid in de adoptie te herzien ingeval bijzonder ernstige omstandigheden dit rechtvaardigen. Het is immers ontoelaatbaar dat een adoptie

qu'elle est prévue par l'article 351 en projet du Code civil. La révision est d'ailleurs d'une toute autre nature que la nullité, en ce qu'elle vise une décision judiciaire alors que la nullité porte sur un acte.

§ 3. Établissement de la filiation de l'adopté postérieurement à l'adoption

Art. 350

L'actuel article 362 du Code civil stipule que l'adoption subsiste nonobstant l'établissement ultérieur de la filiation de l'enfant, et cela que cette filiation soit établie à l'égard du ou des adoptants ou à l'égard de tiers. Il semble toutefois plus logique de distinguer les deux hypothèses.

Le présent projet, s'il reprend la solution actuelle pour le cas où la filiation est établie vis-à-vis d'un tiers (maintien de l'adoption et effets limités de la filiation), prévoit au contraire que l'adoption, simple ou plénière, disparaît lorsque la filiation est établie à l'égard de l'adoptant. Si l'adoption était une adoption plénière, les effets seront quasi identiques. S'il s'agissait d'une adoption simple, les effets de la filiation se substitueront à ceux — plus limités — de celle-ci.

Si la filiation est établie à l'égard d'un tiers, elle n'a comme effet, si l'enfant avait fait l'objet d'une adoption plénière, que les empêchements à mariage des articles 161 à 164 du Code civil. Si l'adoption était une adoption simple, la filiation ne produit ses effets que pour autant qu'ils ne s'opposent pas à ceux de l'adoption (parenté, empêchements à mariage, droits héréditaires de l'adopté, obligation alimentaire subsidiaire au profit de l'adopté, droit pour la personne dont la paternité ou la maternité est établie de demander à recouvrer l'autorité parentale sur l'adopté mineur en cas de révocation de l'adoption, ...). La disposition n'écarterait toutefois plus d'emblée, comme c'est le cas actuellement, la naissance d'une obligation alimentaire de l'adopté à l'égard du tiers dont la paternité ou la maternité est établie, ou d'un droit de celui-ci sur la succession de l'adopté.

§ 4. Révision de l'adoption

Art. 351

Cet article introduit la possibilité de réviser l'adoption lorsque des circonstances particulièrement graves le justifient. Il est en effet inadmissible qu'une adoption

blijft bestaan alsof niets is gebeurd, terwijl zij op z'n minst laakbare wijze tot stand is gekomen. De vordering tot herziening kan door de leden van de biologische familie (tot in de derde graad) en door het openbaar ministerie worden ingesteld, en dan alleen op voorwaarde dat voldoende aanwijzingen bestaan dat de adoptie tot stand is gekomen na ontvoering, na verkoop of in het kader van kinderhandel. Het openbaar ministerie is verplicht op te treden; voor de leden van de oorspronkelijke familie daarentegen is het slechts een mogelijkheid.

Er moet overigens worden opgemerkt dat die handelingen voor de herziening niet noodzakelijk door de adoptanten moeten zijn verricht of door hen zijn gekend.

Het feit dat, wanneer de ontvoering, verkoop of kinderhandel bewezen zijn, de rechter over geen enkele beoordelingsbevoegdheid beschikt over de opportuniteit van de herziening en deze derhalve in die omstandigheden automatisch is, kan als te streng beschouwd worden in die gevallen waar de adoptanten te goeder trouw zijn. Men kan echter niet toestaan dat een adoptie die behept is met een dergelijk gebrek, als juridische handeling kan blijven bestaan en de fraude aldus wordt toegedekt. De herziening stelt dus een einde aan een frauduleuze toestand en wijzigt het juridisch statuut van het kind.

Het lot van het kind wordt daarentegen niet geregeld. De herziening maakt een einde aan de adoptie voor de toekomst (*ex nunc*) en heeft uiterst belangrijke gevolgen voor de geadopteerde. De rechter die de herziening uitspreekt en, op meer algemeen vlak, de bevoegde openbare overheden, zullen erover moeten waken dat zij het kind niet volledig verweesd achterlaten en voorzien in een toekomstig « statuut ». Eventueel kunnen zij de maatregelen nemen bedoeld in het ontwerp-artikel 363-4 van het Burgerlijk Wetboek. De overheden beschikken over een ruime beoordelingsbevoegdheid inzake de maatregelen die zij menen te moeten treffen en hierbij zal het belang van het kind, daaronder begrepen de rechten die hem door het internationaal recht worden erkend, doorslaggevend zijn. De herziening zal dus niet automatisch in alle gevallen leiden tot een terugkeer van het kind naar zijn land van herkomst (indien zij, bijvoorbeeld, tien jaar na de adoptie wordt uitgesproken, is het erg twijfelachtig dat het belang van het kind zal gediend zijn met een terugkeer naar het land van herkomst).

Bij herziening van de adoptie worden het lot van het kind (handhaving bij de adoptanten, onttrekking, opsporing van de oorspronkelijke ouders, ...), de keuze van de personen aan wie hij kan worden toevertrouwd en van diegenen die ermee worden belast ten aanzien van hem belangrijke beslissingen te nemen overgelaten aan de beoordelingsbevoegdheid van de betrokken autoriteiten. Ingeval de adoptanten te goeder trouw zijn, is het niet uitgesloten dat zij het kind opnieuw kunnen adopteren, indien het belang van het kind zulks rechtvaardigt (bij-

subsiste, comme si de rien n'était, alors qu'elle a été obtenue par des procédés pour le moins répréhensibles. L'action en révision est ouverte aux membres de la famille d'origine (jusqu'au 3e degré) de l'enfant ainsi qu'au ministère public, et seulement si des indices suffisants font apparaître qu'il y a eu enlèvement, vente ou traite d'enfant. Le ministère public a l'obligation d'agir, alors que ce n'est qu'une faculté pour les membres de la famille d'origine.

Il est important de noter par ailleurs que, pour donner lieu à révision, ces agissements ne doivent pas nécessairement être le fait des adoptants ou avoir été connus d'eux.

Le fait que, lorsque l'enlèvement, la vente ou la traite d'enfant sont établis, le juge ne dispose d'aucun pouvoir d'appréciation sur l'opportunité de prononcer la révision, et que celle-ci, dans les circonstances évoquées, soit dès lors automatique, peut paraître trop sévère dans l'hypothèse où les adoptants sont de bonne foi. On ne saurait toutefois tolérer qu'une adoption entachée d'un tel vice puisse subsister en tant qu'acte juridique, et que la fraude soit couverte. La révision met donc un terme à la situation frauduleuse, et modifie le statut juridique de l'enfant.

En revanche, le sort de l'enfant n'est pas réglé. La révision met l'adoption à néant pour l'avenir (*ex nunc*) et entraîne des conséquences extrêmement importantes sur la situation de l'adopté. Le juge qui la prononce et, d'une manière plus générale, les autorités publiques compétentes, devront donc veiller à ne pas le laisser entièrement démuné et prévoir son « statut » ultérieur. Le cas échéant, ils prendront les mesures visées à l'article 363-4 en projet du Code civil. A ce niveau, les autorités disposent évidemment d'un large pouvoir d'appréciation quant aux mesures qu'elles estiment devoir prendre à l'égard de l'enfant, et l'intérêt de ce dernier, en ce compris les droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international, sera bien entendu prépondérant. La révision n'aboutira donc pas automatiquement, dans tous les cas, au retour de l'enfant dans son pays d'origine (si elle est prononcée dix ans après l'établissement de l'adoption, par exemple, il serait fort étonnant que l'intérêt de l'enfant soit de retourner dans son État d'origine).

Le sort de l'enfant (maintien chez les adoptants, retrait, recherche des parents d'origine, ...), le choix des personnes auxquelles il pourrait être confié et de celles qui pourraient être investies du pouvoir de prendre certaines décisions importantes le concernant lorsque l'adoption est révisée est laissé à l'appréciation des autorités impliquées. Si les adoptants sont de bonne foi, il n'est pas exclu qu'ils puissent à nouveau adopter l'enfant pour autant que l'intérêt de ce dernier justifie cette nouvelle adoption (par exemple si l'adoption fait

voorbeeld bij herziening van de adoptie na 10 jaar). Het moet evenwel duidelijk zijn dat hiermee de eerste adoptie niet kan worden bekrachtigd in het zogenaamd belang van het kind. In dit opzicht moet worden herinnerd aan een beslissing die de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens op 5 maart 1990 heeft genomen, waarbij zij een verzoek ingediend door een Italiaans echtpaar als ongegrond heeft verklaard (beslissing van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens dd. 5 maart 1990 over de ontvankelijkheid van verzoekschrift n° 15131/89 ingediend door F. Giubergia, R. Giubergia-Gaveglia, N. Giubergia en S. Cruz). In die zaak had de echtgenoot op bedrieglijke wijze een Filippijns kind erkend om zodoende de gewone procedure voor interlandelijke adoptie te ontlopen. De verzoekers bleven bij hun verklaringen tot op het tijdstip dat de valsheid van hun verklaringen werd vastgesteld. Zij hadden toen getracht het kind dat hen ondertussen was ontnomen, te adopteren. De Italiaanse justitie oordeelde dat de verzoekers een feitelijk onhoudbare situatie hadden proberen te creëren zonder daarbij rekening te houden met de belangen van het kind en zij bijgevolg niet geschikt konden worden verklaard om te adopteren. Die beslissing werd in hoger beroep bekrachtigd. De betrokken personen dienden diensgevolge in Straatsburg een verzoekschrift in gegrond op de schending van hun recht op eerbiediging van het gezinsleven en op het feit dat de Italiaanse justitie het kind onmenselijk en ontrend had behandeld door het kind aan zijn gezin te onttrekken. De Commissie heeft daarentegen geoordeeld dat de maatregelen genomen door de Italiaanse justitie verantwoord waren en heeft opgemerkt dat de toegepaste wetsbepalingen inzonderheid erop waren gericht te voorkomen dat de normale adoptieprocedures en de controlemaatregelen vastgelegd voor de bescherming van minderjarigen werden ontlopen. Zij heeft tenslotte opgemerkt dat een juist evenwicht tussen de bestaande belangen tot stand is gebracht door voorrang te geven aan de wettige belangen van de minderjarige. Het hoogste gerechtshof van Israël is nog verder gegaan door aan Israëlische adoptie-ouders die volledig te goeder trouw hadden gehandeld, het kind dat zij gedurende anderhalf jaar opvoedden, te ontnemen, toen was gebleken dat het kind was ontvoerd en door zijn oorspronkelijke familie werd gezocht. Die twee beslissingen tonen aan wat voortaan met belang van het kind wordt bedoeld, dat al te vaak met belang van de adoptanten wordt gelijkgesteld.

Hoe dan ook, de invoering van de herziening van de adoptie in ons recht ligt in de geest van het Verdrag en bewijst dat wij de doelstellingen ervan naleven. Zij toont bovendien aan de landen van herkomst duidelijk aan dat wij ons bewust zijn van hun voortdurende bezorgdheid met betrekking tot de kinderhandel.

l'objet d'une révision après 10 ans). Il doit être clair cependant que l'on ne peut entériner par là le fait accompli au nom d'un prétendu intérêt de l'enfant. A cet égard, il est utile de mentionner ici une décision rendue le 5 mars 1990 par la Commission européenne des Droits de l'Homme, par laquelle celle-ci déclare irrecevable une requête introduite par des époux italiens (décision de la Commission européenne des Droits de l'Homme du 5 mars 1990 sur la recevabilité de la requête n° 15131/89 présentée par F. Giubergia, R. Giubergia-Gaveglia, N. Giubergia et S. Cruz). En l'espèce, le mari avait procédé à une reconnaissance de paternité mensongère à l'égard d'un enfant de nationalité philippine, afin d'éviter une procédure régulière d'adoption internationale. Les requérants avaient persisté dans leurs déclarations jusqu'à ce que leur fausseté fût avérée. Ils avaient alors tenté d'adopter l'enfant qui, entre-temps, leur avait été retiré. La justice italienne estima que les requérants avaient essayé de créer une situation de fait insoutenable au mépris des intérêts bien compris de l'enfant, et qu'ils ne pouvaient donc être déclarés aptes à son adoption. Cette décision fut confirmée en appel. Les intéressés introduisirent donc une requête à Strasbourg, basée sur la violation de leur droit au respect de la vie familiale et sur le fait que la justice italienne aurait infligé à l'enfant, en le retirant de leur famille, un traitement inhumain et dégradant. La Commission estima au contraire que les mesures prises par la justice italienne étaient justifiées et releva que les dispositions légales appliquées avaient pour but, notamment, d'éviter que soient éludées les procédures normales d'adoption et les mesures de contrôle édictées pour la protection des mineurs; elle releva enfin qu'un juste équilibre avait été ménagé entre les intérêts en présence en faisant prévaloir ceux, légitimes, du mineur. De son côté, la Cour suprême d'Israël a été plus loin encore en retirant à des parents adoptifs israéliens dont la bonne foi était entière l'enfant qu'ils élevaient depuis un an et demi, lorsqu'il s'avéra que ce dernier avait été kidnappé et que sa famille d'origine le recherchait. Ces deux décisions sont de nature à illustrer la manière dont l'intérêt de l'enfant — trop souvent assimilé à celui des adoptants — devrait être compris désormais.

En tout état de cause, l'introduction de la révision dans notre droit s'inscrit dans l'esprit de la Convention et démontre notre adhésion à ses objectifs. Elle démontre par ailleurs aux pays d'origine que nous sommes conscients de leurs préoccupations liées aux trafics d'enfants.

§ 5. Tussenpersonen

Art. 352

Adoptie heeft betrekking op de burgerlijke rechten van het kind (vaststelling van zijn afstamming door adoptie). Aangezien de federale wetgever borg staat voor de eerbiediging van die fundamentele rechten, moet hij schendingen voorkomen die gevolgen zouden kunnen hebben voor de afstamming door adoptie en waken over de degelijkheid van de regelgeving uitgewerkt met het oog op de inachtneming van de rechten van het kind.

In de eerste plaats moeten maatregelen worden genomen om de ernst na te gaan van eenieder betrokken bij het proces dat leidt tot de vaststelling van afstamming door adoptie. Dit artikel legt dus een voorwaarde op om als tussenpersoon te mogen optreden: deze voorwaarde is het bekomen van een erkenning.

In het artikel wordt terzake verwezen naar de gemeenschappen. De Vlaamse, Duitse en Franse Gemeenschap hebben trouwens decreten en besluiten genomen tot regeling van de diverse aspecten van de erkenning (in de Vlaamse Gemeenschap : decreet van 3 mei 1989 houdende erkenning van adoptiediensten (*Belgisch Staatsblad* van 12 augustus 1989) en uitvoeringsbesluit van 31 januari 1990 (*Belgisch Staatsblad* van 28 februari 1990), gewijzigd bij het besluit van 23 maart 1994 (*Belgisch Staatsblad* van 10 juni 1994); decreet van 15 juli 1997 inzake interlandelijke adoptie (*Belgisch Staatsblad* van 23 september 1997) en besluit van 20 oktober 1998 inzake interlandelijke adoptie (*Belgisch Staatsblad* van 19 december 1998); in de Franse Gemeenschap : décret du 4 mars 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd (*Belgisch Staatsblad* van 12 juni 1991), gewijzigd bij het decreet van 6 april 1998 (*Belgisch Staatsblad* van 6 juni 1998) en het besluit van 19 juli 1991 betreffende de erkenning van adoptie-instellingen (*Belgisch Staatsblad* van 11 december 1991), gewijzigd bij de besluiten van 29 juni 1992 (*Belgisch Staatsblad* van 21 augustus 1991) en 27 oktober 1992 (*Belgisch Staatsblad* van 3 februari 1993); in de Duitse Gemeenschap : decreet van 20 maart 1995 over jeugdbijstand (*Belgisch Staatsblad* van 26 april 1995), gewijzigd bij het programmadecreet van 4 maart 1996 (*Belgisch Staatsblad* van 18 april 1996) en bij het programmadecreet van 20 mei 1997 (*Belgisch Staatsblad* van 2 juli 1997).

Het eerste gevolg van dit artikel is dat natuurlijke personen en rechtspersonen die thans in de sector werkzaam zijn zonder erkenning (bijvoorbeeld omdat zij ressorteren onder een Gemeenschap die niet in erkenning heeft voorzien) hun werkzaamheden niet kunnen voortzetten.

Het artikel richt zich in het bijzonder op Belgische tussenpersonen. Vreemde tussenpersonen die in België optreden moeten evenwel dezelfde garanties bieden. Zij

§ 5. Intermédiaires

Art. 352

L'adoption touche aux droits civils de l'enfant (établissement de sa filiation adoptive). Le législateur fédéral étant le garant du respect de ces droits fondamentaux, il lui incombe d'empêcher tout dommage qui pourrait avoir des conséquences sur la filiation adoptive et de veiller à la solidité de l'édifice mis en place en vue d'assurer le respect des droits de l'enfant.

L'une des premières mesures à prendre dans cette optique est de s'assurer du sérieux de tout intervenant dans le processus menant à l'établissement de la filiation adoptive. Cet article impose donc une condition à l'activité d'intermédiaire à l'adoption: cette condition est l'obtention d'un agrément.

L'article renvoie à cette fin aux communautés. Les communautés flamande, française et germanophone ont d'ailleurs déjà pris des décrets et arrêtés réglant divers aspects de l'agrément (en Communauté flamande: décret du 3 mai 1989 portant agrément des services d'adoption (*Moniteur belge* du 12 août 1989) et arrêté d'exécution du 31 janvier 1990 (*Moniteur belge* du 28 février 1990), modifié par l'arrêté du 23 mars 1994 (*Moniteur belge* du 10 juin 1994); décret du 15 juillet 1997 relatif à l'adoption internationale (*Moniteur belge* du 23 septembre 1997) et arrêté du 20 octobre 1998 relatif à l'adoption internationale (*Moniteur belge* du 19 décembre 1998); en Communauté française: décret du 4 mars 1991 relatif à l'aide à la jeunesse (*Moniteur belge* du 12 juin 1991), modifié par le décret du 6 avril 1998 (*Moniteur belge* du 6 juin 1998) et arrêté du 19 juillet 1991 relatif à l'agrément des organismes d'adoption (*Moniteur belge* du 11 décembre 1991), modifié par les arrêtés des 29 juin 1992 (*Moniteur belge* du 21 août 1992) et 27 octobre 1992 (*Moniteur belge* du 3 février 1993); en Communauté germanophone: décret du 20 mars 1995 concernant l'aide à la jeunesse (*Moniteur belge* du 26 avril 1995), modifié par le décret-programme du 4 mars 1996 (*Moniteur belge* du 18 avril 1996) et le décret-programme du 20 mai 1997 (*Moniteur belge* du 2 juillet 1997).

La première conséquence du présent article est que les personnes physiques ou morales qui, à l'heure actuelle, agissent dans le domaine de l'adoption sans avoir été agréées ne pourront poursuivre leurs activités.

L'article s'adresse bien sûr avant tout aux intermédiaires belges. Il est cependant tout aussi important que des intermédiaires étrangers agissant en Belgique

moeten dus eveneens worden erkend indien zij hun activiteiten in België willen verder zetten maar moeten tevens voldoen aan de voorwaarden opgelegd door het recht van de Staat onder wiens bevoegdheid zij vallen (zie het ontwerp-artikel 359-1 van het Burgerlijk Wetboek).

Afdeling 2

Bepalingen eigen aan iedere vorm van adoptie

§ 1. Gewone adoptie

A. Gevolgen

Art. 353-1 tot 353-6

Thans verleent de gewone adoptie aan de geadopteerde de naam van zijn adoptant en ingeval van adoptie door twee echtgenoten, de naam van de man. De bij de adoptie betrokken partijen kunnen evenwel overeenkomen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, gevolgd door de naam van de adoptant (of van de adopterende man), behalve ingeval de geadopteerde en de adoptant (de man) dezelfde naam hebben.

Overigens regelt de wet een reeks bijzondere gevallen (nieuwe adoptie, adoptie door een man van het adoptief kind van zijn vrouw, of door een vrouw van het adoptief kind van haar man, adoptie door een weduwe, ...). Naar gelang van het geval kan de geadopteerde zijn naam behouden, de naam van de adoptant aannemen of de naam van de adoptant laten volgen op zijn eigen naam.

In de artikelen 353-1 tot 353-6 van het ontwerp worden, wat de naam betreft van de geadopteerde door gewone adoptie, de huidige oplossingen overgenomen met een aantal wijzigingen evenwel enerzijds wat de vorm betreft, gelet op de afschaffing van de adoptieakte, en anderzijds ingevolge de invoering van de mogelijkheid tot adoptie door bepaalde samenwonenden. Bij voornoemde artikelen wordt evenwel een (enkele) nieuwheid ingevoerd : in alle gevallen waarin het thans is toegestaan zijn naam (oorspronkelijke naam of die ingevolge een vorige adoptie) te doen volgen door die van de (nieuwe) adoptant of van de (nieuwe) adopterende man, is voortaan het omgekeerde ook mogelijk. Deze nieuwe mogelijkheid laat een grotere plaats aan de wilsautonomie.

De personen die in de adoptie moeten toestemmen (met uitzondering van de eventuele echtgenoot van de geadopteerde en/of de adoptant of de met dezen samenwonende) moeten instemmen met de voor de minderjarige geadopteerde gevraagde naam wanneer de betrokkenen wensen af te wijken van de door de wet voorgestelde « automatische » regeling (die erin bestaat

présentent les mêmes garanties. Ils devront donc eux aussi obtenir un agrément pour poursuivre leurs activités, tout en répondant par ailleurs aux conditions imposées par le droit de l'État dont ils relèvent (voyez l'article 359-1 en projet du Code civil).

Section 2

Dispositions propres à chaque sorte d'adoption

§ 1er. Adoption simple

A. Effets

Art. 353-1 à 353-6

Actuellement, en cas d'adoption simple, l'adopté prend le nom de l'adoptant ou en cas d'adoption par des époux, celui du mari. Les parties à l'acte d'adoption peuvent toutefois convenir que l'adopté gardera son nom en le faisant suivre du nom de l'adoptant (du mari adoptant), sauf si l'adopté et l'adoptant (le mari) portent le même nom.

La loi règle par ailleurs une série de cas particuliers (nouvelle adoption, adoption par un homme de l'enfant adoptif de sa femme ou, par une femme, de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son mari, adoption par une veuve, ...). Selon les cas, l'adopté peut garder son nom, acquérir le nom de l'adoptant ou faire suivre son nom de celui de l'adoptant.

Les articles 353-1 à 353-6 en projet reprennent, s'agissant du nom de l'adopté par adoption simple, les solutions actuelles moyennant quelques adaptations formelles qui découlent d'une part de la suppression de l'acte d'adoption, et d'autre part de l'introduction de la possibilité d'adopter pour certains cohabitants. Ils introduisent toutefois une (seule) innovation : dans tous les cas où il est permis aujourd'hui de faire suivre son nom (nom d'origine ou résultant d'une précédente adoption) du nom de l'adoptant (du nouvel adoptant) ou du (nouveau) mari adoptant, il sera désormais possible de l'en faire précéder. C'est une nouvelle possibilité qui est ici offerte, laissant une place plus grande à l'autonomie de la volonté.

Les personnes dont le consentement à l'adoption est requis (à l'exception du conjoint ou cohabitant éventuel de l'adopté et/ou de l'adoptant) doivent marquer leur accord sur le nom demandé pour l'adopté mineur, lorsque les intéressés désirent s'écarter de la solution « automatique » de la loi (c'est-à-dire celle qui consiste à remplacer purement et simplement le nom de l'adopté par celui de

de naam van de geadopteerde gewoon te vervangen door de naam van de adoptant of van een van de adoptanten). De geadopteerde die minstens twaalf jaar is moet steeds zijn instemming betuigen (indien hij geen twaalf jaar is en door de rechter wordt gehoord overeenkomstig het ontwerp van artikel 1231-10, eerste lid, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, zal hij eveneens hierover worden gehoord). Indien betrokkenen niet tot overeenstemming komen beslist de rechter.

De rechter moet andere wijzigingen in de naam van de geadopteerde dan die toegelaten door de wet, weigeren.

De afstammelingen in de eerste graad behouden de mogelijkheid om hun naam te behouden voor zichzelf en hun kinderen. Zij moeten dit ter kennis brengen van de rechter binnen een termijn van vijftien dagen nadat de griffier hen kennis gegeven heeft van de lopende procedure (ontwerp van artikel 1231-4, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek).

Art. 353-7

Dit artikel neemt de regeling over omschreven in het huidige artikel 359, § 2, van het Burgerlijk Wetboek (adoptie heeft van rechtswege geen enkel adelrechtelijk gevolg) en behoeft geen bijzonder commentaar.

Art. 353-8 tot 353-11

Deze bepalingen betreffen de gevolgen van de gewone adoptie op het ouderlijk gezag. Onder voorbehoud van de hierna volgende nadere omschrijvingen, nemen zij de regels van het huidige artikel 361 van het Burgerlijk Wetboek (zoals gewijzigd bij artikel 10 van de wet van 29 april 2001 tot wijziging van verscheidene wetsbepalingen inzake de voogdij over minderjarigen) over, aangepast aan de mogelijkheid tot adoptie door bepaalde samenwonenden. Daarin is onder meer bepaald dat de adoptant het ouderlijk gezag in de ruime zin over de geadopteerde uitoefent (indien twee echtgenoten of samenwonenden samen adopteren of indien een persoon het kind of het adoptief kind van zijn echtgenoot of van de persoon met wie hij samenwoont adopteert, wordt het ouderlijk gezag gezamenlijk uitgeoefend). Het bepaalt onder meer de gevallen waarin de voogdij openvalt en wie in dat geval optreedt als voogd. Het voorziet ook in de mogelijkheid dat de ouders van een geadopteerde minderjarige vragen het kind onder hun ouderlijk gezag terug te plaatsen in geval van overlijden van de adoptant of van beide adoptanten.

Het is terzake overigens niet langer verantwoord dat alleen in de gevallen waarin een ouder onbekend of overleden is, onbekwaam of afwezig is verklaard, aan een ouder de mogelijkheid wordt geboden te verzoeken al-

l'adoptant ou de l'un d'eux). L'adopté âgé de douze ans au moins doit toujours marquer son accord (s'il n'a pas douze ans et s'il est entendu par le juge en application de l'article 1231-10, alinéa 1er, 3° en projet du code judiciaire, son audition portera également sur ce point). Si les intéressés ne parviennent pas à s'entendre, le juge décide.

Toute autre modification au nom de l'adopté que celles permises par la loi doit être refusée par le juge.

Les descendants au premier degré gardent la possibilité de conserver leur nom, pour eux et leurs descendants. Ils doivent se manifester au juge dans un délai de quinze jours à partir du moment où le greffier les avise de la procédure en cours (art. 1231-4, alinéa 2 en projet du Code judiciaire).

Art. 353-7

Cet article reprend la solution contenue dans l'actuel article 359, § 2, du Code civil (absence d'effets de l'adoption en ce qui concerne les droits nobiliaires) et n'appelle aucun commentaire particulier.

Art. 353-8 à 353-11

Ces dispositions règlent les effets de l'adoption simple relatifs à l'autorité parentale. Elles reprennent, sous réserve des précisions qui suivent, les règles contenues dans l'actuel article 361 du Code civil (tel que modifié par l'article 10 de la loi du 29 avril 2001 modifiant diverses dispositions légales en matière de tutelle des mineurs), en les adaptant à la possibilité d'adopter pour certains cohabitants. Elles disposent, en résumé, que l'adoptant exerce l'autorité parentale au sens large à l'égard de l'adopté (si deux époux ou cohabitants adoptent ensemble ou si une personne adopte l'enfant ou l'enfant adoptif de son conjoint ou cohabitant, l'autorité parentale est exercée conjointement). Elles déterminent en outre dans quels cas il y a lieu à ouverture de la tutelle et, dans ces hypothèses, qui exerce la fonction de tuteur. Elles prévoient encore la possibilité pour les parents de l'adopté mineur de demander à être réinvestis de l'autorité parentale en cas de décès de l'adoptant ou des adoptants.

À ce propos, il ne se justifie plus de limiter aux seuls cas où l'autre parent est inconnu, décédé, interdit ou déclaré absent la possibilité pour un parent de demander seul à recouvrer l'autorité parentale sur son enfant adopté

leen het ouderlijk gezag over zijn geadopteerd kind te mogen uitoefenen wanneer de adoptant(en) overlijdt(en). Het is mogelijk dat een oorspronkelijke ouder die van zijn echtgenoot gescheiden leeft of is, het ouderlijk gezag opnieuw alleen wenst uit te oefenen over zijn kind van wie de adoptant of de adoptanten zijn overleden. Die mogelijkheid wordt hem voortaan geboden.

Artikel 353-11 behandelt de adoptie van een onbekwame. Een onbekwaamverklarde wordt onder voogdij geplaatst. Een voogd en, in voorkomend geval, een toeziende voogd werden dus reeds aangeduid. De functies van deze laatsten eindigen bij de overschrijving van de adoptievonnis. Op dat ogenblik nemen de adoptant of adoptanten de taak van voogd en toeziende voogd over.

Art. 353-12

Dit artikel neemt het artikel 361, § 5, eerste lid, naar luid waarvan de band van verwantschap die uit de adoptie ontstaat zich uitstrekt tot de afstammelingen van de geadopteerde.

Art. 353-13

In dit artikel worden de gevolgen van de gewone adoptie nader omschreven wat de huwelijksbeletsels betreft. De inhoud van deze bepaling stemt overeen met die van het huidige artikel 363, met dit verschil dat het beletsel zich voortaan uitstrekt tot de met de geadopteerde of met de adoptant samenwonende in de zin van artikel 343.

Art. 353-14

Met inachtneming van enige formele wijzigingen neemt dit artikel, met de wijzigingen die voortvloeien uit de mogelijkheid tot adoptie voor bepaalde samenwonenden, het huidige artikel 364 over inzake de verplichting tot levensonderhoud welke volgt uit de adoptie. Alleen het laatste lid houdt een vernieuwing in. Dit lid heeft betrekking op een bijzondere situatie op grond waarvan echtgenoten of samenwonenden hoofdelijk levensonderhoud verschuldigd zijn, en niet subsidiair zoals in de gevallen bedoeld in het vorige lid. Inzake de plicht tot levensonderhoud stemt de adoptieve afstamming bijgevolg overeen met afstamming die op de klassieke manier is vastgesteld.

Art. 353-15 tot 353-17

In deze artikelen betreffende de gevolgen van de adoptie voor het erfrecht en voor de nalatenschap is de

lorsque l'(les) adoptant(s) décède(nt). Il se pourrait en effet qu'un parent d'origine, séparé ou divorcé, désire exercer à nouveau seul l'autorité parentale sur son enfant dont l'adoptant ou les adoptants décèdent. Cette possibilité lui est donc désormais offerte.

L'article 353-11 envisage l'hypothèse de l'adoption d'un interdit. Une personne déclarée interdite est placée sous tutelle. Un tuteur et, le cas échéant, un subrogé tuteur ont donc déjà été désignés. Les fonctions de ces derniers prennent fin lorsque le jugement d'adoption est transcrit. À ce moment, l'adoptant ou les adoptants prennent le relais comme tuteur et subrogé tuteur.

Art. 353-12

Cet article reprend le prescrit de l'article 361, § 5, alinéa 1er, qui stipule que les liens de parenté résultant de l'adoption s'étendent aux descendants de l'adopté.

Art. 353-13

Cet article précise les conséquences de l'adoption simple en ce qui concerne les empêchements à mariage. La substance de cette disposition est la même que celle de l'article 363 actuel, à cette différence que les empêchement s'étendent désormais au cohabitant, au sens de l'article 343, de l'adopté ou de l'adoptant.

Art. 353-14

Cet article reprend en substance, avec les modifications découlant de la possibilité d'adopter pour certains cohabitants, l'actuel article 364, relatif à l'obligation alimentaire consécutive à l'adoption. La seule innovation est le dernier alinéa. Celui-ci vise une situation particulière en vertu de laquelle l'obligation alimentaire est solidaire entre les époux ou cohabitants, et non subsidiaire comme dans les cas visés à l'alinéa précédent. La filiation adoptive correspond donc, pour ce qui concerne l'obligation alimentaire, à la filiation établie de manière classique.

Art. 353-15 à 353-17

Ces articles, relatifs aux conséquences de l'adoption sur les droits héréditaires et la succession de l'adopté

oplossing van de huidige artikelen 365 en 366 van het Burgerlijk Wetboek overgenomen. Zij behoeven geen bijzonder commentaar. De tekst werd hier ook aangepast aan de mogelijkheid tot adoptie door bepaalde samenwonenden.

Art. 353-18

Artikel 347-1, 3°, creëert een nieuwe adoptiemogelijkheid, zodat een geadopteerd kind wegens zeer gewichtige redenen opnieuw kan worden geadopteerd, zelfs als de vorige adoptant(en) nog in leven is/zijn en de vorige adoptie ten aanzien van hem/hen niet is herroepen of de adoptie niet is herzien.

Krachtens artikel 347-2, 3°, kan een persoon, zelfs een meerderjarige, worden geadopteerd door de nieuwe echtgenoot of samenwonende van een van de vorige adoptanten, zelfs als de andere echtgenoot nog leeft en de vorige adoptie (in geval van een gewone adoptie) ten aanzien van hem niet herroepen is.

In dit artikel wordt derhalve bepaald hoe, wanneer en ten aanzien van wie de gevolgen van de vorige adoptie in dat geval eindigen en worden vervangen door de gevolgen van de nieuwe adoptie.

B. Herroeping

Art. 354-1

Dit artikel neemt het huidige artikel 367, § 1, van het Burgerlijk Wetboek over, waarin is bepaald in welke gevallen en ten aanzien van wie de herroeping van de gewone adoptie in overweging kan worden genomen. Deze bepaling en de volgende werden aangepast aan de mogelijkheid tot adoptie door samenwonenden.

Art. 354-2

Dit artikel neemt de regeling omschreven in het huidige artikel 367, § 7, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek over (waarin is bepaald dat de voogdij opent in geval van herroeping ten aanzien van de adoptant of van een van de adopterende echtgenoten of samenwonenden). Gelet op de nieuwe regels inzake de voogdij, is het voortaan het enige geval waarin de voogdij kan openvallen.

In het tweede lid is gesteld dat de voogdij ophoudt gevolgen te hebben als het kind opnieuw onder het ouderlijk gezag is geplaatst van de vader en de moeder, of van een van hen.

reprennent la solution contenue dans les actuels articles 365 et 366 du Code civil et n'appellent aucun commentaire particulier, si ce n'est qu'ici aussi le texte a été adopté à la possibilité d'adopter désormais offerte à certains cohabitants.

Art. 353-18

L'article 347-1, 3°, ouvre une nouvelle possibilité d'adoption en permettant désormais qu'un enfant qui a déjà été adopté le soit à nouveau, pour motifs graves, même si l'(les) adoptant(s) précédent(s) est (sont) encore en vie et si (dans le cas où l'adoption précédente était une adoption simple) l'adoption précédente n'a pas été révoquée à son (leur) égard, ou si l'adoption n'a pas été révisée.

L'article 347-2, 3° prévoit lui la possibilité pour une personne, même majeure, d'être adopté par le nouveau conjoint ou cohabitant d'un des précédents adoptants, même si l'autre est encore en vie et si l'adoption précédente (s'il s'agissait d'une adoption simple) n'a pas été révoquée à son égard.

Le présent article vise donc, dans ces hypothèses, à déterminer comment, à quel moment et à l'égard de qui les effets de la précédente adoption prennent fin et sont remplacés par ceux de la nouvelle adoption.

B. Révocation

Art. 354-1

Cet article reprend l'actuel article 367, § 1er, du Code civil qui prévoit dans quels cas et à l'égard de qui la révocation de l'adoption simple peut être envisagée. Cette disposition et les suivantes sont adaptées pour tenir compte désormais de l'adoption par les cohabitants.

Art. 354-2

Cet article reprend la solution contenue dans l'actuel article 367, § 7, alinéa 1er, du Code civil, qui prévoit l'ouverture de la tutelle en cas de révocation de l'adoption à l'égard de l'adoptant ou des deux époux ou cohabitants adoptants. Compte tenu des nouvelles règles en matière de tutelle, ce sera désormais la seule hypothèse où la tutelle s'ouvrira.

L'alinéa 2 prévoit que la tutelle cesse de produire ses effets si l'enfant est replacé sous l'autorité parentale de ses père et mère, ou de l'un d'eux.

Art. 354-3

Hoewel in het huidige artikel 367, § 6, van het Burgerlijk Wetboek is bepaald dat de gevolgen van de herroeping ingaan vanaf de dag van de akte van rechtsingang, is in dit artikel evenwel gesteld dat de gevolgen van de adoptie ophouden te bestaan vanaf de dag van de overschrijving van het beschikkend gedeelte van de beslissing tot herroeping in de registers van de burgerlijke stand. Deze oplossing strekt ook ertoe voor alles de belangen van de geadopteerde te vrijwaren.

§ 2. Volle adoptie

A. Leeftijdsvereiste

Art. 355

Het ontwerp stelt de huidige oplossing op grond waarvan de volle adoptie alleen ten aanzien van minderjarigen is toegestaan, niet ter discussie. Aan deze vereiste moet zijn voldaan op het tijdstip dat het verzoekschrift voor adoptie wordt neergelegd. Ingeval uitspraak is gedaan, is zulks krachtens de huidige wet reeds het geval, bij homologatie geldt het tijdstip van opmaak van de akte.

B. Gevolgen

Art. 356-1

De gevolgen van de volle adoptie blijven onveranderd : de geadopteerde wordt gelijkgesteld met een kind geboren uit de adoptant(en) en houdt op tot zijn oorspronkelijke familie te behoren. Met « een kind geboren uit de adoptant » wordt uiteraard een kind bedoeld waarvan de afstamming wettelijk vastgesteld is ten aanzien van de adoptant (ongeacht de biologische werkelijkheid).

Dit artikel strekt overigens ertoe een belangrijke leemte in van de wet van 1987 aan te vullen. Deze wet voorzag immers niet in een regeling van de specifieke gevolgen van volle adoptie door de nieuwe echtgenoot van een persoon ten aanzien van een kind van deze laatste. Aangezien de wet terzake geen bepalingen bevat (zie artikel 370, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek) heeft de vraag of de banden tussen het kind en de ouders en de familie van deze laatsten worden gehandhaafd of verbroken, voor een hevige controverse gezorgd. Sommigen weken niet af van de geest van de wet en van artikel 361, § 2, van het Burgerlijk Wetboek (gedeeld ouderlijk gezag bij gewone adoptie door beide echtge-

Art. 354-3

Alors que l'actuel article 367, § 6, du Code civil dispose que les effets de la révocation se produisent à la date de l'acte introductif d'instance, le présent article retient au contraire, comme date à laquelle l'adoption cesse de produire ses effets, celle de la transcription dans les registres de l'état civil du dispositif de la décision prononçant la révocation. Cette solution s'inspire à nouveau de la volonté de préserver avant tout les intérêts de l'adopté.

§ 2. Adoption plénière

A. Condition d'âge

Art. 355

Le projet ne remet pas en cause la solution actuelle qui ne permet l'adoption plénière qu'à l'égard de personnes mineures. Le moment où cette condition d'âge doit être remplie est celui du dépôt de la requête en adoption. C'est déjà le cas sous l'empire de la loi actuelle, lorsqu'on est en présence d'une prononciation, alors que le moment de l'établissement de l'acte est à prendre en compte en cas d'homologation.

B. Effets

Art. 356-1

Les effets de l'adoption plénière restent les mêmes: l'adopté est assimilé à un enfant né de(s) l'adoptant(s) et cesse d'appartenir à sa famille d'origine. Par « enfant né de l'adoptant », on vise évidemment un enfant dont la filiation serait juridiquement établie à l'égard de l'adoptant (peu importe la réalité biologique).

Cet article tend en outre à remédier à une importante lacune de la loi de 1987. Celle-ci n'avait en effet pas réglé les effets spécifiques de l'adoption plénière réalisée par le nouveau conjoint d'une personne à l'égard d'un enfant de celle-ci. En raison du silence de la loi (voyez l'article 370, § 1er, alinéa 2 du Code civil), la question du maintien ou de la rupture des liens entre l'enfant et son auteur et la famille de celui-ci a fait l'objet de vives controverses. Certains, s'attachant à l'esprit de la loi et à la règle de l'article 361, § 2 du Code civil (partage de l'autorité parentale en cas d'adoption simple par deux époux ou d'adoption simple par une personne de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son conjoint), estimaient que

noten of bij gewone adoptie door een persoon van het kind of van het adoptief kind van zijn echtgenoot) en waren van oordeel dat de banden bleven bestaan. Anderen interpreteerden de wet naar de letter en meenden dat de banden verbroken werden.

De jeugdrechtbank te Luik heeft deze problematiek aan het Arbitragehof voorgelegd. Deze ging uit van de tweede interpretatie en heeft het Hof gevraagd of artikel 370 van het Burgerlijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schond. In het arrest n° 67/97 van 6 november 1997 (*Belgisch Staatsblad* van 14 januari 1998, blz. 901) stelt het Arbitragehof dat de eerste interpretatie de juiste is, beklemtoont het dat ter zake twee strekkingen bestaan en oordeelt het dat artikel 370, § 1, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt indien het wordt geïnterpreteerd als zouden de banden met de ouder in het geval van adoptie door de echtgenoot van die ouder worden verbroken en schendt het in het tegengestelde geval voornoemde artikelen niet.

Ondanks dit arrest blijft omtrent de juiste interpretatie van de bedoelde bepaling toch onzekerheid bestaan. Teneinde aan de controverse een einde te maken en de rechtszekerheid ter zake te herstellen, wordt in dit artikel voortaan nader bepaald dat het kind niet ophoudt tot de familie van de echtgenoot van de adoptant of van de met de adoptant (in de zin van artikel 343) samenwonende te behoren en dat het ouderlijk gezag wordt uitgeoefend door de adoptant en zijn echtgenoot of de persoon met wie hij samenwoont indien deze laatste nog in leven is (zie ter zake ook de bespreking van artikel 15 van het ontwerp). Overigens houdt het kind overeenkomstig de gewone regels inzake adoptie vanzelfsprekend wel op tot de familie te behoren van de familie van de ouder (of adoptiefouder) die niet de echtgenoot van de adoptant of de persoon met wie deze samenwoont is.

Art. 356-2

Dit artikel neemt de inhoud van het huidige artikel 370, § 3, van het Burgerlijk Wetboek over (rekening houdend met de mogelijkheid van adoptie door samenwonenden) en behoeft geen bijzonder commentaar.

Art. 356-3

Overeenkomstig de artikelen 347-1, 3°, en 347-2, 3°, is adoptie voortaan onder bepaalde voorwaarden toegestaan, zelfs wanneer een vorige adoptie nog gevolgen heeft. Er moest derhalve worden bepaald welke gevolgen de vorige adoptie had. In dit artikel is bepaald dat met uitzondering van de huwelijksbeletsels de gevolgen van de eerste adoptie ophouden te gelden vanaf

les liens subsistaient. D'autres, considérant la lettre de la loi, étaient d'avis que ces liens étaient rompus.

Cette problématique a été soumise à la Cour d'arbitrage par le Tribunal de la jeunesse de Liège. Celui-ci, tenant de la deuxième interprétation, demandait à la Cour si l'article 370 du Code civil violait les articles 10 et 11 de la Constitution. Dans son arrêt n° 67/97 du 6 novembre 1997 (*Moniteur belge* du 14 janvier 1998, p. 901), la Cour, tout en estimant que la première interprétation est la bonne, souligne l'existence des deux courants et juge que l'article 370, § 1er, alinéa 2 du Code civil, viole articles 10 et 11 de la Constitution s'il est interprété comme rompant les liens avec l'auteur de l'adopté en cas d'adoption par le conjoint de cet auteur, et ne les violerait pas dans le cas contraire.

Malgré cet arrêt, l'incertitude subsiste donc sur l'interprétation correcte de la disposition visée. Afin de mettre un terme à ces controverses et de restaurer la sécurité juridique en ce domaine, cet article précise désormais que l'enfant ne cesse pas d'appartenir à la famille du conjoint ou du cohabitant (au sens de l'article 343) de l'adoptant et que l'autorité parentale est exercée par l'adoptant et son conjoint ou cohabitant s'il est encore en vie (sur ce point, voyez également l'article 15 du projet et son commentaire). Il est entendu, par ailleurs, que par application des règles normales de l'adoption plénière, l'enfant cesse d'appartenir à la famille de son auteur (ou parent adoptif) qui n'est pas le conjoint ou le cohabitant de l'adoptant.

Art. 356-2

Cet article reprend en substance l'actuel article 370, § 3 (en tenant compte de la possibilité d'une adoption par des cohabitants) et n'appelle aucun commentaire particulier.

Art. 356-3

Les articles 347-1, 3°, et 347-2, 3°, permettent désormais l'adoption, sous certaines conditions, alors même qu'une adoption précédente continue à produire ses effets. Il convenait donc de dire quel sort est réservé aux effets de l'ancienne adoption. L'article prévoit qu'ils cessent, à l'exception des empêchements à mariage, au moment où se produisent ceux de la nouvelle

het tijdstip dat de gevolgen van de nieuwe adoptie van kracht worden, te weten vanaf de datum van neerlegging van het verzoek dat tot de nieuwe adoptie heeft geleid, wanneer de beslissing tot adoptie in de registers van de burgerlijke stand is overgeschreven.

Uiteindelijk is deze regel slechts de toepassing op een bijzonder geval op grond waarvan de volle adoptie met uitzondering van de huwelijksbeletsels alle banden met de oorspronkelijke familie verbreekt.

Art. 356-4

De werkgroep belast met de voorbereiding van de ratificatie van het Haags Verdrag heeft gedurende lange tijd gediscussieerd over de wenselijkheid de onherroepelijkheid van de volle adoptie te behouden. Er zijn relevante argumenten aangevoerd zowel voor als tegen onherroepelijkheid. De werkgroep is evenwel tot de conclusie gekomen dat vooral adopties « op proef » moesten worden voorkomen, en dat onherroepelijkheid een ernstige waarschuwing vormt tegen misbruiken ter zake.

Volle adoptie blijft dus onherroepbaar. Aangezien in bepaalde gevallen een nieuwe adoptie toegestaan is (artikelen 347-1, 3°, en 347-2, 3°), verdwijnen de negatieve gevolgen van de onherroepelijkheid (discriminatie tussen « biologische » kinderen die kunnen worden geadopteerd en adoptieve kinderen bij wie zulks niet meer mogelijk was).

HOOFDSTUK II

Internationaal recht

Afdeling 1

Toepasselijk recht

Er is *supra* reeds gerefereerd aan een ontwerp tot codificatie van het Belgisch internationaal privaatrecht, waarin een aantal regels zijn opgenomen die gelden voor adoptie. Die regels betreffen de omschrijving van de internationale bevoegdheid van de Belgische gerechten en van het op adoptie toepasselijke recht, de toestemming van de geadopteerde en van de oorspronkelijke familie, de procedure, de gevolgen van de adoptie en de herroeping ervan. Het ontwerp van wetboek bevat ook algemene regels betreffende de erkenning van buitenlandse beslissingen.

Bijgevolg was het niet vereist die aangelegenheden in dit ontwerp te regelen, zodat daarover niets is bepaald, dan wel wordt verwezen naar een of ander bepaling van het wetboek.

adoption, soit dès le dépôt de la requête qui a abouti à cette dernière lorsque la décision qui l'a établie a été transcrite dans les registres de l'état civil.

Il ne s'agit somme toute ici que d'une application à un cas particulier de la règle générale selon laquelle l'adoption plénière rompt tous les liens — sauf les empêchements à mariage — avec la famille d'origine.

Art. 356-4

Le groupe de travail chargé de préparer la ratification de la Convention de La Haye a longuement débattu de l'opportunité de maintenir l'irrévocabilité de l'adoption plénière. Des arguments pertinents ont été avancés aussi bien contre l'irrévocabilité qu'en sa faveur. Le groupe de travail est cependant arrivé à la conclusion qu'il importait avant tout d'éviter les adoptions « à l'essai », et que l'irrévocabilité constituait un sérieux garde-fou contre les abus en la matière.

L'adoption plénière reste donc irrévocable. Toutefois, eu égard au fait qu'une nouvelle adoption est permise dans certains cas (articles 347-1, 3°, et 347-2, 3°), les effets « pervers » de l'irrévocabilité (discrimination entre enfants « biologiques » susceptibles d'être adoptés et enfants adoptifs qui ne l'étaient plus) disparaissent.

CHAPITRE II

Droit international

Section première

Droit applicable

Il a déjà été fait allusion plus haut à un projet de codification du droit international privé belge. Celui-ci contient un ensemble de règles applicables à l'adoption. Ces règles délimitent la compétence internationale des tribunaux belges, déterminent le droit applicable à l'établissement de l'adoption, au consentement de l'adopté et des membres de sa famille d'origine, à la procédure, aux effets de l'adoption et à la révocation. Le projet de Code contient encore des règles générales relatives à la reconnaissance de décisions étrangères.

Il n'était donc pas nécessaire de régler à nouveau ces questions dans le présent projet. Il reste donc muet sur ces points, ou renvoie à l'une ou l'autre disposition du Code.

Dit ontwerp van wet bevat evenwel specifieke regels van internationaal privaatrecht die niet voorkomen in het ontwerp van wetboek (dat van algemene aard is en adoptie niet op een dergelijk gedetailleerde wijze regelt). Die bepalingen worden infra besproken. Daarenboven voorziet een bepaling erin dat de huidige artikelen 344 en 344ter van het Burgerlijk Wetboek voorlopig van kracht blijven voor het geval dat dit ontwerp in werking zou treden voor het ontwerp van wetboek (zia artikel 22, § 1, van het ontwerp).

Art. 357

Overeenkomstig de geest van het Verdrag was het onontbeerlijk aan het kind in alle gevallen bepaalde waarborgen te verlenen. Bijgevolg is in dit artikel gesteld dat artikel 344-1 steeds van toepassing is en dat de personen die wensen te adopteren bekwaam en geschikt moeten zijn om te adopteren zelfs als de voorwaarden voor adoptie overeenkomstig de bepalingen van het ontwerp van wetboek van internationaal recht aan buitenlands recht zijn onderworpen. Op die wijze wordt de nadruk gelegd op de vereiste om het belang van het kind en de zijn fundamentele rechten die hem toekomen te eerbiedigen.

Art. 358

De toestemming van de persoon die men wenst te adopteren is in elk geval vereist, indien hij de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt en over onderscheidingsvermogen beschikt. Het opleggen van een bepaling uit het Belgisch recht kan hier misschien worden beschouwd als een gebrek aan respect voor buitenlandse rechtstelsels, maar de toestemming van een persoon in zijn adoptie is zo fundamenteel dat het onontbeerlijk is gebleken haar in alle gevallen in te winnen, zulks met inachtneming van artikel 348-1.

Het tweede lid strekt ertoe volle adopties te verhinderen die op frauduleuze wijze tot stand zijn gebracht op grond van toestemmingen van personen die de gevolgen niet juist hebben ingeschat. Het komt dus erop aan zich ervan te vergewissen dat de toestemmingen wel degelijk betrekking hadden op de verbreking van de band van afstamming (met de personen ten aanzien van wie deze is vastgesteld, ongeacht of het hier gaat om de vader en de moeder of één van hen). Magistraten moeten altijd ernstig onderzoek verrichten in het land van herkomst, inzonderheid om de personen die moeten toestemmen, op te sporen en de draagwijdte van hun toestemming na te gaan.

Toutefois, le présent projet reprend certaines règles spécifiques de droit international privé que le projet de Code (qui a une vocation générale et n'aborde pas l'adoption de façon aussi pointue) ne prévoit pas. Elles sont commentées ci-après. Par ailleurs, une disposition maintient en vigueur, à titre transitoire, les actuels articles 344 et 344ter du Code civil, dans l'hypothèse où le présent projet entrerait en vigueur avant le projet de Code (voyez l'article 22, § 1er, du projet).

Art. 357

Il a été jugé indispensable — conformément à l'esprit de la Convention — que certaines garanties soient accordées à l'enfant en toute hypothèse. C'est pourquoi cet article prévoit que l'article 344-1 est toujours applicable et que les personnes désireuses d'adopter doivent être qualifiées et aptes à adopter, même si les conditions de l'adoption sont, en vertu des dispositions du projet de Code de droit international privé, soumises à un droit étranger. On entend par là mettre en évidence la nécessité du respect de l'intérêt de l'enfant, lui-même compris en fonction des droits fondamentaux qui lui sont reconnus.

Art. 358

En tout état de cause, le consentement de la personne qu'on désire adopter est requis si elle a atteint l'âge de douze ans et n'est pas privée de discernement. Le fait d'imposer une disposition du droit belge pourrait apparaître ici comme un manque de respect des systèmes juridiques étrangers, mais le consentement d'une personne à son adoption est tellement fondamental qu'il est apparu indispensable de le recueillir dans tous les cas, dans les limites de l'article 348-1.

Le deuxième alinéa vise à contrer les adoptions plénières réalisées frauduleusement sur la base de consentements exprimés par des personnes qui n'en mesuraient pas les implications. Il s'agira donc de s'assurer que les consentements portaient bien sur la rupture des liens de filiation (avec les personnes à l'égard desquelles ce lien est établi, qu'il s'agisse des père et mère ou d'un seul d'entre eux). L'attention des magistrats sera attirée sur la nécessité de procéder chaque fois à des recherches sérieuses dans le pays d'origine notamment afin de retrouver les personnes appelées à consentir et de s'assurer de la teneur de leur consentement.

Art. 359-1

Dit ontwerp voorziet in de erkenning van bemiddelaars bij adoptie en stelt inzonderheid (zie *infra* het commentaar bij het ontwerp-artikel 391 *quinquies* van het Strafwetboek) het optreden van niet-erkende bemiddelaars strafbaar.

Luidens dit artikel moet het buitenlandse recht worden nageleefd door de bemiddelaars die daaronder ressorteren. Op die wijze zal een adoptie die tot stand gebracht werd door een bemiddelaar die overeenkomstig de wetgeving van zijn Staat niet erkend is, in België niet kunnen worden erkend, wanneer aldaar een erkenning voor de uitoefening van die activiteit vereist is.

Indien vreemde bemiddelaars in België optreden moeten zij bovendien de erkenning bekomen overeenkomstig het ontwerp-artikel 352 van het Burgerlijk Wetboek (zie *supra* de bespreking van deze bepaling).

Art. 359-2

Krachtens artikel 347-3 kan een gewone adoptie in een volle adoptie worden omgezet. Dit artikel betreft het geval waarin de eerste adoptie (welke overeenkomt met een gewone adoptie) in het buitenland is totstandgekomen en in België is erkend. Zij kan er in een volle adoptie worden omgezet.

De nadruk op de toestemmingen strekt ertoe te voorkomen dat de normale procedure voor volle adoptie wordt omzeild en genoeg wordt genomen met toestemmingen die werden gegeven voor een adoptie waardoor de band van afstamming niet volledig wordt verbroken.

Dit artikel kan tevens worden toegepast op de gevallen waarin het buitenlands recht enkel de gewone adoptie kent en de toestemmingen betrekking zouden hebben op het verbreken van de band van afstamming. Ook in dat geval is omzetting mogelijk. In voorkomend geval moeten de toestemmingen opnieuw worden ingewonnen.

Art. 359-3

De omzetting van een adoptie bestaat thans niet in het Burgerlijk Wetboek. Het ontwerp van wetboek van internationaal privaatrecht bevat bijgevolg geen regels die op dat geval van toepassing zijn. Zodoende moest worden voorzien in regels van internationaal recht met betrekking tot de omzetting. Deze aangelegenheid wordt geregeld in dit artikel dat verwijst (aangezien de totstandkoming van de adoptie en de omzetting terzake vergelijkbaar zijn) naar de bepalingen van het ontwerp van wetboek met betrekking tot de totstandkoming van de adoptie.

Art. 359-1

Le présent projet prévoit l'agrément des intermédiaires à l'adoption et réprime notamment (voyez *infra* le commentaire de l'article 391 *quinquies* en projet du Code pénal) l'activité d'intermédiaire non agréé.

Cet article impose le respect du droit étranger par les intermédiaires qui en relèvent. De la sorte, une adoption réalisée par un intermédiaire non agréé conformément à la loi de son État, alors que celle-ci exige l'agrément pour exercer cette activité, pourra ne pas être reconnue en Belgique.

S'ils agissent en Belgique, les intermédiaires étrangers devront en outre y obtenir un agrément, en vertu de l'article 352 en projet du Code civil (voyez *supra* le commentaire de cette disposition).

Art. 359-2

L'article 347-3 permet la conversion de l'adoption simple en adoption plénière. Le présent article vise l'hypothèse où la première adoption (qui s'apparente à une adoption simple) a été établie à l'étranger et reconnue en Belgique. Elle pourra y être convertie en adoption plénière.

L'insistance sur les consentements s'inspire de la volonté d'empêcher que l'on court-circuite la procédure normale d'adoption plénière et que l'on se contente de consentements exprimés en vue d'une adoption ne rompant pas totalement les liens de filiation.

Cet article peut s'appliquer aussi dans le cas où le droit étranger ne connaît que l'adoption simple et où les consentements portaient sur une rupture des liens de filiation. La conversion sera possible ici aussi. Éventuellement, on recueillera à nouveau les consentements.

Art. 359-3

La conversion d'une adoption n'est pas prévue actuellement par le Code civil. Le projet de Code de droit international privé ne contient donc pas de règles applicables à cette hypothèse. Il fallait donc prévoir des règles de droit international privé relatives à la conversion. C'est l'objet de cet article, qui renvoie (l'établissement de l'adoption et la conversion étant des choses comparables de ce point de vue) aux règles du projet de Code applicables à l'établissement de l'adoption.

Art. 359-4

In dit artikel wordt verwezen naar artikel 363-4 betreffende de maatregelen die moeten worden genomen als het verdere verblijf van de het kind bij de personen die het wensen te adopteren niet langer beantwoordt aan zijn belang (zie *infra* bespreking van deze bepalingen). In voorkomend geval kan de voogdij eventueel opengavlen.

Art. 359-5

Aangezien herziening van een adoptie thans nog niet bestaat, is die aangelegenheid niet geregeld in het ontwerp van wetboek van internationaal privaatrecht. Dit artikel regelt de internationale bevoegdheid van de Belgische rechtbanken om een herziening uit te spreken, zulks door verwijzing naar de ontwerpbeoordelingen van het wetboek die de internationale bevoegdheid om een adoptie te herroepen regelen.

Het Belgische recht wordt in iedere geval toepasselijk verklaard op de voorwaarden voor en op de procedure betreffende de herziening, zulks gelet op de aard van deze procedure en op de bijzonder ernstige omstandigheden waarin daarop een beroep wordt gedaan. Bijgevolg kan een adoptie in België worden herzien in alle gevallen waarin de Belgische rechtbanken bevoegd zijn.

Art. 359-6

Overeenkomstig artikel 349-3 kan adoptie niet worden bestreden bij wege van nietigheid. Het is noodzakelijk gebleken dit verbod uit te breiden tot alle adopties, zelfs die welke in het buitenland zijn totstandgekomen. Door dit verbod wordt de rechtszekerheid opgevoerd en voorkomen dat al te gemakkelijk op een adoptie wordt teruggekomen. In de praktijk is terzake immers bedrog vastgesteld.

Aangezien een procedure tot herziening kan worden ingesteld, belet zulks niet dat wordt teruggekomen op adopties die zijn verkregen aan de hand van laakbare middelen.

Afdeling 2

Totstandkamen van een adoptie die de interlandelijke overbrenging van een kind onderstelt

Zoals hierboven gesteld, worden adopties, beheerst door het Verdrag, onderworpen aan een reeks grondvoorwaarden (artikelen 4 en 5) die zelf tot uiting komen in een aantal procedurele voorwaarden (artikelen 14 tot

Art. 359-4

Cet article renvoie à l'article 363-4 qui prévoit les mesures à prendre lorsque le maintien de l'enfant chez les personnes désireuses de l'adopté ne répond plus à son intérêt (voyez *infra* le commentaire de ces dispositions). Le cas échéant, il pourra aussi y avoir ouverture d'une tutelle.

Art. 359-5

La notion de révision d'une adoption n'existe pas encore à l'heure actuelle, raison pour laquelle le projet de Code de droit international privé n'en dit rien. Cet article règle la compétence internationale des tribunaux belges pour prononcer une révision en renvoyant aux règles du projet de Code qui déterminent la compétence internationale pour révoquer une adoption.

Le droit belge est déclaré applicable, en toute hypothèse, aux conditions et à la procédure de la révision, eu égard au caractère de cette procédure et aux circonstances particulièrement graves qui permettent d'y recourir. En vertu de la présente disposition, la révision d'une adoption pourra donc être poursuivie en Belgique dans tous les cas où les tribunaux belges seront compétents.

Art. 359-6

L'article 349-3 interdit que l'adoption soit attaquée par voie de nullité. Il a paru nécessaire d'étendre cette interdiction à toutes les adoptions, même établies à l'étranger. Cette interdiction est de nature à renforcer la sécurité juridique et à éviter que l'on revienne trop facilement sur une adoption. Des fraudes ont en effet été constatées à ce niveau dans la pratique.

Cela ne fait pas obstacle à la possibilité de revenir sur des adoptions obtenues par des moyens répréhensibles, dans la mesure où l'on peut recourir à la procédure de révision.

Section 2

Établissement d'une adoption impliquant le déplacement international d'un enfant

Comme on l'a vu, la Convention soumet les adoptions qu'elle régit à une série de conditions fondamentales (articles 4 et 5) qui elles-mêmes se traduisent par un ensemble de conditions procédurales (articles 14 à 22).

22). Deze afdeling strekt ertoe al die elementen in ons recht te integreren en die voorwaarden uit te breiden tot alle interlandelijke adopties van een kind. De artikelen waaruit de afdeling bestaat zijn derhalve erop gericht de verplichtingen opgelegd door het Verdrag om te zetten in ons recht en aan te passen aan de bijzonderheden van ons rechtsstelsel, met dien verstande dat het Verdrag ons een aantal regels oplegt waarvan wij niet kunnen afwijken.

De door het Verdrag vastgestelde procedure veronderstelt het optreden en de voortdurende samenwerking van de centrale autoriteiten van de Staat van herkomst en van opvang (zie de artikelen 14 tot 21). Deze moeten elkaar inzonderheid rapporten betreffende de personen die wensen te adopteren en anderzijds betreffende het kind bezorgen. Het gaat inderdaad erom — eens vastgesteld werd dat eerstgenoemden bekwaam en geschikt zijn om te adopteren en het kind adopteerbaar is — over te gaan tot wat door de professionelen de *matching* wordt genoemd (wat men zou kunnen vertalen als *afstemmingsproces*); de werkwijze bestaat erin « uit de lijst met kandidaat-adoptieouders de adoptieouders te selecteren die het meest geschikt zijn om de zorg voor een kind op zich te nemen, zodat het hoogste belang ervan gediend wordt, en op basis van het rapport over het kind en de verzamelde informatie omtrent de adoptieouders » (verslag Parra-Aranguren, n° 318). De « *matching* » is van het allerhoogste belang en ligt dikwijls ten grondslag aan het welslagen van de adoptie. Zij moet dus met de grootste omzichtigheid en een maximum aan objectiviteit worden uitgevoerd. Daarom moet ze, zoals later zal worden gesteld, door de bevoegde autoriteiten worden verricht en moeten deze ervoor waken dat zij elkaar, met uitsluiting van de kandidaat-adoptieouders, de rapporten betreffende laatstgenoemden of het kind bezorgen.

Overeenkomstig het Verdrag moeten de bevoegde autoriteiten van de Staat van opvang vaststellen dat de toekomstige adoptieouders bekwaam en geschikt zijn om te adopteren. Gelet op de opmerkingen van de Raad van State in het advies van 29 mei 2000, is besloten deze opdracht toe te vertrouwen aan de vrederechter die zich, in het kader van een interlandelijke adoptie, zal uitspreken na afloop van een bijzondere procedure (zie wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek, *infra*).

Diezelfde vrederechter moet zich uitspreken over de adopteerbaarheid van een kind. Zulks kan enkel geschieden na afloop van een bijzondere procedure die enkel wordt ingesteld nadat de federale centrale autoriteit ervan in kennis is gesteld dat personen die in het buitenland verblijven een kind wensen te adopteren dat in België verblijft.

De geschiktheid om te adopteren en de adopteerbaarheid worden beoordeeld in aparte procedures, want in dat stadium van een interlandelijke adoptie wordt enkel theoretisch geoordeeld. Enkel nadat de geschiktheid

La présente section a pour but d'intégrer ces conditions dans notre droit en les étendant de plus à toutes les adoptions impliquant le déplacement international d'un enfant. Les articles qui la composent tendent donc à transposer les obligations de la Convention et à les adapter aux particularités de notre système juridique, étant entendu que la Convention nous impose un certain nombre de règles auxquelles il ne nous est pas permis de déroger.

La procédure prévue par la Convention suppose l'intervention et la collaboration continues des autorités centrales des États d'origine et d'accueil (voyez les articles 14 à 21). Celles-ci sont appelées notamment à se transmettre des rapports relatifs aux personnes désireuses d'adopter d'une part, et à l'enfant, de l'autre. Il s'agit en effet, une fois que les premiers ont été reconnus qualifiés et aptes à adopter, et que l'adoptabilité de l'enfant a été établie, de procéder à ce que les professionnels appellent le *matching* (terme que l'on pourrait traduire par *appariement*), qui consiste à « *dégager de la liste des parents requérants ceux des parents adoptifs qui seront le plus à même de s'occuper de l'enfant dans le meilleur intérêt de celui-ci compte tenu du rapport effectué sur l'enfant et des données recueillies sur les parents adoptifs* » (rapport Parra-Aranguren, n° 318). Ce *matching* est une étape primordiale qui conditionne bien souvent la réussite ultérieure de l'adoption. Il est donc indispensable qu'il soit effectué avec le plus grand sérieux et un maximum d'objectivité. C'est pourquoi, comme on le verra plus loin, il est nécessaire qu'il soit l'œuvre des autorités compétentes et ce sont celles-ci qui veilleront, à l'exclusion des candidats adoptants, à se transmettre les documents relatifs à ces derniers ou à l'enfant.

La Convention impose aux autorités compétentes de l'État d'accueil de constater que les futurs parents adoptifs sont qualifiés et aptes à adopter. Suite aux observations formulées par le Conseil d'État dans son avis du 29 mai 2000, il a été décidé de confier cette tâche au juge de paix qui, dans le cadre d'une adoption internationale, se prononcera au terme d'une procédure particulière (voyez les modifications au Code judiciaire, *infra*).

De même, c'est au juge de paix qu'il appartiendra de se prononcer sur l'adoptabilité d'un enfant, au terme d'une procédure particulière qui ne sera initiée que si l'autorité centrale fédérale est avertie que des personnes résidant à l'étranger désirent adopter un enfant résidant en Belgique.

L'aptitude à adopter et l'adoptabilité sont appréciées dans des procédures isolées puisqu'à ce moment du processus d'adoption internationale, on raisonne dans l'absolu. Ce n'est en effet qu'après que l'aptitude ou

of de adopteerbaarheid zijn vastgesteld, worden verslagen opgesteld over de toekomstige adoptieouders en over het kind. Op grond van die verslagen kunnen de centrale autoriteiten later tot de *matching* overgaan. Het adoptieproces wordt pas concreet op dat tijdstip, want de stappen worden gezet met het oog op de adoptie van een *bepaald* kind door een *bepaalde* familie.

De rol van de federale centrale autoriteit terzake is beperkt, want hij is beperkt tot die van tussenpersoon tussen de gerechtelijke autoriteiten en de centrale autoriteiten van de gemeenschappen en, in voorkomend geval, de buitenlandse autoriteiten. De centrale autoriteiten van de gemeenschappen zijn belast met de fase (daaronder begrepen de contacten met de buitenlandse autoriteiten) die leidt tot de *matching* en uiteindelijk tot de overbrenging van het kind (voor of na de gerechtelijke procedure houdende totstandkoming van de adoptie).

Wanneer de vrederechter zich heeft uitgesproken over de geschiktheid (als België Staat van opvang is) of over de adopteerbaarheid (als België Staat van herkomst is, wat aanzienlijk minder vaak zal voorkomen), wordt het verslag over de toekomstige adoptieouders opgesteld door het openbaar ministerie (zie wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek) en door toedoen van de federale centrale autoriteit bezorgd aan de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschappen, die stappen kan zetten met het oog op de *matching*.

Deze afdeling, die samen moet worden gelezen met de bepalingen van gerechtelijk recht met betrekking tot interlandelijke adoptie (ontworpen artikelen 1231-26 tot 1231-45 van het Gerechtelijk Wetboek) organiseert de procedure met betrekking tot een interlandelijke adoptie.

§ 1. Definities

Art. 360-1

Met het oog op de duidelijkheid en om te voorkomen dat in de rest van het hoofdstuk ingewikkelde zinswendingen worden gebruikt, worden in dit artikel een aantal belangrijke begrippen gedefinieerd.

Op grond van artikel 6 van het Verdrag moet elke Staat een centrale autoriteit aanwijzen die de haar door het Verdrag opgelegde verplichtingen moet nakomen. Overeenkomstig de tweede paragraaf van dit artikel kan een federale Staat verscheidene centrale autoriteiten aanwijzen en hun respectieve taken nader bepalen.

Er is overeenstemming bereikt in de werkgroep belast met de voorbereiding van de ratificatie van het Verdrag omtrent de oprichting in België van een federale centrale autoriteit en van centrale autoriteiten van de gemeenschappen. Alle leden van de werkgroep willen ervoor zorgen dat die autoriteiten op een werkelijk doeltreffende wijze samenwerken en overleg plegen. Die

l'adoptabilité ont été constatées que des rapports seront établis respectivement sur les futurs parents adoptifs et sur l'enfant, et ces rapports permettront ensuite aux autorités centrales de procéder au *matching*. A ce moment seulement, le processus adoptif devient concret dans la mesure où les démarches se poursuivent en vue de l'adoption de *tel* enfant par *telle* famille.

Le rôle de l'autorité centrale fédérale dans ce processus est limité puisqu'elle se bornera à servir d'intermédiaire entre les autorités judiciaires et les autorités centrales communautaires, et le cas échéant les autorités étrangères. En revanche, les autorités centrales communautaires prendront en charge la phase (incluant les contacts avec les autorités étrangères) qui aboutira au *matching* et, finalement, au déplacement de l'enfant (avant ou après la procédure judiciaire d'établissement de l'adoption).

Donc, lorsque le juge de paix s'est prononcé, que ce soit sur l'aptitude (lorsque la Belgique est État d'accueil) ou sur l'adoptabilité (lorsqu'elle est État d'origine, ce qui se présentera nettement moins souvent), le rapport sur les futurs parent adoptifs ou sur l'enfant est établi par le ministère public (voyez les modifications au Code judiciaire) et transmis, par l'intermédiaire de l'autorité centrale fédérale, à l'autorité centrale communautaire compétente qui pourra entreprendre les démarches en vue du *matching*.

La présente section, qu'il convient de lire en parallèle avec les dispositions de droit judiciaire relatives à l'adoption internationale (articles 1231-26 à 1231-45 en projet du Code judiciaire), organise la procédure d'adoption internationale.

§ 1er. Définitions

Art. 360-1

Par souci de clarté, et afin d'éviter l'emploi dans la suite du chapitre de locutions compliquées, cet article définit un certain nombre de notions importantes.

L'article 6 de la Convention impose à chaque État de désigner une autorité centrale chargée de satisfaire aux obligations qui lui sont imposées par la Convention. En vertu du deuxième paragraphe de cet article, un État fédéral peut désigner plusieurs autorités centrales et spécifier leurs fonctions respectives.

Un accord est intervenu au sein du groupe de travail chargé de préparer la ratification de la Convention pour créer en Belgique une autorité centrale fédérale et des autorités centrales communautaires. Le souci de tous est de parvenir à une coopération et une concertation réellement efficaces entre ces diverses autorités. Cette volonté a été maintes fois exprimée et devra se traduire

wens is herhaaldelijk tot uiting gekomen en moet worden geconcretiseerd in een samenwerkingsakkoord. Dit akkoord moet inzonderheid een nadere omschrijving geven van de exacte taakverdeling waarin het Verdrag en de wet voorzien.

In artikel 360-1 wordt het begrip « federale centrale autoriteit » gedefinieerd (2°). Zij wordt aangewezen door de minister van Justitie (binnen zijn departement), en moet enerzijds de taken verrichten die niet in het Verdrag zijn bepaald maar waarmee zij krachtens de wet is belast en anderzijds, onder de taken opgelegd aan de centrale autoriteit overeenkomstig het Verdrag, die welke haar bij de wet worden toevertrouwd en deze die haar op grond van het samenwerkingsakkoord zullen worden opgedragen.

Vervolgens wordt de centrale autoriteit van de Gemeenschap (3°) gedefinieerd als « de autoriteit aangewezen door de bevoegde Gemeenschap ». Elke Gemeenschap is bijgevolg volledig vrij om de autoriteit aan te wijzen die zij de rol van centrale autoriteit van de Gemeenschap wenst te laten vervullen, alsook om haar binnen de grenzen toegestaan door het Verdrag met bepaalde taken te belasten. In dit verband kan worden verwezen naar de artikelen 22 en 36 van het Verdrag. Op grond van artikel 22 kunnen aan overheidsinstanties of aan erkende instellingen de taken worden opgedragen waarmee de centrale autoriteit op grond van hoofdstuk IV van het Verdrag is belast, zodat de gemeenschappen binnen de grenzen bepaald in het Verdrag een aantal taken kunnen delegeren.

Vervolgens wordt het begrip « erkende adoptiedienst » gedefinieerd (4°). Het betreft rechtspersonen erkend door de bevoegde gemeenschap, kortom de adoptiediensten. Niet-erkende instellingen komen dan ook niet in aanmerking, ook al voorziet de gemeenschap waarvan zij afhangen niet in een erkenningsprocedure.

De omschrijvingen Staat van herkomst en Staat van opvang (5° en 6°) zijn overgenomen uit het Verdrag (artikel 2.1).

Tenslotte bevat het artikel de definitie van bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst of van de Staat van opvang (7°). Dit begrip is uiterst belangrijk om de tweede en derde paragraaf van afdeling 2 te begrijpen. Gelet op de bijzondere situaties in elk betrokken land en op het aldaar geldende recht spreekt het vanzelf dat het begrip op velerlei feitelijke toestanden betrekking heeft.

Art. 360-2

Dit artikel is uitermate belangrijk aangezien wordt gedefinieerd hetgeen onder « interlandelijke adoptie » moet worden verstaan. In alle hier opgesomde gevallen zijn de regels eigen aan die vorm van adoptie van toepassing.

par un accord de coopération. Cet accord de coopération devra particulièrement préciser la répartition exacte des tâches prévues par la Convention.

L'article 360-1 définit l'autorité centrale fédérale (2°). Celle-ci sera désignée par le ministre de la Justice (au sein de son département) et exercera d'une part les missions qui ne sont pas prévues par la Convention mais qui lui sont attribuées par la loi, et d'autre part, parmi les fonctions conférées à l'autorité centrale par la Convention, celles qui lui seront attribuées par la loi et celles qui lui seront déléguées par un accord de coopération.

L'article définit ensuite l'autorité centrale communautaire (3°) comme « l'autorité désignée par la Communauté compétente ». Chaque Communauté jouit donc en la matière d'une totale liberté quant à la désignation de l'autorité qu'elle entend voir jouer le rôle d'autorité centrale communautaire, ainsi qu'en ce qui concerne les fonctions qu'elle désire lui faire remplir, dans la mesure permise par la Convention. À ce sujet, il est utile de se reporter aux articles 22 et 36 de la Convention. L'article 22 permet ainsi de déléguer à des autorités publiques ou des organismes agréés les fonctions conférées à l'autorité centrale par le chapitre IV de la Convention, ce qui permet aux communautés de déléguer un certain nombre de tâches.

Est ensuite définie la notion d'organisme agréé (4°). Il s'agit des personnes morales agréées par la Communauté compétente, en clair les organismes d'adoption. Ne rentrent donc pas dans cette définition les organismes qui agissent sans agrément, même si aucune procédure d'agrément n'est prévue par la Communauté dont ils relèvent.

Les notions d'État d'origine et d'État d'accueil (5° et 6°) sont quant à elles reprises de la Convention (article 2.1).

Enfin, l'article définit la notion d'autorité compétente de l'État d'origine ou de l'État d'accueil (7°). Cette notion est extrêmement importante pour la compréhension des paragraphes 2 et 3 de la section 2. Il va sans dire que le concept peut recouvrir énormément de réalités, compte tenu des situations particulières des pays concernés et de leur droit.

Art. 360-2

Cet article est extrêmement important dans la mesure où il définit ce qu'il convient d'entendre par « adoption internationale ». C'est dans toutes les hypothèses reprises ici que les règles particulières relatives à ce type d'adoption seront applicables.

Het begrip omvat uiteraard alle adopties bedoeld in artikel 2 van het Verdrag (zie 1° en 2°). Maar zoals reeds gesteld is het de bedoeling dat de wet ook betrekking heeft op adopties omschreven in het Verdrag maar tot stand gekomen tussen België en een staat die geen partij bij het Verdrag is, alsook op de gevallen bedoeld in 3°, of nog, meer algemeen, op adopties door twee samenwonenden, die niet onder het Verdrag vallen.

Punt 3° strekt ertoe te voorkomen dat andere verblijfs-motieven worden ingeroepen om het betreden en het precair verblijf van kinderen in België te bekomen *met het doel* de bepalingen van het Haags Verdrag en van het Burgerlijk Wetboek inzake adoptie te omzeilen.

Als ander verblijfsmotief kan bijvoorbeeld een verblijf om toeristische redenen aangehaald worden (inzonderheid in het kader van vakantiepeterschap) of nog een asielaanvraag, maar punt 3° wil ook verhinderen dat kinderen illegaal naar België gebracht worden met het hierboven beschreven doel.

De bedoeling is niet om systematisch de adoptie van deze kinderen te beletten maar wel te waarborgen dat de bepalingen die hen moeten beschermen, inzonderheid het beginsel van de subsidiariteit van de interlandelijke adoptie, worden nageleefd.

Het kind dat België is binnengekomen met het oog op een adoptie maar zonder dat de bepalingen inzake de interlandelijke adoptie werden nageleefd, moet dus terugkeren naar zijn land van herkomst. De stappen met het oog op zijn adoptie kunnen door de bevoegde (centrale) autoriteiten worden ondernomen.

Dit is in beginsel zo in geval van verblijf om toeristische redenen of vakantiepeterschap voorzover de verlenging (eventueel illegaal) van het verblijf na de toeristische periode of de vakantieperiode tot doel zou hebben een adoptie in strijd met het Haags Verdrag en het Burgerlijk Wetboek mogelijk te maken.

Indien het kind evenwel België is binnengekomen om een andere reden dan om geadopteerd te worden en in België bijvoorbeeld als asielzoeker verblijft of hier illegaal verblijft, en *tijdens zijn verblijf*, zonder voorbedachte rade voordien, het voornemen wordt opgevat om het te adopteren, beantwoordt deze adoptie niet aan de definitie van interlandelijke adoptie in de zin van artikel 360-2 en zijn de bepalingen van afdeling 2 niet van toepassing. Wel zijn de algemene regels van het internationaal privaatrecht van toepassing. In het bijzonder moet alles in het werk worden gesteld om de toestemming van de vader en de moeder in te winnen zelfs indien deze in het buitenland verblijven (zie in dit verband *infra*, artikel 14 van het ontwerp).

De moeilijkheid bestaat uiteraard erin het *bewijs* te leveren van de *intentie* voorafgaand aan de aankomst van het kind in België. De beoordeling van deze intentie behoort tot de bevoegdheid van de centrale autoriteiten en van de rechtbanken (zie inzonderheid *infra* de artike-

Toutes les adoptions visées par la Convention en son article 2 sont bien entendu incluses dans la notion (voyez les 1° et 2°). Mais, comme cela a été dit, la loi entend viser également les adoptions telles que définies par la Convention mais réalisées entre la Belgique et un pays non contractant, ainsi que celles rentrant dans les hypothèses visées par le 3°, ou encore, d'une manière plus générale, les adoptions par deux cohabitants, qui ne sont pas visées par la Convention.

Le but du 3° est d'éviter que d'autres motifs de séjour soient invoqués pour permettre l'entrée et le séjour précaire d'enfants sur le territoire, *dans le but* de contourner les dispositions de la Convention de La Haye et du Code civil relatives à l'adoption.

Ces autres motifs de séjour peuvent être, par exemple, le tourisme (notamment dans le cadre d'un parrainage de vacances) ou une demande d'asile, mais le 3° vise également à éviter que des enfants soient introduits sur le territoire de manière illégale dans le même but.

Il ne s'agit donc pas d'empêcher systématiquement l'adoption de ces enfants, mais de garantir le respect des dispositions qui les protègent, notamment le principe de subsidiarité de l'adoption internationale.

L'enfant entré en Belgique dans le but d'être adopté mais sans que les dispositions relatives à l'adoption internationale aient été respectées, doit donc rentrer dans son pays d'origine. Les démarches relatives à son adoption peuvent être entreprises entre les autorités (centrales) concernées.

Tel est en principe toujours le cas pour les séjours touristiques et les parrainages de vacances, dans la mesure où la prolongation (le cas échéant illégale) du séjour après la période de tourisme ou de vacances aurait pour but de permettre une adoption en fraude de la Convention de La Haye et du Code civil.

Par contre, si l'enfant est entré en Belgique pour un tout autre motif que l'adoption et y séjourne, par exemple, en tant que demandeur d'asile ou illégalement, et qu'un projet d'adoption vient à s'organiser *au cours de son séjour*, sans préméditation préalable à son arrivée, l'adoption ne répond pas à la définition d'une adoption internationale au sens de l'article 360-2 et les dispositions de la section 2 ne lui sont pas applicables. Par contre, les règles générales de droit international privé s'appliquent. Le consentement des père et mère doit en particulier être recherché avec diligence, même si les intéressés résident dans un autre pays (voyez notamment *infra*, à ce sujet, l'article 14 du projet).

La difficulté réside bien entendu dans la *preuve de l'intention* présidant à l'arrivée de l'enfant en Belgique. Son appréciation relève des autorités centrales ainsi que des tribunaux (voyez notamment *infra*, les articles 363-3 et 365-2). Est en tout état de cause pertinente la

len 363-3 en 365-2). Van belang in dit verband is in ieder geval *de manier waarop de personen die wensen te adopteren concreet met het kind in contact zijn gekomen*, bijvoorbeeld wanneer zij het kind vanaf de binnenkomst in België thuis ontvangen hebben zonder professionele tussenkomst of wanneer de plaatsing bevolen werd door een autoriteit bevoegd inzake jeugdbijstand.

§ 2. Het kind heeft zijn gewone verblijfplaats in een andere Staat

Deze paragraaf heeft betrekking op adopties in België van een kind dat zijn gewone verblijfplaats in het buitenland heeft door een persoon of personen van wie de gewone verblijfplaats in België ligt.

Art. 361-1

Kandidaat-adoptanten moeten vooreerst een vonnis verkrijgen waaruit blijkt dat zij bekwaam en geschikt zijn om te adopteren en een internationale adoptie aan te gaan (zie artikel 5, a van het Verdrag).

De woorden « alvorens wat ook met het oog op een adoptie te ondernemen » moeten worden beschouwd in het licht van artikel 29 van het Verdrag, naar luid waarvan enig contact tussen de personen die wensen te adopteren en de ouders van het kind of ieder ander persoon die er de bewaring over heeft verboden is totdat door de bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst van het kind is vastgesteld dat een interlandelijke adoptie aan zijn hoger belang beantwoordt en de vereiste toestemmingen rechtsgeldig werden gegeven en zolang door de bevoegde autoriteiten van de Staat van opvang niet werd vastgesteld dat de kandidaat-adoptanten aan de vereisten voor adoptie voldoen en daartoe geschikt zijn (cf. de verwijzing in artikel 29 naar artikel 5, a van het Verdrag — zie ook het commentaar bij artikel 346-1). Het gaat dus duidelijk om een fase die aan iedere andere fase voorafgaat. Het verbod op voorafgaand contact heeft evenwel geen betrekking op de adoptie tussen leden van dezelfde familie. De bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst van het kind kunnen overigens omschrijven in welke omstandigheden dergelijke contacten ondanks alles toch plaats zouden kunnen hebben.

In dit lid worden diverse doelstellingen beoogd, onder meer :

1. voorkomen van « shopping » en andere misbruiken (druk op de biologische ouders of op de voogdij-overheden, en onterechte betaling van tegenprestaties, misleidende beloften van tijdelijke verblijven in België om te studeren, ...);

2. voorkomen van het voorbarig op gang brengen van administratieve of gerechtelijke procedures waardoor de bevoegde Belgische autoriteiten en de betrokken be-

manière dont les personnes désireuses d'adopter sont concrètement entrées en contact avec l'enfant, par exemple si elles l'ont accueilli à leur foyer dès son arrivée sur le territoire et sans l'intervention d'un professionnel, ou si un placement a été ordonné par une autorité compétente en matière d'aide à la jeunesse.

§ 2. L'enfant réside habituellement dans un État étranger

Ce paragraphe vise les adoptions en Belgique d'un enfant résidant habituellement à l'étranger envisagées par une personne ou des personnes dont la résidence habituelle se situe en Belgique.

Art. 361-1

La première obligation qui s'impose aux candidats adoptants est l'obtention d'un jugement les déclarant qualifiés et aptes à adopter, et à assumer une adoption internationale (voyez l'article 5, a de la Convention).

Les termes « avant d'effectuer quelque démarche que ce soit en vue d'une adoption » doivent être compris par référence à l'article 29 de la Convention qui interdit tout contact entre les personnes désireuses d'adopter et les parents de l'enfant ou toute autre personne qui en a la garde tant que les autorités compétentes de l'État d'origine de l'enfant n'ont pas établi que celui-ci est adoptable, qu'une adoption internationale répond à son intérêt supérieur et que les consentements requis pour l'adoption ont été valablement donnés, et tant que les autorités compétentes de l'État d'accueil n'ont pas constaté que les futurs parents adoptifs sont qualifiés et aptes à adopter (cf. référence à l'article 5, a de la Convention dans l'article 29 — voyez également le commentaire de l'article 346-1). Il s'agit donc bien ici d'une étape préalable à toute autre. L'interdiction des contacts préalables ne concerne toutefois pas les adoptions entre membres d'une même famille. Les autorités compétentes de l'État d'origine de l'enfant peuvent par ailleurs déterminer dans quelles conditions de tels contacts pourraient malgré tout avoir lieu.

Les objectifs visés par cet alinéa sont multiples. Il s'agit entre autres :

1. d'empêcher le « shopping » et d'autres pratiques abusives (pressions sur les parents d'origine ou sur les autorités de tutelle, versement indu de contreparties, promesses fallacieuses de séjour momentané en Belgique pour études, ...);

2. d'empêcher l'enclenchement d'un processus administratif ou judiciaire prématuré qui mettrait en quelque sorte les autorités compétentes belges et les profes-

roepkrachten voor voldongen feiten zouden worden geplaatst en de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten bijgevolg niet langer volledig onafhankelijk zouden kunnen beoordelen;

3. voorkomen dat aan kinderen voorbarige beloftes worden gedaan. Er zijn jammerlijke gevallen bekend van kandidaten die zich ten aanzien van de kinderen engageerden, zich zelfs « papa en mama » lieten noemen, zonder dat onderzoek was gevoerd naar de kandidaten en naar de adopteerbaarheid van het kind. Het spreekt vanzelf dat een en ander tot menselijke drama's leidt.

De bedoelde stappen zijn die gezet in België of in het buitenland die ertoe strekken om met het oog op de verwezenlijking van een adoptie welke vorm van contact ook te bewerkstelligen, met :

1. de personen die het gezag over de kinderen hebben (biologische ouders of voogdijoverheden); of
2. de tussenpersonen die in contact kunnen treden met de personen bedoeld in 1.

Uit de praktijk is reeds gebleken dat het gegrond is een bepaald tijdschema na te leven in het kader van de stappen met het oog op de verwezenlijking van adoptie. Zulks heeft natuurlijk ook gevolgen voor de adoptanten en voor de geadopteerden. Een minimumtermijn is een wezenlijke voorwaarde om de gegrondheid te testen van het voornemen zowel van de adoptanten enerzijds, als van de biologische familie en van de kinderen anderzijds (voorzover de bevoegde autoriteiten in beiden kampen voorkomen dat die termijn eindeloos lang blijft duren). Te snel gaan heeft al te vaak catastrofale gevolgen in een dergelijk kiese aangelegenheid.

In de praktijk zullen de kandidaat-adoptanten niet beschikken over een uitgifte van het vonnis (noch van het verslag inzake hun bekwaamheden, zie terzake de bespreking van het ontworpen artikel 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek). Zij zullen uiteraard beschikken over een kopie van de beslissing (met het oog op de vertaling). Het gaat niet erom ook maar iets te verbergen aan de kandidaat-adoptanten of te vermijden dat bepaalde elementen van de beslissing inzake de geschiktheid hen zouden worden bekend gemaakt. Het vonnis blijft in handen van de autoriteiten opdat de procedure overeenkomstig het Verdrag zou worden verder gezet; op die manier kan fraude worden voorkomen (met het vonnis zouden sommigen geneigd kunnen zijn zelf op zoek te gaan naar een land of instelling dat een kind kan aanbieden).

Opdat de vrederechter de geschiktheid van de toekomstige adoptieouders zou kunnen beoordelen, moeten zij een voorbereiding hebben gevolgd die betrekking heeft op de adoptie (zie artikel 5, *b* van het Verdrag, naar luid waarvan de toekomstige adoptieouders het vereiste advies moeten kunnen krijgen). Deze voorbe-

sionnels concernés devant une situation de fait accompli les empêchant d'apprécier en toute indépendance les aptitudes des candidats adoptants;

3. d'éviter que des promesses prématurées soient faites à des enfants. On connaît des cas malheureux où des candidats s'engagent vis-à-vis d'enfants, allant jusqu'à se faire appeler « papa et maman » par ceux-ci, sans avoir réalisé aucune vérification ni les concernant, ni même concernant l'adoptabilité de l'enfant. On peut aisément deviner les drames humains consécutifs à ce genre de situations.

Les démarches ici visées sont celles réalisées en Belgique ou à l'étranger qui consistent à établir des contacts sous quelque forme que ce soit en vue de la réalisation d'une adoption, avec :

1. les personnes ayant autorité sur des enfants (parents d'origine ou autorités de tutelle); ou
2. des intermédiaires permettant d'avoir accès aux personnes visées sous 1.

L'expérience a montré le bien-fondé de respecter une certaine séquence temporelle dans les démarches en vue de la réalisation de l'adoption et l'intérêt corollaire qu'en retirent tant les adoptés que les adoptants. Un délai minimum s'avère également une condition essentielle pour éprouver la solidité du projet tant des adoptants, d'une part, que des familles d'origine et des enfants, d'autre part (pour autant bien sûr que les autorités compétentes de part et d'autre veillent à ce que ce délai ne s'éternise pas au-delà du nécessaire). Brûler les étapes s'avère souvent avoir des conséquences désastreuses dans une matière aussi délicate.

Dans la pratique, les candidats adoptants ne seront pas en possession de l'expédition du jugement (ni du rapport établi sur leurs capacités, voyez ci-dessous le commentaire de l'article 1231-32 en projet du Code judiciaire). Ils disposeront évidemment d'une copie de la décision (qui leur servira notamment aux fins de traduction). Il ne s'agit pas en effet de cacher quoi que ce soit aux candidats adoptants ou d'éviter de leur divulguer certains éléments de la décision sur l'aptitude. Si le jugement reste entre les mains de l'autorité, c'est afin que la procédure se poursuive conformément à ce que prévoit la Convention; des fraudes pourront ainsi être évitées (avec le jugement en leur possession, certains pourraient être tentés de « prospecter » eux-mêmes les pays ou les institutions susceptibles de leur proposer un enfant).

Pour que leur aptitude puisse être appréciée par le juge de paix, les futurs parents adoptifs devront en outre avoir reçu une préparation portant sur l'adoption (voyez l'article 5, *b* de la Convention, qui impose de s'assurer que les futurs parents adoptifs ont été entourés des conseils nécessaires). Cette préparation relève des com-

reiding ressorteert onder de gemeenschappen, zulks in het kader van hun bevoegdheid inzake bijstand aan personen en hulp aan gezinnen.

Uit de praktijk blijkt ook dat nogal wat mensen een adoptieprocedure starten in een opwelling van generositeit of affectie die is gegrond op onvolledige informatie. Het komt regelmatig voor dat mensen uit eigen beweging afzien van hun voornemen om te adopteren zodra zij zich bewust worden van de verplichtingen die daaruit volgen of van de repercussies van de adoptie op hun persoonlijk leven. Deze voorafgaande bewustwording laat vaak toe pijnlijke mislukkingen te voorkomen. Dit ontwerp strekt bijgevolg ertoe de informatie aan en de voorbereiding van de adoptanten verplicht te stellen (de uitdrukking « andere gevolgen van de adoptie » heeft betrekking op de niet-juridische gevolgen, te weten de gevolgen van psychologische, familiale, relationele en andere aard). Het gaat daarbij om hun belangen en om die van het kind.

Er moet worden opgemerkt dat niemand een voorbereiding kan worden geweigerd.

Art. 361-2

Als de vrederechter na afloop van de procedure houdende vaststelling van de geschiktheid om te adopteren een gunstig advies uitbrengt, stelt het openbaar ministerie een verslag op met betrekking tot de kandidaat-adoptanten (ontworpen artikel 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek). Het gaat om het verslag bedoeld in artikel 15 van het Verdrag. Het vonnis en het verslag worden bezorgd aan de federale centrale autoriteit, die ze verzendt aan de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschappen teneinde de samenwerking met de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst voort te zetten (de Belgische autoriteit bezorgt haar de beslissing inzake de geschiktheid en het verslag en vraagt haar het verslag betreffende het kind bedoeld in artikel 16, 1, a, van het Verdrag).

Er dient te worden gepreciseerd dat de overzending aan de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het vonnis over de geschiktheid en het verslag geen verplichting inhoudt voor de autoriteit van de gemeenschap om zich te schikken naar de wil van de adoptanten. De *matching* gebeurt inderdaad onder haar verantwoordelijkheid en zij zou dus kunnen weigeren de procedure verder te zetten en het dossier over te zenden naar een welbepaalde Staat, waarvan de conceptie van de adoptie, bijvoorbeeld, niet in overeenstemming zou zijn met een bepaald dossier. Zij zou ook kunnen beslissen haar activiteiten met een Staat op te schorsen of stop te zetten indien zij van oordeel is dat deze niet meer de nodige garanties biedt.

munautés, dans le cadre de leur compétence en matière d'aide aux personnes et d'assistance aux familles.

La pratique a montré que nombre de personnes s'engagent dans une procédure d'adoption sur base d'un élan généreux ou affectif fondé sur des informations parcellaires. Il n'est pas rare que ces personnes renoncent d'elles-mêmes à leur projet adoptif dès le moment où elles prennent conscience des obligations qui en découlent ou des répercussions que l'adoption aurait sur leur situation personnelle. Cette prise de conscience préalable permet bien souvent d'éviter des échecs douloureux par la suite. Le présent projet entend donc faire de l'information et de la préparation des adoptants une obligation (par « autres conséquences de l'adoption » on vise les conséquences non juridiques, c'est à dire les conséquences psychologiques, familiales, relationnelles, etc.). Il y va de leur intérêt et de celui de l'enfant.

Il convient de noter que nul ne pourra se voir interdire la préparation.

Art. 361-2

Au terme de la procédure en constatation de l'aptitude à adopter, si le juge de paix rend un jugement favorable, le ministère public établit un rapport sur les candidats adoptants (article 1231-32 en projet du Code judiciaire). Il s'agit du rapport visé à l'article 15 de la Convention. Le jugement et le rapport sont transmis à l'autorité centrale fédérale. Celle-ci les transmet à l'autorité centrale communautaire compétente, qui poursuit le processus en collaboration avec l'autorité compétente de l'État d'origine (elle lui transmet la décision d'aptitude et le rapport et sollicite de celle-ci le rapport relatif à l'enfant visé à l'article 16, 1, a, de la Convention).

Il convient de préciser que la transmission, à l'autorité compétente de l'État d'origine, du jugement sur l'aptitude et du rapport ne constitue pas, pour l'autorité communautaire, une obligation de se plier à la volonté des adoptants. Le *matching* s'effectue en effet sous sa responsabilité, et elle pourrait donc refuser de poursuivre la procédure et de transmettre le dossier à un État déterminé, dont la conception de l'adoption ne s'accorderait pas, par exemple, avec un dossier donné. Elle pourrait également décider de suspendre ou de mettre fin à ses activités avec un État si elle estime qu'il ne présente plus les garanties requises.

Art. 361-3

Na de beslissing in de Staat van herkomst om het kind toe te vertrouwen aan de toekomstige adoptieouders, wordt het kind met de oog op de adoptie overgebracht naar België (als de adoptie plaats heeft in de Staat van herkomst doet zich opnieuw het probleem voor van de erkenning van in het buitenland totstandgekomen adopties, dat infra nog wordt besproken).

Dit artikel bepaalt de voorwaarden die moeten worden vervuld opdat de overbrenging van het kind kan plaatshebben en de adoptie tot stand kan worden gebracht. Het is onontbeerlijk dat de regelmatigheid van de adoptie volledig gewaarborgd is voor de overbrenging. Zoniet bestaat het gevaar dat adopties worden uitgesproken om « humanitaire » redenen, ook al zijn de wetsbepalingen overtreden, omdat rechtbanken een adoptie niet graag weigeren aangezien zulks betekent dat het kind naar zijn land wordt teruggestuurd. Op die wijze wordt men voor voldongen feiten geplaatst.

Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat terzake een bijzonder strikte houding wordt aangenomen vooraleer de zaken te ver zijn gevorderd. Strengheid zou voornamelijk preventief moeten werken.

In verband met de overbrenging en de adoptie gelden de volgende voorwaarden :

1. De beslissing betreffende de geschiktheid en het verslag betreffende de adoptanten moet zijn overgelegd aan de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind (zie in dit verband de commentaar bij artikel 361-2, boven).

2. De bevoegde centrale autoriteit van de betrokken Gemeenschap moet in het bezit zijn van alle documenten nodig voor de totstandkoming van de adoptie, het verslag over het kind bedoeld in artikel 16.1, a van het Verdrag en een reeks van andere stukken (in het volgende artikel worden deze in detail opgesomd).

3. De adoptanten moeten schriftelijk ermee instemmen de zorg voor het kind op zich te nemen met het oog op de adoptie (zie artikel 17, a van het Verdrag). Vanzelfsprekend moet daarvan het bewijs worden geleverd. Deze instemming moet niet worden begrepen in de technische betekenis van het getuigschrift van tenlasteneming (zoals onder meer bedoeld in artikel 3*bis* van de wet van 15 december 1980).

4. Het bewijs werd geleverd dat de wet het kind toelaat of zal toelaten België binnen te komen en er permanent te verblijven (zie de artikelen 5, c en 17, d van het Verdrag).

5. De bevoegde Belgische en buitenlandse autoriteiten moeten het erover eens zijn dat het kind aan de kandidaat-adoptieouders mag worden toevertrouwd (zie artikel 17, b van het Verdrag).

Art. 361-3

L'étape qui suit la décision, prise dans l'État d'origine de l'enfant, de confier celui-ci aux futurs parents adoptifs, est le déplacement de l'enfant vers la Belgique en vue de son adoption (si l'adoption a lieu dans l'État d'origine, on retombe dans la problématique de la reconnaissance des adoptions établies à l'étranger, qui sera abordée plus loin).

Cet article établit les conditions à remplir pour que le déplacement de l'enfant puisse avoir lieu et pour que l'adoption puisse être établie. Il est en effet indispensable que toutes les assurances sur la régularité de l'adoption soient présentes avant le déplacement. Dans le cas contraire, le risque existe que des adoptions soient prononcées pour motifs « humanitaires » — les tribunaux rechignant à refuser l'adoption, ce qui entraînerait le renvoi de l'enfant dans son pays —, alors même que les dispositions de la loi auraient été violées. Ce serait consacrer le fait accompli.

Aussi est-il impératif d'être extrêmement strict avant que les choses aient pris une tournure trop avancée. Cette sévérité devrait avoir un caractère essentiellement préventif.

Les conditions au déplacement et à l'adoption sont les suivantes :

1. La décision d'aptitude et le rapport relatif aux adoptants doit avoir été transmis à l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant (voyez sur ce point le commentaire de l'article 361-2, ci-dessus).

2. Tous les documents nécessaires à l'établissement de l'adoption doivent être en possession de l'autorité centrale communautaire compétente: il s'agit du rapport relatif à l'enfant, visé à l'article 16.1, a de la Convention et d'une série d'autres documents (ceux-ci sont détaillés dans l'article suivant).

3. L'accord des adoptants de prendre l'enfant en charge en vue d'adoption a été marqué par écrit (voyez l'article 17, a de la Convention). Il faudra évidemment que la preuve en soit donnée. Cet accord ne doit pas être entendu au sens technique de l'attestation de prise en charge (visée notamment à l'article 3*bis* de la loi du 15 décembre 1980).

4. La preuve a été fournie que la loi autorise ou autorisera l'enfant à entrer et à séjourner de façon permanente en Belgique (voyez les articles 5, c et 17, d de la Convention).

5. Les autorités belge et étrangère compétentes sont d'accord sur le fait de confier l'enfant aux candidats adoptants (voyez l'article 17, b de la Convention).

Art. 361-4

Het kind kan niet worden overgebracht zonder dat de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap in het bezit is van een aantal documenten.

Het gaat vooreerst om de documenten aan de hand waarvan het kind kan worden geïdentificeerd : een vooreensluitend verklaard afschrift van de akte van geboorte (1°, a), een nationaliteitsbewijs en een attest waaruit de gewone verblijfplaats blijkt (2°).

Vervolgens betreft het de akten houdende toestemming van het kind (1°, b) en van de andere personen of autoriteiten die in de adoptie moeten toestemmen (1°, c).

Ten slotte moeten verscheidene getuigschriften van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst voorhanden zijn : het betreft de voorwaarden voor adoptie bepaald in artikel 4 van het Verdrag (zie ook artikel 16, 1, c) aan de hand waarvan die autoriteit verklaart dat het kind adopteerbaar is (3°, a), dat de internationale adoptie beantwoordt aan zijn hoger belang en conform zijn fundamentele rechten is (3°, b), dat hetzelfde geldt voor de beslissing om het toe te vertrouwen aan de kandidaat-adoptanten (3°, c), dat de personen en autoriteiten (met opzet werd hier de formulering van het Verdrag overgenomen, ook al moet in België geen enkele autoriteit of instelling ooit *toestemmen* in de adoptie) die daarin moesten toestemmen, zulks op behoorlijke wijze hebben kunnen doen (3°, d en e), dat de toestemming van de moeder en/of de vader (in het Verdrag wordt alleen de moeder vermeld maar het werd essentieel geacht hier ook de vader te vermelden) gegeven is na de geboorte van het kind (3°, f) en dat de toestemming van het kind op behoorlijke wijze is verkregen (3°, g en h). Naar gelang van het recht geldend voor de betrokken autoriteit kunnen al die getuigschriften in een enkel document worden samengebracht.

Het getuigschrift bedoeld in 3°, f, van dit artikel betreft (in navolging van artikel 4, c, 4 van het Verdrag) slechts de toestemming van de moeder. Dit betekent uiteraard niet dat, indien het op de toestemming van de vader toepasselijk recht vereist dat deze slechts na de geboorte van het kind wordt gegeven (zoals voorzien bij het ontwerp-artikel 348-4 van het Burgerlijk Wetboek), deze voorwaarde niet zou moeten worden vervuld.

Het artikel somt de documenten op die in principe vereist zijn. In een aantal gevallen kunnen praktische problemen evenwel verhinderen deze documenten over te leggen. De bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap, die de overheid is aan wie de documenten in eerste instantie zullen worden voorgelegd en die op dat ogenblik het best geschikt is om de concrete situatie te beoordelen, kan van oordeel zijn gelijkwaardige do-

Art. 361-4

Le déplacement de l'enfant est donc soumis à la condition que l'autorité centrale communautaire compétente soit en possession de certains documents.

Il s'agit d'abord de documents permettant d'identifier l'enfant : copie conforme de l'acte de naissance (1°, a), certificat de nationalité et attestation de résidence habituelle (2°).

Ensuite viennent les actes de consentement de l'enfant (1°, b) et des autres personnes ou autorités appelées à consentir à son adoption (1°, c).

Enfin, doivent être présentes diverses attestations émanant de l'autorité compétente de l'État d'origine — il s'agit ici de conditions à l'adoption fixées par la Convention dans son article 4 (voyez aussi l'article 16, 1, c) — par lesquelles celle-ci certifie que l'enfant est adoptable (3°, a), que l'adoption internationale répond à son intérêt et est conforme à ses droits fondamentaux (3°, b), qu'il en va de même de la décision de le confier aux des candidats adoptants (3°, c), que le consentement des personnes et autorités (la formule reprise ici est volontairement celle de la Convention, même si jamais aucune autorité ni institution n'est appelée, en Belgique, à *consentir* à l'adoption) dont il était requis a été donné régulièrement (3°, d et e), que celui de la mère et/ou du père (seule la mère est visée dans la Convention, mais il a paru essentiel de mentionner aussi le père ici) a été donné après la naissance de l'enfant (3°, f) et que le consentement de l'enfant a été exprimé régulièrement (3°, g et h). Selon le droit de l'autorité en question, toutes ces attestations pourront le cas échéant ne former qu'un document.

L'attestation visée au 3°, f du présent article ne vise (reprenant en cela les termes de l'article 4, c, 4) de la Convention) que le consentement de la mère. Cela ne signifie bien entendu pas que, si le droit applicable au consentement du père exige que celui-ci ne soit exprimé qu'après la naissance de l'enfant (comme le prévoit l'article 348-4 en projet du Code civil), cette condition ne doive pas être remplie.

L'article énumère les documents requis en principe. Dans certains cas toutefois, des difficultés pratiques pourront être rencontrées pour produire ces documents. L'autorité centrale communautaire compétente, qui est l'autorité à laquelle les documents seront transmis en premier lieu et qui est la mieux armée à ce moment pour apprécier concrètement la situation, pourrait très bien s'estimer satisfaite avec des documents équivalents ou

cumenten te kunnen aanvaarden of vrijstelling te kunnen verlenen van de overlegging van bepaalde documenten die materieel onmogelijk kunnen worden bekomen.

Adopties die regelmatig zijn moeten niet onmogelijk gemaakt worden door een al te strikt formalisme. Het artikel voorziet dus in de mogelijkheid om bepaalde normaal vereiste stukken te vervangen door gelijkwaardige stukken of bepaalde getuigschriften niet over te leggen. De bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap moet evenwel vooraf deze gelijkwaardige stukken hebben aanvaard of vrijstelling van voorlegging van stukken hebben verleend. Deze gevallen moeten echter de uitzondering blijven : er kan geen vrijstelling worden gevraagd wegens de kleinste tegenslag. Die soepelheid betekent geenszins dat concessies worden gedaan met betrekking tot de beginselen van de bescherming van het kind maar dat ernaar wordt gestreefd te voorkomen dat zij door een te strikt formalisme in het gedrang komen.

§ 3. Het kind heeft zijn gewone verblijfplaats in België

Deze paragraaf heeft betrekking op gevallen waarin een kind dat in België verblijft, naar een andere Staat moet worden overgebracht om te worden geadopteerd door personen die aldaar hun gewone verblijfplaats hebben. Het gaat dus om het tegenovergestelde geval dan dat bedoeld in de artikelen 361-1 tot 361-4 en strekt ertoe aan dat kind dezelfde waarborgen en dezelfde bescherming te verlenen als die welke de wet toekent aan het kind dat in het buitenland verblijft en wordt geadopteerd door personen die in België verblijven.

Het is duidelijk dat de Belgische autoriteiten niet volledig vat hebben op de overbrenging van het kind, die dan ook in strijd met de volgende artikelen zou kunnen plaatsvinden. In dat geval wordt de adoptie die op het kind betrekking heeft in België evenwel niet erkend.

Art. 362-1

De vaststelling van de adopteerbaarheid van het kind is een voorwaarde voor interlandelijke adoptie opgelegd krachtens het Burgerlijk Wetboek (naar aanleiding van het Verdrag). Zoals supra is gesteld, moet de vrederechter zich daarover uitspreken.

Het is niet de intentie opnieuw te voorzien in een stelsel dat overeenstemt met de verlatenverklaring (oude artikelen 370bis en 370ter van het Burgerlijk Wetboek, opgeheven bij de wet van 7 mei 1999). In tegendeel, de adopteerbaarheid van het kind wordt de vrederechter enkel voorgelegd als personen die in het buitenland ver-

dispenser de produire certains documents qu'il serait matériellement impossible de se procurer.

Il ne faut pas rendre impossibles des adoptions qui s'avèrent régulières par un formalisme trop strict. L'article prévoit donc la possibilité de remplacer certaines pièces normalement exigées par des documents équivalents, ou de ne pas produire certaines attestations. Cela est toutefois conditionné par l'acceptation préalable de ces documents équivalents par l'autorité centrale communautaire compétente ou par la dispense de production accordée par celle-ci. Ces situations devront toutefois rester l'exception : il ne s'agit pas de demander une dispense de production des documents au moindre contretemps. Cette souplesse ne signifie nullement que l'on transige sur les principes de protection de l'enfant, mais que l'on ne désire pas leur nuire par un formalisme trop strict.

§ 3. L'enfant réside habituellement en Belgique

L'hypothèse visée dans ce paragraphe est celle d'un enfant résidant en Belgique qui doit être déplacé vers un État étranger en vue de son adoption par des personnes qui y résident habituellement. Il s'agit donc de l'hypothèse inverse de celle que règlent les articles 361-1 à 361-4. Ce paragraphe vise à accorder à cet enfant les mêmes garanties et la même protection que celles que la loi donne à l'enfant qui réside à l'étranger et qui est adopté par des personnes résidant en Belgique.

Il est clair que les autorités belges n'ont pas une totale maîtrise du déplacement de l'enfant. Celui-ci pourrait donc intervenir en violation des articles qui suivent. Toutefois, l'adoption dont il aura fait l'objet ne sera alors pas reconnue en Belgique.

Art. 362-1

La constatation de l'adoptabilité de l'enfant est une condition à l'adoption internationale imposée par le Code civil (dans la foulée de la Convention). Comme cela a été précisé plus haut, c'est le juge de paix qui sera amené à faire se prononcer sur ce point.

Il ne s'agit pas ici de réintroduire un système tel que celui de la déclaration d'abandon (articles 370bis et 370ter anciens du Code civil, abrogés par la loi du 7 mai 1999). Au contraire, la question de l'adoptabilité d'un enfant ne sera soumise au juge de paix que si des personnes résidant à l'étranger manifestent le désir d'adop-

blijven uiting geven aan hun wens om een op dat tijdstip nog niet geïdentificeerd kind te adopteren dat in België verblijft.

Zodra daartoe een verzoek wordt gericht tot de federale centrale autoriteit (geconcretiseerd door middel van de overzending van een verslag over de kandidaat-adoptanten), zoekt deze laatste in samenwerking met de centrale autoriteit van de Gemeenschap een kind voor wie de interlandelijke adoptie een duurzame oplossing zou kunnen vormen, conform zijn belang en zijn fundamentele rechten. Derhalve is in dit artikel bepaald dat de federale centrale autoriteit het verslag bezorgt aan de federale autoriteiten van de gemeenschappen.

Als een dergelijk kind bestaat, maakt de federale centrale autoriteit een procedure houdende vaststelling van de adopteerbaarheid van dat kind aanhangig bij de territoriaal bevoegde vrederechter (zie ontworpen artikel 1231-34 van het Gerechtelijk Wetboek).

Art. 362-2

Dit artikel is geïnspireerd op artikel 4 van het Verdrag, waarvan de terminologie — die nogal vaag is — werd overgenomen alhoewel zij niet altijd overeenstemt met onze rechtsbegrippen en rechtswerkelijkheid.

Overeenkomstig deze bepaling van het Verdrag moeten de bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst een aantal controles hebben verricht met betrekking tot het kind en de adopteerbaarheid van dat kind (in de ruime zin van het woord).

De vrederechter is daarmee belast in het kader van een bijzondere procedure.

De *adopteerbaarheid* van het kind wordt vastgesteld op grond van wettelijke criteria (dus bepaald in de toepasselijke wet) waaraan de adoptie onderworpen is (leeftijd, toestemmingen, enz.), maar tevens op grond van culturele en psychosociologische factoren. Bedoeld geval (de adoptie van een kind dat zijn gewone verblijfplaats in België heeft door personen met gewone verblijfplaats in het buitenland) heeft bovendien concreet betrekking op de naleving van de voorwaarden bedoeld in artikel 362-2, 2° tot 7°, en 362-3.

Het spreekt vanzelf dat de adopteerbaarheid van het kind in de beperkte zin van het woord (wettelijk en psychosociologisch) in ieder geval moet worden gecontroleerd, ook in gevallen die niet ressorteren onder het toepassingsgebied van het Verdrag.

Alle waarborgen moeten zijn vervuld met betrekking tot de wenselijkheid van een interlandelijke adoptie en de onderbrenging van het kind bij de personen die het wensen te adopteren, alsmede met betrekking tot de omstandigheden waarin de toestemmingen zijn gegeven en de regelmatigheid ervan.

ter un enfant, non encore identifié à ce stade, résidant en Belgique.

Dès le moment où une demande sera adressée en ce sens à l'autorité centrale fédérale (demande concrétisée par la transmission d'un rapport sur les candidats adoptants), celle-ci, en collaboration avec les autorités centrales communautaires, se mettra à la recherche d'un enfant pour lequel l'adoption internationale pourrait constituer une solution durable et conforme à son intérêt et à ses droits fondamentaux. C'est la raison pour laquelle cet article prévoit la transmission du rapport par l'autorité centrale fédérale aux autorités centrales communautaires.

Si un tel enfant existe, l'autorité centrale fédérale saisira alors le juge de paix territorialement compétent d'une procédure en constatation de l'adoptabilité de cet enfant (voyez l'article 1231-34 en projet du Code judiciaire).

Art. 362-2

Cet article s'inspire de l'article 4 de la Convention, dont la terminologie — assez vague — a été reprise bien qu'elle ne corresponde pas toujours aux notions et à la réalité de notre droit.

Cette disposition de la Convention impose aux autorités compétentes de l'État d'origine d'effectuer un certain nombre de vérifications à propos de l'enfant, et qui ont trait à son adoptabilité (au sens large).

C'est le juge de paix qui procédera à ces vérifications, dans le cadre d'une procédure particulière.

L'*adoptabilité* de l'enfant est déterminée d'une part en fonction des critères légaux (c'est-à-dire fixés par la loi applicable) auxquels est soumise son adoption (âge, consentements, ...) mais également sur base de facteurs culturels et psychosociologiques. En l'occurrence (donc dans le cadre de l'adoption d'un enfant résidant habituellement en Belgique par des personnes résidant habituellement à l'étranger) elle vise *en outre* concrètement l'accomplissement des conditions fixées à l'article 362-2, 2° à 7°, et 362-3.

Il va sans dire que l'adoptabilité de l'enfant au sens restreint (légale et psychosociologique) devra être vérifiée pour toute adoption, même sortant du cadre de la Convention.

Toutes les garanties devront être réunies quant à l'opportunité d'une adoption internationale et du placement de l'enfant auprès des personnes désireuses de l'adopter, et quant aux circonstances qui ont entouré l'expression des consentements requis et à la régularité de ces derniers.

De opmerking die supra is gemaakt inzake artikel 361-4, 3, f geldt ook voor 3°, c van dit artikel.

Art. 362-3

Naar luid van dit artikel kan de adoptie enkel plaatshebben als de procedurele stappen bedoeld in de artikelen 15.2 en 16 van het Verdrag zijn volbracht, te weten de verzending tussen de betrokken centrale autoriteiten van de verslagen over het kind en over de toekomstige adoptieouders en de vaststelling door de centrale autoriteit van de Staat van herkomst (in casu België) dat de voorgenomen overbrenging aan zijn belang beantwoordt.

Indien de adoptieprocedure uiteindelijk in België plaatsvindt zal het aan de vrederechter zijn te oordelen of de voorwaarden wel gelijk zijn vervuld.

Zoals het rapport over de personen die wensen te adopteren, bevat ook het rapport betreffende het kind bedoeld in 2° uitermate persoonlijke en gevoelige gegevens. Volgens het toelichtend rapport bij het Verdrag is dit noodzakelijk om de « *psychische en sociale toestand* (van het kind) *vast te stellen, want pas daarna kan een passende beslissing worden genomen om het kind zo goed mogelijk in te passen in zijn adoptiegezin en zodoende de belangen van alle betrokken personen, het kind en de kandidaat-adoptieouders, te garanderen* » (n° 308). Personen die inlichtingen moeten verstrekken moeten zich derhalve bewust zijn van het doel van deze verstrekking. Daarom wordt dit doel in de tekst verduidelijkt.

De medische gegevens vervat in het rapport, zijn die welke nodig zijn om de best mogelijke *matching* te verzekeren.

Ingevolge punt 3° houdt de centrale autoriteit, bij zijn beslissing over de wenselijkheid om het kind, gelet op zijn hoger belang en zijn fundamentele rechten, toe te vertrouwen aan de persoon die het wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, rekening met de omstandigheden van opvoeding van het kind en met zijn etnische, religieuze, levensbeschouwelijke en culturele herkomst. Het gaat hier om een vertaling van een bekommernis uitgedrukt in artikel 16, 1, b, van het Verdrag. Het doel van deze bepaling is te voorkomen dat een te grote breuk ontstaat tussen het oorspronkelijk milieu van het kind en dit van opvang, wat eventueel schadelijk zou kunnen zijn voor het kind. Het is dus voornamelijk in gevallen waar het kind reeds getekend is door zijn oorspronkelijk milieu (wat in principe niet het geval is bij een pasgeborene) dat de bepaling betekenis heeft.

En ce qui concerne plus particulièrement le 3°, c, du présent article, la remarque faite à propos de l'article 361-4, 3, f, ci-dessus est également de mise.

Art. 362-3

Cet article met comme condition supplémentaire à l'adoption l'accomplissement des étapes procédurales visées aux articles 15.2 et 16 de la Convention, à savoir la transmission entre les autorités centrales concernées des rapports sur l'enfant et sur les futurs parents adoptifs, et la constatation par l'autorité centrale de l'État d'origine (la Belgique dans ce cas-ci) de ce que le placement envisagé pour l'enfant répond à son intérêt.

Si la procédure d'adoption se déroule finalement en Belgique, c'est au juge de paix qu'il appartiendra de constater que ces conditions ont bien été remplies.

Comme le rapport sur les personnes désireuses d'adopter, le rapport relatif à l'enfant visé au 2° contient des données éminemment personnelles et délicates. Aux termes du rapport explicatif de la Convention, cela est nécessaire « *pour déterminer la situation psychosociale [de l'enfant] car ce n'est qu'après cela qu'une décision appropriée peut être prise pour assortir au mieux l'enfant et sa famille adoptive, de manière à protéger les intérêts de toutes les personnes concernées, l'enfant et les futurs parents adoptifs* » (n° 308). Il convient que les personnes appelées à fournir les renseignements soient conscientes du but dans lequel ils sont recueillis. C'est pourquoi celui-ci est précisé dans le texte de l'article.

Les données médicales contenues dans le rapport sont celles qui sont nécessaires pour assurer le meilleur *matching* possible.

Aux termes du 3°, le constat de l'autorité centrale communautaire de l'opportunité, au regard de l'intérêt de l'enfant et de ses droits fondamentaux, de confier celui-ci à la personne ou aux personnes désireuses de l'adopter tient compte de ses conditions d'éducation et de son origine ethnique, religieuse, philosophique et culturelle. Il est fait écho ici à une préoccupation traduite dans l'article 16, 1, b, de la Convention. Le but de cette disposition est d'éviter une rupture trop importante, qui pourrait s'avérer préjudiciable à l'enfant, entre son milieu d'origine et son milieu d'accueil. C'est donc essentiellement dans les cas où l'enfant a déjà été marqué par son milieu d'origine (ce qui n'est en principe pas le cas lorsqu'il s'agit d'un nouveau-né) que la disposition trouve son sens.

Art. 362-4

In dit artikel wordt inzonderheid artikel 17 van het Verdrag overgenomen, dat zelf naar artikel 5 verwijst.

Conform het bepaalde in artikel 361-3 voor een kind dat naar België moet worden overgebracht, voorziet deze bepaling in een aantal voorwaarden voor het toevertrouwen van een kind dat zijn gewone verblijfplaats in België heeft aan personen die het wensen te adopteren en voor zijn vertrek naar het buitenland. Dit strekt ertoe in een vroeg stadium van de adoptieprocedure na te gaan of alle voorwaarden voor het goede verloop ervan vervuld zijn.

Krachtens het artikel moeten dus niet enkel de vereisten van artikel 362-2 en 362-3 worden nageleefd, maar moeten de personen die wensen te adopteren daartoe als bekwaam en geschikt zijn erkend. Er moeten tevens waarborgen worden geboden over de toegang van het kind tot het grondgebied en het permanente verblijf erop.

Ook de toestemming (met het principe van deze adoptie) van de toekomstige adoptieouders en van de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang, de machtiging van die Staat dat het kind zijn grondgebied mag betreden en aldaar verblijven en het feit dat de bevoegde Belgische en vreemde autoriteiten aanvaarden dat de procedure wordt voortgezet, moeten worden gecontroleerd.

Zoals hoger reeds is gesteld, zal het niet altijd mogelijk zijn om de overbrenging van het kind te voorkomen voor de afhandeling van de vereiste formaliteiten. In dat geval stellen de betrokkenen zich niet enkel bloot aan eventuele straffen, maar kan later de erkenning van de adoptie in België worden geweigerd.

§ 4. Beschermingsmaatregelen

Art. 363-1

In dit artikel wordt de inhoud van artikel 29 van het Verdrag overgenomen. Het strekt ertoe contacten tussen personen *die wensen te adopteren* en de familie van herkomst te verbieden. Indien beide families met elkaar contact hadden voor het voornemen tot adoptie, moet worden beoordeeld of deze bepaling is overtreden. Dit is dus niet noodzakelijk het geval.

Het artikel is strikter dan het Verdrag in de mate dat het ook contacten verbiedt tussen de personen die wensen te adopteren en iedere persoon van wie de toestemming vereist is (het Verdrag beperkt dit verbod tot de ouders van het kind of de personen die de bewaring over het kind hebben). Deze grotere gestrengheid vloeit voort uit de wil om het belang en de rechten van het kind nog

Art. 362-4

Cet article reprend notamment l'article 17 de la Convention, lequel renvoie lui-même à l'article 5.

Comme l'article 361-3 le fait pour l'hypothèse d'un enfant devant être déplacé vers la Belgique, cette disposition impose un certain nombre de conditions au placement de l'enfant résidant habituellement en Belgique auprès des personnes désireuses de l'adopter, et à son départ vers l'étranger. Ici aussi, le but est de s'assurer, avant que le processus en vue de l'adoption soit trop engagé, que toutes les garanties de son bon déroulement sont réunies.

L'article prévoit donc non seulement que les exigences des articles 362-2 et 362-3 auront dû être respectées, mais qu'en plus les personnes désireuses d'adopter l'enfant auront dû être reconnues aptes à l'adoption. Les garanties quant à l'accès et au séjour permanent de l'enfant dans l'État d'accueil devront également être présentes.

Il faudra enfin que l'on se soit assuré de l'accord (sur le principe de cette adoption) des futurs parents adoptifs et de l'autorité compétente de l'État d'accueil, de l'autorisation pour l'enfant d'entrer et de résider dans cet État, et du fait que les autorités belge et étrangère compétentes acceptent que la procédure se poursuive.

Comme cela a été signalé plus haut, il ne sera pas toujours possible d'empêcher que le déplacement de l'enfant ait lieu avant l'accomplissement des formalités requises. Dans ce cas, outre d'éventuelles sanctions pénales, les contrevenants pourront ultérieurement se voir opposer un refus de reconnaissance de l'adoption en Belgique.

§ 4. Mesures de sauvegarde

Art. 363-1

Cet article reprend la teneur de l'article 29 de la Convention. Il vise à interdire les contacts entre des personnes *désireuses d'adopter* et la famille d'origine. Si les deux familles étaient en contact avant la naissance du projet adoptif, il y a lieu d'apprécier si cette disposition a été violée. Ce ne sera donc pas nécessairement le cas.

L'article est plus strict que la Convention dans la mesure où il interdit également les contacts entre les personnes désireuses d'adopter et toute personne dont le consentement à l'adoption est requis, (alors que la Convention limite cette interdiction aux parents de l'enfant ou les personnes qui en ont la garde). Cette sévérité plus grande provient de la volonté de garantir mieux

beter te waarborgen door contacten die zouden kunnen leiden tot het *kopen* van de toestemming te verbieden.

Onder de term *persoon* worden zowel rechtspersonen (zoals openbare of particuliere instellingen die het kind ten laste hebben genomen of verenigingen of instellingen belast met zijn adoptie) als natuurlijke personen verstaan.

De hier geboden garantie die past in de logica van het Verdrag, bestaat ook in het intern recht aangezien de geschiktheid van de adoptanten en de andere voorwaarden voor een adoptie in België worden nagegaan.

Art. 363-2

Voor deze bepaling heeft artikel 33 van het Verdrag model gestaan. De betrokken autoriteiten zijn hier bijvoorbeeld de centrale autoriteiten van de gemeenschappen, de federale centrale autoriteit of een rechter. Ook hier is het van belang dat de betrokken autoriteiten nauw samenwerken.

De betrokken autoriteit schort haar beslissing of optreden op tot de situatie duidelijk is geworden. Deze termijn kan vrij lang duren maar dit is verantwoord omdat ook in dit geval de bescherming van het kind de doorslaggevende factor vormt. De betrokkenen en andere centrale autoriteiten zullen uiteraard op de hoogte gebracht worden van het bestaan van het probleem, zodat alle nuttige maatregelen kunnen worden genomen.

Dit artikel wordt toegepast wanneer een bepaling van de wet of van het Verdrag niet is nageleefd of *kennelijk dreigt niet te worden nageleefd*. Met deze laatste uitdrukking wordt bijvoorbeeld de hypothese bedoeld van een lopend strafonderzoek ten laste van een van de betrokken partijen.

Art. 363-3

In het eerste lid van deze bepaling wordt het beginsel gehuldigd dat een adoptie in België niet kan worden uitgesproken indien een van de adoptanten of beiden bewust een wetsbepaling hebben overtreden of zij in het kader van de procedure bewust bedrog hebben gepleegd. De adoptanten moeten derhalve daartoe de intentie hebben gehad. Wat de toepassing van deze bepaling op kinderen met een precair verblijfsstatuut in België betreft wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 360-2, *supra*.

Daaruit blijkt duidelijk de wil pogingen om kinderen te adopteren in strijd met de wet te bestrijden. Zelfs het meest vurige verlangen van sommigen naar een kind

encore l'intérêt et les droits de l'enfant, en proscrivant des contacts qui pourraient aboutir à l'*achat* d'un consentement.

Il convient par ailleurs d'entendre par le terme *personne* les personnes morales (telles que les institutions publiques ou privées qui auraient pris l'enfant en charge ou les associations ou organismes chargés de veiller à son adoption) aussi bien que les personnes physiques.

La garantie prévue ici, qui s'inscrit dans la logique de la Convention, est assurée aussi en droit interne par la vérification de l'aptitude des adoptants et les autres conditions de l'adoption interne.

Art. 363-2

Cette disposition s'inspire de l'article 33 de la Convention. Les autorités dont il est question ici sont, par exemple, les autorités centrales communautaires, l'autorité centrale fédérale, ou encore un juge. Il importe à nouveau ici d'insister sur l'importance d'une étroite collaboration des autorités concernées.

L'autorité visée sursoit à statuer ou à agir pendant le temps nécessaire pour que la situation se clarifie. Ce délai pourrait être assez long, mais cela se justifie si l'on garde à l'esprit qu'il s'agit encore une fois ici de protéger l'enfant. Les intéressés et les autres autorités centrales sont bien entendu averties de l'existence du problème de sorte que les mesures utiles puissent être prises.

Cet article trouve à s'appliquer lorsqu'une disposition légale ou conventionnelle a été méconnue ou *risque manifestement de l'être*. Cette dernière expression vise par exemple l'hypothèse où une instruction pénale serait en cours à charge d'une des parties intéressées.

Art. 363-3

L'alinéa premier de cette disposition énonce le principe selon lequel une adoption ne peut être prononcée en Belgique si l'une quelconque des dispositions de la loi a été sciemment violée par les adoptants ou l'un d'eux, ou s'ils ont sciemment commis une fraude dans la procédure. Il faut donc que l'élément intentionnel soit présent dans le chef des adoptants. En ce qui concerne l'application de cette disposition aux enfants en séjour précaire en Belgique, on se reportera au commentaire de l'article 360-2, *supra*.

La volonté est donc clairement affichée de combattre les tentatives d'adopter un enfant sans respecter la loi. Quelque important que puisse être, chez certains, le désir

rechtvaardigt niet dat het kind geen gebruik kan maken van de waarborgen die dit ontwerp van wet beoogt te bieden.

De strengheid van deze bepaling is vooral preventief. Het is van doorslaggevend belang dat iedereen *ab initio* ervan overtuigd is dat adopties waarbij de adoptanten bewust bedrog plegen, geen enkele kans op slagen hebben.

In bepaalde gevallen zou een weigering van de adoptie het kind evenwel meer schade berokkenen dan de vaststelling ervan, zelfs indien daarbij de wet wordt overtreden. Daarom kan krachtens het eerste lid van voornoemd beginsel worden afgeweken. Toch mag niet te laks worden opgetreden zoals in het verleden al te vaak het geval is geweest. Opdat in dit geval een adoptie wordt uitgesproken, moet worden aangetoond dat zulks verantwoord is op grond van de *rechten* (en niet van het *belang*) van het kind. De magistraten moeten daarop attent worden gemaakt.

Indien de adoptie op grond van het eerste lid wordt geweigerd, moet de griffier zulks meedelen aan de federale centrale autoriteit. Deze laatste geeft daarvan kennis aan de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap en indien nodig, in het kader van zijn samenwerkingsopdracht met de buitenlandse autoriteiten, aan de bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst. Deze kennisgeving is erop gericht te voorkomen dat de betrokken personen in het buitenland een adoptie verkrijgen die hen in België wordt geweigerd.

Zoals reeds gesteld, wordt in het eerste lid een beginsel gehuldigd waarvan in bepaalde gevallen kan worden afgeweken. Er bestaan evenwel omstandigheden waarin zulks niet meer te verantwoorden is. Dit is het geval wanneer de adoptie plaatsvindt na een ontvoering, na een verkoop of in het kader van kinderhandel (gevallen waarin de adoptie overigens kan worden herzien). Dit is ook het geval wanneer het doel zelf van de adoptie miskend wordt en de adoptie erop is gericht de wetsbepalingen inzake de nationaliteit of die betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen te omzeilen (adopties die onder verwijzing naar het begrip « schijnhuwelijk » als schijnadopties kunnen worden omschreven). Niets verantwoordt dergelijke praktijken en in dat geval kan de adoptie in België nooit worden uitgesproken (zie in verband met de toepassing van deze bepaling op kinderen met een precair verblijfsstatuut in België het commentaar bij artikel 360-2, *supra*).

Art. 363-4

In dit artikel wordt artikel 21 van het Verdrag overgenomen. Het heeft betrekking op gevallen waarbij de opvang van het kind een totale mislukking is (overbrenging voorafgaandelijk aan de adoptie of erkenning er-

de devenir parents, il ne se justifie pas que l'enfant soit privé des garanties que le présent projet tend à lui offrir.

La sévérité de cette disposition a un but essentiellement préventif. Il est capital que chacun soit conscient dès le départ qu'une adoption résultant d'une fraude intentionnelle des adoptants n'a aucune chance d'aboutir.

Toutefois, dans certaines situations, le fait de refuser l'adoption pourrait causer à l'enfant un tort plus considérable que si elle était prononcée, et cela malgré une violation de la loi. C'est pourquoi le premier alinéa permet de faire exception au principe énoncé ci-dessus. Cependant, il ne s'agit pas de faire preuve d'un trop grand laxisme en la matière, comme cela a trop souvent été le cas dans le passé. Pour qu'une adoption soit prononcée dans ce cas, il y aura donc lieu de prouver que cela se justifie au regard des *droits* (et non de l'*intérêt*) de l'enfant. L'attention des magistrats sera attirée sur ce point.

Si l'adoption est refusée en vertu du premier alinéa, le greffier doit en avertir l'autorité centrale fédérale qui avertit l'autorité centrale communautaire compétente et si nécessaire, dans le cadre de sa mission générale de coopération avec les autorités étrangères, les autorités compétentes de l'État d'origine. Le but de cette information est d'éviter que les intéressés obtiennent à l'étranger une adoption qui leur est refusée en Belgique.

On l'a vu, l'alinéa premier énonce un principe et permet d'y faire exception dans certains cas. Il existe cependant des circonstances où une telle exception ne se justifie plus. C'est le cas d'une part lorsque l'adoption fait suite à un enlèvement, une vente ou une traite d'enfant (hypothèses qui permettent d'ailleurs de prononcer la révision de l'adoption). C'est le cas aussi lorsque la finalité même de l'adoption est méconnue et où celle-ci a pour but de contourner les dispositions légales relatives à la nationalité ou à l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (adoptions que l'on pourrait qualifier d'« adoptions simulées », par référence à la notion de « mariage simulé »). Rien ne justifie de telles pratiques et l'adoption ne pourra jamais, dans ce cas, être prononcée en Belgique (voyez, s'agissant de l'application de cette disposition aux enfants en séjour précaire en Belgique, le commentaire de l'article 360-2).

Art. 363-4

Cet article reprend l'article 21 de la Convention. Il vise l'échec total de l'accueil de l'enfant (hypothèses du déplacement précédant l'adoption ou sa reconnaissance). Il s'agit ici de rechercher la meilleure solution possible

van). Deze bepaling strekt ertoe de best mogelijke oplossing te zoeken voor het kind gelet op zijn hoger belang en zijn fundamentele rechten.

Onder *bevoegde autoriteiten* worden niet alleen de federale centrale autoriteit en de centrale autoriteiten van de gemeenschappen verstaan, maar ook alle autoriteiten die traditioneel een rol spelen op het stuk van de vrijwillige of gerechtelijke jeugdbijstand en de jeugdbescherming. Overigens betekent de term *plaatsing* (2°) het « toevertrouwen » van het kind aan mogelijke adoptieouders (zie de artikelen 17 en 21, 1, b, van het Verdrag, en het uitleggend rapport, n° 328 en n°s 365 en volgende).

De betrokken autoriteiten moeten in *nauw overleg* handelen. Efficiënt overleg onderstelt vanzelfsprekend gegevensuitwisseling voor en na het nemen van maatregelen. Zo moet de procureur des Konings de autoriteiten van de Gemeenschap in kennis stellen van het voornemen een kind weg te halen bij het gezin waaraan het was toevertrouwd of van het voornemen het opnieuw te plaatsen.

Aangezien het kind daarbij als eerste belang heeft, wordt het geraadpleegd in dezelfde omstandigheden als bepaald in het ontwerp van artikel 1231-11 van het Gerechtelijk Wetboek (zie *infra* het commentaar bij deze bepaling).

Krachtens het artikel zijn de maatregelen die gelden ingeval het kind wordt weggehaald bij de personen die het wensen te adopteren ook van toepassing in geval van erkenning van een vreemde beslissing van herroeping of herziening van de adoptie.

Art. 363-5

Het is in het belang van het kind dat het zich zo snel mogelijk in een stabiele situatie bevindt. Indien de adoptanten het kind uit onachtzaamheid of omdat zij van hun voornemen afzien, *de facto* in een precaire situatie brengen omdat zij zonder geldige reden (een geldige reden zou kunnen zijn het wachten op documenten, een ziekte, een ongeluk, ...) nalaten de aanvraag om adoptie of om erkenning van de adoptie in te dienen, moeten maatregelen worden genomen om het te beschermen. Zulks geldt ook wanneer de geplande adoptie in België niet kan worden afgehandeld of de in het buitenland totstandgekomen adoptie hier niet kan worden erkend.

Daarom wordt erin voorzien dat de in artikel 363-4 bepaalde maatregelen in die gevallen moeten worden genomen.

Art. 363-6

Het is logisch dat de eventuele verantwoordelijken voor een situatie die de repatriëring van het kind tot gevolg had dat diende te worden geadopteerd, instaan voor

pour l'enfant en fonction de son intérêt supérieur et de ses droits fondamentaux.

On entend par *autorités compétentes* non seulement les autorités centrales fédérale et communautaires, mais aussi toutes celles qui traditionnellement jouent un rôle en matière d'aide et de protection de la jeunesse. Au 2°, le terme *placement* signifie « confier » l'enfant à de possibles parents adoptifs (voyez les articles 17 et 21, 1, b, de la Convention, et le rapport explicatif, n° 328 et n°s 365 et suivants).

Les autorités dont il est question agiront en *étroite concertation*. Une concertation efficace suppose bien entendu des échanges d'informations, avant et après que des mesures soient prises. A titre d'exemple, le procureur du Roi informera les autorités communautaires lorsque le retrait d'un enfant de la famille à laquelle il avait été confié ou un nouveau placement devront être envisagés.

L'enfant étant le premier intéressé, il sera entendu dans les mêmes conditions que celles que prévoit l'article 1231-11 en projet du Code judiciaire (voyez *infra* le commentaire de cette disposition).

L'article précise enfin que les mesures qu'il prévoit en cas de retrait de l'enfant aux personnes désireuses de l'adopter sont applicables aussi lorsqu'une décision étrangère qui révoque ou révisé une adoption est reconnue en Belgique.

Art. 363-5

L'intérêt de l'enfant est de se retrouver le plus vite possible dans une situation stable. Si, par négligence ou parce qu'ils ont renoncé à leur projet, les adoptants le laissent *de facto* dans une situation précaire en omettant, sans raison valable (une raison valable pouvant être l'attente de documents, une maladie, un accident, ...) d'introduire la demande d'adoption ou de reconnaissance de l'adoption, il y a lieu de prendre les mesures nécessaires à sa protection. Il en est de même si l'adoption projetée ne peut être menée à terme en Belgique ou si l'adoption établie à l'étranger ne peut y être reconnue.

C'est la raison pour laquelle il est prévu que les mesures visées à l'article 363-4 doivent être prises dans ces hypothèses.

Art. 363-6

Il est logique que les éventuels responsables d'une situation ayant entraîné le rapatriement de l'enfant qui devait être adopté supportent les conséquences financiè-

de financiële gevolgen van de ten aanzien van het kind getroffen maatregelen, zulks onverminderd eventuele straffen. De kosten daarvan komen solidair ten laste van de adoptanten en van wie hen hulp heeft verleend, (met inbegrip van de adoptiedienst als een dergelijke dienst tussenbeide is gekomen) te weten wanneer hun buitencontractuele aansprakelijkheid (bedoeld in artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek) wordt vastgesteld of hun optreden onwettig was.

Afdeling 3

Uitwerking van buitenlandse beslissingen inzake adoptie in België

Thans wordt erkenning van in het buitenland tot stand gekomen adopties enkel geregeld in artikel 344*bis* van het Burgerlijk Wetboek, dat de voorwaarden bepaalt waarin een dergelijke adoptie in België gevolgen kan hebben.

Er bestaat thans geen erkenningsprocedure, zodat elke autoriteit voor welke belanghebbenden een in het buitenland tot stand gekomen adoptie wensen in te roepen, die adoptie controleert. Zulks geldt hoofdzakelijk voor de Belgische consulaire of diplomatieke posten in het buitenland als de adoptant (of de adoptanten) vraagt/vragen een paspoort uit te reiken op naam van de geadopteerde, of voor de ambtenaar van de burgerlijke stand als de overschrijving in de registers wordt gevraagd van de adoptieakte of van de geboorteakte van de geadopteerde.

Bijgevolg oefent in feite iedere diplomatieke of consulaire post en iedere ambtenaar van de burgerlijke stand controle uit op in het buitenland tot stand gekomen adopties, met alle verschillen die hieruit kunnen voortvloeien zowel inzake de vereisten als inzake de beslissingen.

De moeilijkheden beperken zich niet tot dit vlak aangezien de adoptanten nogmaals zullen moeten bewijzen dat de adoptie rechtsgeldig is op het tijdstip dat kindergeld wordt aangevraagd of zij andere sociale voordelen wensen te genieten.

Teneinde hun taak te vergemakkelijken, wordt in het ontwerp voorzien in een gecentraliseerd en administratief stelsel van erkenning door de federale centrale autoriteit. De voornaamste voordelen van die gecentraliseerde controle zijn een snelle behandeling van de aanvragen tot erkenning en de garantie dat voor iedereen dezelfde criteria en vereisten gelden (onder voorbehoud natuurlijk van de bijzonderheden die respectievelijk gelden voor de adopties tot stand gekomen « binnen het kader van het Verdrag » en de adopties tot stand gekomen « buiten het kader van het Verdrag »).

Op het eerste gezicht lijkt de rechtspleging misschien erg omslachtig, zelfs bij adopties geregeld door het Verdrag. Er moet evenwel worden beklemtoond dat de

res des mesures prises à son égard, sans préjudice d'éventuelles sanctions pénales. Les frais ainsi occasionnés incomberont donc solidairement aux adoptants et à ceux qui leur auront prêté assistance (y compris l'organisme d'adoption, si un tel organisme est intervenu), soit que leur responsabilité extra contractuelle soit établie (on vise la responsabilité prévue à l'article 1382 du Code civil), soit que leur intervention ait été illégale.

Section 3

Efficacité en Belgique des décisions étrangères en matière d'adoption

Actuellement, la seule disposition relative à la reconnaissance d'adoptions établies à l'étranger est l'article 344*bis* du Code civil, qui détermine les conditions auxquelles une telle adoption peut produire ses effets en Belgique.

Aucune procédure de reconnaissance n'est prévue. Il en résulte que chaque autorité devant laquelle les intéressés désirent se prévaloir d'une adoption établie à l'étranger exerce un contrôle sur cette adoption. Il en est ainsi essentiellement du poste consulaire ou diplomatique belge à l'étranger, lorsque l'adoptant (les adoptants) demandent d'établir un passeport au nom de l'adopté, ou de l'officier de l'état civil, lorsqu'ils demandent la transcription dans les registres de l'acte d'adoption ou de l'acte de naissance de l'adopté.

Chaque poste diplomatique ou consulaire, chaque officier de l'état civil du Royaume exerce ainsi, dans les faits, un contrôle sur les adoptions établies à l'étranger, avec les divergences qui peuvent en résulter tant au niveau des exigences que des décisions.

Les difficultés ne s'arrêtent pas à ce niveau puisque les adoptants devront encore établir que l'adoption est valable quand ils demanderont à percevoir des allocations familiales ou à bénéficier d'autres avantages sociaux.

Afin de leur faciliter la tâche, le présent projet entend instaurer un système de reconnaissance centralisé et administratif, exercé par l'autorité centrale fédérale. Les principaux avantages de ce contrôle centralisé seront la rapidité du traitement des demandes de reconnaissance et la garantie que les mêmes critères et les mêmes exigences seront de mise pour tous (sous réserve bien entendu des particularités respectives des adoptions « conventionnelles » et « non conventionnelles »).

La procédure prévue par le projet peut, au premier abord, paraître fort lourde, même dans le cas des adoptions régies par la Convention. Il convient toutefois

erkenning formaliteiten erg eenvoudig zijn en snel kunnen worden vervuld als geen bedrog is gepleegd. Alleen in het tegengestelde geval krijgen de betrokkenen problemen, hetgeen overigens logisch is.

Het spreekt vanzelf dat de adoptie-instellingen door de adoptanten kunnen worden gemachtigd om in hun plaats de nodige stappen te ondernemen.

Deze afdeling heeft niet alleen betrekking op adopties waarvoor kort na de vaststelling een aanvraag tot erkenning wordt ingediend, maar ook op die welke de betrokkenen later wensen te laten erkennen, ongeacht of het gaat om adopties in het buitenland door Belgen die aldaar om diverse redenen verbleven (ontwikkelingswerkers, diplomaten, ...), of om adopties waarop zij zich in België wensen te beroepen zonder een bijzondere band met dat land te hebben (bijvoorbeeld ter gelegenheid van een erfenis).

§ 1. Erkenning van adopties beheerst door het Verdrag

Art. 364-1

Wanneer in het kader van het Verdrag een adoptie tot stand komt, maakt de bevoegde autoriteit van de Staat waar zij heeft plaatsgevonden een getuigschrift op waaruit blijkt dat zij in overeenstemming is met het Verdrag (een model van getuigschrift van overeenstemming werd voorgesteld door de Bijzondere Commissie van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht voor de tenuitvoerlegging van het Verdrag). In artikel 23 ervan is bepaald dat de adoptie in de andere Verdragssluitende Staten van rechtswege wordt erkend. Daarvan kan slechts worden afgeweken indien de adoptie, hoewel in overeenstemming met het Verdrag, *kennelijk niet verenigbaar* is met de openbare orde (een omstandigheid die wordt beoordeeld op grond van het hoger belang van het kind) van de Staat waar om erkenning wordt verzocht (artikel 24 van het Verdrag).

In dit artikel wordt hetzelfde beginsel overgenomen, met dien verstande dat de kennelijke onverenigbaarheid met de openbare orde ook moet worden beoordeeld met betrekking tot de fundamentele rechten van het kind en niet alleen tot zijn hoger belang (zie hierboven de commentaar hierover).

Zodoende kan het enorme voordeel van adopties in het kader van het Verdrag ten opzichte van andere adopties worden vastgesteld: de erkenning geschiedt hier van rechtswege (onder voorbehoud van de kennelijke onverenigbaarheid met de openbare orde, hetgeen alleen in uitzonderlijke gevallen voorkomt). Zulks betekent dat geen enkele controle wordt uitgeoefend op de adoptie ten gronde en wordt ondersteld dat de vereiste voorwaarden vervuld zijn.

d'insister sur le fait que les formalités de reconnaissance seront très faciles et rapides dès lors qu'aucune fraude n'aura été commise. Ce n'est que dans le cas contraire que les intéressés rencontreront des problèmes, ce qui procède d'une saine logique.

Il est bien entendu que les organismes d'adoption pourront être mandatés par les adoptants pour faire, à leur place, les démarches nécessaires.

Cette section porte non seulement sur les adoptions dont la reconnaissance est demandée peu de temps après l'établissement, mais aussi sur celles que l'on désire faire reconnaître plus tard, qu'il s'agisse soit d'adoptions faites à l'étranger par des Belges qui y résidaient pour diverses raisons (coopérants, diplomates, ...), soit d'adoptions dont on désire se prévaloir en Belgique sans avoir de liens particuliers avec ce pays (à l'occasion d'une succession par exemple).

§ 1er. Reconnaissance des adoptions régies par la Convention

Art. 364-1

Lorsqu'une adoption a été établie dans le cadre de la Convention, l'autorité compétente de l'État où elle a eu lieu dresse un certificat de conformité à la Convention (un modèle de certificat de conformité a été proposé par la Commission spéciale de la Conférence de La Haye de droit international privé sur la mise en œuvre de la Convention). L'article 23 de celle-ci prévoit que l'adoption est alors reconnue de plein droit dans tout autre État contractant. Il ne peut en être autrement que si l'adoption, bien que certifiée conforme, est *manifestement contraire* à l'ordre public (circonstance appréciée en fonction de l'intérêt supérieur de l'enfant) de l'État où sa reconnaissance est demandée (article 24 de la Convention).

Le présent article reprend le même principe, à cette différence près que la contrariété manifeste à l'ordre public doit s'apprécier aussi par rapport aux droits fondamentaux de l'enfant, et pas seulement à son intérêt supérieur (voyez plus haut les développements consacrés à cette question).

Il importe de mesurer ici l'énorme avantage que présentent les adoptions réalisées dans le cadre de la Convention et conformément à celle-ci par rapport à toutes les autres adoptions: la reconnaissance est ici de plein droit (sous réserve de la contrariété manifeste à l'ordre public, ce qui ne devrait être qu'exceptionnel). Cela signifie qu'aucun contrôle ne sera exercé quant au fond de l'adoption, et qu'il sera présumé que les conditions requises ont été remplies.

Indien de federale centrale autoriteit de adoptie registreert (maatregel waardoor aan de erkenning gestalte wordt gegeven, zie *infra* het commentaar bij artikel 367-2 van het ontwerp) kan geen enkele Belgische autoriteit haar nog ter discussie stellen.

Omgekeerd kan een adoptie die niet in overeenstemming met het Verdrag tot stand gekomen is in een Staat die erdoor is verbonden, hoewel zij onder het toepassingsgebied van het Verdrag viel in België, niet worden erkend. Het is immers logisch strenger op te treden in die gevallen (waarin het niet-naleven van het Verdrag geenszins kan worden gerechtvaardigd) dan bij adopties totstandgekomen in niet-verdragsluitende Staten aangezien zij misschien niet dezelfde garanties kunnen bieden.

Art. 364-2

In dit artikel wordt nader bepaald welke stappen moeten worden ondernomen om adopties geregeld door het Verdrag te doen erkennen.

Een van de belangrijkste bekommernissen van de actoren op het terrein is de overbrenging van het kind te voorkomen zolang geen zekerheid bestaat over de regelmatigheid van de adoptie. Thans worden de bevoegde autoriteiten immers al te vaak voor voldongen feiten geplaatst en reageren zij niet om te voorkomen dat het kind nieuwe beproevingen moet doorstaan. De noodzakelijke controles moeten bijgevolg plaatsvinden vooraleer het kind in België aankomt. De betrokkenen moeten daartoe de nodige stukken overleggen aan de autoriteit die België in het buitenland vertegenwoordigt.

Zij wenden zich evenwel rechtstreeks tot de federale centrale autoriteit indien het land waar het kind zijn gewone verblijfplaats heeft met België een akkoord heeft gesloten betreffende de opheffing van grenscontroles ten aanzien van personen (Schengen-akkoord). In dat geval is het immers niet verantwoord de mensen te verplichten een beroep te doen op de Belgische diplomatieke of consulaire posten.

De diplomatieke autoriteit controleert de authenticiteit van de stukken. Alhoewel de erkenning automatisch en van rechtswege geschiedt, behoudt de erkennende Staat evenwel de bevoegdheid om de formele geldigheid van het stuk na te gaan (Verslag *Parra-Aranguren*, n° 408).

De federale centrale autoriteit gaat na of een en ander strijdig is met de openbare orde in België. Deze laatste controle is immers een federale bevoegdheid. In de praktijk kunnen de contacten tussen de diplomatieke of consulaire autoriteit belast met de zaak en de federale centrale autoriteit teneinde een eventuele onverenigbaarheid met de openbare orde vast te stellen en die controle zelf erg snel geschieden (per telefax ...). Bij adopties in het kader van het Verdrag zijn de preventieve

Moyennant un enregistrement par l'autorité centrale fédérale (mesure matérialisant la reconnaissance, voyez *infra* le commentaire de l'article 367-2 du Code civil), plus aucune autorité belge ne pourra remettre cette adoption en cause.

À l'inverse, une adoption qui n'aurait pas été établie conformément à la Convention — alors qu'elle rentrerait dans son champ d'application —, dans un État lié par cette dernière, ne pourra pas être reconnue en Belgique. Il est en effet logique d'être plus sévère dans cette hypothèse (où rien ne justifie que la Convention n'ait pas été observée) que dans le cas des adoptions établies dans des États non contractants, dans la mesure où ceux-ci pourraient ne pas être en mesure d'offrir les mêmes garanties.

Art. 364-2

Cette disposition précise la marche à suivre en vue de faire reconnaître une adoption *conventionnelle*.

Une des préoccupations principales des acteurs de terrain est d'éviter le déplacement de l'enfant tant que l'on n'est pas sûr de la régularité de l'adoption. Trop souvent, en effet, les autorités compétentes doivent à l'heure actuelle s'incliner devant le fait accompli, sous peine d'imposer à l'enfant de nouvelles épreuves. Les contrôles requis devront donc s'exercer avant que l'enfant n'arrive en Belgique. À cette fin, les intéressés devront présenter les documents nécessaires à l'autorité représentant la Belgique à l'étranger.

Toutefois, ils s'adresseront directement à l'autorité centrale fédérale, si le pays où l'enfant réside habituellement a conclu avec la Belgique un accord supprimant le contrôle des personnes aux frontières (accord de Schengen). Dans ce cas en effet, obliger les gens à passer par le poste diplomatique ou consulaire belge à l'étranger ne se justifie pas.

L'autorité diplomatique vérifie l'authenticité des documents. En effet, si la reconnaissance est automatique et de plein droit, l'État reconnaissant garde, comme le précise le rapport explicatif de la Convention, la faculté de contrôler la validité formelle du certificat (rapport *Parra-Aranguren*, n° 408).

Le contrôle de la contrariété à l'ordre public belge est quant à lui exercé par l'autorité centrale fédérale. Ce contrôle est en effet une compétence fédérale. En pratique, les contacts entre l'autorité diplomatique ou consulaire saisie et l'autorité centrale fédérale en vue du contrôle de la non contrariété à l'ordre public, et ce contrôle lui-même pourront se faire très rapidement (fax ...). Dans l'hypothèse d'une adoption réalisée dans le cadre de la Convention, les garanties préventives sont

waarborgen zo uitgebreid dat die controle meestal louter een formaliteit zal zijn.

Indien overeenkomstig 2° de stukken rechtstreeks worden voorgelegd aan de federale centrale autoriteit, gaat deze zelf over tot alle onderzoeken.

De bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire autoriteit of de overheid van de Staat die de Belgische belangen behartigt (voorzover deze laatste daartoe gemachtigd is) reikt een paspoort uit op naam van het kind of verleent het machtiging om in België te verblijven, waarbij zij een visum aanbrengt op het nationaal paspoort van het kind, hetzij ambtshalve, hetzij na raadpleging van de Dienst Vreemdelingenzaken, dit overeenkomstig de richtlijnen die het ministerie van Buitenlandse Zaken en dat van Binnenlandse Zaken gezamenlijk hebben uitgewerkt.

Art. 364-3

De vreemde beslissingen van omzetting van adoptie zijn verwant met deze die de adoptie doen totstandkomen. Deze bepaling breidt, *mutatis mutandis*, de regels van de drie voorgaande artikelen uit tot de erkenning van de beslissingen van omzetting van adoptie die beheerst worden door het Verdrag (inzonderheid deze bedoeld in het artikel 27).

§ 2. Erkenning van adopties die niet door het Verdrag zijn geregeld

Art. 365-1

Adopties totstandgekomen buiten het Verdrag kunnen aan een strengere controle worden onderworpen alvorens te worden erkend, om zeker ervan te zijn dat aan het kind de minimumwaarborgen zijn verleend.

Deze adopties worden derhalve aan drie voorwaarden onderworpen. Ten eerste moet de adoptie formeel en ten gronde tot stand zijn gekomen overeenkomstig de wet van de Staat waar zij is totstandgekomen. Voorts moet de beslissing als in kracht van gewijsde gegaan kunnen worden beschouwd (het artikel gebruikt deze uitdrukking want alhoewel het begrip *beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan* een precieze betekenis heeft naar Belgisch recht, is het in vele vreemde wetgevingen onbekend is; dit heeft overigens geleid tot heel wat discussies in de Conferentie van Den Haag die in haar verdragen het begrip *definitieve beslissing* gebruikt). Die voorwaarden bestaan nu reeds.

De derde voorwaarde vloeit voort uit de, reeds vaak aangehaalde, wil om de garanties die het Verdrag biedt uit te breiden tot alle kinderen. Indien de adoptanten hun gewone verblijfplaats in België hebben, wordt dan ook

telles que ce contrôle sera la plupart du temps purement formel.

Si, conformément au 2°, les documents sont présentés directement à l'autorité centrale fédérale, celle-ci procède elle-même à toutes les vérifications.

L'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique (pour autant que cette dernière y ait été autorisée) établit un passeport au nom de l'enfant ou lui délivre l'autorisation de séjourner en Belgique, c'est-à-dire appose un visa sur le passeport national de l'enfant, soit d'office, soit après consultation de l'Office des étrangers, selon les instructions établies en coopération par le ministère des Affaires étrangères et le ministère de l'Intérieur.

Art. 364-3

Les décisions étrangères qui convertissent une adoption s'apparentent à celles qui en établissent. Cette disposition étend, *mutatis mutandis*, à la reconnaissance des décisions de conversion d'adoption régies par la Convention (soit celles qui sont visées à son article 27) les règles contenues dans les trois articles précédents.

§ 2. Reconnaissance des adoptions non régies par la Convention

Art. 365-1

Les adoptions réalisées en dehors du cadre de la Convention peuvent être soumises à un contrôle plus strict avant d'être reconnues. Il s'agit en effet de s'assurer que des garanties minimales ont été offertes à l'enfant.

La reconnaissance de ces adoptions est donc soumise à trois conditions. La première exige que l'adoption ait été réalisée, quant au fond et à la forme, conformément au droit de l'État où elle est intervenue. Il faut ensuite que la décision *puisse être considérée comme* passée en chose jugée (l'article utilise cette expression car la notion de *décision passée en force de chose jugée*, si elle a une signification précise en droit belge, est inconnue de beaucoup de droit étrangers; cela a d'ailleurs donné lieu à nombre de discussions à la Conférence de La Haye, qui retient dans ses conventions la notion de *décision définitive*). Ces conditions existent déjà à l'heure actuelle.

La troisième condition procède, elle, de la volonté — dont il a déjà été maintes fois question — d'étendre à tous les enfants les garanties offertes par la Convention. Il est donc exigé, lorsque les adoptants ont leur résidence

geëist dat dezelfde voorwaarden worden vervuld als wanneer de adoptie van een kind dat zijn gewone verblijfplaats in het buitenland heeft, in België moet worden uitgesproken.

Art. 365-2

In dit artikel worden de gevallen omschreven waarin een in het buitenland vastgestelde adoptie in België niet kan worden erkend (zie ter vergelijking artikel 363-3).

In het eerste lid wordt het beginsel gehuldigd dat de erkenning wordt geweigerd indien de adoptanten tijdens de procedure bedrog hebben gepleegd of de adoptie totstandgekomen is met de bedoeling de wet te overtreden. In verband met dat beginsel geldt een uitzondering : een bedrieglijke adoptie kan toch worden erkend indien redenen in verband met de inachtneming van de rechten van het kind dit vereisen.

Met opzet wordt hier niet meer verwezen naar « het hoger belang van het kind ». Dit te vage begrip heeft in het verleden aanleiding gegeven tot tal van misbruiken en bepaalde magistraten hebben bedrieglijke adopties vastgesteld of erkend op grond van een kennelijk verkeerde opvatting van het begrip. Voortaan wordt verwezen naar de « rechten van het kind ». Daaronder worden de rechten verstaan waarin wordt voorzien door de Belgische wetgeving of door verscheidene internationale instrumenten, in de eerste plaats het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en het Verdrag van New York inzake de rechten van het kind. Wanneer de rechter een bedrieglijke adoptie erkent, moet hij aldus verwijzen naar die Verdragen en zijn vonnis ten aanzien ervan met redenen omkleden.

Het tweede lid heeft betrekking op gevallen waarin de adoptie nooit kan worden erkend. Zulks is het geval wanneer zij kennelijk strijdig is met de openbare orde (zelfs adopties die in het kader van het Verdrag totstandgekomen zijn, worden in dit geval niet erkend; zie artikel 364-1). Een adoptie is kennelijk strijdig met de openbare orde wanneer zij onder meer het gevolg is van een ontvoering, van een verkoop van kinderen of van kinderhandel.

De erkenning wordt eveneens geweigerd indien een in België verblijvend kind met het oog op zijn adoptie naar het buitenland is overgebracht zonder inachtneming van de artikelen 362-1 en 362-2. Dit is de enige straf welke op overtreding van die artikelen kan worden gesteld. Deze bepaling is uiteraard gericht op Belgen die in het buitenland een adoptie verkrijgen die zij in België niet konden bekomen.

Wat punt 3° betreft, zie het commentaar betreffende de kinderen met een precair verblijfsstatuut in België (*supra*).

habituelle en Belgique, que les mêmes conditions soient remplies que lorsqu'une adoption d'un enfant résidant habituellement à l'étranger doit être prononcée en Belgique.

Art. 365-2

Cette disposition précise les cas dans lesquels l'adoption établie à l'étranger ne peut être reconnue en Belgique (voyez, par comparaison, l'article 363-3).

Le premier alinéa pose le principe selon lequel la reconnaissance est refusée au cas où les adoptants ont commis une fraude dans la procédure ou si l'adoption a été établie dans un but de fraude à la loi. À ce principe est apportée une exception : l'adoption frauduleuse pourra quand même être reconnue si des motifs liés au respect des droits de l'enfant le justifient.

C'est à dessein que l'on ne se réfère plus ici à « l'intérêt supérieur de l'enfant ». Cette notion, trop floue, a donné lieu par le passé à de nombreux abus et a permis à certains magistrats d'établir ou de reconnaître des adoptions manifestement frauduleuses au nom de cet « intérêt » mal compris. Il est maintenant fait référence aux « droits de l'enfant ». Ceux-ci s'entendent des droits consacrés par la législation belge ou par divers instruments internationaux au premier rang desquels on trouve la Convention européenne des droits de l'homme ou la Convention de New York relative aux droits de l'enfant (voyez notamment les articles 3 et 21 de la Convention de New York). Le juge qui reconnaît une adoption frauduleuse devra de cette manière se référer à ces Conventions et motiver son jugement par rapport à elles.

Le deuxième alinéa vise les cas où l'adoption ne pourra jamais être reconnue. Il en sera ainsi si elle est manifestement contraire à l'ordre public (même les adoptions réalisées dans le cadre de la Convention ne sont pas reconnues dans ce cas; voyez l'article 364-1). Sont, entre autres, manifestement contraires à l'ordre public les adoptions qui font suite à l'enlèvement, la vente ou la traite d'un enfant.

La reconnaissance sera de même refusée si l'enfant résidant en Belgique a été déplacé vers l'étranger en vue de son adoption, sans que les articles 362-1 et 362-2 aient été respectés. Il s'agit ici de la seule sanction possible d'une violation de ces articles. On vise bien sûr ici les Belges qui obtiennent à l'étranger une adoption qu'ils n'ont pu obtenir en Belgique.

En ce qui concerne le 3°, voyez le commentaire relatif aux enfants en séjour précaire en Belgique, *supra*.

Art. 365-3

Naar analogie van artikel 364-2 betreffende de procedure inzake adopties beheerst door het Verdrag wordt in dit artikel de procedure omschreven die moet worden gevoerd met het oog op de erkenning van een buitenlandse adoptie. Er wordt hetzelfde onderscheid gemaakt naargelang de adoptie al dan niet is totstandgekomen in een land waarmee België een overeenkomst betreffende de opheffing van grenscontroles heeft gesloten.

Er moet opnieuw worden onderstreept dat bij ontstentenis van een dergelijke overeenkomst het verzoek tot erkenning bij de bevoegde autoriteit moet worden ingediend vooraleer het kind wordt overgebracht.

De controle vanwege de federale centrale autoriteit moet in dit geval veel strenger zijn dan bij adopties *geregeld door het Verdrag* en heeft zowel betrekking op de « positieve » vereisten van artikel 365-1 als op de « negatieve » weigeringsgronden bepaald in artikel 365-2. Derhalve kan het verzoek tot erkenning overigens ook altijd rechtstreeks worden ingediend bij die autoriteit zelfs wanneer de adoptie is totstandgekomen in een land waarmee België geen overeenkomst betreffende de opheffing van de grenscontroles heeft gesloten.

Vanzelfsprekend moet de federale centrale autoriteit in dit verband optreden in nauw overleg met de centrale autoriteiten van de gemeenschappen.

De bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire autoriteit of de overheid van de Staat die de Belgische belangen behartigt (voor zover deze laatste daartoe gemachtigd is) reikt op naam van het kind een paspoort uit of verleent het machtiging om in België te verblijven, waarbij zij een visum aanbrengt op het nationale paspoort van het kind, hetzij ambtshalve, hetzij na raadpleging van de Dienst Vreemdelingenzaken, zulks overeenkomstig de richtlijnen die het ministerie van Buitenlandse Zaken en dat van Binnenlandse Zaken gezamenlijk hebben uitgewerkt.

Staten die België vertegenwoordigen, moeten van de Belgische autoriteiten steeds uitdrukkelijk toestemming hebben gekregen om het kind machtiging te verlenen om in België te verblijven.

Art. 365-4

In dit artikel worden de stukken opgesomd die bij het verzoek tot erkenning moeten worden gevoegd. Aan de hand ervan moet de federale centrale autoriteit doeltreffend controle kunnen uitoefenen op de genomen beslissing en eventuele problemen kunnen opsporen.

Het komt erop aan dat wordt nagegaan of de adoptie de nodige waarborgen biedt en niet dat de erkenning

Art. 365-3

Comme l'article 364-2 le faisait pour les adoptions régies par la Convention, cet article précise la procédure à suivre en vue d'obtenir la reconnaissance de l'adoption étrangère. La même distinction est faite selon que l'adoption a été établie ou pas dans un pays avec lequel la Belgique a conclu un accord supprimant le contrôle aux frontières.

Il convient à nouveau d'insister ici sur le fait qu'à défaut d'un tel accord, la demande de reconnaissance doit être soumise à l'autorité compétente avant le déplacement de l'enfant.

Le contrôle que l'autorité centrale fédérale sera appelée à réaliser ici sera beaucoup plus approfondi que dans l'hypothèse d'une adoption *conventionnelle*. Il portera à la fois sur les conditions « positives » de l'article 365-1 et sur les circonstances « négatives » de refus de l'article 365-2. C'est la raison pour laquelle la demande de reconnaissance peut toujours être soumise directement à cette autorité, c'est-à-dire même si l'adoption a été établie dans un pays avec lequel la Belgique n'a pas conclu d'accord supprimant le contrôle des personnes aux frontières.

Il va de soi que l'autorité centrale fédérale agira en cette matière en étroite concertation avec les autorités centrales communautaires.

L'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique (pour autant que cette dernière y ait été autorisée) établit un passeport au nom de l'enfant ou lui délivre l'autorisation de séjourner en Belgique, c'est-à-dire appose un visa sur le passeport national de l'enfant, soit d'office, soit après consultation de l'Office des étrangers, selon les instructions établies en coopération par le ministère des Affaires étrangères et le ministère de l'Intérieur.

Dans l'hypothèse de la représentation d'État, l'État représentant la Belgique devra, dans chaque cas, avoir reçu l'autorisation explicite des autorités belges de délivrer l'autorisation pour l'enfant de séjourner en Belgique.

Art. 365-4

Cet article précise les documents à joindre à la demande de reconnaissance. Ceux-ci doivent permettre à l'autorité centrale fédérale d'exercer un contrôle effectif de la décision et lui permettre de déceler d'éventuels problèmes.

Toutefois, il s'agit de vérifier que l'adoption présente toutes les garanties que l'on estime nécessaires, et non

van op regelmatige wijze totstandgekomen adopties onmogelijk wordt gemaakt door een al te strikt formalisme.

De in het buitenland totstandgekomen adopties waarvan in België de erkenning wordt gevraagd kunnen vele vormen aannemen. Er zijn de interlandelijke adopties die de overbrenging van een kind onderstellen en al dan niet zijn totstandgekomen in het kader van het Verdrag en de adopties die in het buitenland zijn totstandgekomen zonder dat het kind moest worden overgebracht (louter interne adopties, soms zelfs onder personen met dezelfde nationaliteit). Het is niet verantwoord in alle gevallen even streng te zijn wat de vereiste stukken betreft.

Op grond van het tweede lid wordt aan de federale centrale autoriteit dan ook een zekere beoordelingsbevoegdheid verleend met betrekking tot de verplichting bepaalde stukken over te leggen. Er moet steeds een afschrift van de beslissing of van de akte houdende adoptie en een eventuele vertaling ervan bij de aanvraag worden gevoegd, maar de betrokkenen kunnen de overige stukken vervangen door daarmee gelijkgestelde documenten. In bepaalde landen kunnen de vereiste stukken immers moeilijk verkrijgbaar zijn terwijl de federale centrale autoriteit zich ook een oordeel kan vormen op grond van gelijkaardige stukken die gemakkelijker te verkrijgen zijn. Ten slotte kan die autoriteit in bepaalde omstandigheden van overlegging van een aantal stukken vrijstellen indien het materieel onmogelijk is aan die verplichting te voldoen. Het gaat hier om een objectieve omstandigheid die moet worden aangetoond.

Krachtens het derde lid kan de federale centrale autoriteit genoeg nemen met de beslissing of met de akte houdende adoptie en met hun eventuele vertaling indien de adoptie waarvan de erkenning wordt gevraagd geen interlandelijke adoptie is in de betekenis die daaraan in artikel 360-2 is gegeven.

Het spreekt vanzelf dat de federale centrale autoriteit in het kader van deze bepaling nauw samenwerkt met de centrale autoriteiten van de gemeenschap.

Art. 365-5

De erkenning in België van vreemde beslissingen tot omzetting van een adoptie die niet onder het toepassingsgebied van artikel 27 van het Verdrag (zie artikel 364-3) vallen, worden krachtens dit artikel onderworpen aan dezelfde voorwaarden en aan dezelfde rechtspleging als de erkenning van niet door het Verdrag beheerste adopties.

De adoptie die aan de nieuwe beslissing ten grondslag ligt, kan zowel in België als in het buitenland tot stand zijn gekomen.

de rendre impossible, par un formalisme trop strict, la reconnaissance d'adoptions établies régulièrement.

À cet égard, il convient d'observer que les adoptions établies à l'étranger dont la reconnaissance est demandée en Belgique peuvent être de divers types. Il y a lieu ainsi de distinguer les adoptions qui impliquent le déplacement international d'un enfant — réalisées dans le cadre de la Convention ou pas —, et celles qui ont été établies à l'étranger sans que l'enfant ait dû être déplacé (adoptions purement internes, parfois même entre personnes de même nationalité). Il ne se justifie pas d'être aussi strict dans tous les cas quant aux documents exigés.

Aussi le deuxième alinéa laisse-t-il à l'autorité centrale fédérale un certain pouvoir d'appréciation en ce qui concerne l'obligation de produire certains documents. Si une copie de la décision ou de l'acte d'adoption et leur éventuelle traduction devront toujours être joints à la demande, les intéressés pourront remplacer les autres documents mentionnés par des actes équivalents. En effet, il peut être difficile, dans certains pays, d'obtenir les pièces requises, alors que des documents du même ordre qu'il serait plus aisé de se procurer peuvent permettre à l'autorité centrale fédérale de se faire une opinion. Enfin, dans certaines circonstances, cette autorité pourra dispenser de produire un certain nombre de pièces, pour autant — et c'est là une circonstance objective qu'il faudra établir — que leur production soit matériellement impossible.

Enfin, l'alinéa 3 permet à l'autorité centrale fédérale de se contenter de la décision ou de l'acte d'adoption et de leur traduction éventuelle lorsque l'adoption dont la reconnaissance est demandée ne rentre pas dans la notion d'adoption internationale telle que la définit l'article 360-2.

Il va sans dire que l'autorité centrale fédérale agira, dans le cadre de la présente disposition, en étroite concertation avec les autorités centrales communautaires.

Art. 365-5

La reconnaissance en Belgique des décisions étrangères de conversion d'une adoption qui ne rentrent pas dans le champ d'application de l'article 27 de la Convention (voyez l'article 364-3) sont soumises, en vertu de la présente disposition, aux mêmes conditions et à la même procédure que celle des adoptions étrangères non régies par la Convention.

Il est à noter que l'adoption qui est à l'origine de la nouvelle décision peut avoir été établie en Belgique comme à l'étranger.

§ 3. Erkenning van vreemde beslissingen houdende herroeping, herziening en nietigverklaring van een adoptie

Art. 366-1

Gelet op het belang van beslissingen houdende herziening en herroeping van een adoptie en de zware gevolgen ervan, is een strenge controle op de erkenning ervan verantwoord.

Dit artikel neemt derhalve de vereisten over opgelegd voor de erkenning van een buiten het Verdrag tot stand gekomen adoptie, met uitzondering van deze vervat in artikel 365-1, 3°, dat enkel kan gelden voor de totstandkoming van een adoptie.

Met het oog op de erkenning van een dergelijke beslissing in België (ook in dit geval kan de adoptie waarop zij betrekking heeft in het buitenland of in België zijn totstandgekomen), moet zij op regelmatige wijze zijn genomen door de bevoegde autoriteit en niet meer voor (gewoon) verhaal vatbaar zijn (zie in verband met de in 2° gebruikte terminologie, het commentaar bij het ontwerp-artikel 365-1 van het Burgerlijk Wetboek, *supra*). De erkenning wordt geweigerd als de beslissing het gevolg is van bedrog of van wetsontduiking, behalve als de eerbiediging van de rechten van het kind vereist dat anders wordt beslist. Zij wordt nooit erkend als zij kennelijk strijdig is met de openbare orde.

Art. 366-2

Dit artikel omschrijft de procedure die moet worden gevolgd met het oog op de erkenning van een vreemde beslissing van herroeping of herziening van een adoptie.

Het is aan de federale centrale autoriteit om zich daarover uit te spreken. De stukken die nodig zijn om het verzoek te onderzoeken moeten haar worden voorgelegd. Conform de bepalingen inzake de erkenning van een adoptie, heeft zij beoordelingsbevoegdheid over het voorleggen van bepaalde stukken.

Art. 366-3

Deze bepaling is een gevolg van de artikelen 349-3 en 359-6. Nietigverklaring van een adoptie is niet toegestaan.

Hier wordt de nietigverklaring in de enge betekenis van het woord bedoeld. De autoriteit die zich moet uitspreken over de vreemde beslissing behoudt een beoordelingsbevoegdheid en is niet gebonden door de

§ 3. Reconnaissance des décisions étrangères de révocation, de révision et d'annulation d'une adoption

Art. 366-1

L'importance des décisions de révision et de révocation d'une adoption et les lourdes conséquences qu'elles entraînent justifient que leur reconnaissance soit soumise à un contrôle strict.

La présente disposition reprend donc les exigences auxquelles est subordonnée la reconnaissance d'une adoption non régie par la Convention, hormis celle que prévoit l'article 365-1, 3°, qui ne se conçoit que pour l'établissement d'une adoption.

Pour qu'une telle décision soit reconnue en Belgique (ici aussi, l'adoption à laquelle elle se rapporte peut avoir été établie à l'étranger ou en Belgique), il faudra qu'elle ait été rendue par l'autorité compétente, régulièrement, et qu'elle ne soit plus susceptible de recours ordinaire (voyez, sur la terminologie utilisée au 2°, le commentaire de l'article 365-1 en projet du Code civil, *supra*). Si la décision résulte d'une fraude commise par les requérants ou d'une fraude à la loi, elle ne sera pas reconnue sauf si le respect des droits de l'enfant nécessite qu'il en soit autrement. Elle ne sera jamais reconnue si elle est manifestement contraire à l'ordre public.

Art. 366-2

Cet article décrit la procédure à suivre en vue de faire reconnaître une décision étrangère de révision ou de révocation d'une adoption.

C'est à l'autorité centrale fédérale qu'il appartient de se prononcer sur cette reconnaissance. Les documents nécessaires à l'examen de la demande doivent lui être présentés. Comme c'est le cas en matière de reconnaissance d'une adoption, elle dispose d'un pouvoir d'appréciation quant à la production de certains documents.

Art. 366-3

Cette disposition est une conséquence des articles 349-3 et 359-6. La nullité d'une adoption n'est pas admise.

On vise ici la nullité au sens strict. L'autorité appelée à se prononcer sur la décision étrangère garde un pouvoir d'appréciation et n'est pas liée par la qualification de celle-ci. La reconnaissance n'est donc pas exclue si la

omschrijving van bedoelde beslissing. Bijgevolg is de erkenning niet uitgesloten als de beslissing die « nietigverklaring » wordt genoemd, eigenlijk een herroeping of een herziening is.

§ 4. Registratie

Art. 367-1

De vraag of een vreemde adoptie overeenstemt met een gewone dan wel met een volle adoptie geeft thans in bepaalde gevallen aanleiding tot problemen. Daarom bepaalt dit artikel dat de federale centrale autoriteit die een adoptie erkent zich uitdrukkelijk hierover uitspreekt. Deze beoordeling is vatbaar voor verhaal.

Art. 367-2

Dit artikel voert een nieuwe regeling in, te weten de registratie van buitenlandse beslissingen inzake adoptie.

Het is van belang de juiste draagwijdte van dit artikel te bepalen. Registratie is absoluut geen bijkomende voorwaarde voor erkenning, maar de concretisering van de beslissing van erkenning. Deze formaliteit is erop gericht het de adoptanten gemakkelijker te maken bij de latere stappen die zij moeten ondernemen : geen enkele autoriteit kan nog twijfel opperen aan de regelmatigheid van de adoptie als haar het bewijs van registratie wordt voorgelegd (behalve in het geval waarin bij de rechtbank een betwisting inzake de erkenning ahangig is gemaakt).

Bovendien biedt de registratie de mogelijkheid het verschijnsel adoptie beter te kennen.

De federale centrale autoriteit, die in verband met *alle* beslissingen inzake adoptie moet nagaan of zij verenigbaar zijn met de Belgische openbare orde en een grondige controle moet uitoefenen op alle buitenlandse beslissingen, met uitzondering van die waarbij een adoptie wordt uitgesproken in het kader van het Verdrag, moet die registratie verrichten.

Voornoemde regeling heeft onder meer tot gevolg dat aan de betrokken autoriteit de mogelijkheid wordt geboden te voldoen aan de door het Verdrag opgelegde voorlichtingsverplichtingen. Aan de hand van de registratie kan zij immers het juiste aantal interlandelijke adopties vaststellen. De federale centrale autoriteit zal eveneens de centrale autoriteiten van de gemeenschappen van de registratie in kennis stellen. Het is inderdaad van belang dat deze worden verwittigd van het beëindigen of de erkenning van een adoptie (inzonderheid met het oog op een eventuele opvolging van de adoptie).

décision, dénommée « annulation », s'analyse en fait comme une révocation ou une révision.

§ 4. Enregistrement

Art. 367-1

À l'heure actuelle, la question de savoir si l'adoption étrangère doit être assimilée à une adoption simple ou à une adoption plénière suscite des problèmes dans certains cas. Aussi cette disposition prévoit-elle que l'autorité centrale fédérale se prononce expressément sur ce point, lorsqu'elle reconnaît une décision d'adoption. Cette appréciation pourrait, en elle-même, faire l'objet d'un recours.

Art. 367-2

Cet article introduit un concept nouveau qui est celui de l'enregistrement des décisions étrangères en matière d'adoption.

Il importe de donner à cette disposition sa portée exacte. L'enregistrement n'est absolument pas une condition supplémentaire de la reconnaissance, mais plutôt la concrétisation, la matérialisation de la décision de reconnaissance. Cette formalité est destinée principalement à faciliter aux adoptants toutes les démarches ultérieures : en effet, si l'attestation d'enregistrement lui est présentée, aucune autorité ne pourra remettre en doute la régularité de l'adoption (hormis bien entendu le cas où un tribunal serait saisi d'une contestation portant précisément sur la reconnaissance).

Outre cette facilité, l'enregistrement permettra de mieux connaître le phénomène de l'adoption.

C'est l'autorité centrale fédérale, appelée à contrôler la compatibilité à l'ordre public belge de *toute* décision en matière d'adoption, et à exercer un contrôle approfondi de toutes les décisions étrangères à l'exception des décisions prononçant une adoption dans le cadre de la Convention, qui procédera à cet enregistrement.

L'une des conséquences de ce système est de mettre cette autorité en mesure de remplir les obligations d'information que lui impose la Convention. L'enregistrement lui permettra en effet de connaître enfin le nombre exact d'adoptions internationales. L'autorité centrale fédérale avisera également les autorités centrales communautaires de l'enregistrement. Il est en effet important que celles-ci soient averties du fait qu'une adoption a été finalisée et reconnue (notamment en vue d'un éventuel suivi post-adoption).

Deze formaliteit is dus geen bijkomende administratieve last, maar maakt het de betrokkenen integendeel zeer gemakkelijk aangezien zij niet steeds ten aanzien van iedere autoriteit moeten bewijzen dat de buitenlandse beslissingen waarop zij zich beroepen in België geldig zijn, hetgeen thans wel het geval is.

HOOFDSTUK III

Administratieve formaliteiten

Art. 368-1

De bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand inzake adoptie wordt voortaan geregeld in een enkel artikel. Net als bij homologatie of uitspraak van een adoptie (artikel 354, § 2) of bij herroeping van een gewone adoptie (artikel 367, § 5) is de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gewone verblijfplaats van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, of bij gebreke daarvan van de geadopteerde, territoriaal bevoegd om een in België genomen beslissing inzake adoptie over te schrijven. Indien geen van de betrokken partijen een verblijfplaats in België heeft, is de ambtenaar van de burgerlijke stand te Brussel bevoegd.

In dit artikel wordt bepaald dat dezelfde ambtenaar van de burgerlijke stand in voorkomend geval bevoegd is om de in het buitenland opgemaakte akte van geboorte van de geadopteerde over te schrijven wanneer de adoptie in België is vastgesteld of erkend. Dat was reeds mogelijk indien de geadopteerde Belg was of het door de adoptie was geworden. Dit is voortaan ook het geval wanneer de geadopteerde de Belgische nationaliteit niet verkrijgt.

Punt 2° bevat de grote vernieuwing ingevoerd door dit artikel. In tegenstelling tot hetgeen thans gebruikelijk is met betrekking tot de staat van personen, is het voortaan toegestaan het beschikkend gedeelte van een buitenlandse beslissing inzake adoptie over te schrijven voorzover die beslissing in België is erkend en geregistreerd. Die belangrijke uitzondering op het algemene beginsel is verantwoord op grond van het gegeven dat voornoemde beslissing in de meeste gevallen tot doel heeft gehad uiterst nauwe banden (nationaliteit, verblijfplaats, ...) tussen de geadopteerde en België tot stand te brengen of die banden aan te tasten (in geval van herroeping of herziening) en het derhalve nuttig is een spoor ervan te bewaren in de registers van de burgerlijke stand.

Er moet worden onderstreept dat de ambtenaar van de burgerlijke stand de akte van geboorte van een

Cette formalité n'est donc pas une tracasserie administrative supplémentaire, mais au contraire, une grande facilité qui est ainsi offerte aux intéressés qui ne devront plus, comme c'est actuellement le cas, convaincre chaque autorité devant laquelle ils se prévalent d'une décision étrangère que celle-ci est valable en Belgique.

CHAPITRE III

Formalités administratives

Art. 368-1

La compétence de l'officier de l'état civil en matière d'adoption est désormais réglée dans un article unique. Comme c'était le cas pour l'homologation ou la prononciation de l'adoption (article 354, § 2), ou pour la révocation de l'adoption simple (article 367, § 5), l'officier de l'état civil territorialement compétent pour transcrire une décision rendue en Belgique en matière d'adoption est celui de la résidence habituelle de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux ou, à défaut, de l'adopté. Si aucun de ceux-ci n'a de résidence en Belgique, l'officier de l'état civil compétent est celui de Bruxelles.

L'article précise, si besoin est, que le même officier de l'état civil est compétent pour transcrire l'acte de naissance de l'adopté dressé à l'étranger lorsque l'adoption est établie ou reconnue en Belgique. Si l'adopté était belge ou l'était devenu suite à l'adoption, cela était déjà possible. Ce l'est désormais aussi dans le cas où l'adopté n'acquiert pas la nationalité belge.

La grande innovation de cet article réside sous le 2°. Contrairement à l'usage actuel en matière d'état des personnes, il sera dorénavant permis de transcrire en Belgique le dispositif d'une décision étrangère rendue dans le domaine de l'adoption, pour autant toutefois que cette décision ait été reconnue et enregistrée en Belgique. Cette importante exception au principe général se justifie par le fait que, dans la plupart des cas, la décision aura eu pour but d'établir entre l'adopté et la Belgique des liens extrêmement étroits (nationalité, résidence, ...), ou d'affecter ces liens (en cas de révocation ou de révision) et qu'il devient dès lors intéressant d'en garder une trace dans les registres de l'état civil.

Il est à noter que l'officier ne pourra transcrire l'acte de naissance de l'adopté étranger, ou le dispositif d'une

vreemde geadopteerde of het beschikkend gedeelte van een buitenlandse beslissing slechts kan overschrijven na overlegging van het bewijs van registratie bedoeld in artikel 367.

Wanneer een ambtenaar van de burgerlijke stand is opgetreden om een beslissing of een akte betreffende een adoptie over te schrijven of om een kantmelding aan te brengen, moet hij krachtens het derde lid de federale centrale autoriteit daarvan in kennis stellen. Deze bepaling moet worden beschouwd vanuit het standpunt dat meer inzicht moet worden verkregen in het kwantitatieve aspect en eventueel bedrog in laatste instantie moet kunnen worden opgespoord. De federale centrale autoriteit zal op haar beurt de centrale autoriteiten van de gemeenschappen daarvan in kennis stellen. Het is inderdaad van belang dat deze worden verwittigd van het beëindigen van een adoptie (inzonderheid met het oog op een eventueel opvolging van de adoptie).

Art. 368-2

Dit artikel vloeit voort uit artikel 23 van het Verdrag. Wanneer een adoptie in overeenstemming met het Verdrag is vastgesteld, moet daarvan een schriftelijk bewijsstuk worden opgemaakt dat in de overige Verdragsluitende Staten leidt tot erkenning van rechtswege.

De federale centrale autoriteit moet dit bewijsstuk opmaken. Het origineel wordt aan de adoptanten overhandigd.

Het model ervan is gegrond op het voorstel van de Bijzondere Commissie van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht voor de uitvoering van het Verdrag.

Art. 368-3

Deze bepaling neemt artikel 34 van het Verdrag over. Zij behoeft geen bijzonder commentaar.

Art. 368-4

Dit artikel behoeft geen bijzonder commentaar.

Art. 368-5

Dit artikel ligt in het verlengde van de wetten van 10 juli 1931 betreffende de bevoegdheid der diplomatieke en consulaire agenten in notariële zaken en van 12 juli 1931 betrekking hebbende op zekere akten van de burgerlijke stand alsmede op de bevoegdheid der diplomatieke en consulaire ambtenaren inzake burgerlijke stand (zie ook artikel 12 van het ontwerp).

décision étrangère que sur présentation de l'attestation d'enregistrement visée à l'article 367.

Lorsqu'un officier de l'état civil est intervenu pour transcrire une décision ou un acte relatif à une adoption, ou pour en faire mention marginale, il doit, en vertu de l'alinéa 3, en informer l'autorité centrale fédérale. Cette disposition s'inscrit dans l'optique d'une meilleure connaissance quantitative du phénomène, et dans celle d'une ultime détection de fraudes éventuelles. L'autorité centrale fédérale en avisera à son tour les autorités centrales communautaires. Il est en effet important que celles-ci soient averties du fait qu'une adoption a été finalisée (notamment en vue d'un éventuel suivi post-adoption).

Art. 368-2

Cet article découle de l'article 23 de la Convention. Lorsqu'une adoption a été établie ou convertie conformément à celle-ci, il y a lieu d'établir un certificat de conformité qui emportera, dans les autres États contractants, la reconnaissance de plein droit.

La tâche d'établir ce certificat incombe à l'autorité centrale fédérale. L'original est remis aux adoptants.

Le modèle de ce certificat s'inspirera de celui proposé par la Commission spéciale de la Conférence de La Haye de droit international privé sur la mise en œuvre de la Convention.

Art. 368-3

Cette disposition reprend l'article 34 de la Convention. Elle n'appelle aucun commentaire particulier.

Art. 368-4

Cet article n'appelle aucun commentaire particulier.

Art. 368-5

Cet article s'inscrit dans le prolongement des lois du 10 juillet 1931 concernant la compétence des agents diplomatiques et consulaires en matière notariale, et du 12 juillet 1931 relative à certains actes de l'état civil et à la compétence des agents diplomatiques et consulaires en matière d'état civil (voyez également l'article 12 du projet).

Bijgevolg kan een diplomatiek of consulaire agent voortaan de nodige toestemmingen in de adoptie van een kind ontvangen in een land waarvan laatstgenoemde de nationaliteit heeft en waarvan het recht de instelling adoptie niet kent.

Art. 368-6

Dit artikel neemt artikel 30 van het Verdrag over. Het verdient aanbeveling het samen te lezen met artikel 361-3, aangezien de hier bedoelde gegevens *grosso modo* die zijn welke voorkomen in het verslag over het kind dat door de centrale autoriteit van de Staat van herkomst moet worden bezorgd aan de centrale autoriteit van de Staat van opvang.

Met betrekking tot de gegevens betreffende de herkomst van het kind voorziet het Verdrag in de volgende regeling : de Staat van herkomst bezorgt die gegevens aan de Staat van opvang indien de wetgeving van die Staat zulks toestaat, anders niet (artikel 16, 2). In geval van mededeling moet de Staat van opvang het kind, net als bij een binnenlandse adoptie, toegang tot die gegevens waarborgen onder de voorwaarden bepaald in de nationale wetgeving (artikel 30). Onder « bevoegde autoriteiten » moet elke autoriteit worden verstaan die deze gegevens in haar bezit heeft. De door bepaalde landen aangewende regeling om naar aanleiding van een adoptie een nieuwe akte van geboorte op te maken, belet overigens niet dat de oorspronkelijke akte van geboorte wordt bekendgemaakt voorzover de Belgische wetgeving dit toestaat en de Belgische autoriteiten de akte in hun bezit hebben (zie voor meer uitgebreide commentaar, het commentaar bij artikel 30 van het Verdrag in het toelichtend verslag, n°s 506 en volgende).

Deze bepaling strekt ertoe om, in aansluiting op het Verdrag, aan de geadopteerde de mogelijkheid te bieden zijn herkomst te kennen, als hij daartoe de wens uitdrukt of, inzake de medische gegevens, de geadopteerde op gepaste wijze medisch te volgen, wanneer zijn gezondheidstoestand dit vereist. Het doel ervan wordt gepreciseerd in de tekst van de bepaling om tegemoet te komen aan het finaliteitsbeginsel vervat in artikel 5 van de wet van 8 december 1992.

Zoals reeds hoger gesteld wil dit ontwerp geenszins afbreuk doen aan de bepalingen die de bescherming van de persoonlijke levenssfeer beogen of de verwerking van medische of andere gegevens reglementeren; deze moeten uiteraard in acht worden genomen.

De vraag of de herkomst van het kind moet worden bekendgemaakt dan wel geheimgehouden, moet niet in het kader van de adoptie worden gesteld. De werkgroep belast met de voorbereiding van de bekrachtiging van het Verdrag heeft derhalve geoordeeld dat zulks een reflectie op ruimere schaal verdient.

Il sera donc désormais possible pour un agent diplomatique ou consulaire de recueillir les consentements à l'adoption d'un enfant dans un pays dont ce dernier a la nationalité et dont le droit ne connaît pas l'institution de l'adoption.

Art. 368-6

Cet article reprend l'article 30 de la Convention. Il y a lieu de le lire avec l'article 361-3 dans la mesure où les données dont il est question ici sont essentiellement celles qui sont contenues dans le rapport relatif à l'enfant, que l'autorité centrale de l'État d'origine doit transmettre à l'autorité centrale de l'État d'accueil.

Le système de la Convention concernant les informations sur les origines de l'enfant est le suivant : l'État d'origine transmet ou pas ces renseignements à l'État d'accueil, selon ce que permet sa législation (article 16, 2). S'il les transmet, l'État d'accueil doit y assurer l'accès de l'enfant dans les conditions permises par sa législation (article 30), de la même manière que lorsqu'il s'agit d'adoptions purement internes. Les « autorités compétentes » sont n'importe quelle autorité qui détient ces renseignements. La pratique de certains États d'établir un nouvel acte de naissance suite à l'adoption ne s'oppose pas, par ailleurs, à la divulgation de l'acte de naissance d'origine, dans la mesure permise par la loi belge, si les autorités belges le possèdent (voyez, pour plus de développements, les commentaires relatifs à l'article 30 de la Convention dans le rapport explicatif, n°s 506 et suivants).

Le but de cette disposition, dans la foulée de la Convention, est de permettre à l'adopté, s'il le désire, de retrouver ses origines ou, s'agissant des données médicales, de permettre un suivi médical adéquat de l'adopté, si sa situation de santé le nécessite. Ce but est précisé dans le texte de la disposition, afin de se conformer au principe de finalité de l'article 5 de la loi du 8 décembre 1992.

Comme cela a déjà été rappelé plus haut, le présent projet n'entend nullement déroger aux dispositions visant à protéger la vie privée et à réglementer le traitement des données médicales ou autres, qui devront naturellement être respectées.

La question de la transparence ou du secret des origines dépasse le cadre de l'adoption. Le groupe de travail chargé de préparer la ratification de la Convention a donc estimé qu'elle devait faire l'objet d'une réflexion à plus large échelle.

Art. 368-7

Deze bepaling neemt artikel 31 van het Verdrag over. Zij strekt ertoe te voorkomen dat persoonsgegevens kunnen worden gebruikt voor min of meer eerlijke doeleinden (reclame, ...). Zij is evenwel voldoende soepel om aan de autoriteiten de mogelijkheid te bieden die gegevens aan te wenden voor statistische doeleinden of om misdrijven op te sporen (wat in overeenstemming is met het Verdrag : zie het toelichtend verslag, n^{rs} 519 en volgende).

Art. 368-8

Luidens artikel 6.2 van het Verdrag kan een federale Staat meer dan een centrale autoriteit aanwijzen en hun taken omschrijven. Deze Staat moet evenwel de centrale autoriteit aanwijzen waaraan alle mededelingen kunnen worden gericht.

Er is beslist de federale centrale autoriteit te belasten met de informatie en met de contacten met de buitenlandse centrale autoriteiten. De buitenlandse autoriteit zal zich dus tot de federale centrale autoriteit wenden met mededelingen bestemd voor de centrale autoriteiten van de gemeenschappen. Deze neemt dan de nodige maatregelen om de gegevens door te sturen.

Met het oog op een doeltreffende controle op de regelmatigheid van de adoptie, moet worden voorkomen dat alle autoriteiten (bijvoorbeeld rechtscolleges, ...) die zijn betrokken bij de vaststelling van de afstamming door adoptie in verspreide slagorde optreden. Teneinde een en ander te centraliseren en te harmoniseren moet luidens dit artikel, iedere Belgische instantie die bevoegd is inzake adoptie en contact wenst op te nemen met een vreemde autoriteit, zulks doen via de federale centrale autoriteit, die de vereiste maatregelen neemt om het contact tot stand te brengen. Iedere Belgische autoriteit die door een vreemde autoriteit wordt gecontacteerd moet de federale centrale autoriteit daarvan in kennis stellen. Zodoende kan bedoelde autoriteit optreden als tussenpersoon tussen de betrokken Belgische en vreemde instanties.

HOOFDSTUK II

Wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek

Art. 3

Krachtens dit artikel wordt het tweede lid van artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek (kennisgeving van het vonnis bij gerechtsbrief binnen acht dagen) aangevuld en geldt het voortaan ook voor adoptie. Een en an-

Art. 368-7

Cette disposition reprend l'article 31 de la Convention. Le but de cette disposition est d'éviter qu'on ne puisse utiliser des données personnelles à des fins plus ou moins avouables (publicité, ...). Elle est toutefois suffisamment souple pour permettre aux autorités de les utiliser à des fins statistiques ou pour rechercher des infractions (ce qui est conforme à la Convention : voyez le rapport explicatif, n°s 519 et suivants).

Art. 368-8

L'article 6.2 de la Convention permet à un État fédéral de désigner plus d'une autorité centrale et de spécifier l'étendue de leurs fonctions. Cet État doit toutefois désigner l'autorité centrale à laquelle toute communication peut être adressée.

Le choix a été fait d'investir l'autorité centrale fédérale des fonctions d'information et de contacts avec les autorités centrales étrangères. Celles-ci lui adresseront donc les communications qu'elles désireront voir aboutir aux autorités centrales communautaires, à charge pour elle de les leur transmettre.

D'autre part, il n'est pas souhaitable, si l'on désire effectuer un contrôle efficace sur la régularité des adoptions, que toutes les autorités (telles les juridictions, ...) qui interviennent dans le processus d'établissement de la filiation adoptive agissent en ordre dispersé. Aussi cet article prévoit-il, afin de centraliser et d'harmoniser les pratiques, que, lorsqu'elle désire prendre contact avec une autorité étrangère, toute autorité belge compétente en matière d'adoption doit passer par l'autorité centrale fédérale. Celle-ci prend alors les mesures nécessaires pour établir ce contact. Inversement, elle doit aviser l'autorité centrale fédérale de ce qu'une autorité étrangère a pris contact avec elle. De cette façon, l'autorité en question pourra intervenir comme intermédiaire entre les autorités belge et étrangère concernées.

CHAPITRE II

Modifications apportées au Code judiciaire

Art. 3

Le présent article complète l'alinéa 2 de l'article 792 du Code judiciaire (notification du jugement par pli judiciaire, dans les huit jours) en y incluant la matière de l'adoption. Une des conséquences de cette formule est

der leidt ertoe dat artikel 1051 van hetzelfde Wetboek waarin is gesteld dat de termijn om beroep aan te tekenen een maand bedraagt vanaf de betekening of de kennisgeving van het vonnis, automatisch wordt toegepast.

Art. 4

Alle procedures inzake adoptie worden thans geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Zoals hierboven reeds is gesteld, voorziet dit ontwerp erin alle burgerrechtelijke aspecten van de adoptie te regelen in het Burgerlijk Wetboek, hetgeen overigens normaal is, en het procedurele aspect in het Gerechtelijk Wetboek te integreren in de vorm van een nieuw hoofdstuk.

Dit hoofdstuk met als opschrift « Hoofdstuk VIII *bis* — Adoptie », dat wordt ingevoegd in Boek IV (« Bijzondere rechtsplegingen ») van Deel IV (« Burgerlijke rechtspleging ») van het wetboek, bestaat uit vijf afdelingen, die hierna worden behandeld.

Voor de interlandelijke adopties in de zin van het ontworpen artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek gelden andere procedurevoorwaarden dan voor de louter binnenlandse adopties die geen interlandelijke overbrenging van een kind onderstellen. Bijgevolg worden die procedures in aparte afdelingen geregeld. De binnenlandse adoptieprocedure vormt evenwel de grondslag aan welke wordt gerefereerd in de afdeling met betrekking tot de procedure houdende interlandelijke adoptie. In laatstgenoemde afdeling worden een aantal bijkomende regels en uitzonderingen behandeld.

Krachtens het Burgerlijk Wetboek geldt de voorwaarde inzake de geschiktheid om te adopteren voor alle adopties. Zulks geldt ook voor de adopteerbaarheid, in de stricte zin van het woord, van het kind (vereiste toestemmingen en andere wettelijke voorwaarden). In het kader van een interlandelijke adoptie is de controle erop evenwel aan meer specifieke regels onderworpen. Die controle is theoretisch, aangezien zijn nog voor de *matching* plaats vindt.

Inzake de binnenlandse adoptie bestaat dus maar een enkele procedure, tijdens welke de rechter de geschiktheid van de adoptant of van de adoptanten nagaat, de adopteerbaarheid van het kind in de strikte betekenis van het woord controleert en daarna, in voorkomend geval, de adoptie uitspreekt.

Met betrekking tot de interlandelijke adoptie is integendeel in drie procedures voorzien. De eerste betreft de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten op te adopteren in het geval dat wellicht het vaakst zal voorkomen, België is Staat van opvang. De tweede strekt ertoe de adopteerbaarheid van het kind in ruime zin te controleren (met andere woorden alle voorwaarden inzake adopteerbaarheid bedoeld in het Verdrag en ook de louter wettelijke voorwaarden) en zulks in het zeldzame geval dat België Staat van herkomst is. De derde

que l'article 1051 du même Code — qui prévoit que le délai d'appel est d'un mois à dater de la signification ou de la notification — s'appliquera automatiquement.

Art. 4

Toutes les procédures en matière d'adoption sont actuellement réglées dans le Code civil. Comme on l'a vu plus haut, le présent projet prévoit de régler tous les aspects civils de la matière dans le Code civil, comme il se doit, et de regrouper dans le Code judiciaire — sous un nouveau chapitre — tout l'aspect procédural.

Ce chapitre, intitulé « Chapitre VIII *bis* — De l'adoption », est inséré dans le Livre IV (« Procédures particulières ») de la Quatrième Partie (« De la procédure civile ») du Code, et se compose de cinq sections commentées ci-dessous.

Les adoptions internationales au sens de l'article 360-2 en projet du Code civil doivent obéir à des conditions procédurales différentes des adoptions purement internes, qui n'impliquent pas le déplacement international d'un enfant. Aussi ces procédures sont-elles réglées dans des sections distinctes. La procédure d'adoption interne forme toutefois la base à laquelle il sera fait référence dans la section relative à la procédure d'adoption internationale, section qui contient un certain nombre de règles supplémentaires ou d'exceptions.

L'aptitude à adopter est une condition imposée par le Code civil pour toute adoption. Il en est de même de l'adoptabilité, au sens strict, de l'enfant (présence des consentements requis et des autres conditions légales). Leur vérification est toutefois soumise, dans le cadre d'une adoption internationale, à des règles plus spécifiques. Elle se fait ici dans l'absolu, étant préalable à la personnalisation du processus adoptif (c'est-à-dire au *matching*).

La procédure d'adoption interne est donc une procédure unique, pendant laquelle le juge vérifiera l'aptitude de l'adoptant ou des adoptants, et l'adoptabilité au sens strict de l'enfant, puis prononcera, le cas échéant, l'adoption.

En matière d'adoption internationale, au contraire, trois procédures distinctes sont prévues. La première est celle qui vise à faire constater l'aptitude à adopter des candidats adoptants, dans l'hypothèse, la plus courante, où la Belgique serait État d'accueil. La seconde a pour but de vérifier l'adoptabilité au sens large (c'est-à-dire toutes les conditions de l'adoptabilité établies par la Convention, en plus des conditions purement légales) de l'enfant, cela dans l'hypothèse, rare, où la Belgique serait État d'origine. La troisième est la procédure

is de eigenlijke adoptieprocedure. Er moet worden onderstreept dat de adoptie zowel in België als in het buitenland kan plaatsvinden. Zelfs in de gevallen waarin de geadopteerde in België verblijft en/of de Belgische nationaliteit heeft, is het krachtens onze wetgeving niet vereist dat de adoptieprocedure in ons land haar beslag krijgt. Het is bijgevolg niet onmogelijk dat een Belgische rechter in het kader van een adoptie enkel te maken heeft met de vaststelling van de geschiktheid om te adopteren of van de adopteerbaarheid, en dat de procedure verder in het buitenland verloopt (in voorkomend geval wordt de definitieve beslissing later voor erkenning voorgesteld).

Afdeling 1

Algemene bepaling

Art. 1231-1

In dit artikel zijn een aantal beginselen opgenomen die van toepassing zijn op de volledige procedure met betrekking tot een adoptie (vaststelling van de geschiktheid om te adopteren of van de adopteerbaarheid, totstandkoming, herziening of herroeping van de adoptie) die verantwoord zijn gelet op het specifieke karakter ervan.

Afdeling 2

Binnenlandse adoptie

Art. 1231-2

Dit artikel beperkt het toepassingsgebied van de afdeling 2. Deze heeft betrekking op de procedure voor de adopties zonder interlandelijke overbrenging van het kind, te weten alle adopties die niet vallen onder het ontworpen artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek.

Onderafdeling 1

Totstandkomen van de adoptie op verzoek van de adoptant of van de adoptanten

Art. 1231-3

De adoptieprocedure wordt voortaan rechtstreeks ingeleid bij wijze van een verzoekschrift op tegenspraak. De adoptieakte wordt afgeschaft.

Section première

Disposition générale

Art. 1231-1

Cet article pose d'emblée un certain nombre de principes applicables à toute procédure relative à une adoption (constatation de l'aptitude à adopter ou de l'adoptabilité, établissement, révision ou révocation de l'adoption), et qui se justifie par la spécificité de la matière.

Section 2

De l'adoption interne

Art. 1231-2

Cet article délimite le champ d'application de la Section 2. Celle-ci règle la procédure des adoptions sans déplacement international d'enfant, soit toutes celles qui ne sont pas visées par l'article 360-2 en projet du Code civil.

Sous-section première

Établissement de l'adoption sur requête de l'adoptant ou des adoptants

Art. 1231-3

La procédure d'adoption est désormais introduite directement par requête contradictoire. L'acte d'adoption est supprimé.

Dit artikel voorziet in de verplichting dat de gewenste vorm van adoptie moet worden aangegeven en die keuze met redenen moet worden omkleed. Dit is in twee opzichten nuttig : enerzijds moeten de adoptanten nadenken over de gevolgen die zij voor hen en de geadopteerde beogen, anderzijds beschikt de rechter zodoende over de gegevens op grond waarvan zij kan oordelen over de *wettige redenen* bedoeld in artikel 344-1 van het Burgerlijk Wetboek. Bovendien moet zij haar beslissing in dat opzicht met redenen omkleden.

Het verzoekschrift moet tevens de voornamen bevatten die de adoptanten in voorkomend geval aan de geadopteerde wensen te geven.

Bij het verzoekschrift moeten bovendien de documenten worden gevoegd die vereist zijn voor het onderzoek van het verzoek en, indien de adoptanten onderworpen waren aan de verplichting de door de gemeenschappen georganiseerde voorbereiding te volgen, het attest waaruit blijkt dat die voorbereiding effectief werd gevolgd.

Art. 1231-4

In dit artikel worden de stukken opgesomd die bij het verzoekschrift moeten worden gevoegd opdat het ontvankelijk zou zijn. Indien een ervan ontbreekt, volstaat het dat de griffier aan de betrokkenen vraagt het dossier te vervolledigen, hetgeen niet mogelijk zou zijn geweest indien zij op straffe van nietigheid waren vereist.

Bij het verzoekschrift moet in elk geval een afschrift worden gevoegd bij de stukken die nodig zijn voor de identificatie van de adoptanten en van de geadopteerde (afschrift van de akte van geboorte verblijfplaats of een daarmee gelijkgesteld document, nationaliteitsbewijs en verklaring betreffende de gewone verblijfplaats).

De griffier geeft kennis aan de afstammelingen van de geadopteerde dat een adoptieprocedure werd ingesteld. Dit moet gebeuren binnen drie dagen na de ontvangst van het verzoekschrift. De kennisgeving moet inzonderheid de belanghebbenden toelaten te vragen hun naam te behouden na de adoptie van hun ascendent, overeenkomstig het ontwerp-artikel 353-6, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Art. 1231-5

Zoals thans reeds het geval is, zendt de griffier het verzoekschrift, zodra het is ingediend, met de bijlagen toe aan de procureur des Konings, zodat deze laatste het onderzoek kan verrichten (zie de artikelen 350, § 3, en 353, § 3, van het Burgerlijk Wetboek). Deze verzending geschiedt binnen acht dagen na ontvangst van het verzoekschrift. Deze termijn alsmede de termijn bepaald in de volgende artikelen strekken ertoe de procedure te bespoedigen, voorzover zulks mogelijk is.

Cet article introduit l'obligation de préciser la sorte d'adoption souhaitée et de justifier ce choix. Cela a une double utilité : d'une part, les adoptants seront ainsi amenés à réfléchir sur les effets qu'ils entendent voir naître entre eux et l'adopté et d'autre part, le juge disposera ainsi des éléments lui permettant d'apprécier les *justes motifs* de l'article 344-1 du Code civil. Il sera en outre tenu de motiver sa décision à cet égard.

La requête devra contenir en outre les prénoms que les adoptants souhaitent, le cas échéant, voir attribuer à l'adopté.

À la requête doivent en outre être annexés les documents nécessaires à l'examen de la demande, et, si les adoptants étaient soumis à l'obligation de suivre la préparation organisée par les communautés, l'attestation selon laquelle cette préparation a effectivement été suivie.

Art. 1231-4

Cet article mentionne les documents nécessaires à la recevabilité de la requête. Si l'un d'entre eux manque, il suffira au greffier de demander aux intéressés de compléter le dossier, ce qui n'aurait pas été possible s'ils avaient été requis à peine de nullité.

Dans tous les cas, la requête doit être accompagnée d'une copie des documents nécessaires à l'identification des adoptants et de l'adopté (copie de l'acte de naissance, ou un document équivalent, certificat de nationalité et attestation de résidence habituelle).

Le greffier avise les descendants de l'adopté du fait qu'une procédure d'adoption est engagée. Cela doit être fait dans les trois jours de la réception de la requête. Cet avis doit notamment permettre aux intéressés de demander à conserver leur nom après l'adoption de leur ascendant, conformément à l'article 353-6, alinéa 2 en projet du Code civil.

Art. 1231-5

Une fois la requête déposée, le greffier la transmet, avec ses annexes au procureur du Roi — comme c'est le cas actuellement — afin que celui-ci procède à l'enquête (voyez les articles 350, § 3, et 353, § 3, du Code civil). Cette transmission se fait dans les huit jours de la réception de la requête. Ce délai et ceux qui sont prévus dans les articles suivants sont de nature à accélérer la procédure, dans la mesure du possible.

Het advies van de vader en van de moeder van de geadopteerde (of van zijn voogd, de toeziende voogd of de vrederechter die de voogdij uitoefent : in deze bepaling is rekening gehouden met de nieuwe regelgeving inzake voogdij) wordt ingewonnen, behalve indien zij hebben verklaard dat zij niet meer bij de procedure betrokken wensen te worden (zie het ontwerp-artikel 348-9). Bovendien wordt het advies ingewonnen van de kinderen ouder dan achttien jaar van de adoptant of van de adoptanten (indien zij jonger zijn dan achttien jaar, van de andere ouder dan de adoptant).

Dit artikel is nieuw met betrekking tot het advies van de bloedverwanten in de opgaande lijn in de tweede graad (de grootouders) van de geadopteerde. Krachtens het huidige artikel 350, § 3, eerste lid, 2°, was dit een absolute verplichting. Die bepaling vloeide voort uit de wens aan de grootouders, ten aanzien van derden die wensen te adopteren, voorrang te verlenen inzake het behoud of het ontstaan van een persoonlijke band met het kind, en zelfs inzake de mogelijkheid om te adopteren. Er is echter gebleken dat die bepaling veel penen in beweging heeft gebracht aangezien zij meer problemen stelde dan oploste. In de praktijk immers wensen (aanstaande) moeders die in een noodtoestand verkeren vaak niet dat hun ouders weten dat zij een kind verwachten of op de wereld hebben gebracht. Zoniet worden zij geconfronteerd met zware sociale en familiale gevolgen. Derhalve doet het risico dat hun familie kennis zou krijgen van het bestaan van hun kind, hen al te vaak toevlucht nemen hetzij tot een vrijwillige zwangerschapsafbreking, hetzij tot een bevalling in de anonimiteit in het buitenland. Teneinde rekening te houden met die moeilijke sociale toestanden bepaalt dit artikel dat de ouders of een van hen zich kunnen verzetten tegen het inwinnen van het advies van de grootouders, zodat wordt gebroken met een automatisme dat ook nu nog bestaat (ten minste in de teksten, want sommige parketten passen bedoelde bepaling niet langer toe als de gevolgen ervan nadelig zijn voor de moeder en het kind). De procureur des Konings moet de ouders dan ook vooraf vragen of zij al dan niet aanvaarden dat dit advies wordt ingewonnen.

Voor het advies van de grootouders wordt bijgevolg in het volgende stelsel voorzien : in het kader van het onderzoek vraagt de procureur des Konings aan de ouders of zij zich al dan niet verzetten tegen het advies van de grootouders. Als zij zich daartegen verzetten wordt dat advies niet gevraagd. De grootouders kunnen echter in het geding tussenkomen als zij weet hebben van het voornemen van adoptie (zie ter zake ook het commentaar bij het ontwerp-artikel 1231-10 van het Gerechtelijk Wetboek, *infra*).

Het principe van het recht van de ouders om te vragen dat het advies van de grootouders niet wordt ingewonnen moet worden beklemtoond; de rechter die ondanks de weigering van de ouders toch beslist deze te

L'avis des père et mère de l'adopté (ou de son tuteur, subrogé tuteur et du juge de paix tutélaire : la disposition tient compte des nouvelles règles en matière de tutelle) est recueilli, sauf s'ils ont déclaré ne plus vouloir intervenir dans la procédure (voyez l'article 348-9 en projet du Code civil, ci-dessus). Est aussi recueilli l'avis des enfants de plus de dix-huit ans du ou des adoptants (et s'ils ont moins de dix-huit ans, celui de l'autre auteur que l'adoptant).

L'article innove en ce qui concerne le recueil de l'avis des ascendants au deuxième degré (les grands-parents) de l'adopté. L'actuel article 350, § 3, alinéa 1er, 2°, en faisait une obligation absolue. Cette disposition procédait du désir d'accorder aux grands-parents une priorité, par rapport aux tiers désireux d'adopter, quant au maintien ou à l'établissement de relations personnelles avec l'enfant, ou même quant à la possibilité de l'adopter. Il s'est toutefois avéré qu'elle posait plus de problèmes qu'elle n'en résolvait. Dans la pratique en effet, il arrive régulièrement que des (futurs) mères en détresse souhaitent que leurs parents ignorent qu'elles attendent ou ont mis au monde un enfant. Le contraire entraîne pour elles de graves conséquences sociales et familiales. Aussi le risque que leur famille apprenne l'existence de leur enfant les pousse-t-il trop souvent à recourir soit à l'interruption volontaire de grossesse, soit à un accouchement dans l'anonymat à l'étranger. Afin de prendre en compte ces situations sociales difficiles, le présent article prévoit la possibilité pour les parents ou l'un d'eux de s'opposer au recueil de l'avis des grands-parents, rompant ainsi avec l'automatisme de leur consultation qui prévaut encore aujourd'hui (dans les textes à tout le moins, puisque certains parquets n'appliquent pas la disposition en question lorsque les conséquences s'en avéreraient préjudiciables à la mère et à l'enfant). Il convient donc que le procureur du Roi demande préalablement aux parents s'ils acceptent ou non le recueil de cet avis.

Le système, s'agissant de l'avis des grands-parents est donc le suivant : dans le cadre de l'enquête, le procureur du Roi demandera aux parents s'ils s'opposent ou non au recueil de l'avis des grands-parents. Dans l'affirmative, cet avis ne sera pas recueilli. Les grands-parents pourront toutefois intervenir à la cause s'ils ont connaissance du projet d'adoption (voyez aussi le commentaire de l'article 1231-10 en projet du Code judiciaire, ci-après).

Le principe du droit pour les parents de demander que l'avis des grands-parents ne soit pas recueilli est affirmé avec force; aussi, si le juge décide, malgré un refus des parents, de les entendre sur base de l'arti-

horen op grond van artikel 1231-10, 5°, moet hiertoe dan ook uitzonderlijke redenen hebben. Het is hoe dan ook belangrijk dat de rechter aan dat aspect veel aandacht schenkt en dat zijn beslissing om de grootouders al dan niet te horen doordacht is. De beslissing om systematisch het advies te vragen van de grootouders is, zoals supra gesteld, hoofdzakelijk ingegeven door de wens rekening te houden met de moeders die in een noodtoestand verkeren. In andere gevallen, waarin geen sprake is van een noodtoestand, zouden de grootouders onverantwoorde schade kunnen lijden. Bijvoorbeeld in geval van de volle adoptie van een kind door de nieuwe echtgenoot van of door de persoon waarmee een van de ouders samenwoont, als de andere ouder is overleden. Een dergelijke adoptie zou inderdaad kunnen leiden tot de verbreking van alle banden met de familie van laatstgenoemde ouder. De overlevende ouder zou zich kunnen verzetten tegen het inwinnen van het advies van de grootouders teneinde hen te beledigen. In dat geval is het raadzaam dat de rechter hun advies inwint.

Dit artikel voorziet tevens dat het advies moet worden ingewonnen van de persoon die het kind heeft opgevangen teneinde het te onderhouden en op te voeden in de plaats van de vader en de moeder (4°). Het gaat hier vooral om de personen bedoeld in de artikelen 370*bis* (verlatenverklaring) en 370*ter* (overdracht van ouderlijk gezag) van het Burgerlijk Wetboek, die werden opgeheven bij de wet van 7 mei 1999 tot afschaffing van de verlatenverklaring en van de overdracht van het ouderlijk gezag.

Die persoon heeft immers nauwe affectieve en sociale banden met het kind en het zou onvoorstelbaar zijn indien hij zijn mening niet kenbaar zou mogen maken. De persoon aan wie het ouderlijk gezag is overgedragen, beschikt evenwel niet meer over het recht toe te stemmen in de adoptie, hetgeen het geval was onder het oude artikel 370*quater* van het Burgerlijk Wetboek, maar kan alleen nog advies uitbrengen. Aangezien adoptie als belangrijkste gevolg heeft (wanneer het om volle adoptie gaat) dat een juridische band van afstamming in de plaats wordt gesteld van een andere, moeten de personen ten aanzien van wie die band is vastgesteld, daarin toestemmen, zelfs indien zij het ouderlijk gezag over het kind niet uitoefenen. Nu de oorspronkelijke ouders van het kind opnieuw op de eerste plaats komen door de opheffing van artikel 370*quater*, maakt het ontwerp het voortaan uitdrukkelijk mogelijk dat de persoon die met het ouderlijk gezag is bekleed zijn mening kenbaar maakt. Gelet op de belangrijke rol die hij speelt moest hem de mogelijkheid worden gegeven om zijn mening kenbaar te maken.

Tot slot moet overeenkomstig dit artikel het advies worden ingewonnen van eenieder van wie de toestemming in de adoptie vereist is en die geweigerd heeft zulks

cle 1231-10, 5°, il faudra qu'il y ait pour cela des raisons exceptionnelles. En tout état de cause, il importe que le juge soit particulièrement attentif à ce point et que sa décision d'entendre ou de ne pas entendre les grands-parents soit mûrement réfléchie. En effet, la suppression du recueil systématique de l'avis des grands-parents est essentiellement motivée, comme on l'a vu plus haut, par la volonté d'offrir une issue à des mères en situation de détresse. Dans d'autres cas, où il ne serait pas question de détresse, les grands-parents pourraient subir un préjudice injustifié. On songe ici par exemple à l'hypothèse de l'adoption plénière d'un enfant par le nouveau conjoint ou cohabitant d'un de ses auteurs, alors que l'autre serait décédé. Une telle adoption aurait pour effet de rompre tout lien avec la famille de ce dernier. Le parent survivant pourrait s'opposer au recueil de l'avis des grands-parents dans un but vexatoire. Dans ce cas, il serait indiqué que le juge procède à leur audition.

Le présent article prévoit encore l'expression de l'avis de la personne qui a recueilli l'enfant pour en assurer l'entretien et l'éducation en lieu et place des père et mère (4°). On vise ici au premier chef les personnes anciennement visées par les articles 370*bis* (déclaration d'abandon) et 370*ter* (transfert de l'autorité parentale) du Code civil, lesquels ont été abrogés par la loi du 7 mai 1999 abrogeant la déclaration d'abandon et le transfert de l'autorité parentale.

Cette personne a en effet tissé des liens affectifs et sociaux très étroits avec l'enfant et il serait invraisemblable de ne pas lui permettre de se faire entendre. Cependant, la personne à qui l'autorité parentale a été transférée ne dispose plus, comme c'était le cas sous l'ancien article 370*quater*, du droit de consentir à l'adoption, mais seulement d'émettre son avis. L'adoption étant une institution dont l'effet principal (s'agissant de l'adoption plénière) est de substituer un lien juridique de filiation à un autre, c'est aux personnes à l'égard desquelles ce lien est établi d'y consentir, même si elles n'exercent pas l'autorité parentale sur l'enfant. Si les parents d'origine de l'enfant ont été replacés au premier plan par l'abrogation de l'article 370*quater*, le présent projet permet désormais expressément à la personne investie de l'autorité parentale d'émettre son opinion. Il convenait en effet, eu égard à l'importance du rôle qu'elle joue, de lui donner la possibilité de faire valoir ses arguments.

Enfin, cet article prévoit que l'avis de toute personne dont le consentement à l'adoption était requis et qui l'a refusé doit être recueilli. Il importe en effet d'entendre,

te doen. Het is immers van belang dat reeds in de fase van het onderzoek de redenen van deze persoon om te weigeren, gekend zijn.

De praktijk heeft aangetoond dat het onderzoek bij gebrek aan tijd, middelen of gepaste opleiding vaak wordt verricht door personen die weliswaar van goede wil zijn maar de sociale en emotionele aspecten van een dergelijke procedure niet aankunnen. Derhalve is bepaald dat aan de parketten richtlijnen moeten worden bezorgd teneinde, in de mate van het mogelijke, de personen belast met het onderzoek daartoe de nodige opleiding te geven.

Indien bij een interlandelijke adoptie alle procedurele voorwaarden werden nageleefd, is het uiteraard niet nodig alle oorspronkelijke familieleden te horen. Zulks zal trouwens in de praktijk in de meeste gevallen onmogelijk zijn.

Art. 1231-6

Dit artikel moet samen worden gelezen met het ontworpen artikel 346-2 van het Burgerlijk Wetboek, waarin is gesteld dat de geschiktheid om te adopteren wordt beoordeeld op grond van een maatschappelijk onderzoek bevolen door de rechter.

In geval van endofamiliale adoptie (in de zin van het ontwerp-artikel 346-2 van het Burgerlijk Wetboek), is geen maatschappelijk onderzoek vereist. De rechter kan niettemin ook in dit geval een maatschappelijk onderzoek bevelen wanneer hij het nuttig acht.

Voor adoptie van een persoon die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt is geen maatschappelijk onderzoek vereist (in dat geval is er immers geen voorwaarde van geschiktheid).

Art. 1231-7

Het openbaar ministerie beschikt over een termijn van twee maanden om het onderzoek te verrichten. Het maatschappelijk onderzoek moet binnen dezelfde termijn worden uitgevoerd. Enkel het tijdstip waarop met beide onderzoeken wordt gestart verschilt.

Art. 1231-8

Daarna worden de adoptant, de adoptanten en de geadopteerde (als zijn toestemming vereist is) opgeroepen om kennis te nemen van de verslagen van het openbaar ministerie, alsmede van het maatschappelijk onderzoek.

dès le stade de l'enquête, les motifs que cette personne avance à l'appui de son refus de consentement.

La pratique a démontré que, faute de temps, de moyens ou de formation adéquate, l'enquête est souvent réalisée par des personnes, de bonne volonté certes, qui ne sont pas à même de rencontrer tout l'aspect social et émotionnel d'une telle procédure. Aussi est-il prévu d'adresser aux parquets des instructions afin que, dans la mesure du possible, les personnes chargées de l'enquête soient formées à ce type de tâches.

En cas d'adoption internationale, si les conditions procédurales prévues ont été remplies, il n'est bien sûr pas nécessaire de procéder à l'audition de tous les membres de la famille d'origine. Cela s'avérerait d'ailleurs, en pratique, impossible dans la majorité des cas.

Art. 1231-6

Cet article doit se lire en rapport avec l'article 346-2 en projet du Code civil, qui stipule que l'aptitude à adopter est appréciée sur la base d'une enquête sociale ordonnée par le juge.

En cas d'adoption endofamiliale (c'est-à-dire au sens de l'article 346-2, alinéa 4 en projet du Code civil), une enquête sociale n'est pas obligatoire. Le juge pourra cependant, même dans ce cas, ordonner une enquête sociale s'il l'estime nécessaire.

Pour l'adoption d'une personne de plus de dix-huit ans, une enquête sociale n'est pas requise (dans ce cas, en effet, il n'y a pas de condition d'aptitude).

Art. 1231-7

Le ministère public dispose d'un délai de deux mois pour procéder à l'enquête. L'enquête sociale doit être réalisée dans le même délai. Seuls diffèrent les points de départ de ces délais.

Art. 1231-8

L'adoptant ou les adoptants, et l'adopté (lorsque son consentement est requis) sont ensuite convoqués pour prendre connaissance des rapports du ministère public et de l'enquête sociale.

Art. 1231-9

Teneinde de procedure te bespoedigen, beschikt de rechter krachtens dit artikel over een termijn van een maand om voor de zaak een zittingsdag vast te stellen. Die termijn gaat in na verloop van de termijn van 15 dagen waarover de adoptanten en de geadopteerde beschikken om de kennis te nemen van de verslagen.

Art. 1231-10

Dit artikel geeft een opsomming van de personen die door de rechter worden gehoord : het betreft de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, eenieder van wie de toestemming vereist is (of zijn vertegenwoordiger bij toepassing van artikel 348-9) (het betreft hier dus eveneens de geadopteerde van twaalf jaar en ouder), de geadopteerde van minder dan twaalf jaar oud, alsmede eenieder van wie het advies inzake de adoptie ongunstig was.

Twee bepalingen hebben betrekking op het horen van minderjarigen in het kader van gedingen die hen betreffen : artikel 56*bis* van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en artikel 931 (derde tot zevende lid) van het Gerechtelijk Wetboek.

Sommigen hebben het gebrek aan eenvormigheid in die artikelen reeds betreurd (*verplichting* om de persoon die minstens de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt, op te roepen in het ene geval, *mogelijkheid* om een minderjarige die over het vereiste onderscheidingsvermogen beschikt, op zijn verzoek of bij beslissing van de rechter te horen in het andere geval). Die verschillen, die in de praktijk tot problemen leiden, en het feit dat de adoptie zulkdanig belangrijke gevolgen heeft voor het leven van een kind dat het horen ervan zeer nauwkeurig moet worden geregeld, hebben de stellers van dit ontwerp ertoe aangezet ter zake in nieuwe bepalingen te voorzien. De 2° (onrechtstreeks) en 3° van dit artikel regelen wanneer het kind moet worden opgeroepen om te worden gehoord. Zo zal een kind dat de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt altijd worden opgeroepen (voor de rechter een verplichting die verwant is met de verplichting in voornoemd artikel 56*bis*). Ingeval het kind de leeftijd van twaalf jaar niet heeft bereikt, gelast de rechter een onderzoek waaruit moet blijken dat het in staat is zijn mening over adoptie te kennen te geven. Als zulks blijkt, *moet* het kind worden opgeroepen. In het tegenovergestelde geval *kan* het kind aan de rechter vragen hem op te roepen. Ingeval het kind daarom verzoekt, *moet* de rechter het kind oproepen en zelf oordelen of het kind in staat is zijn mening te kennen te geven. Wanneer de rechter oordeelt dat hij daartoe in staat is, hoort hij het kind over de voorgenenomen adoptie. Het oordeel terzake van de rechter is niet vatbaar voor beroep.

Art. 1231-9

Afin d'accélérer la procédure, cet article octroie au juge un délai d'un mois pour fixer l'affaire. Ce délai commence à courir à l'expiration du délai de 15 jours dont les adoptants et l'adopté disposent pour prendre connaissance des rapports.

Art. 1231-10

Cet article énumère les personnes que le juge entend : il s'agit de la personne ou des personnes désireuses d'adopter, de toute personne dont le consentement est requis (ou de son représentant, en cas d'application de l'article 348-9) (on vise donc également ici l'adopté âgé de douze ans et plus), de l'adopté âgé de moins de douze ans, et de toute personne dont l'avis était défavorable à l'adoption.

L'audition des mineurs dans les procédures qui les concernent fait déjà actuellement l'objet de deux dispositions : l'article 56*bis* de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse et l'article 931 (alinéas 3 à 7) du Code judiciaire.

Certains ont cependant déjà regretté le manque d'uniformité de ces articles (*obligation* pour le tribunal de convoquer le mineur *âgé de douze ans au moins* dans l'un, *possibilité* d'entendre le mineur *capable de discernement*, à sa demande ou sur décision du juge, dans l'autre; ...). Ces différences, qui entraînent des difficultés dans la pratique, et le fait que l'adoption a des conséquences tellement importantes sur la vie d'un enfant qu'il importe de régler très précisément la question de son audition, ont conduit les rédacteurs du présent projet à élaborer des dispositions nouvelles en la matière. Les 2° (indirectement) et 3° de cet article déterminent quand il y a lieu de convoquer l'enfant aux fins d'audition (l'audition proprement dite étant abordée dans l'article suivant). Ainsi, l'adopté âgé de douze ans au moins sera toujours convoqué (il s'agit d'une obligation pour le juge, qui s'apparente à celle de l'article 56*bis* précité). S'il a moins de douze ans, le juge ordonnera une enquête pour déterminer s'il est en état d'exprimer son avis sur l'adoption. Si le résultat de l'enquête est affirmatif sur ce point, l'enfant *devra* être convoqué. Dans le cas contraire, l'enfant *peut* demander au juge de le convoquer. Si l'enfant fait cette demande, le juge *doit* le convoquer pour juger lui-même de la capacité de l'enfant à exprimer son avis. S'il l'en estime capable, le juge entend alors l'enfant sur le projet d'adoption. L'appréciation par le juge de la capacité de l'enfant n'est pas susceptible d'appel.

De rechter kan bovendien alle personen horen van hij dit nuttig acht. Het is derhalve mogelijk de grootouders te horen, zelfs indien de moeder of de vader zich verzetten tegen het inwinnen van hun advies in het kader van het onderzoek, wanneer de rechter dit nuttig acht (bijvoorbeeld wanneer er persoonlijke betrekkingen zijn geweest tussen de grootouders en het kind). Het is bijgevolg aan de rechter om te oordelen of zulks relevant is gelet op het belang van het kind. Het is evident dat de rechter in dit geval met de grootste omzichtigheid te werk moet gaan (zie terzake het advies van de grootouders, bespreking van artikel 1231-5).

De rechter zou uitzonderlijk ook kunnen beslissen op grond van 5° een persoon te horen die overeenkomstig artikel 348-9 een derde heeft aangesteld om hem te vertegenwoordigen in de procedure. Dit zou het geval kunnen zijn wanneer de rechter oordeelt dat betrokkene niet uit vrije wil, maar onder druk heeft afgezien van zijn tussenkomst in de procedure (bijvoorbeeld als tegenpresentie bij een betwiste echtscheiding).

Als regel geldt dat de betrokkenen persoonlijk verschijnen. Dat kan ook niet anders in een aangelegenheid waarin zoveel persoonlijke belangen op het spel staan. In bepaalde gevallen zou een te grote strengheid zich kunnen keren tegen degenen van wie de bescherming wordt beoogd. Op grond van dit artikel kan de rechter derhalve in *uitzonderlijke omstandigheden* toestaan dat de betrokkenen door een *bijzonder* gemachtigde, een advocaat of een notaris worden vertegenwoordigd. Betrokkenen kunnen zich aldus wenden tot beroepsbeoefenaars van het recht, dan wel om het even welke derde ermee belasten in hun plaats te verschijnen.

Art. 1231-11

Dit artikel regelt de modaliteiten van het horen van de minderjarige geadopteerde, zowel van het kind dat de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt als van dit dat minder dan twaalf jaar oud is.

Wanneer het verschijnt kan het kind weigeren te worden gehoord.

Het kind wordt alleen gehoord (uitgezonderd de griffier en in voorkomend geval een tolk). Van het onderhoud wordt een *verslag* opgesteld in de plaats van een *proces-verbaal*. Het kind kan gebruik maken van woorden die, als zij letterlijk (in dat geval in een proces-verbaal) zouden worden overgeschreven of zonder kritische geest door de ouders of de adoptanten zouden worden gelezen, zich tegen het kind zouden kunnen keren. Bovendien kan het kind zich uitdrukken door middel van niet-verbale expressie die, hoewel zij buitengewoon eloquent kan zijn, niet in een proces-verbaal kan worden opgenomen (in verband met de problematiek van het horen van het kind, zie Chr. MAES, « Rechten van

Le juge peut en outre procéder à l'audition de toute autre personne qu'il estime utile d'entendre. L'audition des grands-parents est donc possible si le juge l'estime utile (par exemple lorsqu'il y a eu relations personnelles entre ceux-ci et l'enfant), et cela malgré une éventuelle opposition — de la part de la mère ou du père — au recueil de leur avis dans le cadre de l'enquête. On laisse donc au juge le soin de décider de la pertinence de cette consultation au regard de l'intérêt de l'enfant. Il est évident que la plus grande prudence est de mise ici de sa part (voyez, à propos de l'avis des grands-parents, le commentaire de l'article 1231-5 en projet).

À titre exceptionnel, le juge pourrait encore, sur base du 5°, décider de procéder à l'audition d'une personne qui, conformément à l'article 348-9, aurait désigné un tiers chargé de la représenter dans la procédure. Il pourrait en être ainsi si le juge estime que la renonciation à intervenir dans la procédure ne correspond pas à la volonté réelle de l'intéressé mais a été obtenue sous la pression (comme contrepartie dans le cadre d'un divorce contentieux, par exemple).

La comparution personnelle des intéressés est la règle. Il ne peut en être autrement en cette matière où tant d'intérêts personnels sont en jeu. Dans certains cas, une trop grande rigidité pourrait desservir ceux qu'elle est censée protéger. L'article permet donc au juge d'autoriser, dans des *circonstances exceptionnelles*, la représentation par un mandataire *spécial*, un avocat ou un notaire. Les intéressés ont ainsi le choix de s'adresser soit à un de ces professionnels du droit, soit à un tiers quelconque qu'ils chargeront de comparaître en leur lieu et place.

Art. 1231-11

Cet article détermine les modalités selon lesquelles aura lieu l'audition de l'adopté mineur, qu'il ait plus ou moins de douze ans.

L'enfant peut, lorsqu'il comparaît, renoncer à être entendu.

L'enfant est entendu seul (exception faite du greffier et, si nécessaire, d'un interprète). Un *compte-rendu* de son audition est établi. Ce terme est choisi à dessein, en lieu et place de celui de *procès-verbal*. Un enfant peut en effet employer des termes qui, s'il sont retranscrits littéralement (ce qui serait le cas dans un procès-verbal) ou lus sans esprit critique par ses parents ou les adoptants, pourraient se retourner contre lui. De plus, il peut s'exprimer par le langage non verbal qui, bien qu'extrêmement éloquent, ne peut être traduit dans un procès-verbal (sur la problématique de l'audition de l'enfant, voyez Chr. MAES, « Rechten van het kind, Belang(en)-rijk » in « Personen- en Familierecht, Gezin

het kind, Belang(en)-rijk » in « Personen- en Familierecht, Gezin en recht in een Postmoderne Samenleving », Mys & Breesch, Gent, 1994, blz. 377; ID., « Wie niet horen wil, moet voelen ? », *R.W.*, 1995-1996, 1321).

Het horen strekt ertoe de mening te kennen van het kind dat men wenst te adopteren, niet alleen over de adoptie zelf maar ook over alle gevolgen ervan (het ontstaan van een afstammingsband, wijziging van naam, voornaam, het verbreken van de band met de oorspronkelijke familie, ...).

Art. 1231-12

Bepaalde personen kunnen bijzonder belang erbij hebben in de procedure op te treden. Er wordt hen dan ook de mogelijkheid geboden zulks bij gewone akte te doen.

Die personen zijn diegenen van wie het advies moet worden ingewonnen tijdens het onderzoek.

Art. 1231-13

Naar luid van artikel 1231-3, derde lid, moet de keuze tussen gewone adoptie en volle adoptie in het inleidend verzoekschrift worden verantwoord. Krachtens dit artikel moet de rechter waarborgen dat die keuze met kennis van zaken is gemaakt. Hij moet zijn beslissing om de adoptie uit te spreken of te weigeren dan ook rechtvaardigen in het licht van die keuze.

Hij zal bovendien rekening houden met alle aanwezige belangen en nieuwe gebeurtenissen of wijzigingen in de toestand van de partijen (zo kan de toestemming zijn ingetrokken, kunnen de personen die wensen te adopteren of een van hen strafrechtelijk vervolgd worden voor ernstige feiten, enz.).

De rechter moet een minimumtermijn van zes maanden in acht nemen alvorens uitspraak te doen. Een verlenging van deze termijn ten opzichte van die bepaald in het huidige artikel 350, § 4, tweede lid, is verantwoord op grond van het gegeven dat de rechtsplegingen hoe dan ook verscheidene maanden in beslag nemen. Er is overigens meer dan eens onderstreept dat de vereiste onderzoeken met de nodige ernst moeten worden verricht. De nieuwe termijn vormt in dit verband een waarborg. Bovendien kunnen op die wijze gewoonlijk de omstandigheden van de plaatsing van het kind bij de kandidaat-adoptieouders worden geëvalueerd, alsmede de goede inpassing in hun gezin.

Art. 1231-14

Op grond van het huidige artikel 369, § 2, van het Burgerlijk Wetboek kan aan de rechter worden gevraagd

en recht in een Postmoderne Samenleving », Mys & Breesch, Gent, 1994, p. 377; ID., « Wie niet horen wil, moet voelen ? », *R.W.*, 1995-1996, 1321).

L'audition vise à connaître l'opinion de l'enfant que l'on désire adopter, non seulement sur l'adoption elle-même, mais aussi sur tous ses effets (création d'un lien de parenté, changement de nom, de prénom, rupture des liens avec la famille d'origine, ...).

Art. 1231-12

Certaines personnes peuvent avoir un intérêt particulier à intervenir dans la procédure. La possibilité leur est donc offerte d'intervenir à la cause par simple acte.

Ces personnes sont celles dont l'avis doit être recueilli au cours de l'enquête.

Art. 1231-13

L'article 1231-3, alinéa 3 imposait de justifier dans la requête introductive d'instance, le choix entre adoption simple et adoption plénière. Le présent article prévoit l'obligation pour le juge de s'assurer que ce choix a été fait en connaissance de cause. Le juge devra donc justifier par rapport aussi à ce choix sa décision de prononcer l'adoption ou de la refuser.

Il tiendra compte en outre de tous les intérêts en présence et d'événements nouveaux ou de modifications survenues dans la situation des parties (il se pourrait ainsi que des consentements aient été retirés, que les personnes désireuses d'adopter ou l'une d'elles fassent l'objet de poursuites pénales pour faits graves, etc.).

Un délai minimum de six mois est imposé au juge avant de rendre sa décision. L'augmentation de ce délai par rapport à celui que prévoit l'actuel article 350, § 4, alinéa 2, se justifie par le fait qu'en pratique, les procédures prennent de toute façon plusieurs mois. On a par ailleurs insisté à plusieurs reprises sur la nécessité de procéder avec un grand sérieux aux enquêtes et recherches nécessaires. Ce délai est de nature à garantir ce sérieux. Il permet en outre, en général, d'évaluer les circonstances du placement de l'enfant chez ses futurs parents adoptifs et sa bonne intégration dans leur famille.

Art. 1231-14

L'actuel article 369, § 2, du Code civil permet, avant que l'adoption plénière soit prononcée ou homologuée,

dat een volle adoptie voor de uitspraak of de homologatie ervan in een gewone adoptie wordt omgezet. Dit artikel strekt ertoe die mogelijkheid te handhaven, waarbij tevens in het omgekeerde geval wordt voorzien.

Door deze bepaling wordt de betrokkenen derhalve een rechtspleging bespaard. Het is evenwel niet de bedoeling aldus de normale procedure te omzeilen en de vereiste toestemmingen niet in te winnen. Het is integendeel onontbeerlijk dat eenieder die in het oorspronkelijk verzoek tot adoptie heeft toegestemd, ook het verzoek tot omzetting steunt. De rechter moet de personen bedoeld in artikel 1231-10 dan ook opnieuw horen en hun beslissing inzake de omzetting verantwoorden.

Art. 1231-15

Het vonnis dat de adoptie uitspreekt moet een bepaald aantal vermeldingen bevatten. In dit artikel zijn hoofdzakelijk de vermeldingen overgenomen die reeds in artikel 350, § 4, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek zijn opgesomd (tenzij dat de datum waarop de akte is opgemaakt vervangen is door de datum van de neerlegging van het verzoekschrift). Het soort van adoptie waarop het vonnis betrekking heeft wordt eraan toegevoegd.

Overeenkomstig het artikel geschiedt de betekening door de griffier bij gerechtsbrief aan de adoptanten en aan eenieder van wie de toestemming vereist is, alsmede aan het openbaar ministerie (artikel 792, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek).

Art. 1231-16

In dit artikel wordt in wezen het bepaalde in het huidige artikel 351 overgenomen.

Beroep wordt ingesteld bij de jeugdrechtbank (zie *infra*). Als de geadopteerde minder dan twaalf jaar oud is, wordt hij vertegenwoordigd door de personen van wie de toestemming in de adoptie vereist is.

Art. 1231-17

Dit artikel bevat een bepaling die overeenstemt met de vorige bepaling en in dit geval betrekking heeft op de mogelijkheid tot voorziening in cassatie.

Art. 1231-18

Het is niet denkbaar dat een beslissing inzake adoptie voorlopig ten uitvoer wordt gelegd. In dit artikel wordt dan ook bepaald dat de termijnen om hoger beroep in te

de demander au juge qu'elle soit transformée en adoption simple. Le présent article tend à maintenir cette possibilité tout en permettant l'hypothèse inverse.

Cette disposition permet donc de faire l'économie d'une procédure. Toutefois, il ne s'agit pas de court-circuiter par ce biais la procédure normale en se passant des consentements nécessaires. Il est au contraire indispensable que tous ceux qui ont consenti à l'adoption demandée initialement appuient cette demande. Le juge devra donc à nouveau procéder à l'audition des personnes visées à l'article 1231-10 et devra par ailleurs justifier sa décision sur la conversion.

Art. 1231-15

Le jugement d'adoption doit contenir un certain nombre de mentions. Cet article reprend pour l'essentiel les mentions que prévoit déjà l'article 350, § 4, alinéa 1er, du Code civil (si ce n'est qu'il remplace la date de l'établissement de l'acte par celle du dépôt de la requête), et y ajoute le type d'adoption qui fait l'objet du jugement.

L'article prévoit en outre la notification, sous pli judiciaire, par le greffier aux adoptants et à toute personne dont le consentement était requis, ainsi qu'au ministère public (article 792, alinéa 2, du Code judiciaire).

Art. 1231-16

Cet article reprend pour l'essentiel les dispositions de l'actuel article 351.

L'appel est porté devant le tribunal de la jeunesse (voyez *infra*). Si l'adopté a moins de douze ans, il sera représenté par une des personnes dont le consentement à l'adoption est requis.

Art. 1231-17

Cet article prévoit une disposition comparable au précédent, qui porte cette fois sur la possibilité d'un pourvoi en cassation.

Art. 1231-18

L'exécution provisoire d'une décision ne saurait se concevoir en matière d'adoption. Le présent article précise donc que les délais pour faire appel ou se

stellen of zich in cassatie te voorzien, alsmede het hoger beroep en de voorziening in cassatie zelf opschortende kracht hebben.

Het tweede lid neemt *mutatis mutandis* het huidige artikel 352, § 2, van het Burgerlijk Wetboek over.

Art. 1231-19

Krachtens dit artikel moet het beschikkend gedeelte van het vonnis waarbij de adoptie wordt uitgesproken met het oog op de overschrijving ervan aan de ambtenaar van de burgerlijke stand worden toegezonden. Voortaan is de griffier en niet meer het openbaar ministerie, zoals in het huidige artikel 354, § 2, van het Burgerlijk Wetboek is bepaald, belast met die toezending. Het optreden van dit laatste is in dit stadium van de procedure niet meer gewettigd. De griffier is overigens het best geplaatst om te weten wanneer de beslissing in kracht van gewijsde is getreden. De kennisgeving van het vonnis door de griffier aan de ambtenaar van de burgerlijke stand geldt bovendien thans ook inzake echtscheiding (artikelen 1275, § 2, en 1303 van het Gerechtelijk Wetboek).

De territoriale bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand wordt geregeld in een afzonderlijk artikel van het Burgerlijk Wetboek (368-1) en niet meer in een procedurele bepaling.

Vervolgens zendt de ambtenaar van de burgerlijke stand een afschrift van de akte van overschrijving toe aan de griffier en opnieuw bij wijze van informatie, aan de federale centrale autoriteit. Deze stelt op haar beurt de centrale autoriteiten van de gemeenschappen ervan in kennis.

Art. 1231-20

Dit artikel neemt in hoofdzaak het huidige artikel 355, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek over en behoeft geen bijzonder commentaar. De meerderjarige geadopteerde handelt persoonlijk; de minderjarige geadopteerde handelt door tussenkomst van zijn wettelijke vertegenwoordiger of, bij tegenstrijd van belangen, door middel van een voogd *ad hoc*, aangewezen door de rechter (artikel 378 van het Burgerlijk Wetboek).

Art. 1231-21

Dit artikel neemt het huidige artikel 356, §§ 2 en 3, van het Burgerlijk Wetboek over, met dit verschil dat de geadopteerde achttien jaar oud moet zijn om een verzoek tot herroeping van het gewijsde in te dienen.

pourvoir en cassation ainsi que l'appel et le pourvoi sont suspensifs.

L'alinéa 2 reprend, *mutatis mutandis*, l'actuel article 352, § 2, du Code civil.

Art. 1231-19

Cet article prévoit la communication à l'officier de l'état civil — pour transcription — du dispositif du jugement prononçant l'adoption. C'est désormais le greffier, et plus le ministère public comme dans l'actuel article 354, § 2, du Code civil, qui est chargé de la transmission. L'intervention de ce dernier à ce stade de la procédure ne se justifie en effet plus. C'est par ailleurs le greffier qui est le mieux à même de savoir quand la décision sera passée en force de chose jugée. La communication du jugement par le greffier à l'officier de l'état civil est d'ailleurs la solution désormais retenue en matière de divorce (voyez les articles 1275, § 2, et 1303 du Code judiciaire).

La compétence territoriale de l'officier de l'état civil est réglée dans un article particulier du Code civil (368-1) et plus dans une disposition de procédure.

Une copie de l'acte de transcription est ensuite adressée par l'officier de l'état civil au greffier et, à nouveau dans un but d'information, à l'autorité centrale fédérale. Celle-ci en avise à son tour les autorités centrales communautaires.

Art. 1231-20

Cet article reprend en substance l'actuel article 355, alinéa 1er, du Code civil et n'appelle aucun commentaire particulier. L'adopté majeur agira personnellement; l'adopté mineur agira par l'intermédiaire de son représentant légal ou, en cas d'opposition d'intérêts entre ces derniers, par le biais d'un tuteur *ad hoc* désigné par le juge (voyez l'article 378 du Code civil).

Art. 1231-21

Cet article reprend l'actuel article 356, §§ 2 et 3, du Code civil, à cette différence près que l'adopté doit avoir dix-huit ans pour introduire la requête civile.

Art. 1231-22

Dit artikel neemt *mutatis mutandis* het huidige artikel 356, § 4, van het Burgerlijk Wetboek over.

Art. 1231-23

Krachtens de ontwerp-artikelen 347-3 en 359-2 van het Burgerlijk Wetboek (zie *supra* de bespreking van die artikelen) kan een gewone adoptie worden omgezet in een volle adoptie. Het gaat hier meer bepaald om een nieuwe adoptie door dezelfde persoon of personen. In dit artikel wordt dan ook logischerwijze bepaald dat de regels inzake de totstandkoming van de adoptie op dergelijke procedures van toepassing zijn.

Onderafdeling 2

*Totstandkomen van de adoptie op
verzoek van het openbaar ministerie*

Art. 1231-24

Alleen de procureur des Konings kan een verzoek indienen dat erop is gericht een nieuwe adoptie te doen uitspreken bij het leven van de eerste adoptant of adoptanten (ontworpen artikelen 347-1, 3°, en 347-2, 3°, van het Burgerlijk Wetboek, *supra*). Hij kan ook, zoals de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, een verzoek tot adoptie indienen wanneer een van de personen die in de adoptie moeten toestemmen, weigert dit te doen (ontworpen artikel 348-11 van het Burgerlijk Wetboek *supra*). Ongeacht of hij, zoals in het eerste geval, alleen bevoegd is om op te treden of, zoals in de tweede hypothese, samen met andere personen over die mogelijkheid beschikt, treedt de procureur des Koning ambtshalve of op verzoek van ieder belanghebbende op.

Het begrip « enig belanghebbende » kan ook betrekking hebben op een autoriteit van de Gemeenschap of een door een Gemeenschap aangewezen autoriteit.

Art. 1231-25

Dit artikel behoeft geen bijzonder commentaar.

Art. 1231-22

Cet article reprend *mutatis mutandis* l'actuel article 356, § 4, du Code civil.

Art. 1231-23

Les articles 347-3 et 359-2 en projet du Code civil (voyez *supra* le commentaire de ces dispositions) permettent de convertir une adoption simple en adoption plénière. En fait de conversion, il s'agit plus précisément d'une nouvelle adoption par la ou les mêmes personnes. Le présent article prévoit donc logiquement que les règles relatives à l'établissement de l'adoption s'appliquent à ces procédures.

Sous-section 2

*Établissement de l'adoption
sur requête du ministère public*

Art. 1231-24

Seul le procureur du Roi peut introduire une demande tendant à faire prononcer une nouvelle adoption du vivant du ou des premiers adoptants (articles 347-1, 3°, et 347-2, 3°, en projet du Code civil, ci-dessus). Il lui est également permis, comme à la personne ou aux personnes désireuses d'adopter, d'introduire une demande en adoption lorsqu'une des personnes appelées à y consentir refuse son consentement (article 348-11 en projet du Code civil, ci-dessus). Qu'il soit, comme dans la première hypothèse, seul à pouvoir agir, ou qu'il dispose, ainsi que d'autres personnes, de cette possibilité, comme dans la seconde, le procureur du Roi agit d'office ou à la demande de toute personne intéressée.

La notion de « toute personne intéressée » peut recouvrir aussi une autorité communautaire ou désignée par une Communauté.

Art. 1231-25

Cet article n'appelle aucun commentaire particulier.

Afdeling 3*Interlandelijke adoptie***Art. 1231-26**

Hoewel een enkele procedure volstond voor adopties die geen interlandelijke overbrenging van een kind inhouden, zijn in voorkomend geval drie procedures noodzakelijk teneinde rekening te houden met het specifieke karakter van de interlandelijke adoptie. Dit artikel betreft de interlandelijke adopties bedoeld in artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek.

Onderafdeling 1*Procedure houdende vaststelling van de geschiktheid om te adopteren***Art. 1231-27**

Het formalisme van deze procedure is opzettelijk beperkt. Bij het begin van de procedure verschijnen de kandidaat-adoptanten in persoon voor de vrederechter, geven uiting aan hun wil om te adopteren en aan de beweegredenen daartoe. De vrederechter maakt daarvan een proces-verbaal op.

Bij die gelegenheid kan de vrederechter rechtstreeks informatie verstrekken en eventuele vragen beantwoorden.

Art. 1231-28

Twee gevallen kunnen zich voordoen. Als de kandidaten voor de interlandelijke adoptie de voorbereiding, vereist krachtens het ontworpen artikel 361-1, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek, reeds hebben gevolgd, kunnen zij de rechter het attest waaruit dit blijkt overhandigen. Als zij die voorbereiding nog niet hebben gevolgd, worden zij door de rechter verzocht dit te doen.

Art. 1231-29

De vrederechter beveelt vervolgens het maatschappelijk onderzoek dat ertoe strekt hem voor te lichten over de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten. Dit onderzoek moet binnen een termijn van twee maanden worden verricht. De rechter kan ook het openbaar ministerie gelasten de nodige inlichtingen te verzamelen.

Section 3*De l'adoption internationale***Art. 1231-26**

Là où une procédure suffisait pour les adoptions sans déplacement international d'enfant, trois procédures s'avèrent nécessaires ici pour prendre en compte les spécificités de l'adoption internationale. On vise ici les adoptions internationales dont il est question à l'article 360-2 du Code civil.

Sous-section première*Procédure en constatation de l'aptitude à adopter***Art. 1231-27**

Le formalisme de cette procédure est volontairement limité. Les candidats adoptants entament la procédure en se présentant personnellement devant le juge de paix. Ils lui font part de leur volonté et des motifs de leur démarche. Le juge en dresse procès-verbal.

Le juge peut alors leur fournir directement les éléments d'information pertinents et répondre à leurs éventuelles questions.

Art. 1231-28

Deux cas de figure peuvent se présenter. Soit les candidats à l'adoption internationale ont déjà suivi la préparation requise par l'article 361-1, alinéa 2 en projet du Code civil, auquel cas ils peuvent remettre au juge le certificat attestant que cela a été fait. Soit ils n'ont pas encore suivi cette préparation, et le juge les invite à le faire.

Art. 1231-29

Le juge de paix ordonne ensuite l'enquête sociale destinée à l'éclairer sur l'aptitude des candidats adoptants. Cette enquête doit être réalisée dans un délai de deux mois. Le juge peut également charger le ministère public de rassembler des éléments d'information.

Art. 1231-30

Vervolgens moeten de kandidaat-adoptanten spoedig worden opgeroepen om kennis te nemen van het verslag. Zij worden tevens verzocht om opnieuw voor de rechter te verschijnen. Op die wijze kunnen zij eventuele opmerkingen inzake het verslag formuleren en in voorkomende geval andere gegevens aanbrengen.

Art. 1231-31

Op grond van het verslag van het maatschappelijk onderzoek en de inlichtingen die eventueel werden verzameld door het openbaar ministerie of zijn ingewonnen tijdens de verschijning van de kandidaat-adoptanten, spreekt de vrederechter zich definitief uit over de geschiktheid.

Het vonnis wordt met redenen omkleed en bevat diverse inlichtingen. Daarbij wordt opgave gedaan van het aantal kinderen dat de kandidaten kunnen opnemen en worden details verstrekt over hun geschiktheid. Het is niet uitgesloten dat personen volkomen geschikt zijn om kinderen op te nemen, maar om diverse redenen niet bij machte zijn om te zorgen voor gehandicapte kinderen. Het is bijgevolg raadzaam vooraf een aantal beperkingen in te bouwen en niet te wachten tot het einde van de procedure om vast te stellen dat zich terzake een probleem voordoet.

Men kan zich op het vonnis enkel beroepen voor een enkele adoptieprocedure, ongeacht of daarbij een kind of meer kinderen zijn betrokken. In het vonnis wordt opgave gedaan van het aantal kinderen dat de adoptanten tegelijkertijd kunnen opvangen. Betrokkenen moeten in beginsel in het begin reeds vermelden of zij eventueel bereid zijn om tegelijkertijd meer dan een kind te adopteren.

Van een vonnis dat de mogelijkheid biedt drie kinderen te adopteren kan derhalve geen gebruik worden gemaakt om eerst een kind en daarna nog twee kinderen te adopteren. Omgekeerd betekent een vonnis om een kind te adopteren niet dat later niet meer kinderen kunnen worden geadopteerd, op voorwaarde dat daartoe een vonnis is geveld. De voorbeelden die hierna volgen maken een en ander duidelijk.

Voorbeeld 1 : De heer en mevrouw X wensen te adopteren en zijn bereid op hetzelfde tijdstip verschillende kinderen te adopteren. Volgens de rechter zijn zij geschikt om drie kinderen op te nemen, zodat hij een vonnis in die zin wijst. De procedure kent haar verloop en mondt uit in de adoptie van twee kinderen (bijvoorbeeld twee broers). Als het echtpaar later nog wenst te adopteren, bijvoorbeeld enkel een kind, moeten zij zich op-

Art. 1231-30

Les candidats adoptants sont ensuite rapidement convoqués pour prendre connaissance du rapport. Ils sont de même invités à comparaître à nouveau devant le juge. Ils peuvent de cette façon lui faire connaître directement leurs éventuelles observations sur ce rapport et, le cas échéant, lui apporter d'autres éléments d'information.

Art. 1231-31

À la lumière du rapport de l'enquête sociale et des informations recueillies éventuellement par le ministère public, ou lors de la comparution des candidats adoptants, le juge de paix peut alors rendre son jugement final sur l'aptitude.

Le jugement est motivé et contient diverses informations propres à chaque espèce. Il s'agit du nombre d'enfants que les adoptants sont estimés aptes à prendre en charge ainsi que diverses précisions quant à leur aptitude. Ainsi, il se peut que des personnes soient tout à fait aptes à accueillir des enfants mais ne soient pas en mesure, pour diverses raisons, de prendre en charge des enfants handicapés par exemple. Il est dès lors préférable d'apporter préventivement certaines restrictions et de ne pas attendre le terme de la procédure pour s'apercevoir qu'un problème se pose à ce niveau.

On ne peut se prévaloir du jugement que pour une procédure d'adoption, que celle-ci porte sur un ou plusieurs enfants. Le jugement précise le nombre d'enfants que les adoptants seraient aptes à accueillir en même temps. Ceux-ci devraient donc en principe signaler dès le début de la procédure s'ils seraient prêts, le cas échéant, à adopter plusieurs enfants à la fois.

On ne pourrait donc pas se prévaloir d'un jugement qui permettrait d'adopter trois enfants pour en adopter deux dans une procédure ultérieure si la première n'a finalement porté que sur un enfant, et inversement, un jugement permettant d'adopter un enfant n'empêcherait pas d'adopter ultérieurement un ou plusieurs autres enfants — moyennant bien sûr un nouveau jugement. Les exemples qui suivent permettent de se représenter ces différents cas de figure.

Exemple 1 : Monsieur et Madame X désirent adopter. Ils se déclarent prêts à adopter plusieurs enfants en même temps. Le juge estime qu'il sont aptes à accueillir trois enfants et rend un jugement en ce sens. La procédure suit son cours et débouche sur l'adoption de deux enfants (par exemple deux frères). Si, plus tard, Monsieur et Madame X désirent à nouveau adopter, un seul enfant cette fois, ils devront s'adresser à nouveau au

nieuw tot de vrederechter wenden opdat hij hun geschiktheid opnieuw kan beoordelen, zulks ondanks het gegeven dat hij eerder oordeelde dat zij geschikt waren om drie kinderen op te nemen. Aangezien de omstandigheden anders zijn, kan het oordeel van de rechter verschillen van het eerste oordeel.

Voorbeeld 2 : De heer en mevrouw Y zijn voornemens een kind of meer kinderen te adopteren. Om diverse redenen is de rechter van oordeel dat een kind volstaat. Hij wijst een beslissing in die zin. De adoptie heeft plaats en later wensen de echtelieden Y nog een kind of kinderen te adopteren. Zij wenden zich tot de vrederechter die zich moet uitspreken over hun geschiktheid. Het is niet onmogelijk dat de rechter dan van oordeel is dat het echtpaar Y meer dan een kind terzelfdertijd kan adopteren.

De geldigheid van het vonnis verstrijkt na drie jaar. Deze beperking in de tijd is logisch, want de omstandigheden met betrekking tot diegenen die wensen te adopteren kunnen veranderen en ertoe leiden dat eventuele beperkingen inzake de geschiktheid worden opgeheven of in tegendeel worden verstrekt.

Art. 1231-32

Als het vonnis gunstig is voor de adoptanten, maakt het openbaar ministerie over hen een verslag op, te weten het verslag waarop is gealludeerd in artikel 15.1 van het Verdrag.

Sommige gegevens in het verslag zijn uitermate persoonlijk en « gevoelig » (zulks geldt ook voor het verslag over het kind bedoeld in artikel 1231-38 *infra*). Er mag niet uit het oog worden verloren dat het opmaken en de overzending ervan aan de bevoegde vreemde autoriteit ertoe strekken een correcte *matching* tot stand te brengen. Aangezien het verslag wordt opgesteld nadat de beslissing over de geschiktheid of de ongeschiktheid is genomen, hebben de gegevens die het bevat daarop geen invloed.

Deze fase is van doorslaggevend belang, want zij is vaak bepalend voor het slagen of het mislukken van de adoptie. Het gebrek aan een verslag en aan de daarin opgenomen gegevens zou ertoe kunnen leiden dat bijvoorbeeld een kind met een medisch probleem wordt toevertrouwd aan personen die wensen te adopteren, maar die om welke reden ook niet bij machte zijn om dat probleem te aanvaarden of dagdagelijks ermee om te gaan. Dit zou ertoe kunnen leiden dat de adoptieprocedure wordt stopgezet of dat de adoptie een mislukking wordt. Het is duidelijk dat een dergelijke toestand nefast is voor het welzijn en voor het belang van het kind.

juge de paix pour qu'il apprécie leur aptitude, alors même que ce juge avait estimé précédemment qu'ils pouvaient adopter trois enfants. Les circonstances ayant changé, l'appréciation du juge sera différente de la première fois.

Exemple 2 : Monsieur et Madame Y se proposent d'adopter un ou plusieurs enfants. Le juge, pour diverses raisons, estime préférable qu'ils n'accueillent qu'un enfant et rend un jugement en ce sens. L'adoption aboutit et, plus tard, Monsieur et Madame Y désirent adopter à nouveau un ou plusieurs enfants. Ils s'adressent au juge de paix pour qu'il se prononce sur leur aptitude. Le juge pourrait très bien estimer cette fois que les intéressés sont aptes à accueillir deux autres enfants en même temps.

Le délai pendant lequel on peut se prévaloir du jugement est de trois ans. Cette limite de temps s'inscrit dans la logique du système. En effet, les circonstances dans lesquelles se trouvent les personnes désireuses d'adopter peuvent changer et justifier que les restrictions éventuelles à l'aptitude soient renforcées ou, au contraire, levées.

Art. 1231-32

Lorsque le jugement est favorable aux adoptants, le ministère public établit un rapport les concernant. Il s'agit du rapport auquel il est fait allusion à l'article 15.1 de la Convention.

Certaines des données contenues dans ce rapport éminemment personnelles et « sensibles » (il en va de même du rapport relatif à l'enfant, dont il est question à l'article 1231-38, ci-après). Il ne faut pas perdre de vue à cet égard que son établissement et sa transmission à l'autorité étrangère compétente a pour but d'aboutir à un *matching* correct. Le rapport étant postérieur à la décision sur l'aptitude ou l'inaptitude, les données qu'il contient n'ont aucune influence sur cette dernière.

Cette étape est en effet prépondérante dans la mesure où elle conditionne souvent la réussite ou l'échec de l'adoption. L'absence de ces rapports et des données qu'ils contiennent pourrait ainsi aboutir, par exemple, à confier un enfant souffrant d'un problème médical à des personnes désireuses de l'adopter mais incapables, pour quelque raison que ce soit, d'assumer ce problème ou de le gérer au quotidien. Il pourrait s'ensuivre que la procédure en vue de l'adoption soit abandonnée ou que l'adoption s'avère un échec. On conviendra aisément que ce type de situation ne va pas dans le sens du bien-être ou de l'intérêt de l'enfant.

Teneinde de voorwaarden na te leven bedoeld in de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, is de doeleinde van het verslag nader omschreven in de tekst van deze bepaling (zie terzake ook het toelichtend verslag bij het Verdrag, n° 298).

Het is evident dat de wetgever in dit ontwerp niet wenst af te wijken van de bepalingen die ertoe strekken de persoonlijke levenssfeer te beschermen en de verwerking van medische of andere gegevens te regelen. Die bepalingen moeten in acht worden genomen.

Art. 131-33

Een afschrift van het vonnis en van het verslag worden vervolgens bezorgd aan de federale centrale autoriteit, die betrokken stukken moet verzenden aan de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap (ontworpen artikel 361-2 van het Burgerlijk Wetboek). De kandidaat-adoptanten zijn niet in het bezit van het verslag, noch van het origineel van het vonnis (zie terzake de bespreking van het ontworpen artikel 361-1 van het Burgerlijk Wetboek).

Onderafdeling 2

Procedure houdende vaststelling van de adopteerbaarheid van een kind

Naar luid van artikel 4 van het Verdrag moeten de bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst van het kind nagaan of het kind adopteerbaar is en aan gaande het kind een aantal controles verrichten. De vrederechter is met die taak belast (zie bespreking van de ontworpen artikelen 362-1 en 362-2 van het Burgerlijk Wetboek).

Art. 1231-34

Als naar aanleiding van contact tussen de federale centrale autoriteit en de centrale autoriteiten van de gemeenschappen blijkt dat een kind voor interlandelijke adoptie in aanmerking komt (onderstreept wordt dat zulks gebeurt na ontvangst van een verslag over de kandidaat-adoptanten die in het buitenland verblijven, zie ontworpen artikel 362-1 van het Burgerlijk Wetboek), vraagt de federale centrale autoriteit aan het openbaar ministerie te starten met een procedure inzake de adopteerbaarheid van dat kind.

Pour se conformer aux exigences de la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel, le texte de la présente disposition précise la finalité du rapport (voyez aussi sur ce point le rapport explicatif de la Convention, n° 298).

Il est évident, enfin, que le présent projet n'entend nullement déroger aux dispositions visant à protéger la vie privée et à réglementer le traitement des données médicales ou autres, qui devront naturellement être respectées.

Art. 1231-33

Une copie du jugement et du rapport est ensuite adressée à l'autorité centrale fédérale, qui est chargée de la transmettre à l'autorité centrale communautaire compétente (article 361-2 en projet du Code civil). Les candidats adoptants ne sont pas en possession du rapport, ni de l'original du jugement (voyez le commentaire de l'article 361-1 en projet du Code civil).

Sous-section 2

Procédure en constatation de l'adoptabilité d'un enfant

L'article 4 de la Convention impose aux autorités compétentes de l'État d'origine de l'enfant de s'assurer que celui-ci est adoptable, et de procéder à un ensemble de vérifications en ce qui le concerne. C'est le juge de paix qui est chargé de cette tâche (voyez les développements relatifs à cette question dans le commentaire des articles 362-1 et 362-2 en projet du Code civil).

Art. 1231-34

Lorsqu'il apparaît, suite aux contacts entre l'autorité centrale fédérale et les autorités centrales communautaires, qu'un enfant déterminé pourrait entrer en ligne de compte pour une adoption internationale (on rappellera que ces contacts font suite à la réception d'un rapport sur des candidats adoptants résidant à l'étranger; voyez l'article 362-1 en projet du Code civil), l'autorité centrale fédérale demande au ministère public d'entamer la procédure en vue de constater l'adoptabilité de cet enfant.

Art. 1231-35

De vrederechter beveelt daarna een maatschappelijk onderzoek met betrekking tot de adopteerbaarheid van het kind. Dat onderzoek moet binnen een termijn van twee maanden worden verricht.

Art. 1231-36

De vertegenwoordiger van het kind wordt daarna spoedig opgeroepen om kennis te nemen van het verslag over het maatschappelijk onderzoek. Hij wordt opnieuw opgeroepen om voor de rechter te verschijnen. Op die wijze kan hij eventuele opmerkingen inzake het verslag formuleren en in voorkomend geval andere gegevens aanbrengen.

Art. 1231-37

Op grond van het verslag van het maatschappelijk onderzoek, van de inlichtingen ingewonnen tijdens de verschijning van de vertegenwoordiger van het kind en na de controles te hebben verricht vereist in het ontworpen artikel 362-2 van het Burgerlijk Wetboek, spreekt de vrederechter zich definitief uit over de adopteerbaarheid van het kind.

Art. 1231-38

Als het vonnis gunstig is, maakt het openbaar ministerie over het kind een verslag op, te weten het verslag waarop is gealludeerd in artikel 16.1.a van het Verdrag (zie de uiteenzetting inzake het verslag over de kandidaat-adoptanten welke, *mutatis mutandis*, gelden voor dit geval; zie ook de bespreking van het ontworpen artikel 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek).

Art. 1231-39

Een afschrift van het vonnis en van het verslag worden vervolgens bezorgd aan de federale centrale autoriteit, die de betrokken stukken moet verzenden aan de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap (ontworpen art. 362-3 van het Burgerlijk Wetboek), welke de procedure overneemt in samenwerking met de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang.

Art. 1231-35

Le juge de paix ordonne ensuite une enquête sociale destinée à l'éclairer sur l'adoptabilité de l'enfant. Cette enquête doit être réalisée dans un délai de deux mois.

Art. 1231-36

Le représentant de l'enfant est ensuite rapidement convoqué pour prendre connaissance du rapport de l'enquête sociale. Il est de même invité à comparaître à nouveau devant le juge. Il peut de cette façon lui faire connaître directement ses éventuelles observations sur ce rapport et, le cas échéant, lui apporter d'autres éléments d'information.

Art. 1231-37

À la lumière du rapport de l'enquête sociale, et des informations recueillies lors de la comparution du représentant de l'enfant, et après avoir procédé aux vérifications requises par l'article 362-2 en projet du Code civil, le juge de paix peut alors rendre son jugement final sur l'adoptabilité de l'enfant.

Art. 1231-38

Lorsque le jugement est favorable, le ministère public établit un rapport sur l'enfant. Il s'agit du rapport auquel il est fait allusion à l'article 16.1.a de la Convention (les développements relatifs au rapport concernant les candidats adoptants sont, *mutatis mutandis*, valables ici aussi; voyez le commentaire de l'art. 1231-32 en projet du Code judiciaire).

Art. 1231-39

Une copie du jugement et du rapport est adressée à l'autorité centrale fédérale qui la transmet à l'autorité centrale communautaire compétente (voyez l'article 362-3, 2°, en projet du Code civil). Celle-ci prend alors en charge la suite du processus, en collaboration avec l'autorité compétente de l'État d'accueil.

Onderafdeling 3

Totstandkoming van de adoptie

Art. 1231-40

De procedures die leiden tot het uitspreken van de adoptie zijn quasi gelijk voor de binnenlandse adoptie en voor de interlandelijke adoptie. Bijgevolg zijn in deze onderafdeling enkel de regels opgenomen die specifiek gelden voor de procedure tot interlandelijke adoptie en bovenop komen, dan wel afwijken van de procedure houdende binnenlandse adoptie.

Art. 1231-41

Voor de neerlegging van het verzoekschrift geldt een dubbele termijn. De eerste (1°) is gebaseerd op het gegeven dat de beslissing inzake de geschiktheid van de adoptanten is genomen op grond van een momentopname die bijgevolg van tijdelijke aard is. De tweede (2°) houdt verband met de continuïteit van de adoptieprocedure, wat onderstelt dat de laatste stap daarin niet onverantwoord lang mag duren.

Art. 1231-42

Naast de in artikel 1231-4 bedoelde stukken die bij het verzoekschrift moeten worden gevoegd, moet de vrederechter in het bezit zijn van een aantal stukken die specifiek verband houden met de interlandelijke adoptie. Het gaat om de stukken waaruit blijkt dat de kandidaat-adoptanten bekwaam en geschikt zijn om te adopteren en dat het kind adopteerbaar is (in de zin van het Verdrag), de respectieve verslagen inzake het kind en de adoptanten, alsmede het stuk waaruit blijkt dat de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschappen van oordeel was dat de beslissing om het kind toe te vertrouwen aan de kandidaat-adoptanten overeenkomt met het belang van het kind.

Het is niet onmogelijk dat de vrederechter reeds in het bezit is van sommige van deze stukken (bijvoorbeeld ingeval hij die stukken zelf heeft opgemaakt naar aanleiding van een procedure houdende vaststelling van de geschiktheid of van de adopteerbaarheid). In het andere geval vraagt hij de stukken aan de federale centrale autoriteit.

Art. 1231-43

Als in het kader van een interlandelijke adoptie de procedurele voorwaarden zijn vervuld bedoeld in het

Sous-section 3

Établissement de l'adoption

Art. 1231-40

La procédure menant à la prononciation de l'adoption est sensiblement la même pour une adoption interne et pour une adoption internationale. Aussi ne sont reprises dans cette sous-section que les règles spécifiques à la procédure d'adoption internationale qui s'ajoutent ou s'écarternt des règles applicables à la procédure de l'adoption interne.

Art. 1231-41

Le dépôt de la requête doit intervenir dans un double délai. Le premier (1°) vient de l'idée qu'une décision sur l'aptitude des adoptants est prise en fonction de circonstances déterminées à un moment donné, et est donc essentiellement temporaire. Le second (2°) s'inscrit dans une logique de continuité du processus adoptif, qui implique que la dernière étape de ce processus ne tarde pas de façon injustifiée.

Art. 1231-42

Outre les documents mentionnés à l'article 1231-4, qui doivent être joints à la requête, le juge de paix doit être en possession d'un certain nombre de pièces spécifiques à l'adoption internationale. Ce sont les pièces qui établissent que les candidats adoptants sont qualifiés et aptes à adopter, que l'enfant est adoptable (au sens de la Convention), les rapports relatifs respectivement à l'enfant et aux adoptants, et le document attestant que l'autorité centrale communautaire compétente ou l'autorité compétente de l'État d'origine a jugé que la décision de confier l'enfant aux candidats adoptants était conforme à son intérêt.

Il se peut que le juge de paix soit déjà en possession de certains de ces documents (par exemple dans le cas où il les a établis lui-même au terme d'une procédure en constatation de l'aptitude ou de l'adoptabilité). Dans le cas contraire, il les demande à l'autorité centrale fédérale.

Art. 1231-43

En cas d'adoption internationale, si les conditions procédurales prévues par la Convention et le Code civil

Verdrag en in het Burgerlijk Wetboek, is het niet vereist over te gaan tot het horen van de leden van de biologische familie van het kind (trouwens in de praktijk is zulks vaak onmogelijk). Alle voorwaarden inzake de regelmatigheid van de procedure zijn trouwens voorhanden.

Art. 1231-44

De leden van de biologische familie van het kind worden ook niet opgeroepen om te verschijnen als de procedurele voorwaarden met betrekking tot de interlandelijke adoptie zijn nageleefd.

Art. 1231-45

In dit geval is een maatschappelijk onderzoek naar de geschiktheid overbodig. Aangezien het om een interlandelijke adoptie gaat, is zij voordien reeds beoordeeld hetzij in België, hetzij in het buitenland.

Afdeling 4

Herroeping van de gewone adoptie en herziening van de adoptie

Voortaan is de vrederechter en niet langer de jeugdrechtbank of de rechtbank van eerste aanleg bevoegd om de herroeping van een gewone adoptie uit te spreken. Hij is tevens bevoegd op het stuk van de herziening van een adoptie. Op dit verschil na, zijn in de meeste bepalingen van deze afdeling de regels van artikel 367 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de herroeping van de adoptie ongewijzigd of in geringe mate gewijzigd overgenomen. Voornoemde regels worden uitgebreid tot de herziening van de adoptie. Aangezien het om de rechtspleging gaat, kunnen beide gevallen immers nagenoeg op dezelfde wijze worden behandeld.

Art. 1231-46

Dit artikel neemt artikel 367, § 2, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek over en voorziet tevens in herziening van de adoptie.

Art. 1231-47

Dit artikel neemt in hoofdzaak artikel 367, eerste lid, *in fine* en § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek over.

ont été remplies, il n'est pas nécessaire (cela s'avérerait d'ailleurs souvent impossible en pratique) de procéder à l'audition des membres de la famille d'origine de l'enfant. Toutes les garanties seront en effet présentes quant à la régularité des opérations.

Art. 1231-44

De même, les membres de la famille d'origine de l'enfant ne seront pas invités à comparaître si les conditions procédurales de l'adoption internationale ont été observées.

Art. 1231-45

Une enquête sociale sur l'aptitude est inutile ici. En effet, s'agissant d'une adoption internationale, celle-ci a déjà été appréciée préalablement, soit en Belgique, soit à l'étranger.

Section 4

De la révocation de l'adoption simple et de la révision de l'adoption

C'est désormais le juge de paix, et plus le tribunal de la jeunesse ou le tribunal de première instance, qui sera compétent pour prononcer la révocation d'une adoption simple. Il l'est aussi pour prononcer la révision d'une adoption. À cette différence près, la plupart des dispositions de cette section reprennent, sans les modifier ou presque, les règles de l'article 367 du Code civil, consacré à la révocation de l'adoption. Elles les étendent à la révision : s'agissant de la procédure en effet, les deux hypothèses peuvent être traitées relativement de la même façon.

Art. 1231-46

Cet article reprend, en prévoyant l'hypothèse supplémentaire de la révision, l'article 367, § 2, alinéa 1er, du Code civil.

Art. 1231-47

Cet article reprend en substance l'article 367, alinéa 1er, *in fine* et § 3, alinéa 1er, du Code civil.

De behandeling in raadkamer is noodzakelijk om de discretie te waarborgen in een materie waarin vaak belangen van minderjarigen op het spel staan.

Art. 1231-48

Zoals thans reeds het geval is, wordt de geadopteerde bij de zaak betrokken. Indien hij minderjarig is, wijst de rechter op verzoek van de procureur des Konings een voogd ad hoc aan om hem te vertegenwoordigen.

Het horen van de minderjarige is onderworpen aan dezelfde regels als die welke gelden inzake de uitspraak van de adoptie.

Art. 1231-49

Punt 1° neemt het begin van het derde lid van § 2 van artikel 367 van het Burgerlijk Wetboek over. In dit verband wordt bijgevolg dezelfde regeling toegepast.

Punt 2° heeft alleen betrekking op de herziening van de adoptie wanneer de geadopteerde nog minderjarig is. Aangezien de herziening noodzakelijkerwijs de adoptie in haar geheel betreft, heeft zij ambtshalve betrekking op de adoptant of op *de twee* adoptanten. Indien de bestreden adoptie een gewone adoptie is, moeten de vader en de moeder van de geadopteerde, net als bij een herroeping, bij de zaak worden betrokken. Indien het om een volle adoptie gaat, moeten de oorspronkelijke ouders van het kind bij de zaak worden betrokken. In dit laatste geval is het uiteraard vaak erg moeilijk hen terug te vinden, vooral wanneer het kind van buitenlandse afkomst is en de bestreden adoptie lang geleden tot stand is gekomen. Het is ook mogelijk dat de oorspronkelijke ouders niet meer met het kind in contact wensen te worden gebracht. Toch moeten ernstige pogingen worden ondernomen om hen terug te vinden: de gevallen waarin om een herziening kan worden verzocht (ontvoering of verkoop van of handel in kinderen), betreffen meestal immers situaties waarin de oorspronkelijke ouders het slachtoffer van de omstandigheden zijn geweest en hun belangen moeten worden behartigd.

Art. 1231-50

Dit artikel neemt het huidige artikel 367, § 3, vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek over.

L'instruction de la cause en chambre du conseil est nécessaire pour assurer la discrétion qui s'impose en cette matière où les intérêts de mineurs sont souvent en jeu.

Art. 1231-48

Comme c'est le cas actuellement, l'adopté est appelé à la cause. S'il a moins de douze ans, le juge désigne, pour le représenter, un tuteur *ad hoc*, à la demande du procureur du Roi.

L'audition du mineur est soumise aux mêmes règles qu'en matière de prononciation de l'adoption.

Art. 1231-49

Le 1° reprend le début de l'alinéa 3 du § 2 de l'article 367 du Code civil. La solution reste donc la même à ce niveau.

Le 2° ne vise que l'hypothèse de la révision d'une adoption lorsque l'adopté est encore mineur. La révision portant nécessairement sur l'adoption dans son ensemble, elle vise d'office l'adoptant ou *les deux* adoptants. Si l'adoption attaquée est une adoption simple, les père et mère de l'adopté doivent donc, comme dans le cas de la révocation, être appelés à la cause. S'il s'agit d'une adoption plénière, il convient d'appeler à la cause les père et mère d'origine de l'enfant. Dans ce dernier cas, il sera bien sûr souvent fort difficile de les retrouver, surtout si l'enfant est d'origine étrangère et si l'adoption attaquée est ancienne. Il est également possible que les parents d'origine ne désirent pas être remis en contact avec l'enfant. Il s'agira néanmoins de procéder à des recherches sérieuses pour les retrouver: les cas où une révision peut être demandée (enlèvement, vente ou traite d'enfant) sont en effet la plupart du temps des situations où les parents d'origine auront été victimes des événements et où la protection de leurs intérêts doit être assurée.

Art. 1231-50

Cet article reprend l'actuel article 367, § 3, alinéa 4 du Code civil.

Art. 1231-51

Dit artikel neemt het huidige artikel 367, § 3, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek over. De uitdrukking *de voornamen of de naam* heeft concreet betrekking op de voornamen *en/of* de naam.

Art. 1231-52

Dit artikel behoeft geen bijzonder commentaar.

Afdeling 5*Beroep*

Art. 1231-53

Beroep tegen de vonnissen die de vrederechter heeft gewezen in het kader van een procedure houdende vaststelling van de geschiktheid om te adopteren of van de adopteerbaarheid, of van een adoptieprocedure wordt behandeld door de jeugdrechtbank. Deze rechtbank is het meest geschikt om deze zaken te behandelen.

Art. 1231-54

Dit artikel behoeft geen bijzonder commentaar.

Art. 1231-55

De zaak wordt behandeld door een kamer samengesteld uit drie rechters. De aanwezigheid van een rechter die niets met deze materie van doen heeft, strekt ertoe rekening te kunnen houden met externe factoren. Bovendien beschikken niet alle rechtbanken over drie rechters die gespecialiseerd zijn in jeugdzaken.

Art. 1231-56

Dit artikel behoeft geen bijzonder commentaar.

Art. 1231-57

Dit artikel behoeft geen bijzonder commentaar.

Art. 1231-51

Cet article reprend l'actuel article 367, § 3, alinéa 3, du Code civil. L'expression *les prénoms ou le nom* signifie concrètement les prénoms *et/ou* le nom.

Art. 1231-52

Cet article n'appelle aucun commentaire particulier.

Section 5*Des recours*

Art. 1231-53

C'est le tribunal de la jeunesse qui connaîtra des recours contre les décisions du juge de paix rendues dans le cadre d'une procédure en constatation de l'aptitude à adopter ou de l'adoptabilité, et d'une procédure d'adoption. Cette juridiction est en effet la mieux armée pour traiter ces questions.

Art. 1231-54

Cet article n'appelle aucun commentaire particulier.

Art. 1231-55

L'affaire est traitée par une chambre composée de trois juges. La présence d'un juge étranger à la matière de la protection de la jeunesse est de nature à apporter un éclairage et des idées extérieures. En outre, certains tribunaux ne disposent pas de trois juges spécialisés en matière de jeunesse.

Art. 1231-56

Cet article n'appelle aucun commentaire particulier.

Art. 1231-57

Cet article n'appelle aucun commentaire particulier.

HOOFDSTUK III

Wijzigingen in het Strafwetboek

Art. 5

Krachtens het huidige artikel 391*bis*, tweede lid, van het Strafwetboek wordt diegene gestraft die verplichtingen houdende uitkeringen tot onderhoud bedoeld in diverse bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, onder meer het huidige artikel 364 niet heeft nageleefd. In dit artikel wordt die referte gewijzigd.

Art. 6

Het ontwerp heeft tot doel bedrog preventief te bestrijden. Daartoe strekken de vrij strenge procedures die de kandidaat-adoptanten moeten volgen. Voor de gevallen waarin dit preventieve systeem niet werkt, moet evenwel in straffen worden voorzien.

Hier moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee gevallen : dat van personen die de wetbepalingen overtreden om voor zichzelf een adoptie te verkrijgen en dat van de tussenpersonen.

In de decreten van de Vlaamse Gemeenschap en van de Franse Gemeenschap wordt de niet-erkende activiteit van tussenpersonen strafbaar gesteld. Ook erkende tussenpersonen of adoptanten kunnen evenwel bedrog plegen. Vaak nemen deze laatsten, gedreven door hun rechtmatige wens ouder te worden, het niet al te nauw met de methoden toegepast om dat doel te bereiken of, weliswaar met lovenswaardige bedoelingen en met het gevoel te handelen in het belang van het kind, sluiten zij de ogen voor het ontbreken van een bepaald element dat de adoptie regelmatigheid moet verlenen. Eens te meer mag niet uit het oog worden verloren dat het hoger belang en de rechten van het kind de grondslag van alle stappen moeten zijn en zij moeten dan ook worden gewaarborgd, zelfs in weerwil van personen met goede bedoelingen.

Dit artikel strekt derhalve ertoe in het Strafwetboek een nieuw hoofdstuk met twee bepalingen in te voeren. De eerste bepaling (artikel 391*quater*) heeft betrekking op personen die voor zichzelf een adoptie verkrijgen of trachten te verkrijgen.

In de tweede bepaling, die strenger is (artikel 391*quinquies*), worden de niet-erkende activiteit van tussenpersonen en de erkende activiteit van tussenpersonen die op bedrieglijke wijze handelen, strafbaar gesteld. Krachtens het ontwerp van artikel 352 van het Burgerlijk Wetboek is de uitoefening van activiteiten door een tussenpersoon aan een voorwaarde onderworpen. Er is met name vereist dat diegene die een rol wenst te spelen in

CHAPITRE III

Modifications apportées au Code pénal

Art. 5

L'article 391*bis*, alinéa 2, du Code pénal sanctionne l'inexécution d'un certain nombre d'obligations alimentaires prévues par diverses dispositions du Code civil, dont l'actuel article 364. Le présent article modifie cette référence.

Art. 6

Le projet entend lutter contre les fraudes de manière préventive. C'est à cela que tendent les procédures assez strictes que devront suivre les candidats adoptants. Pour les cas où ce système préventif ne serait pas suffisant, il y a toutefois lieu de prévoir des sanctions pénales.

Deux cas de figure doivent ici être distingués : celui des personnes qui contreviennent aux dispositions de la loi pour obtenir une adoption pour elles-mêmes, et celui des intermédiaires.

Les décrets pris par les communautés flamande et française incriminent l'activité d'intermédiaire non agréé. Des fraudes peuvent toutefois être commises par des intermédiaires agréés ou par les adoptants eux-mêmes. Il arrive bien souvent en effet que ceux-ci, dans leur désir légitime de devenir parents, se montrent peu regardants quant aux méthodes employées pour atteindre ce but ou ferment les yeux, quoiqu'avec de louables intentions et avec le sentiment d'agir dans l'intérêt de l'enfant, sur l'absence de l'un ou l'autre élément constitutif de la régularité de l'adoption. Une fois encore, il convient d'avoir à l'esprit que l'intérêt supérieur et les droits de l'enfant doivent être la mesure de toute démarche, et qu'il faut dès lors les garantir même à l'encontre de personnes bien intentionnées.

Cet article tend donc à introduire dans le Code pénal un nouveau chapitre contenant deux dispositions. La première (article 391*quater*) vise les personnes qui obtiennent ou tentent d'obtenir une adoption pour elles-mêmes.

La seconde, plus sévère (article 391*quinquies*), incrimine l'activité d'intermédiaire non agréé d'une part et, d'autre part, celle de l'intermédiaire agréé agissant frauduleusement. L'article 352 en projet du Code civil impose une condition à l'activité d'intermédiaire à l'adoption. Il est ainsi requis de celui qui entend jouer un rôle dans le processus qui mènera *in fine* à l'établissement d'un lien (de droit civil) de filiation qu'il soit détenteur

de procedure die in *in fine* leidt tot de vaststelling van een burgerrechtelijke band van afstamming is erkend (zie ter zake het commentaar bij het ontwerp-artikel 352 van het Burgerlijk Wetboek). Het is bijgevolg onaanvaardbaar dat een persoon die niet aan die voorwaarde voldoet werkzaamheden verricht die zouden kunnen leiden tot het ontstaan van een band van adoptieve afstamming en het is evenmin aanvaardbaar dat een persoon die bedoelde voorwaarde vervult ongestraft de wet kan overtreden. Derhalve is in deze bepaling voorzien.

De optreden van de federale wetgever in deze aan gelegenheid is gewettigd door de nauwe band die bestaat tussen het optreden van tussenpersonen en het totstandkomen van de adoptieve afstamming (burgerlijk recht) maar ook omdat dit optreden zich uitstrekt tot de gerechtelijke procedure zelf.

Het begrip « tussenpersoon » wordt in ontwerp-artikel 391^{quinquies} terloops omschreven als de persoon (natuurlijke persoon of rechtspersoon) *die voor zichzelf of voor een derde een adoptie heeft verkregen of proberen te verkrijgen*. In het kader van dit begrip is derhalve niet van belang of deze praktijken zich gebruikelijk voordoen.

De uitdrukking *strijdig met de bepalingen van de wet* is met opzet uiterst algemeen gehouden en kan een ruime waaier van gevallen omvatten (zij heeft aldus onder meer betrekking op ongeoorloofde winstneming).

De straffen bepaald in de twee bepalingen zijn noodzakelijk maar ontoereikend. Bijgevolg zouden alle mogelijkheden waarin de strafwetgeving voorziet moeten worden toegepast om bedrog in het kader van een gevoelige materie als adoptie te voorkomen of te beteugelen. Er kan inzonderheid worden gedacht aan beslag op stoffelijke voordelen verkregen ingevolge een adoptie strijdig met de wet. De zekerheid dat voordelen verkregen uit onregelmatige adopties worden ontnomen, vormt een bijkomende voorzorgsmaatregel om eventuele bedriegers af te schrikken.

HOOFDSTUK IV

Wijzigingen in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

Art. 7

Artikel 33 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming preciseert de draagwijdte van de volledige of gedeeltelijke ontzetting uit het ouderlijk gezag. De tweede slaat slechts op de rechten die de rechtbank bepaalt, terwijl de eerste slaat op alle rechten die uit het ouderlijk gezag voortvloeien.

De ontzetting wordt evenwel gelijkgesteld met de wettelijke onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven.

d'un agrément (voyez les développements relatifs à cette question dans le commentaire de l'article 352 en projet du Code civil). Il n'est donc pas admissible qu'une personne qui ne remplit pas cette condition se livre à des activités qui aboutiraient à la création d'un lien de filiation adoptive; il n'est pas admissible non plus qu'une personne qui remplirait cette condition contrevienne impunément à la loi. C'est la raison d'être de la présente disposition.

L'intervention du législateur fédéral en ce domaine se justifie par les liens étroits entre l'activité d'intermédiaire et l'établissement de la filiation adoptive (droit civil) mais également parce que cette activité se prolonge jusqu'au niveau de la procédure judiciaire elle-même.

La notion d'intermédiaire se trouve incidemment définie dans l'article 391^{quinquies} en projet comme étant la personne (physique ou morale s'entend) qui *obtient ou tente d'obtenir une adoption pour autrui*. Le caractère habituel de ces pratiques n'est pas un élément de la notion.

L'expression *contrevenant aux dispositions de la loi* est volontairement extrêmement générale et permet d'inclure un large éventail de possibilités (elle vise ainsi notamment les profits indus).

Les sanctions prévues dans les deux dispositions en projet sont nécessaires mais non suffisantes. Ce sont toutes les ressources de la législation pénale qui devraient pouvoir être mises en œuvre pour prévenir ou réprimer les fraudes dans un domaine aussi sensible que l'adoption. On songe ainsi notamment à la confiscation des gains matériels obtenus frauduleusement. La certitude de se voir priver du profit d'une opération irrégulière devrait en effet être un élément préventif supplémentaire de nature à dissuader les fraudeurs éventuels.

CHAPITRE IV

Modifications apportées à la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

Art. 7

L'article 33 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse précise la portée de la déchéance totale ou partielle de l'autorité parentale. Si la seconde ne porte que sur les droits que le tribunal détermine, la première porte sur tous les droits qui découlent de l'autorité parentale.

Or, la déchéance est assimilée à l'impossibilité légale de manifester sa volonté. Les parents déchus sont donc

Ontzette ouders worden derhalve beschouwd als niet in staat hun wil te kennen te geven en de toestemming in de adoptie van hun kind wordt dan ook niet vereist.

Deze interpretatie is betwistbaar om twee wezenlijke redenen. Vooreerst is de toestemming in de adoptie intrinsiek verbonden met de afstammingsband en niet met de uitoefening van het ouderlijk gezag. Verder zijn de maatregelen van ontzetting in essentie voorlopig en herzienbaar, terwijl de adoptie, eens zij is totstandgekomen, definitief is (onder voorbehoud van herroeping en nu ook van herziening).

Om aan deze kritiek tegemoet te komen, wijzigt dit artikel, artikel 33 van de wet betreffende de jeugdbescherming en stelt dat, zelfs bij volledige ontzetting uit het ouderlijk gezag, de rechter in zijn beslissing moet aangeven of de ontzetting ook slaat op het recht toe te stemmen in de adoptie. Het principe wordt dus omgekeerd : voortaan zullen ontzette ouders nog in de adoptie van hun kind moeten toestemmen, behalve indien de beslissing van ontzetting hen uitdrukkelijk dit recht ontnemt. De rechter die de vraag tot ontzetting behandelt zal dus in ieder geval, naargelang de specifieke omstandigheden, oordelen of dat recht al dan niet wordt onttrokken.

Art. 8

In de wet betreffende de jeugdbescherming moeten in de bepalingen die verwijzen naar de huidige artikelen van het Burgerlijk Wetboek betreffende adoptie daarenboven diverse wijzigingen worden aangebracht. Dit artikel en de volgende twee artikelen strekken daartoe.

In artikel 44 van voornoemde wet is de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtsbank bepaald. In zake adoptie treedt de jeugdrechtsbank voortaan alleen maar op als rechter in hoger beroep. Bijgevolg zullen de regels inzake de territoriale bevoegdheid van de vrederechter onrechtstreeks van toepassing zijn op de jeugdrechtsbank. Derhalve moet worden voorzien in een uitzondering op de algemene regels van de wet betreffende de jeugdbescherming, zulks rekening houdend met de nieuwe bepalingen ingevoegd krachtens dit ontwerp (1°). Wat betreft het vierde lid, 2°, van artikel 44, is de verwijzing naar de bepalingen betreffende de adoptie niet meer gewettigd aangezien de bevoegdheid terzake van de jeugdrechtsbank overgaat op de vrederechter (2°).

Art. 9

In artikel 45 van dezelfde wet wordt verwezen naar sommige bepalingen inzake adoptie, die verband houden met een bijzondere procedure voor de jeugdrechtsbank. Op het tijdstip dat de vrederechter voor die

considerés comme incapables de manifester leur volonté et leur consentement à l'adoption de leur enfant n'est dès lors pas requis.

Cette interprétation est contestable pour deux raisons principales. La première est que le consentement à l'adoption est intrinsèquement lié au lien de filiation, et non à l'exercice de l'autorité parentale. La seconde est que les mesures de déchéance sont par essence provisoires et révisables, tandis que l'adoption, une fois établie, est une mesure définitive (sous réserve de la révocation et, maintenant, de la révision).

Pour rencontrer ces critiques, le présent article modifie l'article 33 de la loi relative à la protection de la jeunesse en y prévoyant que, même dans le cas de la déchéance totale de l'autorité parentale, le juge doit préciser dans sa décision si la déchéance porte également sur le droit de consentir à l'adoption. Le principe se trouve donc renversé : désormais, le consentement des parents déchu à l'adoption de leur enfant sera encore requis, sauf si la décision de déchéance leur retire expressément le droit de consentir. Le juge saisi de la demande de déchéance pourra donc apprécier dans chaque cas, en fonction des circonstances de l'espèce, si ce droit doit ou non être retiré.

Art. 8

Diverses adaptations doivent par ailleurs être apportées, dans la loi relative à la protection de la jeunesse, aux dispositions qui font référence aux actuels articles du Code civil relatifs à l'adoption. C'est l'objet de cet article et des deux articles suivants.

L'article 44 de cette loi détermine la compétence territoriale du tribunal de la jeunesse. En matière d'adoption, celui-ci n'est plus appelé à intervenir que comme juge d'appel. C'est donc en fonction des règles sur la compétence territoriale du juge de paix que sera déterminée, indirectement, celle du tribunal de la jeunesse. Une exception aux règles générales de la loi relative à la protection de la jeunesse doit donc y être prévue, en tenant compte des nouvelles dispositions introduites par le présent projet (1°). En ce qui concerne l'alinéa 4, 2°, de l'article 44, le renvoi aux dispositions relatives à l'adoption ne se justifie plus, la compétence du tribunal de la jeunesse passant en ce domaine au juge de paix (2°).

Art. 9

L'article 45 de la même loi renvoie à certaines dispositions relatives à l'adoption, qui règlent une procédure particulière devant le tribunal de la jeunesse. Ces renvois n'ont plus de raison d'être dès le moment où

aangelegenheid bevoegd wordt, worden die verwijzingen dus overbodig.

Art. 10

Dit artikel dat betrekking heeft op de wijziging van artikel 51 van dezelfde wet behoeft dezelfde commentaar als het vorige artikel.

Art. 11

Krachtens artikel 54 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming kunnen partijen zich voor de jeugdrechtsbank laten vertegenwoordigen door een advocaat. Op dit principe wordt nochtans een uitzondering gemaakt inzake adoptie, want gesteld is dat partijen « *in persoon moeten verschijnen* ».

De ontworpen nieuwe bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek regelen voortaan in detail de verschijning van belanghebbenden voor de rechter in aangelegenheden met betrekking tot adoptie. De verwijzing naar deze materie in artikel 54 van de wet van 8 april 1965 is dus overbodig.

HOOFDSTUK V

Slotbepalingen

Afdeling 1

Bijzondere bepalingen

Art. 12

Ontwerp-artikel 368-5 van het Burgerlijk Wetboek verleent aan de Belgische diplomatieke en consulaire overheden de bevoegdheid om binnen hun ambtsgebied documenten met betrekking tot een adoptieprocedure te ontvangen en uit te reiken.

Deze bepaling vult bedoeld artikel aan door deze documenten te vermelden in artikel 5 van de wet van 10 juli 1931 betreffende de bevoegdheid der diplomatieke en consulaire agenten in notariële zaken.

Art. 13

Alleen met betrekking tot de wet van 8 april 1965 neemt deze bepaling het huidige artikel 361, § 5, tweede

c'est le juge de paix qui devient compétent pour cette procédure.

Art. 10

Cet article, qui modifie l'article 51 de la même loi, appelle le même commentaire que le précédent.

Art. 11

L'article 54 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse pose le principe selon lequel les parties peuvent se faire représenter devant le tribunal de la jeunesse par un avocat. Il fait toutefois exception à ce principe pour la matière de l'adoption où, poursuit-il, les parties « *doivent comparaître en personne* ».

Les nouvelles dispositions en projet du Code judiciaire règlent désormais en détail, pour la matière de l'adoption, la comparution des intéressés devant le juge. La référence à cette matière dans l'article 54 de la loi du 8 avril 1965 devient donc superflue.

CHAPITRE V

Dispositions finales

Section première

Dispositions particulières

Art. 12

L'article 368-5 en projet du Code civil donne compétence aux autorités diplomatiques et consulaires belges de recevoir et délivrer dans leur ressort tous documents relatifs à une procédure d'adoption.

La présente disposition vient compléter l'article précité en mentionnant ces documents dans l'article 5 de la loi du 10 juillet 1931 concernant la compétence des agents diplomatiques et consulaires en matière notariale.

Art. 13

Cette disposition reprend, pour la loi du 8 avril 1965 uniquement, l'actuel article 361, § 5, alinéa 2, du Code

lid, van het Burgerlijk Wetboek over, waarbij betreffende de toepassing van deze wet, adoptanten en geadopteerden worden gelijkgesteld met bloedverwanten in de opgaande en de neerdalende lijn.

Art. 14

Op grond van dit artikel wordt de Koning gemachtigd de nodige maatregelen te nemen opdat de wet van toepassing zou zijn op *kinderen die de status van vluchteling bezitten* (hiermee worden erkende vluchtelingen bedoeld) alsook op *andere interlandelijk overgebrachte kinderen*.

Deze terminologie is overgenomen uit een aanbeveling van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht met betrekking tot de toepassing van het Verdrag inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie, goedgekeurd op 21 oktober 1994 op kinderen die de status van vluchteling bezitten en op andere interlandelijk overgebrachte kinderen.

Er moet immers een speciale regeling worden uitgewerkt opdat deze bijzonder kwetsbare kinderen de door het Verdrag geboden waarborgen genieten. Het risico op misbruik is in dergelijke situaties immers bijzonder groot. Zie ook het commentaar bij het ontwerp-artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met deze kinderen en andere kinderen met een precaire verblijfssituatie in België (*supra*).

Op grond van de Aanbeveling worden de Staten verzocht ervan uit te gaan dat de Staat van herkomst bedoeld in artikel 2 van het Verdrag die is waar het kind verblijft na te zijn overgebracht, alsook alvorens een interlandelijke adoptie aan te vatten, zich ervan te vergewissen dat alles in het werk is gesteld om zijn ouders of leden van zijn gezin van herkomst terug te vinden en het kind met hen te verenigen (of dat een terugkeer van het kind naar zijn gezin niet kan worden verwezenlijkt), alsook indien een adoptie in overweging wordt genomen, dat deze plaatsvindt nadat alle vereiste toestemmingen en alle relevante inlichtingen betreffende het kind zijn ingewonnen.

Teneinde de inwerkingtreding van het ontwerp niet te vertragen maar ook door overhaasting geen simplistische oplossing voor dit ingewikkelde probleem te kiezen, is beslist de toepassing van bijzondere maatregelen op deze kinderen die de status van vluchteling te kiezen of interlandelijk zijn overgebracht, uit te stellen. Het artikel laat het aan de Koning over om ter zake regelgevend op te treden, aangezien het alleen erom zal gaan de bepalingen die het ontwerp in ons recht beoogt in te voeren, aan voornoemde gevallen aan te passen.

civil, et assimile, pour l'application de cette loi, les adoptants et adoptés aux ascendants et descendants.

Art. 14

Cet article habilite le Roi à prendre les mesures nécessaires à l'application de la loi aux *enfants réfugiés* (on entend par là les réfugiés reconnus) *et autres enfants internationalement déplacés*.

Ces termes sont repris d'une recommandation de la Conférence de La Haye de droit international privé concernant l'application aux enfants réfugiés et autres enfants internationalement déplacés de la Convention sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale, adoptée le 21 octobre 1994.

Un régime spécial doit en effet être élaboré pour que ces enfants, particulièrement vulnérables, bénéficient des garanties offertes par la Convention, les risques d'abus étant très présents dans ce type de situations. Voyez également, à propos de ces enfants et des autres enfants en séjour précaire en Belgique, le commentaire de l'article 360-2 en projet du Code civil.

La recommandation invite ainsi les États à considérer que l'État d'origine visé à l'article 2 de la Convention est celui où l'enfant réside après avoir été déplacé, à s'assurer, avant qu'une procédure d'adoption internationale soit entamée, que tout a été mis en œuvre pour retrouver les parents ou des membres de la famille d'origine de l'enfant et réunir l'enfant avec eux (ou qu'un retour de l'enfant dans sa famille est irréalisable) et, si une adoption est envisagée, que celle-ci n'ait lieu que si tous les consentements requis ainsi que les renseignements pertinents relatifs à l'enfant ont été obtenus.

Afin de ne pas retarder l'entrée en vigueur du présent projet et de ne pas apporter, dans la précipitation, une solution simpliste à ce problème compliqué, il a donc été décidé de différer quelque peu les mesures particulières à ces enfants réfugiés ou internationalement déplacés. L'article laisse au Roi le soin de réglementer en la matière, puisqu'il ne s'agira que d'adapter à la situation de ces enfants les dispositions que le présent projet entend introduire dans notre droit.

Art. 15

In de bespreking van ontwerp-artikel 356-1 van het Burgerlijk Wetboek is uitvoerig gesteld dat in de wet (artikel 370, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek) geen gewag wordt gemaakt van het probleem inzake de handhaving of de verbreking bij volle adoptie van een kind door de nieuwe partner van een van de ouders, van de banden van dat kind en die ouder (en de familie van deze laatste), alsook van de controverses die deze leemte in de wet heeft meegebracht.

Er is eveneens sprake geweest van arrest n° 67/97 dd. 6 november 1997 (*Belgisch Staatsblad* van 14 januari 1998, blz. 901) van het Arbitragehof, waarin dit Hof heeft geoordeeld dat artikel 370, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek een schending is van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet indien het wordt uitgelegd als een bepaling die erop is gericht de banden van de ouder van de geadopteerde bij adoptie door de partner van die ouder te verbreken en zulks in het tegengestelde geval niet het geval zou zijn.

Deze bepaling strekt ertoe de onzekerheid die sedert 1987 bestond uit de wereld te helpen. In deze bepaling wordt in de zin van de uitlegging van artikel 370, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, die het Arbitragehof als correct heeft beschouwd, nader bepaald dat de volle adoptie van een kind door de echtgenoot van een van zijn ouders (of adoptiefouder), niet geacht wordt de banden tussen deze laatste en het kind te verbreken.

Art. 16

Wanneer de wetgever bij de wet van 31 maart 1987 het recht inzake de afstamming heeft hervormd, heeft hij verzuimd te voorzien in een regeling van het statuut van kinderen die buiten het huwelijk zijn geboren en die voor de inwerkingtreding van deze wet door een van hun ouders zijn geadopteerd (te weten, in het merendeel van de gevallen door hun moeder). Dergelijke adopties (die alleen gewone adopties konden zijn aangezien een persoon alleen geen kind kon wettigen door adoptie) strekten ertoe het kind een beter statuut te verlenen dan dat van een « natuurlijk » kind (inzonderheid op het gebied van de erfopvolging), zelfs al bleef deze regeling minder gunstig dan die inzake het « wettig » kind.

Aangezien voornoemde wet met betrekking tot de gevolgen van de afstamming de discriminaties heeft opgeheven die voorheen bestonden tussen kinderen die binnen het huwelijk zijn geboren en die erbuiten zijn geboren, moest de vraag worden gesteld of kinderen die voor de inwerkingtreding van de wet zijn geadopteerd door hun moeder (hun vader) nog als geadopteerde kinderen moesten worden beschouwd. In de rechtsleer werden indertijd ter zake uitermate uiteenlopende standpunten ingenomen (zie ondermeer P. SENAËVE, « Adop-

Art. 15

Il a déjà été longuement question, dans le commentaire de l'article 356-1 en projet du Code civil, du silence de la loi (article 370, § 1er, alinéa 2 du Code civil) sur la question du maintien ou de la rupture, en cas d'adoption plénière de l'enfant par le nouveau conjoint d'un de ses auteurs, des liens entre l'enfant et cet auteur (et la famille de celui-ci), et des controverses que cette lacune de la loi a suscitées.

Il a également été question de l'arrêt n° 67/97 du 6 novembre 1997 (*Moniteur belge* du 14 janvier 1998, p. 901) de la Cour d'arbitrage, où la Cour a estimé que l'article 370, § 1er, alinéa 2, du Code civil, viole articles 10 et 11 de la Constitution s'il est interprété comme rompant les liens avec l'auteur de l'adopté en cas d'adoption par le conjoint de cet auteur, et ne les violerait pas dans le cas contraire.

La présente disposition a pour but de lever l'incertitude qui subsistait depuis 1987; elle précise donc, dans le sens de l'interprétation de l'article 370, § 1er, alinéa 2, du Code civil jugée correcte par la Cour d'arbitrage, que l'adoption plénière d'un enfant par le conjoint d'un de ses auteurs (ou parent adoptif) est réputée ne pas avoir rompu les liens entre ce dernier et l'enfant.

Art. 16

Le législateur a oublié, lorsqu'il a réformé le droit de la filiation par la loi du 31 mars 1987, de régler le statut des enfants nés hors mariage qui avaient été, avant l'entrée en vigueur de cette loi, adoptés par un de leurs auteurs (soit, dans la grande majorité des cas, par leur mère). Ces adoptions (qui ne pouvaient être que des adoptions simples étant donné qu'une personne seule ne pouvait légitimer un enfant par adoption) avaient pour but d'accorder à l'enfant un statut meilleur que celui d'un enfant « naturel » (notamment au plan successoral), même s'il restait moins favorable que celui de l'enfant « légitime ».

La loi précitée ayant supprimé, en ce qui concerne les effets de la filiation, les discriminations qui existaient auparavant entre les enfants nés dans ou en dehors du mariage, la question se posait de savoir si les enfants adoptés par leur mère (leur père) avant l'entrée en vigueur de la loi devaient encore être considérés comme enfants adoptifs ou pas. La doctrine fut, à l'époque, extrêmement partagée sur ce point (voyez notamment P. SENAËVE, « Adoption — Verlatenverklaring van minderjarigen », Acco, Leuven, 1990, 45; I. LAMMERANT,

tie — Verlatenverklaring van minderjarigen », Acco, Leuven, 1990, 45; I. LAMMERANT, « La réforme de l'adoption en droit interne », *J.T.*, 1987, 521, n^{rs} 102 en volgende).

Het voornaamste juridische probleem veroorzaakt door de afwezigheid van enige bepaling betreffende dit probleem in de wet, houdt verband met het huidige artikel 362, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, op grond waarvan de vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van een ander persoon dan de adoptant de adoptie doet voortbestaan en slechts gevolgen heeft indien deze niet strijdig zijn met die van de adoptie (zonder dat die derde daardoor een aanspraak op levensonderhoud of enig recht op de nalatenschap verkrijgt). Indien het kind dat door zijn moeder in de hiervoor omschreven omstandigheden wordt geadopteerd steeds als een adoptiekind wordt beschouwd, vloeit uit deze bepaling voort dat een erkenning van het kind door de partner of door de echtgenoot van de moeder voor die persoon ten aanzien van het kind geen aanspraak op levensonderhoud of enig recht op de nalatenschap meebrengt, maar hij ook niet het ouderlijk gezag over het kind zou bezitten en ook zijn naam aan het kind niet zou kunnen overdragen.

Het Arbitragehof heeft onlangs ter zake in antwoord op een prejudiciële vraag van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen een arrest gevelde (arrest n° 50/98 dd. 20 mei 1998, *Belgisch Staatsblad* van 11 juli 1998) waarin zij als recht verklaart « dat artikel 362, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de grondwet schendt, in zoverre het volgens de uitlegging van de verwijzende rechter, van toepassing is op kinderen die buiten het huwelijk werden geboren en door hun moeder werden geadopteerd voor de inwerkingtreding van de afstammingswet van 31 maart 1987 ».

Om een einde te stellen aan de controverses en de leemte aan te vullen die de wet van 31 maart 1987 op dit gebied heeft gelaten, wordt in dit artikel derhalve bepaald dat adopties die in dergelijke omstandigheden tot stand zijn gebracht, als niet bestaande worden beschouwd.

Uiteraard moet, opdat de adoptie als niet bestaande zou worden beschouwd, de afstamming van het kind ten aanzien van de adoptant vaststaan, bij toepassing van de wetgeving die van kracht was voor de inwerkingtreding van de wet van 31 maart 1987 of ten gevolge van deze laatste : dit is wat in het artikel wordt bedoeld wanneer het spreekt over de adoptie door een persoon van *zijn* kind.

Art. 17

Artikel 7 van het ontwerp vervolledigt de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming door te preciseren dat de ontzetting uit het ouderlijk gezag het recht om

« La réforme de l'adoption en droit interne », *J.T.*, 1987, 521, n°s 102 et suivants).

Le principal problème juridique soulevé par le silence de la loi sur cette question a trait à l'actuel article 362, alinéa 2 du Code civil, en vertu duquel l'établissement de la filiation de l'adopté par rapport à une autre personne que l'adoptant laisse subsister l'adoption et ne produit ses effets que s'ils ne sont pas en opposition avec ceux de l'adoption (sans toutefois entraîner en faveur de ce tiers une créance alimentaire ou un droit successoral). Si l'enfant adopté par sa mère dans les circonstances décrites ci-dessus est toujours considéré comme adoptif, il résulte de cette disposition qu'une reconnaissance de l'enfant par le compagnon ou le mari de la mère n'entraînerait pour ce dernier, vis-à-vis de l'enfant, ni créance alimentaire, ni droit successoral mais qu'il ne disposerait pas non plus de l'autorité parentale sur l'enfant ni de la possibilité de lui transmettre son nom.

La Cour d'arbitrage a rendu en la matière, sur question préjudicielle du Tribunal de première instance d'Anvers, un arrêt (arrêt n° 50/98 du 20 mai 1998, *Moniteur belge* du 11 juillet 1998) dans lequel elle dit pour droit que « l'article 362, alinéa 2, du Code civil, viole les articles 10 et 11 de la Constitution en tant que, dans l'interprétation du juge *a quo*, il s'applique aux enfants nés hors mariage et adoptés par leur mère avant l'entrée en vigueur de la loi du 31 mars 1987 relative à la filiation ».

Pour mettre un terme aux controverses et combler le vide laissé en ce domaine par la loi du 31 mars 1987, le présent article dispose donc que les adoptions réalisées dans ces circonstances sont réputées non avenues.

Encore faut-il bien entendu, pour que l'adoption soit non avenue, que la filiation de l'enfant soit établie à l'égard de l'auteur de cette adoption, par application de la législation antérieure à l'entrée en vigueur de la loi du 31 mars 1987, ou suite à celle-ci : c'est ce que l'article entend lorsqu'il parle de l'adoption par une personne de *son* enfant.

Art. 17

L'article 7 du projet complète la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse en précisant que la déchéance de l'autorité parentale n'entraîne l'exclusion

toe te stemmen in de adoptie van zijn kind niet aantast tenzij dit uitdrukkelijk door de rechter wordt bepaald (zie het commentaar bij dat artikel).

In dezelfde zin preciseert deze bepaling dat, behoudens tegenstrijdige vermelding in de beslissing, de toestemming van personen die bij een beslissing genomen vóór de inwerkingtreding van de wet, werden ontzet uit het ouderlijk gezag, vereist is voor de adoptie van hun kind.

Afdeling 2

Overgangsbepalingen

Art. 18

Met het oog op de rechtszekerheid wordt nader bepaald dat vroeger gewezen beslissingen niet op de helling kunnen worden geplaatst op grond van de wijzigingen aangebracht door dit ontwerp.

Art. 19

Meestal wordt een adoptieakte opgesteld of een gerechtelijke procedure gericht op een adoptie aangevat nadat talrijke stappen zijn ondernomen, vooral wanneer het gaat om een interlandelijke adoptie.

Teneinde de personen die wensen te adopteren niet te verplichten de gehele procedure opnieuw te beginnen, en zodoende weken zelfs maanden van vaak vervelende stappen teniet te doen, voorziet dit artikel erin dat de nieuwe bepalingen niet van toepassing zijn ingeval voor de inwerkingtreding van de wet een akte van adoptie is opgesteld of een gerechtelijke procedure is aangevat.

Art. 20

Dit artikel beoogt hetzelfde doel als het vorige artikel, maar met betrekking tot de herroeping van adopties. Als het verzoek is ingediend voor de inwerkingtreding van de wet, is het huidige recht van toepassing.

Art. 21

Het gegeven dat de ambtenaar van de burgerlijke stand de federale centrale autoriteit in kennis stelt, is een maatregel die onmiddellijk van toepassing moet

du droit de consentir à l'adoption de son enfant que si cet effet a été expressément prévu par le juge (voyez le commentaire de cet article).

La présente disposition précise, dans le même sens, que sauf mention contraire dans la décision, le consentement des personnes déchues de l'autorité parentale par une décision rendue antérieurement à l'entrée en vigueur de la loi est requis pour l'adoption de leur enfant.

Section 2

Dispositions transitoires

Art. 18

Dans un but de sécurité juridique, il est précisé que les décisions rendues par le passé ne peuvent être remises en cause suite aux modifications introduites par le présent projet.

Art. 19

L'établissement d'un acte d'adoption ou la mise en route d'une procédure judiciaire devant mener à une adoption font généralement suite à de nombreuses démarches, surtout s'il s'agit d'une adoption internationale.

Afin de ne pas forcer les personnes désireuses d'adopter à recommencer l'ensemble du processus, réduisant ainsi à néant des semaines voire des mois de démarches souvent fastidieuses, cet article prévoit que les nouvelles dispositions ne s'appliqueront pas dans le cas où un acte d'adoption aura été dressé, ou une procédure judiciaire entamée avant l'entrée en vigueur de la loi.

Art. 20

Cet article a le même objet que le précédent en ce qui concerne les révocations d'adoptions. Il les soumet au droit actuel lorsque la demande a été introduite avant l'entrée en vigueur de la loi.

Art. 21

L'information de l'autorité centrale fédérale par l'officier de l'état civil est une mesure qu'il est utile de rendre applicable directement même si la procédure qui donne

worden, zelfs als met de procedure die leidt tot een overschrijving of tot een kantmelding is gestart voor de inwerkingtreding van de wet.

Art. 22

Voor het geval dat dit ontwerp in werking zou treden voor het ontwerp-wetboek van Internationaal Privaatrecht, moet voorzien worden in een overgangsbepaling die de huidige artikelen 344 en 344ter van het Burgerlijk Wetboek in werking laat. Dit ontwerp regelt inderdaad niet het toepasselijk recht voor de totstandkoming van de adoptie noch de gevolgen van een in België uitgesproken of erkende adoptie, die worden geregeld door het ontwerp-wetboek.

De erkenning in België van een in het buitenland totstandgekomen adoptie ligt in het verlengde van de adoptie zelf en, inzonderheid ingeval de adoptanten in België leven, geeft zin aan die adoptie.

Ingeval de adoptie voor de inwerkingtreding van de wet definitief is geworden, is het logisch de erkenning ervan in België (zelfs indien zij plaatsvindt na de inwerkingtreding van de wet) te blijven onderwerpen aan de voorwaarden en aan de procedure bepaald in het huidige recht. Dit artikel strekt daartoe.

De registratie van deze beslissing wordt evenwel verplicht verricht, wat een voordeel is voor de betrokkenen. De betrokkenen hebben de mogelijkheid om buitenlandse beslissingen inzake adoptie die in België zijn erkend te laten registreren.

Art. 23

Krachtens dit artikel kan de vrederechter een beroep doen op de sociale dienst van de jeugdrechtsbank en op het bevoegde openbaar ministerie ingeval hij nog niet beschikt over de middelen die te zijner beschikking zullen worden gesteld naar aanleiding van de hervorming die ertoe strekt van hem de familierechter te maken. Op die wijze kan hij de opdrachten uitoefenen die hem inzake adoptie zijn toevertrouwd, zelfs indien de structuren voor bijstand nog niet volledig zijn verwezenlijkt.

Art. 24

Een automatische inwerkingtreding van de wet zou het risico inhouden dat de mensen die wensen te adopteren worden overrompeld, en dat aan de gerechtelijke overheden niet de nodige tijd wordt gelaten om zich te organiseren. Het toekennen van de bevoegdheid aan de Koning om de datum van inwerkingtreding te bepa-

lieu à une transcription ou à une mention marginale a débuté avant l'entrée en vigueur de la loi.

Art. 22

Dans l'hypothèse où le présent projet entrerait en vigueur avant le projet de Code de droit international privé, il est nécessaire de prévoir une disposition maintenant en vigueur, à titre transitoire, les actuels articles 344 et 344ter du Code civil. Le présent projet reste en effet muet quant à la question du droit applicable à l'établissement d'une adoption, et aux effets d'une adoption prononcée ou reconnue en Belgique, étant entendu que cette question est réglée par le projet de Code.

La reconnaissance en Belgique d'une adoption établie à l'étranger s'inscrit dans le prolongement de l'adoption elle-même et, notamment dans le cas où les adoptants vivent en Belgique, donne son sens à cette adoption.

Si l'adoption est devenue définitive avant l'entrée en vigueur de la loi, il est logique de continuer à soumettre sa reconnaissance en Belgique (même si celle-ci intervient après cette entrée en vigueur) aux conditions et à la procédure prévues par le droit actuel. C'est à cela que tend le présent article.

L'enregistrement de cette décision sera toutefois obligatoirement effectué, ce qui est tout profit pour les intéressés. En ce qui concerne les décisions étrangères en matière d'adoption déjà reconnues en Belgique, les intéressés auront la faculté de les faire enregistrer.

Art. 23

Cet article autorise le juge de paix à faire appel au service social du tribunal de la jeunesse et au ministère public compétent, pour le cas où il ne disposerait pas encore des moyens qui seront mis à sa disposition par la réforme qui en fera un juge de la famille. De cette façon, il pourra exécuter les tâches qui lui sont confiées en matière d'adoption, même si les structures qui doivent l'y aider ne sont pas encore totalement en place.

Art. 24

Une entrée en vigueur automatique de la loi risquerait de prendre de court les personnes désireuses d'adopter, et de ne pas laisser aux autorités judiciaires le temps nécessaire pour s'organiser. Au contraire, donner habilitation au Roi de fixer l'entrée en vigueur de la loi par arrêté royal permet une plus grande souplesse. Cela

len bij koninklijk besluit, laat daarentegen een grote soepelheid toe. Dit zal enerzijds de mensen die reeds lange tijd met een adoptie bezig zijn toelaten om vóór de inwerkingtreding van de wet een adoptieakte te doen opstellen of een gerechtelijke procedure aan te vatten. Anderzijds garandeert dit ook dat de wet niet in werking zal treden voordat alles, om het even op welk niveau, klaar is om hem toe te passen.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING VAN HET ONTWERP VAN WET II

Art. 2

Zoals reeds is gesteld in het algemene gedeelte van de memorie van toelichting is de vrederechter voortaan belast met aangelegenheden inzake adoptie.

Deze bepalingen zijn een wijziging en een aanvulling van artikel 596 van het Gerechtelijk Wetboek, waarin wordt voorzien in het beginsel en in de uitbreiding van de bevoegdheid van de vrederechter.

Art. 3

Dit artikel strekt ertoe artikel 628 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de territoriale bevoegdheid aan te vullen door te bepalen welke rechter territoriaal bevoegd is in de vier gevallen waarin hij kennis kan nemen van een verzoek in verband met adoptie. Het gaat om de verzoeken houdend vaststelling van de geschiktheid om te adopteren, die houdende vaststelling van de adopteerbaarheid van een kind, de verzoeken tot adoptie en de verzoeken houdende herroeping of herziening van een adoptie.

De gewone verblijfplaats van de persoon of van de personen die wensen te adopteren, geldt als bevoegdheidscriterium inzake de vaststelling van de geschiktheid om te adopteren en die van het kind voor de vaststelling van de adopteerbaarheid.

In verband met verzoeken tot adoptie is de regeling in feite dezelfde als die omschreven in het huidige artikel 350, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, te weten de rechter van de gewone verblijfplaats van de adoptanten of van een van hen in België of bij gebreke daarvan, deze van de gewone verblijfplaats van de geadopteerde in België. De betrokkenen die in België geen woonplaats of gewone verblijfplaats hebben, kunnen keuze van woonplaats doen.

Gelet op de contentieuze aard van verzoeken tot herroeping of herziening van een adoptie wordt in dit geval de gewone verblijfplaats van de verweerder of van een van de verweerders als criterium gehanteerd.

permettrait, d'une part, aux personnes engagées depuis longtemps dans un processus d'adoption de faire établir un acte ou de débiter la procédure judiciaire avant cette entrée en vigueur. Cela garantirait, d'autre part, que la loi n'entrerait pas en vigueur avant que tout, à quelque niveau que ce soit, soit prêt pour l'appliquer.

III. — COMMENTAIRE DES ARTICLES DU PROJET DE LOI II

Art. 2

Comme cela est précisé dans la partie générale de l'exposé des motifs, c'est désormais le juge de paix qui sera le juge naturel de l'adoption.

Cette disposition modifie et complète l'article 596 du Code judiciaire, en y introduisant le principe et l'étendue de la compétence du juge de paix.

Art. 3

Cet article vise à compléter l'article 628 du Code judiciaire, relatif à la compétence territoriale, en déterminant le juge territorialement compétent dans les quatre hypothèses où il pourrait connaître d'une demande en matière d'adoption. Il s'agit respectivement des demandes en constatation de l'aptitude à adopter, en constatation de l'adoptabilité d'un enfant, des demandes en adoption, et des demandes en révocation ou en révision d'une adoption.

C'est la résidence habituelle de la personne ou des personnes désireuses d'adopter qui est retenue comme critère de compétence en matière constatation d'aptitude à adopter, et celle de l'enfant, pour la constatation de son adoptabilité.

S'agissant des demandes en adoption, la solution est sensiblement la même que celle de l'actuel article 350, § 1er, alinéa 2, du Code civil, à savoir le juge de la résidence habituelle en Belgique de l'adoptant ou de l'un d'eux ou, à défaut, celui de la résidence habituelle en Belgique de l'adopté. Ici toutefois, la possibilité de faire élection de domicile est prévue pour les intéressés qui n'ont ni domicile ni résidence habituelle en Belgique.

En ce qui concerne, enfin, les demandes en révocation ou en révision d'une adoption, c'est la résidence habituelle du défendeur ou de l'un d'eux qui est choisie comme critère, eu égard au caractère contentieux de telles actions.

Art. 4

Voor de verantwoording van deze bepaling, zie de commentaar bij artikel 24 van het ontwerp van wet I.

*
* *

Dit is, Dames en Heren, de inhoud van het wetsontwerp dat de regering U ter bespreking voorlegt.

De minister van Justitie,

Marc VERWILGHEN

Art. 4

Voyez, pour la justification de cette disposition, le commentaire de l'article 24 du projet de loi I.

*
* *

Telle est, Mesdames, Messieurs, la teneur du projet de loi que le gouvernement a l'honneur de soumettre à vos délibérations.

Le ministre de la Justice,

Marc VERWILGHEN

VOORONTWERP

voorgelegd aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet tot hervorming van de adoptie**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK I**Wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek****Art. 2**

Titel VIII van Boek I van het Burgerlijk Wetboek, die de artikelen 343 tot 370 bevat, wordt vervangen door de volgende bepalingen :

« Titel VIII. — Adoptie

Hoofdstuk I. — Intern recht

Art. 343. — Er bestaan twee vormen van adoptie, namelijk de gewone adoptie en de volle adoptie.

Afdeling 1. — Bepalingen gemeenschappelijk aan beide vormen van adoptie

§ 1. Voorwaarden voor adoptie

A. Grondvoorwaarden

Art. 344-1. — Adopties moeten steeds gegrond zijn op wettige redenen en ingeval zij betrekking hebben op een persoon van minder dan achttien jaar (in deze Titel « kind » genoemd), kunnen zij slechts plaatsvinden in het hoger belang van dit kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen.

Art. 344-2. — Eenieder kan slechts worden geadopteerd door één enkele persoon, door echtgenoten of door twee personen van een verschillend geslacht die geen verwanten zijn van elkaar, en die op een permanente en affectieve wijze samen zijn en sedert ten minste drie jaar samenwonen op het tijdstip van de indiening van het verzoek.

Een persoon van wie de afstamming van moederszijde vaststaat, kan niet door zijn moeder worden geadopteerd. Een persoon van wie de afstamming van vaderszijde vaststaat, kan niet door zijn vader worden geadopteerd.

B. Leeftijd

Art. 345. — De persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, moeten de leeftijd van vijftien jaar hebben bereikt en tenminste vijftien jaar ouder zijn dan de persoon die zij wensen te adopteren.

Het volstaat evenwel de leeftijd van achttien jaar te hebben bereikt en tenminste tien jaar ouder te zijn dan de persoon die men wenst te adopteren wanneer het gaat om een afstammeling in de eerste graad of om een geadopteerde

AVANT-PROJET

soumis à l'avis du Conseil d'État

Avant-projet de loi réformant l'adoption**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE Ier**Modifications apportées au Code civil****Art. 2**

Le Titre VIII du Livre premier du Code civil, comprenant les articles 343 à 370, est remplacé par les dispositions suivantes :

« Titre VIII. — De l'adoption

CHapitre premier. — Droit interne

Art. 343. — Il existe deux sortes d'adoption : l'adoption simple et l'adoption plénière.

Section première. — Dispositions communes aux deux sortes d'adoption

§ 1er. Conditions de l'adoption

A. Conditions fondamentales

Art. 344-1. — Toute adoption doit se fonder sur de justes motifs et, si elle porte sur une personne âgée de moins de dix-huit ans (dénommée « enfant » dans le présent Titre), ne peut avoir lieu que dans son intérêt supérieur et dans le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.

Art. 344-2. — Une personne ne peut être adoptée que par une seule personne, par des époux ou par deux personnes de sexe différent, non apparentées, unies de façon permanente et affective et cohabitant depuis au moins trois ans au moment de l'introduction de la demande.

Une personne dont la filiation maternelle est établie ne peut pas être adoptée par sa mère. Une personne dont la filiation paternelle est établie ne peut pas être adoptée par son père.

B. Âges

Art. 345. — La personne ou les personnes désireuses d'adopter doivent avoir atteint l'âge de vingt-cinq ans et avoir au moins quinze ans de plus que la personne qu'elles désirent adopter.

Toutefois, il suffit d'avoir atteint l'âge de dix-huit ans et d'avoir au moins dix ans de plus que la personne que l'on désire adopter si celle-ci est un descendant au premier degré ou un adopté du conjoint ou du cohabitant, au sens de l'arti-

van de echtgenoot of van de samenwonende, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, zelfs overleden, van de persoon die wenst te adopteren.

Deze voorwaarden moeten vervuld zijn op het tijdstip van indiening van het verzoek tot adoptie.

C. Geschiktheid

Art. 346-1. — De persoon die een kind wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen moeten bekwaam en geschikt zijn om te adopteren.

Alvorens wat ook met het oog op een adoptie te ondernemen, moeten zij een getuigschrift verkrijgen waaruit zulks blijkt. Daartoe wenden zij zich tot de instantie die de bevoegde Gemeenschap heeft aangewezen om dergelijke getuigschriften uit te reiken en delen haar mee of zij een interlandelijke adoptie overwegen.

De persoon die een kind wenst te adopteren dat met hem, met zijn echtgenoot of met de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, zelfs overleden, verwant is tot in de derde graad, is van de verplichting bevoegd in het vorig lid vrijgesteld.

Art. 346-2. — Om het getuigschrift te verkrijgen, moeten de persoon die een kind wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen de vorming hebben gevolgd die de bevoegde Gemeenschap organiseert of erkent teneinde hen voor te lichten omtrent alle gevolgen die zulks meebrengt, waarbij hen inzonderheid inlichtingen worden verstrekt betreffende de verschillende stappen van de adoptieprocedure, de juridische gevolgen en de andere gevolgen van de adoptie.

Hun wettelijke bekwaamheid wordt vastgesteld, alsmede hun geschiktheid om een kind te adopteren. De vaststelling hiervan houdt rekening met de persoonlijke, familiale en medische toestand van de betrokkene en met zijn beweegredenen. Echtgenoten of samenwonenden, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, worden zowel individueel als gezamenlijk beoordeeld.

Art. 346-3. — De beslissing van de bevoegde instantie om het getuigschrift uit te reiken of om dit te weigeren, wordt met redenen omkleed.

Indien het getuigschrift wordt uitgereikt, vermeldt het het aantal kinderen dat de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, kunnen opnemen, als ook de eventuele beperkingen terzake. Het spreekt zich tevens uit over hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan.

Het getuigschrift mag slechts in een enkele procedure tot adoptie van een of meer kinderen worden aangewend. De geldigheid ervan verstrijkt drie jaar na de betekening aan de betrokkene of betrokkenen.

Art. 346-4. — Beroep tegen de beslissing van de bevoegde instantie wordt overeenkomstig artikel 1231-1 van het Gerechtelijk Wetboek ingediend.

D. Nieuwe adoptie

Art. 347-1. — Een kind dat reeds is geadopteerd, ongeacht of het daarbij gaat om een gewone of om een volle adoptie, kan nogmaals worden geadopteerd, zowel bij wijze van een gewone als van een volle adoptie, indien alle voorwaarden gesteld voor het totstandkomen van de nieuwe adoptie zijn vervuld en indien ofwel :

- 1° de vorige adoptant of adoptanten overleden zijn;

cle 344-2, alinéa premier, même décédé, de la personne qui se propose d'adopter.

Ces conditions doivent être remplies lors du dépôt de la requête en adoption.

C. Aptitude

Art. 346-1. — La personne ou les personnes désireuses d'adopter un enfant doivent être qualifiées et aptes à adopter.

Avant d'effectuer quelque démarche que ce soit en vue d'une adoption, elles doivent obtenir une attestation les déclarant telles. À cet effet, elles s'adressent à l'autorité désignée par la Communauté compétente pour leur délivrer l'attestation, et lui signalent si elles envisagent une adoption internationale.

Est dispensée de l'obligation visée à l'alinéa précédent la personne désireuse d'adopter un enfant qui est apparenté, jusqu'au troisième degré, à elle-même, à son conjoint ou à son cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, même décédé.

Art. 346-2. — Pour obtenir l'attestation, la personne ou les personnes désireuses d'adopter un enfant doivent avoir reçu la formation organisée ou reconnue par la Communauté compétente, en vue de les éclairer sur toutes les conséquences de leur démarche, notamment en les informant sur les étapes de la procédure, les effets juridiques et les autres conséquences de l'adoption.

Leur capacité légale est constatée, ainsi que leur aptitude à assumer l'adoption d'un enfant. Le constat de celle-ci tient compte de la situation personnelle, familiale et médicale de l'intéressé et des motifs qui l'animent; à l'égard d'époux ou de cohabitants, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, ce constat est réalisé de façon individuelle et conjointe.

Art. 346-3. — La décision prise par l'autorité compétente de délivrer ou de refuser l'attestation est motivée.

Si l'attestation est délivrée, elle précise le nombre d'enfants que la personne ou les personnes désireuses d'adopter sont aptes à accueillir ainsi que les restrictions éventuelles à cette aptitude, et se prononce sur leur aptitude à assumer une adoption internationale.

L'attestation ne peut servir que pour une seule procédure en adoption d'un ou de plusieurs enfants. Sa validité expire trois ans après sa notification à l'intéressé ou aux intéressés.

Art. 346-4. — Les recours contre la décision de l'autorité compétente sont introduits selon l'article 1231-1 du Code judiciaire.

D. Nouvelle adoption

Art. 347-1. — Un enfant qui a déjà été adopté, de manière simple ou plénière, peut être adopté une nouvelle fois, de manière simple ou plénière, si toutes les conditions requises pour l'établissement de la nouvelle adoption sont remplies et que soit :

- 1° l'adoptant ou les adoptants antérieurs sont décédés;

2° de vorige adoptie herzien is of de vorige gewone adoptie ten aanzien van de adoptant of van de adoptanten herroepen is;

3° zeer gewichtige redenen bestaan die vereisen dat op verzoek van het openbaar ministerie een nieuwe adoptie wordt uitgesproken.

Art. 347-2. — Een persoon die reeds door echtgenoten of samenwonenden geadopteerd is, ongeacht of het daarbij gaat om een gewone of om een volle adoptie, kan door de nieuwe echtgenoot of samenwonende, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, nogmaals worden geadopteerd, zowel bij wijze van een gewone als van een volle adoptie, indien alle voorwaarden gesteld voor het totstandkomen van de nieuwe adoptie zijn vervuld en indien ofwel :

1° de andere vorige adopterende echtgenoot overleden is;

2° de vorige gewone adoptie ten aanzien van de andere adopterende echtgenoot herroepen is;

3° zeer gewichtige redenen bestaan die vereisen dat op verzoek van het openbaar ministerie een nieuwe adoptie wordt uitgesproken.

Art. 347-3. — Na de overschrijving van een vonnis of, in geval van beroep, van het arrest waarbij de gewone adoptie van een kind wordt uitgesproken, kunnen de adoptant of de adoptanten een verzoek indienen dat erop is gericht deze adoptie in een volle adoptie om te zetten. Deze omzetting wordt slechts toegestaan indien alle voorwaarden, inzonderheid deze betreffende de toestemming, gesteld voor het totstandkomen van de volle adoptie, zijn vervuld.

E Toestemmingen

Art. 348-1. — Personen die op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis of het arrest van adoptie, de leeftijd van twaalf jaar hebben bereikt, moeten in hun adoptie toestemmen behalve indien zij geen onderscheidingsvermogen hebben, onbekwaam zijn verklaard of zich in een toestand van verlengde minderjarigheid bevinden.

Art. 348-2. — Wanneer de persoon die wenst te adopteren of die men wenst te adopteren, gehuwd is en niet van tafel en bed is gescheiden, of samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, op het tijdstip van verschijning voor de rechtbank die over het verzoek tot adoptie uitspraak moet doen, moet zijn echtgenoot of de persoon met wie hij samenwoont in de adoptie toestemmen behalve indien deze laatste overleden is, zich in de onmogelijkheid bevindt zijn wil te kennen te geven, geen bekend verblijf heeft of afwezig is verklaard.

Art. 348-3. — Wanneer de afstamming van een kind of van een onbekwaamverklaarde ten aanzien van zijn moeder en van zijn vader vaststaat, moeten beiden in de adoptie toestemmen. Indien echter één van hen overleden is, zich in de onmogelijkheid bevindt zijn wil te kennen te geven, geen bekend verblijf heeft of afwezig is verklaard, is de toestemming van de andere voldoende.

Wanneer de afstamming van een kind of van een onbekwaamverklaarde slechts ten aanzien van één van zijn ouders vaststaat, dient enkel deze in de adoptie toe te stemmen.

Art. 348-4. — Zowel de moeder als de vader kunnen hun toestemming slechts geven twee maanden na de geboorte van het kind.

Bovendien kan de vader of de moeder van een kind slechts in de adoptie toestemmen nadat hij of zij van een dienst erkend door de instantie die de bevoegde Gemeenschap heeft

2° l'adoption antérieure a été révisée ou l'adoption simple antérieure a été révoquée à l'égard de l'adoptant ou des adoptants;

3° des motifs très graves commandent qu'une nouvelle adoption soit prononcée à la requête du ministère public.

Art. 347-2. — Une personne déjà adoptée, de manière simple ou plénière, par deux époux ou cohabitants, peut être adoptée une nouvelle fois, de manière simple ou plénière, par le nouveau conjoint ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, de l'un de ceux-ci si toutes les conditions requises pour l'établissement de cette nouvelle adoption sont remplies et que soit :

1° l'autre époux ou cohabitant adoptant antérieur est décédé;

2° l'adoption simple antérieure a été révoquée à l'égard de l'autre époux ou cohabitant adoptant;

3° des motifs très graves commandent qu'une nouvelle adoption soit prononcée à la requête du ministère public.

Art. 347-3. — Après la transcription d'un jugement ou, en cas d'appel, d'un arrêt prononçant l'adoption simple d'un enfant, l'adoptant ou les adoptants peuvent introduire une requête tendant à convertir celle-ci en adoption plénière. Cette conversion n'est permise que si toutes les conditions, notamment de consentement, requises pour l'établissement de l'adoption plénière sont remplies.

E. Consentements

Art. 348-1. — Toute personne âgée de douze ans au moins lors du prononcé du jugement ou de l'arrêt d'adoption doit consentir ou avoir consenti à son adoption, sauf si elle est privée de discernement ou déclarée interdite ou en état de minorité prolongée.

Art. 348-2. — Lorsque la personne qui désire adopter ou qu'on désire adopter est mariée et non séparée de corps, ou cohabitante au sens de l'article 344-2, alinéa premier, lors de la comparution devant le tribunal appelé à statuer sur la requête en adoption, son conjoint ou cohabitant doit consentir à l'adoption, sauf s'il est décédé, dans l'impossibilité de manifester sa volonté, sans aucune demeure connue ou déclaré absent.

Art. 348-3. — Lorsque la filiation d'un enfant ou d'un interdit est établie à l'égard de sa mère et de son père, ceux-ci doivent chacun consentir à l'adoption. Toutefois, si l'un d'eux est décédé, dans l'impossibilité de manifester sa volonté, sans aucune demeure connue ou déclaré absent, le consentement de l'autre suffit.

Lorsque la filiation d'un enfant ou d'un interdit n'est établie qu'à l'égard d'un de ses auteurs, seul celui-ci doit consentir à l'adoption.

Art. 348-4. — Le consentement de la mère ou du père ne peut être donné que deux mois après la naissance de l'enfant.

En outre, la mère ou le père d'un enfant ne peut donner son consentement qu'après avoir reçu d'un service agréé par l'autorité désignée par la Communauté compétente, une

aangewezen, een getuigschrift heeft ontvangen waaruit blijkt dat hem of haar uitvoerig informatie is verstrekt omtrent de rechten, de bijstand en de voordelen waarop de families, de vaders en moeders, al dan niet alleenstaand, en hun kinderen bij wet of decreet aanspraak kunnen maken, alsook betreffende de middelen waarop een beroep kan worden gedaan om sociale, financiële, psychologische of andere problemen die hun situatie meebrengt, op te lossen. Deze dienst mag niet dezelfde zijn als die welke optreedt of is opgetreden om de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, bij te staan bij hun voornemen tot adoptie.

Art. 348-5. — Wanneer de afstamming van een kind of van een onbekwaamverklarde niet vaststaat of wanneer de vader en de moeder van een kind of van een onbekwaamverklarde, of de enige ouder ten aanzien van wie de afstamming vaststaat, overleden zijn, zich in de onmogelijkheid bevinden hun wil te kennen te geven, geen bekend verblijf hebben of afwezig zijn verklaard, wordt de toestemming door de familieraad gegeven.

Ingeval de persoon die men wenst te adopteren, in staat van verlengde minderjarigheid verkeert en het ouderlijk gezag vervangen is door de voogdij bedoeld in artikel 487*quater*, wordt de toestemming evenwel gegeven door de familieraad die daartoe is ingesteld.

Art. 348-6. — Voor de nieuwe adoptie van een kind of van een onbekwaamverklarde die voorheen op gewone wijze is geadopteerd, zijn vereist :

1° de toestemming van de personen of van de familieraad die in de vroegere adoptie hebben of heeft toegestemd;

2° de toestemming van de vorige adoptant of adoptanten, behalve indien de vorige adoptie ten aanzien van die persoon of personen herroepen of herzien is.

Indien een van die personen overleden is, zich in de onmogelijkheid bevindt zijn wil te kennen te geven, geen bekend verblijf heeft of afwezig is verklaard, is zijn toestemming niet vereist. De toestemming van de oorspronkelijke vader of moeder, van de familieraad, van de echtgenoot van de geadopteerde, of van de persoon met wie hij samenwoont in de zin van artikel 344-2, eerste lid., die vroeger onverantwoord geweigerd hebben in de adoptie toe te stemmen, evenals die van de vader en de moeder van wie het kind verlaten werd verklaard in toepassing van het oud artikel 370*bis* van het Burgerlijk Wetboek, is evenmin vereist.

Art. 348-7. — Voor de nieuwe adoptie van een kind of van een onbekwaamverklarde die voorheen ten volle is geadopteerd, is de toestemming van de vorige adoptant of adoptanten vereist, behalve indien zij overleden zijn, zich in de onmogelijkheid bevinden hun wil te kennen te geven, geen bekend verblijf hebben of afwezig zijn verklaard, of indien de vorige adoptie ten aanzien van hen herzien is.

Art. 348-8. — Eenieder van wie de toestemming voor de adoptie vereist is, kan zulks doen door middel van ofwel :

1° een akte volgens het model vastgesteld door de Koning, verleden ten overstaan van een notaris of ten overstaan van de vrederechter van zijn woonplaats of van die van de geadopteerde, van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen;

2° een persoonlijke verklaring gedaan voor de rechtbank die het verzoek tot adoptie behandelt.

attestation certifiant que des informations circonstanciées lui ont été données sur les droits, aides et avantages garantis par la loi ou par décret aux familles, aux pères et mères, célibataires ou non, et à leurs enfants, ainsi que sur les moyens auxquels il est possible de recourir pour résoudre les problèmes sociaux, financiers, psychologiques ou autres posés par sa situation. Ce service ne peut être celui qui intervient ou est intervenu pour aider dans leur projet d'adoption la personne ou les personnes désireuses d'adopter l'enfant.

Art. 348-5. — Lorsque la filiation d'un enfant ou d'un interdit n'est pas établie ou lorsque le père et la mère d'un enfant ou d'un interdit ou le seul parent à l'égard duquel sa filiation est établie sont décédés, dans l'impossibilité de manifester leur volonté, sans aucune demeure connue ou déclarés absents, le consentement à l'adoption est donné par le conseil de famille.

Toutefois, si la personne qu'on désire adopter est placée sous statut de minorité prolongée et que l'autorité parentale a été remplacée par la tutelle visée à l'article 487*quater*, le consentement est donné par le conseil de famille institué à cette occasion.

Art. 348-6. — En cas de nouvelle adoption d'un enfant ou d'un interdit qui a bénéficié antérieurement d'une adoption simple, sont requis :

1° le consentement des personnes ou du conseil de famille ayant consenti à l'adoption antérieure;

2° le consentement de l'adoptant ou des adoptants antérieurs, sauf si la révocation ou la révision de l'adoption antérieure a été prononcée à leur égard.

Si l'une de ces personnes est décédée, dans l'impossibilité de manifester sa volonté, sans aucune demeure connue ou déclarée absente, son consentement n'est pas requis. De même, n'est pas requis le consentement du père ou de la mère d'origine, du conseil de famille ou du conjoint ou cohabitant de l'adopté, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, qui aurait refusé abusivement de consentir à l'adoption antérieure, ni celui des père et mère, lorsque l'enfant avait été déclaré abandonné par eux en application de l'article 370*bis* ancien du Code civil.

Art. 348-7. — En cas de nouvelle adoption d'un enfant ou d'un interdit qui a bénéficié antérieurement d'une adoption plénière, le consentement de l'adoptant ou des adoptants antérieurs est requis, sauf s'ils sont décédés, dans l'impossibilité de manifester leur volonté, sans aucune demeure connue, déclarés absents ou si la révision de l'adoption antérieure a été prononcée à leur égard.

Art. 348-8. — Toute personne dont le consentement à l'adoption est requis l'exprime soit :

1° par acte passé, selon le modèle fixé par le Roi, devant un notaire ou devant le juge de paix de son domicile ou de celui de l'adopté, de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux;

2° par déclaration faite en personne au tribunal saisi de la requête en adoption.

In de akte of de verklaring moet nader zijn bepaald dat de toestemming wordt gegeven voor een gewone adoptie of voor een volle adoptie.

De intrekking van de toestemming na het sluiten van de debatten in eerste aanleg blijft zonder gevolg.

Art. 348-9. — Ieder lid van de oorspronkelijke familie van het kind van wie de toestemming vereist is kan in de akte of in de verklaring houdende zijn toestemming nader bepalen ofwel dat :

1° hij de identiteit van de adoptant of van de adoptanten niet wenst te kennen. In dat geval wijst hij een persoon aan die hem in het kader van de procedure zal vertegenwoordigen;

2° hij later in de procedure niet wenst tussenbeide te komen. In dat geval wijst hij eveneens een persoon aan die hem zal vertegenwoordigen.

De persoon die gebruik maakt van een van de bij het vorig lid voorziene mogelijkheden doet keuze van woonplaats.

Art. 348-10. — Eenieder van wie de toestemming vereist is en die niet in de adoptie wenst toe te stemmen, kan zijn weigering te kennen geven door middel van ofwel :

1° een akte verleden ten overstaan van een notaris of ten overstaan van de vrederechter van zijn woonplaats of van die van de geadopteerde, van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen;

2° een persoonlijke verklaring gedaan voor de rechtbank die het verzoek tot adoptie behandelt.

Niet-verschijning voor de vrederechter of de rechtbank na door de griffier bij gerechtsbrief te zijn opgeroepen, wordt als weigering van de toestemming beschouwd.

Art. 348-11. — Ingeval een persoon in verschillende hoedanigheden in de adoptie moet toestemmen, doet hij zulks in één enkele akte.

Art. 348-12. — Ingeval een persoon die overeenkomstig de artikelen 348-2 tot 348-7 in de adoptie moet toestemmen, zulks weigert te doen, kan de adoptie op verzoek van de persoon die wenst te adopteren of van de personen die zulks wensen te doen of van het openbaar ministerie, dat ambtshalve optreedt of op verzoek van enige betrokkene, toch worden uitgesproken indien de rechtbank van oordeel is dat de toestemming op onverantwoorde wijze is geweigerd.

Wanneer evenwel de vader of de moeder van het kind weigert in de adoptie toe te stemmen, kan de rechtbank, behalve wanneer het gaat om een nieuwe adoptie, de adoptie pas uitspreken wanneer na een grondig sociaal onderzoek gebleken is dat deze persoon zich niet meer bekommerd heeft om het kind of de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar heeft gebracht.

§ 2. Gevolgen van de adoptie

Art. 349-1. — Een adoptie uitgesproken bij een beslissing overgeschreven overeenkomstig artikel 1231-17 van het Gerechtelijk Wetboek, heeft gevolgen vanaf de dag van de neerlegging van het verzoekschrift.

Art. 349-2. — De persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, kunnen in het verzoekschrift betreffende de adoptie of bij wege van een incidenteel verzoek in de loop van de procedure aan de rechtbank vragen dat de voornamen van de geadopteerde worden gewijzigd. Indien de geadopteerde de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt, moet hij tot deze wijziging zijn toestemming geven.

Art. 349-3. — Een adoptie kan niet bij wege van nietigheid worden bestreden.

L'acte ou la déclaration précise si le consentement est exprimé pour une adoption simple ou pour une adoption plénière.

Le retrait du consentement après la clôture des débats en première instance demeure sans effet.

Art. 348-9. — Tout membre de la famille d'origine de l'enfant dont le consentement est requis peut préciser dans l'acte ou la déclaration de son consentement soit :

1° qu'il entend rester dans l'ignorance de l'identité de l'adoptant ou des adoptants; dans ce cas, il désigne la personne qui le représentera dans la procédure;

2° qu'il ne désire plus intervenir ultérieurement dans la procédure; en ce cas, il désigne également la personne qui le représentera.

La personne qui fait usage de l'une des possibilités prévues à l'alinéa précédent fait élection de domicile.

Art. 348-10. — Toute personne dont le consentement est requis et qui ne désire pas consentir à l'adoption peut exprimer son refus soit :

1° par acte passé devant un notaire ou devant le juge de paix de son domicile ou de celui de l'adopté, de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux;

2° par déclaration faite en personne au tribunal saisi de la requête en adoption.

Le fait de ne pas comparaître devant le juge de paix ou le tribunal après avoir été convoqué par le greffier, sous pli judiciaire, est assimilé à un refus de consentement.

Art. 348-11. — Lorsqu'une personne est appelée à consentir à l'adoption à divers titres, elle exprime son consentement dans un seul acte.

Art. 348-12. — Lorsqu'une personne qui doit consentir à l'adoption en vertu des articles 348-2 à 348-7 refuse ce consentement, l'adoption peut cependant être prononcée à la demande de la personne ou des personnes désireuses d'adopter, ou du ministère public, agissant d'office ou à la demande de tout intéressé, s'il apparaît au tribunal que ce refus est abusif.

Toutefois, si ce refus émane de la mère ou du père d'un enfant, le tribunal ne peut prononcer l'adoption, sauf s'il s'agit d'une nouvelle adoption, que s'il apparaît, au terme d'une enquête sociale approfondie, que cette personne s'est désintéressée de l'enfant ou en a compromis la santé, la sécurité ou la moralité.

§ 2. Effets de l'adoption

Art. 349-1. — L'adoption prononcée par décision transcrite conformément à l'article 1231-17 du Code judiciaire produit ses effets à partir du dépôt de la requête.

Art. 349-2. — La personne ou les personnes désireuses d'adopter peuvent demander au tribunal, dans la requête en adoption ou par demande incidente durant la procédure, une modification des prénoms de l'adopté. Si l'adopté a atteint l'âge de douze ans, son consentement à cette modification est requis.

Art. 349-3. — L'adoption ne peut être attaquée par voie de nullité.

§ 3. Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde na de adoptie

Art. 350. — Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van de adoptant of van de adoptanten na uitspraak van het vonnis of het arrest van adoptie, stelt vanaf dat tijdstip en voor de toekomst een einde aan de adoptie.

Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van één van de adopterende echtgenoten of samenwonenden na uitspraak van het vonnis of het arrest van adoptie, stelt vanaf dat tijdstip en voor de toekomst ten aanzien van die persoon een einde aan de adoptie.

Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van een andere persoon dan de adoptant of de adoptanten na uitspraak van het vonnis of het arrest van adoptie, stelt daaraan geen einde. Indien het om een gewone adoptie gaat, heeft deze afstamming slechts gevolgen voor zover deze niet strijdig zijn met die van de adoptie; die persoon verkrijgt daardoor noch aanspraak op levensonderhoud noch een recht op de nalatenschap. Indien het een volle adoptie betreft, heeft die afstamming slechts de toepassing van de verbodsbepalingen inzake het huwelijk bedoeld in de artikelen 161 tot 164 tot gevolg.

§ 4. Herziening van de adoptie

Art. 351. — Uitsluitend wanneer er voldoende aanwijzingen zijn dat de adoptie is totstandgekomen ingevolge ontvoering, verkoop of kinderhandel, vorderen de ouders van het kind of een van hen, of het openbaar ministerie dat het vonnis of het arrest waarbij deze adoptie is uitgesproken, ten aanzien van de adoptant of de adoptanten wordt herzien. Indien het bewijs van deze feiten is geleverd, verklaart de rechter dat de adoptie geen gevolgen meer heeft vanaf de overschrijving van het beschikkend gedeelte van de beslissing houdende de herziening in de registers van de burgerlijke stand.

§ 5. Tussenpersonen

Art. 352. — Niemand kan in het kader van een adoptie als tussenpersoon optreden zonder daartoe vooraf door de bevoegde Gemeenschap te zijn erkend.

Afdeling 2. Bepalingen eigen aan iedere vorm van adoptie

§ 1. Gewone adoptie

A. Gevolgen

Art. 353-1. — De adoptie verleent aan de geadopteerde in plaats van zijn naam, die van zijn adoptant of bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, die van de man.

De partijen kunnen evenwel de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door die van de adoptant of van de adopterende man.

Ingeval de geadopteerde en de adoptant of de adopterende man dezelfde naam hebben, wordt de naam van de geadopteerde niet gewijzigd.

Art. 353-2. — Indien een man het adoptief kind van zijn echtgenote of van de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, adopteert of in geval van een nieuwe adoptie zoals bepaald in artikel 347-1, komt de naam van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man in de plaats van die van de geadopteerde, ongeacht of de naam van deze laatste bij de vorige adoptie behouden of veranderd werd.

Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie vervangen werd door die van de adoptant, kunnen de partijen

§ 3. Établissement de la filiation de l'adopté postérieurement à l'adoption

Art. 350. — L'établissement de la filiation de l'adopté à l'égard de l'adoptant ou des adoptants postérieurement au jugement ou à l'arrêt prononçant l'adoption met fin dès ce moment et pour l'avenir à l'adoption.

L'établissement de la filiation de l'adopté à l'égard de l'un des époux ou cohabitants adoptants postérieurement au jugement ou à l'arrêt prononçant l'adoption met fin à son égard, dès ce moment et pour l'avenir, à l'adoption.

L'établissement de la filiation de l'adopté à l'égard d'une personne autre que l'adoptant ou les adoptants postérieurement au jugement ou à l'arrêt prononçant l'adoption ne met pas fin à celle-ci. S'il s'agissait d'une adoption simple, cette filiation ne produit ses effets que dans la mesure où ils ne sont pas en opposition avec ceux de l'adoption et n'entraîne en faveur de cette personne ni créance alimentaire, ni droit de succession. S'il s'agissait d'une adoption plénière, cette filiation ne produit d'autre effet que les empêchements à mariage prévus aux articles 161 à 164.

§ 4. Révision de l'adoption

Art. 351. — Lorsqu'il résulte d'indices suffisants qu'une adoption a été établie à la suite d'un enlèvement, d'une vente ou d'une traite d'enfant, et seulement en ce cas, la révision du jugement ou de l'arrêt prononçant cette adoption est poursuivie, à l'égard de l'adoptant ou des adoptants, par les père et mère de l'enfant ou l'un d'eux, ou par le ministère public. Si la preuve des faits précités est établie, le juge déclare que cette adoption cessera de produire ses effets à partir de la transcription du dispositif de la décision de révision dans les registres de l'état civil.

§ 5. Intermédiaires

Art. 352. — Nul ne peut intervenir comme intermédiaire dans une adoption sans avoir été préalablement agréé à cette fin par la Communauté compétente.

Section 2. Dispositions propres à chaque sorte d'adoption

§ 1er. Adoption simple

A. Effets

Art. 353-1. — L'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, celui de l'homme.

Les parties peuvent toutefois solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom en le faisant précéder ou suivre du nom de l'adoptant ou de l'homme adoptant.

Si l'adopté et l'adoptant ou l'homme adoptant ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

Art. 353-2. — En cas d'adoption par un homme de l'enfant adoptif de son épouse ou cohabitante, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, ou en cas d'adoption nouvelle prévue à l'article 347-1, le nom du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant est substitué à celui de l'adopté, que celui-ci ait conservé ou modifié son nom lors de la précédente adoption.

Si lors de celle-ci, le nom de l'adoptant a remplacé celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que le

de rechtbank vragen dat de nieuwe naam van de geadopteerde samengesteld zal zijn uit de naam die hij bij de vorige adoptie heeft gekregen, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.

Indien, bij de vorige adoptie, de naam van de adoptant aan die van de geadopteerde toegevoegd werd, kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de naam van de geadopteerde voortaan samengesteld zal zijn uit de oorspronkelijke naam van deze laatste of de naam van de vorige adoptant, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.

De geadopteerde die vóór een vorige adoptie, dezelfde naam droeg als de nieuwe adoptant of als de nieuwe adopterende man, verkrijgt die naam ongewijzigd opnieuw.

Art. 353-3. — Is de geadopteerde ouder dan achttien jaar, dan kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft of, ingeval de geadopteerde zijn naam bij een vorige adoptie heeft behouden, dat hij hem kan doen voorafgaan of volgen door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.

Art. 353-4. — De adoptie door een vrouw van het kind of adoptief kind van haar echtgenoot of van de persoon met wie zij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid., brengt geen wijziging in de naam van de geadopteerde.

In geval van adoptie door een weduwe kunnen de partijen de rechtbank vragen om de naam van haar overleden man of van de persoon met wie zij samenwoonde, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, in de plaats te stellen van die van de geadopteerde of hem daaraan toe te voegen.

Art. 353-5. — Voor de verzoeken bedoeld in de artikelen 353-1, tweede lid, 353-2, tweede en derde lid, 353-3 en 353-4, tweede lid, is de instemming vereist van de persoon die wenst te adopteren of van de personen die zulks wensen te doen, van de geadopteerde ouder dan twaalf jaar en, indien hij minder dan achttien jaar oud is, van de personen die krachtens de artikelen 348-3, 348-5, 348-6 of 348-7 moeten toestemmen in de adoptie.

Bij gebreke van overeenstemming beslist de rechtbank in het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen.

Art. 353-6. — De naamsverandering ingevolge adoptie geldt mede voor de afstammelingen van de geadopteerde, zelfs vóór de adoptie geboren, behoudens het recht van afstammelingen ouder dan achttien jaar om hun naam en die van hun afstammelingen te behouden.

Dit recht kan worden uitgeoefend bij verzoekschrift gericht aan de rechtbank die over de adoptie uitspraak moet doen en waarin deze wens wordt geuit. Akte wordt hiervan verleend in het beschikkend gedeelte van het vonnis.

Art. 353-7. — De adoptie heeft van rechtswege geen enkel adelrechtelijk gevolg.

Art. 353-8. — De adoptant oefent het ouderlijk gezag over de geadopteerde uit.

Wanneer iemand een kind heeft geadopteerd dat niet het kind of het adoptief kind is van zijn echtgenoot of van de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, oefent hij alleen het ouderlijk gezag over de geadopteerde uit. Hij heeft bovendien het recht toe te stemmen in het huwelijk van de geadopteerde, zijn ontvoegding te vorderen en het wettelijk genot te hebben van zijn goederen. Hij is van rechtswege voogd over de goederen van de geadop-

nouveau nom de ce dernier soit composé du nom qu'il tient de cette précédente adoption, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant.

Lorsque, lors de la précédente adoption, le nom de l'adoptant a été ajouté à celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que le nom de ce dernier soit désormais composé du nom d'origine de l'adopté ou du nom de l'adoptant antérieur, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant.

L'adopté qui, avant une précédente adoption, portait le même nom que le nouvel adoptant ou homme adoptant, reprend ce nom sans modification.

Art. 353-3. — Si l'adopté est âgé de plus de dix-huit ans, les parties peuvent solliciter du tribunal qu'aucune modification ne soit apportée au nom de l'adopté ou, si l'adopté a conservé son nom lors d'une précédente adoption, qu'il puisse le faire précéder ou suivre de celui du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant.

Art. 353-4. — L'adoption par une femme de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, n'entraîne aucune modification du nom de l'adopté.

En cas d'adoption par une veuve, les parties peuvent solliciter du tribunal que le nom du défunt mari ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, de l'adoptante soit substitué ou ajouté au nom de l'adopté.

Art. 353-5. — L'accord de la personne ou des personnes désireuses d'adopter, de l'adopté âgé de plus de douze ans et, s'il a moins de dix-huit ans, des personnes appelées à consentir à l'adoption en vertu des articles 348-3, 348-5, 348-6 ou 348-7, est requis pour les demandes visées aux articles 353-1, alinéa 2, 353-2, alinéas 2 et 3, 353-3 et 353-4, alinéa 2.

À défaut d'accord, le tribunal décide dans l'intérêt supérieur de l'enfant et le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.

Art. 353-6. — Le changement du nom de l'adopté, résultant de l'adoption, s'étend à ses descendants, même nés avant l'adoption, sauf le droit des descendants âgés de plus de dix-huit ans de conserver leur nom pour eux-mêmes et leurs descendants.

Ce droit s'exerce en adressant une requête exprimant cette volonté au tribunal appelé à statuer sur l'adoption. Il est donné acte de cette volonté dans le dispositif du jugement.

Art. 353-7. — L'adoption ne produit de plein droit aucun effet en ce qui concerne les droits nobiliaires.

Art. 353-8. — L'adoptant exerce l'autorité parentale sur l'adopté.

Lorsqu'une personne a adopté seule un enfant qui n'est pas l'enfant ou l'enfant adoptif de son conjoint ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, elle exerce seule l'autorité parentale sur la personne de l'adopté. Elle dispose en outre du droit de consentir au mariage de l'adopté, du droit de requérir son émancipation et du droit de jouissance légale sur ses biens. Elle est de plein droit tutrice sur les biens de l'adopté. La tutelle est organisée aussitôt conformément au

teerde. Onverwijld wordt in de voogdij voorzien overeenkomstig Titel X van dit Boek, onder het voorzitterschap van de vrederechter van de gewone verblijfplaats van de geadopteerde. De leden van de familieraad worden door de vrederechter aangewezen rekening houdend met het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, op grond van de voorstellen van de adoptant. Ingeval deze laatste tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde overlijdt, onbekwaam of afwezig wordt verklaard, of in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven, wijst de familieraad een voogd aan.

Art. 353-9. — Bij adoptie door echtgenoten of samenwonenden of ingeval de geadopteerde het kind of het adoptief kind is van de echtgenoot van de adoptant, of van de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, wordt het ouderlijk gezag gezamenlijk door beide echtgenoten of samenwonenden uitgeoefend, overeenkomstig de regels toepasselijk op de vader en de moeder. De bepalingen van Titel IX van dit Boek zijn van overeenkomstige toepassing.

Indien één van de echtgenoten of van de samenwonenden tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde afwezig is verklaard, in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven of onbekwaam is verklaard, oefent de andere echtgenoot alleen het ouderlijk gezag over de geadopteerde uit, beheert hij zijn goederen en vertegenwoordigt hij hem.

Bij overlijden van één van de echtgenoten of samenwonenden tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde, oefent de andere alleen het ouderlijk gezag over de geadopteerde uit. Hij beschikt bovendien over het recht toe te stemmen in het huwelijk van de geadopteerde, zijn ontvoogding te vorderen en het wettelijk genot te hebben van zijn goederen. Hij is van rechtswege voogd over de goederen van de geadopteerde. Onverwijld wordt in de voogdij voorzien overeenkomstig Titel X van dit Boek, onder het voorzitterschap van de vrederechter van de gewone verblijfplaats van de geadopteerde. De leden van de familieraad worden door de vrederechter aangewezen rekening houdend met het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, bij voorkeur onder de leden van de familie van de adoptanten of van de adoptant en zijn echtgenoot. Ingeval de andere echtgenoot of samenwonende tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde overlijdt, onbekwaam of afwezig wordt verklaard, of in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven, wijst de familieraad een voogd aan.

Art. 353-10. — Bij overlijden van de adoptant of van de adoptanten, kunnen de moeder en de vader van het geadopteerde kind gezamenlijk of één van beide aan de jeugdrechtbank vragen dat het kind opnieuw onder hun ouderlijk gezag wordt geplaatst. Wordt dit verzoek ingewilligd, dan neemt de voogdij waarin voorheen was voorzien een einde. In voorkomend geval wordt overeenkomstig Titel X van dit Boek een nieuwe voogdij ingesteld.

Art. 353-11. — In geval van adoptie van een onbekwaam verklaarde wijst een familieraad samengesteld overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 353-9 en 353-10 hetzij de adoptant, hetzij zijn echtgenoot of de persoon met wie hij samenwoont, indien hij de vader of de moeder van de geadop-

teerde. Onverwijld wordt in de voogdij voorzien overeenkomstig Titel X van dit Boek, onder het voorzitterschap van de vrederechter van de gewone verblijfplaats van de geadopteerde. De leden van de familieraad worden door de vrederechter aangewezen rekening houdend met het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, op grond van de voorstellen van de adoptant. Ingeval deze laatste tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde overlijdt, onbekwaam of afwezig wordt verklaard, of in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven, wijst de familieraad een voogd aan.

Art. 353-9. — En cas d'adoption par des époux ou cohabitants, ou lorsque l'adopté est l'enfant ou l'enfant adoptif du conjoint ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, de l'adoptant, l'autorité parentale est exercée conjointement par les deux époux ou cohabitants, conformément aux règles applicables aux père et mère. Les dispositions du Titre IX du présent Livre sont applicables.

Si l'un des époux ou cohabitants est déclaré absent, dans l'impossibilité de manifester sa volonté ou interdit pendant la minorité de l'adopté, l'autre exerce seul l'autorité parentale sur la personne de l'adopté, administre ses biens et le représente.

En cas de décès de l'un des époux ou cohabitants pendant la minorité de l'adopté, l'autre exerce seul l'autorité parentale sur la personne de l'adopté. Il dispose en outre du droit de consentir au mariage de l'adopté, du droit de requérir son émancipation et du droit de jouissance légale sur ses biens. Il est de plein droit tuteur sur les biens de l'adopté. La tutelle est organisée aussitôt conformément au Titre X du présent Livre, sous la présidence du juge de paix de la résidence habituelle de l'adopté. Les membres du conseil de famille sont choisis par le juge de paix dans l'intérêt supérieur de l'enfant et dans le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international, de préférence dans la famille des adoptants ou de l'adoptant et de son conjoint. En cas de décès, d'interdiction, d'absence déclarée ou d'impossibilité de manifester sa volonté de l'autre époux ou cohabitant pendant la minorité de l'adopté, le conseil de famille désigne le tuteur.

Art. 353-10. — En cas de décès de l'adoptant ou des adoptants, la mère et le père de l'enfant adoptif, conjointement, ou l'un d'eux peuvent demander au tribunal de la jeunesse que l'enfant soit remplacé sous leur autorité parentale. Si cette demande est agréée, la tutelle organisée antérieurement prend fin. Une nouvelle tutelle est, le cas échéant, organisée conformément au Titre X du présent Livre.

Art. 353-11. — En cas d'adoption d'un interdit, un conseil de famille composé conformément aux dispositions des articles 353-9 et 353-10 désigne comme tuteur soit l'adoptant, soit son conjoint ou cohabitant s'il est le père ou la mère de l'adopté. En cas d'adoption par des époux ou des cohabitants,

teerde is, als voogd aan. Bij adoptie door echtgenoten of samenwonenden wijst de familieraad één van hen als voogd aan. De voogdij waarin voorheen was voorzien neemt een einde zodra de nieuwe voogd is aangewezen.

Art. 353-12. — De band van verwantschap die uit de adoptie ontstaat, strekt zich uit tot de afstammelingen van de geadopteerde.

Art. 353-13. — Het huwelijk is verboden :

1° tussen de adoptant en de geadopteerde en zijn afstammelingen;

2° tussen de geadopteerde en de echtgenoot van de adoptant, of de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid;

3° tussen de adoptant en de echtgenoot van de geadopteerde, of de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid;

4° tussen de adoptieve kinderen van een zelfde adoptant;

5° tussen de geadopteerde en de kinderen van de adoptant.

De Koning kan om wettige redenen van de laatste twee verbodsbepalingen ontheffing verlenen.

Art. 353-14. — De adoptant is levensonderhoud verschuldigd aan de geadopteerde en aan diens afstammelingen, indien zij behoeftig zijn. Indien de geadopteerde minderjarig is, is artikel 203 van overeenkomstige toepassing.

De geadopteerde en zijn afstammelingen zijn levensonderhoud verschuldigd aan de adoptant of aan de adoptanten, indien zij behoeftig zijn. Indien de geadopteerde zonder afstammelingen sterft, is zijn nalatenschap levensonderhoud verschuldigd aan de adoptant of aan de adoptanten ingeval deze personen ten tijde van het overlijden behoeftig zijn. Deze verplichting tot levensonderhoud is onderworpen aan artikel 205bis, §§ 3 tot 5.

Onder voorbehoud van artikel 350, derde lid, blijft de verplichting tot uitkering van levensonderhoud bestaan tussen de geadopteerde en zijn ouders. Deze laatsten zijn aan de geadopteerde evenwel alleen levensonderhoud verplicht indien hij dit niet kan verkrijgen van de adoptant.

Ingeval een persoon het kind of het adoptief kind van zijn echtgenoot of van de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, adopteert, zijn zowel de adoptant als zijn echtgenoot of de persoon met wie hij samenwoont overeenkomstig artikel 203 van dit Wetboek hem levensonderhoud verschuldigd.

Art. 353-15. — De geadopteerde en zijn afstammelingen behouden al hun erfrecht in hun oorspronkelijke familie. Zij verkrijgen op de nalatenschap van de adoptant dezelfde rechten als een kind of zijn afstammelingen daarop zouden hebben, maar verkrijgen geen enkel recht op de nalatenschap van de bloedverwanten van de adoptant.

Art. 353-16. — Onder voorbehoud van de rechten van de overlevende echtgenoot op de gehele nalatenschap van een geadopteerde die zonder nakomelingen is overleden, wordt deze als volgt geregeld :

1° de artikelen 747 en 915 zijn niet van toepassing;

2° bij gebreke van beschikkingen onder levenden of bij testament, keren de goederen die door de bloedverwanten in de opgaande lijn van de geadopteerde of door de adoptanten geschonken dan wel uit hun nalatenschap verkregen zijn en nog in natura aanwezig zijn in de nalatenschap van de geadopteerde, terug naar die bloedverwanten in de opgaande lijn of adoptanten of naar hun erfgenamen in de nederdalende

le conseil désigne l'un d'eux. La tutelle organisée antérieurement prend fin dès la nomination du nouveau tuteur.

Art. 353-12. — Le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend aux descendants de l'adopté.

Art. 353-13. — Le mariage est prohibé :

1° entre l'adoptant et l'adopté ou ses descendants;

2° entre l'adopté et le conjoint ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, de l'adoptant;

3° entre l'adoptant et le conjoint ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, de l'adopté;

4° entre les enfants adoptifs d'un même adoptant;

5° entre l'adopté et les enfants de l'adoptant.

Ces deux derniers empêchements peuvent être levés par le Roi pour des motifs légitimes.

Art. 353-14. — L'adoptant doit des aliments à l'adopté et aux descendants de celui-ci s'ils sont dans le besoin. Si l'adopté est mineur, l'article 203 est applicable par analogie.

L'adopté et ses descendants doivent des aliments à l'adoptant ou aux adoptants s'ils sont dans le besoin. Si l'adopté meurt sans descendance, sa succession doit des aliments à l'adoptant ou aux adoptants s'ils sont dans le besoin lors du décès; les dispositions de l'article 205bis, §§ 3 à 5, sont applicables à cette obligation alimentaire.

Sous réserve de l'article 350, alinéa 3, l'obligation de fournir des aliments continue d'exister entre l'adopté et ses père et mère; cependant, ces derniers ne sont tenus de fournir des aliments à l'adopté que s'il ne peut les obtenir de l'adoptant.

Lorsqu'une personne adopte l'enfant ou l'enfant adoptif de son conjoint ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, l'adoptant et son conjoint ou cohabitant sont tous deux tenus de lui fournir des aliments conformément à l'article 203 du présent Code.

Art. 353-15. — L'adopté et ses descendants conservent tous leurs droits héréditaires dans la famille d'origine. Ils acquièrent sur la succession de l'adoptant les mêmes droits que ceux qu'auraient un enfant ou ses descendants, mais n'acquièrent aucun droit sur la succession des parents de l'adoptant.

Art. 353-16. — Sous réserve des droits du conjoint survivant sur l'ensemble de la succession de l'adopté décédé sans postérité, celle-ci est réglée comme suit :

1° les articles 747 et 915 ne sont pas applicables;

2° à défaut de dispositions entre vifs ou testamentaires, les biens donnés par les ascendants de l'adopté ou par les adoptants ou recueillis dans leur succession et qui se retrouvent en nature dans la succession de l'adopté, retournent à ces ascendants ou adoptants ou à leurs héritiers en ligne descendante, à charge de contribuer aux dettes et sous réserve des droits acquis des tiers; lorsque les biens ont été

lijn, onder verplichting om in de schulden bij te dragen en onder voorbehoud van de verkregen rechten van derden. Wanneer de goederen verkocht zijn, wordt dit recht uitgeoefend op de prijs, indien deze nog niet is betaald of niet is vermengd met de massa;

3° onverminderd het bepaalde in artikel 350, derde lid, worden de overige goederen van de geadopteerde in twee gelijke helften verdeeld tussen de oorspronkelijke en de adoptieve familie.

In de oorspronkelijke familie is deze nalatenschap onderworpen aan de regels van Titel I van Boek III van dit wetboek. In de adoptieve familie komt zij uitsluitend toe aan de adoptant of bij helft aan ieder van de adoptanten of aan hun erfgenamen in de nederdalende lijn. Indien één van de adoptanten overleden is zonder erfgenamen in de nederdalende lijn erft de andere adoptant of zijn erfgenamen in de nederdalende lijn de gehele nalatenschap. Indien in één van deze families niemand tot de helft van de nalatenschap geroepen is of de erfgenamen allen de nalatenschap verwerpen, vallen alle overige goederen van de geadopteerde aan de andere familie toe.

Art. 353-17. — De artikelen 747 en 915 zijn ten aanzien van de oorspronkelijke familie van de geadopteerde niet van toepassing op de nalatenschap van zijn kinderen, die na hem overleden zijn zonder nakomelingen. Het aandeel van de nalatenschap van de langstlevende van die kinderen, dat volgens artikel 746 wordt toegekend aan de bloedverwanten in de opgaande lijn van de zijde van de geadopteerde, wordt verdeeld overeenkomstig het vorige artikel, eerste lid, 3°.

Art. 353-18. — Wanneer overeenkomstig artikel 347-1, 3°, een gewone adoptie wordt uitgesproken na een vorige gewone adoptie, houden de gevolgen van de eerste adoptie, met uitzondering van de huwelijksbeletsels, van rechtswege op te gelden vanaf het tijdstip dat de gevolgen van de nieuwe adoptie van kracht worden. Wanneer overeenkomstig artikel 347-2, 3°, een nieuwe gewone adoptie wordt uitgesproken na een vorige gewone adoptie, geldt zulks ook ten aanzien van de vorige adoptant, zo deze niet de echtgenoot van de nieuwe adoptant is, of de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid.

Wanneer overeenkomstig artikel 347-1, 1° of 3°, een gewone adoptie wordt uitgesproken na een volle adoptie, gelden de gevolgen van de eerste adoptie slechts voor zover zij niet strijdig zijn met die van de nieuwe adoptie. Wanneer overeenkomstig artikel 347-2, 1° of 3°, een nieuwe gewone adoptie wordt uitgesproken na een volle adoptie, geldt zulks ook ten aanzien van de vorige adoptant, zo deze niet de echtgenoot van de nieuwe adoptant is, of de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid.

B. Herroeping

Art. 354-1. — De herroeping van de gewone adoptie kan om zeer gewichtige redenen worden uitgesproken op vordering van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, van de geadopteerde of van de procureur des Konings.

In geval van gewone adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden kan de rechtbank de herroeping uitspreken ten aanzien van slechts één van hen.

Art. 354-2. — Bij herroeping van de gewone adoptie van een kind ten aanzien van één van de adopterende echtgenoten of samenwonenden wordt overeenkomstig Titel X van dit Boek onverwijld in de voogdij voorzien onder het voorzitter-

vendus, ce droit s'exerce sur le prix si celui-ci n'est pas encore payé ou s'il n'est pas confondu avec la masse;

3° sans préjudice de l'article 350, alinéa 3, le surplus des biens de l'adopté se divise en deux parts égales entre la famille d'origine et la famille adoptive.

Dans la famille d'origine, cette succession est soumise aux règles prévues au Titre Ier du Livre III du présent Code. Dans la famille adoptive, elle est déferée exclusivement à l'adoptant ou par moitié à chacun des adoptants ou à leurs héritiers en ligne descendante; si l'un des adoptants est décédé sans laisser d'héritiers en ligne descendante, l'autre adoptant ou ses héritiers en ligne descendante succèdent pour le tout. Si dans l'une de ces familles, personne ne se trouve appelé à recueillir la moitié de la succession ou si les héritiers renoncent tous à la succession, l'autre famille recueille tout le surplus des biens de l'adopté.

Art. 353-17. — Les articles 747 et 915 ne sont pas applicables, en ce qui concerne la famille d'origine de l'adopté, aux successions de ses enfants, décédés après lui sans postérité. La part de la succession du dernier mourant de ces enfants qui, aux termes de l'article 746, est attribuée aux ascendants de la ligne à laquelle appartient l'adopté, se divise conformément à l'article précédent, alinéa premier, 3°.

Art. 353-18. — Lorsqu'une adoption simple est prononcée après une précédente adoption simple par application de l'article 347-1, 3°, les effets de la première adoption cessent de plein droit, à l'exception des empêchements à mariage, à partir du moment où se produisent ceux de la nouvelle adoption. Lorsqu'une nouvelle adoption simple est prononcée après une précédente adoption simple par application de l'article 347-2, 3°, il en va de même à l'égard du précédent adoptant qui n'est pas le conjoint ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, du nouvel adoptant.

Lorsqu'une adoption simple est prononcée après une précédente adoption plénière par application de l'article 347-1, 1° ou 3°, les effets de la première adoption ne subsistent que dans la mesure où ils ne sont pas en opposition avec ceux de la nouvelle adoption. Lorsqu'une nouvelle adoption simple est prononcée après une précédente adoption plénière par application de l'article 347-2, 1° ou 3°, il en va de même à l'égard du précédent adoptant qui n'est pas le conjoint ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, du nouvel adoptant.

B. Révocation

Art. 354-1. — La révocation de l'adoption simple peut, pour des motifs très graves, être prononcée à la demande de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, de l'adopté ou du procureur du Roi.

En cas d'adoption simple par deux époux ou cohabitants, le tribunal peut ne prononcer la révocation qu'à l'égard de l'un d'eux.

Art. 354-2. — En cas de révocation de l'adoption simple d'un enfant à l'égard d'un des époux ou cohabitants adoptants, la tutelle est aussitôt organisée conformément au Titre X du présent Livre, sous la présidence du juge de paix de la

schap van de vrederechter van de gewone verblijfplaats van de geadopteerde. De familieraad wordt samengesteld door de vrederechter in functie van het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen. Van rechtswege voogd wordt de adopterende echtgenoot of samenwonende ten aanzien van wie de herroeping niet is uitgesproken.

Art. 354-3. — Bij herroeping van de gewone adoptie van een kind ten aanzien van de adoptant of van de adopterende echtgenoten of samenwonenden, kunnen de vader en de moeder of een van hen vragen dat het kind opnieuw onder hun ouderlijk gezag wordt geplaatst. Bij gebrek van een dergelijk verzoek of indien de rechtbank dit afwijst, wordt overeenkomstig hoofdstuk II van Titel X van dit Boek onverwijld in de voogdij voorzien onder het voorzitterschap van de vrederechter van de gewone verblijfplaats van de geadopteerde. De familieraad, door de vrederechter samengesteld in functie van het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, wijst de voogd aan.

Niettemin kunnen de moeder en de vader van het kind, of een van hen, de jeugdrechtbank later verzoeken dat het kind opnieuw onder hun ouderlijk gezag wordt geplaatst. Indien de rechtbank dit toestaat, houdt de voogdij bedoeld in het vorig lid op gevolgen te hebben.

Art. 354-4. — De herroeping uitgesproken bij beslissing overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand, maakt een einde aan de gevolgen van de adoptie vanaf deze overschrijving. De huwelijksbeletsels bedoeld in artikel 353-13 blijven van toepassing.

§ 2. Volle adoptie

A. Leeftijdsvoorwaarde

Art. 355. — Volle adoptie is slechts toegestaan ten aanzien van een persoon die bij de neerlegging van het verzoekschrift tot adoptie minder dan achttien jaar oud is.

B. Gevolgen

Art. 356-1. — De volle adoptie verleent aan het kind en zijn afstammelingen een statuut met dezelfde rechten en verplichtingen, als ware het kind geboren uit de adoptant of uit de adoptanten.

Behoudens de verbodsbepalingen van de artikelen 161 tot 164 inzake huwelijk, houdt het kind dat ten volle is geadopteerd, op tot zijn oorspronkelijke familie te behoren. Kinderen of adoptiefkinderen van de echtgenoot van de adoptant of van de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, zelfs overleden, houden evenwel niet op tot de familie van die echtgenoot te behoren. Indien deze laatste nog in leven is, oefenen de adoptant en die echtgenoot, of de persoon met wie hij samenwoont, gezamenlijk het ouderlijk gezag uit.

Art. 356-2. — Door de volle adoptie verkrijgt het kind in plaats van zijn naam die van de adoptant of van de adopterende man.

Volle adoptie door een vrouw van het kind of van het adoptief kind van haar echtgenoot of van de persoon met wie zij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, brengt evenwel geen wijziging mee in de naam van het kind.

Art. 356-3. — Wanneer overeenkomstig artikel 347-1, 3°, een volle adoptie wordt uitgesproken, houden de gevolgen van de vorige adoptie, met uitzondering van de huwelijks-

résidence habituelle de l'adopté. Le conseil de famille est constitué par le juge de paix en vue de l'intérêt supérieur de l'enfant et du respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international. L'époux ou cohabitant adoptant à l'égard duquel la révocation n'a pas été prononcée est de plein droit tuteur.

Art. 354-3. — En cas de révocation de l'adoption simple d'un enfant à l'égard de l'adoptant ou des époux ou cohabitants adoptants, la mère et le père ou l'un d'eux peuvent demander que l'enfant soit replacé sous leur autorité parentale. S'ils ne font pas cette demande ou si le tribunal n'y fait pas droit, la tutelle est aussitôt organisée conformément au chapitre II du Titre X du présent Livre, sous la présidence du juge de paix de la résidence habituelle de l'adopté. Le conseil de famille, constitué par le juge de paix en vue de l'intérêt supérieur de l'enfant et du respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international, désigne le tuteur.

Néanmoins, la mère et le père de l'enfant ou l'un d'eux peuvent encore ultérieurement demander au tribunal de la jeunesse que l'enfant soit replacé sous leur autorité parentale. Si le tribunal accède à leur demande, la tutelle visée à l'alinéa précédent cesse de produire ses effets.

Art. 354-4. — La révocation prononcée par une décision transcrite dans les registres de l'état civil fait cesser les effets de l'adoption à partir de cette transcription. Les empêchements à mariage visés à l'article 353-13 restent d'application.

§ 2. Adoption plénière

A. Condition d'âge

Art. 355. — L'adoption plénière n'est permise qu'à l'égard d'une personne âgée de moins de dix-huit ans lors du dépôt de la requête en adoption.

B. Effets

Art. 356-1. — L'adoption plénière confère à l'enfant et à ses descendants un statut comportant des droits et obligations identiques à ceux qu'ils auraient si l'enfant était né de l'adoptant ou des adoptants.

Sous réserve des empêchements à mariage prévus aux articles 161 à 164, l'enfant qui fait l'objet d'une adoption plénière cesse d'appartenir à sa famille d'origine. Toutefois, l'enfant ou l'enfant adoptif du conjoint ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, même décédé, de l'adoptant ne cesse pas d'appartenir à la famille de ce conjoint ou cohabitant. Si ce dernier vit encore, l'autorité parentale sur l'adopté est exercée conjointement par l'adoptant et ce conjoint ou cohabitant.

Art. 356-2. — L'adoption plénière confère à l'enfant, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou de l'homme adoptant.

Toutefois, l'adoption plénière, par une femme, de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, n'entraîne aucune modification du nom de l'enfant.

Art. 356-3. — Lorsqu'une adoption plénière est prononcée en application de l'article 347-1, 3°, les effets de la précédente adoption cessent de plein droit, à l'exception des empêche-

beletsels, van rechtswege op te gelden vanaf het tijdstip waarop de gevolgen van de nieuwe adoptie van kracht worden.

Wanneer overeenkomstig artikel 347-2, 3°, een nieuwe volle adoptie wordt uitgesproken, geldt zulks ook ten aanzien van de vorige adoptant, die niet de echtgenoot van de nieuwe adoptant, of de persoon met wie hij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, is.

Art. 356-4. — Volle adoptie is onherroepelijk.

Hoofdstuk II. — Internationaal recht

Afdeling 1. — Toepasselijk recht

§ 1. Totstandkomen van de adoptie in België

Art. 357-1. — De toelaatbaarheid van de adoptieve afstamming en andere inhoudelijke voorwaarden dan de toestemming van het kind, van zijn moeder, vader of wettelijke vertegenwoordiger worden beheerst door :

1° het recht van de Staat waarvan de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, de nationaliteit bezitten op het tijdstip van de indiening van het verzoek;

2° het recht van de Staat op het grondgebied waarvan voornoemde personen hun gewone verblijfplaats hebben op het tijdstip van de indiening van het verzoek, wanneer zij niet dezelfde nationaliteit bezitten;

3° het Belgisch recht wanneer voornoemde personen op het tijdstip van de indiening van het verzoek, niet dezelfde nationaliteit bezitten, noch hun gewone verblijfplaats in dezelfde Staat hebben.

Ingeval de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, evenwel kennelijk nauwe banden met België hebben en de rechter oordeelt dat de toepassing van een buitenlands recht overeenkomstig het eerste lid, het hoger belang van het kind en de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, ernstig zou schaden, past hij het Belgisch recht toe.

Welk buitenlands recht ook wordt toegepast,

1° de grondvoorwaarden voor adoptie gesteld in artikel 344-1 moeten steeds vervuld zijn en de persoon die een kind wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, moeten bekwaam en geschikt zijn om te adopteren;

2° de artikelen 346-1 tot 346-4 zijn van toepassing; de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen kunnen evenwel een getuigschrift uitgereikt door een bevoegde instantie van de Staat waar zij hun gewone verblijfplaats hebben voorleggen waaruit blijkt dat zij bekwaam en geschikt zijn om te adopteren.

Art. 357-2. — De toestemming van het kind in de adoptie, en deze van zijn moeder, vader of wettelijk vertegenwoordiger wordt beheerst door :

1° het recht van de Staat op het grondgebied waarvan het kind op het tijdstip dat de toestemming wordt gegeven, zijn gewone verblijfplaats heeft;

2° de bepalingen van het Belgisch recht die respectievelijk van toepassing zijn op de toestemming van het kind, van zijn moeder, van zijn vader of van zijn wettelijk vertegenwoordiger, ingeval het recht bedoeld in punt 1° een buitenlands recht is dat niet in dergelijke toestemmingen of een ervan voorziet;

3° het Belgisch recht ingeval het recht bedoeld in punt 1° een buitenlands recht is dat niet in een regeling inzake adoptie voorziet.

ments à mariage, à partir du moment où se produisent ceux de la nouvelle adoption.

Lorsque la nouvelle adoption plénière est prononcée en application de l'article 347-2, 3°, il en va de même à l'égard du précédent adoptant qui n'est pas le conjoint ou cohabitant, au sens de l'article 344-2, alinéa premier, du nouvel adoptant.

Art. 356-4. — L'adoption plénière est irrévocable.

Chapitre II. — Droit international

Section première. — Droit applicable

§ 1er. Établissement de l'adoption en Belgique

Art. 357-1. — L'admissibilité et les conditions de fond de l'adoption, autres que les consentements de l'enfant, de sa mère, de son père ou de son représentant légal sont régies :

1° par le droit de l'État dont la personne ou les personnes désireuses d'adopter ont la nationalité au moment de l'introduction de la demande;

2° par le droit de l'État sur le territoire duquel ces personnes résident habituellement au moment de l'introduction de la demande, lorsqu'elles n'ont pas à ce moment la même nationalité;

3° par le droit belge, lorsque ces personnes n'ont pas la même nationalité ni de résidence habituelle dans un même État au moment de l'introduction de la demande.

Toutefois, si la personne ou les personnes désireuses d'adopter ont des liens manifestement étroits avec la Belgique et que le juge considère que l'application d'un droit étranger, applicable en vertu de l'alinéa premier, nuirait gravement à l'intérêt supérieur de l'enfant et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international, il applique le droit belge.

Quel que soit le droit étranger applicable,

1° les conditions visées à l'article 344-1 doivent être remplies et la personne ou les personnes désireuses d'adopter un enfant doivent être qualifiées et aptes à adopter;

2° les articles 346-1 à 346-4 sont d'application; la personne ou les personnes désireuses d'adopter peuvent toutefois produire une attestation les déclarant qualifiées et aptes à adopter délivrée par une autorité compétente de l'État où elles résident habituellement.

Art. 357-2. — Le consentement de l'enfant à l'adoption et ceux de sa mère, de son père ou de son représentant légal sont régis :

1° par le droit de l'État sur le territoire duquel l'enfant a sa résidence habituelle au moment où ces consentements sont donnés;

2° par les dispositions du droit belge applicables, respectivement, au consentement de l'enfant, de sa mère, de son père ou de son représentant légal, si le droit désigné au 1° est un droit étranger qui ne prévoit pas ces consentements ou l'un d'eux;

3° par le droit belge si le droit désigné au 1° est un droit étranger qui ne connaît pas l'institution de l'adoption.

Welk buitenlands recht ook wordt toegepast, de voorwaarden gesteld in artikel 348-1 moeten vervuld zijn.

Volle adoptie kan in België slechts plaatsvinden indien, in geval zulks vereist is, het kind, zijn moeder, zijn vader of zijn wettelijk vertegenwoordiger hebben toegestemd in een adoptie die tot gevolg heeft dat de bestaande band van afstamming tussen het kind en zijn moeder en vader wordt verbroken.

Art. 357-3. — Ingeval de persoon die men wenst te adopteren, bij de indiening van het verzoek tot adoptie ouder is dan achttien jaar, moet iedere partij voldoen aan de voorwaarden inzake toelaatbaarheid en aan de grondvoorwaarden van de adoptie, inbegrepen deze betreffende de toestemming, die hem worden opgelegd door het recht van de Staat waarvan hij op dat tijdstip de nationaliteit bezit.

Welk buitenlands recht ook wordt toegepast, de voorwaarden gesteld in artikel 348-1 moeten vervuld zijn.

Art. 357-4. — De wijze van totstandkomen van adoptie wordt door het Belgisch recht beheerst.

Art. 357-5. — Iedere natuurlijke of rechtspersoon, openbaar of particulier, die in het kader van een adoptie als tussenpersoon optreedt dient te voldoen aan de hem door het recht van de Staat onder wiens bevoegdheid hij valt opgelegde voorwaarden.

§ 2. Burgerrechtelijke gevolgen van de adoptie

Art. 358. — De gevolgen van de adoptieve afstamming in België of in het buitenland verkregen, hetzij tussen vreemdelingen, hetzij tussen Belgen en vreemdelingen, worden in België door de Belgische wet beheerst.

§ 3. Omzetting, herroeping, herziening en nietigverklaring van de adoptie

Art. 359-1. — Wanneer, ingevolge de adoptie van een kind die in het buitenland heeft plaatsgevonden en in België is erkend, de bestaande band van afstamming niet is verbroken, kan zij er overeenkomstig de bepalingen van deze afdeling in volle adoptie worden omgezet indien de toestemmingen bedoeld in artikel 361-4, 1°, b en c zijn gegeven of worden gegeven met het oog op een adoptie met dergelijke gevolgen.

Art. 359-2. — De herroeping van een adoptie in België wordt beheerst :

1° door het recht van de Staat waarvan de adoptant of de adoptanten de nationaliteit bezitten op het tijdstip van de indiening van het verzoek;

2° door het recht van de Staat op het grondgebied waar deze adoptanten hun gewone verblijfplaats hebben op het tijdstip van indiening van het verzoek, wanneer zij niet dezelfde nationaliteit bezitten;

3° door het Belgisch recht, wanneer deze echtgenoten niet dezelfde nationaliteit bezitten en niet hun gewone verblijfplaats in dezelfde staat hebben op het tijdstip van het indienen van het verzoek.

Bij herroeping van een overeenkomstig het eerste lid uitgesproken adoptie zijn de beschermingsmaatregelen bedoeld in de artikelen 354-3 en 363-4 van toepassing.

Art. 359-3. — De herziening van een in België totstandgekomen of erkende adoptie wordt beheerst door het Belgisch recht.

Art. 359-4. — De nietigheid van een adoptie kan in België niet worden uitgesproken, zelfs niet indien het recht van de Staat waar zij is totstandgekomen dit toelaat.

Quel que soit le droit étranger applicable, les conditions de l'article 348-1 doivent être remplies.

Il ne peut être établi d'adoption plénière en Belgique que si le consentement de l'enfant et ceux de sa mère, de son père ou de son représentant légal, lorsqu'ils sont requis, ont été donnés en vue d'une adoption qui a pour effet de rompre le lien préexistant de filiation entre l'enfant et ses père et mère.

Art. 357-3. — Lorsque la personne que l'on désire adopter est âgée de plus de dix-huit ans lors de l'introduction de la requête en adoption, chacune des parties doit satisfaire aux conditions d'admissibilité et de fond de l'adoption, y compris celles relatives aux consentements, que lui impose le droit de l'État dont elle a la nationalité à ce moment.

Quel que soit le droit étranger applicable, les conditions de l'article 348-1 doivent être remplies.

Art. 357-4. — Le mode d'établissement d'une adoption est régi par le droit belge.

Art. 357-5. — Toute personne physique ou morale, publique ou privée qui intervient comme intermédiaire d'adoption doit répondre aux conditions que lui impose le droit de l'État dont elle relève.

§ 2. Effets civils de l'adoption

Art. 358. — Les effets de la filiation adoptive acquise en Belgique ou à l'étranger, soit entre étrangers, soit entre Belges et étrangers, sont régis en Belgique par la loi belge.

§ 3. Conversion, révocation, révision et annulation de l'adoption

Art. 359-1. — Lorsqu'une adoption d'un enfant, faite à l'étranger et reconnue en Belgique, n'a pas pour effet de rompre le lien préexistant de filiation, elle peut y être convertie en une adoption plénière, conformément aux dispositions de la présente section si les consentements visés à l'article 361-4, 1°, b et c, ont été donnés ou sont donnés en vue d'une adoption produisant cet effet.

Art. 359-2. — La révocation d'une adoption est régie :

1° par le droit de l'État dont l'adoptant ou les adoptants ont la nationalité au moment de l'introduction de la demande;

2° par le droit de l'État sur le territoire duquel ces adoptants résident habituellement au moment de l'introduction de la demande, lorsqu'ils n'ont pas à ce moment la même nationalité;

3° par le droit belge, lorsque ces adoptants n'ont pas la même nationalité ni de résidence habituelle dans un même État au moment de l'introduction de la demande.

En cas de révocation d'une adoption prononcée conformément à l'alinéa premier, les mesures de protection prévues par les articles 354-3 et 363-4 sont applicables.

Art. 359-3. — La révision d'une adoption établie ou reconnue en Belgique est régie par le droit belge.

Art. 359-4. — La nullité d'une adoption ne peut être prononcée en Belgique, même si le droit de l'État où elle a été établie le permet.

Afdeling 2. — Totstandkomen van een interlandelijke adoptie

§ 1. Definities

Art. 360-1. — Er wordt verstaan onder :

1° « federale centrale autoriteit, de autoriteit aangewezen door de minister van Justitie om in België de opdrachten van een centrale autoriteit te verrichten zoals die zijn omschreven in het Verdrag inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie, gedaan te 's Gravenhage op 29 mei 1993 (hierna « het Verdrag » genoemd) en waarmee zij op grond van dit wetboek wordt belast, alsook alle andere taken waarmee dit wetboek haar belast;

2° « centrale autoriteit van de Gemeenschap », de autoriteit aangewezen door de bevoegde Gemeenschap;

3° « erkende adoptiedienst », elke rechtspersoon die voldoet aan de voorwaarden gesteld om als tussenpersoon inzake adoptie te kunnen optreden en die door de bevoegde Gemeenschap is erkend;

4° « bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst » of « bevoegde autoriteit van de Staat van opvang » :

a) indien het gaat om een door het Verdrag gebonden Staat, de centrale autoriteit van die Staat in de zin van het Verdrag;

b) indien het gaat om een niet door het Verdrag gebonden Staat, iedere autoriteit die als dusdanig door het recht van die Staat werd erkend.

Art. 360-2. — De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing wanneer het kind :

1° vanuit de Staat waar het op het ogenblik van de vaststelling van zijn adopteerbaarheid zijn gewone verblijfplaats heeft (hierna « Staat van herkomst » genoemd) naar België werd overgebracht, wordt overgebracht of moet worden overgebracht, hetzij na zijn adoptie in de Staat van herkomst door een persoon of door personen met gewone verblijfplaats in België, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in de Staat van herkomst; of

2° in België zijn gewone verblijfplaats heeft en het naar een andere Staat werd overgebracht, wordt overgebracht of moet worden overgebracht, hetzij na zijn adoptie in België door een persoon of door personen met gewone verblijfplaats in die andere Staat, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in die andere Staat; of

3° in België verblijft zonder gemachtigd te zijn er zich te vestigen of er langer dan drie maanden te verblijven, teneinde er te worden geadopteerd door een persoon of door personen die er hun gewone verblijfplaats hebben.

De adopties bedoeld in dit artikel worden « interlandelijke adopties » genoemd.

§ 2. Het kind heeft zijn gewone verblijfplaats in een andere Staat

Art. 361-1. — De persoon of de personen met gewone verblijfplaats in België die een kind wensen te adopteren dat zijn gewone verblijfplaats in een andere Staat heeft, moeten alvorens wat ook met het oog op een adoptie te ondernemen, een getuigschrift verkrijgen waaruit blijkt dat zij bekwaam en geschikt zijn om te adopteren en om een interlandelijke adoptie aan te gaan. Dit getuigschrift wordt uitgereikt overeenkomstig de artikelen 346-2 tot 346-4. Zij wenden zich tot de instantie die de bevoegde Gemeenschap heeft aangewezen.

Section 2. — Établissement d'une adoption impliquant le déplacement international d'un enfant

§ 1er. Définitions

Art. 360-1. — On entend par :

1° « Autorité centrale fédérale » : l'autorité désignée par le ministre de la Justice pour exercer en Belgique les fonctions d'Autorité centrale prévues par la Convention sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale, faite à La Haye le 29 mai 1993 (ci-après : « la Convention »), qui lui sont attribuées par le présent Code ainsi que les autres missions que celui-ci lui attribue;

2° « Autorité centrale communautaire » : l'autorité désignée par la Communauté compétente;

3° « organisme agréé » : toute personne morale qui, remplissant les conditions requises pour pouvoir agir comme intermédiaire en matière d'adoption, bénéficie de l'agrément de la Communauté compétente;

4° « autorité compétente de l'État d'origine » ou « autorité compétente de l'État d'accueil » :

a) s'il s'agit d'un État lié par la Convention, l'autorité centrale de cet État au sens de celle-ci;

b) s'il s'agit d'un État qui n'est pas lié par la Convention, toute autorité reconnue comme telle par le droit de cet État.

Art. 360-2. — Les dispositions de la présente section s'appliquent lorsque l'enfant :

1° a été, est ou doit être déplacé de l'État dans lequel il réside habituellement lors de l'établissement de son adoptabilité (ci-après : « l'État d'origine ») vers la Belgique, soit après son adoption dans l'État d'origine par une personne ou des personnes résidant habituellement en Belgique, soit en vue d'une telle adoption en Belgique ou dans l'État d'origine; ou

2° réside habituellement en Belgique et a été, est ou doit être déplacé vers un État étranger, soit après son adoption en Belgique par une personne ou des personnes résidant habituellement dans cet État étranger, soit en vue d'une telle adoption en Belgique ou dans l'État étranger; ou

3° réside en Belgique sans être autorisé à s'y établir ou à y séjourner plus de trois mois, pour y être adopté par une personne ou des personnes qui y résident habituellement.

Les adoptions visées au présent article sont dénommées « adoptions internationales ».

§ 2. L'enfant réside habituellement dans un État étranger

Art. 361-1. — La personne ou les personnes résidant habituellement en Belgique et désireuses d'adopter un enfant dont la résidence habituelle est située dans un État étranger doivent, avant d'effectuer quelque démarche que ce soit en vue d'une adoption, obtenir une attestation les déclarant qualifiées et aptes à adopter et à assumer une adoption internationale, délivrée conformément aux articles 346-2 à 346-4. À cet effet, elles s'adressent à l'autorité désignée par la Communauté compétente.

Deze verplichting geldt ook voor personen die een kind wensen te adopteren dat met hen verwant is.

Art. 361-2. — Wanneer het getuigschrift bedoeld in het vorige lid is uitgereikt, verzoeken de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap :

1° een verslag op te stellen bestemd om de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst voldoende gegevens met betrekking tot de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen ter beschikking te stellen om haar in staat te stellen voor ieder kind, voor wie een interlandelijke adoptie aangewezen is, de persoon of personen aan te duiden die het kind de meest geschikte omgeving en de beste waarborgen voor een goede integratie kunnen bieden; dit verslag bevat gegevens omtrent hun identiteit, hun wettelijke bekwaamheid en hun geschiktheid om te adopteren, hun persoonlijke achtergrond, hun gezinssituatie en hun gezondheidstoestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen, hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan en omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen;

2° dit verslag over te maken aan de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van een kind dat zij zouden kunnen adopteren;

3° dat zij aan de bevoegde autoriteit van die Staat, in voorkomend geval door tussenkomst van een erkende adoptiedienst, vraagt een verslag op te stellen dat gegevens bevat omtrent de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn persoonlijke achtergrond, zijn sociale milieu en gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, alsmede zijn bijzondere behoeften.

Art. 361-3. — De overbrenging van het kind naar België met het oog op een adoptie kan slechts plaatsvinden en de adoptie kan slechts uitgesproken worden wanneer aan volgende voorwaarden is voldaan :

1° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap heeft aan de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst het verslag bedoeld in artikel 361-2, 1°, overgemaakt;

2° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap heeft van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst het verslag bedoeld in artikel 361-2, 3°, evenals de voor de adoptie vereiste stukken ontvangen;

3° de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen hebben er schriftelijk mee ingestemd het kind met het oog op zijn adoptie ten laste te nemen;

4° de minister die bevoegd is voor de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen of zijn gemachtigde heeft schriftelijk bevestigd dat het kind gemachtigd is het grondgebied binnen te komen en onbeperkt in België te verblijven of heeft nader bepaald onder welke wettelijke voorwaarden zulks het geval zal zijn;

5° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap en de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind hebben schriftelijk hun goedkeuring gehecht aan de beslissing om het toe te vertrouwen aan de persoon die wenst te adopteren of aan de personen die zulks wensen te doen.

Art. 361-4. — De stukken bedoeld in artikel 361-3, 2° zijn de volgende :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift :

a) van de akte van geboorte van het kind;

Cette obligation s'impose aux personnes désireuses d'adopter, même si elles sont apparentées à l'enfant qu'elles désirent adopter.

Art. 361-2. — Lorsque l'attestation visée à l'article précédent a été délivrée, la personne ou les personnes désireuses d'adopter demandent à l'Autorité centrale communautaire compétente :

1° d'établir un rapport destiné à mettre à la disposition de l'autorité compétente de l'État d'origine suffisamment de renseignements sur la personne ou les personnes désireuses d'adopter pour lui permettre de déterminer, pour chaque enfant en besoin d'adoption internationale, la ou les personnes qui lui offriront l'environnement le plus adéquat et les meilleures chances de bonne intégration; ce rapport contient des renseignements sur leur identité, leur capacité légale et leur aptitude à adopter, leur situation personnelle, familiale et médicale, leur milieu social, les motifs qui les animent, leur aptitude à assumer une adoption internationale, ainsi que sur les enfants qu'elles seraient aptes à prendre en charge;

2° de transmettre ce rapport à l'autorité compétente de l'État d'origine d'un enfant qu'elles pourraient adopter;

3° de solliciter de l'autorité compétente de cet État, le cas échéant par l'intermédiaire d'un organisme agréé, l'établissement d'un rapport contenant des renseignements sur l'identité de l'enfant, son adoptabilité, son milieu social, son évolution personnelle et familiale, son passé médical et celui de sa famille, ainsi que sur ses besoins particuliers.

Art. 361-3. — Le déplacement de l'enfant vers la Belgique en vue de l'adoption ne peut avoir lieu et l'adoption ne peut être prononcée que si les conditions suivantes sont remplies :

1° l'Autorité centrale communautaire compétente a transmis à l'autorité compétente de l'État d'origine le rapport prévu à l'article 361-2, 1°;

2° l'Autorité centrale communautaire compétente a reçu de l'autorité compétente de l'État d'origine le rapport prévu à l'article 361-2, 3° ainsi que les autres documents requis pour l'adoption;

3° la personne ou les personnes désireuses d'adopter ont marqué par écrit leur accord de prendre cet enfant en charge en vue de son adoption;

4° le ministre qui a l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers dans ses compétences ou son délégué a certifié par écrit que l'enfant est autorisé à entrer et à séjourner de façon permanente en Belgique ou a précisé à quelles conditions légales il le sera;

5° l'Autorité centrale communautaire compétente et l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant ont approuvé par écrit la décision de confier celui-ci à la personne ou aux personnes désireuses de l'adopter.

Art. 361-4. — Les documents visés à l'article 361-3, 2° sont les suivants :

1° une copie certifiée conforme :

a) de l'acte de naissance de l'enfant;

b) van de akte houdende toestemming van het kind in de adoptie, wanneer zij vereist is;

c) van de akten van toestemming van de andere personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming tot de adoptie is vereist;

2° een nationaliteitsbewijs en een attest waaruit de gewone verblijfplaats van het kind blijkt;

3° een attest waarbij de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst :

a) verklaart dat het kind adopteerbaar is;

b) vaststelt dat, na de mogelijkheden van plaatsing van het kind in de staat van herkomst behoorlijk te hebben onderzocht, de interlandelijke adoptie aan het hoger belang van het kind en de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

c) vaststelt en motiveert waarom de beslissing om het kind toe te vertrouwen aan de persoon die het wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, eveneens aan dit belang en deze eerbied beantwoordt;

d) bevestigt dat de personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming voor de adoptie is vereist, de nodige begeleiding hebben ontvangen en dat zij behoorlijk zijn ingelicht over de gevolgen van die toestemming, inzonderheid met betrekking tot het behoud of het verbreken van de bestaande rechtsbanden tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie ingevolge een adoptie;

e) bevestigt dat deze vrij hun toestemming hebben gegeven met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen, dat deze niet tegen betaling of in ruil voor enige andere tegenprestatie werd verkregen, en dat deze niet werd ingetrokken;

f) bevestigt dat de toestemmingen van de moeder en de vader, indien deze vereist zijn, gegeven werden na de geboorte van het kind;

g) bevestigt dat het kind, rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit, de nodige begeleiding heeft ontvangen en dat het behoorlijk is ingelicht over de gevolgen van de adoptie en van zijn toestemming in de adoptie indien deze vereist is, en dat zijn wensen en meningen in aanmerking zijn genomen;

h) bevestigt dat de toestemming van het kind in de adoptie, indien deze vereist is, vrij werd gegeven, met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen, dat deze niet tegen betaling of in ruil voor enige andere tegenprestatie werd verkregen, en dat deze niet werd ingetrokken.

Indien voornoemde stukken niet worden overgelegd, kan de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap een termijn bepalen waarbinnen zulks moet geschieden. Zij kan ook documenten aanvaarden welke met die stukken kunnen worden gelijkgesteld. Indien zij van oordeel is voldoende te zijn voorgelicht, kan zij vrijstelling verlenen van de voorlegging van een of meerdere stukken bedoeld in het eerste lid, 3°, wanneer die voorlegging materieel onmogelijk blijkt.

§ 3. Het kind heeft zijn gewone verblijfplaats in België

Art. 362-1. — Een kind dat zijn gewone verblijfplaats in België heeft, kan slechts worden geadopteerd door een persoon of personen die hun gewone verblijfplaats in een andere Staat hebben indien de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap :

1° heeft vastgesteld dat het kind adopteerbaar is;

2° heeft vastgesteld dat, gelet op de mogelijkheden tot plaatsing van het kind in België, de interlandelijke adoptie aan

b) de l'acte de consentement de l'enfant à l'adoption, lorsqu'il est requis;

c) des actes de consentement des autres personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption;

2° un certificat de nationalité et une attestation de résidence habituelle de l'enfant;

3° une attestation par laquelle l'autorité compétente de l'État d'origine :

a) déclare que l'enfant est adoptable;

b) constate, après avoir dûment examiné les possibilités de placement de l'enfant dans son État d'origine, que l'adoption internationale répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

c) constate, motifs à l'appui, que la décision de confier l'enfant à la personne ou aux personnes désireuses de l'adopter répond également à cet intérêt et ce respect;

d) certifie que les personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption ont été entourées des conseils nécessaires et dûment informées sur les conséquences de leur consentement, en particulier sur le maintien ou la rupture, en raison d'une adoption, des liens de droit entre l'enfant et sa famille d'origine;

e) certifie que celles-ci ont donné leur consentement librement, dans les formes légales requises, qu'il n'a pas été obtenu moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'il n'a pas été retiré;

f) certifie que les consentements de la mère et du père, s'ils sont requis, ont été donnés après la naissance de l'enfant;

g) certifie que l'enfant, eu égard à son âge et sa maturité, a été entouré de conseils et dûment informé sur les conséquences de l'adoption et de son consentement à l'adoption si celui-ci est requis et que ses souhaits et avis ont été pris en considération;

h) certifie que le consentement de l'enfant à l'adoption, s'il est requis, a été donné librement, dans les formes légales requises, qu'il n'a pas été obtenu moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'il n'a pas été retiré.

À défaut de production des documents mentionnés ci-dessus, l'Autorité centrale communautaire compétente peut impartir un délai pour les produire. Elle peut également accepter des documents équivalents. Si elle s'estime suffisamment éclairée, elle peut dispenser de produire un ou plusieurs des documents visés à l'alinéa 1er, 3°, lorsque leur production s'avère matériellement impossible.

§ 3. L'enfant réside habituellement en Belgique

Art. 362-1. — Un enfant résidant habituellement en Belgique ne peut être adopté par une personne ou des personnes résidant habituellement dans un État étranger que si l'Autorité centrale communautaire compétente :

1° a établi que l'enfant est adoptable;

2° a constaté que, compte tenu des possibilités de placement de l'enfant en Belgique, une adoption internatio-

het hoger belang van het kind en de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

3° zich ervan heeft vergewist dat :

a) de personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming voor de adoptie is vereist, de nodige voorlichting hebben ontvangen en dat zij behoorlijk zijn ingelicht over de gevolgen van die toestemming, inzonderheid met betrekking tot het behoud of het verbreken van de bestaande rechtsbanden tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie ingevolge een adoptie;

b) dat de toestemming van de personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming voor de adoptie is vereist, vrij en met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen werd gegeven, dat zij niet is verkregen tegen betaling of in ruil voor enige andere tegenprestatie, en dat zij niet is ingetrokken;

c) dat de toestemmingen van de moeder en de vader, indien deze vereist zijn, gegeven werden na de geboorte van het kind;

d) dat het kind rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit, de nodige begeleiding heeft ontvangen en behoorlijk werd ingelicht over de gevolgen van de adoptie en van zijn toestemming in de adoptie, indien deze vereist is, en dat zijn wensen en meningen in aanmerking zijn genomen;

e) dat de toestemming van het kind in de adoptie, indien deze vereist is, vrij en met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen werd gegeven, dat deze niet tegen betaling of in ruil voor enige andere tegenprestatie is verkregen, en dat deze niet werd ingetrokken;

4° een verslag heeft opgesteld bestemd om de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang voldoende gegevens met betrekking tot het kind ter beschikking te stellen om haar in staat te stellen die personen die een kind wensen te adopteren aan te duiden die het, rekening houdend met zijn bijzondere behoeften, de meest geschikte omgeving en de beste waarborgen voor een goede integratie kunnen bieden; dit verslag bevat gegevens omtrent de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn sociaal milieu, zijn persoonlijke achtergrond en gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, alsmede zijn bijzondere behoeften;

5° een verslag heeft ontvangen van de bevoegde autoriteiten van de Staat van opvang dat gegevens bevat omtrent de identiteit van de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, hun wettelijke bekwaamheid en hun geschiktheid om te adopteren, hun persoonlijke achtergrond, hun gezinssituatie en hun gezondheidstoestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen, hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan en omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen;

6° op grond van inzonderheid de verslagen bedoeld in 4° en 5°, en rekening houdend met de omstandigheden van de opvoeding van het kind en met zijn etnische, godsdienstige, levensbeschouwelijke en culturele achtergrond, heeft vastgesteld dat de beslissing om het kind toe te vertrouwen aan de persoon die het wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen aan het hoger belang van het kind en de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

nale répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

3° s'est assurée :

a) que les personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption ont été entourées des conseils nécessaires et dûment informées sur les conséquences de leur consentement, en particulier sur le maintien ou la rupture, en raison d'une adoption, des liens de droit entre l'enfant et sa famille d'origine;

b) que les consentements des personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption, ont été donnés librement, dans les formes légales requises, qu'ils n'ont pas été obtenus moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'ils n'ont pas été retirés;

c) que les consentements de la mère et du père, s'ils sont requis, ont été donnés après la naissance de l'enfant;

d) que l'enfant, eu égard à son âge et à sa maturité, a été entouré de conseils et dûment informé des conséquences de l'adoption et de son consentement à l'adoption si celui-ci est requis, et que ses souhaits et avis ont été pris en considération;

e) que le consentement de l'enfant à l'adoption, lorsqu'il est requis, a été donné librement, dans les formes légales requises, qu'il n'a pas été obtenu moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'il n'a pas été retiré;

4° a établi un rapport destiné à mettre à la disposition de l'autorité compétente de l'État d'accueil suffisamment de renseignements sur l'enfant pour lui permettre de déterminer les personnes désireuses d'adopter un enfant qui lui offriront, compte tenu de ses besoins spécifiques, l'environnement le plus adéquat et les meilleures chances de bonne intégration; ce rapport contient des renseignements sur l'identité de l'enfant, son adoptabilité, son milieu social, son évolution personnelle et familiale, son passé médical et celui de sa famille, ainsi que sur ses besoins particuliers;

5° a reçu de l'autorité compétente de l'État d'accueil un rapport contenant des renseignements sur l'identité de la personne ou des personnes désireuses d'adopter, leur capacité légale et leur aptitude à adopter, leur situation personnelle, familiale et médicale, leur milieu social, les motifs qui les animent, leur aptitude à assumer une adoption internationale, ainsi que sur les enfants qu'elles seraient aptes à prendre en charge;

6° a constaté, en se fondant notamment sur les rapports prévus aux 4° et 5°, et en tenant compte des conditions d'éducation de l'enfant, de son origine ethnique, religieuse, philosophique et culturelle, que la décision de confier l'enfant à la personne ou aux personnes désireuses de l'adopter répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

7° het in 4° bedoelde verslag heeft overgezonden aan de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang, samen met het bewijs dat de vereiste toestemmingen zijn gegeven en de redenen voor haar conclusie inzake de plaatsing.

Art. 362-2. — De beslissing om een kind dat in België zijn gewone verblijfplaats heeft, toe te vertrouwen aan een persoon die het wenst te adopteren of aan personen die zulks wensen te doen en die hun gewone verblijfplaats in een andere Staat hebben, kan slechts worden genomen, en het kind kan met het oog op zijn adoptie in deze Staat België slechts verlaten, indien de bepalingen van artikel 362-1 werden gerespecteerd, en wanneer daarenboven :

1° de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang of bij gebrek daarvan, de autoriteit aangewezen door de bevoegde Gemeenschap, schriftelijk heeft bevestigd dat de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, bekwaam en geschikt zijn om te adopteren;

2° de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang schriftelijk heeft bevestigd dat het kind gemachtigd is het grondgebied van de Staat van opvang binnen te komen en aldaar onbeperkt te verblijven;

3° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap zich ervan heeft vergewist dat de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, ermee hebben ingestemd dat kind te adopteren;

4° de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang schriftelijk dit voornemen om te adopteren heeft goedgekeurd;

5° de autoriteiten bedoeld in de punten 3° en 4° schriftelijk hebben aanvaard dat de adoptieprocedure wordt verder gezet.

§ 4. Beschermingsmaatregelen

Art. 363-1. — De persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen en de bloedverwanten van het kind of enig ander persoon die het onder zijn bewaring heeft of van wie de toestemming in de adoptie vereist is mogen met elkaar niet in contact treden zolang de bepalingen van de artikelen 361-1 en 361-3, 1° tot 5° of van de artikelen 362-1 en 362-2, niet in acht zijn genomen, behalve indien de adoptie plaatsvindt tussen leden van een zelfde familie of indien is voldaan aan de voorwaarden gesteld door de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind.

Art. 363-2. — Elke autoriteit bevoegd inzake adoptie die vaststelt dat één van de bepalingen van het Verdrag of van de wet niet is nageleefd of kennelijk dreigt niet te worden nageleefd, stelt elke verdere beslissing of handeling uit en geeft daarvan onverwijld kennis aan de betrokkenen en aan de federale centrale autoriteit of aan de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap teneinde deze laatsten toe te laten ervoor te waken dat alle nuttige maatregelen worden genomen.

Art. 363-3. — Wanneer een persoon die wenst te adopteren of één van de personen die zulks wensen te doen, bewust een bepaling van het Verdrag of van de wet heeft overtreden of tijdens de adoptieprocedure bedrog heeft gepleegd, weigert de rechter de totstandkoming van de adoptie. Van deze regel kan slechts worden afgeweken indien motieven met betrekking tot de eerbied voor de rechten van het kind, behoorlijk vastgesteld, zulks vereisen.

De griffier maakt de weigeringsbeslissing over aan de federale centrale autoriteit, welke er de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap van inlicht en, in voorkomend geval, de bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst.

7° a transmis à l'autorité compétente de l'État d'accueil le rapport prévu au 4° avec la preuve des consentements requis et les motifs de son constat sur le placement.

Art. 362-2. — La décision de confier un enfant résidant habituellement en Belgique à une personne ou à des personnes désireuses de l'adopter et résidant habituellement dans un État étranger ne peut être prise, et l'enfant ne peut quitter la Belgique en vue de son adoption dans cet État que si les dispositions de l'article 362-1 ont été respectées et qu'en outre :

1° l'autorité compétente de l'État d'accueil ou, à défaut, l'autorité désignée par la Communauté compétente, a attesté par écrit que la personne ou les personnes désireuses d'adopter sont qualifiées et aptes à adopter;

2° l'autorité compétente de l'État d'accueil a attesté par écrit que l'enfant sera autorisé à entrer et à séjourner de façon permanente dans cet État;

3° l'Autorité centrale communautaire compétente s'est assurée que la personne ou les personnes désireuses d'adopter marquent leur accord d'adopter cet enfant;

4° l'autorité compétente de l'État d'accueil a approuvé par écrit ce projet d'adoption;

5° les autorités visées aux 3° et 4° ont accepté par écrit que la procédure en vue de l'adoption se poursuive.

§ 4. Mesures de sauvegarde

Art. 363-1. — Aucun contact entre la personne ou les personnes désireuses d'adopter et les parents de l'enfant ou toute autre personne qui en a la garde ou dont le consentement à l'adoption est requis ne peut avoir lieu tant que les dispositions des articles 361-1 et 361-3, 1° à 5°, ou des articles 362-1 et 362-2 n'ont pas été respectées, sauf si l'adoption a lieu entre membres d'une même famille ou si les conditions fixées par l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant sont remplies.

Art. 363-2. — Toute autorité compétente en matière d'adoption qui constate qu'une des dispositions de la Convention ou de la loi a été méconnue ou risque manifestement de l'être sursoit à statuer ou à agir et en informe aussitôt les intéressés et l'Autorité centrale fédérale ou l'Autorité centrale communautaire compétente, afin de permettre à ces dernières de veiller à ce que les mesures utiles soient prises.

Art. 363-3. — Lorsque la personne ou l'une des personnes désireuses d'adopter a sciemment violé une disposition de la Convention ou de la loi ou commis une fraude dans la procédure, le juge refuse d'établir l'adoption. Il ne peut être dérogé à cette règle que si des motifs liés au respect des droits de l'enfant, dûment établis, le commandent.

Le greffier transmet la décision de refus à l'Autorité centrale fédérale qui en informe l'Autorité centrale communautaire compétente et, le cas échéant, les autorités compétentes de l'État d'origine.

De Belgische rechter weigert in elk geval het totstandkomen van de adoptie :

1° wanneer wordt vastgesteld dat aan het verzoek tot adoptie een ontvoering, een verkoop of een kinderhandel is voorafgegaan; of

2° wanneer hij vaststelt dat de adoptie er hoofdzakelijk op is gericht aan de geadopteerde de mogelijkheid te bieden te worden gemachtigd in België te verblijven of zich aldaar te vestigen of de nationaliteit te verkrijgen van de adoptant of van een van de adoptanten.

Art. 363-4. — Wanneer de adoptie moet plaatsvinden na de overbrenging van het vreemde kind naar België en blijkt dat het verdere verblijf van het kind in het opvanggezin niet langer aan zijn hoger belang en aan de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt, nemen de bevoegde autoriteiten, in nauw overleg, de nodige maatregelen om het kind te beschermen, met name om :

1° het kind weg te halen bij de personen die het wensten te adopteren en er voorlopig zorg voor te dragen;

2° in overleg met de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind, onverwijld te zorgen voor een nieuwe plaatsing van het kind met het oog op zijn adoptie of bij gebreke daarvan, voor een duurzame alternatieve opvang; in dat geval kan het kind slechts worden geadopteerd indien de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst op behoorlijke wijze is voorgelicht omtrent de nieuwe adoptieouders;

3° in laatste instantie te zorgen voor terugkeer van het kind naar de Staat van herkomst indien zijn hoger belang en de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, zulks vereisen.

Het kind wordt geraadpleegd overeenkomstig artikel 1231-9 van het Gerechtelijk Wetboek.

Het eerste en tweede lid zijn eveneens van toepassing ingeval van erkenning van een vreemde beslissing van herroeping of herziening van een adoptie.

Art. 363-5. — De maatregelen bedoeld in het vorige artikel worden meer bepaald in de volgende gevallen getroffen :

1° de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, hebben zonder geldige reden verzuimd een verzoekschrift tot adoptie of tot erkenning van de adoptie in te dienen binnen zes maanden te rekenen van de aankomst van het kind in België of hebben duidelijk van hun voorstellen om te adopteren afgezien;

2° het Belgische gerecht dat werd gevat, heeft zich onbevoegd verklaard om de adoptie vast te stellen of te erkennen, of heeft de totstandkoming of de erkenning van de adoptie geweigerd en die beslissing is definitief geworden.

Art. 363-6. — Ingeval van repatriëring op grond van de artikelen 363-4 en 363-5 komen de kosten voor verblijf, verzorging, alsmede de reiskosten van het kind ten laste van de persoon die wenste te adopteren of van de personen die zulks wensten te doen en in voorkomend geval, van de erkende adoptiedienst die op hun verzoek is opgetreden en waarvan de aansprakelijkheid is vastgesteld, of van enig ander persoon die op onwettige wijze in het kader van de adoptie als tussenpersoon is opgetreden.

Le juge belge refuse en tout cas d'établir l'adoption :

1° lorsqu'il est établi que l'adoption sollicitée fait suite à un enlèvement, une vente ou une traite d'enfant; ou

2° lorsqu'il constate que l'adoption a pour but principal de permettre à l'adopté d'être autorisé à séjourner ou à s'établir en Belgique, ou d'acquérir la nationalité de l'adoptant ou d'un des adoptants.

Art. 363-4. — Lorsque l'adoption doit avoir lieu après le déplacement de l'enfant étranger vers la Belgique et qu'il apparaît que le maintien de l'enfant dans la famille d'accueil ne répond plus à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international, les autorités compétentes prennent, en étroite concertation, les mesures utiles à la protection de l'enfant, en vue notamment :

1° de retirer l'enfant aux personnes qui désiraient l'adopter et d'en prendre soin provisoirement;

2° en consultation avec l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant, d'assurer sans délai un nouveau placement de l'enfant en vue de son adoption ou, à défaut, une prise en charge alternative durable; en ce cas l'adoption de l'enfant ne peut avoir lieu que si l'autorité compétente de l'État d'origine a été dûment informée sur les nouveaux parents adoptifs;

3° en dernier ressort, d'assurer le retour de l'enfant dans l'État d'origine, si son intérêt supérieur et le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international l'exigent.

L'enfant est consulté conformément à l'article 1231-9 du Code judiciaire.

Les alinéas 1er et 2 s'appliquent également en cas de reconnaissance d'une décision étrangère de révocation ou de révision d'une adoption.

Art. 363-5. — Les mesures visées à l'article précédent sont prises notamment dans les cas suivants :

1° la personne ou les personnes désireuses d'adopter ont, sans raison valable, omis d'introduire la demande d'adoption ou de reconnaissance de l'adoption dans les six mois de l'arrivée de l'enfant en Belgique ou ont manifestement renoncé à leur projet adoptif;

2° la juridiction belge saisie s'est déclarée incompétente pour établir ou reconnaître l'adoption ou a refusé de l'établir ou de la reconnaître et cette décision est devenue définitive.

Art. 363-6. — En cas de rapatriement intervenant en vertu des articles 363-4 et 363-5, les frais de séjour, de soins et de voyage de l'enfant incombent solidairement à la personne ou aux personnes qui désiraient adopter et, le cas échéant, à l'organisme agréé qui est intervenu à leur demande et dont la responsabilité est établie, ou à toute personne qui est intervenue illégalement comme intermédiaire dans l'adoption.

Afdeling 3. — Uitwerking van buitenlandse beslissingen inzake adoptie in België

§ 1. Erkenning van adopties geregeld door het Verdrag

Art. 364-1. — Iedere adoptie die is totstandgekomen in een vreemde Staat die door het Verdrag is gebonden, wordt in België van rechtswege erkend indien zij door de bevoegde autoriteit van die Staat in overeenstemming met het Verdrag is verklaard. De erkenning kan slechts worden geweigerd wanneer de adoptie, rekening houdend met het hoger belang van het kind en met de rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, kennelijk strijdig is met de openbare orde.

Iedere door het Verdrag beheerste adoptie die heeft plaatsgevonden in een vreemde Staat welke door dit Verdrag is gebonden en die niet voldoet aan de hiervoren omschreven voorwaarden, wordt in België niet erkend.

Art. 364-2. — Eenieder die zich in België wenst te beroepen op een adoptie die in het buitenland is totstandgekomen, legt de beslissing of de akte houdende adoptie voor samen met het getuigschrift waaruit blijkt dat zij in overeenstemming is met het Verdrag :

1° indien de geadopteerde zijn gewone verblijfplaats heeft in een Staat waarmee België geen overeenkomst betreffende de opheffing van grenscontroles op personen heeft gesloten : aan de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of aan die van de Staat welke de belangen van België behartigt, en wel vooraleer het kind naar België wordt overgebracht; deze overheid onderzoekt de authenticiteit van de stukken en maakt hiervan kopie over aan de federale centrale autoriteit die nagaat of de adoptie niet kennelijk strijdig is met de openbare orde;

2° in de andere gevallen, aan de federale centrale autoriteit; deze onderzoekt de authenticiteit van de stukken en de kennelijke niet-tegenstrijdigheid van de adoptie met de openbare orde.

Wanneer de voorwaarden in het geval omschreven in punt 1° zijn vervuld, schrijft de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of die van de Staat welke de belangen van België behartigt, de identiteit van het kind in op het paspoort van één van de adoptanten, stelt een paspoort op zijn naam op indien het Belg is, of verleent aan het kind de machtiging om in België te verblijven. Zij stelt de federale centrale autoriteit daarvan in kennis.

Art. 364-3. — De bepalingen van deze paragraaf zijn eveneens van toepassing op de erkenning van de door het Verdrag beheerste vreemde beslissingen van omzetting van adoptie.

§ 2. Erkenning van adopties die niet door het Verdrag zijn geregeld

Art. 365-1. — Rechterlijke beslissingen en openbare akten houdende totstandkoming van een adoptie in een vreemde Staat, worden in België erkend indien :

1° de adoptie is vastgesteld door de door het recht van die Staat als bevoegd beschouwde autoriteit, conform de geldende vormvereisten en procedures in die Staat;

2° de beslissing houdende adoptie in die Staat als in kracht van gewijsde gegaan kan worden beschouwd;

3° de artikelen 361-1 tot 361-4 van het Burgerlijk Wetboek in acht zijn genomen wanneer het kind werd overgebracht, wordt overgebracht of moet worden overgebracht van zijn

Section 3. — Efficacité en Belgique des décisions étrangères en matière d'adoption

§ 1er. Reconnaissance des adoptions régies par la Convention

Art. 364-1. — Toute adoption établie dans un État étranger lié par la Convention est reconnue de plein droit en Belgique si elle est certifiée conforme à la Convention par l'autorité compétente de cet État. La reconnaissance ne peut être refusée que si l'adoption est manifestement contraire à l'ordre public, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant et des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.

Toute adoption régie par la Convention, faite dans un État étranger lié par celle-ci, qui ne remplit pas les conditions visées ci-dessus n'est pas reconnue en Belgique.

Art. 364-2. — Toute personne désireuse de se prévaloir en Belgique d'une adoption étrangère présente la décision ou l'acte d'adoption avec le certificat de conformité à la Convention,

1° si l'adopté réside habituellement dans un État avec lequel la Belgique n'a pas conclu un accord supprimant le contrôle des personnes aux frontières : à l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou à celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique, et cela avant le déplacement de l'enfant vers la Belgique; cette autorité procède à la vérification de l'authenticité des documents et en transmet copie à l'Autorité centrale fédérale qui vérifie que l'adoption n'est pas manifestement contraire à l'ordre public;

2° dans les autres cas : à l'Autorité centrale fédérale; celle-ci procède à la vérification de l'authenticité de ces documents et de la non contrariété manifeste de l'adoption à l'ordre public.

Lorsque ces conditions sont remplies dans l'hypothèse visée au 1°, l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique inscrit l'identité de l'enfant sur le passeport de l'un des adoptants ou établit un passeport à son nom, si celui-ci est belge, ou délivre l'autorisation pour l'enfant de séjourner en Belgique. Elle en avise l'Autorité centrale fédérale.

Art. 364-3. — Les dispositions du présent paragraphe sont également applicables à la reconnaissance des décisions étrangères de conversion d'adoption régies par la Convention.

§ 2. Reconnaissance des adoptions non régies par la Convention

Art. 365-1. — Les décisions judiciaires et les actes publics établissant une adoption dans un État étranger sont reconnus en Belgique si :

1° l'adoption a été établie par l'autorité que le droit de cet État tient pour compétente, dans les formes et selon la procédure prévues dans cet État;

2° la décision établissant l'adoption peut être considérée comme passée en force de chose jugée dans cet État;

3° les articles 361-1 à 361-4 du Code civil ont été respectés lorsque l'enfant a été, est ou doit être déplacé de son État d'origine vers la Belgique après son adoption dans cet État

Staat van herkomst naar België na adoptie in die Staat door een persoon of personen die op dat ogenblik hun gewone verblijfplaats in België hadden.

Art. 365-2. — Evenwel wordt de erkenning geweigerd wanneer de adoptanten bewust bedrog hebben gepleegd tijdens de procedure of indien de adoptie is totstandgekomen met het oog op het ontduiken van de wet. Van deze regel kan slechts worden afgeweken indien motieven met betrekking tot de eerbied voor de rechten van het kind, behoorlijk vastgesteld, zulks vereisen.

De erkenning wordt in elk geval geweigerd :

1° indien de adoptie, inachtgenomen het hoger belang van het kind en de rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, kennelijk strijdig is met de openbare orde; of

2° indien een kind dat in België zijn gewone verblijfplaats heeft, met het oog op zijn adoptie naar het buitenland is overgebracht met miskenning van de artikelen 362-1 en 362-2 van het Burgerlijk Wetboek; of

3° indien de adoptie er hoofdzakelijk op gericht was aan de geadopteerde de mogelijkheid te bieden te worden gemachtigd in België te verblijven of zich aldaar te vestigen of de nationaliteit te verkrijgen van de adoptant of van één van de adoptanten;

Art. 365-3. — Eenieder die in België een buitenlandse adoptie die niet door het Verdrag is geregeld wenst te laten erkennen, zendt het verzoek tot erkenning :

1° vóór de overbrenging van het kind naar België, indien de geadopteerde zijn gewone verblijfplaats heeft in een Staat waarmee België geen overeenkomst betreffende de opheffing van de grenscontroles op personen heeft gesloten,

a) hetzij aan de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of aan die van de Staat welke de belangen van België behartigt, die het op haar beurt aan de federale centrale autoriteit bezorgt,

b) hetzij rechtstreeks aan de federale centrale autoriteit;

2° in de andere gevallen, aan de federale centrale autoriteit.

De federale centrale autoriteit gaat de voorwaarden na gesteld in de artikelen 365-1 en 365-2.

Wanneer deze voorwaarden in het geval omschreven in punt 1° zijn vervuld, schrijft de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of die van de Staat welke de belangen van België behartigt, de identiteit van het kind in op het paspoort van één van de adoptanten, stelt een paspoort op zijn naam op indien het Belg is, of geeft aan het kind de machtiging af om in België te verblijven.

Art. 365-4. — Het verzoek bedoeld in het vorige artikel wordt in tweevoud opgesteld en bevat :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing of van de akte houdende adoptie;

2° een door een beëdigd vertaler voor echt verklaarde vertaling van de beslissing of van de akte houdende adoptie;

3° een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte van de geadopteerde;

4° een authentiek stuk waarin de identiteit, de datum en plaats van geboorte, de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de adoptanten of van de adoptant zijn vermeld;

5° een authentiek stuk waarin de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de geadopteerde zijn vermeld;

6° een stuk waarin de identiteit is vermeld van de moeder en van de vader van het kind, ingeval deze gekend is en mag worden meegedeeld, of bij gebreke daarvan de identiteit en

par une personne ou des personnes qui résidaient habituellement en Belgique au moment de celle-ci.

Art. 365-2. — La reconnaissance est toutefois refusée si les adoptants ont sciemment commis une fraude dans la procédure ou si l'adoption a été établie dans un but de fraude à la loi. Il ne peut être dérogé à cette règle que si des motifs liés au respect des droits de l'enfant, dûment établis, le commandent.

La reconnaissance est en tout cas refusée :

1° si l'adoption est manifestement contraire à l'ordre public, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant et des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international; ou

2° si l'enfant résidant habituellement en Belgique a été déplacé vers l'étranger, en vue de son adoption, en violation des articles 362-1 et 362-2 du Code civil; ou

3° si l'adoption a eu pour but principal de permettre à l'adopté d'être autorisé à séjourner ou à s'établir en Belgique, ou d'acquérir la nationalité de l'adoptant ou d'un des adoptants.

Art. 365-3. — Toute personne désireuse de faire reconnaître en Belgique une adoption étrangère non régie par la Convention adresse la demande de reconnaissance,

1° avant le déplacement de l'enfant vers la Belgique, si l'adopté réside habituellement dans un État avec lequel la Belgique n'a pas conclu un accord supprimant le contrôle des personnes aux frontières :

a) soit à l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou à celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique, qui la transmet à l'Autorité centrale fédérale,

b) soit directement à l'Autorité centrale fédérale;

2° dans les autres cas : à l'Autorité centrale fédérale.

L'Autorité centrale fédérale procède à la vérification des conditions requises aux articles 365-1 et 365-2.

Lorsque ces conditions sont remplies dans l'hypothèse visée au 1°, l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique inscrit l'identité de l'enfant sur le passeport de l'un des adoptants ou établit un passeport à son nom, si celui-ci est belge, ou délivre l'autorisation pour l'enfant de séjourner en Belgique.

Art. 365-4. — La demande visée à l'article précédent est établie en double exemplaire et comprend :

1° une copie certifiée conforme de la décision ou de l'acte d'adoption;

2° une traduction, certifiée par un traducteur juré, de la décision ou de l'acte d'adoption;

3° une copie certifiée conforme de l'acte de naissance de l'adopté;

4° un document authentique mentionnant l'identité, la date et le lieu de naissance, la nationalité et la résidence habituelle des adoptants ou de l'adoptant;

5° un document authentique mentionnant la nationalité et la résidence habituelle de l'adopté;

6° un document mentionnant l'identité de la mère et du père de l'enfant, si elle est connue et peut être divulguée, ou à défaut, l'identité et la qualité de la personne qui l'a représenté

de hoedanigheid van de persoon die het kind tijdens de buitenlandse adoptieprocedure heeft vertegenwoordigd alsook, in voorkomend geval, het bewijs dat zij en het kind in de adoptie hebben toegestemd, tenzij zulks formeel blijkt uit de buitenlandse beslissing of akte;

7° indien het kind zijn gewone verblijfplaats had in het buitenland en de adoptie daarna is totstandgekomen in een andere Staat dan die waar het gewoonlijk verbleef, een stuk uitgereikt door een autoriteit van de Staat waar het kind zijn gewone verblijfplaats had, waaruit blijkt dat machtiging is verleend om het kind over te brengen met het oog op zijn adoptie, tenzij zulks formeel blijkt uit de buitenlandse beslissing of akte;

8° een afschrift van de documenten bedoeld in artikel 361-3, 1° en 5°, wanneer het kind werd overgebracht, wordt overgebracht of moet worden overgebracht van zijn Staat van herkomst naar België na adoptie in die Staat door een persoon of personen die op dat ogenblik hun gewone verblijfplaats in België hadden;

9° alle stukken waaruit blijkt dat de personen of openbare en particuliere instellingen die in het kader van de adoptieprocedure als tussenpersoon zijn opgetreden, voldeden aan de voorwaarden die terzake worden gesteld door de wet van de vreemde Staat onder wiens bevoegdheid zij vallen.

Indien voornoemde stukken niet worden overgelegd, kan de federale centrale autoriteit een termijn bepalen waarbinnen zulks moet geschieden. Zij kan ook documenten aanvragen welke met die stukken zijn gelijkgesteld, behoudens wat betreft de stukken onder 1° en 2°. Indien zij van oordeel is voldoende te zijn ingelicht, kan zij vrijstelling verlenen van de voorlegging van een of meerdere stukken bedoeld in het eerste lid, 4°, 5° en 7° tot 9°, wanneer de voorlegging ervan materieel onmogelijk blijkt.

Wanneer het verzoek tot erkenning betrekking heeft op een adoptie die geen interlandelijke adoptie is in de zin van artikel 360-2, kan de federale centrale autoriteit, wanneer zij zich voldoende ingelicht acht, vrijstelling verlenen van de voorlegging van een of meerdere stukken bedoeld in het eerste lid, 3° tot 9°.

Art. 365-5. — De bepalingen van deze paragraaf zijn van overeenkomstige toepassing op de erkenning van de niet door het Verdrag beheerste vreemde beslissingen van omzetting van adoptie.

§ 3. Erkenning van buitenlandse beslissingen van herroeping, herziening en nietigverklaring van een adoptie

Art. 366-1. — Een vreemde beslissing van herroeping of herziening van adoptie wordt erkend in België wanneer :

1° de beslissing is genomen door de door het recht van die Staat als bevoegd beschouwde autoriteit, conform de geldende vormvereisten en procedures in die Staat;

2° de beslissing in die Staat als in kracht van gewijsde gegaan kan worden beschouwd;

De erkenning wordt evenwel geweigerd wanneer de verzoekers bewust bedrog hebben gepleegd tijdens de procedure of wanneer de beslissing het gevolg is van wetsontduiking. Van deze regel kan slechts worden afgeweken indien behoorlijk vastgestelde motieven met betrekking tot de eerbied van de rechten van het kind zulks vereisen.

De erkenning wordt in ieder geval geweigerd wanneer de beslissing kennelijk strijdig is met de openbare orde.

Art. 366-2. — Eenieder die in België een vreemde beslissing van herroeping of herziening van een adoptie wenst te

dans la procédure adoptive étrangère, ainsi que, le cas échéant, la preuve de leur consentement à l'adoption et de celui de l'enfant, à moins que la décision ou l'acte étranger n'atteste formellement ces faits;

7° si l'enfant résidait habituellement à l'étranger avant l'adoption établie dans un autre État que celui de cette résidence, un document émanant d'une autorité du pays où l'enfant résidait habituellement et attestant que l'autorisation de déplacer l'enfant en vue de son adoption fut donnée, à moins que la décision ou l'acte étranger n'atteste formellement ce fait;

8° une copie des documents visés à l'article 361-3, 1° et 5°, lorsque l'enfant a été, est ou doit être déplacé de son État d'origine vers la Belgique après son adoption dans cet État par une personne ou des personnes qui résidaient habituellement en Belgique au moment de celle-ci;

9° tout document attestant que toute personne ou organisme public ou privé qui a éventuellement joué un rôle d'intermédiaire dans le processus d'adoption répondait aux conditions pour ce faire fixées par la loi de l'État dont il relève.

À défaut de production des documents mentionnés ci-dessus, l'Autorité centrale fédérale peut impartir un délai pour les produire. Elle peut également accepter des documents équivalents, sauf en ce qui concerne les documents mentionnés aux 1° et 2°. Si elle s'estime suffisamment éclairée, elle peut dispenser de produire un ou plusieurs des documents mentionnés à l'alinéa 1er, 4°, 5° et 7° à 9°, lorsque leur production s'avère matériellement impossible.

Lorsque la demande de reconnaissance porte sur une adoption qui n'est pas une adoption internationale au sens de l'article 360-2, l'Autorité centrale fédérale peut, si elle s'estime suffisamment éclairée, dispenser de produire un ou plusieurs des documents mentionnés à l'alinéa 1er, 3° à 9°.

Art. 365-5. — Les dispositions du présent paragraphe sont applicables à la reconnaissance des décisions étrangères de conversion d'adoption non régies par la Convention.

§ 3. Reconnaissance des décisions étrangères de révocation, de révision et d'annulation d'une adoption

Art. 366-1. — Une décision étrangère de révocation ou de révision d'une adoption est reconnue en Belgique si :

1° la décision a été rendue par l'autorité que le droit de l'État étranger tient pour compétente, dans les formes et selon la procédure prévues dans cet État;

2° la décision peut être considérée comme passée en force de chose jugée dans cet État.

La reconnaissance est néanmoins refusée si les requérants ont sciemment commis une fraude dans la procédure ou si la décision résulte d'une fraude à la loi. Il ne peut être dérogé à cette règle que si des motifs liés au respect des droits de l'enfant, dûment établis, le commandent.

La reconnaissance est en tout cas refusée si la décision est manifestement contraire à l'ordre public.

Art. 366-2. — Toute personne désireuse de faire reconnaître en Belgique une décision étrangère de révocation ou de

laten erkennen, richt zijn verzoek hiertoe tot de federale centrale autoriteit. Deze gaat na of is voldaan aan de door artikel 366-1 opgelegde voorwaarden.

Het verzoek bedoeld in het vorige lid wordt in tweevoud opgesteld en bevat :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing;

2° een door een beëdigd vertaler voor echt verklaarde vertaling van de beslissing;

3° een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte van de geadopteerde;

4° een authentiek stuk waarin de identiteit, de datum en plaats van geboorte, de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de adoptanten of van de adoptant zijn vermeld;

5° een authentiek stuk waarin de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de geadopteerde zijn vermeld;

6° een stuk waarin de identiteit is vermeld van de moeder en van de vader van het kind, ingeval deze gekend is en mag worden meegedeeld, of bij gebreke daarvan de identiteit en de hoedanigheid van de persoon die het kind tijdens de buitenlandse adoptieprocedure heeft vertegenwoordigd.

Indien voornoemde stukken niet worden overgelegd, kan de federale centrale autoriteit een termijn bepalen waarbinnen zulks moet geschieden. Zij kan ook documenten aanvragen welke met die stukken zijn gelijkgesteld, behoudens wat betreft de stukken bedoeld in het eerste lid, 1° en 2°. Indien zij van oordeel is voldoende te zijn ingelicht, kan zij vrijstelling verlenen van de voorlegging van een of meerdere stukken bedoeld in het eerste lid, 4° en 6°.

Art. 366-3. — Onverminderd artikel 351, kan een buitenlandse beslissing tot nietigverklaring van een adoptie in België geen gevolgen hebben.

§ 4. Registratie

Art. 367-1. — Iedere beslissing van de federale centrale autoriteit inzake een verzoek houdende de erkenning in België van een in deze afdeling bedoelde vreemde beslissing dient te worden gemotiveerd en overhandigd aan de verzoekers of wordt hen betekend bij ter post aangetekend schrijven.

Wanneer de federale centrale autoriteit een vreemde beslissing houdende adoptie erkent bepaalt zij tevens uitdrukkelijk in haar beslissing of deze met een gewone dan wel met een volle adoptie overeenstemt.

Art. 367-2. — Wanneer de voorwaarden zijn verenigd voor de erkenning in België van een in een vreemde Staat gewezen beslissing houdende de totstandkoming, omzetting, herroeping of herziening van een adoptie, wordt die beslissing door de federale centrale autoriteit geregistreerd.

De Koning bepaalt de modaliteiten van deze registratie en van het afleveren van het bewijs ervan. De uitreiking geschiedt zonder heffing van enige rechten of taksen.

Onverminderd het beroep voorzien in artikel 368, wordt iedere op grond van het eerste lid geregistreerde beslissing, op eenvoudig vertoon van het bewijs van registratie, door iedere overheid of rechtsmacht erkend, alsook door ieder ander persoon.

§ 5. Betwistingen betreffende de erkenning van vreemde beslissingen inzake adoptie

Art. 368. — Beroepen tegen een op grond van deze afdeling gewezen beslissing, worden uitsluitend ingesteld overeenkomstig artikel 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek.

révision d'une adoption en adresse la demande à l'Autorité centrale fédérale. Celle-ci procède à la vérification des conditions requises à l'article 366-1.

La demande visée à l'alinéa précédent est établie en double exemplaire et comprend :

1° une copie certifiée conforme de la décision;

2° une traduction, certifiée par un traducteur juré, de la décision;

3° une copie certifiée conforme de l'acte de naissance de l'adopté;

4° un document authentique mentionnant l'identité, la date et le lieu de naissance, la nationalité et la résidence habituelle des adoptants ou de l'adoptant;

5° un document authentique mentionnant la nationalité et la résidence habituelle de l'adopté;

6° un document mentionnant l'identité de la mère et du père de l'enfant, si elle est connue et peut être divulguée, ou à défaut, l'identité et la qualité de la personne qui l'a représenté dans la procédure adoptive étrangère.

À défaut de production des documents mentionnés ci-dessus, l'Autorité centrale fédérale peut impartir un délai pour les produire. Elle peut également accepter des documents équivalents, sauf en ce qui concerne les documents mentionnés à l'alinéa 1er, 1° et 2°. Si elle s'estime suffisamment éclairée, elle peut dispenser de produire un ou plusieurs des documents mentionnés à l'alinéa 1er, 4° à 6°.

Art. 366-3. — Sans préjudice de l'article 351, une décision étrangère annulant une adoption ne peut produire d'effets en Belgique.

§ 4. Enregistrement

Art. 367-1. — Toute décision de l'Autorité centrale fédérale relative à une demande portant sur la reconnaissance en Belgique d'une décision étrangère visée à la présente section est motivée et remise aux requérants ou leur est notifiée par lettre recommandée à la poste.

Si l'Autorité centrale fédérale reconnaît une décision étrangère d'adoption, elle se prononce expressément, dans sa décision, sur son équivalence soit à une adoption simple, soit à une adoption plénière.

Art. 367-2. — Lorsque les conditions de la reconnaissance en Belgique d'une décision portant établissement, conversion, révocation ou révision d'une adoption, rendue dans un État étranger, sont réunies, cette décision est enregistrée par l'Autorité centrale fédérale.

Le Roi fixe les modalités de cet enregistrement et de la délivrance du document qui l'atteste. Cette délivrance a lieu en exemption de tous droits ou taxes.

Sans préjudice des recours prévus à l'article 368, toute décision enregistrée en vertu de l'alinéa premier est reconnue par toute autorité ou juridiction, ainsi que par toute autre personne, sur simple présentation de l'attestation d'enregistrement.

§ 5. Contestations relatives à la reconnaissance de décisions étrangères en matière d'adoption

Art. 368. — Les recours contre une décision rendue en vertu de la présente section sont introduits exclusivement selon l'article 1231-32 du Code judiciaire.

Hoofdstuk III. — Administratieve formaliteiten

Art. 369-1. — De ambtenaar van de burgerlijke stand van de gewone verblijfplaats in België van de adoptant, van de adoptanten of één van hen, of bij gebreke daarvan, van deze van de geadopteerde, is bevoegd om in zijn registers over te schrijven :

1° het beschikkend gedeelte van iedere in België gewezen beslissing houdende totstandkoming, omzetting, herroeping of herziening van een adoptie;

2° het beschikkend gedeelte van iedere vreemde beslissing inzake adoptie die overeenkomstig deze wet in België is erkend en geregistreerd;

3° de akte van geboorte van de geadopteerde wanneer de adoptie overeenkomstig deze wet in België is totstandgekomen of erkend.

Indien geen van de bij de adoptie betrokken partijen zijn gewone verblijfplaats in België heeft, is de ambtenaar van de burgerlijke stand te Brussel bevoegd.

Ieder ambtenaar van de burgerlijke stand die overeenkomstig dit artikel een overschrijving heeft verricht, of die in een in zijn registers vermelde akte of beslissing een kantmelding heeft gedaan van een akte of beslissing betreffende een adoptie, bericht daarvan onverwijld de federale centrale autoriteit.

Art. 369-2. — Wanneer de beslissing waarbij een adoptie overeenkomstig het Verdrag wordt uitgesproken of omgezet in de registers van de burgerlijke stand wordt overgeschreven, stelt de federale centrale autoriteit op verzoek van iedere belanghebbende partij het in artikel 23 van het Verdrag bedoelde schriftelijk bewijsstuk op volgens het model bepaald door de Koning.

Art. 369-3. — Zo de bevoegde autoriteit, bestemming van een stuk, hierom verzoekt, moet een voor eensluidende vertaalde vertaling van dit stuk worden bezorgd. Behoudens vrijstelling komen de kosten van vertaling ten laste van de persoon die wenst te adopteren of van de personen die zulks wensen te doen.

Art. 369-4. — Behoudens andersluidende bepalingen in de internationale verdragen moeten de door een buitenlandse autoriteit uitgereikte stukken die in België moeten worden voorgelegd met het oog op de totstandkoming, de erkenning, de omzetting, de herroeping of de herziening van een adoptie, op aanvraag van de persoon die wenst te adopteren, van de personen die zulks wensen te doen of van één van hen behoorlijk worden gelegaliseerd.

Art. 369-5. — De Belgische diplomatieke of consulaire overheden of deze van de Staat welke de belangen van België behartigt, bevoegd inzake notariaat en burgerlijke stand, ontvangen en reiken uit op het grondgebied van de Staat waar zij zijn geaccrediteerd, alle akten, volmachten, verklaringen en getuigschriften welke verband houden met die materies en betrekking hebben op een voornemen tot adoptie die in België moet totstandkomen of worden erkend of op een in België totstandgekomen of erkende adoptie.

Art. 369-6. — De bevoegde autoriteiten zorgen voor de bewaring van de gegevens waarover zij beschikken in verband met de herkomst van de geadopteerde, in het bijzonder deze betreffende de identiteit van diens moeder en vader, en ook van de gegevens, die nodig zijn voor het volgen van zijn gezondheidstoestand, over het medisch verleden van de ge-

Chapitre III. — Formalités administratives

Art. 369-1. — L'officier de l'état civil belge de la résidence habituelle de l'adoptant ou des adoptants ou de l'un d'eux, ou, à défaut, de l'adopté, est compétent pour transcrire dans ses registres :

1° le dispositif de toute décision rendue en Belgique qui établit, convertit, révoque ou révisé une adoption;

2° le dispositif de toute décision étrangère en matière d'adoption, reconnue et enregistrée en Belgique conformément à la présente loi;

3° l'acte de naissance de l'adopté lorsque l'adoption est établie ou reconnue en Belgique conformément à la présente loi.

Si aucune des parties à l'adoption ne réside habituellement en Belgique, l'officier de l'état civil de Bruxelles est compétent.

Tout officier de l'état civil qui a effectué une transcription en application du présent article ou a porté, en marge d'un acte ou d'une décision figurant dans ses registres, la mention d'un acte ou d'une décision relatif à une adoption en informe sans délai l'Autorité centrale fédérale.

Art. 369-2. — Lorsque la décision établissant ou convertissant une adoption, conforme à la Convention est transcrite sur les registres de l'état civil, l'Autorité centrale fédérale établit, sur demande de toute partie intéressée, le certificat de conformité visé à l'article 23 de la Convention, selon le modèle fixé par le Roi.

Art. 369-3. — Si l'autorité compétente destinataire d'un document le requiert, une traduction certifiée conforme doit être produite. Sauf dispense, les frais de traduction sont à la charge de la personne ou des personnes désireuses d'adopter.

Art. 369-4. — Sauf si des traités internationaux en disposent autrement, les documents émanant d'une autorité étrangère qui sont appelés à être produits en Belgique en vue d'établir, de reconnaître, de convertir, de révoquer ou de réviser une adoption doivent être dûment légalisés, à la diligence de la personne ou des personnes désireuses d'adopter ou de l'une d'elles.

Art. 369-5. — Les autorités diplomatiques et consulaires belges ou celles de l'État qui représente les intérêts de la Belgique, compétentes en matières notariales et d'état civil, reçoivent et délivrent, dans l'État où elles sont accréditées, tout acte, procuration, attestation ou certificat qui relèvent de ces matières et concernent un projet d'adoption à établir ou à faire reconnaître en Belgique ou une adoption établie ou reconnue en Belgique.

Art. 369-6. — Les autorités compétentes veillent à conserver les informations qu'elles détiennent sur les origines de l'adopté, notamment celles relatives à l'identité de sa mère et de son père, ainsi que les données, nécessaires au suivi de sa situation de santé, sur le passé médical de l'adopté et de sa famille, en vue de la réalisation de l'adoption et aux fins de

adopteerde en van zijn familie, met het oog op de realisering van de adoptie en teneinde het de geadopteerde, indien hij dit wenst, later mogelijk te maken zijn herkomst te achterhalen.

Zij waarborgen aan de geadopteerde of aan zijn vertegenwoordiger de toegang tot die gegevens in de mate toegestaan door de Belgische wet, waarbij passende begeleiding wordt verstrekt.

Art. 369-7. — Onder voorbehoud van artikel 369-6, mogen de persoonlijke gegevens die overeenkomstig het Verdrag of de wet zijn verzameld of overgemaakt, in het bijzonder de verslagen betreffende het kind, zijn oorspronkelijke familie en de adoptanten, niet voor andere doeleinden worden gebruikt dan die waarvoor zij zijn verzameld of overgemaakt.

Art. 369-8. — Iedere Belgische overheid die wenst met een vreemde overheid in contact te treden in verband met een adoptie moet zich ten dien einde wenden tot de federale centrale autoriteit of de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap.

Iedere Belgische overheid die door een vreemde overheid wordt gecontacteerd in verband met een adoptie stelt hiervan onverwijld de federale centrale autoriteit of de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap in kennis. ».

HOOFDSTUK II

Wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek

Art. 3

Artikel 585 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld door een 9°, luidend als volgt :

« 9° over de aanvragen tot erkenning van buitenlandse beslissingen inzake adoptie. ».

Art. 4

Artikel 628 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld door 18°, 19°, 20° en 21°, luidend als volgt :

« 18° de rechter van de gewone verblijfplaats van de persoon die wenst te adopteren, van de personen die zulks wensen te doen of van één van hen wanneer het gaat om een verhaal tegen een beslissing over de geschiktheid of ongeschiktheid om te adopteren;

19° de rechter van de gewone verblijfplaats van de persoon die wenst te adopteren, van de personen die zulks wensen te doen of van één van hen wanneer het gaat om een verzoek tot adoptie; als geen van hen zijn gewone verblijfplaats in België heeft, de rechter van de gewone verblijfplaats van de persoon die men wenst te adopteren; bij gebreke van gewone verblijfplaats in België, de bevoegde rechter van de rechtbank te Brussel;

20° de rechter van de gewone verblijfplaats van de adoptanten of van één van hen wanneer het gaat om een geschil betreffende de erkenning van een buitenlandse beslissing inzake adoptie; als geen van beide zijn gewone verblijfplaats in België heeft, de rechter van de gewone verblijf-

permettre ultérieurement à l'adopté, s'il le désire, de découvrir ses origines.

Elles assurent l'accès de l'adopté ou de son représentant à ces informations, avec les conseils appropriés, dans la mesure permise par la loi belge.

Art. 369-7. — Sous réserve de l'article 369-6, les données personnelles rassemblées ou transmises conformément à la Convention ou à la loi, en particulier les rapports relatifs à l'enfant, à sa famille d'origine et aux adoptants, ne peuvent être utilisées à d'autres fins que celles pour lesquelles elles ont été rassemblées ou transmises.

Art. 369-8. — Toute autorité belge qui désire entrer en contact avec une autorité étrangère à propos d'une adoption doit s'adresser à cette fin à l'Autorité centrale fédérale ou à l'Autorité centrale communautaire compétente.

Toute autorité belge qui est contactée par une autorité étrangère à propos d'une adoption en avise sans délai l'Autorité centrale fédérale ou l'Autorité centrale communautaire compétente. ».

CHAPITRE II

Modifications apportées au Code judiciaire

Art. 3

L'article 585 du Code judiciaire est complété par un 9°, libellé comme suit :

« 9° les demandes relatives à la reconnaissance des décisions étrangères en matière d'adoption. ».

Art. 4

L'article 628 du même Code est complété par des 18°, 19°, 20° et 21°, libellés comme suit :

« 18° le juge de la résidence habituelle de la personne ou des personnes désireuses d'adopter ou de l'une d'elles, lorsqu'il s'agit d'un recours contre une décision d'aptitude ou d'inaptitude à adopter;

19° le juge de la résidence habituelle de la personne ou des personnes désireuses d'adopter ou de l'une d'elles, lorsqu'il s'agit d'une demande en adoption; si aucune d'elles n'a de résidence habituelle en Belgique, le juge de la résidence habituelle de la personne que l'on désire adopter; à défaut de résidence habituelle en Belgique, le juge compétent du tribunal de Bruxelles;

20° le juge de la résidence habituelle des adoptants ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une action relative à la reconnaissance d'une décision étrangère en matière d'adoption; si aucun d'eux n'a de résidence habituelle en Belgique, le juge de la résidence habituelle de l'adopté; à défaut de résidence

plaats van de geadopteerde; bij gebreke van gewone verblijfplaats in België, de bevoegde rechter van de rechtbank te Brussel;

21° de rechter van de gewone verblijfplaats van de verweerder of van een van de verweerders wanneer het gaat om een verzoek tot herroeping van een gewone adoptie of tot herziening van een adoptie; bij gebreke van gewone verblijfplaats in België, de bevoegde rechter van de rechtbank te Brussel. ».

Art. 5

Een artikel 636*bis*, luidend als volgt, wordt in hetzelfde wetboek ingevoegd :

« Art. 636*bis*. — De rechtbanken van het Rijk zijn bevoegd :

1° om kennis te nemen van een verzoek tot adoptie, wanneer de persoon die wenst te adopteren, tenminste één van de personen die zulks wensen te doen of de persoon die zij wensen te adopteren, Belg is of in België zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip van het indienen van het verzoek;

2° om een gewone adoptie te herroepen of om een adoptie te herzien wanneer zij in België zijn totstandgekomen of erkend. ».

Art. 6

In artikel 792, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek worden tussen de woorden « artikel 704, eerste lid, » en de woorden « brengt de griffier » de woorden « alsook inzake adoptie » ingevoegd.

Art. 7

Een Hoofdstuk VIII*bis*, luidend als volgt, wordt in Boek IV van Deel IV van hetzelfde Wetboek ingevoegd :

« Hoofdstuk VIII*bis*. — Adoptie

Afdeling I. — Verhaal tegen beslissingen waarbij de geschiktheid of de ongeschiktheid om te adopteren wordt uitgesproken

Art. 1231-1. — Verhaal tegen beslissingen waarbij tot geschiktheid of ongeschiktheid om te adopteren wordt besloten, wordt uitsluitend ingesteld bij de jeugdrechtbank bij verzoekschrift op tegenspraak ingediend hetzij door de persoon die wenst te adopteren of door de personen die zulks wensen te doen, hetzij door het openbaar ministerie. Een afschrift van de beslissing wordt bij het verzoekschrift gevoegd. Elk verhaal schort de beslissing op.

De rechtbank bevestigt de beslissing of herziert ze. Zij houdt bij haar uitspraak inzonderheid rekening met een door haar bevolen sociaal, medisch-psychologisch deskundigenonderzoek betreffende de bekwaamheid en de geschiktheid om te adopteren van de persoon of van de personen die zulks wenst of wensen te doen.

De griffier maakt een kopie van het vonnis en van het verslag van het deskundigenonderzoek over aan de instantie wiens beslissing werd aangevochten.

habituelle en Belgique, le juge compétent du tribunal de Bruxelles;

21° le juge de la résidence habituelle du défendeur ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en révocation d'une adoption simple ou en révision d'une adoption; à défaut de résidence habituelle en Belgique, le juge compétent du tribunal de Bruxelles. ».

Art. 5

Un article 636*bis*, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

« Art. 636*bis*. — Les tribunaux du Royaume sont compétents :

1° pour connaître d'une demande en adoption, lorsque la personne désireuse d'adopter, l'une au moins des personnes désireuses d'adopter ou la personne qu'elles désirent adopter est belge ou réside habituellement en Belgique lors de l'introduction de la demande;

2° pour révoquer une adoption simple ou réviser une adoption, lorsqu'elles ont été établies ou reconnues en Belgique. ».

Art. 6

Dans l'article 792, alinéa 2, du Code judiciaire, les mots « ainsi qu'en matière d'adoption, » sont insérés entre les mots « l'article 704, alinéa 1er » et les mots « le greffier ».

Art. 7

Un Chapitre VIII*bis*, rédigé comme suit, est inséré dans le Livre IV de la Quatrième Partie du même Code :

« Chapitre VIII*bis*. — De l'adoption

Section première. — Des recours contre une décision d'aptitude ou d'inaptitude à adopter

Art. 1231-1. — Les recours contre une décision d'aptitude ou d'inaptitude à adopter sont introduits exclusivement auprès du tribunal de la jeunesse par requête contradictoire soit de la personne ou des personnes désireuses d'adopter, soit du ministère public. Copie de la décision est jointe à la requête. Tout recours suspend la décision.

Le tribunal confirme la décision ou la révisé. Il se prononce en se fondant notamment sur une expertise sociale et médico-psychologique qu'il ordonne, de la personne ou des personnes désireuses d'adopter et qui porte sur leurs qualifications et aptitudes à adopter.

Le greffier transmet copie du jugement et du rapport d'expertise à l'autorité dont la décision a été attaquée.

Kosten verbonden aan deze procedure zijn ten laste van de verzoeker of verzoekers. Zij vallen evenwel ten laste van de Staat wanneer de procedure werd ingesteld door het openbaar ministerie.

Afdeling 2. — Totstandkomen van de adoptie

Onderafdeling 1. — Totstandkomen van de adoptie op verzoek van de persoon die wenst te adopteren of van de personen die zulks wensen te doen

Art. 1231-2. — De rechtbank van eerste aanleg of de jeugdrechtbank ingeval de persoon die men wenst te adopteren minder dan achttien jaar oud is (in dit hoofdstuk « kind » genoemd), spreekt de adoptie uit.

Art. 1231-3. — De rechtbank doet uitspraak op het verzoekschrift op tegenspraak ingediend door de persoon die wenst te adopteren of door de personen die zulks wensen te doen. Het verzoekschrift wordt ondertekend hetzij door de persoon die wenst te adopteren of door de personen die zulks wensen te doen, hetzij door hun advocaat. Het wordt ter griffie neergelegd.

Indien het getuigschrift bedoeld in de artikelen 346-1 of 361-1 van het Burgerlijk Wetboek vereist is, moet het verzoekschrift worden neergelegd binnen drie jaar te rekenen van de betekening van dit getuigschrift aan de betrokkene of de betrokkenen.

In het verzoekschrift moeten de gewenste vorm van adoptie, alsook de redenen waarom daarvoor is gekozen, zijn vermeld. In voorkomend geval moeten daarin ook de wijzigingen van naam en voornamen van de geadopteerde worden voorgesteld. Het origineel of een voor eensluidend verklaard afschrift van de stukken vereist voor het onderzoek van het verzoek moeten bij het verzoekschrift worden gevoegd.

Art. 1231-4. — Om ontvankelijk te zijn moeten bij het verzoek tot adoptie volgende stukken worden gevoegd :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift van het getuigschrift bedoeld in de artikelen 346-1 of 361-1 van het Burgerlijk Wetboek of van een verklaring van de autoriteit bevoegd inzake adoptie van de vreemde Staat waar de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen hun gewone verblijfplaats hebben, waaruit blijkt dat zij bekwaam en geschikt zijn om te adopteren en een interlandelijke adoptie aan te gaan;

2° een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte of een hiermee gelijkgesteld stuk, een nationaliteitsbewijs en een verklaring betreffende de gewone verblijfplaats van de persoon die wenst te adopteren of van de personen die zulks wensen te doen;

3° een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte of een hiermee gelijkgesteld stuk, een nationaliteitsbewijs en een verklaring betreffende de gewone verblijfplaats van de persoon die men wenst te adopteren.

Wanneer de adoptie waarom wordt verzocht een interlandelijke adoptie is in de zin van artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek, moeten bij het verzoekschrift bovendien volgende stukken worden gevoegd :

1° een verklaring van de centrale autoriteit van de bevoegde Gemeenschap of, ingeval het kind zijn gewone verblijfplaats in een vreemde Staat heeft, van de bevoegde autoriteit van deze Staat, waaruit blijkt dat het kind adopteerbaar is;

2° een voor eensluidend verklaard afschrift van de verslagen bedoeld in artikel 361-2, 1° en 3°, of artikel 362-1, 4° en 5°, van het Burgerlijk Wetboek;

Les frais et dépens de cette procédure sont à charge du ou des requérants. Ils sont toutefois à charge de l'État lorsque la procédure est introduite par le ministère public.

Section 2. — De l'établissement de l'adoption

Sous-section première. — Établissement de l'adoption sur requête de la personne ou des personnes désireuses d'adopter

Art. 1231-2. — Le tribunal de première instance ou, si la personne que l'on désire adopter est âgée de moins de dix-huit ans (dénommée « enfant » au présent chapitre), le tribunal de la jeunesse, prononce l'adoption.

Art. 1231-3. — Le tribunal statue sur requête contradictoire de la personne ou des personnes désireuses d'adopter. Elle est signée soit par la personne ou les personnes désireuses d'adopter, soit par leur avocat. Elle est déposée au greffe.

Si l'attestation visée à l'article 346-1 ou 361-1 du Code civil est requise, la requête est déposée dans les trois ans de la notification de celle-ci à l'intéressé ou aux intéressés.

La requête précise la sorte d'adoption souhaitée et mentionne les raisons pour lesquelles elle a été choisie. Elle propose, s'il y a lieu, les changements de nom et prénoms retenus pour l'adopté. L'original ou une copie certifiée conforme des documents requis pour l'examen de la demande est joint à la requête.

Art. 1231-4. — Pour que la requête en adoption soit recevable, y sont annexés :

1° une copie certifiée conforme de l'attestation visée à l'article 346-1 ou 361-1 du Code civil ou d'une attestation émanant de l'autorité compétente en matière d'adoption de l'État étranger dans lequel la personne ou les personnes désireuses d'adopter résident habituellement, les déclarant qualifiées et aptes à adopter et à assumer une adoption internationale;

2° une copie certifiée conforme de l'acte de naissance, ou un acte équivalent, un certificat de nationalité et une attestation de résidence habituelle de la personne ou des personnes désireuses d'adopter;

3° une copie certifiée conforme de l'acte de naissance, ou un acte équivalent, un certificat de nationalité et une attestation de résidence habituelle de la personne qu'elles désirent adopter.

Lorsque l'adoption demandée est une adoption internationale au sens de l'article 360-2 du Code civil, sont en outre annexées à la requête :

1° une attestation par laquelle l'Autorité centrale communautaire compétente ou, si l'enfant réside habituellement dans un État étranger, l'autorité compétente de cet État, déclare que l'enfant est adoptable;

2° une copie certifiée conforme des rapports visés à l'article 361-2, 1° et 3°, ou à l'article 362-1, 4° et 5°, du Code civil;

3° een verklaring waarin de centrale autoriteit van de bevoegde Gemeenschap of, ingeval het kind zijn gewone verblijfplaats in een vreemde Staat heeft, de bevoegde autoriteit van deze Staat :

a) vaststelt dat, na de mogelijkheden tot plaatsing van het kind in de Staat waar het zijn gewone verblijfplaats heeft behoorlijk te hebben onderzocht, een interlandelijke adoptie aan het hoger belang van het kind en de rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

b) vaststelt en motiveert waarom de beslissing om het kind toe te vertrouwen aan de persoon die wenst te adopteren of aan de personen die zulks wensen te doen, eveneens aan dit belang en deze eerbied beantwoordt.

Wanneer de federale centrale autoriteit stukken heeft aanvaard die zijn gelijkgesteld met de verklaringen bedoeld in het tweede lid, 1° en 3° van dit artikel, in toepassing van artikel 361-4, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, dan worden deze bij het verzoek gevoegd. Wanneer door deze autoriteit vrijstelling werd verleend van de voorlegging van deze stukken of een hiervan, wordt een bewijs van de vrijstelling bij het verzoek gevoegd.

Art. 1231-5. — De griffier zendt het verzoekschrift aan de procureur des Konings, die onverwijld alle nuttige inlichtingen inwint omtrent de voorgenomen adoptie. Deze inlichtingen omvatten in het bijzonder :

1° wanneer een adoptiedienst is tussengekomen om de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen daarin bij te staan, een verslag van deze dienst bevattende zijn advies over de voorgenomen adoptie;

2° het advies van de moeder en de vader, en in voorkomend geval, van de voogd van de persoon die men wenst te adopteren of, indien één van hen een vertegenwoordiger heeft aangewezen bij toepassing van artikel 348-9 van het Burgerlijk Wetboek, het advies van deze laatste;

3° het advies van de ascendenten in de tweede graad van die persoon, behalve indien de moeder of de vader zich daartegen verzet;

4° het advies van de afstammelingen in de eerste graad die ouder zijn dan achttien jaar van de persoon die wenst te adopteren of van de personen die zulks wensen te doen; indien één van deze afstammelingen de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, dan moet het advies van hun vader of moeder, die niet wenst te adopteren, worden ingewonnen;

5° het advies van de persoon die het kind heeft opgevangen om het te onderhouden en op te voeden in de plaats van de moeder en de vader;

6° het advies van eenieder van wie de toestemming tot de adoptie vereist is en geweigerd heeft die te geven of, indien een vertegenwoordiger werd aangewezen bij toepassing van artikel 348-9 van het Burgerlijk Wetboek, het advies van deze laatste.

Wanneer de adoptie een interlandelijke adoptie betreft in de zin van artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek, worden de adviezen bedoeld in het eerste lid, 2° tot 6°, niet ingewonnen indien de artikelen 361-3 of 362-2 van het Burgerlijk Wetboek werden gerespecteerd.

Art. 1231-6. — De procureur des Konings vraagt aan de bevoegde dienst een sociaal onderzoek wanneer de persoon die men wenst te adopteren de leeftijd van achttien jaar nog

3° une attestation par laquelle l'Autorité centrale communautaire compétente ou, si l'enfant réside habituellement dans un État étranger, l'autorité compétente de cet État :

a) constate, après avoir dûment examiné les possibilités de placement de l'enfant dans l'État de sa résidence habituelle, qu'une adoption internationale répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

b) constate, motifs à l'appui, que la décision de confier l'enfant à la personne ou aux personnes désireuses de l'adopter répond également à cet intérêt et ce respect.

Si, en application de l'article 361-4, alinéa 2, du Code civil, l'Autorité centrale communautaire compétente a accepté des documents équivalents aux attestations visées à l'alinéa 2, 1° et 3°, du présent article, ceux-ci sont annexés à la requête. Si cette Autorité a dispensé de produire ces attestations ou l'une d'elles, une preuve de la dispense est jointe à la requête.

Art. 1231-5. — Le greffier transmet la requête au procureur du Roi, qui recueille sans délai tous renseignements utiles sur le projet d'adoption. Ces renseignements comprennent notamment :

1° si un organisme d'adoption est intervenu pour aider la personne ou les personnes désireuses d'adopter dans leur démarche, un rapport établi par cet organisme contenant son avis sur le projet d'adoption;

2° l'avis de la mère et du père et, le cas échéant, du tuteur de la personne qu'on désire adopter ou, si l'un d'eux a désigné un représentant en application de l'article 348-9 du Code civil, l'avis de ce dernier;

3° l'avis des ascendants au deuxième degré de cette personne, sauf si la mère ou le père s'y oppose;

4° l'avis des descendants au premier degré, âgés de plus de dix-huit ans, de la personne ou des personnes désireuses d'adopter; si l'un de ces descendants n'a pas atteint l'âge de dix-huit ans, l'avis de son père ou de sa mère, autre que la personne désireuse d'adopter, est recueilli;

5° l'avis de la personne qui a recueilli l'enfant pour en assurer l'entretien et l'éducation en lieu et place de la mère et du père;

6° l'avis de toute personne dont le consentement à l'adoption est requis et qui l'a refusé ou, si elle a désigné un représentant en application de l'article 348-9 du Code civil, l'avis de ce dernier.

Lorsque l'adoption est une adoption internationale au sens de l'article 360-2 du Code civil, les avis visés à l'alinéa premier, 2° à 6°, ne sont pas recueillis si les articles 361-3 ou 362-2 du Code civil ont été respectés.

Art. 1231-6. — Lorsque la personne que l'on désire adopter a moins de dix-huit ans, est mineure prolongée ou interdite, le procureur du Roi demande, sauf s'il s'estime suffisamment

niet heeft bereikt, in staat van verlengde minderjarigheid verkeert of onbekwaam is verklaard, behalve indien hij zich volgende voorgelicht acht door het in artikel 1231-5, 1° bedoelde verslag.

Art. 1231-7. — De procureur des Konings zendt het verzoekschrift aan de griffier, samen met zijn advies, de inlichtingen die hij op grond van artikel 1231-5 heeft ingewonnen en, in voorkomend geval, de resultaten van het in artikel 1231-6 bedoelde sociaal onderzoek.

Art. 1231-8. — De rechtbank hoort in raadkamer de volgende, bij gerechtsbrief door de griffier opgeroepen, personen :

1° de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen;

2° de persoon die zij wensen te adopteren, die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt;

3° eenieder van wie het door de procureur des Konings ingewonnen advies ongunstig is voor de adoptie;

4° eenieder van wie de toestemming tot de adoptie vereist is of, indien bij toepassing van artikel 348-9 van het Burgerlijk Wetboek een vertegenwoordiger werd aangewezen, het advies van deze laatste;

5° alle personen die de rechtbank wenst te horen.

Wanneer de adoptie een interlandelijke adoptie betreft in de zin van artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek, worden de personen bedoeld in het eerste lid, 4°, niet opgeroepen indien de artikelen 361-3 of 362-2 van het Burgerlijk Wetboek werden gerespecteerd.

Indien zij verschijnen kunnen de personen bedoeld in het eerste lid, 2°, 3° of 4°, bij eenvoudige akte verklaren in het geding te willen tussenkomen.

In uitzonderlijke omstandigheden kan de voorzitter van de rechtbank of de rechter die dat ambt waarneemt, vrijstelling van persoonlijke verschijning verlenen en toestaan dat betrockene door een bijzonder gemachtigde, door een advocaat of door een notaris wordt vertegenwoordigd.

Van het verhoor wordt proces-verbaal opgemaakt.

Art. 1231-9. — Teneinde door de rechtbank te kunnen worden gehoord, roept de griffier op :

1° het kind dat men wenst te adopteren, dat de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt;

2° het kind dat men wenst te adopteren, dat de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt, wanneer uit een, door de rechtbank bevolen en door de bevoegde sociale dienst uitgevoerd, grondig onderzoek blijkt dat het in staat is zijn mening over de voorgenomen adoptie te kennen te geven; in het tegenovergestelde geval beschikt het kind over vijftien werkdagen, te rekenen vanaf de dag dat het resultaat van het onderzoek hem door de procureur des Konings ter kennis is gebracht, om de rechtbank schriftelijk te verzoeken hem op te roepen, opdat zij zelf over zijn bekwaamheid zou kunnen oordelen; wanneer de rechtbank oordeelt dat het in staat is zijn mening te kennen te geven, hoort zij het kind; de beoordeling door de rechtbank over de bekwaamheid van het kind is niet voor beroep vatbaar.

Tijdens zijn verschijning voor de rechtbank kan het kind ervan afzien te worden gehoord.

Het kind wordt alleen gehoord, in afwezigheid van wie ook, de griffier en, in voorkomend geval, een deskundige of een tolk uitgezonderd. Zijn leeftijd en maturiteit in acht genomen,

éclairé par le rapport visé à l'article 1231-5, 1°, une enquête sociale au service compétent.

Art. 1231-7. — Le procureur du Roi transmet la requête au greffier avec son avis, les renseignements recueillis en vertu de l'article 1231-5 et, s'il échet, les résultats de l'enquête sociale visée à l'article 1231-6.

Art. 1231-8. — Le tribunal entend en chambre du conseil les personnes suivantes, convoquées par le greffier sous pli judiciaire :

1° la personne ou les personnes désireuses d'adopter;

2° la personne qu'elles désirent adopter, âgée de dix-huit ans au moins;

3° toute personne dont l'avis, recueilli par le procureur du Roi, est défavorable à l'adoption;

4° toute personne dont le consentement à l'adoption est requis ou, si elle a désigné un représentant en application de l'article 348-9 du Code civil, ce dernier;

5° toute personne qu'il estime utile d'entendre.

Lorsque l'adoption est une adoption internationale au sens de l'article 360-2 du Code civil, les personnes visées à l'alinéa premier, 4°, ne sont pas convoquées si les articles 361-3 ou 362-2 du Code civil ont été respectés.

Si elles comparaissent, les personnes visées à l'alinéa premier, 2°, 3° ou 4°, peuvent déclarer, par simple acte, vouloir intervenir à la cause.

Dans des circonstances exceptionnelles, le président du tribunal ou le juge qui en exerce les fonctions peut accorder dispense de comparution personnelle et autoriser la représentation par un mandataire spécial, un avocat ou un notaire.

Il est dressé procès-verbal de ces auditions.

Art. 1231-9. — Le greffier convoque, afin qu'il soit entendu par le tribunal :

1° l'enfant que l'on désire adopter, âgé de plus de douze ans;

2° l'enfant que l'on désire adopter, âgé de moins de douze ans, s'il apparaît au terme d'une enquête approfondie, ordonnée par le tribunal et effectuée par le service social compétent, qu'il est en état d'exprimer son opinion sur le projet d'adoption; dans le cas contraire, l'enfant dispose de quinze jours ouvrables, à compter de celui où il est avisé du résultat de l'enquête par le procureur du Roi, pour demander par écrit au tribunal de le convoquer afin d'apprécier lui-même sa capacité; s'il l'estime en état d'exprimer son opinion, le tribunal entend l'enfant; l'appréciation par le tribunal de la capacité de l'enfant n'est pas susceptible d'appel.

Lors de sa comparution devant le tribunal, l'enfant peut renoncer à être entendu.

L'enfant est entendu seul, en l'absence de quiconque, le greffier et, le cas échéant, un expert ou un interprète exceptés. Son opinion est dûment prise en considération eu égard à

wordt behoorlijk rekening gehouden met zijn mening. Het horen geeft hem niet de hoedanigheid van partij in het geding.

Van het onderhoud wordt een verslag opgesteld dat bij het dossier wordt gevoegd.

Art. 1231-10. — Eenieder van wie overeenkomstig artikel 1231-5, 2° tot 6°, het advies moet worden ingewonnen kan bij eenvoudige akte verklaren in het geding te willen tussenkomen.

Art. 1231-11. — De zaak wordt behandeld in raadkamer.

De rechtbank moet zich ervan vergewissen dat de betrokken personen met kennis van zaken hebben kunnen kiezen tussen gewone adoptie en volle adoptie. Zij moet tevens nagaan of is voldaan aan de bij wet gestelde voorwaarden. De rechtbank moet, rekening houdend met alle wettige belangen en met nieuwe elementen die zich in de toestand van de partijen hebben voorgedaan sinds de uitreiking van het getuigschrift van geschiktheid, indien dit vereist was, oordelen of de adoptie moet worden uitgesproken.

Behalve indien is gebleken dat de persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen reeds sedert meer dan zes maanden opvoeding verschaft of verschaffen aan het kind, doet de rechtbank uitspraak tenminste zes maanden na de neerlegging van het verzoek tot adoptie.

Art. 1231-12. — De persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen, kunnen vooraleer de adoptie wordt uitgesproken, aan de rechtbank, of in geval van beroep, aan het hof vragen ofwel :

1° de gewone adoptie uit te spreken in de plaats van de volle adoptie aangevraagd in het verzoek;

2° de volle adoptie uit te spreken in de plaats van de gewone adoptie aangevraagd in het verzoek.

Dit verzoek moet op ernstige redenen gegrond zijn, moet overeenstemmen met het hoger belang van het kind, alsmede met de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen en moet worden gesteund door alle personen die in de adoptie waarop het verzoek betrekking heeft, hebben toegestemd. De rechtbank of het hof verleent daarvan akte.

De artikelen 1231-8 tot 1231-10 zijn in dat geval opnieuw van toepassing.

Art. 1231-13. — Het beschikkende gedeelte van de beslissing inzake adoptie vermeldt inzonderheid :

1° de datum van de neerlegging van het verzoek tot adoptie;

2° de naam en de voornamen van de adoptant of van de adoptanten;

3° de naam en de voornamen die de geadopteerde bij de adoptie droeg en ingeval zij ingevalge de adoptie zijn gewijzigd, de naam en de voornamen die hij voortaan zal dragen;

4° indien nodig, de naam en de voornamen die de afstammelingen van de geadopteerde niettegenstaande de adoptie bewaren.

De beslissing wordt overeenkomstig artikel 792, tweede lid ter kennis gebracht aan de partijen en het openbaar ministerie. Ten aanzien van de niet verschijnende partij beginnen de beroepstermijnen slechts te lopen vanaf de betekening van de beslissing.

Art. 1231-14. — De procureur des Konings, de adoptant of de adoptanten die gezamenlijk optreden en de geadopteerde ouder dan achttien jaar, alsook de tussenkomende partijen

son âge et à sa maturité. Son audition ne lui confère pas la qualité de partie à la procédure.

Un compte-rendu de l'audition est joint au dossier de la procédure.

Art. 1231-10. — Tout personne dont l'avis doit être recueilli conformément à l'article 1231-5, 2° à 6° peut déclarer, par simple acte, vouloir intervenir à la cause.

Art. 1231-11. — La cause est instruite en chambre du conseil.

Le tribunal s'assure que le choix entre l'adoption simple et l'adoption plénière a été posé en connaissance de cause. Il vérifie si les conditions prévues par la loi sont remplies. Il apprécie, en tenant compte de tous les intérêts légitimes et d'éléments nouveaux intervenus dans la situation des parties depuis la délivrance de l'attestation d'aptitude, lorsque celle-ci était requise, s'il y a lieu de prononcer l'adoption.

Sauf s'il est établi que l'enfant a été élevé depuis plus de six mois par la personne ou les personnes désireuses de l'adopter, le tribunal statue six mois au moins après le dépôt de la requête en adoption.

Art. 1231-12. — La personne ou les personnes désireuses d'adopter peuvent, avant que l'adoption ne soit prononcée, demander au tribunal ou, en cas d'appel, à la cour soit :

1° de prononcer une adoption simple en lieu et place de l'adoption plénière demandée dans la requête;

2° de prononcer une adoption plénière en lieu et place de l'adoption simple demandée dans la requête.

Cette demande doit se fonder sur des motifs sérieux, être conforme à l'intérêt supérieur de l'enfant et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international et être appuyée par tous ceux qui ont consenti à l'adoption prévue dans la requête. Le tribunal ou la cour en donne acte.

Les articles 1231-8 à 1231-10 sont, dans ce cas, à nouveau applicables.

Art. 1231-13. — Le dispositif de la décision d'adoption mentionne notamment :

1° la date du dépôt de la requête en adoption;

2° le nom et les prénoms de l'adoptant ou des adoptants

3° le nom et les prénoms que l'adopté porte lors de l'adoption et, en cas de changement de ceux-ci à raison de l'adoption, le nom et les prénoms qu'il portera désormais;

4° s'il y a lieu, le nom et les prénoms que les descendants de l'adopté conservent malgré l'adoption;

La décision est notifiée aux parties et au ministère public conformément à l'article 792, alinéa 2. À l'égard de la partie défaillante, les délais de recours ne commencent à courir qu'à partir de la signification de la décision.

Art. 1231-14. — Le procureur du Roi, l'adoptant ou les adoptants agissant conjointement et l'adopté âgé de plus de dix-huit ans, ainsi que les parties intervenantes, peuvent

kunnen bij wege van een verzoekschrift ingediend ter griffie van het hof van beroep tegen de beslissing beroep instellen.

Art. 1231-15. — De procureur des Konings, de adoptant of de adoptanten die gezamenlijk optreden en de geadopteerde ouder dan achttien jaar, alsook de tussenkomende partijen kunnen zich in cassatie voorzien.

Art. 1231-16. — Beslissingen gewezen inzake adoptie kunnen niet ten uitvoer worden gelegd indien daartegen beroep of cassatieberoep is ingesteld of zulks nog mogelijk is.

Ingeval de beslissing betrekking heeft op verscheidene geadopteerden, heeft het beroep of het cassatieberoep ingesteld door een van hen, slechts voor die persoon gevolgen.

Art. 1231-17. — Na het verstrijken van de termijn om beroep of cassatieberoep in te stellen of, in voorkomend geval, na de uitspraak van het vonnis waarbij het beroep wordt afgewezen, zendt de griffier onverwijld het beschikkend gedeelte van het vonnis of van het arrest waarbij de adoptie wordt uitgesproken toe aan de ambtenaar van de burgerlijke stand die overeenkomstig artikel 369-1 van het Burgerlijk Wetboek bevoegd is.

De ambtenaar van de burgerlijke stand schrijft het beschikkend gedeelte onmiddellijk over in de registers en zendt een afschrift van de akte van overschrijving toe aan de griffier en aan de federale centrale autoriteit. De overschrijving moet worden vermeld in de kant van de akten van de burgerlijke stand van de geadopteerde en van zijn afstammelingen.

Art. 1231-18. — Bij overlijden van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen na de neerlegging van het verzoek tot adoptie maar voor de overschrijving van het beschikkend gedeelte van het vonnis of van het arrest door de ambtenaar van de burgerlijke stand, kan de procedure op verzoek van de geadopteerde of, in voorkomend geval, van de overlevende adoptant worden voortgezet.

Art. 1231-19. — Zolang het vonnis of het arrest niet in kracht van gewijsde is getreden, kunnen de rechthebbenden op de nalatenschap van de adoptant of van de adoptanten aan het openbaar ministerie memories en opmerkingen toezenden.

Indien het vonnis of in geval van beroep het arrest op het tijdstip van overlijden nog niet is gewezen, worden de rechthebbenden die dergelijke memories of opmerkingen hebben toegezonden, in raadkamer opgeroepen en ingeval zij verschijnen, gehoord zonder dat zij bij hun verschijning evenwel als tussenkomende partij kunnen worden beschouwd.

Art. 1231-20. — Derdenverzet is slechts ontvankelijk indien het wordt ingediend binnen een termijn van een jaar te rekenen van de overschrijving bedoeld in artikel 1231-17.

Het verzoek tot herroeping van het gewijsde is slechts ontvankelijk indien het uitgaat van de adoptant, van de adoptanten, van een van hen of van de geadopteerde ouder dan achttien jaar, en voor zover het wordt betekend binnen drie maanden te rekenen van de dag waarop de verzoeker kennis heeft gekregen van de reden waarop zijn verzoek steunt. Indien de geadopteerde kennis kreeg van deze reden vóór zijn meerderjarigheid gaat de termijn ten aanzien van hem slechts in op de dag waarop hij de leeftijd van achttien jaar bereikt.

Art. 1231-21. — De vonnissen en de arresten waarbij wordt geweigerd de adoptie uit te spreken, beletten niet dat later nogmaals een nieuw verzoek wordt ingediend, dat gegrond is op handelingen of feiten die na de weigering hebben plaatsgevonden.

interjeter appel par requête déposée au greffe de la cour d'appel.

Art. 1231-15. — Le procureur du Roi, l'adoptant ou les adoptants agissant conjointement et l'adopté âgé de plus de dix-huit ans, ainsi que les parties intervenantes, peuvent se pourvoir en cassation.

Art. 1231-16. — Toute décision rendue en matière d'adoption ne peut être exécutée si elle fait l'objet ou est encore susceptible d'appel ou d'un pourvoi en cassation.

Si la décision concerne plusieurs adoptés, l'appel ou le pourvoi en cassation fait par l'un d'eux ne produit d'effet qu'en ce qui le concerne.

Art. 1231-17. — Après l'expiration du délai d'appel ou de pourvoi en cassation ou, le cas échéant, après le prononcé de l'arrêt rejetant le pourvoi, le greffier transmet sans tarder le dispositif de tout jugement ou arrêt prononçant l'adoption à l'officier de l'état civil compétent en vertu de l'article 369-1 du Code civil.

L'officier de l'état civil transcrit immédiatement le dispositif sur ses registres et transmet une copie de l'acte de transcription au greffier et à l'Autorité centrale fédérale; mention de la transcription est faite en marge des actes concernant l'état civil de l'adopté et de ses descendants.

Art. 1231-18. — Si l'adoptant, les adoptants ou l'un d'eux décèdent après le dépôt de la requête en adoption, mais avant la transcription du dispositif du jugement ou de l'arrêt par l'officier de l'état civil, la procédure peut être poursuivie à la diligence de l'adopté ou, le cas échéant, du survivant des adoptants.

Art. 1231-19. — Tant que le jugement ou l'arrêt n'est pas passé en force de chose jugée, les ayants droit à la succession de l'adoptant ou des adoptants peuvent remettre au ministère public tous mémoires et observations.

Si, au moment du décès, le jugement ou, en cas d'appel, l'arrêt n'est pas encore rendu, les ayants droit qui auront remis tels mémoires ou observations sont convoqués en chambre du conseil et, s'ils comparaissent, entendus, sans toutefois qu'à l'occasion de leur comparution, ils puissent être reçus comme partie intervenante.

Art. 1231-20. — La tierce opposition n'est recevable que si elle est formée dans le délai d'un an à compter de la transcription prévue à l'article 1231-17.

La requête civile n'est recevable que si elle émane de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux ou de l'adopté âgé de plus de dix-huit ans et pour autant qu'elle soit signifiée dans les trois mois du jour où le requérant a eu connaissance de la cause sur laquelle il appuie sa requête. Si l'adopté a connaissance de cette cause avant sa majorité, ce délai ne court à son égard qu'à dater du jour où il atteint l'âge de dix-huit ans.

Art. 1231-21. — Les jugements et arrêts refusant de prononcer l'adoption ne font pas obstacle à l'introduction ultérieure d'une nouvelle requête, fondée sur des actes ou des faits postérieurs au refus.

In voorkomend geval moeten de vereiste toestemmingen opnieuw worden ingewonnen.

Art. 1231-22. — De procedure tot omzetting van een gewone adoptie in een volle adoptie wordt geregeld door de bepalingen die van toepassing zijn op de procedure tot het totstandkomen van de adoptie.

Onderafdeling 2. — Totstandkomen van de adoptie op verzoek van het openbaar ministerie

Art. 1231-23. — Indien hij een verzoek indient op grond van de artikelen 347-1, 3°, 347-2, 3° of 348-12 van het Burgerlijk Wetboek, treedt de procureur des Konings op hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van enig belanghebbende. De inlichtingen bedoeld in artikel 1231-5, die de procureur des Konings heeft ingewonnen, worden bij het verzoek gevoegd.

De persoon die wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen en, naargelang het geval, de personen die ingevolge de artikelen 348-6 of 348-7 van het Burgerlijk Wetboek moeten toestemmen in de adoptie, of deze die bij toepassing van artikel 348-12 van hetzelfde Wetboek geweigerd hebben toe te stemmen, worden in het geding geroepen.

Art. 1231-24. — De artikelen 1231-2, 1231-3, tweede en derde lid, 1231-4, 1231-6 tot 1231-22 zijn op deze procedure van overeenkomstige toepassing.

Afdeling 3. — Herroeping van de gewone adoptie en herziening van de adoptie

Art. 1231-25. — Behalve andersluidende bepaling in deze afdeling worden de vorderingen tot herroeping van een gewone adoptie en die tot herziening van een adoptie ingesteld, behandeld en berecht overeenkomstig de gewone procedure en bevoegdheidsregels.

Art. 1231-26. — De rechtbank van eerste aanleg of ingeval de geadopteerde een kind is, de jeugdrechtsbank spreekt de herroeping van een gewone adoptie of de herziening van een adoptie uit.

De zaak wordt in raadkamer behandeld.

Art. 1231-27. — De geadopteerde wordt door de griffier in het geding geroepen.

De geadopteerde die minder dan achttien jaar oud is, die in een toestand van verlengde minderjarigheid verkeert of onbekwaamverklaard is wordt vertegenwoordigd door een door de voorzitter van de rechtbank op verzoek van de procureur des Konings aangestelde voogd *ad hoc*.

Art. 1231-9 is van toepassing.

Art. 1231-28. — De griffier roept daarenboven, naargelang het geval, de volgende personen in het geding :

1° indien het verzoek betrekking heeft op de herroeping van een gewone adoptie :

a) de ouders van de geadopteerde van minder dan achttien jaar ingeval de herroeping wordt gevorderd ten aanzien van de adoptant of van de adoptanten;

b) de adoptant ten aanzien van wie de herroeping niet is gevorderd, wanneer de herroeping slechts wordt gevorderd ten aanzien van een van de adoptanten;

2° indien het verzoek betrekking heeft op de herziening van een adoptie en wanneer de geadopteerde de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt :

a) de ouders van de geadopteerde, wanneer de geviseerde adoptie een gewone adoptie is;

b) de personen die de hoedanigheid van ouder bezaten voordat de geviseerde adoptie gevolgen had, wanneer het gaat om een volle adoptie.

Le cas échéant, les consentements requis devront être à nouveau recueillis.

Art. 1231-22. — La procédure de conversion d'une adoption simple en adoption plénière est régie par les dispositions applicables à la procédure d'établissement d'une adoption.

Sous-section 2. — Établissement de l'adoption sur requête du ministère public

Art. 1231-23. — Lorsqu'il introduit la requête sur base des articles 347-1, 3°, 347-2, 3° ou 348-12 du Code civil, le procureur du Roi agit soit d'office, soit à la demande de toute personne intéressée. Les renseignements visés à l'article 1231-5, recueillis par le procureur du Roi, sont joints à la requête.

La personne ou les personnes désireuses d'adopter et, selon le cas, les personnes appelées à consentir à l'adoption en vertu des articles 348-6 ou 348-7 du Code civil, ou celles qui ont refusé leur consentement en application de l'article 348-12 du même Code, sont appelées à la cause.

Art. 1231-24. — Les articles 1231-2, 1231-3, alinéas 2 et 3, 1231-4, 1231-6 à 1231-22 sont applicables à la présente procédure.

Section 3. — De la révocation de l'adoption simple et de la révision de l'adoption

Art. 1231-25. — Sauf si la présente section en dispose autrement, l'action en révocation d'une adoption simple et l'action en révision d'une adoption sont intentées, instruites et jugées conformément aux règles ordinaires de procédure et de compétence.

Art. 1231-26. — Le tribunal de première instance ou, si l'adopté est un enfant, le tribunal de la jeunesse prononce la révocation de l'adoption simple ou la révision de l'adoption.

La cause est instruite en chambre du conseil.

Art. 1231-27. — L'adopté est appelé à la cause par le greffier.

L'adopté âgé de moins de dix-huit ans, mineur prolongé ou interdit est représenté par un tuteur *ad hoc* désigné par le président du tribunal à la demande du procureur du Roi.

L'article 1231-9 est applicable.

Art. 1231-28. — Le greffier appelle en outre à la cause, selon le cas :

1° si la demande porte sur la révocation d'une adoption simple :

a) la mère et le père de l'adopté âgé de moins de dix-huit ans, lorsque la révocation est demandée à l'égard de l'adoptant ou des adoptants;

b) l'adoptant à l'égard duquel la révocation n'est pas demandée, lorsque la révocation est demandée à l'égard de l'un seulement des adoptants;

2° si la demande porte sur la révision d'une adoption et si l'adopté a moins de dix-huit ans :

a) la mère et le père de l'adopté, lorsque l'adoption attaquée est une adoption simple;

b) les personnes qui avaient la qualité de père et mère avant que l'adoption attaquée ne produise ses effets, lorsqu'il s'agit d'une adoption plénière.

Art. 1231-29. — Het vonnis wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien daarbij de gewone adoptie wordt herroepen of de herziening van de adoptie wordt uitgesproken, vermeldt het beschikkend gedeelte van het vonnis de datum van het verzoek, de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerden ten aanzien van wie de gewone adoptie is herroepen of de adoptie is herzien, de naam en de voornamen die de persoon welke geadopteerd was, zal dragen, alsook die welke zijn afstammelingen, van wie de naam ingevolge de adoptie was gewijzigd, zullen dragen.

Art. 1231-30. — Indien de persoon welke geadopteerd was of zijn vertegenwoordiger daarom verzoeken, kan de rechtbank beslissen dat die persoon de voornamen of de naam die hem zijn toegekend in het vonnis of het arrest waarbij de adoptie is uitgesproken, zal blijven dragen.

Art. 1231-31. — De artikelen 1231-14 tot en met 1231-20 zijn van overeenkomstige toepassing op de procedures inzake de herroeping van de adoptie.

Afdeling 4. — Geschillen betreffende de erkenning van buitenlandse beslissingen inzake adoptie

Art. 1231-32. — De beroepen bedoeld in artikel 368 van het Burgerlijk Wetboek worden overeenkomstig artikel 1027 ingediend bij eenzijdig verzoek door de verzoekers of één van hen, of door de procureur des Konings, binnen de maand na de afgifte of de betekening bedoeld in artikel 367-1 van het Burgerlijk Wetboek.

De griffier die dit verzoek in ontvangst neemt, zendt daarvan onverwijld een door hem gedagtekend en gevisieerd exemplaar toe aan de federale centrale autoriteit en aan de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap.

Bij het verzoek worden gevoegd :

1° een afschrift van de beslissing van de federale centrale autoriteit;

2° een afschrift van de stukken die aan de federale centrale autoriteit werden voorgelegd in toepassing van, naargelang het geval, de artikelen 364-2, eerste lid, 365-4, eerste lid, of 366-2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Art. 1231-33. — De voorzitter van de rechtbank, die in raadkamer uitspraak doet, hoort de verzoekers. Indien het kind in België zijn gewone verblijfplaats heeft, is artikel 1231-9 van toepassing. De rechter kan indien nodig andere betrokken personen oproepen en horen. De griffier zendt de oproepingen bij gerechtsbrief toe aan de partijen.

De rechter kan de voorlegging van de stukken vragen waarvoor de federale centrale autoriteit in toepassing van de artikelen 365-4, tweede en derde lid of artikel 366-2, derde lid vrijstelling had verleend om ze voor te leggen of waarvoor ze stukken had aanvaard die hiermee werden gelijkgesteld.

De voorzitter van de rechtbank gaat zo spoedig mogelijk te werk na het openbaar ministerie te hebben gehoord. De bepalingen van de artikelen 364-1, 365-1 en 365-2 of 366-1 van het Burgerlijk Wetboek zijn, naargelang het geval, van overeenkomstige toepassing.

Indien de rechter een buitenlandse beslissing inzake adoptie erkent, bepaalt hij uitdrukkelijk of zij overeenstemt met een gewone dan wel met een volle adoptie.

Artikel 1030 is van toepassing.

Art. 1231-34. — Alle partijen in de zaak en het openbaar ministerie kunnen binnen vijftien dagen volgend op de betekening van de beslissing beroep instellen bij het hof van beroep.

Art. 1231-29. — Le jugement est prononcé en audience publique. S'il révoque l'adoption simple ou révisé l'adoption, le dispositif du jugement mentionne la date de la demande, l'identité complète des adoptants et des adoptés à l'égard desquels l'adoption simple est révoquée ou à l'égard desquels l'adoption est révisée, le nom et les prénoms que portera celui qui était adopté, ainsi que celui que porteront ses descendants dont le nom avait été modifié par l'adoption.

Art. 1231-30. — Si la personne qui était adoptée ou son représentant le demande, le tribunal peut décider qu'elle continuera à porter les prénoms ou le nom qui lui avaient été attribués par le jugement ou l'arrêt prononçant l'adoption.

Art. 1231-31. — Les articles 1231-14 à 1231-20 sont applicables aux procédures de révocation de l'adoption.

Section 4. — Des contestations relatives à la reconnaissance de décisions étrangères en matière d'adoption

Art. 1231-32. — Les recours visés à l'article 368 du Code civil sont introduits par requête unilatérale des requérants ou de l'un d'eux, ou du procureur du Roi, conformément à l'article 1027, dans le mois de la remise ou de la notification visées à l'article 367-1 du Code civil.

Le greffier qui reçoit la requête en adresse aussitôt un exemplaire daté et visé par lui à l'Autorité centrale fédérale et à l'Autorité centrale communautaire compétente.

À la requête sont annexés :

1° une copie de la décision de l'Autorité centrale fédérale;

2° une copie des documents qui ont été soumis à cette Autorité en application, selon le cas, des articles 364-2, alinéa 1er, 365-4, alinéa 1er, ou 366-2, alinéa 2, du Code civil.

Art. 1231-33. — Le président du tribunal, statuant en chambre du conseil, entend les requérants. Si l'enfant a sa résidence habituelle en Belgique, l'article 1231-9 est applicable. Au besoin, le juge peut convoquer d'autres personnes intéressées et les entendre. Les convocations sont adressées aux parties par le greffier, sous pli judiciaire.

Le juge peut demander la production de documents que l'Autorité centrale fédérale a dispensé de produire ou dont elle a accepté des équivalents en application des articles 365-4, alinéas 2 et 3, ou 366-2, alinéa 3.

Le président du tribunal procède en toute diligence, le ministère public entendu. Les dispositions des articles 364-1, 365-1 et 365-2, ou 366-1 du Code civil sont applicables, selon le cas.

Si le juge reconnaît une décision étrangère d'adoption, il statue expressément sur son équivalence soit à une adoption simple, soit à une adoption plénière.

L'article 1030 est applicable.

Art. 1231-34. — Toute partie à la cause et le ministère public peuvent interjeter appel, dans les quinze jours qui suivent la notification de la décision, devant la cour d'appel.

Binnen vijftien dagen na het verstrijken van de termijn om beroep of cassatieberoep in te stellen, zendt de griffier deze beslissing met het oog op de overschrijving van het beschik-kend gedeelte ervan toe aan de bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand.

In geval van beroep wordt gehandeld op de wijze omschre-ven in artikel 1231-34. De griffier zendt de beslissing binnen vijftien dagen te rekenen vanaf de uitspraak van het hof van beroep met het oog op de overschrijving van het beschik-kend gedeelte ervan toe aan de bevoegde ambtenaar van de bur-gerlijke stand.

Bij voorziening in cassatie zijn de artikelen 1073 en vol-gende van toepassing. ».

HOOFDSTUK III

Wijzigingen in het Strafwetboek

Art. 8

Artikel 372*bis* van het Strafwetboek, opgeheven door de wet van 18 juni 1985, wordt hersteld in de volgende redactie :

« Art. 372*bis*. — Voor de toepassing van dit Hoofdstuk, worden met de woorden « bloedverwant in de opgaande lijn » eveneens de adoptanten en de bloedverwanten in de op-gaande lijn van de adoptanten bedoeld. ».

Art. 9

In artikel 391*bis*, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, wor-den de woorden « en 364 van het Burgerlijk Wetboek » ver-vangen door de woorden « en 353-14 van het Burgerlijk Wet-boek ».

Art. 10

Een hoofdstuk X, luidend als volgt, wordt in Titel VII van Boek II van hetzelfde Wetboek ingevoegd :

« Hoofdstuk X. — Misdrijven inzake adoptie

Art. 391*quater*. — Met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van zesentwintig tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen, wordt eenieder ge-straft die voor zichzelf een adoptie heeft verkregen of probe-ren te verkrijgen die strijdig is met de bepalingen van de wet.

Bij herhaling binnen drie jaar te rekenen van een in kracht van gewijsde getreden vonnis van veroordeling wegens over-treding van het bepaalde in het eerste lid, kunnen deze straf-fen worden verdubbeld.

Art. 391*quinquies*. — Met een gevangenisstraf van één tot vijf jaar en met een geldboete van vijfhonderd frank tot vijfen-twintigduizend frank of met een van die straffen alleen, wordt eenieder gestraft die bij een adoptie als tussenpersoon is opgetreden en voor een derde een adoptie heeft verkregen of proberen te verkrijgen, zonder lid te zijn van een daartoe vooraf door de bevoegde Gemeenschap erkende adoptie-dienst, of die, als lid van een erkende adoptiedienst, voor een derde een adoptie heeft verkregen of proberen te verkrijgen die strijdig is met de bepalingen van de wet. ».

Dans les quinze jours suivant l'expiration du délai d'appel ou de pourvoi en cassation, le greffier transmet cette décision, pour transcription de son dispositif, à l'officier de l'état civil compétent.

En cas d'appel, il est procédé comme prévu à l'article 1231-34. Dans les quinze jours suivant la décision de la cour d'appel, le greffier la transmet, pour transcription de son dispositif, à l'officier de l'état civil compétent.

En cas de pourvoi en cassation, les articles 1073 et suivants sont applicables. ».

CHAPITRE III

Modifications apportées au Code pénal

Art. 8

L'article 372*bis* du Code pénal, abrogé par la loi du 18 juin 1985, est rétabli dans la rédaction suivante :

« Art. 372*bis*. — Pour l'application du présent Chapitre, le mot « ascendant » désigne également les adoptants et les ascendants des adoptants. ».

Art. 9

Dans l'article 391*bis*, alinéa 2, du même Code, les mots « et 364 du Code civil » sont remplacés par les mots « et 353-14 du Code civil ».

Art. 10

Un Chapitre X, rédigé comme suit, est inséré dans le Titre VII du Livre II du même Code :

« Chapitre X. — Des infractions en matière d'adoption

Art. 391*quater*. — Sera puni d'un emprisonnement d'un mois à un an et d'une amende de vingt-six francs à cinq cents francs ou d'une de ces peines seulement quiconque aura obtenu ou tenté d'obtenir pour lui-même une adoption contrevenant aux dispositions de la loi.

En cas de récidive dans les trois ans qui suivent un jugement de condamnation coulé en force de chose jugée du chef d'une infraction à l'alinéa premier, ces peines pourront être portées au double.

Art. 391*quinquies*. — Sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents francs à vingt-cinq mille francs ou d'une de ces peines seulement toute personne qui sera intervenue comme intermédiaire en obtenant ou en tentant d'obtenir une adoption pour autrui sans être membre d'un organisme préalablement agréé à cette fin par la Communauté compétente ou qui, membre d'un orga-nisme agréé, aura obtenu ou tenté d'obtenir pour autrui une adoption contrevenant aux dispositions de la loi. ».

HOOFDSTUK IV

**Wijzigingen aan de wet van 8 april 1965
betreffende de jeugdbescherming**

Art. 11

In artikel 33 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd :

« Ze slaat evenwel slechts op het recht om toe te stemmen in de adoptie van het kind wanneer het vonnis zulks uitdrukkelijk bepaalt. ».

Art. 12

In artikel 44 van dezelfde wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden « de artikelen 350, 353 en 367, § 2, van het Burgerlijk Wetboek » vervangen door de woorden « artikel 628, 18° tot 21°, van het Gerechtelijk Wetboek »;

2° in het vierde lid, 2° worden de woorden « de artikelen 361, § 3, 367, § 7 » vervangen door de woorden « de artikelen 353-10, 354-2 ».

Art. 13

In artikel 45, eerste lid van dezelfde wet, worden de woorden « in de artikelen 361, § 3 en 367, § 7, laatste lid » vervangen door de woorden « de artikelen 353-10 en 354-3 », en worden de woorden « de artikelen 145, 350, 353, 367, § 2, 478 en 479 van hetzelfde Wetboek » vervangen door de woorden « de artikelen 145, 478 en 479 van hetzelfde Wetboek en de artikelen 1231-1, 1231-3, 1231-23, 1231-25 en 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek ».

Art. 14

In artikel 51, tweede lid van dezelfde wet, worden de woorden « in de artikelen 145, 148, 302, 361, § 3, 367, § 7, laatste lid » vervangen door de woorden « in de artikelen 145, 148, 302, 353-10, 354-3. ».

Art. 15

In artikel 54, eerste lid, van dezelfde wet, worden de woorden « of inzake adoptie of volle adoptie, » geschrapt.

CHAPITRE IV

**Modifications apportées à la loi du 8 avril 1965
relative à la protection de la jeunesse**

Art. 11

Dans l'article 33 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1er et 2 :

« Toutefois, elle ne porte sur le droit de consentir à l'adoption de l'enfant que si le jugement le stipule expressément. ».

Art. 12

À l'article 44 de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 1er, les mots « des articles 350, 353, et 367, § 2, du Code civil » sont remplacés par les mots « de l'article 628, 18° à 21°, du Code judiciaire »;

2° à l'alinéa 4, 2°, les mots « des articles 361, § 3, 367, § 7 » sont remplacés par les mots « des articles 353-10, 354-3 ».

Art. 13

Dans l'article 45, alinéa 1er, de la même loi, les mots « aux articles 361, § 3, et 367, § 7, dernier alinéa » sont remplacés par les mots « des articles 353-10 et 354-3 », et les mots « des articles 145, 350, 353, 367, § 2, 478 et 479 du même Code » sont remplacés par les mots « des articles 145, 478 et 479 du même Code et des articles 1231-1, 1231-3, 1231-23, 1231-25 et 1231-32 du Code judiciaire ».

Art. 14

Dans l'article 51, alinéa 2, de la même loi, les mots « aux articles 145, 148, 302, 361, § 3, 367, § 7, dernier alinéa » sont remplacés par les mots « aux articles 145, 148, 302, 353-10, 354-3 ».

Art. 15

Dans l'article 54, alinéa 1er, de la même loi, les mots « ou en matière d'adoption ou d'adoption plénière, » sont supprimés.

HOOFDSTUK V

Slotbepalingen

Afdeling 1

Bijzondere bepalingen

Art. 16

Artikel 5 van de wet van 10 juli 1931 betreffende de bevoegdheid der diplomatieke en consulaire agenten in notariële zaken, wordt aangevuld als volgt :

« 7° tot de akten, volmachten, verklaringen en getuigenschriften die betrekking hebben op een voornemen tot adoptie die in België moet totstandkomen of worden erkend. ».

Art. 17

De bepalingen van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming die van toepassing zijn op de bloedverwanten in de opgaande lijn en op de bloedverwanten in de nederdalende lijn, zijn ook van toepassing op de adoptant, op de geadopteerde en op zijn afstammelingen.

Art. 18

De Koning kan de maatregelen treffen die nodig zijn om deze wet toe te passen op kinderen die het statuut van vluchteling bezitten, alsook op andere kinderen die interlandelijk worden verplaatst, waarbij hij rekening houdt met de bepalingen die in dit verband zijn opgesteld door de internationale organisaties waarvan België lid is.

Art. 19

Bij de volle adoptie door een persoon van het kind of van het geadopteerde kind van zijn echtgenoot, totstandgekomen door een voor de datum van inwerkingtreding van deze wet definitief geworden beslissing, wordt de afstammingsband of adoptieve afstammingsband tussen deze echtgenoot en het kind als niet verbroken beschouwd.

Art. 20

De adoptie door een persoon van zijn buiten huwelijk geboren kind, totstandgekomen door een voor de datum van inwerkingtreding van de wet van 31 maart 1987 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming definitief geworden beslissing, wordt als niet verkregen beschouwd.

Art. 21

De toestemming van de personen die ten dele of geheel ontzet zijn van het ouderlijk gezag ten aanzien van hun kind

CHAPITRE V

Dispositions finales

Section première

Dispositions particulières

Art. 16

L'article 5 de la loi du 10 juillet 1931 concernant la compétence des agents diplomatiques et consulaires en matière notariale est complété comme suit :

« 7° aux actes, procurations, attestations ou certificats qui concernent un projet d'adoption à établir ou à faire reconnaître en Belgique ou une adoption établie ou reconnue en Belgique. ».

Art. 17

Les dispositions de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, applicables aux ascendants et descendants s'appliquent à l'adoptant, à l'adopté et à ses descendants.

Art. 18

Le Roi peut prendre les mesures nécessaires pour l'application de la présente loi à des enfants réfugiés et autres enfants internationalement déplacés, en tenant compte des dispositions établies à ce sujet par les organisations internationales dont la Belgique est membre.

Art. 19

L'adoption plénière par une personne de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son conjoint, établie par une décision devenue définitive avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi, est réputée ne pas avoir rompu le lien de filiation ou de filiation adoptive entre ce conjoint et l'enfant.

Art. 20

L'adoption par une personne de son enfant né hors mariage, établie par une décision devenue définitive avant la date de l'entrée en vigueur de la loi du 31 mars 1987 modifiant diverses dispositions légales relatives à la filiation, est réputée non avenue.

Art. 21

Le consentement des personnes déchues partiellement ou totalement de l'autorité parentale à l'égard de leur enfant par

door een voor de datum van inwerkingtreding van deze wet definitief geworden beslissing, is vereist voor de adoptie van dit kind.

Afdeling 2

Overgangsbepalingen

Art. 22

Onverminderd de artikelen 19, 20 en 21, kunnen vonnissen gewezen krachtens het vroegere recht niet meer in het geding worden gebracht door de toepassing van deze wet.

Art. 23

Wanneer een akte van adoptie werd opgesteld of bij de rechtbank een verzoek tot homologatie of uitspraak van de adoptie werd ingediend voor de datum van inwerkingtreding van deze wet :

1° zijn de artikelen 344-2, tweede lid, 346-1 tot 346-4, 352, 360-1, 360-2, 361-1 tot 361-4, 362-1, 362-2, 363-1 en 363-3 van het Burgerlijk Wetboek en 1231-4, eerste lid, 1°, en 1231-4, tweede en derde lid van het Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing;

2° de vroegere artikelen 344, 347, 348 en 368, § 4, van het Burgerlijk Wetboek blijven van toepassing in plaats van de nieuwe artikelen 348-1 tot 348-12 en 357-1 tot 357-5.

Art. 24

Wanneer bij de rechtbank een verzoek tot herroeping werd ingediend voor de datum van inwerkingtreding van deze wet, blijven de vroegere artikelen 344*quater*, eerste lid en 367, § 6, van het Burgerlijk Wetboek van toepassing in de plaats van de nieuwe artikelen 354-3 en 359-2 van het Burgerlijk Wetboek.

Art. 25

In geval van erkenning van een vreemde beslissing inzake adoptie, die vóór de inwerkingtreding van deze wet definitief is geworden, kunnen de bepalingen van het vroegere recht die de grondvoorwaarden van de erkenning beheersen worden toegepast, indien zij gunstiger zijn voor deze erkenning.

Iedere vreemde beslissing inzake adoptie die vóór de inwerkingtreding van deze wet in België werd erkend, kan op verzoek van belanghebbenden, overeenkomstig artikel 367-2 van het Burgerlijk Wetboek, door de federale centrale autoriteit worden geregistreerd.

Section 2

Dispositions transitoires

Art. 22

Sans préjudice des articles 19, 20 et 21, la chose jugée sous l'empire du droit antérieur ne peut être remise en cause par l'application de la présente loi.

Art. 23

Lorsqu'un acte d'adoption a été dressé ou une demande en homologation ou en prononciation d'adoption a été introduite devant un tribunal avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi :

1° les articles 344-2, alinéa 2, 346-1 à 346-4, 352, 360-1, 360-2, 361-1 à 361-4, 362-1, 362-2, 363-1 et 363-3 du Code civil et 1231-4, alinéa 1er, 1°, alinéas 2 et 3, du Code judiciaire ne s'appliquent pas;

2° les anciens articles 344, 347, 348 et 368, § 4, du Code civil restent applicables en lieu et place des nouveaux articles 348-1 à 348-12 et 357-1 à 357-5.

Art. 24

Lorsqu'une demande en révocation a été introduite devant un tribunal avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi, les anciens articles 344*quater*, alinéa 1er, et 367, § 6, du Code civil restent applicables en lieu et place des nouveaux articles 354-3 et 359-2 du Code civil.

Art. 25

En cas de reconnaissance d'une décision étrangère en matière d'adoption, devenue définitive avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi, les dispositions du droit antérieur qui régissent les conditions de fond de la reconnaissance peuvent s'appliquer si elles sont plus favorables à la reconnaissance.

Toute décision étrangère en matière d'adoption, reconnue en Belgique avant l'entrée en vigueur de la présente loi, peut, à la demande des intéressés, être enregistrée par l'Autorité centrale fédérale, conformément à l'article 367-2 du Code civil.

Afdeling 3

Inwerkingtreding

Art. 26

De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van deze wet.

Section 3

Entrée en vigueur

Art. 26

Le Roi fixe la date de l'entrée en vigueur de la présente loi.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 4 april 2000 door de minister van Justitie verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste een maand, van advies te dienen over een voorontwerp van wet « tot hervorming van de adoptie », heeft op 29 mei 2000 het volgende advies gegeven :

I. De samenhang van het ontwerp wat betreft de loskoppeling van de beslissingen inzake de geschiktheid om te adopteren en die inzake de adoptie zelf en de verhoudingen tussen interlandelijke adopties en adopties waarbij geen persoon van buitenlandse oorsprong betrokken is

Het thans geldende artikel 343 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat adoptie op wettige redenen moet steunen en de betrokkene tot voordeel moet strekken. De rechtbank die vandaag de dag een adoptie homologeert of uitspreekt zal er natuurlijk op moeten toezien dat met dit belangrijk aspect rekening wordt gehouden. Zij mag de adoptie derhalve niet toestaan wanneer zij vaststelt dat de adoptant ongeschikt is om de door hem nagestreefde taak te vervullen, aangezien het adoptiekind in dat geval natuurlijk geen enkel voordeel zou halen uit het feit dat hem een adoptievader of adoptiemoeder zou worden toegewezen. In de memorie van toelichting bij het ontwerp wordt het ontworpen artikel 346-1 van het Burgerlijk Wetboek evenwel voorgesteld als een van de belangrijkste nieuwigheden, omdat het als een van de voorwaarden voor adoptie uitdrukkelijk en duidelijk stelt dat :

« ... de persoon die een kind wenst te adopteren of de personen die zulks wensen te doen (...) bekwaam en geschikt (moeten) zijn om te adopteren. ».

Welnu, het gaat hier inderdaad om een nieuwigheid. Deze heeft evenwel niet zozeer te maken met het feit dat in het ontwerp een geschiktheidsonderzoek wordt voorgeschreven voor de persoon die wenst te adopteren, maar wel met het feit dat dat onderzoek niet meer gevoerd zal worden door de rechter die zich over de adoptie moet uitspreken, maar dat het het voorwerp zal uitmaken van een afzonderlijke en voorafgaande procedure ingeleid door een administratieve overheid die afhangt van een gemeenschap en niet van de rechterlijke macht (artikel 346-1, tweede lid).

Indien de persoon die wenst te adopteren daarvoor geschikt wordt geacht, krijgt hij van de betrokken overheidsinstantie een geschiktheidsgetuigschrift; wordt hij ongeschikt geacht, dan wordt dat getuigschrift vanzelfsprekend geweigerd. Er kan een beroep worden ingesteld bij de jeugdrechtbank; het openbaar ministerie kan zelf ook dat beroep instellen met het oog op een herziening van de administratieve beslissing (het ontworpen artikel 346-4 van het Burgerlijk Wetboek waarin verwezen wordt naar het ontworpen artikel 1231-1 van het Gerechtelijk Wetboek).

Deze nieuwe procedure is uitsluitend bedoeld om de geschiktheid te beoordelen van een persoon die wenst te adopteren; zij moet plaatshebben « alvorens wat ook met het oog op een adoptie te ondernemen », zoals wordt voorgeschreven door het ontworpen artikel 346-1, tweede lid. Het gaat dus

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le ministre de la Justice, le 4 avril 2000, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas un mois, sur un avant-projet de loi « réformant l'adoption », a donné le 29 mai 2000 l'avis suivant :

I. De la cohérence du projet quant à la dissociation entre les décisions d'aptitude à adopter et celles de l'adoption et des rapports entre les adoptions internationales et les adoptions ne comprenant pas l'élément d'extranéité

L'article 343 du Code civil, actuellement en vigueur, prévoit que l'adoption doit être fondée sur de justes motifs et présenter des avantages pour celui qui en est l'objet. Le tribunal qui, aujourd'hui, homologue ou prononce une adoption doit évidemment vérifier ce point essentiel. Il ne peut donc admettre l'adoption s'il constate que l'adoptant est inapte à exercer la fonction qu'il souhaite car dans ce cas, l'adopté ne trouverait bien sûr aucun avantage à se voir attribuer un père ou une mère adoptive. L'exposé des motifs du projet présente néanmoins l'article 346-1 du Code civil en projet comme l'une de ses innovations les plus importantes parce qu'il fait figurer explicitement et distinctement parmi les conditions de l'adoption, que :

« ... la personne ou les personnes désireuses d'adopter un enfant doivent être qualifiées et aptes à adopter. ».

Cependant, il y a, en effet, bien en cela une innovation. Elle consiste, toutefois, moins dans le fait que le projet impose un examen de l'aptitude de la personne désireuse d'adopter que dans le fait qu'il prévoit que cette vérification ne sera plus conduite par le juge appelé à prononcer l'adoption, mais qu'elle s'effectuera dans une procédure distincte et préalable organisée par une autorité administrative dépendant d'une Communauté et non du pouvoir judiciaire (article 346-1, alinéa 2).

Si la personne désireuse d'adopter est jugée apte à le faire, l'autorité en question lui délivre une attestation d'aptitude; si elle est jugée inapte, l'attestation sollicitée est évidemment refusée. Un recours est ouvert devant le tribunal de la jeunesse; le ministère public peut lui aussi, de son côté, exercer ce recours en vue de faire réformer la décision administrative (article 346-4 du Code civil en projet renvoyant à l'article 1231-1 du Code judiciaire en projet).

Cette procédure nouvelle est exclusivement destinée à apprécier l'aptitude d'une personne souhaitant adopter; elle doit s'effectuer avant que soit entreprise « quelque démarche que ce soit en vue d'une adoption », ainsi l'impose l'article 346-1, alinéa 2, en projet. Il ne s'agit donc pas de l'aptitude à

niet om de geschiktheid om een welbepaald kind te adopteren van wie alle gegevens gekend zijn en dat door de aanvrager van het getuigschrift aangewezen wordt in zijn aanvraag, maar om een algemene geschiktheid om « kinderen » of « bepaalde categorieën van kinderen » te adopteren (buitenlandse of binnenlandse kinderen, al dan niet gehandicapten, enz.) ⁽¹⁾.

De voorafgaande beslissing omtrent de geschiktheid, bepaalt het lot van de beslissing die genomen kan worden door de rechterlijke instantie die de adoptie zelf heeft uit te spreken. Indien het getuigschrift aan de aanvrager ervan geweigerd wordt, is zijn verzoekschrift om adoptie onontvankelijk (ontworpen artikel 1231-4 van het Gerechtelijk Wetboek). Deze niet-ontvankelijkheid heeft vanzelfsprekend tot gevolg dat geen enkele rechter zich nog over dat verzoekschrift mag uitspreken of de opportuniteit van een adoptie mag nagaan. De weigering van een getuigschrift is dus volstrekt definitief van aard. In de commentaar bij het ontworpen artikel 346-4 wordt daarentegen gesteld dat, wanneer het getuigschrift is uitgereikt, de rechter die zich over de adoptie behoort uit te spreken alsnog kan oordelen dat de kandidaat-adoptant ongeschikt is, door inzonderheid te steunen op nieuwe gebeurtenissen waarvan degenen die het getuigschrift hebben uitgereikt geen kennis hadden, en op het fundamenteel beginsel dat stelt dat de adoptie van een kind alleen mogelijk is in het belang van dat kind (ontworpen artikel 344-1).

De loskoppeling en vervolgens het verband dat in het ontwerp wordt gelegd tussen het onderzoek van — en de beslissing over — de geschiktheid van de adoptant, enerzijds, en de beslissing over de adoptie, anderzijds, stelt de samenhang aan de orde. Wanneer het geschiktheidsgetuigschrift wordt geweigerd en, zoals we hebben gezien, dus geen enkele adoptieprocedure kan worden ingesteld omwille van de niet-ontvankelijkheid van elk verzoekschrift om adoptie, is het blijkbaar zo dat geen enkele overheidsinstantie, noch enige rechter ooit de geschiktheid zal kunnen beoordelen van de persoon die een welbepaald en door hem concreet aangewezen kind wenst te adopteren. Geen enkele overheidsinstantie, noch enige rechter zal dus over een adoptie kunnen beslissen (waar het gaat om een band van verwantschap tussen twee personen) met volledige kennis van zaken wat die twee personen betreft. Tijdens de procedure voor het verkrijgen van het geschiktheidsgetuigschrift, heeft het onderzoek in dat verband plaats zonder over een welbepaald, concreet en bijzonder dossier met betrekking tot het kind te beschikken en bijgevolg zal, wanneer het getuigschrift wordt geweigerd, geen enkele rechter die over zulk een dossier beschikt nog kunnen terugkomen op de weigering die is uitgesproken jegens de kandidaat-adoptant. Tussen twee mogelijke beslissingen, waarvan de ene noodzakelijkerwijs algemeen en onvermijdelijk abstract van aard is wat het te adopteren kind betreft, en de andere volstrekt concreet en bijzonder zou kunnen zijn, en

adopter un enfant déterminé dont tous les traits sont connus et que le demandeur d'attestation désigne en sollicitant l'attestation, mais d'une aptitude générale à adopter « des enfants » ou des « catégories d'enfants » (étrangers ou nationaux, handicapés ou non, etc.) ⁽¹⁾.

La portée de la décision préalable quant à l'aptitude sur la décision qui pourra être prise par la juridiction appelée à prononcer l'adoption même, varie. Si le demandeur s'est vu refuser l'attestation, sa requête en adoption est irrecevable (article 1231-4 du Code judiciaire en projet). Cette irrecevabilité entraîne évidemment qu'aucun juge ne puisse se saisir encore de la requête et examiner l'opportunité d'une adoption. Le refus de l'attestation est donc absolument définitif. En revanche, si l'attestation a été délivrée, le commentaire de l'article 346-4, en projet, explique qu'il est encore possible au juge de l'adoption d'estimer que le requérant à l'adoption est inapte, notamment en se fondant sur des événements nouveaux inconnus de ceux qui ont délivré l'attestation et sur le principe fondamental qui veut que l'adoption d'un enfant ne soit possible que dans son intérêt (article 344-1, en projet).

La dissociation, puis la relation que le projet établit entre l'examen — et la décision — sur l'aptitude de l'adoptant, d'une part, et la décision sur l'adoption, d'autre part, pose une question de cohérence. Quand l'attestation d'aptitude est refusée et que donc, comme on vient de voir, aucune procédure d'adoption ne peut même commencer en raison de l'irrecevabilité de toute requête d'adoption, il se trouve qu'aucune administration ni aucun juge n'auront jamais pu apprécier l'aptitude du demandeur à adopter l'enfant précis et concret qu'il désigne. Aucune administration ni aucun juge n'auront donc pu décider d'une adoption (qui est un rapport de parenté entre deux personnes), en parfaite connaissance de cause de ces deux personnes. Lors de la procédure d'obtention du certificat d'aptitude, l'examen de celle-ci a lieu sans disposer d'un dossier précis, concret et singulier sur l'enfant et, par la suite, si l'attestation a été refusée, aucun juge disposant d'un tel dossier ne pourra encore revenir sur le refus que s'est vu opposer la personne désireuse d'adopter. Entre deux décisions, l'une fatalement générale et inévitablement abstraite quant à l'enfant à adopter, et une autre, qui pourrait être entièrement concrète et particulière et se fonder sur les caractères propres et singuliers des deux parties au rapport d'adoption, le projet préfère la première. Ce choix est d'autant moins cohérent que la compétence propre du juge de l'adoption est de statuer sur celle-ci et de la prononcer ou non, en se fondant sur l'objectif de l'institution telle que l'énonce la

⁽¹⁾ Zie de memorie van toelichting, commentaar bij artikel 346-3, eerste lid : « Het is dus mogelijk dat personen volkomen geschikt zijn om kinderen op te vangen maar om verscheidene redenen bijvoorbeeld niet voor gehandicapte kinderen kunnen zorgen. Het is derhalve wenselijk preventief een aantal beperkingen in te bouwen en niet het einde van de procedure af te wachten om vast te stellen dat ter zake een probleem bestaat. ».

⁽¹⁾ Voir exposé des motifs, commentaire de l'article 346-3, alinéa 1er : « Ainsi, il se peut que des personnes soient tout à fait aptes à accueillir des enfants mais ne soient pas en mesure, pour diverses raisons, de prendre en charge des enfants handicapés par exemple. Il est, dès lors, préférable d'apporter préventivement certaines restrictions et de ne pas attendre le terme de la procédure pour s'apercevoir qu'un problème se pose à ce niveau. ».

ingegeven zou kunnen zijn door de eigen en bijzondere kenmerken van de twee bij de adoptie betrokken partijen, wordt in het ontwerp voor de eerste beslissing gekozen. Die keuze vertoont des te minder samenhang daar de eigen bevoegdheid van de adoptierechter erin bestaat zich uit te spreken over de adoptie en deze al dan niet toe te wijzen, steunend op de doelstelling van deze instelling, zoals deze verwoord wordt als eerste voorwaarde van het ontwerp in het ontworpen artikel 344-1 :

« Adopties moeten steeds gegrond zijn op wettige redenen en ... kunnen ... slechts plaatsvinden in het hoger belang van (het) kind ... ».

De stellers van het ontwerp zijn overeengekomen om deze loskoppeling op te leggen aangezien deze ook opgenomen is in het Verdrag van Den Haag van 1993 inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie.

De stellers van dat Verdrag zijn echter omwille van de nood aan samenwerkingsverbanden, ertoe gekomen een regeling te bedenken waarbij de verantwoordelijkheden en de taken verdeeld worden tussen de onderscheiden Staten die vaak erg ver van elkaar gelegen zijn zowel in geografisch als in cultureel opzicht. Dat is de reden waarom in het Verdrag een fundamenteel onderscheid wordt gemaakt tussen de Staten van « herkomst » van het kind, die deze zijn waarin het kind gewoonlijk verblijft en de Staten van « opvang », die deze zijn waarin de kandidaat-adoptant gewoonlijk verblijft. Het komt de ene categorie toe om de geschiktheid van een partij te controleren en de andere om de kwaliteiten van de andere partij te beoordelen. De Staten moeten de resultaten van hun respectieve onderzoeken onderling uitwisselen en ze moeten zich bovendien, in zekere mate, neerleggen bij de beoordelingen van hun partners met betrekking tot zowel de geschiktheid van de adoptant, als de adopteerbaarheid van het te adopteren kind. De loskoppeling die aldus bewerkstelligd wordt in het Verdrag is een onvermijdelijk en noodzakelijk gegeven omdat het nu net om een samenwerkingsovereenkomst gaat tussen onderscheiden Staten. Wanneer verschillende Staten behoren samen te werken, moeten de prerogatieven en de taken van elkeen worden vastgelegd en moet elke Staat vervolgens verplicht worden om zich te houden aan hetgeen de andere Staat besloten heeft in de uitoefening van zijn eigen prerogatieven.

Om te kunnen deelnemen aan de regeling ingesteld door het Verdrag van Den Haag moet België dus over de noodzakelijke procedureregels beschikken opdat de overheidsinstanties of het gerecht, de mogelijkheid wordt geboden om, los van elke adoptieprocedure, de psycho-sociologische geschiktheid te beoordelen van kandidaat-adoptanten die op het Belgisch grondgebied verblijven. België moet ook voor de noodzakelijke regels zorgen om de overige Staten die partij zijn bij het Verdrag de namen te melden van de personen die geschikt worden geacht en hen bepaalde gegevens te verstrekken met betrekking tot deze personen (artikel 15); België mag ook geen adopties voltrekken ten gunste van adoptanten die door de verdragsluitende Staten ongeschikt zijn verklaard (artikel 5).

Er behoort in eerste instantie te worden opgemerkt dat de Staten die dat Verdrag bekrachtigen niet verplicht zijn om de organisatie van de binnenlandse adopties af te stemmen op die van de interlandelijke adopties zoals bedoeld in het Verdrag, met andere woorden, die waarbij een verplaatsing nood-

première condition formulée par le projet en son article 344-1 en projet :

« ... toute adoption doit se fonder sur de justes motifs ... et ne peut avoir lieu que dans l'intérêt supérieur ... de l'enfant. ».

Les auteurs du projet ont résolu d'imposer ce système dissociatif parce qu'ils l'ont trouvé établi dans la Convention de La Haye de 1993 sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale.

Or, ce sont les nécessités de la coopération qui ont conduit les auteurs de cette convention à imaginer un système distribuant les responsabilités et les tâches entre des États distincts et souvent très éloignés l'un de l'autre par la distance et la culture. Telle est la raison pour laquelle la Convention fait une distinction fondamentale entre les États « d'origine » de l'enfant qui sont ceux où l'enfant réside habituellement et les États « d'accueil » qui sont ceux où réside habituellement le candidat adoptant. Il incombe aux uns d'examiner les aptitudes d'une partie et aux autres d'apprécier les qualités d'une autre partie. Les États doivent se communiquer les résultats de leurs investigations respectives, et ils doivent, en outre, dans une certaine mesure, s'incliner devant les appréciations conduites par leurs partenaires, sur l'aptitude de l'adoptant autant que sur l'adoptabilité de l'enfant à adopter. La dissociation ainsi opérée par la Convention est fatale et nécessaire parce qu'elle est, précisément ... une convention de coopération entre des États distincts. Quand il faut que des États coopèrent, il est nécessaire de fixer les prérogatives et les rôles de chacun et d'obliger ensuite chacun à respecter ce que chaque autre a décidé dans l'exercice de ses prérogatives propres.

La Belgique doit donc pour pouvoir participer au système de la Convention de La Haye se doter de règles procédurales nécessaires pour que l'administration ou la justice puisse en dehors de toute procédure d'adoption évaluer l'aptitude psycho-sociologique de candidats adoptants résidant sur son territoire. La Belgique doit aussi mettre en place les règles nécessaires pour être à même de communiquer aux autres États participant à la Convention les noms des personnes jugées aptes en les assortissant de certains renseignements relatifs à celles-ci (article 15); la Belgique doit aussi s'abstenir de réaliser des adoptions au profit d'adoptants déclarés inaptes par les États partenaires (article 5).

Il faut d'abord observer que rien n'impose aux États qui ratifient cette convention de calquer l'organisation des adoptions internes sur celle de l'adoption internationale au sens de la Convention, c'est-à-dire, celle qui implique un déplacement de l'enfant de son pays d'origine vers celui où

zakelijk is van het kind uit zijn land van herkomst naar het land waar zijn adoptiefamilie woont. Vereist een goede wetgeving echter niet dat hetgeen niet gelijksoortig, of zelfs niet vergelijkbaar is, apart wordt geregeld? De interlandelijke adopties doen specifieke problemen rijzen, precies omdat ze interlandelijk zijn en deze op zodanige wijze moeten worden geregeld dat er niet alleen rekening wordt gehouden met de noden van de personen, maar ook met de prerogatieven van de Staten waarvan die personen onderdanen zijn. Zulk een regeling is niet noodzakelijkerwijs het meest geschikte model wanneer het erom gaat adopties te regelen tussen personen die allen in dezelfde Staat verblijven, waarvoor dus op geen enkel ogenblik tijdens de procedure een verre verplaatsing vereist is van de ene of de andere partij, en waarbij de zorg om de prerogatieven van verschillende overheidsinstanties veilig te stellen, niet meespeelt.

Het zou ook verkeerd zijn ervan uit te gaan dat het Verdrag de verplichting inhoudt om de beslissing van de Belgische adoptierechter aldus te laten afhangen van de daarvan losstaande beslissing van het overheidsbestuur of van die van een rechter bij wie een beroep aanhangig is tegen die administratieve beslissing. Men zou er in dat geval immers van uitgaan dat de beslissing genomen door de overheid van een gemeenschap in België of door een Belgische rechter voor de Belgische adoptierechter dezelfde waarde zou hebben als een beslissing van een administratieve of rechterlijke instantie uit een vreemde Staat die gebonden is door het Verdrag.

In de recente Franse adoptiewet van 5 juli 1996, waarop in de memorie van toelichting wordt gealludeerd, worden de gevallen van onderscheid die in het ontwerp achterwege zijn gelaten, duidelijk tot uiting gebracht.

Hoewel in het Franse recht een onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de erkenning (« *l'agrément* »), of met andere woorden de beslissing omtrent de geschiktheid van een persoon om een kind te adopteren en, anderzijds, de beslissing over de adoptie, geldt dat onderscheid evenwel alleen voor de buitenlandse kinderen en de « *pupilles de la Nation* » — welk begrip niet voorkomt in het Belgisch recht —, en is dat onderscheid niet van toepassing op de binnenlandse adopties.

Bovendien, zelfs bij een eventuele weigering van de erkenning voor de « *pupilles de l'État* » en de buitenlandse kinderen, wordt in de tekst van het nieuwe artikel 351-1 van het Franse Burgerlijk Wetboek bepaald dat :

« *Si l'agrément a été refusé ou s'il n'a pas été délivré dans le délai légal, le tribunal peut prononcer l'adoption s'il estime que les requérants sont aptes à accueillir l'enfant ...* ».

Aan de hand van dat voorbeeld kan de juiste waarde worden ingeschat van de vereisten die het Verdrag van Den Haag oplegt aan de Staten die dat Verdrag in werking wensen te stellen. Men kan tevens vaststellen dat een van de landen dat, zoals in de memorie van toelichting wordt gesteld dat, sedert meer dan vijftien jaar het nut erkend heeft van een onderscheiden procedure voor de evaluatie van de geschiktheid van de personen die een kind wensen te adopteren, er niettemin in een zeer recente wet voor gezorgd heeft dat een evaluatie van de geschiktheid die onvermijdelijk vrij abstract is, er niet noodzakelijkerwijs toe leidt dat de adoptie van een kind, ten aanzien van wie de rechtbank geoordeeld heeft dat het er belang bij heeft, onmogelijk wordt gemaakt.

De stellers van het ontwerp zouden derhalve, in het licht van deze voorafgaande opmerking, de keuze die ze hebben

vit sa famille adoptive. N'est-il pas, au contraire, de bonne législation, de régler distinctement ce qui n'est pas semblable, ni même analogue? Les adoptions internationales posent des problèmes spécifiques parce qu'elles sont internationales et doivent être organisées, non seulement en tenant compte du besoin des personnes, mais aussi des prérogatives des États dont ces personnes sont les sujets. Un tel règlement ne constitue pas nécessairement le meilleur modèle lorsqu'il s'agit de régler des adoptions entre personnes qui résident toutes dans le même État, qui n'impliquent donc aucun déplacement lointain de la part des unes ou des autres à quelque moment que ce soit de la procédure, et où ne doit pas compter le souci de préserver les prérogatives de diverses autorités.

Ce serait se méprendre aussi sur le sens de la Convention que de penser qu'elle oblige à faire ainsi dépendre la décision du juge belge de l'adoption de celle distincte de l'administration ou de celle d'un juge saisi d'un recours contre la décision administrative, tout comme si la décision prise par l'autorité d'une Communauté ou d'un juge belge était pour le juge belge de l'adoption une décision aussi étrangère que l'est celle d'une autorité administrative ou judiciaire d'un État étranger, lié par la Convention.

La récente loi française du 5 juillet 1996 relative à l'adoption, à laquelle l'exposé des motifs fait allusion, illustre bien les distinctions que le projet a négligées.

Si le droit français fait une distinction entre d'une part, l'agrément, c'est-à-dire la décision relative à l'aptitude d'une personne à adopter un enfant et, d'autre part, la décision sur l'adoption, cette distinction ne vaut que pour les enfants étrangers et les pupilles de la Nation — notion inexistante en droit belge —, mais cette distinction n'est pas opérée pour les adoptions internes.

De plus, même dans le cas où il y a un refus d'agrément pour les pupilles de l'État et les enfants étrangers, le texte de l'article 351-1 nouveau du Code civil français précise que :

« Si l'agrément a été refusé ou s'il n'a pas été délivré dans le délai légal, le tribunal peut prononcer l'adoption s'il estime que les requérants sont aptes à accueillir l'enfant ... ».

L'examen de cet exemple aide à concevoir la mesure exacte des exigences de la Convention de La Haye pour les États qui désirent la mettre en vigueur. Il permet aussi de constater qu'un des pays ayant, comme le fait observer l'exposé des motifs, reconnu depuis plus de quinze ans l'utilité d'une procédure distincte pour évaluer l'aptitude des personnes désirant adopter, a néanmoins évité, dans une loi très récente, qu'une évaluation inévitablement assez abstraite de l'aptitude doive nécessairement rendre impossible l'adoption d'un enfant dont le tribunal observe qu'il y a intérêt.

Les auteurs du projet pourraient donc, à la lumière de cette observation préliminaire, reconsidérer la voie qu'ils ont choisie.

gemaakt, kunnen herzien. Dit wordt hen des te meer aangeraaden, aangezien een van de belangrijkste aspecten van de regeling die ze hebben ontworpen, een dwaling omtrent het recht vertoont, namelijk waar ervan uitgegaan wordt dat wegens de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en die van de gemeenschappen en gewesten, een gemeenschap belast moet worden met de regeling van de evaluatie van de geschiktheid om te adopteren.

II. De bevoegdheidsverdeling tussen de federale Staat en de gemeenschappen wat betreft de controle van de geschiktheid om te adopteren

1. In een advies van 26 mei 1999 heeft de afdeling wetgeving van de Raad van State het probleem onderzocht van de bevoegdheidsverdeling tussen de federale Staat en de gemeenschappen met betrekking tot een besluit van de Franse Gemeenschapsregering « houdende wijziging van het besluit van de Executieve van de Franse Gemeenschap van 19 juli 1991 betreffende de erkenning van adoptie-instellingen » dat het besluit van 11 juni 1999 is geworden.

De afdeling wetgeving heeft daarbij geoordeeld dat het de Franse Gemeenschap niet toekwam om aanvullende voorwaarden op te leggen voor adoptie, aangezien die bevoegdheid alleen in handen ligt van de federale wetgever, daar hij als enige bevoegd is om regels van burgerlijk recht vast te stellen.

De gemeenschappen kunnen dan ook geen procedure instellen, na afloop waarvan een pluridisciplinair team in staat zou zijn te oordelen of een kind al dan niet voor adoptie in aanmerking komt, of ouders al dan niet bekwaam of geschikt worden geacht om te adopteren en of, bijgevolg, al dan niet adoptie kan plaatsvinden.

De gemeenschapsoverheden zijn daarentegen wel bevoegd om de taken vast te stellen inzake hulp, begeleiding en bijstand ⁽¹⁾ die de erkende instanties op zich moeten nemen, maar steeds met inachtneming van de basisregels, de regels inzake de vorm en de procedureregels die door de burgerlijke wet worden voorgeschreven.

2. Luidens de ontworpen wet is het voortaan de taak van de gemeenschapsoverheden na te gaan of de kandidaat-adoptanten geschikt zijn. In de ontworpen wet worden echter geen criteria opgegeven, noch procedureregels vastgesteld op grond waarvan kan worden geoordeeld of iemand geschikt is als adoptant, zodat het aan de respectieve gemeenschappen wordt overgelaten deze vast te stellen.

⁽¹⁾ De aandacht van de steller van het ontwerp wordt evenwel gevestigd op de overdracht van de uitoefening van bepaalde bevoegdheden doorgevoerd in 1993 tussen de Franse Gemeenschap, enerzijds, en het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie, anderzijds. Naar luid van artikel 3, 7°, van het decreet II van 19 juli 1993 van de Franse Gemeenschapsraad, oefenen aldus voortaan het Waals Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie de bevoegdheden van de Franse Gemeenschap uit inzake bijstand aan personen, bedoeld in artikel 5, § 1, II, van de voornoemde bijzondere wet van 8 augustus 1980, namelijk, inzonderheid het gezinsbeleid met inbegrip van alle vormen van hulp en bijstand aan gezinnen en kinderen, met uitzondering evenwel van de taken die ressorteren onder de bevoegdheid van het « *Office de la naissance et de l'enfance* » en van de jeugdbescherming.

Il serait d'autant mieux avisé de le faire que l'un des éléments principaux du dispositif qu'ils ont arrêté, comporte une erreur juridique, celle de considérer que les règles de répartition des compétences entre le pouvoir fédéral et celui des communautés et des régions obligent à confier à une communauté le soin de régler l'évaluation de l'aptitude à adopter.

II. De la répartition des compétences entre l'État fédéral et les communautés dans le processus de vérification de l'aptitude à adopter

1. Dans un avis donné le 26 mai 1999, la section de législation du Conseil d'État a été amenée à examiner le problème de la répartition des compétences entre l'État fédéral et les communautés à propos d'un arrêté du Gouvernement de la Communauté française « modifiant l'arrêté de l'Exécutif de la Communauté française du 19 juillet 1991 relatif à l'agrément des organismes d'adoption » et devenu l'arrêté du 11 juin 1999.

À cette occasion, la section de législation a estimé qu'il ne revenait pas à la Communauté française d'instaurer des conditions supplémentaires à l'adoption, cette compétence étant réservée au législateur fédéral, celui-ci conservant la maîtrise des règles du droit civil.

Ainsi les communautés ne peuvent pas organiser une procédure au terme de laquelle une équipe pluridisciplinaire serait en mesure de décider si un enfant est ou non adoptable, si des parents sont ou non considérés comme qualifiés ou aptes à adopter et si, par conséquent, l'adoption peut ou non se réaliser.

Par contre, les autorités communautaires sont compétentes pour déterminer les tâches d'aide, d'accompagnement et d'assistance ⁽¹⁾ qui incombent aux organismes agréés, mais toujours dans le respect des règles de fond, de forme et de procédure qu'instaure la loi civile.

2. Dans la loi en projet, les autorités communautaires seront désormais chargées de vérifier les aptitudes des candidats adoptants. Mais, la loi en projet n'énonce pas les critères, ni ne détermine les règles de procédure sur la base desquels cette aptitude à adopter sera appréciée, laissant ainsi aux communautés respectives le soin de les établir.

⁽¹⁾ L'attention de l'auteur du projet est cependant attirée sur le transfert de l'exercice de certaines compétences qui a été opéré en 1993 entre la Communauté française, d'une part, et la Région wallonne et la Commission communautaire française, d'autre part. Ainsi, aux termes de l'article 3, 7°, du décret II du 19 juillet 1993 du Conseil de la Communauté française, ce sont désormais la Région wallonne et la Commission communautaire française qui exercent les compétences de la Communauté française en matière d'aide aux personnes, visée à l'article 5, § 1er, II, de la loi spéciale du 8 août 1980, précitée, c'est-à-dire, notamment la politique familiale en ce compris toutes les formes d'aide et d'assistance aux familles et aux enfants à l'exception toutefois des missions qui relèvent de l'Office de la naissance et de l'enfance et de la protection de la jeunesse.

Uit de memorie van toelichting en uit de stukken die aan de Raad van State zijn overgezonden ⁽¹⁾, blijkt dat er een samenwerkingsovereenkomst zou worden afgesloten tussen de federale Staat en de gemeenschappen, om meer bepaald de nadere regels voor de samenwerking en het overleg tussen de federale centrale overheid en de gemeenschaps-overheden vast te stellen en de taakverdeling nader te omschrijven.

3. Zodra de geschiktheid om te adopteren een noodzakelijk vereiste wordt voor adoptie in het burgerlijk recht, moet de federale wetgever bepalen wat die geschiktheid precies inhoudt alsook in hoeverre ze moet worden aangetoond.

Het is immers ondenkbaar dat die geschiktheid anders beoordeeld wordt naargelang de ouders die kandidaat-adoptant zijn op het grondgebied van de ene of van de andere gemeenschap verblijven.

De ontworpen tekst van artikel 346-2 blijft echter zeer vaag over die beoordeling, die moet slaan op « de persoonlijke, familiale en medische toestand van de betrokkene » en op « zijn beweegredenen ».

Zulk een formulering laat de gemeenschapsoverheden een zeer ruime beoordelingsbevoegdheid, zodat ze uiteindelijk een eigen adoptiebeleid kunnen uitwerken, net zoals ze reeds doen op het gebied van jeugdbescherming.

Il ressort de l'exposé des motifs et des documents transmis au Conseil d'État ⁽¹⁾, qu'un accord de coopération devrait intervenir entre l'État fédéral et les communautés afin notamment de fixer les modalités de la coopération et de la concertation entre l'autorité fédérale centrale et les autorités communautaires ainsi que de préciser la répartition des tâches incombant à chacune d'elles.

3. Dès l'instant où l'aptitude à adopter devient une condition nécessaire à l'adoption au regard du droit civil, il appartient au législateur fédéral d'en définir le contenu et de fixer dans quelle mesure cette aptitude doit être établie.

Il ne peut, en effet, se concevoir que cette aptitude soit appréciée différemment suivant que les parents candidats à une adoption résident sur le territoire de l'une ou de l'autre communauté.

Or, le texte en projet de l'article 346-2 reste très imprécis sur cette appréciation qui devra porter sur « la situation personnelle, familiale et médicale de l'intéressé » ainsi que sur les « motifs qui l'animent ».

Une telle formulation laisse aux autorités communautaires une marge d'appréciation très grande, leur permettant finalement de développer des politiques propres en matière d'adoption, à l'instar de ce qu'elles font déjà en matière de protection de la jeunesse.

⁽¹⁾ Brief van de minister van Justitie van 15 januari 1999 aan de minister van Begroting; brief van de minister van Justitie van 3 december 1999 aan de minister van Begroting.

⁽¹⁾ Lettre du ministre de la Justice du 15 janvier 1999 adressée au ministre du Budget; lettre du ministre de la Justice du 3 décembre 1999 adressée au ministre du Budget.

De Raad van State stelt vast dat de Vlaamse en de Franse Gemeenschap, ondanks de kritische adviezen die hij heeft uitgebracht ⁽¹⁾ over hun ontwerpen van wet en verordening ⁽²⁾, bepalingen hebben uitgevaardigd tot regeling van interlandelijke adopties.

Bij het lezen van die regelingen blijkt duidelijk dat het probleem van de interlandelijke adopties, en meer bepaald van

Le Conseil d'État constate que malgré les avis critiques ⁽¹⁾ qu'il a formulés au sujet de leurs projets de textes législatifs ou réglementaires ⁽²⁾, la Communauté flamande et la Communauté française ont pris des dispositions en vue de régir les adoptions internationales.

À la lecture de ces textes, il apparaît clairement des distinctions dans la manière d'appréhender le problème des

⁽¹⁾ Zie ook advies n° 25.913/8 van 21 juli 1997 over een voorontwerp van decreet « inzake interlandelijke adoptie ». In dat advies heeft de afdeling wetgeving het volgende gesteld :

« (...) Uit de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, in verband met de bijstand aan personen, meer bepaald inzake het gezinsbeleid en de jeugdbescherming (artikel 5, § 1, II, 1° en 6°), kan afgeleid worden dat de gemeenschappen bevoegd zijn om regels vast te stellen in verband met de begeleiding van kandidaat-adoptanten en kandidaat-geadopteerden. Daarbij kunnen de gemeenschappen verplichtingen opleggen aan de personen waaraan hulp of bijstand wordt verleend. Zij kunnen ook regels stellen in verband met de voorzieningen en de instellingen die een bemiddelingsrol spelen.

Zoals onder meer blijkt uit artikel 5, § 1, II, 6°, a, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, is de federale overheid echter bevoegd gebleven voor het bepalen van de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals die vastgesteld zijn door het Burgerlijk Wetboek en de wetten tot aanvulling ervan. Die bevoegdheid strekt zich mede uit tot het domein van de adoptie. De federale overheid is dus bevoegd gebleven voor de « in essentie burgerrechtelijke regels die het statuut van de minderjarige ten aanzien van de familiale ordening bepalen, ... ook al hebben zij een nauwe band met de jeugdbeschermingswetgeving, zoals ... bepaalde aspecten van de adoptiewetgeving ».

Gelet op hetgeen thans inzake de adoptie en de volle adoptie bepaald is in het Burgerlijk Wetboek (artikelen 343 tot 370), is de federale overheid in elk geval bevoegd voor het bepalen van de voorwaarden voor adoptie, en van de vormen, de gevolgen en de herroeping van de adoptie.

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp strekt ertoe een aantal verplichtingen op te leggen, met name aan kandidaat-adoptanten.

Die verplichtingen beperken zich niet tot het domein van de begeleiding van de betrokkenen. In werkelijkheid beoogt de ontworpen regeling de adoptie zelf te doen afhangen van het voldoen aan een aantal in het ontwerp bepaalde voorwaarden.

Aldus treedt het ontwerp op het terrein dat aan de federale overheid is voorbehouden.

Weliswaar kunnen een aantal bepalingen van het ontwerp op zich tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap gerekend worden, omdat zij zich beperken tot het regelen van de hulp en bijstand aan de betrokkenen. Gelet evenwel op het onlosmakelijk verband dat tussen alle bepalingen van het ontwerp bestaat, moet aangenomen worden dat het ontwerp in zijn geheel, zoals het geredigeerd is, een aangelegenheid regelt waarvoor de gemeenschappen niet bevoegd zijn.

Zo de stellers van het ontwerp van oordeel zijn dat de in het ontwerp geregelde aangelegenheden een geheel moeten blijven vormen, dienen zij te streven naar een samenwerkingsakkoord met de federale overheid. Willen zij daarentegen een autonome Vlaamse regeling ontwerpen, dan dienen zij het ontwerp z te herschrijven dat de kandidaat-adoptanten in elk geval vrij blijven om te adopteren, ook al doen zij geen beroep op de in het ontwerp bedoelde diensten en instellingen. ».

⁽²⁾ Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 15 juli 1997 inzake interlandelijke adoptie (*Belgisch Staatsblad* van 23 september 1997, blz. 24645), advies bekendgemaakt in Stukken Vlaamse Raad, zitting 1996-1997, n° 677/1; besluit van de Vlaamse Regering van 20 oktober 1998 inzake interlandelijke adoptie (*Belgisch Staatsblad* van 19 december 1998), advies n° L. 28.310/3.

⁽¹⁾ Également l'avis n° 25.913/8, donné le 21 juillet 1997 au sujet d'un avant-projet de décret « inzake de interlandelijke adoptie ». Dans cet avis, la section de législation s'est exprimée ainsi :

« (...) Uit de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, in verband met de bijstand aan personen, meer bepaald inzake het gezinsbeleid en de jeugdbescherming (artikel 5, § 1, II, 1° en 6°), kan afgeleid worden dat de gemeenschappen bevoegd zijn om regels vast te stellen in verband met de begeleiding van kandidaat-adoptanten en kandidaat-geadopteerden. Daarbij kunnen de gemeenschappen verplichtingen opleggen aan de personen waaraan hulp of bijstand wordt verleend. Zij kunnen ook regels stellen in verband met de voorzieningen en de instellingen die een bemiddelingsrol spelen.

Zoals onder meer blijkt uit artikel 5, § 1, II, 6°, a, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, is de federale overheid echter bevoegd gebleven voor het bepalen van de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals die vastgesteld zijn door het Burgerlijk Wetboek en de wetten tot aanvulling ervan. Die bevoegdheid strekt zich mede uit tot het domein van de adoptie. De federale overheid is dus bevoegd gebleven voor de « in essentie burgerrechtelijke regels die het statuut van de minderjarige ten aanzien van de familiale ordening bepalen, ... ook al hebben zij een nauwe band met de jeugdbeschermingswetgeving, zoals ... bepaalde aspecten van de adoptiewetgeving ».

Gelet op hetgeen thans inzake de adoptie en de volle adoptie bepaald is in het Burgerlijk Wetboek (artikelen 343 tot 370), is de federale overheid in elk geval bevoegd voor het bepalen van de voorwaarden voor adoptie, en van de vormen, de gevolgen en de herroeping van de adoptie.

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp strekt ertoe een aantal verplichtingen op te leggen, met name aan kandidaat-adoptanten.

Die verplichtingen beperken zich niet tot het domein van de begeleiding van de betrokkenen. In werkelijkheid beoogt de ontworpen regeling de adoptie zelf te doen afhangen van het voldoen aan een aantal in het ontwerp bepaalde voorwaarden.

Aldus treedt het ontwerp op het terrein dat aan de federale overheid is voorbehouden.

Weliswaar kunnen een aantal bepalingen van het ontwerp op zich tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap gerekend worden, omdat zij zich beperken tot het regelen van de hulp en bijstand aan de betrokkenen. Gelet evenwel op het onlosmakelijk verband dat tussen alle bepalingen van het ontwerp bestaat, moet aangenomen worden dat het ontwerp in zijn geheel, zoals het geredigeerd is, een aangelegenheid regelt waarvoor de gemeenschappen niet bevoegd zijn.

Zo de stellers van het ontwerp van oordeel zijn dat de in het ontwerp geregelde aangelegenheden een geheel moeten blijven vormen, dienen zij te streven naar een samenwerkingsakkoord met de federale overheid. Willen zij daarentegen een autonome Vlaamse regeling ontwerpen, dan dienen zij het ontwerp z te herschrijven dat de kandidaat-adoptanten in elk geval vrij blijven om te adopteren, ook al doen zij geen beroep op de in het ontwerp bedoelde diensten en instellingen. ».

⁽²⁾ Décret de la Communauté flamande du 15 juillet 1997 relatif à l'adoption internationale (*Moniteur belge* du 23 septembre 1997, p. 24645), avis publié dans Doc. VI. R., session 1996-1997, n° 677/1; arrêté du Gouvernement flamand du 20 octobre 1998 relatif à l'adoption internationale (*Moniteur belge* du 19 décembre 1998), avis n° L. 28.310/3.

de geschiktheid om te adopteren, op een verschillende wijze wordt benaderd.

Overeenkomstig artikel 5, § 1, II, 6°, a), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, moet de federale wetgever blijven waken over de samenhang en de eenvormigheid van de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals die vastgesteld zijn door het Burgerlijk Wetboek en de wetten tot aanvulling ervan.

Door geen precieze criteria vast te stellen volgens welke de geschiktheid om te adopteren concreet beoordeeld moet worden, en niet aan te geven hoe die geschiktheid moet worden vastgesteld, legt de federale wetgever zijn bevoegdheid in handen van de gemeenschappen, waardoor hij de regels inzake bevoegdheidsverdeling schendt.

Het probleem kan evenmin worden verholpen door een samenwerkingsovereenkomst te sluiten. Want, ook al kan zulk een overeenkomst, krachtens artikel 92 *bis*, § 1, eerste lid, van de genoemde bijzondere wet, onder meer worden afgesloten om gezamenlijk eigen bevoegdheden uit te oefenen, het mag er nooit toe leiden dat één van de partijen bij de overeenkomst zonder meer afstand doet van haar bevoegdheid.

4. Dezelfde opmerking geldt voor de criteria inzake de adopteerbaarheid van een kind, zodra dat een burgerrechtelijke voorwaarde is voor adoptie.

5. Het ontwerp schendt dan ook ernstig de bevoegdheidsverdelende regels, zowel wat de geschiktheid om te adopteren als wat de adopteerbaarheid betreft.

III. De samenhang tussen het ontwerp en de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

1. De Raad van State merkt op dat het ontwerp evenmin uitsluitend geeft over de kwestie van de overbrenging van een kind dat in het buitenland woont naar België met het oog op zijn adoptie wanneer de kandidaat-adoptanten op het Belgisch grondgebied wonen.

Luidens de artikelen 5, c), 17, d) en 18 van het genoemde Verdrag van Den Haag, is adoptie maar mogelijk of kan een kind maar aan zijn toekomstige adoptieouders worden toevertrouwd, wanneer de bevoegde overheden van de Staat van opvang hebben vastgesteld dat het kind toegestaan is of toegestaan zal worden om die Staat binnen te komen en aldaar permanent te verblijven.

Wat die voorwaarde betreft, blijkt uit het toelichtend verslag dat artikel 5, c) een praktische adoptievoorwaarde vaststelt en dat de idee die daaraan ten grondslag ligt bij consensus aanvaard is. Er staat immers :

« Het spreekt vanzelf dat adoptie zinloos is als het kind niet de machtiging verkrijgt om de Staat van opvang, waar de kandidaat-adoptieouders gewoonlijk verblijven, binnen te komen en er permanent te verblijven. deze uitlegging geldt ook voor artikel 18 van het Verdrag. (...) »

De vaststelling gedaan op grond van artikel 5, c), moet worden gecontroleerd door de bevoegde autoriteiten van de Staat van opvang vooraleer zij besluiten om, conform artikel 17, d), het kind aan de zorg van de kandidaat-adoptieouders toe te vertrouwen. ».

Aldus kent het Verdrag aan de geadopteerde kinderen, maar ook aan de kinderen die overgebracht zijn met het oog

adopties internationales et, plus particulièrement, celui de l'aptitude à adopter.

Conformément à l'article 5, § 1er, II, 6°, a), de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, le législateur fédéral reste le garant de la cohérence et de l'uniformité des règles de droit civil relatives au statut des mineurs et de la famille, telles qu'elles sont établies par le Code civil et les lois qui le complètent.

En s'abstenant de déterminer les critères précis sur la base desquels l'aptitude à adopter doit être effectivement appréciée ainsi que les modalités suivant lesquelles elle sera constatée, le législateur fédéral abandonne sa compétence aux communautés et méconnaît ainsi les règles répartitrices de compétence.

La difficulté ne peut pas non plus être rencontrée par la conclusion d'un accord de coopération. En effet, si en vertu de l'article 92 *bis*, § 1er, alinéa 1er, de la loi spéciale précitée, un tel accord peut être notamment conclu pour l'exercice conjoint de compétences propres, il ne peut cependant jamais aboutir à ce que l'une des parties à l'accord renonce purement et simplement à sa compétence.

4. La même observation vaut pour ce qui concerne les critères de l'adoptabilité de l'enfant à partir de l'instant où cette condition est une condition civile à l'adoption.

5. En conclusion, tant en ce qui concerne l'aptitude à adopter que l'adoptabilité, le projet méconnaît gravement les règles réparatrices de compétences.

III. De la cohérence du projet avec la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

1. Le Conseil d'État observe que le projet laisse également incertaine la question touchant au déplacement de l'enfant résidant dans un État étranger vers la Belgique en vue de son adoption lorsque les candidats adoptants résident sur le territoire belge.

Aux termes des articles 5, c), 17, d) et 18, de la Convention de La Haye précitée, une adoption ne peut avoir lieu ou un enfant ne peut être confié à ses futurs parents adoptifs que si les autorités compétentes de l'État d'accueil ont constaté que l'enfant est ou sera autorisé à entrer et à séjourner de façon permanente dans cet État.

À propos de cette condition, il ressort du rapport explicatif que l'alinéa c) de l'article 5 définit une condition matérielle de l'adoption et que l'idée qui l'inspire a été acceptée par consensus. On y lit en effet :

« Il n'y aurait certainement aucun sens à ce que l'adoption ait lieu si l'enfant n'était pas autorisé à entrer et à séjourner de façon permanente dans l'État d'accueil où les futurs parents adoptifs résident habituellement, et l'article 18 s'explique par la même raison ... »

La constatation faite en vertu de l'alinéa c) doit être vérifiée par les autorités compétentes de l'État d'origine avant qu'elles ne décident de confier l'enfant aux futurs parents adoptifs conformément à l'article 17, alinéa d. ».

La Convention reconnaît ainsi aux enfants adoptés mais aussi aux enfants déplacés en vue de leur adoption un droit

op hun adoptie, een recht toe om binnen te komen op het grondgebied van de Staat van opvang, dat wil zeggen op het grondgebied waarop de adoptieouders gewoonlijk verblijven, en om daar permanent te verblijven.

2. Het ontworpen artikel 361-3 van het Burgerlijk Wetboek staat de overbrenging van het kind naar België met het oog op zijn adoptie toe, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan, waaronder een schriftelijke verklaring van de minister die bevoegd is voor de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen — of van diens gemachtigde —, waarin hij bevestigt dat het kind gemachtigd is België binnen te komen en daar permanent te verblijven of waarbij hij nader bepaalt onder welke wettelijke voorwaarden het kind die machtiging zal krijgen.

In de toelichting bij die bepaling wordt stilgestaan bij het onderscheid dat gemaakt moet worden enerzijds de toekenning van het recht op verblijf of vestiging in de zin van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, die pas kan plaatsvinden na de adoptie, en anderzijds, de verbintenis dat dat recht op verblijf of vestiging aan het kind zal worden toegekend.

Nog steeds volgens diezelfde toelichting, « ... (moet) de in het artikel bedoelde verklaring (...) dan ook gezien worden als een individuele administratieve verklaring die de afgifte van een visum kan onderwerpen aan bepaalde voorwaarden. ».

In de ontworpen bepaling wordt voorts evenwel niets meer gezegd over het bescheid dat in het kader van de overbrenging van het kind met het oog op zijn adoptie in België zal worden afgegeven.

3. De Raad van State vraagt zich in het algemeen af of deze bepaling van het ontwerp wel verenigbaar is met de bepalingen van de genoemde wet van 15 december 1980 en van het besluit van 8 oktober 1981 tot uitvoering van die wet.

Zo bijvoorbeeld wordt het vreemde kind van minder dan zestien jaar, overeenkomstig artikel 3, § 2, van het genoemde koninklijk besluit van 8 oktober 1981, gemachtigd het Belgisch grondgebied binnen te komen zonder in het bezit te zijn van een persoonlijk reisdocument op voorwaarde dat het :

1) reist in gezelschap van een der ouders, grootouders of van zijn voogd;

2) dezelfde nationaliteit bezit als die persoon en

3) ingeschreven staat in het reisdocument van die persoon, bij voorkomend geval voorzien van een geldig visum.

Dezelfde voorwaarden worden gesteld in artikel 24 van hetzelfde koninklijk besluit, wanneer het kind komt voor een verblijf van meer dan drie maanden.

In de genoemde bepalingen wordt geen rekening gehouden met het vaakst voorkomende geval waarbij het vreemde kind niet vergezeld is van één van zijn ouders of grootouders, of van zijn voogd, en inzonderheid met het geval waarbij ouders die kandidaat-adoptant zijn zelf het kind in het buitenland gaan halen en het overbrengen naar het Belgische grondgebied om het te adopteren, wat niet verboden wordt door de ontworpen regeling.

4. Bovendien rijst de vraag wat ten aanzien van de bestaande regeling de juridische strekking is van de schriftelijke verbintenis van de minister die bevoegd is voor de toegang, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen om het kind te machtigen België binnen te komen en er permanent te verblijven, of van de verbintenis waarbij hij nader

d'entrer et de séjourner de façon permanente sur le territoire de l'État d'accueil, c'est-à-dire le territoire sur lequel les parents adoptifs ont leur résidence habituelle.

2. L'article 361-3 en projet du Code civil autorise le déplacement de l'enfant vers la Belgique en vue de son adoption moyennant le respect de certaines conditions dont la déclaration écrite du ministre qui a l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers dans ses compétences ou de son délégué et par laquelle il certifie que l'enfant est autorisé à entrer et à séjourner de façon permanente en Belgique ou par laquelle il précise à quelles conditions légales l'enfant obtiendra cette autorisation.

Le commentaire de cette disposition insiste sur la distinction qu'il convient de faire entre, d'une part, la reconnaissance du droit au séjour ou d'établissement au sens de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, qui ne peut intervenir qu'après l'adoption, et, d'autre part, l'engagement que ce droit au séjour ou d'établissement sera reconnu à l'enfant.

Toujours selon ce même commentaire, « ... la déclaration visée par le présent article doit donc être entendue comme une déclaration administrative individuelle, qui peut soumettre la délivrance du visa à certaines conditions. ».

La disposition en projet n'apporte cependant aucune précision sur le titre qui sera délivré dans le cadre du déplacement de l'enfant en vue de son adoption en Belgique.

3. D'une manière générale, le Conseil d'État s'interroge sur la compatibilité de cette disposition du projet avec celles de la loi du 15 décembre 1980, précitée, et de son arrêté d'exécution du 8 octobre 1981.

Ainsi, à titre d'exemple, aux termes de l'article 3, § 2, de l'arrêté royal du 8 octobre 1981, précité, l'enfant étranger de moins de seize ans est autorisé à entrer sur le territoire belge sans être en possession d'un document de voyage personnel, à condition :

1) de voyager en compagnie d'un de ses parents ou grands-parents ou de son tuteur;

2) d'avoir la même nationalité que cette personne et

3) d'être inscrit dans son document de voyage, revêtu le cas échéant, d'un visa valable.

Les mêmes conditions sont posées par l'article 24 du même arrêté royal, lorsque le séjour de l'enfant est de plus de trois mois.

Les dispositions précitées n'envisagent pas l'hypothèse la plus fréquente qui est celle où l'enfant étranger n'est pas accompagné d'un de ses parents ou grands-parents ou de son tuteur, et notamment l'hypothèse dans laquelle des parents candidats à l'adoption iraient eux-mêmes chercher l'enfant à l'étranger pour le ramener sur le territoire belge en vue de son adoption, ceci n'étant pas interdit par le texte en projet.

4. Par ailleurs, en ce qui concerne l'engagement écrit du ministre qui a l'accès, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers dans ses attributions, d'autoriser l'enfant à entrer et à séjourner de façon permanente en Belgique ou l'engagement par lequel il précise à quelles conditions légales l'enfant recevra ces autorisations, il est permis de s'interroger

bepaalt onder welke wettelijke voorwaarden het kind die machtingen zal krijgen.

Gaat het hier om een nieuwe verblijfsvergunning sui generis of om een bepaling die onder meer verwijst naar artikel 9 van de genoemde wet van 15 december 1980 ?

Blijkbaar werd niet nagegaan of de bepalingen van de genoemde wet van 15 december 1980 België in staat stellen zich te richten naar de vereisten van het Verdrag van Den Haag, daar waar dit als voorwaarde voor de adoptie van het kind of voor de overbrenging van het kind met het oog op adoptie bepaalt dat hieraan het recht wordt toegekend om België binnen te komen en er permanent te verblijven.

Bovendien lijkt de ontworpen regeling de betrokken minister of diens gemachtigde de mogelijkheid te bieden zelf voorwaarden te verbinden aan de machtiging tot binnenkomst of tot verblijf van het kind dat geadopteerd zou worden.

In de veronderstelling dat toepassing wordt gemaakt van artikel 9 van de genoemde wet van 15 december 1980, en van het besluit van 8 oktober 1981 tot uitvoering van die wet, dient te worden opgemerkt dat de toekenning van die machting tot verblijf ook in die gevallen afhangt van de vraag of er al dan niet sprake is van buitengewone omstandigheden en van een aantal basisvereisten.

De Raad van State plaatst dan ook heel wat vraagtekens bij de verenigbaarheid van deze bepaling met het genoemde Verdrag van Den Haag, waarin gesteld wordt dat vastgesteld moet worden dat aan het betrokken kind een recht op binnenkomst op het grondgebied van de Staat van opvang en op permanent verblijf aldaar is of zal worden toegekend.

5. Uit de toelichting bij de ontworpen bepaling blijkt ook dat na de adoptie,

« (...) de Dienst Vreemdelingenzaken het visum normaal alleen maar (mag) weigeren indien de voorwaarden van artikel 10 of 40 van de voormelde wet van 15 december 1980 niet zijn vervuld (bijvoorbeeld, in het kader van artikel 10, lid 1, 4°, van de wet, indien de geadopteerde ouder is dan achttien jaar of, meer algemeen om redenen van openbare orde). ».

Die toelichting doet vermoeden dat alleen gewone adoptie bedoeld wordt, aangezien volle adoptie onder meer tot gevolg heeft dat het adoptiekind de Belgische nationaliteit krijgt als de adoptieouders Belg zijn.

De Raad van State stelt daarbij vast dat de dienst Vreemdelingenzaken zou kunnen weigeren het visum van een geadopteerde af te geven, hoewel een Belgische rechter de adoptie heeft toegestaan, inzonderheid op grond van de overweging dat adoptie niet hoofdzakelijk tot doel heeft de geadopteerde de mogelijkheid te bieden een machtiging te krijgen om in België te verblijven, zich aldaar te vestigen of de nationaliteit van de adoptant of van de adoptanten te verkrijgen⁽¹⁾.

6. Het besluit is dan ook dat het ontwerp niet verenigbaar is met de wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, terwijl het nagestreefde doel hoofdzakelijk erin bestaat het Belgische recht aan te passen aan de vereisten inzake interlandelijke adopties die onder het verdrag van Den Haag vallen.

⁽¹⁾ Zie het ontworpen artikel 363-3, derde lid, 2°, van het Burgerlijk Wetboek.

sur la portée juridique de ce document par rapport à la réglementation existante.

S'agit-il d'un nouveau titre de séjour sui generis ou d'une disposition renvoyant notamment à l'article 9 de la loi du 15 décembre 1980, précitée ?

Il ne semble pas que l'on ait pris en considération les dispositions de la loi du 15 décembre 1980, précitée, afin de vérifier si celles-ci permettent à la Belgique de se conformer aux exigences de la Convention de La Haye lorsqu'elle impose comme condition à l'adoption ou au déplacement de l'enfant en vue de son adoption, la reconnaissance d'un droit d'entrée et de séjour permanent en Belgique.

En outre, le texte en projet semble permettre au ministre concerné ou à son délégué de conditionner l'autorisation d'entrée et de séjour de l'enfant pour lequel une adoption est envisagée.

À supposer qu'il soit fait application de l'article 9 de la loi du 15 décembre 1980, précitée, et de son arrêté d'exécution du 8 octobre 1981, il convient d'observer que l'autorisation de séjour dans ce contexte reste cependant conditionnée par l'existence de circonstances exceptionnelles et par des exigences de fond.

Le Conseil d'État s'interroge, dès lors, sérieusement sur la compatibilité de cette disposition par rapport à la Convention de La Haye, précitée, qui exige qu'il soit constaté qu'un droit d'entrée et de séjour permanent sur le territoire de l'État d'accueil est ou sera reconnu à l'enfant concerné.

5. Le commentaire de la disposition en projet fait également apparaître qu'après l'adoption,

« ... l'Office des étrangers ne devrait refuser le visa que si l'adopté ne réunit pas les conditions fixées par l'article 10 ou 40 de la loi du 15 décembre 1980, précitée, (par exemple, dans le cadre de l'article 10, alinéa 1er, 4°, de cette loi, si l'adopté est âgé de plus de dix-huit ans, ou plus généralement, pour des motifs d'ordre public). ».

Compte tenu de ce commentaire, l'on peut supposer que seul le cas d'une adoption simple est visé, l'adoption plénière ayant notamment pour effet de conférer la nationalité belge à l'enfant adopté si les parents adoptifs sont belges.

Le Conseil d'État constate ainsi que l'Office des étrangers pourrait refuser la délivrance du visa d'un adopté alors qu'un juge belge aurait accordé l'adoption, estimant notamment que l'adoption n'a pas pour but principal de permettre à l'adopté d'être autorisé à séjourner ou à s'établir en Belgique, ou d'acquérir la nationalité de l'adoptant ou des adoptants⁽¹⁾.

6. En conclusion, le projet ne se concilie pas avec la législation sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, alors que le but poursuivi est principalement d'adapter le droit belge aux exigences des adoptions internationales régies par la Convention de La Haye.

⁽¹⁾ Voir l'article 363-3, alinéa 3, 2°, en projet du Code civil.

IV. Samenhang van het ontwerp met wetten in voorbereiding

1. De Raad van State wordt op het ogenblik om advies verzocht over een voorontwerp van wet tot codificatie van het internationaal privaatrecht. Verschillende bepalingen van dit voorontwerp van wet hebben betrekking op adoptie.

Uit de toelichting bij het ontworpen artikel 358 van het Burgerlijk Wetboek blijkt het volgende :

« ... het ontwerp tot codificatie van het internationaal privaatrecht voorziet niet in een specifieke regeling van de gevolgen van de adoptie (de gevolgen ervan worden wat de toepasselijke wet betreft, gelijkgeschakeld met die van de afstamming). Aangezien de regels opgenomen in het toekomstige Wetboek van internationaal privaatrecht uiteindelijk op dit punt de bovenhand zullen halen, moet in dit ontwerp een oplossing worden gezocht voor het geval dat dit voor genoemd wetboek zou zijn goedgekeurd en in werking getreden. ».

Die toelichting gaat voort als volgt :

« Ter zake konden verscheidene opties in overweging worden genomen : niets regelen (met dien verstande dat artikel 344ter van het Burgerlijk Wetboek wordt opgeheven) en de rechtspraak de juridische leemte laten vullen in afwachting van de inwerkingtreding van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht (de toepasselijke wet op de gevolgen van een adoptie zou dan afzonderlijk worden vastgesteld voor elk soort van gevolg, zoals trouwens ook het geval is voor de « biologische » afstamming), mutatis mutandis artikel 344ter van het Burgerlijk Wetboek overnemen (oplossing die van weinig eerbied zou getuigen voor artikel 21, c), van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind), of nog de Belgische wet ambtshalve toepasselijk verklaren op alle in België totstandgekomen of erkende adopties (zulks zou getuigen van weinig eerbied voor de bijzonderheden van iedere adoptie en het systeem zou worden opgeheven zodra het wetboek in werking is getreden).

Er werd nochtans voor deze laatste oplossing gekozen. Het nadeel van dit systeem is dat de oplossingen die door dit artikel worden weerhouden, verschillend zijn van deze van het ontwerp van IPR-codex. Het voordeel ervan is een grotere rechtszekerheid.

Ten gepasten tijde zal de coherentie tussen beide wetgevende teksten moeten worden verzekerd door dit ontwerp aan te passen aan de regels vervat in de codex. ».

Die harmonisering slaat vooral op hoofdstuk II « Internationaal recht » van het onderzochte ontwerp dat onder meer de ontworpen artikelen 357-1, 357-2, 357-3, 357-4, 357-5, 358, 359-2, 359-3 en 359-4 van het Burgerlijk Wetboek bevat, als ook op de ontworpen bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek waarin de internationale bevoegdheid van de Belgische rechtscolleges wordt bepaald, namelijk op de ontworpen artikelen 628 en 636bis van het Gerechtelijk Wetboek.

Ook de bepalingen van het ontwerp betreffende de uitwerking van buitenlandse beslissingen inzake adoptie in België moeten bij die harmonisering worden betrokken.

Het voorontwerp van wet tot codificatie van het internationaal privaatrecht bevat immers verschillende bepalingen die betrekking hebben op de erkenning en de uitvoerbaarheid van buitenlandse rechterlijke beslissingen en buitenlandse authentieke akten.

IV. De la cohérence du projet par rapport aux initiatives législatives en cours

1. Le Conseil d'État est saisi en ce moment d'un avant-projet de loi codifiant les règles de droit international privé. Plusieurs dispositions de cet avant-projet de loi concernent le problème de l'adoption.

Il ressort du commentaire de l'article 358 en projet du Code civil que :

« ... le projet de codification du droit international privé ne prévoit aucune règle propre aux effets de l'adoption (les effets de l'adoption y étant alignés, s'agissant de la loi applicable, sur ceux de la filiation). Sachant que les règles contenues dans le futur Code de DIP prévaudront en fin de compte sur ce point, une solution devait être adoptée dans le présent projet pour l'hypothèse où ce dernier serait adopté et entrerait en vigueur avant le Code. ».

Le même commentaire poursuit :

« Plusieurs options étaient ici envisageables : ne rien prévoir (étant entendu que l'article 344ter du Code civil serait abrogé) et laisser la jurisprudence combler le vide juridique en attendant l'entrée en vigueur du Code de DIP (la loi applicable aux effets d'une adoption serait dès lors déterminée séparément pour chaque type d'effet comme c'est le cas pour la filiation « biologique »), reprendre, mutatis mutandis, l'article 344ter du Code civil (solution critiquée comme peu respectueuse de l'article 21, c), de la Convention des Nations-Unies sur les droits de l'enfant), ou encore déclarer la loi belge applicable d'office aux effets de toute adoption établie ou reconnue en Belgique (cette solution est cependant peu respectueuse des particularités de chaque adoption et serait abandonnée lors de l'entrée en vigueur du Code).

C'est cette dernière option qui a toutefois été retenue. L'inconvénient de ce système est que les solutions de cet article sont différentes de celles du Code de DIP en projet. L'avantage est une plus grande sécurité juridique.

Il faudra, le moment venu, assurer la cohérence des deux textes législatifs en projet en alignant le présent projet sur les solutions du Code. ».

Sont principalement concernés par cette harmonisation, le Chapitre II du projet examiné consacré au droit international qui comprend notamment les articles 357-1, 357-2, 357-3, 357-4, 357-5, 358, 359-2, 359-3 et 359-4, en projet, du Code civil ainsi que les dispositions, en projet, du Code judiciaire qui déterminent la compétence internationale des juridictions belges, à savoir les articles 628 et 636bis, en projet, du Code judiciaire.

Sont également visées les dispositions du projet qui concernent l'efficacité en Belgique des décisions étrangères en matière d'adoption.

L'avant-projet de loi codifiant les règles de droit international privé comprend, en effet, plusieurs dispositions ayant trait à la reconnaissance et à la force exécutoire des décisions judiciaires étrangères et des actes authentiques étrangers.

De bepalingen van het onderzochte ontwerp verschillen echter van die in de ontworpen codificatie. Dat geldt voor de ontworpen artikelen 364-1, 364-2, 364-3, 365-1, 365-2, 365-3, 365-4, 365-5, 366-1, 366-2, 367-1, 367-2 en 368 van het Burgerlijk Wetboek.

Het gaat dus om twee belangrijke delen van het ontwerp van wet tot herziening van de adoptie, die in het licht van de voornoemde ontworpen codificatie nog moeten worden herwerkt.

Aangezien het de bedoeling is de Belgische wetgeving in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het voornoemde Verdrag van Den Haag, zou het ontwerp definitieve regels inzake internationaal privaatrecht moeten bevatten.

2. Tot slot wordt in de memorie van toelichting bij het ontwerp ook verwezen naar een ontwerp van wet « tot wijziging van verscheidene wetsbepalingen inzake de voogdij over minderjarigen. ».

Tijdens de vorige regeerperiode is de Raad van State om advies verzocht over twee wetsontwerpen waarin de regeling van de voogdij over minderjarigen grondig wordt herzien, waarbij onder meer de oprichting van de familieraad vervalt en waarbij een sterkere rol terzake wordt toegekend aan de vrederechters, alsook aan de overlevende ouder in geval van overlijden van de andere ouder. Die adviezen zijn gegeven op 5 juli 1999.

In de memorie van toelichting bij het onderzochte ontwerp staat evenwel te lezen :

« ... De regering is natuurlijk voornemens beide teksten op termijn verenigbaar te maken. De bepalingen van dit ontwerp die, zelfs incidenteel, betrekking hebben op de voogdij (...) zijn evenwel nog steeds ruim geïnspireerd op de logica die ten grondslag ligt aan het huidige Burgerlijk Wetboek. De noodzakelijke aanpassingen zullen later gebeuren. ».

Die aanpassingen zouden inzonderheid betrekking hebben op de ontworpen artikelen 348-5, 348-6, 353-8, 353-9, 353-10, 353-11, 354-2, 354-3, 359-2 van het Burgerlijk Wetboek, alsook op het ontworpen artikel 1231-5, eerste lid, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek.

Het besluit is dan ook dat het ontwerp dat voor advies aan de afdeling wetgeving van de Raad van State is voorgelegd, noch met het ontwerp van wet houdende wetboek van internationaal privaatrecht, noch met het ontwerp van wet tot wijziging van verscheidene wetsbepalingen inzake de voogdij over minderjarigen verenigbaar is.

De steller van het ontwerp dient de verschillende teksten zelf met elkaar in overeenstemming te brengen voordat zijn tekst bij het Parlement wordt ingediend.

V. Niet-definitieve aard van sommige bepalingen en leemten in het ontwerp

1. Punt 3 van het besluit van de Ministerraad d.d. 22 maart 2000 luidt als volgt :

« De betrokken werkgroep zal zijn werkzaamheden verder zetten om te onderzoeken hoe bestaande discriminaties verder kunnen verminderd worden. ».

De Raad van State stelt daarbij vast dat een werkgroep nog moet onderzoeken hoe bestaande discriminaties kunnen worden weggewerkt.

In dat verband wordt in de memorie van toelichting onderstreept dat « ... naar aanleiding van de bespreking van onderhavig wetsontwerp (zal) moeten worden onderzocht of op ter-

Les dispositions consacrées par le projet examiné diffèrent cependant des règles reprises dans la codification en projet. Il en va ainsi des articles 364-1, 364-2, 364-3, 365-1, 365-2, 365-3, 365-4, 365-5, 366-1, 366-2, 367-1, 367-2 et 368, en projet, du Code civil.

Ce sont donc là deux volets importants du projet de loi réformant l'adoption qui devront encore être repensés en fonction de la codification précitée, en projet.

La volonté étant de rendre la législation belge compatible avec les exigences de la Convention de La Haye précitée, il conviendrait que le projet contienne des règles de droit international privé définitives.

2. Enfin, l'exposé des motifs du projet fait aussi référence à un projet de loi « modifiant diverses dispositions légales en matière de tutelle des mineurs. ».

Sous la précédente législature, le Conseil d'État a été saisi de deux projets de loi réformant substantiellement le régime de la tutelle des enfants mineurs, abandonnant notamment l'institution du conseil de famille et renforçant le rôle des juges de paix en cette matière ainsi que celui du parent survivant en cas de décès de l'autre parent. Ces avis ont été donnés le 5 juillet 1999.

Or, comme l'indique l'exposé des motifs du projet examiné :

« ... les dispositions du présent projet qui traitent, ne serait-ce qu'incidemment, de la tutelle (...) continuent toutefois à s'inspirer, s'agissant de cette matière particulière, de la logique du Code civil actuel. L'intention du Gouvernement est bien entendu de rendre, à terme, les deux textes compatibles. Les adaptations nécessaires seront effectuées ultérieurement. ».

Seraient notamment concernés par ces adaptations, les articles 348-5, 348-6, 353-8, 353-9, 353-10, 353-11, 354-2, 354-3, 359-2, en projet, du Code civil ainsi que l'article 1231-5, alinéa 1er, 2°, en projet, du Code judiciaire.

En conclusion, le projet soumis à l'avis de la section de législation du Conseil d'État n'est pas conciliable avec, d'une part, le projet de loi portant le Code de droit international privé ni, d'autre part, avec celui sur la tutelle des mineurs.

Il convient que cette cohérence entre les différents textes soit assurée par l'auteur du projet lui-même, avant le dépôt de son texte au Parlement.

V. Caractère non définitif de certaines dispositions et lacunes du projet

1. La délibération du Conseil des ministres du 22 mars 2000 comporte un point 3 rédigé comme suit :

« De betrokken werkgroep zal zijn werkzaamheden verder zetten om te onderzoeken hoe bestaande discriminaties verder kunnen verminderd worden. ».

Le Conseil d'État constate ainsi qu'un groupe de travail doit encore examiner quelles sont les possibilités de réduire les discriminations existantes.

À ce propos, l'exposé des motifs souligne qu'il faudra examiner, « ... à l'occasion de la discussion du présent projet, si, à terme, il faut prévoir de permettre à deux cohabitants du

mijn de mogelijkheid moet worden voorzien de adoptie toe te laten door twee samenwonenden van gelijk geslacht. Dit zal uiteraard het voorwerp moeten zijn van een ruim maatschappelijk debat dat tevens in het parlementaire halfroond zijn weerklank zal vinden. ».

Dat is een fundamentele vraag, want het gaat om de levenswijze en de burgerlijke staat van de personen die als adoptant in aanmerking kunnen komen.

De oplossing waarvoor in het ontwerp (ontworpen artikel 344-2 van het Burgerlijk Wetboek) is gekozen, namelijk adoptie alleen toestaan hetzij aan twee al dan niet gehuwde personen van een verschillend geslacht, hetzij aan vrijgezellen, is klaarblijkelijk niet definitief.

De steller van het ontwerp wordt erop attent gemaakt dat enerzijds zulk een aangelegenheid niet mag worden overgelaten aan de instanties van de gemeenschappen in het kader van het onderzoek naar de geschiktheid van de kandidaat-adoptant om een kind te adopteren en dat anderzijds aan het Arbitragehof vaak prejudiciële vragen zijn gesteld in verband met adoptie, waarbij problemen inzake gelijkheid en non-discriminatie tussen de verschillende categorieën van adoptanten zijn opgeworpen ⁽¹⁾.

2. In de memorie van toelichting wordt ook opgemerkt dat de werkgroep die met de uitwerking van de hervorming is belast, sommige fundamentele problemen niet heeft kunnen aansnijden, omdat een diepgaande reflectie daarover tot « bovenmatige vertraging bij de indiening van dit ontwerp » zou hebben geleid.

Eén van die fundamentele problemen is inzonderheid het statuut van het kind tussen het tijdstip waarop zijn ouders met de adoptie instemmen en het tijdstip waarop de adoptie gevolgen heeft. Hoe staat het in die tussentijd met de uitoefening van het ouderlijke gezag en met de financiële verplichtingen van de verschillende ouders ten aanzien van dat kind ?

Die vragen worden nochtans van fundamenteel belang zodra het ontwerp toestemming verleent om een kind dat uit het buitenland afkomstig is, met het oog op adoptie naar België over te brengen en aan zijn toekomstige adoptieouders toe te vertrouwen.

3. De werkgroep heeft voorts geoordeeld dat het probleem van het statuut van de onthaalouders, alsook dat van de overdracht van het ouderlijke gezag, moeten worden aangesneden in het kader van de werkzaamheden met het oog op de wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

4. Wat het behoud van het verschil tussen volle adoptie en gewone adoptie betreft, moet de discussie worden voortgezet.

In de memorie van toelichting (blz. 10) staat het volgende te lezen :

« De werkgroep was overigens van mening dat het probleem van het statuut van de onthaalouders en in grotere mate dit van de overdracht van het ouderlijk gezag een meer diepgaande reflectie vereisen (die zou kunnen worden voortgezet in het kader van de werkzaamheden met het oog op de hervorming van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming) en het utopisch is te pretenderen nu reeds een globale oplossing voor deze problemen te kunnen aandragen. ».

⁽¹⁾ Zie inzonderheid arrest n° 67/97 van 6 november 1997, arrest n° 49/2000 van 3 mei 2000 en arrest n° 53/2000 van 3 mei 2000.

même sexe d'adopter. Cette question devra naturellement faire l'objet d'un large débat de société qui devra se répercuter dans l'hémicycle parlementaire. ».

Cette question est fondamentale puisqu'elle concerne le mode de vie, l'état civil des personnes qui pourront se porter candidates à une adoption.

L'option retenue par le projet (article 344-2 en projet du Code civil), à savoir réserver l'adoption soit à des couples de sexe différent mariés ou non, soit à des célibataires, n'est visiblement pas définitivement arrêtée.

L'attention de l'auteur du projet est attirée d'une part, sur le fait qu'une telle question ne peut être abandonnée aux autorités communautaires dans le cadre de l'examen de l'aptitude à adopter et que, d'autre part, la Cour d'arbitrage a souvent été saisie de questions préjudicielles en rapport avec l'adoption soulevant des problèmes d'égalité et de non-discrimination par rapport aux différentes catégories d'adoptants ⁽¹⁾.

2. L'exposé des motifs relève également que le groupe de travail qui a été chargé de l'élaboration de la réforme, n'a pas pu aborder certaines questions fondamentales, pour le motif qu'entamer une réflexion de fond sur celles-ci « aurait eu pour conséquence de retarder excessivement le dépôt de ce projet ».

Parmi ces points fondamentaux, on notera, en particulier, la question du statut de l'enfant pendant la période qui s'écoule entre le moment où ses parents consentent à l'adoption et celui où l'adoption produit ses effets. Qu'en sera-t-il de l'exercice de l'autorité parentale et des obligations financières des différents parents à l'égard de cet enfant ?

Ces questions sont pourtant essentielles à partir du moment où le projet autorise le déplacement d'un enfant venant d'un État étranger en vue de son adoption en Belgique et le confie à ses futurs parents adoptifs.

3. Le groupe de travail a également estimé que la question du statut des familles d'accueil ainsi que celle du transfert de l'autorité parentale devaient être abordées dans le cadre des travaux visant à modifier la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

4. Quant au maintien de la distinction entre l'adoption plénière et l'adoption simple, la réflexion n'a pas été menée à son terme.

Selon l'exposé des motifs (p. 9),

« Le groupe de travail a par ailleurs estimé que la question du statut des familles d'accueil et dans une plus large mesure, celle du transfert de l'autorité parentale méritait une réflexion plus approfondie (qui pourrait se poursuivre dans le cadre des travaux visant à modifier la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse) et qu'il serait utopique de prétendre apporter dès maintenant une solution globale à ces questions. ».

⁽¹⁾ Voir notamment les arrêts n°s 67/97 du 6 novembre 1997, n° 49/2000 du 3 mai 2000 et n° 53/2000 du 3 mai 2000.

5. Al deze problemen zijn fundamenteel, aangezien ze nauw samenhangen met de adoptieregeling en niet onopgelost mogen blijven.

VI. Conclusie

Gelet op de voorgaande opmerkingen moet het ontwerp grondig worden herwerkt voordat het opnieuw voor advies wordt voorgelegd aan de afdeling wetgeving van de Raad van State.

De kamer was samengesteld uit :

HH :

Y. KREINS, *staatsraad, voorzitter,*

P. LIENARDY,
P. QUERTAINMONT, *staatsraden,*

P. GOTHOT
J. VAN COMPERNOLLE, *assessoren van de afdeling wetgeving,*

Mevr. :

B. VIGNERON, *griffier.*

Het verslag werd uitgebracht door mevrouw P. VANDERNACHT, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door Mevr. I. LEYSEN, adjunct-referendaris.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer P. LIENARDY.

De griffier,

B. VIGNERON

De voorzitter,

Y. KREINS

5. Toutes ces questions sont fondamentales, elles sont étroitement liées au régime d'adoption et ne peuvent être laissées sans réponse.

VI. Conclusion

Compte tenu des observations qui précèdent, le projet doit être fondamentalement repensé avant d'être resoumis à l'avis de la section de législation du Conseil d'État.

La chambre était composée de :

MM :

Y. KREINS, *conseiller d'État, président,*

P. LIENARDY,
P. QUERTAINMONT, *conseillers d'État,*

P. GOTHOT
J. VAN COMPERNOLLE, *assesseurs de la section de législation,*

Mme :

B. VIGNERON, *greffier.*

Le rapport a été présenté par Mme P. VANDERNACHT, auditeur. La note du bureau de coordination a été rédigée et exposée par Mme I. LEYSEN, référendaire adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. LIENARDY.

Le griffier,

B. VIGNERON

Le président,

Y. KREINS

WETSONTWERP I

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET,

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze naam het ontwerp van wet waarvan de tekst hierna volgt aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK I

Wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Titel VIII van Boek I van het Burgerlijk Wetboek, die de artikelen 343 tot 370 bevat, wordt vervangen door de volgende bepalingen :

« Titel VIII. — Adoptie

Hoofdstuk I. — Intern recht

Art. 343. — § 1. Er wordt verstaan onder :

- a) adoptant : een persoon, echtgenoten van ongelijk geslacht, samenwonenden van ongelijk geslacht;
- b) samenwonenden : twee personen van ongelijk geslacht die geen verwanten zijn van elkaar en die op een permanente en affectieve wijze samenwonen sedert ten minste drie jaar op het tijdstip van de indiening van het verzoek tot adoptie;
- c) kind : een persoon van minder dan achttien jaar.

§ 2. Er bestaan twee vormen van adoptie : de gewone adoptie en de volle adoptie.

Afdeling 1. — Bepalingen gemeenschappelijk aan beide vormen van adoptie

§ 1. Voorwaarden voor adoptie

A. Grondvoorwaarden

Art. 344-1. — Adopties moeten steeds gegrond zijn op wettige redenen en ingeval zij betrekking hebben op

PROJET DE LOI I

ALBERT II, ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,
SALUT,

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom, aux Chambres législatives, et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE Ier

Modifications apportées au Code civil

Art. 2

Le Titre VIII du Livre premier du Code civil, comprenant les articles 343 à 370, est remplacé par les dispositions suivantes :

« Titre VIII. — De l'adoption

Chapitre premier. — Droit interne

Art. 343. — § 1er. On entend par :

- a) adoptant : une personne, des époux de sexe différent, ou des cohabitants de sexe différent;
- b) cohabitants : deux personnes de sexe différent non apparentées qui vivent ensemble de façon permanente et affective depuis au moins trois ans au moment de l'introduction de la demande en adoption;

c) enfant : une personne âgée de moins de dix-huit ans.

§ 2. Il existe deux sortes d'adoption : l'adoption simple et l'adoption plénière.

Section première. — Dispositions communes aux deux sortes d'adoption

§ 1er. Conditions de l'adoption

A. Conditions fondamentales

Art. 344-1. — Toute adoption doit se fonder sur de justes motifs et, si elle porte sur un enfant, ne peut avoir

een kind kunnen zij slechts plaatsvinden in het hoger belang van dit kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen.

Art. 344-2. — Een persoon van wie de afstamming van moederszijde vaststaat, kan niet door zijn moeder worden geadopteerd. Een persoon van wie de afstamming van vaderszijde vaststaat, kan niet door zijn vader worden geadopteerd.

B. Leeftijd

Art. 345. — De adoptant of de adoptanten moeten de leeftijd van vijftientig jaar hebben bereikt en ten minste vijftien jaar ouder zijn dan de geadopteerde.

Het volstaat evenwel de leeftijd van achttien jaar te hebben bereikt en ten minste tien jaar ouder te zijn dan de geadopteerde wanneer het gaat om een afstamming in de eerste graad of om een geadopteerde van de echtgenoot of van de samenwonende, zelfs overleden, van de adoptant.

Deze voorwaarden moeten vervuld zijn op het tijdstip van indiening van het verzoek tot adoptie.

C. Geschiktheid

Art. 346-1. — De adoptant of de adoptanten die een kind wensen te adopteren moeten bekwaam en geschikt zijn om te adopteren.

Een persoon die daartoe over de vereiste sociaal-psychologische eigenschappen beschikt is geschikt om te adopteren.

Art. 346-2. — De geschiktheid wordt door de vrederechter beoordeeld op grond van een door hem te bevelen maatschappelijk onderzoek.

De rechter houdt inzonderheid rekening met de persoonlijke, familiale en medische toestand van de betrokkene, en met zijn beweegredenen.

Het maatschappelijk onderzoek is echter niet verplicht wanneer de adoptant een kind wenst te adopteren :

1° dat met hem, met zijn echtgenoot of met de persoon met wie hij samenwoont, zelfs overleden, verwant is tot in de derde graad; of

2° met wie hij reeds het dagelijkse leven deelt of met wie hij reeds een sociale en affectieve band heeft.

D. Nieuwe adoptie

Art. 347-1. — Een kind dat reeds is geadopteerd, ongeacht of het daarbij gaat om een gewone of om een volle adoptie, kan nogmaals worden geadopteerd, zowel bij wijze van een gewone als van een volle adoptie, indien alle voorwaarden gesteld voor het totstandkomen van de nieuwe adoptie zijn vervuld en indien, ofwel :

1° de vorige adoptant of adoptanten overleden zijn;

2° de vorige adoptie herzien is of de vorige gewone adoptie ten aanzien van de adoptant of van de adoptanten herroepen is;

3° zeer gewichtige redenen bestaan die vereisen dat op verzoek van het openbaar ministerie een nieuwe adoptie wordt uitgesproken.

lieu que dans son intérêt supérieur et dans le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.

Art. 344-2. — Une personne dont la filiation maternelle est établie ne peut pas être adoptée par sa mère. Une personne dont la filiation paternelle est établie ne peut pas être adoptée par son père.

B. Âges

Art. 345. — L'adoptant ou les adoptants doivent avoir atteint l'âge de vingt-cinq ans et avoir au moins quinze ans de plus que l'adopté.

Toutefois, si l'adopté est un descendant au premier degré ou un adopté du conjoint ou du cohabitant, même décédé, de l'adoptant, il suffit que ce dernier ait atteint l'âge de dix-huit ans et ait dix ans de plus que l'adopté.

Ces conditions doivent être remplies au moment du dépôt de la requête en adoption.

C. Aptitude

Art. 346-1. — S'ils désirent adopter un enfant, l'adoptant ou les adoptants doivent être qualifiés et aptes à adopter.

Est apte à adopter la personne qui possède les qualités socio-psychologiques nécessaires pour ce faire.

Art. 346-2. — L'aptitude est appréciée par le juge de paix sur la base d'une enquête sociale, qu'il ordonne.

Le juge tient compte, notamment, de la situation personnelle, familiale et médicale de l'intéressé, et des motifs qui l'animent.

L'enquête sociale n'est cependant pas obligatoire lorsque l'adoptant désire adopter un enfant:

1° apparenté, jusqu'au troisième degré, à lui-même, à son conjoint ou à son cohabitant, même décédés; ou

2° dont il partage déjà la vie quotidienne ou avec lequel il entretient déjà un lien social et affectif.

D. Nouvelle adoption

Art. 347-1. — Un enfant qui a déjà été adopté, de manière simple ou plénière, peut être adopté une nouvelle fois, de manière simple ou plénière, si toutes les conditions requises pour l'établissement de la nouvelle adoption sont remplies et que, soit :

1° l'adoptant ou les adoptants antérieurs sont décédés;

2° l'adoption antérieure a été révisée ou l'adoption simple antérieure a été révoquée à l'égard de l'adoptant ou des adoptants;

3° des motifs très graves commandent qu'une nouvelle adoption soit prononcée à la requête du ministère public.

Art. 347-2. — Een persoon die reeds door twee adoptanten geadopteerd is, ongeacht of het daarbij gaat om een gewone of om een volle adoptie, kan door de nieuwe echtgenoot of samenwonende nogmaals worden geadopteerd, zowel bij wijze van een gewone als van een volle adoptie, indien alle voorwaarden gesteld voor het totstandkomen van de nieuwe adoptie zijn vervuld en indien, ofwel :

- 1° de andere vorige adoptant overleden is;
- 2° de vorige gewone adoptie ten aanzien van de andere adoptant herroepen is;
- 3° zeer gewichtige redenen bestaan die vereisen dat op verzoek van het openbaar ministerie een nieuwe adoptie wordt uitgesproken.

Art. 347-3. — Na de overschrijving van een vonnis waarbij de gewone adoptie van een kind wordt uitgesproken, kunnen de adoptant of de adoptanten een verzoek indienen dat erop is gericht deze adoptie in een volle adoptie om te zetten. Deze omzetting wordt slechts toegestaan indien alle voorwaarden, inzonderheid deze betreffende de toestemming, gesteld voor het totstandkomen van de volle adoptie, zijn vervuld.

E. Toestemmingen

Art. 348-1. — Personen die op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis van adoptie, de leeftijd van twaalf jaar hebben bereikt, moeten in hun adoptie toestemmen of daarin hebben toegestemd.

In afwijking van het eerste lid is de toestemming niet vereist indien zij onbekwaam zijn verklaard of zich in een staat van verlengde minderjarigheid bevinden, dan wel de rechter, op grond van feiten vastgesteld in een met redenen omkleed proces-verbaal, oordeelt dat zij geen onderscheidingsvermogen hebben.

Art. 348-2. — Wanneer de adoptant, een van de adoptanten of de geadopteerde gehuwd is en niet van tafel en bed is gescheiden, of samenwoont op het tijdstip van verschijning voor de rechter die over het verzoek tot adoptie uitspraak moet doen, moet zijn echtgenoot of de persoon met wie hij samenwoont in de adoptie toestemmen behalve indien deze laatste zich in de onmogelijkheid bevindt zijn wil te kennen te geven, geen bekend verblijf heeft of afwezig is verklaard.

Art. 348-3. — Wanneer de afstamming van een kind, van een persoon in staat van verlengde minderjarigheid of van een onbekwaamverklaarde ten aanzien van zijn moeder en van zijn vader vaststaat, moeten beiden in de adoptie toestemmen. Indien echter een van hen zich in de onmogelijkheid bevindt zijn wil te kennen te geven, geen bekend verblijf heeft of afwezig is verklaard, is de toestemming van de andere voldoende.

Wanneer de afstamming van een kind, van een persoon in staat van verlengde minderjarigheid of van een onbekwaamverklaarde slechts ten aanzien van een van zijn ouders vaststaat, dient enkel deze in de adoptie toe te stemmen.

Art. 347-2. — Une personne déjà adoptée, de manière simple ou plénière, par deux adoptants, peut être adoptée une nouvelle fois, de manière simple ou plénière, par le nouveau conjoint ou cohabitant de l'un de ceux-ci si toutes les conditions requises pour l'établissement de cette nouvelle adoption sont remplies et que, soit :

- 1° l'autre adoptant antérieur est décédé;
- 2° l'adoption simple antérieure a été révoquée à l'égard de l'autre adoptant;
- 3° des motifs très graves commandent qu'une nouvelle adoption soit prononcée à la requête du ministère public.

Art. 347-3. — Après la transcription d'un jugement prononçant l'adoption simple d'un enfant, l'adoptant ou les adoptants peuvent introduire une requête tendant à convertir celle-ci en adoption plénière. Cette conversion n'est permise que si toutes les conditions, notamment de consentement, requises pour l'établissement de l'adoption plénière sont remplies.

E. Consentements

Art. 348-1. — Toute personne âgée de douze ans au moins lors du prononcé du jugement d'adoption doit consentir ou avoir consenti à son adoption.

Par dérogation à l'alinéa premier, le consentement n'est pas requis de la personne déclarée interdite, en état de minorité prolongée ou dont le juge estime, en raison d'éléments de fait constatés par procès-verbal motivé, qu'elle est privée de discernement.

Art. 348-2. — Lorsque l'adoptant, l'un des adoptants ou l'adopté est marié et non séparé de corps, ou cohabitant, lors de la comparution devant le juge appelé à statuer sur la requête en adoption, son conjoint ou cohabitant doit consentir à l'adoption, sauf s'il est dans l'impossibilité de manifester sa volonté, sans aucune demeure connue ou déclaré absent.

Art. 348-3. — Lorsque la filiation d'un enfant, d'un mineur prolongé ou d'un interdit est établie à l'égard de sa mère et de son père, ceux-ci doivent tous deux consentir à l'adoption. Toutefois, si l'un d'eux est dans l'impossibilité de manifester sa volonté, sans aucune demeure connue ou déclaré absent, le consentement de l'autre suffit.

Lorsque la filiation d'un enfant, d'un mineur prolongé ou d'un interdit n'est établie qu'à l'égard d'un de ses auteurs, seul celui-ci doit consentir à l'adoption.

Art. 348-4. — Zowel de moeder als de vader kunnen hun toestemming slechts geven twee maanden na de geboorte van het kind.

Zij worden over de adoptie en de gevolgen van hun toestemming geïnformeerd door de rechter voor wie de toestemming dient te worden gegeven en diens sociale dienst.

Deze informatie heeft inzonderheid betrekking op de rechten, de bijstand en de voordelen waarop de families, de vaders en moeders, al dan niet alleenstaand, en hun kinderen bij wet of decreet aanspraak kunnen maken, alsook op de middelen waarop een beroep kan worden gedaan om sociale, financiële, psychologische of andere problemen die hun situatie meebrengt, op te lossen.

Art. 348-5. — Wanneer de afstamming van een kind of van een onbekwaamverklaarde niet vaststaat of wanneer de vader en de moeder van een kind of van een onbekwaamverklaarde, of de enige ouder ten aanzien van wie de afstamming vaststaat, overleden zijn, zich in de onmogelijkheid bevinden hun wil te kennen te geven, geen bekend verblijf hebben of afwezig zijn verklaard, wordt de toestemming door de voogd gegeven.

In geval van adoptie door de voogd, wordt de toestemming gegeven door de toeziende voogd. Ingeval de belangen van de toeziende voogd tegenstrijdig zijn met die van de minderjarige, wordt de toestemming gegeven door een *ad hoc* voogd aangewezen door de rechter op verzoek van iedere betrokken persoon of van de procureur des Konings.

Art. 348-6. — Voor de nieuwe adoptie van een kind, van een persoon in staat van verlengde minderjarigheid of van een onbekwaamverklaarde die voorheen op gewone wijze is geadopteerd, zijn vereist :

1° de toestemming van de personen die in de vroegere adoptie hebben toegestemd;

2° de toestemming van de vorige adoptant of adoptanten, behalve indien de vorige adoptie ten aanzien van die persoon of personen herroepen of herzien is.

Indien een van die personen zich in de onmogelijkheid bevindt zijn wil te kennen te geven, geen bekend verblijf heeft of afwezig is verklaard, is zijn toestemming niet vereist. De toestemming van de oorspronkelijke vader of moeder, van de voogd en van de toeziende voogd, van de echtgenoot van de geadopteerde, of van de persoon met wie hij samenwoont, die vroeger onverantwoord geweigerd hebben in de adoptie toe te stemmen, evenals die van de vader en de moeder wanneer het kind door hen verlaten werd verklaard, is evenmin vereist.

Art. 348-7. — Voor de nieuwe adoptie van een kind, van een onbekwaamverklaarde of van een persoon in staat van verlengde minderjarigheid die voorheen ten volle is geadopteerd, is de toestemming van de vorige adoptant of adoptanten vereist, behalve indien zij zich in

Art. 348-4. — La mère et le père ne peuvent consentir à l'adoption que deux mois après la naissance de l'enfant.

Ils sont informés sur l'adoption et les conséquences de leur consentement par le juge devant lequel le consentement doit être exprimé et par son service social.

Cette information porte notamment sur les droits, aides et avantages garantis par la loi ou par décret aux familles, aux pères et mères, célibataires ou non, et à leurs enfants, ainsi que sur les moyens auxquels il est possible de recourir pour résoudre les problèmes sociaux, financiers, psychologiques ou autres posés par leur situation.

Art. 348-5. — Lorsque la filiation d'un enfant ou d'un interdit n'est pas établie ou lorsque le père et la mère d'un enfant ou d'un interdit ou le seul parent à l'égard duquel sa filiation est établie sont décédés, dans l'impossibilité de manifester leur volonté, sans aucune demeure connue ou déclarés absents, le consentement est donné par le tuteur.

En cas d'adoption par le tuteur, le consentement est donné par le subrogé tuteur. Si les intérêts du subrogé tuteur sont en opposition avec ceux du mineur, le consentement est donné par un tuteur *ad hoc* désigné par le juge à la requête de toute personne intéressée ou du procureur du Roi.

Art. 348-6. — En cas de nouvelle adoption d'un enfant, d'un mineur prolongé ou d'un interdit qui a bénéficié antérieurement d'une adoption simple, sont requis :

1° le consentement des personnes ayant consenti à l'adoption antérieure;

2° le consentement de l'adoptant ou des adoptants antérieurs, sauf si la révocation ou la révision de l'adoption antérieure a été prononcée à leur égard.

Si l'une de ces personnes est dans l'impossibilité de manifester sa volonté, sans aucune demeure connue ou déclarée absente, son consentement n'est pas requis. De même, n'est pas requis le consentement du père ou de la mère d'origine, du tuteur et du subrogé tuteur, ou du conjoint ou cohabitant de l'adopté qui aurait refusé abusivement de consentir à l'adoption antérieure, ni celui des père et mère, lorsque l'enfant avait été déclaré abandonné par eux.

Art. 348-7. — En cas de nouvelle adoption d'un enfant, d'un interdit ou d'un mineur prolongé qui a bénéficié antérieurement d'une adoption plénière, le consentement de l'adoptant ou des adoptants antérieurs est requis, sauf s'ils sont dans l'impossibilité de manifester leur volonté,

de onmogelijkheid bevinden hun wil te kennen te geven, geen bekend verblijf hebben of afwezig zijn verklaard, of indien de vorige adoptie ten aanzien van hen herzien is.

Art. 348-8. — Eenieder van wie de toestemming in de adoptie vereist is, kan zulks doen door middel van ofwel :

1° een persoonlijke verklaring gedaan voor de rechter die het verzoek tot adoptie behandelt en waarvan laatstgenoemde een proces-verbaal opstelt;

2° een akte volgens het model vastgesteld door de Koning, verleden ten overstaan van een notaris naar keuze of ten overstaan van de vrederechter van zijn woonplaats.

Er moet nader worden bepaald dat de toestemming wordt gegeven voor een gewone adoptie of voor een volle adoptie.

De intrekking van de toestemming is slechts mogelijk tot het tijdstip van de uitspraak van het vonnis en, ten laatste, zes maanden na de indiening van het verzoekschrift tot adoptie.

Art. 348-9. — Ieder lid van de oorspronkelijke familie van het kind van wie de toestemming vereist is, kan in de akte of in de verklaring houdende zijn toestemming nader bepalen dat :

1° hij de identiteit van de adoptant of van de adoptanten niet wenst te kennen. In dat geval wijst hij een persoon aan die hem in het kader van de procedure zal vertegenwoordigen; of dat

2° hij later in de procedure niet wenst tussenbeide te komen. In dat geval wijst hij eveneens een persoon aan die hem zal vertegenwoordigen.

De persoon die gebruik maakt van een van de in het vorige lid bedoelde mogelijkheden doet keuze van woonplaats.

Art. 348-10. — Eenieder van wie de toestemming vereist is en die niet in de adoptie wenst toe te stemmen, kan zijn weigering te kennen geven door middel van ofwel :

1° een persoonlijke verklaring gedaan voor de rechter die het verzoek tot adoptie behandelt en waarvan laatstgenoemde een proces-verbaal opstelt;

2° een akte verleden ten overstaan van een notaris naar keuze of ten overstaan van de vrederechter van zijn woonplaats.

Niet-verschijning voor de rechter na door de griffier bij gerechtsbrief te zijn opgeroepen, wordt als weigering van de toestemming beschouwd.

Art. 348-11. — Ingeval een persoon die overeenkomstig de artikelen 348-2 tot 348-7 in de adoptie moet toestemmen, zulks weigert te doen, kan de adoptie op verzoek van de adoptant, van de adoptanten of van het openbaar ministerie toch worden uitgesproken indien de rechter van oordeel is dat de toestemming op onverantwoorde wijze is geweigerd.

sans aucune demeure connue, déclarés absents ou si la révision de l'adoption antérieure a été prononcée à leur égard.

Art. 348-8. — Toute personne dont le consentement à l'adoption est requis l'exprime soit :

1° par déclaration faite en personne au juge saisi de la requête en adoption, et dont ce dernier dresse procès-verbal;

2° par acte passé, selon le modèle fixé par le Roi, devant un notaire de son choix ou devant le juge de paix de son domicile.

Il est précisé si le consentement est donné pour une adoption simple ou pour une adoption plénière.

Le retrait du consentement n'est possible que jusqu'au prononcé du jugement et, au plus tard, six mois après le dépôt de la requête en adoption.

Art. 348-9. — Tout membre de la famille d'origine de l'enfant dont le consentement est requis peut préciser dans la déclaration ou l'acte de son consentement soit :

1° qu'il entend rester dans l'ignorance de l'identité de l'adoptant ou des adoptants; dans ce cas, il désigne la personne qui le représentera dans la procédure;

2° qu'il ne désire plus intervenir ultérieurement dans la procédure; en ce cas, il désigne également la personne qui le représentera.

La personne qui fait usage de l'une des possibilités prévues à l'alinéa précédent fait élection de domicile.

Art. 348-10. — Toute personne dont le consentement est requis et qui ne désire pas consentir à l'adoption peut exprimer son refus soit :

1° par déclaration faite en personne au juge saisi de la requête en adoption, et dont ce dernier dresse procès-verbal;

2° par acte passé devant un notaire de son choix ou devant le juge de paix de son domicile.

Le fait de ne pas comparaître devant le juge après avoir été convoqué par le greffier sous pli judiciaire, est assimilé à un refus de consentement.

Art. 348-11. — Lorsqu'une personne qui doit consentir à l'adoption en vertu des articles 348-2 à 348-7 refuse ce consentement, l'adoption peut cependant être prononcée à la demande de l'adoptant, des adoptants ou du ministère public s'il apparaît au juge que ce refus est abusif.

Wanneer evenwel de vader of de moeder van het kind weigert in de adoptie toe te stemmen, kan de rechter, behalve wanneer het gaat om een nieuwe adoptie, de adoptie pas uitspreken wanneer na een grondig maatschappelijk onderzoek gebleken is dat deze persoon zich niet meer om het kind heeft bekommerd of de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar heeft gebracht.

§ 2. Gevolgen van de adoptie

Art. 349-1. — Een adoptie uitgesproken bij een beslissing overgeschreven overeenkomstig artikel 1231-19 van het Gerechtelijk Wetboek, heeft gevolgen vanaf de dag van neerlegging van het verzoekschrift.

Art. 349-2. — De adoptant of de adoptanten kunnen in de loop van de procedure aan de rechter vragen dat de voornamen van de geadopteerde worden gewijzigd. Indien de geadopteerde de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt, moet hij in deze wijziging toestemmen.

Art. 349-3. — Een adoptie kan niet bij wege van nietigheid worden bestreden.

§ 3. Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde na de adoptie

Art. 350. — Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van de adoptant of van een van de adoptanten nadat de uitspraak van het vonnis van adoptie in kracht van gewijsde is gegaan, maakt vanaf dat tijdstip en voor de toekomst een einde aan de adoptie ten aanzien van die adoptant of van die adoptanten.

Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van een andere persoon dan de adoptant of de adoptanten nadat de uitspraak van het vonnis van adoptie in kracht van gewijsde is gegaan, maakt daaraan geen einde. Indien het om een gewone adoptie gaat, heeft deze afstamming gevolgen voorzover deze niet strijdig zijn met die van de adoptie. Indien het een volle adoptie betreft, heeft die afstamming slechts de toepassing van de verbodsbepalingen inzake het huwelijk bedoeld in de artikelen 161 tot 164 tot gevolg.

§ 4. Herziening van de adoptie

Art. 351. — Uitsluitend wanneer er voldoende aanwijzingen zijn dat de adoptie is totstandgekomen ingevolge de ontvoering van, de verkoop van of de handel in kinderen, wordt de herziening van het vonnis waarbij deze adoptie is uitgesproken, ten aanzien van de adoptant of van de adoptanten gevorderd door het openbaar ministerie.

De herziening kan eveneens worden gevorderd door een persoon die tot de derde graad deel uitmaakt van de biologische familie van het kind.

Indien het bewijs van deze feiten is geleverd, verklaart de rechter dat de adoptie geen gevolgen meer heeft vanaf de overschrijving van het beschikkend gedeelte van de beslissing houdende herziening in de registers van de burgerlijke stand.

Toutefois, si ce refus émane de la mère ou du père d'un enfant, le juge ne peut prononcer l'adoption, sauf s'il s'agit d'une nouvelle adoption, que s'il apparaît, au terme d'une enquête sociale approfondie, que cette personne s'est désintéressée de l'enfant ou en a compromis la santé, la sécurité ou la moralité.

§ 2. Effets de l'adoption

Art. 349-1. — L'adoption prononcée par décision transcrite conformément à l'article 1231-19 du Code judiciaire produit ses effets à partir du dépôt de la requête.

Art. 349-2. — L'adoptant ou les adoptants peuvent demander au juge, à tout moment de la procédure, une modification des prénoms de l'adopté. Si l'adopté a atteint l'âge de douze ans, son consentement à cette modification est requis.

Art. 349-3. — L'adoption ne peut être attaquée par voie de nullité.

§ 3. Établissement de la filiation de l'adopté postérieurement à l'adoption

Art. 350. — L'établissement de la filiation de l'adopté à l'égard de l'adoptant ou de l'un des adoptants après que le jugement d'adoption soit coulé en force de chose jugée met fin dès ce moment et pour l'avenir à l'adoption à l'égard de cet adoptant ou de ces adoptants.

L'établissement de la filiation de l'adopté à l'égard d'une personne autre que l'adoptant ou les adoptants après que le jugement d'adoption soit coulé en force de chose jugée ne met pas fin à celle-ci. S'il s'agit d'une adoption simple, cette filiation ne produit ses effets que dans la mesure où ils ne sont pas en opposition avec ceux de l'adoption. S'il s'agit d'une adoption plénière, cette filiation ne produit d'autre effet que les empêchements à mariage prévus aux articles 161 à 164.

§ 4. Révision de l'adoption

Art. 351. — Lorsqu'il résulte d'indices suffisants qu'une adoption a été établie à la suite d'un enlèvement, d'une vente ou d'une traite d'enfant, et seulement en ce cas, la révision du jugement prononçant cette adoption est poursuivie, à l'égard de l'adoptant ou des adoptants, par le ministère public.

La révision peut également être poursuivie par une personne appartenant, jusqu'au troisième degré, à la famille biologique de l'enfant.

Si la preuve des faits visés à l'alinéa premier est établie, le juge déclare que cette adoption cessera de produire ses effets à partir de la transcription du dispositif de la décision de révision sur les registres de l'état civil.

§ 5. Tussenpersonen

Art. 352. — Niemand kan in het kader van een adoptie als tussenpersoon optreden zonder daartoe vooraf door de bevoegde gemeenschap te zijn erkend.

Afdeling 2. — Bepalingen eigen aan iedere vorm van adoptie

§ 1. Gewone adoptie

A. Gevolgen

Art. 353-1. — De adoptie verleent aan de geadopteerde in plaats van zijn naam, die van zijn adoptant of bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, die van de man.

De partijen kunnen evenwel de rechter vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door die van de adoptant of van de adopterende man.

Ingeval de geadopteerde en de adoptant of de adopterende man dezelfde naam hebben, wordt de naam van de geadopteerde niet gewijzigd.

Art. 353-2. — Indien een man het adoptief kind van zijn echtgenote of van de persoon met wie hij samenwoont adopteert of in geval van een nieuwe adoptie zoals bepaald in artikel 347-1, komt de naam van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man in de plaats van die van de geadopteerde, ongeacht of de naam van deze laatste bij de vorige adoptie behouden of veranderd werd.

Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie vervangen werd door die van de adoptant, kunnen de partijen de rechter vragen dat de nieuwe naam van de geadopteerde samengesteld zal zijn uit de naam die hij bij de vorige adoptie heeft gekregen, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.

Indien, bij de vorige adoptie, de naam van de adoptant aan die van de geadopteerde toegevoegd werd, kunnen de partijen de rechter vragen dat de naam van de geadopteerde voortaan samengesteld zal zijn uit de oorspronkelijke naam van deze laatste of de naam van de vorige adoptant, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.

De geadopteerde die vóór een vorige adoptie, dezelfde naam droeg als de nieuwe adoptant of als de nieuwe adopterende man, verkrijgt die naam ongewijzigd opnieuw.

Art. 353-3. — Is de geadopteerde ouder dan achttien jaar, dan kunnen de partijen de rechter vragen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft of, ingeval de geadopteerde zijn naam bij een vorige adoptie heeft behouden, dat hij hem kan doen voorafgaan of volgen door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.

Art. 353-4. — De adoptie door een vrouw van het kind of adoptief kind van haar echtgenoot of van de persoon met wie zij samenwoont brengt geen wijziging in de naam van de geadopteerde.

§ 5. Intermédiaires

Art. 352. — Nul ne peut intervenir comme intermédiaire dans une adoption sans avoir été préalablement agréé à cette fin par la communauté compétente.

Section 2. — Dispositions propres à chaque sorte d'adoption

§ 1er. Adoption simple

A. Effets

Art. 353-1. — L'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, celui de l'homme.

Les parties peuvent toutefois solliciter du juge que l'adopté conserve son nom en le faisant précéder ou suivre du nom de l'adoptant ou de l'homme adoptant.

Si l'adopté et l'adoptant ou l'homme adoptant ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

Art. 353-2. — En cas d'adoption par un homme de l'enfant adoptif de son épouse ou cohabitante, ou en cas d'adoption nouvelle prévue à l'article 347-1, le nom du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant est substitué à celui de l'adopté, que celui-ci ait conservé ou modifié son nom lors de la précédente adoption.

Si lors de celle-ci, le nom de l'adoptant a remplacé celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du juge que le nouveau nom de ce dernier soit composé du nom qu'il tient de cette précédente adoption, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant.

Lorsque, lors de la précédente adoption, le nom de l'adoptant a été ajouté à celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du juge que le nom de ce dernier soit désormais composé du nom d'origine de l'adopté ou du nom de l'adoptant antérieur, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant.

L'adopté qui, avant une précédente adoption, portait le même nom que le nouvel adoptant ou homme adoptant, reprend ce nom sans modification.

Art. 353-3. — Si l'adopté est âgé de plus de dix-huit ans, les parties peuvent solliciter du juge qu'aucune modification ne soit apportée au nom de l'adopté ou, si l'adopté a conservé son nom lors d'une précédente adoption, qu'il puisse le faire précéder ou suivre de celui du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant.

Art. 353-4. — L'adoption par une femme de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant n'entraîne aucune modification du nom de l'adopté.

Art. 353-5. — Voor de verzoeken bedoeld in de artikelen 353-1, tweede lid, 353-2, tweede en derde lid, en 353-3 is de instemming vereist van de adoptant of van de adoptanten, van de geadopteerde ouder dan twaalf jaar en indien hij minder dan achttien jaar oud is, van de personen die krachtens de artikelen 348-3, 348-5, 348-6 of 348-7 moeten toestemmen in de adoptie.

Bij gebreke van overeenstemming beslist de rechter in het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen.

Art. 353-6. — De naamsverandering van de geadopteerde als gevolg van de adoptie, geldt mede voor diens afstammelingen, zelfs geboren vóór de adoptie.

De afstammelingen in de eerste graad ouder dan achttien jaar kunnen evenwel verklaren hun naam voor zichzelf en voor hun afstammelingen te behouden. Dit recht kan worden uitgeoefend door, binnen de vijftien dagen na de kennisgeving bedoeld in artikel 1231-4, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, een verzoekschrift te richten aan de rechter die over de adoptie uitspraak moet doen. Akte van de wil de naam te behouden wordt verleend in het beschikkend gedeelte van het vonnis.

Art. 353-7. — De adoptie heeft van rechtswege geen enkel adelrechtelijk gevolg.

Art. 353-8. — De adoptant is ten aanzien van de geadopteerde bekleed met de rechten van het ouderlijk gezag, met inbegrip van het wettelijk genot, het recht om zijn ontvoogding te vorderen en toe te stemmen in zijn huwelijk.

Wanneer de adoptant overlijdt of zich in de onmogelijkheid bevindt het ouderlijk gezag uit te oefenen gedurende de minderjarigheid van de geadopteerde, wordt de voogdij geregeld overeenkomstig dit boek, titel X, hoofdstuk II.

Art. 353-9. — Bij adoptie door echtgenoten of samenwonenden, of ingeval de geadopteerde het kind of het adoptief kind is van de echtgenoot van de adoptant, of van de persoon met wie hij samenwoont, wordt het ouderlijk gezag gezamenlijk door beide echtgenoten of samenwonenden uitgeoefend. De bepalingen van dit boek, titel IX, zijn van overeenkomstige toepassing.

Wanneer de beide adoptanten overlijden of zich in de onmogelijkheid bevinden het ouderlijk gezag uit te oefenen gedurende de minderjarigheid van de geadopteerde, wordt de voogdij geregeld overeenkomstig dit boek, titel X, hoofdstuk II.

Art. 353-10. — Bij overlijden van de adoptant of van de adoptanten, kunnen de moeder en de vader van het geadopteerde kind gezamenlijk of alleen aan de vrederechter vragen dat het kind opnieuw onder hun ouderlijk gezag wordt geplaatst. Wordt dit verzoek ingewilligd, dan neemt de voogdij waarin voorheen was voorzien een einde.

Art. 353-11. — In geval van adoptie van een onbekwaamverklarde wijst de vrederechter de adoptant

Art. 353-5. — L'accord de l'adoptant ou des adoptants, de l'adopté âgé de plus de douze ans et, s'il a moins de dix-huit ans, des personnes appelées à consentir à l'adoption en vertu des articles 348-3, 348-5, 348-6 ou 348-7, est requis pour les demandes visées aux articles 353-1, alinéa 2, 353-2, alinéas 2 et 3, et 353-3.

À défaut d'accord, le juge décide dans l'intérêt supérieur de l'enfant et le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.

Art. 353-6. — Le changement du nom de l'adopté, résultant de l'adoption, s'étend à ses descendants, même nés avant l'adoption.

Toutefois, les descendants au premier degré âgés de plus de dix-huit ans peuvent déclarer conserver leur nom pour eux-mêmes et leurs descendants. Ce droit s'exerce en adressant, dans les quinze jours de l'avis visé à l'article 1231-4, alinéa 2, du Code judiciaire, une requête exprimant cette volonté au juge appelé à statuer sur l'adoption. Il est donné acte de la volonté de maintien du nom dans le dispositif du jugement.

Art. 353-7. — L'adoption ne produit de plein droit aucun effet en ce qui concerne les droits nobiliaires.

Art. 353-8. — L'adoptant est investi, à l'égard de l'adopté, des droits de l'autorité parentale, y compris le droit de jouissance légale, le droit de requérir son émancipation et de consentir à son mariage.

Lorsque l'adoptant décède ou se trouve dans l'impossibilité d'exercer l'autorité parentale pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au présent livre, titre X, chapitre II.

Art. 353-9. — En cas d'adoption par des époux ou cohabitants, ou lorsque l'adopté est l'enfant ou l'enfant adoptif du conjoint ou cohabitant de l'adoptant, l'autorité parentale est exercée conjointement par les deux époux ou cohabitants. Les dispositions du présent livre, titre IX, sont applicables.

Lorsque les deux adoptants décèdent ou se trouvent dans l'impossibilité d'exercer l'autorité parentale pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au présent livre, titre X, chapitre II.

Art. 353-10. — En cas de décès de l'adoptant ou des adoptants, la mère et le père de l'enfant adoptif, conjointement, ou l'un d'eux peuvent demander au juge de paix que l'enfant soit replacé sous leur autorité parentale. Si cette demande est agréée, la tutelle organisée antérieurement prend fin.

Art. 353-11. — En cas d'adoption d'un interdit, le juge de paix désigne l'adoptant comme tuteur de l'adopté.

aan als voogd van de geadopteerde. In geval van adoptie door echtgenoten of samenwonenden wijst de vrede-rechter hen aan als respectievelijk voogd en toeziend voogd. De taak van de voogd, en in voorkomend geval van de toeziend voogd die voordien waren aangewezen, neemt van rechtswege een einde op de datum van overschrijving van het adoptievonnis.

Art. 353-12. — De band van verwantschap die uit de adoptie ontstaat, strekt zich uit tot de afstammelingen van de geadopteerde.

Art. 353-13. — Het huwelijk is verboden :

1° tussen de adoptant en de geadopteerde en zijn afstammelingen;

2° tussen de geadopteerde en de gewezen echtgenoot van de adoptant of de persoon met wie hij voordien samenwoonde;

3° tussen de adoptant en de gewezen echtgenoot van de geadopteerde of de persoon met wie hij voordien samenwoonde;

4° tussen de adoptieve kinderen van een zelfde adoptant;

5° tussen de geadopteerde en de kinderen van de adoptant.

De Koning kan om wettige redenen van de laatste twee verbodsbepalingen ontheffing verlenen.

Art. 353-14. — De adoptant of de adoptanten zijn levensonderhoud verschuldigd aan de geadopteerde en aan diens afstammelingen indien zij behoeftig zijn. Indien de geadopteerde minderjarig is, is artikel 203 van overeenkomstige toepassing.

De geadopteerde en zijn afstammelingen zijn levensonderhoud verschuldigd aan de adoptant of aan de adoptanten, indien zij behoeftig zijn. Indien de geadopteerde zonder afstammelingen sterft, is zijn nalatenschap levensonderhoud verschuldigd aan de adoptant of aan de adoptanten ingeval deze personen ten tijde van het overlijden behoeftig zijn. Artikel 205*bis*, §§ 3 tot 5, is van toepassing op deze verplichting tot levensonderhoud.

De verplichting tot uitkering van levensonderhoud blijft bestaan tussen de geadopteerde en zijn ouders. Deze laatsten zijn aan de geadopteerde evenwel alleen levensonderhoud verplicht indien hij dit niet kan verkrijgen van de adoptant of adoptanten.

Ingeval een persoon het kind of het adoptief kind van zijn echtgenoot of van de persoon met wie hij samenwoont, adopteert, zijn zowel de adoptant als zijn echtgenoot of de persoon met wie hij samenwoont hem overeenkomstig artikel 203 van dit Wetboek levensonderhoud verschuldigd.

Art. 353-15. — De geadopteerde en zijn afstammelingen behouden al hun erfrecht in hun oorspronkelijke familie. Zij verkrijgen op de nalatenschap van de adoptant of adoptanten dezelfde rechten als een kind of zijn afstammelingen daarop zouden hebben maar verkrijgen geen enkel recht op de nalatenschap van de bloedverwanten van de adoptant of adoptanten.

En cas d'adoption par des époux ou des cohabitants, le juge de paix les désigne respectivement comme tuteur et subrogé tuteur. Les fonctions du tuteur et, s'il y a lieu, du subrogé tuteur qui avaient été désignés antérieurement, prennent fin de plein droit à la date de la transcription du jugement d'adoption.

Art. 353-12. — Le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend aux descendants de l'adopté.

Art. 353-13. — Le mariage est prohibé :

1° entre l'adoptant et l'adopté ou ses descendants;

2° entre l'adopté et l'ancien conjoint ou cohabitant de l'adoptant;

3° entre l'adoptant et l'ancien conjoint ou cohabitant de l'adopté;

4° entre les enfants adoptifs d'un même adoptant;

5° entre l'adopté et les enfants de l'adoptant.

Ces deux derniers empêchements peuvent être levés par le Roi pour des motifs légitimes.

Art. 353-14. — L'adoptant ou les adoptants doivent des aliments à l'adopté et aux descendants de celui-ci s'ils sont dans le besoin. Si l'adopté est mineur, l'article 203 est applicable par analogie.

L'adopté et ses descendants doivent des aliments à l'adoptant ou aux adoptants s'ils sont dans le besoin. Si l'adopté meurt sans descendance, sa succession doit des aliments à l'adoptant ou aux adoptants s'ils sont dans le besoin lors du décès; les dispositions de l'article 205*bis*, §§ 3 à 5 sont applicables à cette obligation alimentaire.

L'obligation de fournir des aliments continue d'exister entre l'adopté et ses père et mère; cependant, ces derniers ne sont tenus de fournir des aliments à l'adopté que s'il ne peut les obtenir de l'adoptant ou des adoptants.

Lorsqu'une personne adopte l'enfant ou l'enfant adoptif de son conjoint ou cohabitant, l'adoptant et son conjoint ou cohabitant sont tous deux tenus de lui fournir des aliments conformément à l'article 203 du présent Code.

Art. 353-15. — L'adopté et ses descendants conservent tous leurs droits héréditaires dans la famille d'origine. Ils acquièrent sur la succession de l'adoptant ou des adoptants les mêmes droits que ceux qu'auraient un enfant ou ses descendants, mais n'acquièrent aucun droit sur la succession des parents de l'adoptant ou des adoptants.

Art. 353-16. — Onder voorbehoud van de rechten van de overlevende echtgenoot op de gehele nalatenschap van een geadopteerde die zonder nakomelingen is overleden, wordt deze als volgt geregeld :

1° de artikelen 747 en 915 zijn niet van toepassing;
2° bij gebreke van beschikkingen onder levenden of bij testament, keren de goederen die door de bloedverwanten in de opgaande lijn van de geadopteerde of door de adoptanten geschonken dan wel uit hun nalatenschap verkregen zijn en nog in natura aanwezig zijn in de nalatenschap van de geadopteerde, terug naar die bloedverwanten in de opgaande lijn of adoptanten of naar hun erfgenamen in de nederdalende lijn, onder verplichting om in de schulden bij te dragen en onder voorbehoud van de verkregen rechten van derden. Wanneer de goederen verkocht zijn, wordt dit recht uitgeoefend op de prijs, indien deze nog niet is betaald of niet is vermengd met de massa;

3° de overige goederen van de geadopteerde worden in twee gelijke helften verdeeld tussen de oorspronkelijke en de adoptieve familie.

In de oorspronkelijke familie is deze nalatenschap onderworpen aan de regels van boek III, titel I. In de adoptieve familie komt zij uitsluitend toe aan de adoptant of bij helft aan ieder van de adoptanten of aan hun erfgenamen in de nederdalende lijn. Indien een van de adoptanten overleden is zonder erfgenamen in de nederdalende lijn, erven de andere adoptant of zijn erfgenamen in de nederdalende lijn de gehele nalatenschap. Indien in een van deze families niemand tot de helft van de nalatenschap geroepen is of de erfgenamen allen de nalatenschap verwerpen, vallen alle overige goederen van de geadopteerde aan de andere familie toe.

Art. 353-17. — De artikelen 747 en 915 zijn ten aanzien van de oorspronkelijke familie van de geadopteerde niet van toepassing op de nalatenschap van zijn kinderen die na hem overleden zijn zonder nakomelingen. Het aandeel van de nalatenschap van de langstlevende van die kinderen, dat volgens artikel 746 wordt toegekend aan de bloedverwanten in de opgaande lijn van de geadopteerde, wordt verdeeld overeenkomstig het vorige artikel, eerste lid, 3°.

Art. 353-18. — Wanneer overeenkomstig artikel 347-1, 3°, een gewone adoptie wordt uitgesproken na een vorige gewone adoptie, houden de gevolgen van de eerste adoptie, met uitzondering van de huwelijksbeletsels, van rechtswege op te gelden vanaf het tijdstip dat de gevolgen van de nieuwe adoptie van kracht worden. Wanneer overeenkomstig artikel 347-2, 3°, een nieuwe gewone adoptie wordt uitgesproken na een vorige gewone adoptie, geldt zulks ook ten aanzien van de vorige adoptant, zo deze niet de echtgenoot van de nieuwe adoptant is of de persoon met wie deze laatste samenwoont.

Wanneer overeenkomstig artikel 347-1, 1° of 3°, een gewone adoptie wordt uitgesproken na een volle adop-

Art. 353-16. — Sous réserve des droits du conjoint survivant sur l'ensemble de la succession de l'adopté décédé sans postérité, celle-ci est réglée comme suit :

1° les articles 747 et 915 ne sont pas applicables;
2° à défaut de dispositions entre vifs ou testamentaires, les biens donnés par les ascendants de l'adopté ou par les adoptants ou recueillis dans leur succession et qui se retrouvent en nature dans la succession de l'adopté, retournent à ces ascendants ou adoptants ou à leurs héritiers en ligne descendante, à charge de contribuer aux dettes et sous réserve des droits acquis des tiers; lorsque les biens ont été vendus, ce droit s'exerce sur le prix si celui-ci n'est pas encore payé ou s'il n'est pas confondu avec la masse;

3° le surplus des biens de l'adopté se divise en deux parts égales entre la famille d'origine et la famille adoptive.

Dans la famille d'origine, cette succession est soumise aux règles prévues au livre III, titre Ier. Dans la famille adoptive, elle est déférée exclusivement à l'adoptant ou par moitié à chacun des adoptants ou à leurs héritiers en ligne descendante; si l'un des adoptants est décédé sans laisser d'héritiers en ligne descendante, l'autre adoptant ou ses héritiers en ligne descendante succèdent pour le tout. Si dans l'une de ces familles, personne ne se trouve appelé à recueillir la moitié de la succession ou si les héritiers renoncent tous à la succession, l'autre famille recueille tout le surplus des biens de l'adopté.

Art. 353-17. — Les articles 747 et 915 ne sont pas applicables, en ce qui concerne la famille d'origine de l'adopté, aux successions de ses enfants, décédés après lui sans postérité. La part de la succession du dernier mourant de ces enfants qui, aux termes de l'article 746, est attribuée aux ascendants de la ligne à laquelle appartient l'adopté, se divise conformément à l'article précédent, alinéa premier, 3°.

Art. 353-18. — Lorsqu'une adoption simple est prononcée après une précédente adoption simple par application de l'article 347-1, 3°, les effets de la première adoption cessent de plein droit, à l'exception des empêchements à mariage, à partir du moment où se produisent ceux de la nouvelle adoption. Lorsqu'une nouvelle adoption simple est prononcée après une précédente adoption simple par application de l'article 347-2, 3°, il en va de même à l'égard du précédent adoptant qui n'est pas le conjoint ou cohabitant du nouvel adoptant.

Lorsqu'une adoption simple est prononcée après une précédente adoption plénière par application de l'arti-

tie, gelden de gevolgen van de eerste adoptie voor zover zij niet strijdig zijn met die van de nieuwe adoptie. Wanneer overeenkomstig artikel 347-2, 1° of 3°, een nieuwe gewone adoptie wordt uitgesproken na een volle adoptie, geldt zulks ook ten aanzien van de vorige adoptant, zo deze niet de echtgenoot van de nieuwe adoptant is of de persoon met wie deze laatste samenwoont.

B. Herroeping

Art. 354-1. — De herroeping van de gewone adoptie kan om zeer gewichtige redenen worden uitgesproken op vordering van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, van de geadopteerde of van de procureur des Konings.

In geval van gewone adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden kan de rechter de herroeping uitspreken ten aanzien van slechts een van hen.

Art. 354-2. — Bij herroeping van de gewone adoptie van een kind ten aanzien van de adoptant of van de adopterende echtgenoten of samenwonenden, kunnen de vader en de moeder of een van hen vragen dat het kind opnieuw onder hun ouderlijk gezag wordt geplaatst. Bij gebreke van een dergelijk verzoek of indien het wordt afgewezen, wordt de voogdij geregeld overeenkomstig de artikelen 389 en volgende. In dit geval stelt de ambtenaar van de burgerlijke stand de bevoegde vrederechter onmiddellijk in kennis van de overschrijving van het vonnis waarbij de herroeping wordt uitgesproken.

Niettemin kunnen de moeder en de vader van het kind of een van hen, de rechter later verzoeken dat het kind opnieuw onder hun ouderlijk gezag wordt geplaatst. Indien de rechter dit toestaat, houdt de voogdij bedoeld in het vorige lid op gevolgen te hebben.

Art. 354-3. — De herroeping uitgesproken bij beslissing overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand, maakt een einde aan de gevolgen van de adoptie vanaf deze overschrijving. De huwelijksbeletsels bedoeld in artikel 353-13 blijven van toepassing.

§ 2. Volle adoptie

A. Leeftijdsvoorwaarde

Art. 355. — Volle adoptie is slechts toegestaan ten aanzien van een persoon die bij de neerlegging van het verzoekschrift tot adoptie minder dan achttien jaar oud is.

B. Gevolgen

Art. 356-1. — De volle adoptie verleent aan het kind en zijn afstammelingen een statuut met dezelfde rechten en verplichtingen, als ware het kind geboren uit de adoptant of uit de adoptanten.

Onder voorbehoud van de huwelijksbeletsels omschreven in de artikelen 161 tot 164, houdt het kind dat ten volle is geadopteerd, op tot zijn oorspronkelijke familie te behoren. Kinderen of adoptiekinderen van de echtgenoot van de adoptant of van de persoon met wie hij samenwoont, zelfs overleden, houden evenwel niet op te behoren tot de familie van die echtgenoot of van

cle 347-1, 1° ou 3°, les effets de la première adoption ne subsistent que dans la mesure où ils ne sont pas en opposition avec ceux de la nouvelle adoption. Lorsqu'une nouvelle adoption simple est prononcée après une précédente adoption plénière par application de l'article 347-2, 1° ou 3°, il en va de même à l'égard du précédent adoptant qui n'est pas le conjoint ou cohabitant du nouvel adoptant.

B. Révocation

Art. 354-1. — La révocation de l'adoption simple peut, pour des motifs très graves, être prononcée à la demande de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, de l'adopté ou du procureur du Roi.

En cas d'adoption simple par deux époux ou cohabitants, le juge peut ne prononcer la révocation qu'à l'égard de l'un d'eux.

Art. 354-2. — En cas de révocation de l'adoption simple d'un enfant à l'égard de l'adoptant ou des deux époux ou cohabitants adoptants, la mère et le père ou l'un d'eux peuvent demander que l'enfant soit replacé sous leur autorité parentale. S'ils ne font pas cette demande ou si elle est rejetée, la tutelle est organisée conformément aux articles 389 et suivants. Dans ce cas, l'officier de l'état civil informe immédiatement le juge de paix compétent de la transcription du jugement prononçant la révocation.

Néanmoins, la mère et le père de l'enfant ou l'un d'eux peuvent encore ultérieurement demander au juge de replacer l'enfant sous leur autorité parentale. Si le juge accède à leur demande, la tutelle visée à l'alinéa précédent prend fin.

Art. 354-3. — La révocation prononcée par une décision transcrite sur les registres de l'état civil fait cesser les effets de l'adoption à partir de cette transcription. Les empêchements à mariage visés à l'article 353-13 restent d'application.

§ 2. Adoption plénière

A. Condition d'âge

Art. 355. — L'adoption plénière n'est permise qu'à l'égard d'une personne âgée de moins de dix-huit ans lors du dépôt de la requête en adoption.

B. Effets

Art. 356-1. — L'adoption plénière confère à l'enfant et à ses descendants un statut comportant des droits et obligations identiques à ceux qu'ils auraient si l'enfant était né de l'adoptant ou des adoptants.

Sous réserve des empêchements à mariage prévus aux articles 161 à 164, l'enfant qui fait l'objet d'une adoption plénière cesse d'appartenir à sa famille d'origine. Toutefois, l'enfant ou l'enfant adoptif du conjoint ou cohabitant, même décédé, de l'adoptant ne cesse pas d'appartenir à la famille de ce conjoint ou cohabitant. Si ce dernier vit encore, l'autorité parentale sur l'adopté

de persoon met wie wordt samengewoond. Indien deze laatsten nog in leven zijn, oefenen zij gezamenlijk het ouderlijk gezag uit.

Art. 356-2. — Door de volle adoptie verkrijgt het kind in plaats van zijn naam die van de adoptant of van de adopterende man.

Volle adoptie door een vrouw van het kind of van het adoptief kind van haar echtgenoot of van de persoon met wie zij samenwoont brengt evenwel geen wijziging mee in de naam van het kind.

Art. 356-3. — Wanneer overeenkomstig artikel 347-1, 3°, een volle adoptie wordt uitgesproken, houden de gevolgen van de vorige adoptie van rechtswege op te gelden vanaf het tijdstip waarop deze van de nieuwe adoptie van kracht worden, met uitzondering van de huwelijksbeletsels.

Wanneer overeenkomstig artikel 347-2, 3°, een nieuwe volle adoptie wordt uitgesproken, houden de gevolgen van de vorige adoptie van rechtswege op te gelden ten aanzien van de vorige adoptant die niet de echtgenoot is van de nieuwe adoptant of de persoon met wie deze samenwoont, vanaf het tijdstip waarop de nieuwe adoptie van kracht wordt, met uitzondering van de huwelijksbeletsels.

Art. 356-4. — Volle adoptie is onherroepelijk.

Herziening is mogelijk overeenkomstig artikel 351.

Hoofdstuk II. — Internationaal recht

Afdeling 1. — Bijzondere bepalingen van internationaal privaatrecht

Art. 357. — Ongeacht het recht dat van toepassing is op de totstandkoming van de adoptie, moeten de voorwaarden voor adoptie gesteld in artikel 344-1 steeds vervuld zijn en de moeten adoptant of de adoptanten bekwaam en geschikt zijn om te adopteren.

Art. 358. — Art. 348-1 is van toepassing, ongeacht het recht dat van toepassing is op de toestemming van de geadopteerde.

Volle adoptie kan in België slechts plaatsvinden indien, ingeval zulks vereist is, het kind, zijn moeder, zijn vader of zijn wettelijk vertegenwoordiger hebben toegestemd in een adoptie die tot gevolg heeft dat de bestaande band van afstamming tussen het kind en zijn moeder en vader wordt verbroken.

Art. 359-1. — Ieder natuurlijk persoon of rechtspersoon, openbaar of particulier, die in het kader van een adoptie als tussenpersoon optreedt, dient te voldoen aan de voorwaarden die hem door het recht van de Staat onder wiens bevoegdheid hij valt worden opgelegd.

Art. 359-2. — Wanneer de adoptie van een kind die in het buitenland heeft plaatsgevonden en in België is erkend, de bestaande band van afstamming niet verbreekt, kan zij in België in een volle adoptie worden omgezet indien de toestemmingen bedoeld in artikel 361-4, 1°, b en c zijn gegeven of worden gegeven met het oog op een adoptie met dergelijke gevolgen.

est exercée conjointement par l'adoptant et ce conjoint ou cohabitant.

Art. 356-2. — L'adoption plénière confère à l'enfant, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou de l'homme adoptant.

Toutefois, l'adoption plénière, par une femme, de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant n'entraîne aucune modification du nom de l'enfant.

Art. 356-3. — Lorsqu'une adoption plénière est prononcée en application de l'article 347-1, 3°, les effets de la précédente adoption cessent de plein droit à partir du moment où se produisent ceux de la nouvelle adoption, à l'exception des empêchements à mariage.

Lorsque la nouvelle adoption plénière est prononcée en application de l'article 347-2, 3°, les effets de la précédente adoption cessent de plein droit, à l'égard du précédent adoptant qui n'est pas le conjoint ou cohabitant du nouvel adoptant, à partir du moment où se produisent ceux de la nouvelle adoption, à l'exception des empêchements à mariage.

Art. 356-4. — L'adoption plénière est irrévocable.

La révision est possible conformément à l'article 351.

Chapitre II. — Droit international

Section première. — Dispositions particulières de droit international privé

Art. 357. — Quel que soit le droit applicable à l'établissement de l'adoption, les conditions visées à l'article 344-1 doivent être remplies et l'adoptant ou les adoptants doivent être qualifiés et aptes à adopter.

Art. 358. — Quel que soit le droit applicable au consentement de l'adopté, l'article 348-1 est d'application.

Il ne peut être établi d'adoption plénière en Belgique que si le consentement de l'enfant et ceux de sa mère, de son père ou de son représentant légal, lorsqu'ils sont requis, ont été donnés en vue d'une adoption qui a pour effet de rompre le lien préexistant de filiation entre l'enfant et ses père et mère.

Art. 359-1. — Toute personne physique ou morale, publique ou privée qui intervient comme intermédiaire d'adoption doit répondre aux conditions que lui impose le droit de l'État dont elle relève.

Art. 359-2. — Lorsqu'une adoption d'un enfant, faite à l'étranger et reconnue en Belgique, n'a pas pour effet de rompre le lien préexistant de filiation, elle peut être convertie en Belgique en une adoption plénière si les consentements visés à l'article 361-4, 1°, b et c, ont été donnés ou sont donnés en vue d'une adoption produisant cet effet.

Art. 359-3. — De bepalingen van het Wetboek van internationaal privaatrecht en de bepalingen van deze afdeling die op adoptie van toepassing zijn, gelden voor de omzetting van een adoptie die niet voor gevolg heeft gehad de bestaande band van afstamming te verbreken in een volle adoptie.

Art. 359-4. — Bij herroeping van een adoptie zijn de beschermingsmaatregelen bedoeld in artikel 363-4 van toepassing.

Art. 359-5. — De Belgische rechtbanken zijn bevoegd om de herziening van een adoptie uit te spreken in de gevallen waar zij bevoegd zijn om een herroeping uit te spreken.

De voorwaarden en de procedure van de herziening worden beheerst door het Belgische recht.

Art. 359-6. — De nietigheid van een adoptie kan in België niet worden uitgesproken, zelfs niet indien het recht van de Staat waar zij is totstandgekomen dit toestaat.

Afdeling 2. — Totstandkoming van een adoptie die de interlandelijke overbrenging van een kind onderstelt

§ 1. Definities

Art. 360-1. — In deze afdeling wordt verstaan onder :

1° « het Verdrag » : het Verdrag inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie, gedaan te 's Gravenhage op 29 mei 1993;

2° « federale centrale autoriteit » : de autoriteit aangewezen door de minister van Justitie om in België de opdrachten van een centrale autoriteit te verrichten zoals die in het Verdrag zijn omschreven en waarmee zij op grond van dit wetboek wordt belast, alsook alle andere taken waarmee dit wetboek haar belast;

3° « centrale autoriteit van de Gemeenschap » : de autoriteit aangewezen door de bevoegde Gemeenschap;

4° « erkende adoptiedienst » : elke rechtspersoon die voldoet aan de voorwaarden gesteld om als tussenpersoon inzake adoptie te kunnen optreden en die door de bevoegde Gemeenschap is erkend;

5° « Staat van herkomst » : de Staat waar het kind op het tijdstip van de vaststelling van zijn adopteerbaarheid zijn gewone verblijfplaats heeft;

6° « Staat van opvang » : de Staat naar welke het kind na zijn adoptie of met het oog op zijn adoptie in deze Staat werd, wordt of moet worden overgebracht;

7° « bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst » of « bevoegde autoriteit van de Staat van opvang » :

a) indien het gaat om een door het Verdrag gebonden Staat, de centrale autoriteit van die Staat in de zin van het Verdrag;

b) indien het gaat om een niet door het Verdrag gebonden Staat, iedere autoriteit die als dusdanig door het recht van die Staat werd erkend.

Art. 359-3. — Les dispositions du Code de droit international privé et celles de la présente section, applicables à l'adoption, s'appliquent à la conversion d'une adoption qui n'a pas eu pour effet de rompre le lien préexistant de filiation en une adoption plénière.

Art. 359-4. — En cas de révocation d'une adoption, les mesures de protection prévues par l'article 363-4 sont applicables.

Art. 359-5. — Les juridictions belges sont compétentes pour prononcer la révision d'une adoption dans les cas où elles seraient compétentes pour prononcer une révocation.

Les conditions et la procédure de la révision sont régies par le droit belge.

Art. 359-6. — La nullité d'une adoption ne peut être prononcée en Belgique, même si le droit de l'État où elle a été établie le permet.

Section 2. — Établissement d'une adoption impliquant le déplacement international d'un enfant

§ 1er. Définitions

Art. 360-1. — Dans la présente section, on entend par :

1° « la Convention » : la Convention sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale, faite à La Haye le 29 mai 1993;

2° « Autorité centrale fédérale » : l'autorité désignée par le ministre de la Justice pour exercer en Belgique les fonctions d'Autorité centrale, prévues par la Convention, qui lui sont attribuées par le présent Code ainsi que les autres missions que celui-ci lui attribue;

3° « Autorité centrale communautaire » : l'autorité désignée par la Communauté compétente;

4° « organisme agréé » : toute personne morale qui, remplissant les conditions requises pour pouvoir agir comme intermédiaire en matière d'adoption, bénéficie de l'agrément de la Communauté compétente;

5° « État d'origine » : l'État dans lequel l'enfant réside habituellement au moment de l'établissement de son adoptabilité;

6° « État d'accueil » : l'État vers lequel l'enfant a été, est ou doit être déplacé soit après son adoption, soit en vue de son adoption dans cet État;

7° « autorité compétente de l'État d'origine » ou « autorité compétente de l'État d'accueil » :

a) s'il s'agit d'un État lié par la Convention, l'autorité centrale de cet État au sens de celle-ci;

b) s'il s'agit d'un État qui n'est pas lié par la Convention, toute autorité reconnue comme telle par le droit de cet État.

Art. 360-2. — De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing wanneer het kind :

1° vanuit de Staat van herkomst naar België werd, wordt of moet worden overgebracht, hetzij na zijn adoptie in deze Staat door een persoon of door personen met gewone verblijfplaats in België, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in deze Staat; of

2° in België zijn gewone verblijfplaats heeft en het naar een andere Staat werd, wordt of moet worden overgebracht, hetzij na zijn adoptie in België door een persoon of personen met gewone verblijfplaats in die andere Staat, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in die andere Staat; of

3° in België verblijft zonder gemachtigd te zijn er zich te vestigen of er langer dan drie maanden te verblijven, teneinde er te worden geadopteerd door een persoon of personen die er hun gewone verblijfplaats hebben.

De adopties bedoeld in dit artikel worden « interlandelijke adopties » genoemd.

§ 2. Het kind heeft zijn gewone verblijfplaats in een andere Staat

Art. 361-1. — De persoon of de personen met gewone verblijfplaats in België die een kind wensen te adopteren dat zijn gewone verblijfplaats in een andere Staat heeft, moeten alvorens enige stappen met het oog op een adoptie te ondernemen, een vonnis verkrijgen waaruit blijkt dat zij bekwaam en geschikt zijn om een interlandelijke adoptie aan te gaan.

Vooraleer hun geschiktheid wordt beoordeeld, moeten zij de voorbereiding hebben gevolgd die de bevoegde Gemeenschap organiseert teneinde hen inzonderheid inlichtingen te verstrekken betreffende de verschillende stappen van de adoptieprocedure, de juridische gevolgen en de andere gevolgen van de adoptie.

Deze verplichting geldt voor alle adoptanten, zelfs voor diegenen die een kind wensen te adopteren dat met hen verwant is.

Art. 361-2. — Wanneer het vonnis betreffende de geschiktheid van de adoptant of van de adoptanen en het verslag bedoeld in artikel 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek door de vrederechter aan de federale centrale autoriteit zijn toegestuurd, bezorgt deze laatste ze binnen veertien dagen aan de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap.

Art. 361-3. — De overbrenging van het kind naar België met het oog op een adoptie kan slechts plaatsvinden en de adoptie slechts uitgesproken worden wanneer aan volgende voorwaarden is voldaan :

1° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap heeft de stukken bedoeld in artikel 361-2 bezorgd aan de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst;

2° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap heeft van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst ontvangen :

a) een verslag dat gegevens bevat omtrent de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn persoon-

Art. 360-2. — Les dispositions de la présente section s'appliquent lorsque l'enfant :

1° a été, est ou doit être déplacé de l'État d'origine vers la Belgique, soit après son adoption dans cet État par une personne ou des personnes résidant habituellement en Belgique, soit en vue d'une telle adoption en Belgique ou dans cet État; ou

2° réside habituellement en Belgique et a été, est ou doit être déplacé vers un État étranger, soit après son adoption en Belgique par une personne ou des personnes résidant habituellement dans cet État étranger, soit en vue d'une telle adoption en Belgique ou dans l'État étranger; ou

3° réside en Belgique sans être autorisé à s'y établir ou à y séjourner plus de trois mois, pour y être adopté par une personne ou des personnes qui y résident habituellement.

Les adoptions visées au présent article sont dénommées « adoptions internationales ».

§ 2. L'enfant réside habituellement dans un État étranger

Art. 361-1. — La personne ou les personnes résidant habituellement en Belgique et désireuses d'adopter un enfant dont la résidence habituelle est située dans un État étranger doivent, avant d'effectuer quelque démarche que ce soit en vue d'une adoption, obtenir un jugement les déclarant qualifiées et aptes à assumer une adoption internationale.

Préalablement à l'appréciation de leur aptitude, elles doivent avoir suivi la préparation organisée par la Communauté compétente, et comprenant notamment une information sur les étapes de la procédure, les effets juridiques et les autres conséquences de l'adoption.

Cette obligation s'impose aux adoptants, même s'ils sont apparentés à l'enfant qu'ils désirent adopter.

Art. 361-2. — Lorsque le jugement sur l'aptitude de l'adoptant ou des adoptants, et le rapport visé à l'article 1231-32 du Code judiciaire lui ont été transmis par le juge de paix, l'Autorité centrale fédérale les adresse, dans les quinze jours, à l'Autorité centrale communautaire compétente.

Art. 361-3. — Le déplacement de l'enfant vers la Belgique en vue de l'adoption ne peut avoir lieu et l'adoption ne peut être prononcée que si les conditions suivantes sont remplies :

1° l'Autorité centrale communautaire compétente a transmis à l'autorité compétente de l'État d'origine les documents visés à l'article 361-2;

2° l'Autorité centrale communautaire compétente a reçu de l'autorité compétente de l'État d'origine :

a) un rapport contenant des renseignements sur l'identité de l'enfant, son adoptabilité, son évolution

lijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu en de levensbeschouwelijke opvattingen ervan, alsmede zijn bijzondere behoeften; en

b) de andere voor de adoptie vereiste stukken;

3° de adoptant of de adoptanten hebben schriftelijk ermee ingestemd het kind met het oog op zijn adoptie ten laste te nemen;

4° het bewijs werd geleverd dat de wet het kind toelaat of zal toelaten België binnen te komen en er permanent te verblijven;

5° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap en de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind hebben schriftelijk hun goedkeuring gehecht aan de beslissing om het aan de adoptant of aan de adoptanten toe te vertrouwen.

Art. 361-4. — Behoudens indien de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap gelijkwaardige documenten aanvaardt of, ingeval het gaat om een of meerdere documenten bedoeld in 3° hieronder, indien deze autoriteit de overlegging ervan vrijstelt wanneer deze materieel onmogelijk blijkt, zijn volgende stukken bedoeld in artikel 361-3, eerste lid, 2°, b) :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift :

a) van de akte van geboorte van het kind;

b) van de akte houdende toestemming van het kind in de adoptie, wanneer zij vereist is;

c) van de akten van toestemming van de andere personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming tot de adoptie is vereist;

2° een nationaliteitsbewijs en een attest waaruit de gewone verblijfplaats van het kind blijkt;

3° een attest waarbij de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst :

a) verklaart dat het kind adopteerbaar is;

b) na de mogelijkheden tot plaatsing van het kind in de Staat van herkomst behoorlijk te hebben onderzocht, vaststelt dat de interlandelijke adoptie aan het hoger belang van het kind en de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

c) vaststelt en motiveert waarom de beslissing om het kind toe te vertrouwen aan de adoptant of de adoptanten, eveneens aan dit belang en deze eerbied beantwoordt;

d) bevestigt dat de personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming voor de adoptie is vereist, de nodige raadgevingen hebben ontvangen en dat zij behoorlijk zijn ingelicht over de gevolgen van die toestemming, inzonderheid met betrekking tot het handhaven of het verbreken van de bestaande rechtsbanden tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie ingevolge een adoptie;

e) bevestigt dat zij vrij hun toestemming hebben gegeven met inachtneming van de vereiste wettelijke vor-

personnelle, sa situation familiale, son passé médical et celui de sa famille, son milieu social et les conceptions philosophiques de ce milieu, ainsi que sur ses besoins particuliers; et

b) les autres documents requis pour l'adoption;

3° l'adoptant ou les adoptants ont marqué par écrit leur accord de prendre cet enfant en charge en vue de son adoption;

4° la preuve a été fournie que la loi autorise ou autorisera l'enfant à entrer et à séjourner de façon permanente en Belgique;

5° l'Autorité centrale communautaire compétente et l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant ont approuvé par écrit la décision de confier celui-ci à l'adoptant ou aux adoptants.

Art. 361-4. — Sauf si l'Autorité centrale communautaire compétente accepte des documents équivalents ou, s'agissant d'un ou plusieurs des documents visés au 3° ci-dessous, si cette Autorité dispense de les produire lorsque leur production s'avère matériellement impossible, les documents visés à l'article 361-3, alinéa 1er, 2°, b), sont les suivants :

1° une copie certifiée conforme :

a) de l'acte de naissance de l'enfant;

b) de l'acte de consentement de l'enfant à l'adoption, lorsqu'il est requis;

c) des actes de consentement des autres personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption;

2° un certificat de nationalité et une attestation de résidence habituelle de l'enfant;

3° une attestation par laquelle l'autorité compétente de l'État d'origine :

a) déclare que l'enfant est adoptable;

b) constate, après avoir dûment examiné les possibilités de placement de l'enfant dans son État d'origine, que l'adoption internationale répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

c) constate, motifs à l'appui, que la décision de confier l'enfant à l'adoptant ou aux adoptants répond également à cet intérêt et ce respect;

d) certifie que les personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption ont été entourées des conseils nécessaires et dûment informées sur les conséquences de leur consentement, en particulier sur le maintien ou la rupture, en raison d'une adoption, des liens de droit entre l'enfant et sa famille d'origine;

e) certifie que celles-ci ont donné leur consentement librement, dans les formes légales requises, qu'il n'a pas

men, dat zij niet tegen betaling of in ruil voor enige andere tegenprestatie werd verkregen, en niet werd ingetrokken;

f) bevestigt dat de toestemmingen van de moeder en de vader, indien deze vereist zijn, gegeven werden na de geboorte van het kind;

g) bevestigt dat het kind, rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit, de nodige raadgevingen heeft ontvangen en dat het behoorlijk is ingelicht over de gevolgen van de adoptie en van zijn toestemming in de adoptie indien deze vereist is, en dat zijn wensen en mening in aanmerking zijn genomen;

h) bevestigt dat de toestemming van het kind in de adoptie, indien deze vereist is, vrij werd gegeven, met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen, dat deze niet tegen betaling of in ruil voor enige tegenprestatie werd verkregen, en niet werd ingetrokken.

§ 3. Het kind heeft zijn gewone verblijfplaats in België

Art. 362-1. — Wanneer de bevoegde autoriteit van een vreemde Staat aan de federale centrale autoriteit een verslag heeft toegestuurd over een persoon of personen die een kind wensen te adopteren dat zijn gewone verblijfplaats in België heeft, bezorgt zij het binnen veertien dagen aan de bevoegde centrale autoriteiten van de Gemeenschappen.

Art. 362-2. — Een kind dat zijn gewone verblijfplaats in België heeft, kan slechts worden geadopteerd door een persoon of personen die hun gewone verblijfplaats in een andere Staat hebben indien de vrederechter :

1° op grond van een door hem bevolen maatschappelijk onderzoek en rekening houdend met de culturele en psycho-sociale elementen eigen aan het kind, heeft vastgesteld dat het kind interlandelijk adopteerbaar is;

2° heeft vastgesteld dat, gelet op de mogelijkheden tot plaatsing van het kind in België, de interlandelijke adoptie aan het hoger belang van het kind en aan de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

3° zich ervan heeft vergewist dat de personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming voor de adoptie is vereist, de nodige raadgevingen hebben ontvangen en dat zij behoorlijk zijn ingelicht over de gevolgen van die toestemming, inzonderheid met betrekking tot het handhaven of het verbreken van de bestaande rechtsbanden tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie ingevolge een adoptie;

4° zich ervan heeft vergewist dat de toestemming van de personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming voor de adoptie is vereist, vrij en met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen werd gegeven, dat zij niet is verkregen tegen betaling of in ruil voor enige tegenprestatie en niet is ingetrokken;

5° zich ervan heeft vergewist dat de toestemmingen van de moeder en de vader, indien deze vereist zijn, gegeven werden na de geboorte van het kind;

été obtenu moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'il n'a pas été retiré;

f) certifie que les consentements de la mère et du père, s'ils sont requis, ont été donnés après la naissance de l'enfant;

g) certifie que l'enfant, eu égard à son âge et sa maturité, a été entouré de conseils et dûment informé sur les conséquences de l'adoption et de son consentement à l'adoption si celui-ci est requis et que ses souhaits et avis ont été pris en considération;

h) certifie que le consentement de l'enfant à l'adoption, s'il est requis, a été donné librement, dans les formes légales requises, qu'il n'a pas été obtenu moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'il n'a pas été retiré.

§ 3. L'enfant réside habituellement en Belgique

Art. 362-1. — Lorsque l'autorité compétente d'un État étranger lui transmet un rapport sur une ou des personnes désirant adopter un enfant résidant habituellement en Belgique, l'Autorité centrale fédérale l'adresse, dans les quinze jours, aux Autorités centrales communautaires.

Art. 362-2. — Un enfant résidant habituellement en Belgique ne peut être adopté par une personne ou des personnes résidant habituellement dans un État étranger que si le juge de paix :

1° a constaté, sur la base d'une enquête sociale ordonnée par lui, et en tenant compte des facteurs culturels et psycho-sociaux propres à l'enfant, que ce dernier est internationalement adoptable;

2° a constaté que, compte tenu des possibilités de placement de l'enfant en Belgique, une adoption internationale répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

3° s'est assuré que les personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption ont été entourées des conseils nécessaires et dûment informées sur les conséquences de leur consentement, en particulier sur le maintien ou la rupture, en raison d'une adoption, des liens de droit entre l'enfant et sa famille d'origine;

4° s'est assuré que les consentements des personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption, ont été donnés librement, dans les formes légales requises, qu'ils n'ont pas été obtenus moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'ils n'ont pas été retirés;

5° s'est assuré que les consentements de la mère et du père, s'ils sont requis, ont été donnés après la naissance de l'enfant;

6° zich ervan heeft vergewist dat het kind rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit, de nodige raadgevingen heeft ontvangen en behoorlijk werd ingelicht over de gevolgen van de adoptie en van zijn toestemming in de adoptie, indien deze vereist is, en dat zijn wensen en mening in aanmerking zijn genomen;

7° zich ervan heeft vergewist dat de toestemming van het kind in de adoptie, indien deze vereist is, vrij en met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen werd gegeven, dat deze niet tegen betaling of in ruil voor enige tegenprestatie is verkregen en niet werd ingetrokken.

Art. 362-3. — Bovendien kan de adoptie slechts plaatsvinden indien de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschappen :

1° van de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang het verslag bedoeld in artikel 362-1 heeft ontvangen dat gegevens bevat omtrent de identiteit van de adoptant of de adoptanten, hun wettelijke bekwaamheid en hun geschiktheid om te adopteren, hun persoonlijke achtergrond, hun gezinssituatie en hun gezondheidstoestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen, hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan en omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen;

2° van de federale centrale autoriteit het verslag heeft ontvangen bedoeld in artikel 1231-38 van het Gerechtelijk Wetboek;

3° op grond van inzonderheid de verslagen bedoeld in 1° en 2°, en rekening houdend met de omstandigheden van de opvoeding van het kind en met zijn etnische, godsdienstige, levensbeschouwelijke en culturele achtergrond, heeft vastgesteld dat de beslissing om het kind toe te vertrouwen aan de adoptant of de adoptanten aan het hoger belang van het kind en aan de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

4° het in 2° bedoelde verslag heeft overgezonden aan de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang, samen met het bewijs dat de vereiste toestemmingen zijn gegeven en met de redenen voor haar conclusie inzake de plaatsing.

Art. 362-4. — De beslissing om een kind dat in België zijn gewone verblijfplaats heeft, toe te vertrouwen aan een adoptant of aan adoptanten die hun gewone verblijfplaats in een andere Staat hebben, kan slechts worden genomen en het kind kan met het oog op zijn adoptie in deze Staat België slechts verlaten, indien de bepalingen van de artikelen 362-2 en 362-3 werden gerespecteerd, en wanneer daarenboven :

1° de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang schriftelijk heeft bevestigd dat de adoptant of de adoptanten bekwaam en geschikt zijn om te adopteren;

2° de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang schriftelijk heeft bevestigd dat het kind gemachtigd is het grondgebied van de Staat van opvang binnen te komen en aldaar permanent te verblijven;

6° s'est assuré que l'enfant, eu égard à son âge et à sa maturité, a été entouré de conseils et dûment informé des conséquences de l'adoption et de son consentement à l'adoption si celui-ci est requis, et que ses souhaits et avis ont été pris en considération;

7° s'est assuré que le consentement de l'enfant à l'adoption, lorsqu'il est requis, a été donné librement, dans les formes légales requises, qu'il n'a pas été obtenu moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'il n'a pas été retiré.

Art. 362-3. — L'adoption ne peut en outre avoir lieu que si l'Autorité centrale communautaire compétente :

1° a reçu de l'autorité compétente de l'État d'accueil le rapport visé à l'article 362-1, contenant des renseignements sur l'identité de l'adoptant ou des adoptants, leur capacité légale et leur aptitude à adopter, leur situation personnelle, familiale et médicale, leur milieu social, les motifs qui les animent, leur aptitude à assumer une adoption internationale, ainsi que sur les enfants qu'ils seraient aptes à prendre en charge;

2° a reçu de l'Autorité centrale fédérale le rapport visé à l'article 1231-38 du Code judiciaire;

3° a constaté, en se fondant notamment sur les rapports prévus aux 1° et 2°, et en tenant compte des conditions d'éducation de l'enfant, de son origine ethnique, religieuse, philosophique et culturelle, que la décision de confier l'enfant à l'adoptant ou aux adoptants répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

4° a transmis à l'autorité compétente de l'État d'accueil le rapport prévu au 2° avec la preuve des consentements requis et les motifs de son constat sur le placement.

Art. 362-4. — La décision de confier un enfant résidant habituellement en Belgique à un adoptant ou des adoptants résidant habituellement dans un État étranger ne peut être prise, et l'enfant ne peut quitter la Belgique en vue de son adoption dans cet État que si les dispositions des articles 362-2 et 362-3 ont été respectées et qu'en outre :

1° l'autorité compétente de l'État d'accueil a attesté par écrit que l'adoptant ou les adoptants sont qualifiés et aptes à adopter;

2° l'autorité compétente de l'État d'accueil a attesté par écrit que l'enfant sera autorisé à entrer et à séjourner de façon permanente dans cet État;

3° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap zich ervan heeft vergewist dat de adoptant of de adoptanten ermee hebben ingestemd dat kind te adopteren;

4° de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang dit voornemen om te adopteren schriftelijk heeft goedgekeurd;

5° de autoriteiten bedoeld in de punten 3° en 4° schriftelijk hebben aanvaard dat de adoptieprocedure wordt voortgezet.

§ 4. Beschermingsmaatregelen

Art. 363-1. — De adoptant of de adoptanten en de bloedverwanten van het kind of enig ander persoon die het onder zijn bewaring heeft of van wie de toestemming in de adoptie vereist is, mogen met elkaar niet in contact treden zolang de bepalingen van de artikelen 361-1 en 361-3, 1° tot 5°, of van de artikelen 362-2 tot 362-4 niet in acht zijn genomen, behalve indien de adoptie plaatsvindt tussen leden van een zelfde familie of indien is voldaan aan de voorwaarden gesteld door de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind.

Art. 363-2. — Elke autoriteit bevoegd inzake adoptie die vaststelt dat een van de bepalingen van het Verdrag of van de wet niet is nageleefd of kennelijk dreigt niet te worden nageleefd, stelt elke verdere beslissing of handeling uit en geeft daarvan onverwijld kennis aan de betrokkenen, aan de federale centrale autoriteit en aan de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap opdat zij ervoor zouden zorgen dat alle nuttige maatregelen worden genomen.

Art. 363-3. — Wanneer de adoptant of een van de adoptanten bewust een bepaling van het Verdrag of van de wet heeft overtreden of tijdens de adoptieprocedure bedrog heeft gepleegd, weigert de rechter de adoptie uit te spreken. Van deze regel kan slechts worden afgeweken indien behoorlijk vastgestelde redenen met betrekking tot de eerbied voor de rechten van het kind zulks vereisen.

De griffier bezorgt de beslissing tot weigering aan de federale centrale autoriteit, welke de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap en, in voorkomend geval, de bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst daarvan in kennis stelt.

De Belgische rechter weigert in elk geval de adoptie uit te spreken :

1° wanneer wordt vastgesteld dat aan het verzoek tot adoptie een ontvoering van, een verkoop van of een handel in kinderen is voorafgegaan; of

2° wanneer hij vaststelt dat de adoptie erop is gericht de wetsbepalingen inzake de nationaliteit of die betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen te omzeilen.

Art. 363-4. — Wanneer de adoptie moet plaatsvinden na de overbrenging van het vreemde kind naar België

3° l'Autorité centrale communautaire compétente s'est assurée que l'adoptant ou les adoptants marquent leur accord d'adopter cet enfant;

4° l'autorité compétente de l'État d'accueil a approuvé par écrit ce projet d'adoption;

5° les autorités visées aux 3° et 4° ont accepté par écrit que la procédure en vue de l'adoption se poursuive.

§ 4. Mesures de sauvegarde

Art. 363-1. — Aucun contact entre l'adoptant ou les adoptants et les parents de l'enfant ou toute autre personne qui en a la garde ou dont le consentement à l'adoption est requis ne peut avoir lieu tant que les dispositions des articles 361-1 et 361-3, 1° à 5°, ou des articles 362-2 à 362-4 n'ont pas été respectées, sauf si l'adoption a lieu entre membres d'une même famille ou si les conditions fixées par l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant sont remplies.

Art. 363-2. — Toute autorité compétente en matière d'adoption qui constate qu'une des dispositions de la Convention ou de la loi a été méconnue ou risque manifestement de l'être sursoit à statuer ou à agir et en informe aussitôt les intéressés, l'Autorité centrale fédérale et l'Autorité centrale communautaire compétente, afin de leur permettre de veiller à ce que les mesures utiles soient prises.

Art. 363-3. — Lorsque l'adoptant ou l'un des adoptants a sciemment violé une disposition de la Convention ou de la loi ou commis une fraude dans la procédure, le juge refuse de prononcer l'adoption. Il ne peut être dérogé à cette règle que si des motifs liés au respect des droits de l'enfant, dûment établis, le commandent.

Le greffier transmet la décision de refus à l'Autorité centrale fédérale qui en informe l'Autorité centrale communautaire compétente et, le cas échéant, les autorités compétentes de l'État d'origine.

Le juge belge refuse en tout cas de prononcer l'adoption :

1° lorsqu'il est établi que l'adoption sollicitée fait suite à un enlèvement, une vente ou une traite d'enfant; ou

2° lorsqu'il constate que l'adoption a pour but de détourner les dispositions légales relatives à la nationalité ou à l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

Art. 363-4. — Lorsque l'adoption doit avoir lieu après le déplacement de l'enfant étranger vers la Belgique et

en blijkt dat het verdere verblijf van het kind in het opvanggezin niet langer aan zijn hoger belang en aan de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt, nemen de bevoegde autoriteiten, in nauw overleg, de nodige maatregelen om het kind te beschermen, inzonderheid om :

1° het kind weg te halen bij de personen die het wens-ten te adopteren en er voorlopig zorg voor te dragen;

2° in overleg met de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind, onverwijld te zorgen voor een nieuwe plaatsing van het kind met het oog op zijn adoptie of bij gebreke daarvan, voor een duurzame alternatieve opvang; in dat geval kan het kind slechts worden geadopteerd indien de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst op behoorlijke wijze is voorgelicht omtrent de nieuwe adoptieouders en de toestemmingen met het oog op die nieuwe adoptie zijn gegeven;

3° in laatste instantie te zorgen voor de terugkeer van het kind naar de Staat van herkomst indien zijn hoger belang en de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, zulks vereisen.

Het kind wordt geraadpleegd overeenkomstig artikel 1231-11 van het Gerechtelijk Wetboek.

Het eerste en tweede lid zijn eveneens van toepassing in geval van erkenning van een buitenlandse beslissing van herroeping of herziening van een adoptie.

Art. 363-5. — De maatregelen bedoeld in het vorige artikel worden meer bepaald in de volgende gevallen getroffen :

1° de adoptant of de adoptanten hebben zonder geldige reden verzuimd een verzoekschrift tot adoptie of tot erkenning van de adoptie in te dienen binnen zes maanden te rekenen van de aankomst van het kind in België of hebben duidelijk afgezien van hun voornemen om te adopteren;

2° de bevoegde Belgische rechtbank heeft geweigerd de adoptie uit te spreken of te erkennen, en die beslissing is definitief geworden.

Art. 363-6. — In geval van repatriëring op grond van de artikelen 363-4 en 363-5 komen de kosten voor verblijf, verzorging, alsmede de reiskosten van het kind ten laste van de adoptant of de adoptanten en in voorkomend geval, van de erkende adoptiedienst die op hun verzoek is opgetreden en waarvan de aansprakelijkheid is vastgesteld, of van enig ander persoon die op onwettige wijze in het kader van de adoptie als tussenpersoon is opgetreden.

Afdeling 3. — Uitwerking van buitenlandse beslissingen inzake adoptie in België

§ 1. Erkenning van adopties beheerst door het Verdrag

Art. 364-1. — Iedere adoptie die is tot stand gekomen in een vreemde Staat die door het Verdrag is gebonden, wordt in België van rechtswege erkend indien zij door

qu'il apparaît que le maintien de l'enfant dans la famille d'accueil ne répond plus à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international, les autorités compétentes prennent, en étroite concertation, les mesures utiles à la protection de l'enfant, en vue notamment :

1° de retirer l'enfant aux personnes qui désiraient l'adopter et d'en prendre soin provisoirement;

2° en consultation avec l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant, d'assurer sans délai un nouveau placement de l'enfant en vue de son adoption ou, à défaut, une prise en charge alternative durable; en ce cas l'adoption de l'enfant ne peut avoir lieu que si l'autorité compétente de l'État d'origine a été dûment informée sur les nouveaux parents adoptifs et si les consentements requis pour procéder à cette nouvelle adoption ont été donnés;

3° en dernier ressort, d'assurer le retour de l'enfant dans l'État d'origine, si son intérêt supérieur et le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international l'exigent.

L'enfant est consulté conformément à l'article 1231-11 du Code judiciaire.

Les alinéas 1er et 2 s'appliquent également en cas de reconnaissance d'une décision étrangère de révocation ou de révision d'une adoption.

Art. 363-5. — Les mesures visées à l'article précédent sont prises notamment dans les cas suivants :

1° l'adoptant ou les adoptants ont, sans raison valable, omis d'introduire la demande d'adoption ou de reconnaissance de l'adoption dans les six mois de l'arrivée de l'enfant en Belgique ou ont manifestement renoncé à leur projet adoptif;

2° la juridiction belge saisie a refusé de prononcer ou de reconnaître l'adoption et cette décision est devenue définitive.

Art. 363-6. — En cas de rapatriement intervenant en vertu des articles 363-4 et 363-5, les frais de séjour, de soins et de voyage de l'enfant incombent solidairement à l'adoptant ou aux adoptants et, le cas échéant, à l'organisme agréé qui est intervenu à leur demande et dont la responsabilité est établie, ou à toute personne qui est intervenue illégalement comme intermédiaire dans l'adoption.

Section 3. — Efficacité en Belgique des décisions étrangères en matière d'adoption

§ 1er. Reconnaissance des adoptions régies par la Convention

Art. 364-1. — Toute adoption établie dans un État étranger lié par la Convention est reconnue de plein droit en Belgique si elle est certifiée conforme à la Convention

de bevoegde autoriteit van die Staat in overeenstemming met het Verdrag is verklaard. De erkenning kan slechts worden geweigerd wanneer de adoptie, rekening houdend met het hoger belang van het kind en met de rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, kennelijk strijdig is met de openbare orde.

Iedere door het Verdrag beheerste adoptie die heeft plaatsgevonden in een vreemde Staat welke door dit Verdrag is gebonden en die niet voldoet aan de supra omschreven voorwaarden, wordt in België niet erkend.

Art. 364-2. — Eenieder die zich in België wenst te beroepen op een adoptie die in het buitenland is totstandgekomen, legt de beslissing of de akte houdende adoptie voor samen met het getuigschrift waaruit blijkt dat zij in overeenstemming is met het Verdrag :

1° indien de geadopteerde zijn gewone verblijfplaats heeft in een Staat waarmee België geen overeenkomst betreffende de opheffing van grenscontroles op personen heeft gesloten: aan de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of aan die van de Staat welke de belangen van België behartigt, en wel vooraleer het kind naar België wordt overgebracht; deze overheid onderzoekt de authenticiteit van de stukken en bezorgt hiervan een kopie aan de federale centrale autoriteit die nagaat of de adoptie niet kennelijk strijdig is met de openbare orde;

2° in de andere gevallen : aan de federale centrale autoriteit; deze onderzoekt de authenticiteit van de stukken en gaat na of de adoptie niet kennelijk strijdig is met de openbare orde.

Wanneer de voorwaarden in het geval omschreven in punt 1° zijn vervuld, stelt de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of die van de Staat welke de belangen van België behartigt, een paspoort op naam van het kind op indien het Belg is, of verleent aan het kind de machtiging om in België te verblijven. Zij stelt de federale centrale autoriteit daarvan in kennis.

Art. 364-3. — De bepalingen van deze paragraaf zijn eveneens van toepassing op de erkenning van de door het Verdrag beheerste vreemde beslissingen van omzetting van adoptie.

§ 2. Erkenning van adopties die niet door het Verdrag zijn beheerst

Art. 365-1. — Rechterlijke beslissingen en openbare akten houdende totstandkoming van een adoptie in een vreemde Staat, worden in België erkend indien :

1° de adoptie is tot stand gekomen door de autoriteit welke door het recht van die Staat als bevoegd wordt beschouwd, conform de geldende vormvereisten en procedures in die Staat;

2° de beslissing houdende adoptie in die Staat als in kracht van gewijsde gegaan kan worden beschouwd;

3° de artikelen 361-1 tot 361-4 in acht zijn genomen wanneer het kind van zijn Staat van herkomst naar België werd, wordt of moet worden overgebracht, na adop-

par l'autorité compétente de cet État. La reconnaissance ne peut être refusée que si l'adoption est manifestement contraire à l'ordre public, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant et des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.

Toute adoption régie par la Convention, faite dans un État étranger lié par celle-ci, qui ne remplit pas les conditions visées ci-dessus n'est pas reconnue en Belgique.

Art. 364-2. — Toute personne désireuse de se prévaloir en Belgique d'une adoption étrangère présente la décision ou l'acte d'adoption avec le certificat de conformité à la Convention :

1° si l'adopté réside habituellement dans un État avec lequel la Belgique n'a pas conclu un accord supprimant le contrôle des personnes aux frontières: à l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou à celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique, et cela avant le déplacement de l'enfant vers la Belgique; cette autorité procède à la vérification de l'authenticité des documents et en transmet copie à l'Autorité centrale fédérale qui vérifie que l'adoption n'est pas manifestement contraire à l'ordre public;

2° dans les autres cas : à l'Autorité centrale fédérale; celle-ci procède à la vérification de l'authenticité de ces documents et de la non contrariété manifeste de l'adoption à l'ordre public.

Lorsque ces conditions sont remplies dans l'hypothèse visée au 1°, l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique établit un passeport au nom de l'enfant, si celui-ci est belge, ou délivre l'autorisation pour l'enfant de séjourner en Belgique. Elle en avise l'Autorité centrale fédérale.

Art. 364-3. — Les dispositions du présent paragraphe sont également applicables à la reconnaissance des décisions étrangères de conversion d'adoption régies par la Convention.

§ 2. Reconnaissance des adoptions non régies par la Convention

Art. 365-1. — Les décisions judiciaires et les actes publics établissant une adoption dans un État étranger sont reconnus en Belgique si :

1° l'adoption a été établie par l'autorité que le droit de cet État tient pour compétente, dans les formes et selon la procédure prévues dans cet État;

2° la décision établissant l'adoption peut être considérée comme passée en force de chose jugée dans cet État;

3° les articles 361-1 à 361-4 ont été respectés lorsque l'enfant a été, est ou doit être déplacé de son État d'origine vers la Belgique après son adoption dans cet

tie in die Staat door een persoon of personen die op dat tijdstip hun gewone verblijfplaats in België hadden.

Art. 365-2. — Evenwel wordt de erkenning geweigerd wanneer de adoptanten bewust bedrog hebben gepleegd tijdens de procedure of indien de adoptie is totstandgekomen met het oog op het ontduiken van de wet. Van deze regel kan slechts worden afgeweken indien behoorlijk vastgestelde redenen met betrekking tot de eerbied voor de rechten van het kind dit vereisen.

De erkenning wordt in elk geval geweigerd :

1° indien de adoptie, rekening houdend met het hoger belang van het kind en met de rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, kennelijk strijdig is met de openbare orde; of

2° indien een kind dat in België zijn gewone verblijfplaats heeft, met het oog op zijn adoptie naar het buitenland is overgebracht met miskenning van de artikelen 362-2 tot 362-4; of

3° indien de adoptie erop was gericht de wetsbepalingen inzake de nationaliteit of die betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen te omzeilen.

Art. 365-3. — Eenieder die in België een buitenlandse adoptie die niet door het Verdrag is beheerst wenst te laten erkennen, zendt het verzoek tot erkenning :

1° voor de overbrenging van het kind naar België, indien de geadopteerde zijn gewone verblijfplaats heeft in een Staat waarmee België geen overeenkomst betreffende de opheffing van de grenscontroles op personen heeft gesloten :

a) hetzij aan de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of aan die van de Staat welke de belangen van België behartigt, die het aan de federale centrale autoriteit bezorgt;

b) hetzij rechtstreeks aan de federale centrale autoriteit;

2° in de andere gevallen : aan de federale centrale autoriteit.

De federale centrale autoriteit gaat na of is voldaan aan de voorwaarden gesteld in de artikelen 365-1 en 365-2.

Wanneer de voorwaarden in het geval omschreven in punt 1° zijn vervuld, stelt de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of die van de Staat welke de belangen van België behartigt, een paspoort op naam van het kind op indien het Belg is, of verleent aan het kind de machtiging om in België te verblijven.

Art. 365-4. — Het verzoek bedoeld in het vorige artikel wordt in tweevoud opgesteld en bevat :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing of van de akte houdende adoptie;

2° een door een beëdigd vertaler voor echt verklaarde vertaling van de beslissing of van de akte houdende adoptie;

État par une personne ou des personnes qui résidaient habituellement en Belgique au moment de celle-ci.

Art. 365-2. — La reconnaissance est toutefois refusée si les adoptants ont sciemment commis une fraude dans la procédure ou si l'adoption a été établie dans un but de fraude à la loi. Il ne peut être dérogé à cette règle que si des motifs liés au respect des droits de l'enfant, dûment établis, le commandent.

La reconnaissance est en tout cas refusée :

1° si l'adoption est manifestement contraire à l'ordre public, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant et des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international; ou

2° si l'enfant résidant habituellement en Belgique a été déplacé vers l'étranger, en vue de son adoption, en violation des articles 362-2 à 362-4; ou

3° si l'adoption a eu pour but de détourner les dispositions légales relatives à la nationalité ou à l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

Art. 365-3. — Toute personne désireuse de faire reconnaître en Belgique une adoption étrangère non régie par la Convention adresse la demande de reconnaissance :

1° avant le déplacement de l'enfant vers la Belgique, si l'adopté réside habituellement dans un État avec lequel la Belgique n'a pas conclu un accord supprimant le contrôle des personnes aux frontières :

a) soit à l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou à celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique, qui la transmet à l'Autorité centrale fédérale;

b) soit directement à l'Autorité centrale fédérale;

2° dans les autres cas : à l'Autorité centrale fédérale.

L'Autorité centrale fédérale procède à la vérification des conditions requises aux articles 365-1 et 365-2.

Lorsque ces conditions sont remplies dans l'hypothèse visée au 1°, l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique établit un passeport au nom de l'enfant, si celui-ci est belge, ou délivre l'autorisation pour l'enfant de séjourner en Belgique.

Art. 365-4. — La demande visée à l'article précédent est établie en double exemplaire et comprend :

1° une copie certifiée conforme de la décision ou de l'acte d'adoption;

2° une traduction, certifiée par un traducteur juré, de la décision ou de l'acte d'adoption;

3° een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte van de geadopteerde;

4° een authentiek stuk waarin de identiteit, de datum en plaats van geboorte, de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de adoptanten of van de adoptant zijn vermeld;

5° een authentiek stuk waarin de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de geadopteerde zijn vermeld;

6° een stuk waarin de identiteit is vermeld van de moeder en van de vader van het kind, ingeval deze gekend is en mag worden meegedeeld, of bij gebreke daarvan de identiteit en de hoedanigheid van de persoon die het kind tijdens de buitenlandse adoptieprocedure heeft vertegenwoordigd alsook, in voorkomend geval, het bewijs dat zij en het kind in de adoptie hebben toegestemd, tenzij zulks formeel blijkt uit de buitenlandse beslissing of akte;

7° indien het kind zijn gewone verblijfplaats had in het buitenland en de adoptie daarna is totstandgekomen in een andere Staat dan die waar het gewoonlijk verbleef, een stuk uitgereikt door een autoriteit van de Staat waar het kind zijn gewone verblijfplaats had, waaruit blijkt dat machtiging is verleend om het kind over te brengen met het oog op zijn adoptie, tenzij zulks formeel blijkt uit de buitenlandse beslissing of akte;

8° een afschrift van het vonnis betreffende de geschiktheid van de adoptanten, van het verslag opgesteld overeenkomstig artikel 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek en van de schriftelijke toestemming bedoeld in artikel 361-3, 5°, wanneer het kind van zijn Staat van herkomst naar België werd, wordt of moet worden overgebracht, na adoptie in die Staat door een persoon of personen die op dat tijdstip hun gewone verblijfplaats in België hadden;

9° alle stukken waaruit blijkt dat de personen of openbare en particuliere instellingen die in het kader van de adoptieprocedure als tussenpersoon zijn opgetreden, voldeden aan de voorwaarden die terzake worden gesteld door de wet van de vreemde Staat onder wiens bevoegdheid zij vallen.

Indien voornoemde stukken niet worden overgelegd, kan de federale centrale autoriteit een termijn bepalen waarbinnen zulks moet geschieden. Met uitzondering van de stukken bedoeld in 1° en 2°, kan zij ook documenten aanvaarden welke met die stukken zijn gelijkgesteld. Indien zij van oordeel is voldoende te zijn ingelicht, kan zij vrijstelling verlenen van de overlegging van een of meer stukken bedoeld in het eerste lid, 4°, 5° en 7° tot 9°, wanneer de overlegging ervan materieel onmogelijk blijkt.

Wanneer het verzoek tot erkenning betrekking heeft op een adoptie die geen interlandelijke adoptie is in de zin van artikel 360-2, kan de federale centrale autoriteit, wanneer zij zich voldoende ingelicht acht, vrijstelling verlenen van de overlegging van een of meer stukken bedoeld in het eerste lid, 3° tot 9°.

3° une copie certifiée conforme de l'acte de naissance de l'adopté;

4° un document authentique mentionnant l'identité, la date et le lieu de naissance, la nationalité et la résidence habituelle des adoptants ou de l'adoptant;

5° un document authentique mentionnant la nationalité et la résidence habituelle de l'adopté;

6° un document mentionnant l'identité de la mère et du père de l'enfant, si elle est connue et peut être divulguée, ou à défaut, l'identité et la qualité de la personne qui l'a représenté dans la procédure adoptive étrangère, ainsi que, le cas échéant, la preuve de leur consentement à l'adoption et de celui de l'enfant, à moins que la décision ou l'acte étranger n'atteste formellement ces faits;

7° si l'enfant résidait habituellement à l'étranger avant l'adoption établie dans un autre État que celui de cette résidence, un document émanant d'une autorité du pays où l'enfant résidait habituellement et attestant que l'autorisation de déplacer l'enfant en vue de son adoption fut donnée, à moins que la décision ou l'acte étranger n'atteste formellement ce fait;

8° une copie du jugement sur l'aptitude des adoptants, du rapport établi conformément à l'article 1231-32 du Code judiciaire, et de l'approbation écrite visée à l'article 361-3, 5°, lorsque l'enfant a été, est ou doit être déplacé de son État d'origine vers la Belgique après son adoption dans cet État par une personne ou des personnes qui résidaient habituellement en Belgique au moment de celle-ci;

9° tout document attestant que toute personne ou organisme public ou privé qui a éventuellement joué un rôle d'intermédiaire dans le processus d'adoption répondait aux conditions pour ce faire fixées par la loi de l'État dont il relève.

À défaut de production des documents mentionnés ci-dessus, l'Autorité centrale fédérale peut impartir un délai pour les produire. Elle peut également accepter des documents équivalents, sauf en ce qui concerne les documents mentionnés aux 1° et 2°. Si elle s'estime suffisamment éclairée, elle peut dispenser de produire un ou plusieurs des documents mentionnés à l'alinéa 1er, 4°, 5°, 7° à 9°, lorsque leur production s'avère matériellement impossible.

Lorsque la demande de reconnaissance porte sur une adoption qui n'est pas une adoption internationale au sens de l'article 360-2, l'Autorité centrale fédérale peut, si elle s'estime suffisamment éclairée, dispenser de produire un ou plusieurs des documents mentionnés à l'alinéa 1er, 3° à 9°.

Art. 365-5. — De bepalingen van hoofdstuk II, afdeling 3, paragraaf 2, zijn van toepassing op de erkenning van niet door het Verdrag beheerste vreemde beslissingen tot omzetting van adoptie.

§ 3. Erkenning van buitenlandse beslissingen van herroeping, herziening en nietigverklaring van een adoptie

Art. 366-1. — Een vreemde beslissing van herroeping of herziening van adoptie wordt erkend in België wanneer :

1° de beslissing is genomen door de autoriteit welke door het recht van die Staat als bevoegd wordt beschouwd, conform de geldende vormvereisten en procedures in die Staat;

2° de beslissing in die Staat als in kracht van gewijsde gegaan kan worden beschouwd;

De erkenning wordt evenwel geweigerd wanneer de verzoekers bewust bedrog hebben gepleegd tijdens de procedure of wanneer de beslissing het gevolg is van wetsontduiking. Van deze regel kan slechts worden afgeweken indien behoorlijk vastgestelde redenen met betrekking tot de eerbied van de rechten van het kind dit vereisen.

De erkenning wordt in ieder geval geweigerd wanneer de beslissing kennelijk strijdig is met de openbare orde.

Art. 366-2. — Eenieder die in België een vreemde beslissing van herroeping of herziening van een adoptie wenst te laten erkennen, richt zijn verzoek hiertoe tot de federale centrale autoriteit. Deze gaat na of is voldaan aan de door artikel 366-1 opgelegde voorwaarden.

Het verzoek bedoeld in het vorige lid wordt in tweevoud opgesteld en bevat :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing;

2° een door een beëdigd vertaler voor echt verklaarde vertaling van de beslissing;

3° een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte van de geadopteerde;

4° een authentiek stuk waarin de identiteit, de datum en plaats van geboorte, de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de adoptanten of van de adoptant zijn vermeld;

5° een authentiek stuk waarin de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de geadopteerde zijn vermeld;

6° een stuk waarin de identiteit is vermeld van de moeder en van de vader van het kind, ingeval deze gekend is en mag worden meegedeeld, of bij gebreke daarvan de identiteit en de hoedanigheid van de persoon die het kind tijdens de buitenlandse adoptieprocedure heeft vertegenwoordigd.

Indien voornoemde stukken de stukken niet worden overgelegd, kan de federale centrale autoriteit een termijn bepalen waarbinnen dit moet geschieden. Met uitzondering van de bedoeld in het eerste lid, 1° en 2°, kan zij ook documenten aanvaarden welke met die stukken

Art. 365-5. — Les dispositions du chapitre II, section 3, paragraphe 2 sont applicables à la reconnaissance des décisions étrangères de conversion d'adoption non régies par la Convention.

§ 3. Reconnaissance des décisions étrangères de révocation, de révision et d'annulation d'une adoption

Art. 366-1. — Une décision étrangère de révocation ou de révision d'une adoption est reconnue en Belgique si :

1° la décision a été rendue par l'autorité que le droit de l'État étranger tient pour compétente, dans les formes et selon la procédure prévues dans cet État;

2° la décision peut être considérée comme passée en force de chose jugée dans cet État.

La reconnaissance est néanmoins refusée si les requérants ont sciemment commis une fraude dans la procédure ou si la décision résulte d'une fraude à la loi. Il ne peut être dérogé à cette règle que si des motifs liés au respect des droits de l'enfant, dûment établis, le commandent.

La reconnaissance est en tout cas refusée si la décision est manifestement contraire à l'ordre public.

Art. 366-2. — Toute personne désireuse de faire reconnaître en Belgique une décision étrangère de révocation ou de révision d'une adoption en adresse la demande à l'Autorité centrale fédérale. Celle-ci procède à la vérification des conditions requises à l'article 366-1.

La demande visée à l'alinéa précédent est établie en double exemplaire et comprend :

1° une copie certifiée conforme de la décision;

2° une traduction, certifiée par un traducteur juré, de la décision;

3° une copie certifiée conforme de l'acte de naissance de l'adopté;

4° un document authentique mentionnant l'identité, la date et le lieu de naissance, la nationalité et la résidence habituelle des adoptants ou de l'adoptant;

5° un document authentique mentionnant la nationalité et la résidence habituelle de l'adopté;

6° un document mentionnant l'identité de la mère et du père de l'enfant, si elle est connue et peut être divulguée, ou à défaut, l'identité et la qualité de la personne qui l'a représenté dans la procédure adoptive étrangère.

À défaut de production des documents mentionnés ci-dessus, l'Autorité centrale fédérale peut impartir un délai pour les produire. Elle peut également accepter des documents équivalents, sauf en ce qui concerne les documents mentionnés à l'alinéa 1er, 1° et 2°. Si elle

zijn gelijkgesteld. Indien zij van oordeel is voldoende te zijn ingelicht, kan zij vrijstelling verlenen van de overlegging van een of meerdere stukken bedoeld in het eerste lid, 4° tot 6°.

Art. 366-3. — Onverminderd artikel 351 kan een vreemde beslissing tot nietigverklaring van een adoptie in België geen gevolgen hebben.

§ 4. Registratie

Art. 367-1. — Iedere beslissing van de federale centrale autoriteit inzake een verzoek houdende erkenning in België van een in deze afdeling bedoelde vreemde beslissing dient te worden gemotiveerd en overhandigd aan de verzoekers of wordt hen betekend bij ter post aangetekend schrijven.

Wanneer de federale centrale autoriteit een vreemde beslissing houdende adoptie erkent bepaalt zij in haar beslissing uitdrukkelijk of deze met een gewone dan wel met een volle adoptie overeenstemt.

Art. 367-2. — Wanneer is voldaan aan de voorwaarden voor de erkenning in België van een in een vreemde Staat gewezen beslissing houdende totstandkoming, omzetting, herroeping of herziening van een adoptie, wordt die beslissing door de federale centrale autoriteit geregistreerd. Deze stelt de centrale autoriteiten van de Gemeenschappen hiervan in kennis.

De Koning bepaalt de modaliteiten van deze registratie en van de afgifte van het bewijs ervan. Dit geschiedt zonder heffing van enige rechten of taksen.

Onverminderd beroep tegen een beslissing die overeenkomstig deze afdeling door de federale centrale autoriteit is gewezen, wordt iedere op grond van het eerste lid geregistreerde beslissing, op eenvoudig vertoon van het bewijs van registratie, door iedere overheid of rechtsmacht, erkend, alsook door ieder ander persoon.

Hoofdstuk III. — Administratieve formaliteiten

Art. 368-1. — De ambtenaar van de burgerlijke stand van de gewone verblijfplaats in België van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, of bij gebreke daarvan, van de geadopteerde, is bevoegd om in zijn registers over te schrijven :

1° het beschikkend gedeelte van iedere in België gewezen beslissing houdende uitspraak, omzetting, herroeping of herziening van een adoptie;

2° het beschikkend gedeelte van iedere vreemde beslissing inzake adoptie die in België is erkend en geregistreerd;

3° de akte van geboorte van de geadopteerde wanneer de adoptie in België is uitgesproken of erkend.

Indien geen van de bij de adoptie betrokken partijen haar gewone verblijfplaats in België heeft, is de ambtenaar van de burgerlijke stand te Brussel bevoegd.

Ieder ambtenaar van de burgerlijke stand die overeenkomstig dit artikel een overschrijving heeft verricht, of die in een akte of beslissing vermeld in zijn registers een kantmelding heeft gedaan van een akte of beslissing betreffende een adoptie, stelt de federale centrale

s'estime suffisamment éclairée, elle peut dispenser de produire un ou plusieurs des documents mentionnés à l'alinéa 1er, 4° à 6°.

Art. 366-3. — Sans préjudice de l'article 351, une décision étrangère annulant une adoption ne peut produire d'effets en Belgique.

§ 4. Enregistrement

Art. 367-1. — Toute décision de l'Autorité centrale fédérale relative à une demande portant sur la reconnaissance en Belgique d'une décision étrangère visée à la présente section est motivée et remise aux requérants ou leur est notifiée par lettre recommandée à la poste.

Si l'Autorité centrale fédérale reconnaît une décision étrangère d'adoption, elle se prononce expressément, dans sa décision, sur son équivalence soit à une adoption simple, soit à une adoption plénière.

Art. 367-2. — Lorsque les conditions de la reconnaissance en Belgique d'une décision portant établissement, conversion, révocation ou révision d'une adoption, rendue dans un État étranger, sont réunies, cette décision est enregistrée par l'Autorité centrale fédérale. Celle-ci en avise les Autorités centrales communautaires.

Le Roi fixe les modalités de cet enregistrement et de la délivrance du document qui l'atteste. Cette délivrance a lieu en exemption de tous droits ou taxes.

Sans préjudice des recours contre une décision rendue, en vertu de la présente section, par l'Autorité centrale fédérale, toute décision enregistrée conformément à l'alinéa premier est reconnue par toute autorité ou juridiction, ainsi que par toute autre personne, sur simple présentation de l'attestation d'enregistrement.

Chapitre III. — Formalités administratives

Art. 368-1. — L'officier de l'état civil belge de la résidence habituelle de l'adoptant ou des adoptants ou de l'un d'eux, ou, à défaut, de l'adopté, est compétent pour transcrire sur ses registres :

1° le dispositif de toute décision rendue en Belgique qui prononce, convertit, révoque ou révisé une adoption;

2° le dispositif de toute décision étrangère en matière d'adoption, reconnue et enregistrée en Belgique;

3° l'acte de naissance de l'adopté lorsque l'adoption est prononcée ou reconnue en Belgique.

Si aucune des parties à l'adoption ne réside habituellement en Belgique, l'officier de l'état civil de Bruxelles est compétent.

Tout officier de l'état civil qui a effectué une transcription en application du présent article ou a porté, en marge d'un acte ou d'une décision figurant dans ses registres, la mention d'un acte ou d'une décision relatif à une adoption en informe sans délai l'Autorité centrale

autoriteit daarvan onverwijld in kennis. Deze brengt dit ter kennis van de centrale autoriteiten van de Gemeenschappen.

Art. 368-2. — Wanneer de beslissing waarbij een adoptie overeenkomstig het Verdrag wordt uitgesproken of omgezet in de registers van de burgerlijke stand wordt overgeschreven, stelt de federale centrale autoriteit op verzoek van iedere belanghebbende partij het in artikel 23 van het Verdrag bedoelde schriftelijke bewijsstuk op volgens het model bepaald door de Koning.

Art. 368-3. — Ingeval de bevoegde autoriteit waarvoor het stuk is bestemd hierom verzoekt, moet een voor eensluidende verklaarde vertaling van dit stuk worden bezorgd. Behoudens vrijstelling zijn de kosten van vertaling ten laste van de adoptant of van de adoptanten.

Art. 368-4. — Behoudens andersluidende bepalingen in internationale verdragen moeten de door een buitenlandse autoriteit uitgereikte stukken die in België moeten worden overgelegd met het oog op de totstandkoming, de erkenning, de omzetting, de herroeping of de herziening van een adoptie door de adoptant, de adoptanten of een van hen of de geadopteerde behoorlijk worden gelegaliseerd.

Art. 368-5. — De Belgische diplomatieke of consulaire overheden of deze van de Staat welke de belangen van België behartigt, bevoegd inzake notariaat en burgerlijke stand, ontvangen en reiken op het grondgebied van de Staat waar zij zijn geaccrediteerd, alle akten, volmachten, verklaringen en getuigschriften uit welke verband houden met die materies en betrekking hebben op een voornemen tot adoptie die in België moet tot stand komen of worden erkend of op een in België uitgesproken of erkende adoptie.

Art. 368-6. — De bevoegde autoriteiten zorgen voor de bewaring van de gegevens waarover zij beschikken in verband met de herkomst van de geadopteerde, in het bijzonder deze betreffende de identiteit van diens moeder en vader, en ook van de gegevens die nodig zijn voor het volgen van zijn gezondheidstoestand, over het medisch verleden van de geadopteerde en van zijn familie, met het oog op de realisering van de adoptie en teneinde het de geadopteerde, indien hij dit wenst, later mogelijk te maken zijn herkomst te achterhalen.

Zij waarborgen aan de geadopteerde of aan zijn tegenwoordiger de toegang tot die gegevens in de mate toegestaan door de Belgische wet, waarbij passende begeleiding wordt verstrekt.

Het verzamelen, bewaren en de toegang tot deze gegevens worden geregeld bij een in Ministerraad overgelegd koninklijk besluit.

Art. 368-7. — Onder voorbehoud van artikel 368-6 mogen de persoonlijke gegevens die overeenkomstig het Verdrag of de wet zijn verzameld of overgezonden, in het bijzonder de verslagen betreffende het kind, zijn oorspronkelijke familie en de adoptanten, niet voor an-

fédérale. Celle-ci en avise les Autorités centrales communautaires.

Art. 368-2. — Lorsque la décision prononçant ou convertissant une adoption, conforme à la Convention est transcrite sur les registres de l'état civil, l'Autorité centrale fédérale établit, sur demande de toute partie intéressée, le certificat de conformité visé à l'article 23 de la Convention, selon le modèle fixé par le Roi.

Art. 368-3. — Si l'autorité compétente destinataire d'un document le requiert, une traduction certifiée conforme doit être produite. Sauf dispense, les frais de traduction sont à la charge de l'adoptant ou des adoptants.

Art. 368-4. — Sauf si des traités internationaux en disposent autrement, les documents émanant d'une autorité étrangère qui sont appelés à être produits en Belgique en vue d'établir, de reconnaître, de convertir, de révoquer ou de réviser une adoption doivent être dûment légalisés, à la diligence de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, ou de l'adopté.

Art. 368-5. — Les autorités diplomatiques et consulaires belges ou celles de l'État qui représente les intérêts de la Belgique, compétentes en matières notariales et d'état civil, reçoivent et délivrent, dans l'État où elles sont accréditées, tout acte, procuration, attestation ou certificat qui relèvent de ces matières et concernent un projet d'adoption à établir ou à faire reconnaître en Belgique ou une adoption prononcée ou reconnue en Belgique.

Art. 368-6. — Les autorités compétentes veillent à conserver les informations qu'elles détiennent sur les origines de l'adopté, notamment celles relatives à l'identité de sa mère et de son père, ainsi que les données, nécessaires au suivi de sa situation de santé, sur le passé médical de l'adopté et de sa famille, en vue de la réalisation de l'adoption et aux fins de permettre ultérieurement à l'adopté, s'il le désire, de découvrir ses origines.

Elles assurent l'accès de l'adopté ou de son représentant à ces informations, avec les conseils appropriés, dans la mesure permise par la loi belge.

La collecte, la conservation et l'accès à ces informations sont réglés par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

Art. 368-7. — Sous réserve de l'article 368-6, les données personnelles rassemblées ou transmises conformément à la Convention ou à la loi, en particulier les rapports relatifs à l'enfant, à sa famille d'origine et aux adoptants, ne peuvent être utilisées à d'autres fins

dere doeleinden worden gebruikt dan die waarvoor zij zijn verzameld of overgezonden.

Art. 368-8. — Iedere Belgische overheid die met een vreemde overheid in contact wenst te treden in verband met een adoptie, moet zich daartoe tot de federale centrale autoriteit wenden.

Iedere Belgische overheid die door een vreemde overheid wordt gecontacteerd in verband met een adoptie, stelt hiervan onverwijld de federale centrale autoriteit in kennis. ».

HOOFDSTUK II

Wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek

Art. 3

In artikel 792, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek worden tussen de woorden « artikel 704, eerste lid, » en de woorden « brengt de griffier » de woorden « alsook inzake adoptie » ingevoegd.

Art. 4

Een Hoofdstuk *VIIIbis*, luidend als volgt, wordt in het Vierde Boek van het Vierde Deel van hetzelfde Wetboek ingevoegd :

« Hoofdstuk *VIIIbis*. — Adoptie

Afdeling 1. — Algemene bepaling

Art. 1231-1. — Inzake adoptie, zijn de volgende beginselen van toepassing :

1° ongeacht de ingestelde procedure wordt de zaak behandeld in raadkamer;

2° ieder vonnis wordt gewezen in openbare terechtzitting.

Afdeling 2. — Binnenlandse adoptie

Art. 1231-2. — De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing op adopties die geen interlandelijke overbrenging van een kind onderstellen.

Onderafdeling 1. — Totstandkomen van de adoptie op verzoek van de adoptant of van de adoptanten

Art. 1231-3. — Het verzoek wordt voor de vrederechter bij verzoekschrift op tegenspraak ingediend.

Het verzoekschrift wordt ter griffie neergelegd en ondertekend hetzij door de adoptant of door de adoptanten, hetzij door hun advocaat.

Het verzoekschrift vermeldt of het een gewone of volle adoptie betreft en de redenen waarom de adoptant of adoptanten voor deze vorm hebben gekozen. Het vermeldt tevens de naam en voornamen die in de mate toegestaan door de wet voor de geadopteerde zijn gekozen.

que celles pour lesquelles elles ont été rassemblées ou transmises.

Art. 368-8. — Toute autorité belge qui désire entrer en contact avec une autorité étrangère à propos d'une adoption s'adresse à cette fin à l'Autorité centrale fédérale.

Toute autorité belge qui est contactée par une autorité étrangère à propos d'une adoption en avise sans délai l'Autorité centrale fédérale. ».

CHAPITRE II

Modifications apportées au Code judiciaire

Art. 3

Dans l'article 792, alinéa 2 du Code judiciaire, les mots « ainsi qu'en matière d'adoption, » sont insérés entre les mots « l'article 704, alinéa 1er » et les mots « le greffier ».

Art. 4

Un Chapitre *VIIIbis*, rédigé comme suit, est inséré dans le Quatrième Livre de la Quatrième Partie du même Code :

« Chapitre *VIIIbis*. — De l'adoption

Section première. — Disposition générale

Art. 1231-1. — En matière d'adoption, les principes suivants sont d'application :

1° quelle que soit la procédure engagée, la cause est instruite en chambre du conseil;

2° tout jugement est rendu en audience publique.

Section 2. — De l'adoption interne

Art. 1231-2. — Les dispositions de la présente section s'appliquent aux adoptions n'impliquant pas le déplacement international d'un enfant.

Sous-section première. — Établissement de l'adoption sur requête de l'adoptant ou des adoptants

Art. 1231-3. — La demande est introduite devant le juge de paix par voie de requête contradictoire.

La requête est déposée au greffe et signée soit par l'adoptant ou les adoptants, soit par leur avocat.

La requête précise si elle porte sur une adoption simple ou sur une adoption plénière, et les raisons pour lesquelles l'adoptant ou les adoptants ont choisi ce type d'adoption. Elle mentionne également les nom et prénoms choisis, dans la mesure permise par la loi, pour l'adopté.

Moeten bij het verzoekschrift worden gevoegd :

1° het origineel of een voor eensluidend verklaard afschrift van de stukken vereist voor het onderzoek van het verzoek;

2° het attest waaruit blijkt dat de in artikel 346-2 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde voorbereiding werd gevolgd, indien de adoptant of de adoptanten aan deze verplichting onderworpen waren.

Art. 1231-4. — Om ontvankelijk te zijn moeten bij het verzoekschrift tot adoptie volgende stukken worden gevoegd : een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte of een hiermee gelijkgesteld stuk, een nationaliteitsbewijs en een verklaring betreffende de gewone verblijfplaats van de adoptant of van de adoptanten, en van de geadopteerde.

Binnen drie dagen na de ontvangst van het verzoekschrift, geeft de griffier ervan kennis aan de afstammelingen van de geadopteerde.

Art. 1231-5. — De griffier van de vrederechter zendt het verzoekschrift binnen acht dagen na ontvangst aan de procureur des Konings, die onverwijld alle nuttige inlichtingen inwint omtrent de voorgenomen adoptie. Deze inlichtingen omvatten in het bijzonder :

1° het advies van de moeder en de vader van de geadopteerde, en in voorkomend geval, van zijn voogd, van zijn toeziend voogd of van de vrederechter die de voogdij uitoefent of, indien een van hen een vertegenwoordiger heeft aangewezen met toepassing van artikel 348-9 van het Burgerlijk Wetboek, het advies van deze laatste;

2° het advies van de ascendenten in de tweede graad van de geadopteerde, behalve indien de moeder of de vader zich daartegen verzet;

3° het advies van de afstammelingen in de eerste graad die ouder zijn dan achttien jaar, van de adoptant of van de adoptanten; indien een van deze afstammelingen de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, moet het advies van zijn vader of moeder, die geen adoptant is, worden ingewonnen;

4° het advies van de persoon die het kind heeft opgevangen om het te onderhouden en op te voeden in de plaats van de moeder en de vader;

5° het advies van eenieder van wie de toestemming in de adoptie vereist is en geweigerd heeft die te geven of, indien deze een vertegenwoordiger heeft aangewezen met toepassing van artikel 348-9 van het Burgerlijk Wetboek, het advies van deze laatste.

Art. 1231-6. — In de gevallen bepaald in de wet, of wanneer hij het nuttig acht, beveelt de rechter een maatschappelijk onderzoek teneinde hem inlichtingen te verstrekken over de geschiktheid van de adoptant of van de adoptanten om te adopteren.

Art. 1231-7. — De procureur des Konings zendt het verzoekschrift tot adoptie binnen twee maanden na ont-

Sont annexés à la requête :

1° l'original ou une copie certifiée conforme des documents requis pour l'examen de la demande;

2° le document attestant que la préparation visée à l'article 346-2 du Code civil a été suivie, si l'adoptant ou les adoptants étaient soumis à cette obligation.

Art. 1231-4. — Pour que la requête soit recevable, y sont annexés une copie certifiée conforme de l'acte de naissance, ou un acte équivalent, un certificat de nationalité et une attestation de résidence habituelle de l'adoptant ou des adoptants, et de l'adopté.

Dans les trois jours de la réception de la requête, le greffier en avise les descendants de l'adopté.

Art. 1231-5. — Dans les huit jours de la réception de la requête en adoption, le greffier du juge de paix la transmet au procureur du Roi, qui recueille sans délai tous renseignements utiles sur le projet d'adoption. Ces renseignements comprennent notamment :

1° l'avis de la mère et du père de l'adopté et, le cas échéant, de son tuteur, de son subrogé tuteur et du juge de paix tutélaire ou, si l'un d'eux a désigné un représentant en application de l'article 348-9 du Code civil, l'avis de ce dernier;

2° l'avis des ascendants au deuxième degré de l'adopté, sauf si la mère ou le père s'y oppose;

3° l'avis des descendants au premier degré, âgés de plus de dix-huit ans, de l'adoptant ou des adoptants; si l'un de ces descendants n'a pas atteint l'âge de dix-huit ans, l'avis de son père ou de sa mère, autre que l'adoptant, est recueilli;

4° l'avis de la personne qui a recueilli l'enfant pour en assurer l'entretien et l'éducation en lieu et place de la mère et du père;

5° l'avis de toute personne dont le consentement à l'adoption est requis et qui l'a refusé ou, si elle a désigné un représentant en application de l'article 348-9 du Code civil, l'avis de ce dernier.

Art. 1231-6. — Dans les cas requis par la loi, ou lorsqu'il l'estime nécessaire, le juge ordonne une enquête sociale afin de l'éclairer sur l'aptitude à adopter de l'adoptant ou des adoptants.

Art. 1231-7. — Dans les deux mois de la réception de la requête en adoption, le procureur du Roi la retourne

vangst ervan terug aan de griffier, samen met zijn advies en de inlichtingen die hij op grond van artikel 1231-5 heeft ingewonnen.

Het verslag van het maatschappelijk onderzoek bedoeld in het vorige artikel wordt neergelegd ter griffie binnen twee maanden na uitspraak van het vonnis waarbij het is bevolen.

Art. 1231-8. — Binnen drie dagen na de neerlegging ter griffie van de verslagen van het openbaar ministerie en van het maatschappelijk onderzoek worden de adoptant en de geadopteerde wiens toestemming is vereist, bij gerechtsbrief opgeroepen om ervan kennis te nemen.

Zij beschikken daartoe over een termijn van vijftien dagen.

Art. 1231-9. — Tussen de 15^e en de 45^e dag na de neerlegging ter griffie van beide verslagen, stelt de vrederechter de zittingsdag voor de zaak ambtshalve vast.

Art. 1231-10. — De rechter hoort in raadkamer de volgende bij gerechtsbrief of, wanneer het personen beneden de zestien jaar betreft, bij gewone brief door de griffier opgeroepen personen :

1° de adoptant of de adoptanten;
2° eenieder van wie de toestemming in de adoptie vereist is of, indien bij toepassing van artikel 348-9 van het Burgerlijk Wetboek een vertegenwoordiger heeft aangewezen, deze laatste;

3° de geadopteerde die de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt wanneer uit een door de rechter bevolen en door de bevoegde sociale dienst uitgevoerd grondig onderzoek blijkt dat hij in staat is zijn mening over de voorgenomen adoptie te kennen te geven; in het tegenovergestelde geval beschikt het kind over vijftien werkdagen te rekenen vanaf de dag dat het resultaat van het onderzoek hem door de procureur des Konings ter kennis is gebracht, om de rechter schriftelijk te verzoeken hem op te roepen opdat hij zelf over zijn bekwaamheid zou kunnen oordelen; wanneer de rechter oordeelt dat het kind in staat is zijn mening te kennen te geven, hoort hij het; de beoordeling van de rechter over de bekwaamheid van het kind is niet voor beroep vatbaar;

4° eenieder van wie het door de procureur des Konings ingewonnen advies ongunstig is voor de adoptie;

5° alle personen die de rechter wenst te horen.

Indien de personen bedoeld in het eerste lid, 2° en 4° verschijnen kunnen zij bij eenvoudige akte verklaren in het geding te willen tussenkomen.

In uitzonderlijke omstandigheden kan de rechter vrijstelling van persoonlijke verschijning verlenen en toestaan dat betrokkene door een bijzonder gemachtigde, door een advocaat of door een notaris wordt vertegenwoordigd.

Van het verhoor wordt proces-verbaal opgesteld.

Art. 1231-11. — Het kind kan tijdens zijn verschijning voor de rechter ervan afzien te worden gehoord.

au greffier avec son avis et les renseignements recueillis en vertu de l'article 1231-5.

Le rapport de l'enquête sociale visée à l'article précédent est déposé au greffe dans les deux mois du prononcé du jugement qui l'a ordonnée.

Art. 1231-8. — Dans les trois jours du dépôt au greffe des rapports du ministère public et de l'enquête sociale, l'adoptant et l'adopté dont le consentement est requis sont convoqués par pli judiciaire pour en prendre connaissance.

Ils disposent à cette fin d'un délai de quinze jours.

Art. 1231-9. — Entre le 15e et le 45e jour du dépôt au greffe des deux rapports, l'affaire est fixée d'office par le juge de paix.

Art. 1231-10. — Le juge entend en chambre du conseil les personnes suivantes, convoquées par le greffier sous pli judiciaire ou, si elles sont âgées de moins de seize ans, par simple lettre :

1° l'adoptant ou les adoptants;
2° toute personne dont le consentement à l'adoption est requis ou, si elle a désigné un représentant en application de l'article 348-9 du Code civil, ce dernier;

3° l'adopté, âgé de moins de douze ans, s'il apparaît au terme d'une enquête approfondie, ordonnée par le juge et effectuée par le service social compétent, qu'il est en état d'exprimer son opinion sur le projet d'adoption; dans le cas contraire, l'enfant dispose de quinze jours ouvrables, à compter de celui où il est avisé du résultat de l'enquête par le procureur du Roi, pour demander par écrit au juge de le convoquer afin d'apprécier lui-même sa capacité; s'il l'estime en état d'exprimer son opinion, le juge entend l'enfant; l'appréciation par le juge de la capacité de l'enfant n'est pas susceptible d'appel;

4° toute personne dont l'avis, recueilli par le procureur du Roi, est défavorable à l'adoption;

5° toute personne qu'il estime utile d'entendre.

Si elles comparaissent, les personnes visées à l'alinéa premier, 2° et 4°, peuvent déclarer, par simple acte, vouloir intervenir à la cause.

Dans des circonstances exceptionnelles, le juge peut accorder dispense de comparution personnelle et autoriser la représentation par un mandataire spécial, un avocat ou un notaire.

Il est dressé procès-verbal de ces auditions.

Art. 1231-11. — Lors de sa comparution devant le juge, l'enfant peut renoncer à être entendu.

Het kind wordt alleen gehoord, in afwezigheid van wie ook, de griffier en, in voorkomend geval, een deskundige of een tolk uitgezonderd. Met zijn mening wordt behoorlijk rekening gehouden, zijn leeftijd en maturiteit in acht genomen. Het horen geeft hem niet de hoedanigheid van partij in het geding.

Van het onderhoud wordt een verslag opgesteld dat bij het dossier wordt gevoegd.

Art. 1231-12. — Eenieder van wie overeenkomstig artikel 1231-5 het advies moet worden ingewonnen, kan bij eenvoudige akte verklaren in het geding te willen tussenkomen.

Art. 1231-13. — De rechter moet zich ervan vergewissen dat met kennis van zaken is gekozen tussen gewone adoptie en volle adoptie. Hij moet tevens nagaan of is voldaan aan de bij wet gestelde voorwaarden. De rechter moet, rekening houdend met alle wettige belangen, oordelen of de adoptie kan worden uitgesproken.

Behalve indien is gebleken dat het kind sedert meer dan zes maanden wordt opgevoed door de adoptant of door de adoptanten, doet de rechter uitspraak ten vroegste zes maanden na de neerlegging van het verzoekschrift tot adoptie.

Art. 1231-14. — Vooraleer de adoptie wordt uitgesproken kunnen de adoptant of de adoptanten aan de rechter vragen :

- 1° de gewone adoptie uit te spreken in de plaats van de volle adoptie gevraagd in het verzoekschrift;
- 2° de volle adoptie uit te spreken in de plaats van de gewone adoptie gevraagd in het verzoekschrift.

Dit verzoek moet op ernstige redenen gegrond zijn, moet overeenstemmen met het hoger belang van het kind, alsmede met de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen en moet worden gesteund door alle personen die hebben toegestemd in de adoptie waarop het verzoekschrift betrekking heeft. De rechter verleent daarvan akte.

De artikelen 1231-10 tot 1231-12 zijn in dat geval opnieuw van toepassing.

Art. 1231-15. — Het beschikkende gedeelte van de beslissing inzake adoptie vermeldt inzonderheid :

- 1° de datum van neerlegging van het verzoek tot adoptie;
- 2° de naam en de voornamen van de adoptant of van de adoptanten;
- 3° of de uitgesproken adoptie een gewone adoptie of een volle adoptie is;
- 4° de naam en de voornamen die de geadopteerde bij de adoptie droeg en ingeval zij ingevolge de adoptie zijn gewijzigd, de naam en de voornamen die hij voortaan zal dragen;
- 5° indien nodig, de naam en de voornamen die de afstammelingen van de geadopteerde niettegenstaande de adoptie bewaren.

L'enfant est entendu seul, en l'absence de quiconque, le greffier et, le cas échéant, un expert ou un interprète exceptés. Son opinion est dûment prise en considération eu égard à son âge et à sa maturité. Son audition ne lui confère pas la qualité de partie à la procédure.

Un compte-rendu de l'audition est joint au dossier de la procédure.

Art. 1231-12. — Tout personne dont l'avis doit être recueilli conformément à l'article 1231-5 peut déclarer, par simple acte, vouloir intervenir à la cause.

Art. 1231-13. — Le juge s'assure que le choix entre l'adoption simple et l'adoption plénière a été posé en connaissance de cause. Il vérifie si les conditions prévues par la loi sont remplies. Il apprécie, en tenant compte de tous les intérêts légitimes, s'il y a lieu de prononcer l'adoption.

Sauf s'il est établi que l'enfant a été élevé depuis plus de six mois par l'adoptant ou les adoptants, le juge statue au plus tôt six mois après le dépôt de la requête en adoption.

Art. 1231-14. — L'adoptant ou les adoptants peuvent, avant que l'adoption ne soit prononcée, demander au juge soit :

- 1° de prononcer une adoption simple en lieu et place de l'adoption plénière demandée dans la requête;
- 2° de prononcer une adoption plénière en lieu et place de l'adoption simple demandée dans la requête.

Cette demande doit se fonder sur des motifs sérieux, être conforme à l'intérêt supérieur de l'enfant et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international et être appuyée par tous ceux qui ont consenti à l'adoption prévue dans la requête. Le juge en donne acte.

Les articles 1231-10 à 1231-12 sont, dans ce cas, à nouveau d'application.

Art. 1231-15. — Le dispositif du jugement d'adoption mentionne notamment :

- 1° la date du dépôt de la requête en adoption;
- 2° le nom et les prénoms de l'adoptant ou des adoptants;
- 3° si l'adoption prononcée est une adoption simple ou une adoption plénière;
- 4° le nom et les prénoms que l'adopté porte lors de l'adoption et, en cas de changement de ceux-ci à raison de l'adoption, le nom et les prénoms qu'il portera désormais;
- 5° s'il y a lieu, le nom et les prénoms que les descendants de l'adopté conservent malgré l'adoption.

Het vonnis wordt bij gerechtsbrief betekend aan de adoptant of aan de adoptanten, aan iedere persoon van wie de toestemming in de adoptie vereist is, alsmede aan het openbaar ministerie.

Art. 1231-16. — De procureur des Konings, de adoptant of de adoptanten die gezamenlijk optreden en de geadopteerde, alsmede de tussenkomende partijen kunnen bij wege van een verzoekschrift ingediend ter griffie van de jeugdrechtbank tegen de beslissing beroep instellen binnen een maand te rekenen van de betekening van het vonnis.

De geadopteerde die de leeftijd van twaalf jaar niet heeft bereikt, in staat van verlengde minderjarigheid verkeert of onbekwaam is verklaard, wordt vertegenwoordigd door een van de personen van wie de toestemming in de adoptie vereist is.

Art. 1231-17. — De procureur des Konings, de adoptant of de adoptanten die gezamenlijk optreden en de geadopteerde, alsook de tussenkomende partijen kunnen zich in cassatie voorzien.

De geadopteerde die de leeftijd van twaalf jaar niet heeft bereikt, in staat van verlengde minderjarigheid verkeert of onbekwaam is verklaard, wordt vertegenwoordigd door een van de personen van wie de toestemming in de adoptie vereist is.

Art. 1231-18. — Beslissingen gewezen inzake adoptie kunnen niet ten uitvoer worden gelegd indien daartegen beroep of cassatieberoep is ingesteld of zulks nog mogelijk is.

Ingeval de beslissing betrekking heeft op verscheidene geadopteerden, heeft het beroep of het cassatieberoep ingesteld door een van hen, slechts voor die persoon gevolgen.

Art. 1231-19. — Na het verstrijken van de termijn om beroep of cassatieberoep in te stellen of, in voorkomend geval, na de uitspraak van het arrest waarbij het beroep wordt afgewezen, zendt de griffier onverwijld het beschikkend gedeelte van het vonnis waarbij de adoptie wordt uitgesproken toe aan de ambtenaar van de burgerlijke stand die overeenkomstig artikel 368-1 van het Burgerlijk Wetboek bevoegd is.

De ambtenaar van de burgerlijke stand schrijft het beschikkend gedeelte onmiddellijk over in de registers en zendt een afschrift van de akte van overschrijving toe aan de griffier alsook aan de federale centrale autoriteit; deze stelt de centrale autoriteiten van de Gemeenschappen hiervan in kennis. De overschrijving moet worden vermeld in de kant van de akten van de burgerlijke stand van de geadopteerde en van zijn afstammelingen.

Art. 1231-20. — Bij overlijden van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen na de neerlegging van het verzoekschrift tot adoptie maar voor de overschrijving van het beschikkend gedeelte van het

Le jugement est notifié par pli judiciaire à l'adoptant ou aux adoptants et à toute personne dont le consentement était requis, ainsi qu'au ministère public.

Art. 1231-16. — Le procureur du Roi, l'adoptant ou les adoptants agissant conjointement et l'adopté, ainsi que les parties intervenantes, peuvent interjeter appel par requête déposée au greffe du tribunal de la jeunesse dans le mois de la notification du jugement.

L'adopté âgé de moins de douze ans, mineur prolongé ou interdit est représenté par l'une des personnes dont le consentement à son adoption est requis.

Art. 1231-17. — Le procureur du Roi, l'adoptant ou les adoptants agissant conjointement et l'adopté, ainsi que les parties intervenantes, peuvent se pourvoir en cassation.

L'adopté âgé de moins de douze ans, mineur prolongé ou interdit est représenté par l'une des personnes dont le consentement à son adoption est requis.

Art. 1231-18. — Tout jugement rendu en matière d'adoption ne peut être exécuté s'il fait l'objet ou est encore susceptible d'appel ou de pourvoi en cassation.

Si la décision concerne plusieurs adoptés, l'appel ou le pourvoi en cassation fait par l'un d'eux ne produit d'effet qu'en ce qui le concerne.

Art. 1231-19. — Après l'expiration du délai d'appel ou de pourvoi en cassation ou, le cas échéant, après le prononcé de l'arrêt rejetant le pourvoi, le greffier transmet sans tarder le dispositif de tout jugement prononçant l'adoption à l'officier de l'état civil compétent en vertu de l'article 368-1 du Code civil.

L'officier de l'état civil transcrit immédiatement le dispositif sur ses registres et transmet une copie de l'acte de transcription au greffier ainsi qu'à l'Autorité centrale fédérale; celle-ci en avise les Autorités centrales communautaires. Mention de la transcription est faite en marge des actes concernant l'état civil de l'adopté et de ses descendants.

Art. 1231-20. — Si l'adoptant, les adoptants ou l'un d'eux décèdent après le dépôt de la requête en adoption, mais avant la transcription du dispositif du jugement ou de l'arrêt par l'officier de l'état civil, la procédure peut

vonnis of van het arrest door de ambtenaar van de burgerlijke stand, kan de procedure op verzoek van de geadopteerde of, in voorkomend geval, van de overlevende adoptant worden voortgezet.

Art. 1231-21. — Derdenverzet is slechts ontvankelijk indien het wordt ingediend binnen een termijn van een jaar te rekenen van de overschrijving bedoeld in artikel 1231-19.

Het verzoek tot herroeping van het gewijsde is slechts ontvankelijk indien het uitgaat van de adoptant, van de adoptanten, van een van hen of van de geadopteerde ouder dan achttien jaar, en voor zover het wordt betekend binnen drie maanden te rekenen van de dag waarop de verzoeker kennis heeft gekregen van de reden waarop zijn verzoekschrift steunt. Indien de geadopteerde kennis kreeg van deze reden voor zijn meerderjarigheid, gaat de termijn ten aanzien van hem slechts in op de dag waarop hij de leeftijd van achttien jaar bereikt.

Art. 1231-22. — Vonnissen waarbij wordt geweigerd de adoptie uit te spreken, beletten niet dat later nogmaals een nieuw verzoekschrift wordt ingediend, dat gegrond is op handelingen of feiten die na de weigering hebben plaatsgevonden.

In voorkomend geval moeten de vereiste toestemmingen opnieuw worden ingewonnen.

Art. 1231-23. — De procedure tot omzetting van een gewone adoptie in een volle adoptie wordt beheerst door de bepalingen die van toepassing zijn op de procedure tot totstandkoming van de adoptie.

Onderafdeling 2. — Totstandkoming van de adoptie op verzoek van het openbaar ministerie

Art. 1231-24. — Indien de procureur des Konings hij een verzoekschrift indient op grond van de artikelen 347-1, 3°, 347-2, 3° of 348-11 van het Burgerlijk Wetboek, treedt hij hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van ieder belanghebbende. De inlichtingen bedoeld in artikel 1231-5, die de procureur des Konings heeft ingewonnen, worden bij het verzoekschrift gevoegd.

De adoptant of de adoptanten en, naargelang het geval, de personen die ingevolge de artikelen 348-6 of 348-7 van het Burgerlijk Wetboek moeten toestemmen in de adoptie, of deze die met toepassing van artikel 348-11 van hetzelfde Wetboek geweigerd hebben toe te stemmen, worden in het geding geroepen.

Art. 1231-25. — De artikelen 1231-3, derde en vierde lid, 1231-4, 1231-6 tot 1231-23 zijn op deze procedure van toepassing.

Afdeling 3. — Interlandelijke adoptie

Art. 1231-26. — De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing op interlandelijke adopties in de zin van artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek.

Onderafdeling 1. — Procedure houdende vaststelling van de geschiktheid om te adopteren

Art. 1231-27. — De adoptant of de adoptanten verschijnen in persoon voor de vrederechter en verklaren tot een interlandelijke adoptieprocedure te willen over-

être poursuivie à la diligence de l'adopté ou, le cas échéant, du survivant des adoptants.

Art. 1231-21. — La tierce opposition n'est recevable que si elle est formée dans le délai d'un an à compter de la transcription prévue à l'article 1231-19.

La requête civile n'est recevable que si elle émane de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux ou de l'adopté âgé de plus de dix-huit ans et pour autant qu'elle soit signifiée dans les trois mois du jour où le requérant a eu connaissance de la cause sur laquelle il appuie sa requête. Si l'adopté a connaissance de cette cause avant sa majorité, ce délai ne court à son égard qu'à dater du jour où il atteint l'âge de dix-huit ans.

Art. 1231-22. — Les jugements refusant de prononcer l'adoption ne font pas obstacle à l'introduction ultérieure d'une nouvelle requête, fondée sur des actes ou des faits postérieurs au refus.

Le cas échéant, les consentements requis devront être à nouveau recueillis.

Art. 1231-23. — La procédure de conversion d'une adoption simple en adoption plénière est régie par les dispositions applicables à la procédure d'établissement d'une adoption.

Sous-section 2. — Établissement de l'adoption sur requête du ministère public

Art. 1231-24. — Lorsqu'il introduit la requête sur base des articles 347-1, 3°, 347-2, 3° ou 348-11 du Code civil, le procureur du Roi agit soit d'office, soit à la demande de toute personne intéressée. Les renseignements visés à l'article 1231-5, recueillis par le procureur du Roi, sont joints à la requête.

L'adoptant ou les adoptants et, selon le cas, les personnes appelées à consentir à l'adoption en vertu des articles 348-6 ou 348-7 du Code civil, ou celles qui ont refusé leur consentement en application de l'article 348-11 du même Code, sont appelées à la cause.

Art. 1231-25. — Les articles 1231-3, alinéas 3 et 4, 1231-4, 1231-6 à 1231-23 sont applicables à la présente procédure.

Section 3. — De l'adoption internationale

Art. 1231-26. — Les dispositions de la présente section s'appliquent aux adoptions internationales au sens de l'article 360-2 du Code civil.

Sous-section première. — Procédure en constatation de l'aptitude à adopter

Art. 1231-27. — L'adoptant ou les adoptants se présentent en personne devant le juge de paix et déclarent vouloir entamer une procédure d'adoption in-

gaan, of het een volle dan wel een gewone adoptie betreft, en de beweegredenen daartoe.

De rechter maakt proces-verbaal op van deze verklaringen en verstrekt de informatie die hij nuttig oordeelt.

Art. 1231-28. — Indien de adoptant of de adoptanten de door de bevoegde Gemeenschap georganiseerde voorbereiding reeds hebben gevolgd, overhandigen zij aan de rechter het attest waaruit blijkt dat deze voorbereiding gevolgd werd.

In het andere geval worden zij door de rechter verzocht zich te richten tot de bevoegde autoriteit van de Gemeenschap teneinde de voorbereiding te volgen en het attest te bekomen, zoals bedoeld in het eerste lid. De procedure wordt opgeschort.

Art. 1231-29. — Wanneer de rechter in het bezit is gesteld van het in het vorige artikel bedoelde attest, wijst hij een tussenvonnissen waarin hij een maatschappelijk onderzoek beveelt dat hem inlichtingen verschaft over de geschiktheid van de adoptant of van de adoptanten om te adopteren.

Indien hij het nuttig acht, kan hij dit verzoek ook richten aan het openbaar ministerie.

Het verslag van het maatschappelijk onderzoek wordt neergelegd ter griffie binnen twee maanden te rekenen van de datum van het vonnis. Het wordt bezorgd aan het openbaar ministerie.

Art. 1231-30. — Binnen drie maanden na de neerlegging ter griffie van het verslag van het maatschappelijk onderzoek worden de adoptant of de adoptanten opgeroepen bij gerechtsbrief, teneinde :

1° kennis te nemen van het verslag; daartoe beschikken zij over een termijn van vijftien dagen;

2° in persoon te verschijnen voor de vrederechter binnen de maand die volgt op het verstrijken van de termijn bedoeld in 1°.

Art. 1231-31. — De vrederechter spreekt zich daarna uit over de geschiktheid van de adoptant of van de adoptanten om tot een interlandelijke adoptie over te gaan.

Het vonnis wordt met redenen omkleed. In geval van een positief vonnis wordt daarin opgave gedaan van het aantal kinderen dat de adoptant of de adoptanten kunnen adopteren, alsook van de eventuele beperkingen van hun geschiktheid.

Het vonnis mag slechts in een enkele procedure tot adoptie van een of meer kinderen worden aangewend. De geldigheid van het vonnis verstrijkt drie jaar na het uitspreken ervan.

Art. 1231-32. — Wanneer de adoptant of de adoptanten krachtens het vonnis geschikt zijn om te adopteren, maakt het openbaar ministerie binnen twee maanden te rekenen van de uitspraak een verslag op zodat de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst over voldoende gegevens beschikt met betrekking tot hun persoon om haar de mogelijkheid te bieden voor ieder kind, voor wie een interlandelijke adoptie nodig is, de persoon

ternationale, s'il s'agit d'une adoption simple ou plénière, et les motifs qui les animent.

Le juge dresse procès-verbal de ces déclarations et dispense l'information qu'il estime nécessaire.

Art. 1231-28. — Si l'adoptant ou les adoptants ont déjà suivi la préparation organisée par la Communauté compétente, ils remettent au juge le certificat attestant que cette préparation a été suivie.

Dans le cas contraire, le juge les invite à s'adresser à l'autorité communautaire compétente, en vue de suivre la préparation et d'obtenir le certificat visés à l'alinéa premier. La procédure est suspendue.

Art. 1231-29. — Lorsqu'il est en possession du certificat visé à l'article précédent, le juge rend un jugement interlocutoire par lequel il ordonne une enquête sociale afin de l'éclairer sur l'aptitude à adopter de l'adoptant ou des adoptants.

S'il le juge nécessaire, il peut également adresser cette demande au ministère public.

Le rapport de l'enquête sociale est déposé au greffe dans les deux mois du prononcé de ce jugement. Il est communiqué au ministère public.

Art. 1231-30. — Dans les trois jours du dépôt au greffe du rapport de l'enquête sociale, l'adoptant ou les adoptants sont convoqués par pli judiciaire :

1° pour prendre connaissance du rapport; ils disposent à cette fin d'un délai de quinze jours;

2° à comparaître en personne devant le juge de paix dans le mois qui suit l'expiration du délai prévu au 1°.

Art. 1231-31. — Le juge de paix se prononce ensuite sur l'aptitude de l'adoptant ou des adoptants à procéder à une adoption internationale.

Son jugement est motivé. S'il est positif, il mentionne le nombre d'enfants que l'adoptant ou les adoptants seraient aptes à adopter, ainsi que les éventuelles restrictions à leur aptitude.

Le jugement ne peut servir que pour une procédure en adoption d'un ou de plusieurs enfants. Sa validité expire trois ans après son prononcé.

Art. 1231-32. — Si le jugement conclut à l'aptitude de l'adoptant ou des adoptants, le ministère public établit, dans les deux mois du prononcé, un rapport destiné à mettre à la disposition de l'autorité compétente de l'État d'origine suffisamment de renseignements sur leur personne pour lui permettre de déterminer, pour chaque enfant en besoin d'adoption internationale, la ou les personnes qui lui offriront l'environnement le plus adéquat

of personen aan te wijzen die het kind de meest geschikte omgeving en de beste waarborgen voor een goede integratie kunnen bieden; dit verslag bevat gegevens omtrent hun identiteit, hun wettelijke bekwaamheid, hun persoonlijke achtergrond, hun gezinssituatie en gezondheidstoestand, hun sociaal milieu, hun levensbeschouwelijke overtuiging, hun beweegredenen en hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan, alsmede omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen.

Het verslag wordt neergelegd ter griffie.

Art. 1231-33. — Binnen drie dagen na ontvangst van het verslag, bezorgt de griffier een afschrift ervan, alsmede een afschrift van het vonnis aan de federale centrale autoriteit. Hij stelt de adoptant of de adoptanten daarvan in kennis.

Onderafdeling 2. — Procedure houdende vaststelling van de adopteerbaarheid van een kind

Art. 1231-34. — Het verzoek wordt door het openbaar ministerie ingediend bij de vrederechter, op verzoek van de federale centrale autoriteit.

Het kind wordt vertegenwoordigd door een ad hoc voogd, aangewezen door de rechter.

Art. 1231-35. — De rechter wijst een tussenvonnis waarin hij een maatschappelijk onderzoek beveelt dat hem inlichtingen verschaft over de adopteerbaarheid van het kind.

Het verslag van het maatschappelijk onderzoek wordt neergelegd ter griffie binnen twee maanden te rekenen van de datum van het vonnis. Het wordt meegedeeld aan het openbaar ministerie.

Art. 1231-36. — Binnen drie maanden na neerlegging ter griffie van het verslag van het maatschappelijk onderzoek wordt de vertegenwoordiger van het kind opgeroepen bij gerechtsbrief teneinde :

1° kennis te nemen te nemen van het verslag; daartoe beschikt hij over een termijn van vijftien dagen;

2° in persoon te verschijnen voor de vrederechter binnen de maand die volgt op het verstrijken van de termijn bedoeld in 1°.

Art. 1231-37. — De vrederechter spreekt zich daarna uit over de adopteerbaarheid van het kind en gaat na of de voorwaarden bedoeld in artikel 362-2 van het Burgerlijk Wetboek in acht zijn genomen.

In het vonnis wordt vermeld dat deze controle is verricht.

Art. 1231-38. — Wanneer het kind krachtens het vonnis adopteerbaar is, stelt het openbaar ministerie binnen twee maanden te rekenen van de uitspraak, een verslag op zodat de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst over voldoende gegevens beschikt met betrekking tot het kind om haar de mogelijkheid te bieden de persoon of personen aan te wijzen die het kind, rekening houdend met zijn specifieke noden, de meest geschikte omgeving en de beste waarborgen voor een goede integratie kunnen bieden; dit verslag bevat gege-

et les meilleures chances de bonne intégration; ce rapport contient des renseignements sur leur identité, leur capacité légale, leur situation personnelle, familiale et médicale, leur milieu social, leurs conceptions philosophiques, les motifs qui les animent et leur aptitude à assumer une adoption internationale, ainsi que sur les enfants qu'ils seraient aptes à prendre en charge.

Le rapport est déposé au greffe.

Art. 1231-33. — Dans les trois jours de la réception du rapport, le greffier en adresse une copie, ainsi qu'une copie du jugement, à l'Autorité centrale fédérale. Il en avise l'adoptant ou les adoptants.

Sous-section 2. — Procédure en constatation de l'adoptabilité d'un enfant

Art. 1231-34. — La demande est introduite devant le juge de paix par le ministère public, à la requête de l'Autorité centrale fédérale.

L'enfant est représenté par un tuteur ad hoc désigné par le juge.

Art. 1231-35. — Le juge rend un jugement interlocutoire par lequel il ordonne une enquête sociale afin de l'éclairer sur l'adoptabilité de l'enfant.

Le rapport de l'enquête sociale est déposé au greffe dans les deux mois du prononcé de ce jugement. Il est communiqué au ministère public.

Art. 1231-36. — Dans les trois jours du dépôt au greffe du rapport de l'enquête sociale, le représentant de l'enfant est convoqué par pli judiciaire :

1° pour prendre connaissance du rapport; il dispose à cette fin d'un délai de quinze jours;

2° à comparaître en personne devant le juge de paix dans le mois qui suit l'expiration du délai prévu au 1°.

Art. 1231-37. — Le juge de paix se prononce ensuite sur l'adoptabilité de l'enfant et vérifie si les conditions requises à l'article 362-2 du Code civil sont remplies.

Le jugement mentionne que ces vérifications ont été effectuées.

Art. 1231-38. — Si le jugement conclut à l'adoptabilité de l'enfant, le ministère public établit, dans les deux mois du prononcé, un rapport destiné à mettre à la disposition de l'autorité compétente de l'État d'accueil suffisamment de renseignements sur l'enfant pour lui permettre de déterminer les personnes désireuses d'adopter un enfant qui lui offriront, compte tenu de ses besoins spécifiques, l'environnement le plus adéquat et les meilleurs chances de bonne intégration; ce rapport contient des renseignements sur l'identité de l'enfant, son adoptabilité, son mi-

vens omtrent de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn sociaal milieu, zijn persoonlijke achtergrond en die van zijn familie, zijn gezondheidstoestand en die van zijn familie, alsmede zijn bijzondere behoeften.

Het verslag wordt neergelegd ter griffie.

Art. 1231-39. — Binnen drie dagen na ontvangst van het verslag, bezorgt de griffier een afschrift ervan, alsmede een afschrift van het vonnis aan de federale centrale autoriteit. Hij stelt de vertegenwoordiger van het kind daarvan in kennis.

Onderafdeling 3. — Totstandkoming van de adoptie

Art. 1231-40. — Behalve andersluidende bepaling in deze onderafdeling, zijn de bepalingen van afdeling twee van toepassing op de totstandkoming van een interlandelijke adoptie.

Art. 1231-41. — Het verzoekschrift op tegenspraak inzake adoptie wordt neergelegd :

1° binnen drie jaar na de datum van de beslissing of van de afgifte van het bewijs van de inzake adoptie bevoegde autoriteit van de vreemde Staat waarin de adoptant zijn gewone verblijfplaats heeft of de adoptanten hun gewone verblijfplaats hebben, waaruit blijkt dat zij bekwaam en geschikt zijn om een interlandelijke adoptie aan te gaan; en

2° binnen zes maanden te rekenen van de aankomst van het kind in België.

Art. 1231-42. — Tenzij de vrederechter reeds in het bezit is gesteld van deze stukken, vraagt hij onverwijld aan de federale centrale autoriteit om hem toe te zenden :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing of van de verklaring bedoeld in artikel 1231-41, 1°;

2° een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing van de Belgische rechter of, ingeval het kind zijn gewone verblijfplaats in een vreemde Staat heeft, van de verklaring waarin de bevoegde autoriteit van deze Staat stelt dat het kind adopteerbaar is en vaststelt dat, na de mogelijkheden tot plaatsing van het kind in de Staat waar het zijn gewone verblijfplaats heeft behoorlijk te hebben onderzocht, een interlandelijke adoptie aan het hoger belang van het kind en eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

3° een voor eensluidend verklaard afschrift van de verslagen bedoeld in de artikelen 1231-32 van dit Wetboek, in artikel 361-3, eerste lid, 2°, van het Burgerlijk Wetboek, of in de artikelen 1231-38 van dit Wetboek en in artikel 362-3, eerste lid, 1° van het Burgerlijk Wetboek;

4° een verklaring waarin de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap of, ingeval het kind zijn gewone verblijfplaats in een vreemde Staat heeft, de bevoegde autoriteit van deze Staat vaststelt en met reden omkleedt waarom de beslissing om het kind toe te ver-

lieu social, son évolution personnelle et familiale, son passé médical et celui de sa famille, ainsi que sur ses besoins particuliers.

Le rapport est déposé au greffe.

Art. 1231-39. — Dans les trois jours de la réception du rapport, le greffier en adresse une copie, ainsi qu'une copie du jugement, à l'Autorité centrale fédérale. Il en avise le représentant de l'enfant.

Sous-section 3. — Établissement de l'adoption

Art. 1231-40. — Sauf si la présente sous-section en dispose autrement, les dispositions de la section 2 s'appliquent à l'établissement d'une adoption internationale.

Art. 1231-41. — La requête contradictoire en adoption est déposée :

1° dans les trois ans de la date de la décision ou de la délivrance d'une attestation émanant de l'autorité compétente en matière d'adoption de l'État étranger dans lequel l'adoptant ou les adoptants résident habituellement, les déclarant qualifiés et aptes à adopter et à assumer une adoption internationale; et

2° dans les six mois de l'arrivée de l'enfant en Belgique.

Art. 1231-42. — À moins qu'il ne soit déjà en possession de ces documents, le juge de paix demande sans délai à l'Autorité centrale fédérale de lui transmettre :

1° une copie certifiée conforme de la décision ou de l'attestation visées à l'article 1231-41, 1°;

2° une copie certifiée conforme de la décision d'un juge belge ou, si l'enfant réside habituellement dans un État étranger, de l'attestation par laquelle l'autorité compétente de cet État déclare l'enfant adoptable et constate, après avoir dûment examiné les possibilités de placement de l'enfant dans l'État de sa résidence habituelle, qu'une adoption internationale répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

3° une copie certifiée conforme des rapports visés aux articles 1231-32 du présent Code et 361-3, alinéa 1er, 2° du Code civil, ou aux articles 1231-38 du présent Code et 362-3, alinéa 1er, 1° du Code civil;

4° une attestation par laquelle l'Autorité centrale communautaire compétente ou, si l'enfant réside habituellement dans un État étranger, l'autorité compétente de cet État constate, motifs à l'appui, que la décision de confier l'enfant à l'adoptant ou aux adoptants répond à son

trouwen aan de adoptant of aan de adoptanten, eveneens aan het hoger belang van het kind en de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt.

Wanneer de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap met toepassing van artikel 361-4, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, stukken heeft aanvaard die zijn gelijkgesteld met de verklaringen bedoeld in het tweede lid, 2° en 4° van dit artikel, worden deze door de federale centrale autoriteit overgezonden. Wanneer door de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap vrijstelling werd verleend van overlegging van deze stukken of van een ervan, bezorgt de centrale federale autoriteit aan de rechter een bewijs van de vrijstelling.

Art. 1231-43. — In afwijking van artikel 1231-5 worden de adviezen bedoeld in het eerste lid, 2° tot 6° van dit artikel niet ingewonnen indien artikel 361-3 of 362-2 van het Burgerlijk Wetboek zijn nageleefd.

Art. 1231-44. — In afwijking van artikel 1231-10 worden de personen bedoeld in het eerste lid, 4° van dit artikel niet opgeroepen indien de artikelen 361-3 of 362-2 van het Burgerlijk Wetboek zijn nageleefd.

Art. 1231-45. — Art. 1231-6 is niet van toepassing.

Afdeling 4. — Herroeping van de gewone adoptie en herziening van de adoptie

Art. 1231-46. — Behalve andersluidende bepaling in deze afdeling worden de vorderingen tot herroeping van een gewone adoptie en die tot herziening van een adoptie ingesteld, behandeld en berecht overeenkomstig de gewone procedure- en bevoegdheidsregels.

Art. 1231-47. — De vrederechter spreekt de herroeping van een gewone adoptie of de herziening van een adoptie uit.

De zaak wordt in raadkamer behandeld.

Art. 1231-48. — De geadopteerde wordt door de griffier in het geding geroepen.

De geadopteerde die minder dan twaalf jaar oud is, in de staat van verlengde minderjarigheid verkeert of onbekwaam is verklaard, wordt vertegenwoordigd door een ad hoc voogd door de rechter op verzoek van de procureur des Konings aangesteld.

Art. 1231-11 is van toepassing.

Art. 1231-49. — De griffier roept daarenboven, naargelang het geval de volgende personen in het geding :

1° indien het verzoek betrekking heeft op de herroeping van een gewone adoptie :

a) de ouders van de geadopteerde die minder dan achttien jaar oud is ingeval de herroeping wordt gevorderd ten aanzien van de adoptant of van de adoptanten;

b) de adoptant ten aanzien van wie de herroeping niet is gevorderd, wanneer de herroeping slechts wordt gevorderd ten aanzien van een van de adoptanten;

2° indien het verzoek betrekking heeft op de herziening van een adoptie en de geadopteerde de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt :

intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.

Si, en application de l'article 361-4, alinéa 1er, du Code civil, l'Autorité centrale communautaire compétente a accepté des documents équivalents aux attestations visées à l'alinéa 2, 2° et 4°, du présent article, l'Autorité centrale fédérale transmet ces documents. Si l'Autorité centrale communautaire compétente a dispensé de produire ces attestations ou l'une d'elles, l'Autorité centrale fédérale transmet au juge une preuve de la dispense.

Art. 1231-43. — Par dérogation à l'article 1231-5, les avis visés à l'alinéa premier, 2° à 6°, de cet article ne sont pas recueillis si les articles 361-3 ou 362-2 du Code civil ont été respectés.

Art. 1231-44. — Par dérogation à l'article 1231-10, les personnes visées à l'alinéa premier, 4°, de cet article ne sont pas convoquées si les articles 361-3 ou 362-2 du Code civil ont été respectés.

Art. 1231-45. — L'article 1231-6 n'est pas applicable.

Section 4. — De la révocation de l'adoption simple et de la révision de l'adoption

Art. 1231-46. — Sauf si la présente section en dispose autrement, l'action en révocation d'une adoption simple et l'action en révision d'une adoption sont intentées, instruites et jugées conformément aux règles ordinaires de procédure et de compétence.

Art. 1231-47. — Le juge de paix prononce la révocation de l'adoption simple ou la révision de l'adoption.

La cause est instruite en chambre du conseil.

Art. 1231-48. — L'adopté est appelé à la cause par le greffier.

L'adopté âgé de moins de douze ans, mineur prolongé ou interdit est représenté par un tuteur ad hoc désigné par le juge à la demande du procureur du Roi.

L'article 1231-11 est applicable.

Art. 1231-49. — Le greffier appelle en outre à la cause, selon le cas :

1° si la demande porte sur la révocation d'une adoption simple :

a) la mère et le père de l'adopté âgé de moins de dix-huit ans, lorsque la révocation est demandée à l'égard de l'adoptant ou des adoptants;

b) l'adoptant à l'égard duquel la révocation n'est pas demandée, lorsque la révocation est demandée à l'égard de l'un seulement des adoptants;

2° si la demande porte sur la révision d'une adoption et si l'adopté a moins de dix-huit ans :

a) de ouders van de geadopteerde, wanneer de betwiste adoptie een gewone adoptie is;

b) in geval van een volle adoptie, de personen die de hoedanigheid van ouder bezaten voordat de betwiste adoptie gevolgen had.

Art. 1231-50. — Het vonnis wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien daarbij de gewone adoptie wordt herroepen of de herziening van de adoptie wordt uitgesproken, vermeldt het beschikkend gedeelte van het vonnis de datum van het verzoek, de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerden ten aanzien van wie de gewone adoptie is herroepen of de adoptie is herzien, de naam en de voornamen die de geadopteerde, zal dragen, alsook die welke zijn afstammelingen, van wie de naam ingevolge de adoptie was gewijzigd, zullen dragen.

Art. 1231-51. — Indien de persoon die geadopteerd was of zijn vertegenwoordiger daarom verzoekt, kan de rechter beslissen dat die persoon de voornamen of de naam blijft dragen die hem was toegekend in het vonnis waarbij de adoptie is uitgesproken.

Art. 1231-52. — De artikelen 1231-16 tot 1231-21 zijn van toepassing op procedures inzake de herroeping van adoptie.

Afdeling 5. — Beroep

Art. 1231-53. — Beroep tegen vonnissen alvorens recht te doen en tegen definitieve vonnissen gewezen overeenkomstig de afdelingen 2, 3 en 4 van dit hoofdstuk, wordt behandeld door de jeugdrechtbank.

Art. 1231-54. — De beroepstermijn bedraagt een maand, te rekenen van de betekening van het vonnis bij gerechtsbrief.

Art. 1231-55. — Het verzoekschrift wordt neergelegd ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg waarvan de bevoegde jeugdrechtbank deel uitmaakt.

De zaak wordt aanhangig gemaakt bij een kamer samengesteld uit drie rechters, van wie er een geen jeugdrechter is en dit nooit is geweest.

Art. 1231-56. — De jeugdrechtbank kan het openbaar ministerie verzoeken bijkomende inlichtingen in te winnen en eveneens een nieuw maatschappelijk onderzoek bevelen. Dezelfde termijnen zijn van toepassing als die welke voorzien zijn door de bepalingen betreffende de procedure voor de vrederechter.

Art. 1231-57. — Indien het om een minderjarige gaat, kunnen ondertussen voorlopige maatregelen worden genomen in het belang van het kind. ».

a) la mère et le père de l'adopté, lorsque l'adoption attaquée est une adoption simple;

b) les personnes qui avaient la qualité de père et mère avant que l'adoption attaquée ne produise ses effets, lorsqu'il s'agit d'une adoption plénière.

Art. 1231-50. — Le jugement est prononcé en audience publique. S'il révoque l'adoption simple ou révisé l'adoption, le dispositif du jugement mentionne la date de la demande, l'identité complète des adoptants et des adoptés à l'égard desquels l'adoption simple est révoquée ou à l'égard desquels l'adoption est révisée, le nom et les prénoms que portera celui qui était adopté, ainsi que celui que porteront ses descendants dont le nom avait été modifié par l'adoption.

Art. 1231-51. — Si la personne qui était adoptée ou son représentant le demande, le juge peut décider qu'elle continuera à porter les prénoms ou le nom qui lui avaient été attribués par le jugement prononçant l'adoption.

Art. 1231-52. — Les articles 1231-16 à 1231-21 sont applicables aux procédures de révocation de l'adoption.

Section 5. — Des recours

Art. 1231-53. — L'appel de tout jugement avant dire droit et de tout jugement définitif, rendu en vertu des sections 2, 3 et 4 du présent chapitre est introduit devant le tribunal de la jeunesse.

Art. 1231-54. — Le délai d'appel est d'un mois à compter de la notification du jugement par pli judiciaire.

Art. 1231-55. — La requête est déposée au greffe du tribunal de première instance dont fait partie le tribunal de la jeunesse compétent.

L'affaire est portée devant une chambre composée de trois juges, dont l'un n'est pas juge de la jeunesse et ne l'a jamais été.

Art. 1231-56. — Le tribunal de la jeunesse peut requérir le ministère public de recueillir des informations complémentaires, et également ordonner une nouvelle enquête sociale. Les mêmes délais sont d'application que ceux prévus par les dispositions relatives à la procédure devant le juge de paix.

Art. 1231-57. — S'il s'agit d'un mineur, des mesures provisoires peuvent entre-temps être prises dans l'intérêt de l'enfant. ».

HOOFDSTUK III

Wijzigingen in het Strafwetboek

Art. 5

In artikel 391*bis*, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, worden de woorden « en 364 van het Burgerlijk Wetboek » vervangen door de woorden « en 353-14 van het Burgerlijk Wetboek ».

Art. 6

Een hoofdstuk X, luidend als volgt, wordt in Titel VII van Boek II van hetzelfde Wetboek ingevoegd :

« Hoofdstuk X. — Misdrijven inzake adoptie

Art. 391*quater*. — Met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van zesentwintig tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die voor zichzelf, met bedrieglijk inzicht, een adoptie heeft verkregen of proberen te verkrijgen die strijdig is met de bepalingen van de wet.

Bij herhaling binnen drie jaar te rekenen van een in kracht van gewijsde gegaan vonnis van veroordeling wegens overtreding van het bepaalde in het eerste lid kunnen deze straffen worden verdubbeld.

Art. 391*quinquies*. — Met een gevangenisstraf van een tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijfentwintigduizend frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die bij een adoptie als tussenpersoon is opgetreden en voor een derde een adoptie heeft verkregen of proberen te verkrijgen zonder lid te zijn van een daartoe vooraf door de bevoegde Gemeenschap erkende adoptiedienst of die als lid van een erkende adoptiedienst voor een derde een adoptie heeft verkregen of proberen te verkrijgen die strijdig is met de bepalingen van de wet. ».

HOOFDSTUK IV

Wijzigingen in de wet van 8 april 1965
betreffende de jeugdbescherming

Art. 7

In artikel 33 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd :

« Ze slaat evenwel enkel op het recht om toe te stemmen in de adoptie van het kind wanneer het vonnis dit uitdrukkelijk bepaalt. ».

CHAPITRE III

Modifications apportées au Code pénal

Art. 5

Dans l'article 391*bis*, alinéa 2, du même Code, les mots « et 364 du Code civil » sont remplacés par les mots « et 353-14 du Code civil ».

Art. 6

Un Chapitre X, rédigé comme suit, est inséré dans le Titre VII du Livre II du même Code :

« Chapitre X. — Des infractions en matière d'adoption

Art. 391*quater*. — Sera puni d'un emprisonnement d'un mois à un an et d'une amende de vingt-six francs à cinq cents francs ou d'une de ces peines seulement quiconque aura, dans une intention frauduleuse, obtenu ou tenté d'obtenir pour lui-même une adoption contrevenant aux dispositions de la loi.

En cas de récidive dans les trois ans qui suivent un jugement de condamnation coulé en force de chose jugée du chef d'une infraction à l'alinéa premier, ces peines pourront être portées au double.

Art. 391*quinquies*. — Sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents francs à vingt-cinq mille francs ou d'une de ces peines seulement toute personne qui sera intervenue comme intermédiaire en obtenant ou en tentant d'obtenir une adoption pour autrui sans être membre d'un organisme préalablement agréé à cette fin par la Communauté compétente ou qui, membre d'un organisme agréé, aura obtenu ou tenté d'obtenir pour autrui une adoption contrevenant aux dispositions de la loi. ».

CHAPITRE IV

Modifications apportées à la loi du 8 avril 1965
relative à la protection de la jeunesse

Art. 7

Dans l'article 33 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1er et 2 :

« Toutefois, elle ne porte sur le droit de consentir à l'adoption de l'enfant que si le jugement le stipule expressément. ».

Art. 8

In artikel 44 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden « de artikelen 350, 353 en 367, § 2, van het Burgerlijk Wetboek » vervangen door de woorden « bijzondere bepalingen inzake adoptie »;

2° in het vierde lid, 2°, vervallen de woorden « 361, § 3, 367, § 7, ».

Art. 9

In artikel 45, 1, van dezelfde wet worden de woorden « in de artikelen 361, § 3, en 367, § 7, laatste lid » geschrapt, en worden de woorden « de artikelen 145, 350, 353, 367, § 2, 478 en 479 van hetzelfde Wetboek » vervangen door de woorden « de artikelen 145, 478 en 479 van het Burgerlijk Wetboek ».

Art. 10

In artikel 51, tweede lid, van dezelfde wet worden de woorden « in de artikelen 145, 148, 302, 361, § 3, 367, § 7, laatste lid » vervangen door de woorden « in de artikelen 145, 148, 302. ».

Art. 11

In artikel 54, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden « of inzake adoptie of volle adoptie, » geschrapt.

HOOFDSTUK V

Slotbepalingen

Afdeling 1

Bijzondere bepalingen

Art. 12

Artikel 5 van de wet van 10 juli 1931 betreffende de bevoegdheid der diplomatieke en consulaire agenten in notariële zaken, wordt aangevuld als volgt :

« 7° tot de akten, volmachten, verklaringen en getuigschriften die betrekking hebben op een voornemen

Art. 8

À l'article 44 de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 1er, les mots « des articles 350, 353, et 367, § 2, du Code civil » sont remplacés par les mots « des dispositions particulières en matière d'adoption »;

2° à l'alinéa 4, 2°, les mots « 361, § 3, 367, § 7, » sont supprimés.

Art. 9

Dans l'article 45, 1, de la même loi, les mots « et aux articles 361, § 3, et 367, § 7, dernier alinéa du Code civil » sont supprimés, et les mots « des articles 145, 350, 353, 367, § 2, 478 et 479 du même Code » sont remplacés par les mots « des articles 145, 478 et 479 du Code civil ».

Art. 10

Dans l'article 51, alinéa 2, de la même loi, les mots « aux articles 145, 148, 302, 361, § 3, 367, § 7, dernier alinéa » sont remplacés par les mots « aux articles 145, 148, 302 ».

Art. 11

Dans l'article 54, alinéa 1er, de la même loi, les mots « ou en matière d'adoption ou d'adoption plénière, » sont supprimés.

CHAPITRE V

Dispositions finales

Section première

Dispositions particulières

Art. 12

L'article 5 de la loi du 10 juillet 1931 concernant la compétence des agents diplomatiques et consulaires en matière notariale est complété comme suit :

« 7° aux actes, procurations, attestations ou certificats qui concernent un projet d'adoption à établir ou à faire

tot adoptie die in België moet totstandkomen of worden erkend of op een adoptie die in België is uitgesproken of erkend. ».

Art. 13

De bepalingen van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming die van toepassing zijn op de bloedverwanten in de opgaande lijn en op de bloedverwanten in de nederdalende lijn, zijn van toepassing op de adoptant, op de geadopteerde en op zijn afstammelingen.

Art. 14

De Koning kan de maatregelen treffen die nodig zijn om deze wet toe te passen op kinderen die het statuut van vluchteling bezitten, alsook op andere kinderen die interlandelijk zijn overgebracht, waarbij hij rekening houdt met de bepalingen die in dit verband zijn uitgewerkt door de internationale organisaties waarvan België lid is, of door de internationale verdragen waarbij het partij is.

Art. 15

Wanneer een persoon het kind of het adoptief kind van zijn echtgenoot ten volle heeft geadopteerd op grond van voor de datum van inwerkingtreding van deze wet definitief geworden beslissing, wordt de afstammingsband of adoptieve afstammingsband tussen deze echtgenoot en het kind als niet verbroken beschouwd.

Art. 16

De adoptie door een persoon van zijn buiten het huwelijk geboren kind, uitgesproken door een voor de datum van inwerkingtreding van de wet van 31 maart 1987 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming definitief geworden beslissing, wordt als niet verkregen beschouwd.

Art. 17

De toestemming van de personen die door een voor de datum van inwerkingtreding van deze wet definitief geworden beslissing ten dele of geheel ontzet zijn van het ouderlijk gezag ten aanzien van hun kind, is vereist voor de adoptie van dit kind.

reconnaître en Belgique ou une adoption prononcée ou reconnue en Belgique. ».

Art. 13

Les dispositions de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, applicables aux ascendants et descendants s'appliquent à l'adoptant, à l'adopté et à ses descendants.

Art. 14

Le Roi peut prendre les mesures nécessaires pour l'application de la présente loi à des enfants réfugiés et autres enfants internationalement déplacés, en tenant compte des dispositions établies à ce sujet par les organisations internationales dont la Belgique est membre ou par les conventions internationales auxquelles elle est partie.

Art. 15

L'adoption plénière par une personne de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son conjoint, prononcée par une décision devenue définitive avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi, est réputée ne pas avoir rompu le lien de filiation ou de filiation adoptive entre ce conjoint et l'enfant.

Art. 16

L'adoption par une personne de son enfant né hors mariage, prononcée par une décision devenue définitive avant la date de l'entrée en vigueur de la loi du 31 mars 1987 modifiant diverses dispositions légales relatives à la filiation, est réputée non avenue.

Art. 17

Le consentement des personnes déchues partiellement ou totalement de l'autorité parentale à l'égard de leur enfant par une décision devenue définitive avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi est requis en vue de l'adoption de cet enfant.

Afdeling 2*Overgangsbepalingen***Art. 18**

Onverminderd de artikelen 15, 16 en 17, kunnen vonnissen gewezen krachtens het vroegere recht niet meer in het geding worden gebracht door de toepassing van deze wet.

Art. 19

Wanneer een akte van adoptie werd opgesteld of bij de rechtbank een verzoek tot homologatie of uitspraak van de adoptie werd ingediend voor de datum van inwerkingtreding van deze wet, blijft het vroegere recht van toepassing.

Art. 20

Wanneer bij de rechtbank een verzoek tot herroeping werd ingediend voor de datum van inwerkingtreding van deze wet, blijft het vroegere recht van toepassing.

Art. 21

In afwijking van de artikelen 19 en 20, stelt ieder ambtenaar van de burgerlijke stand die in zijn registers van een beslissing inzake een adoptie heeft overgeschreven of die in een akte of beslissing vermeld in zijn registers een kantmelding heeft gedaan van een akte of beslissing betreffende een adoptie, de federale centrale autoriteit daarvan onverwijld in kennis.

Art. 22

§ 1. De oude artikelen 344 en 344 *ter* van het Burgerlijk Wetboek blijven in werking tot op een door de Koning te bepalen datum.

§ 2. In geval van erkenning van een vreemde beslissing inzake adoptie die vóór de inwerkingtreding van deze wet definitief is geworden, kunnen de bepalingen van het vroegere recht die de grondvoorwaarden van de erkenning beheersen worden toegepast indien zij gunstiger zijn voor deze erkenning. Deze beslissing wordt overeenkomstig artikel 367-2 van het Burgerlijk Wetboek geregistreerd door de federale centrale autoriteit.

Iedere vreemde beslissing inzake adoptie die vóór de inwerkingtreding van deze wet in België werd erkend,

Section 2*Dispositions transitoires***Art. 18**

Sans préjudice des articles 15, 16 et 17, la chose jugée sous l'empire du droit antérieur ne peut être remise en cause par l'application de la présente loi.

Art. 19

Lorsqu'un acte d'adoption a été dressé ou une demande en homologation ou en prononciation d'adoption a été introduite devant un tribunal avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi, ces procédures restent soumises au droit antérieur.

Art. 20

Lorsqu'une demande en révocation a été introduite devant un tribunal avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi, ces procédures restent soumises au droit antérieur.

Art. 21

Par dérogation aux articles 19 et 20, tout officier de l'état civil qui transcrit sur ses registres une décision relative à une adoption ou porte, en marge d'un acte ou d'une décision figurant dans ses registres, une mention relative à une adoption, en informe sans délai l'Autorité centrale fédérale.

Art. 22

§ 1er. Les anciens articles 344 et 344 *ter* du Code civil demeurent en vigueur jusqu'à une date à fixer par le Roi.

§ 2. En cas de reconnaissance d'une décision étrangère en matière d'adoption, devenue définitive avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi, les dispositions du droit antérieur qui régissent les conditions de fond de la reconnaissance peuvent s'appliquer si elles sont plus favorables à la reconnaissance. Cette décision est enregistrée par l'Autorité centrale fédérale, conformément à l'article 367-2 du Code civil.

Toute décision étrangère en matière d'adoption, reconnue en Belgique avant l'entrée en vigueur de la

wordt op verzoek van de belanghebbenden door de federale centrale autoriteit geregistreerd overeenkomstig artikel 367-2 van het Burgerlijk Wetboek.

Art. 23

Tot op een door de Koning te bepalen datum doet de vrederechter, met het oog op de uitoefening van de bevoegdheden inzake adoptie die hem krachtens deze wet worden toegekend, een beroep op de sociale dienst van de jeugdrechtbank en op het bevoegde openbaar ministerie.

Afdeling 3

Inwerkingtreding

Art. 24

De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van deze wet.

Gegeven te Brussel, 13 juli 2001.

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

De minister van Justitie,

Marc VERWILGHEN

présente loi est enregistrée, à la demande des intéressés, par l'Autorité centrale fédérale, conformément à l'article 367-2 du Code civil.

Art. 23

Jusqu'à une date à fixer par le Roi, le juge de paix fait appel, pour exercer les compétences en matière d'adoption qui lui sont attribuées par la présente loi, au service social du tribunal de la jeunesse et au ministère public compétent.

Section 3

Entrée en vigueur

Art. 24

Le Roi fixe la date de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Donné à Bruxelles, le 13 juillet 2001.

ALBERT

PAR LE ROI :

Le ministre de la Justice,

Marc VERWILGHEN

WETSONTWERP II

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET,

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze naam het ontwerp van wet waarvan de tekst hierna volgt aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 596 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen als volgt :

« Art. 596. — De vrederechter is bevoegd inzake voogdij, zoals in Boek I van het Burgerlijk Wetboek is omschreven.

Hij is inzake adoptie eveneens bevoegd om :

1° zich uit te spreken over de geschiktheid om te adopteren;

2° zich uit te spreken over de adopteerbaarheid van een kind;

3° een adoptie uit te spreken, te herroepen of te herzien. ».

Art. 3

Artikel 628 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met 18°, 19°, 20° en 21°, luidend als volgt :

« 18° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, in geval van een verzoek houdende vaststelling van de geschiktheid om de adopteren;

19° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van het kind, in geval van een verzoek tot vaststelling van de adopteerbaarheid;

20° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de adoptant, van de adoptanten of van

PROJET DE LOI II

ALBERT II, ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,
SALUT,

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom, aux Chambres législatives, et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

L'article 596 du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 596. — Le juge de paix est compétent en matière de tutelle ainsi qu'il est prescrit au livre premier du Code civil.

Il est également compétent en matière d'adoption pour :

1° se prononcer sur l'aptitude à adopter;

2° se prononcer sur l'adoptabilité d'un enfant;

3° prononcer, révoquer ou réviser une adoption. ».

Art. 3

L'article 628 du même Code est complété par des 18°, 19°, 20° et 21°, libellés comme suit :

« 18° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en constatation de l'aptitude à adopter;

19° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'enfant, lorsqu'il s'agit d'une demande en constatation de l'adoptabilité;

20° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, lorsqu'il

een van hen, in geval van een verzoek tot adoptie; bij gebreke daarvan, de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de geadopteerde, bij gebreke daarvan de rechter van de plaats waar de adoptant of de adoptanten keuze van woonplaats doen;

21° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de verweerder of van een van de verweerders in geval van een verzoek tot herroeping van een gewone adoptie of tot herziening van een adoptie; bij gebreke daarvan de rechter te Brussel. ».

Art. 4

De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van deze wet.

Gegeven te Brussel, 13 juli 2001.

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

De minister van Justitie,

Marc VERWILGHEN

s'agit d'une demande en adoption; à défaut, le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adopté; à défaut, le juge du lieu où l'adoptant ou les adoptants font élection de domicile;

21° le juge du domicile ou de la résidence habituelle du défendeur ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en révocation d'une adoption simple ou en révision d'une adoption; à défaut le juge de Bruxelles. ».

Art. 4

Le Roi fixe la date de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Donné à Bruxelles, le 13 juillet 2001.

ALBERT

PAR LE ROI :

Le ministre de la Justice,

Marc VERWILGHEN

BIJLAGE

ANNEXE

BASISTEKST**BURGERLIJK WETBOEK****BOEK I****PERSONEN****TITEL VIII***Adoptie en volle adoptie***HOOFDSTUK I****Algemene bepalingen**

Art. 343. — Adoptie en volle adoptie zijn toegelaten wanneer zij op wettige redenen steunen en de betrokkene tot voordeel strekken.

De voorwaarden waaraan zij moeten voldoen, de vorm waarin zij geschieden, de gevolgen die eraan verbonden zijn, worden bepaald in de hiernavolgende artikelen.

Art. 344. — § 1. Wanneer de geadopteerde een kind is van minder dan 15 jaar oud, zijn de volgende regels van toepassing :

a) de toelaatbaarheid en de inhoudelijke voorwaarden van de adoptieve afstamming tussen vreemdelingen of tussen Belgen en vreemdelingen worden beheerst door het persoonlijk statuut van de adoptant;

**BASISTEKST AANGEPAST
AAN HET WETSONTWERP****BURGERLIJK WETBOEK****BOEK I****PERSONEN****TITEL VIII***Adoptie ⁽¹⁾***HOOFDSTUK I****Intern recht**

Art. 343. — § 1. Er wordt verstaan onder :

a) *adoptant* : een persoon, echtgenoten van ongelijk geslacht, samenwonenden van ongelijk geslacht;

b) *samenwonenden* : twee personen van ongelijk geslacht die geen verwanten zijn van elkaar en die op een permanente en affectieve wijze samenwonen sedert tenminste drie jaar op het tijdstip van de indiening van het verzoek tot adoptie;

c) *kind* : een persoon van minder dan achttien jaar.

§ 2. Er bestaan twee vormen van adoptie : de gewone adoptie en de volle adoptie.

Afdeling 1*Bepalingen gemeenschappelijk aan beide vormen van adoptie***§ 1. Voorwaarden voor adoptie****A. Grondvoorwaarden**

Art. 344-1. — Adopties moeten steeds gegrond zijn op wettige redenen en ingeval zij betrekking hebben op een kind kunnen zij slechts plaatsvinden in het hoger belang van dit kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen.

⁽¹⁾ Vervanging : ontwerp van wet I, artikel 2.

TEXTES DE BASE

CODE CIVIL

LIVRE PREMIER

DES PERSONNES

TITRE VIII

*De l'adoption et de l'adoption plénière*CHAPITRE Ier**Dispositions générales**

Art. 343. — L'adoption et l'adoption plénière sont permises lorsqu'elles sont fondées sur de justes motifs et présentent des avantages pour celui qui en est l'objet.

Elles sont soumises aux conditions, se font dans les formes et produisent les effets prévus aux articles suivants.

Art. 344. — § 1er. Lorsque l'adopté est un enfant de moins de 15 ans, les règles suivantes sont applicables :

a) l'admissibilité et les conditions de fond de la filiation adoptive entre étrangers ou entre Belges et étrangers sont régies par le statut personnel de l'adoptant;

TEXTES DE BASE ADAPTÉS EN FONCTION
DU PROJET DE LOI

CODE CIVIL

LIVRE PREMIER

DES PERSONNES

TITRE VIII

*De l'adoption ⁽¹⁾*CHAPITRE Ier**Droit interne**

Art. 343. — § 1er. On entend par :

a) *adoptant* : une personne, des époux de sexe différent, ou des cohabitants de sexe différent;

b) *cohabitants* : deux personnes de sexe différent non apparentées qui vivent ensemble de façon permanente et affective depuis au moins trois ans au moment de l'introduction de la demande en adoption;

c) *enfant* : une personne âgée de moins de dix-huit ans.

§ 2. Il existe deux sortes d'adoption : l'adoption simple et l'adoption plénière.

Section première*Dispositions communes aux
deux sortes d'adoption***§ 1er. Conditions de l'adoption****A. Conditions fondamentales**

Art. 344-1. — Toute adoption doit se fonder sur de justes motifs et, si elle porte sur un enfant, ne peut avoir lieu que dans son intérêt supérieur et dans le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.

⁽¹⁾ Remplacement : projet de loi I, article 2.

b) is er meer dan een adoptant en zijn zij van verschillende nationaliteit en erkent het persoonlijk statuut van ieder van hen de adoptieve afstamming, dan worden de toelaatbaarheid en de inhoudelijke voorwaarden van de adoptie beheerst door de Belgische wet;

c) indien het persoonlijk statuut van de adoptant, van de adopterende echtgenoten of van een van de adopterende echtgenoten de adoptieve afstamming niet erkent, is de adoptie, met uitsluiting van de volle adoptie, niettemin toelaatbaar met toepassing van de Belgische wet, en worden de inhoudelijke voorwaarden mede door deze wet beheerst, mits enerzijds de geadopteerde in België geboren is of er sedert meer dan twee jaar regelmatig verblijft en anderzijds de adoptant of de adopterende echtgenoten aantonen dat zij sedert tenminste vijf jaar gewoonlijk, regelmatig en ononderbroken in België verblijven.

§ 2. Wanneer de geadopteerde meer dan 15 jaar oud is, worden de adoptie en de volle adoptie in België toegelaten tussen vreemdelingen of tussen Belgen en vreemdelingen, mits elk van de partijen voldoet aan de voorwaarden van zijn persoonlijk statuut.

§ 3. Wanneer het persoonlijk statuut van de geadopteerde nadere regels stelt voor de toestemming tot zijn adoptie of zijn volle adoptie en de personen aanwijst die bevoegd zijn om toestemming te geven, wordt deze toestemming beheerst door het persoonlijk statuut van de geadopteerde.

Art. 344*bis*. — De adoptieve afstamming in een vreemd land verkregen, hetzij tussen Belgen, hetzij tussen vreemdelingen, hetzij tussen Belgen en vreemdelingen, wordt in België van rechtswege erkend, indien bij haar totstandkoming was voldaan aan de voorwaarden die de adoptie in België mogelijk zouden hebben gemaakt of indien elk van de partijen voldoet aan de voorwaarden van zijn persoonlijk statuut.

Deze adoptie kan echter alleen dan gevolg hebben in België, wanneer zij niet strijdig is met de openbare orde en wanneer de uitgifte die ervan wordt overgelegd, volgens de wet van het land waar zij verkregen is, voldoet aan de voorwaarden gesteld voor haar authenticiteit.

Art. 344*ter*. — De gevolgen van de adoptieve afstamming in België of in het buitenland verkregen, hetzij tussen vreemdelingen, hetzij tussen Belgen en vreemdelingen, worden in België beheerst door de wet die er de toelaatbaarheid van heeft bepaald. In het geval bedoeld in artikel 344, § 2, worden die gevolgen beheerst door de Belgische wet.

Art. 344*quater*. — Herroeping van een adoptie tussen vreemdelingen of tussen Belgen en vreemdelingen

Art. 344-2. — Een persoon van wie de afstamming van moederszijde vaststaat, kan niet door zijn moeder worden geadopteerd. Een persoon van wie de afstamming van vaderszijde vaststaat, kan niet door zijn vader worden geadopteerd.

b) s'il y a plusieurs adoptants de nationalité différente et que le statut personnel de chacun d'eux reconnaît la filiation adoptive, l'admissibilité et les conditions de fond de l'adoption sont régies par la loi belge;

c) si le statut personnel de l'adoptant, des conjoints adoptants ou d'un des conjoints adoptants ne reconnaît pas la filiation adoptive, l'adoption, à l'exclusion de l'adoption plénière, sera néanmoins admissible par application de la loi belge et sera régie quant aux conditions de fond par cette dernière lorsque, d'une part, l'adopté est né en Belgique ou y réside régulièrement depuis plus de deux ans et que, d'autre part, l'adoptant ou les conjoints adoptants justifient d'une résidence habituelle, régulière et ininterrompue en Belgique depuis au moins cinq ans.

§ 2. Lorsque l'adopté a plus de 15 ans, l'adoption et l'adoption plénière sont permises en Belgique entre étrangers ou entre Belges et étrangers si chacune des parties satisfait aux conditions que lui impose son statut personnel.

§ 3. Si le statut personnel de l'adopté fixe les modalités relatives au consentement à son adoption ou à son adoption plénière et désigne les personnes qui ont qualité pour donner ce consentement, ce dernier est régi par le statut personnel de l'adopté.

Art. 344bis. — La filiation adoptive acquise en pays étranger, soit entre Belges, soit entre étrangers, soit entre Belges et étrangers, est reconnue de plein droit en Belgique si, au moment où elle a été réalisée, les conditions qui auraient permis l'adoption en Belgique étaient réunies ou si chacune des parties satisfait aux conditions que lui imposait son statut personnel.

Cette adoption ne pourra toutefois produire d'effets en Belgique que si elle n'est pas contraire à l'ordre public et que si, d'après la loi du pays où elle a été acquise, l'expédition qui en est produite réunit les conditions nécessaires à son authenticité.

Art. 344ter. — Les effets de la filiation adoptive acquise en Belgique ou à l'étranger, soit entre étrangers, soit entre Belges et étrangers, sont régis en Belgique par la loi qui a été appliquée à son admissibilité. Dans le cas prévu à l'article 344, § 2, ces effets sont régis par la loi belge.

Art. 344quater. — La révocation d'une adoption entre étrangers ou entre Belges et étrangers est permise

Art. 344-2. — Une personne dont la filiation maternelle est établie ne peut pas être adoptée par sa mère. Une personne dont la filiation paternelle est établie ne peut pas être adoptée par son père.

is in België toegelaten onder de voorwaarden en met de gevolgen bepaald in dit Wetboek.

In het buitenland gewezen beslissingen tot herroeping van adoptieve afstamming, hetzij tussen Belgen, hetzij tussen vreemdelingen, hetzij tussen Belgen en vreemdelingen, worden in België erkend indien is voldaan aan de voorwaarden bepaald door het persoonlijk statuut van de partij in wier belang de herroeping is uitgesproken. De gevolgen van die beslissingen worden in België door diezelfde wet beheerst.

HOOFDSTUK II

Adoptie

Afdeling I

Voorwaarden voor adoptie

Art. 345. — De adoptant moet de leeftijd van 25 jaar hebben bereikt bij het verlijden van de adoptieakte.

Bovendien moet hij ten minste 15 jaar ouder zijn dan de geadopteerde. Is de geadopteerde echter het kind of het adoptief kind van de, zij het overleden, echtgenoot van de adoptant, dan is het voldoende dat de adoptant meerderjarige en 10 jaar ouder dan de geadopteerde is.

Art. 346. — Niemand kan worden geadopteerd door meer dan een persoon, behalve door twee echtgenoten.

Bij herroeping van de adoptie ten opzichte van de adoptant of van beide adopterende echtgenoten, of bij overlijden van de adoptant of van beide echtgenoten die geadopteerd of ten volle geadopteerd hebben, is een nieuwe adoptie evenwel toegelaten zolang de geadopteerde minderjarig is.

Bij herroeping van de adoptie ten opzichte van een van de adopterende echtgenoten of bij overlijden van een van de echtgenoten die geadopteerd of ten volle geadopteerd hebben, kan de betrokkene in voorkomend geval opnieuw geadopteerd worden door degene met wie de andere echtgenoot hertrouwd is, ongeacht de leeftijd van de geadopteerde.

B. Leeftijd

Art. 345. — *De adoptant of de adoptanten moeten de leeftijd van vijftien jaar hebben bereikt en tenminste vijftien jaar ouder zijn dan de geadopteerde.*

Het volstaat evenwel de leeftijd van achttien jaar te hebben bereikt en tenminste tien jaar ouder te zijn dan de geadopteerde wanneer het gaat om een afstamming in de eerste graad of om een geadopteerde van de echtgenoot of van de samenwonende, zelfs overleden, van de adoptant.

Deze voorwaarden moeten vervuld zijn op het tijdstip van indiening van het verzoek tot adoptie.

C. Geschiktheid

Art. 346-1. — *De adoptant of de adoptanten die een kind wensen te adopteren moeten bekwaam en geschikt zijn om te adopteren.*

Een persoon die daartoe over de vereiste sociaal-psychologische eigenschappen beschikt is geschikt om te adopteren.

Art. 346-2. — *De geschiktheid wordt door de vrederechter beoordeeld op grond van een door hem te bevelen maatschappelijk onderzoek.*

De rechter houdt inzonderheid rekening met de persoonlijke, familiale en medische toestand van de betrokkene, en met zijn beweegredenen.

Het maatschappelijk onderzoek is echter niet verplicht wanneer de adoptant een kind wenst te adopteren :

en Belgique aux conditions et avec les effets prévus par le présent Code.

Les décisions rendues à l'étranger, révoquant une filiation adoptive, soit entre Belges, soit entre étrangers, soit entre Belges et étrangers sont reconnues en Belgique si les conditions prévues par le statut personnel de la partie dans l'intérêt de laquelle la révocation a été prononcée, ont été respectées. Les effets de ces décisions sont régis en Belgique par la même loi.

CHAPITRE II

De l'adoption

Section Ire

Des conditions de l'adoption

Art. 345. — L'adoptant doit avoir atteint l'âge de 25 ans au moment de la passation de l'acte d'adoption.

En outre, il doit avoir au moins 15 ans de plus que l'adopté. Toutefois, si l'adopté est l'enfant ou l'enfant adoptif du conjoint, même décédé, de l'adoptant, il suffit que ce dernier soit majeur et ait 10 ans de plus que l'adopté.

Art. 346. — Nul ne peut être adopté par plusieurs si ce n'est par deux époux.

Toutefois en cas de révocation de l'adoption en ce qui concerne l'adoptant ou les deux époux adoptants ou de décès de l'adoptant ou des deux époux ayant fait l'adoption ou l'adoption plénière, une nouvelle adoption est permise aussi longtemps que l'adopté est mineur.

En cas de révocation de l'adoption en ce qui concerne l'un des époux adoptants ou de décès de l'un des époux ayant fait l'adoption ou l'adoption plénière, une nouvelle adoption est permise, le cas échéant, par le nouveau conjoint de l'autre époux quel que soit l'âge de l'adopté.

B. Âges

Art. 345. — *L'adoptant ou les adoptants doivent avoir atteint l'âge de vingt-cinq ans et avoir au moins quinze ans de plus que l'adopté.*

Toutefois, si l'adopté est un descendant au premier degré ou un adopté du conjoint ou du cohabitant, même décédé, de l'adoptant, il suffit que ce dernier ait atteint l'âge de dix-huit ans et ait dix ans de plus que l'adopté.

Ces conditions doivent être remplies au moment du dépôt de la requête en adoption.

C. Aptitude

Art. 346-1. — *S'ils désirent adopter un enfant, l'adoptant ou les adoptants doivent être qualifiés et aptes à adopter.*

Est apte à adopter la personne qui possède les qualités socio-psychologiques nécessaires pour ce faire.

Art. 346-2. — *L'aptitude est appréciée par le juge de paix sur la base d'une enquête sociale, qu'il ordonne.*

Le juge tient compte, notamment, de la situation personnelle, familiale et médicale de l'intéressé, et des motifs qui l'animent.

L'enquête sociale n'est cependant pas obligatoire lorsque l'adoptant désire adopter un enfant :

Art. 347. — Een echtgenoot die niet van tafel en bed gescheiden is, kan niet adopteren of geadopteerd worden dan met toestemming van zijn mede-echtgenoot, tenzij deze in de onmogelijkheid verkeert zijn toestemming te doen kennen, afwezig verklaard is of geen bekend verblijf heeft.

1° dat met hem, met zijn echtgenoot of met de persoon met wie hij samenwoont, zelfs overleden, verwant is tot in de derde graad; of

2° met wie hij reeds het dagelijkse leven deelt of met wie hij reeds een sociale en affectieve band heeft.

D. Nieuwe adoptie

Art. 347-1. — Een kind dat reeds is geadopteerd, ongeacht of het daarbij gaat om een gewone of om een volle adoptie, kan nogmaals worden geadopteerd, zowel bij wijze van een gewone als van een volle adoptie, indien alle voorwaarden gesteld voor het totstandkomen van de nieuwe adoptie zijn vervuld en indien, ofwel :

1° de vorige adoptant of adoptanten overleden zijn;

2° de vorige adoptie herzien is of de vorige gewone adoptie ten aanzien van de adoptant of van de adoptanten herroepen is;

3° zeer gewichtige redenen bestaan die vereisen dat op verzoek van het openbaar ministerie een nieuwe adoptie wordt uitgesproken.

Art. 347-2. — Een persoon die reeds door twee adoptanten geadopteerd is, ongeacht of het daarbij gaat om een gewone of om een volle adoptie, kan door de nieuwe echtgenoot of samenwonende nogmaals worden geadopteerd, zowel bij wijze van een gewone als van een volle adoptie, indien alle voorwaarden gesteld voor het totstandkomen van de nieuwe adoptie zijn vervuld en indien, ofwel :

1° de andere vorige adoptant overleden is;

2° de vorige gewone adoptie ten aanzien van de andere adoptant herroepen is;

3° zeer gewichtige redenen bestaan die vereisen dat op verzoek van het openbaar ministerie een nieuwe adoptie wordt uitgesproken.

Art. 347-3. — Na de overschrijving van een vonnis waarbij de gewone adoptie van een kind wordt uitgesproken, kunnen de adoptant of de adoptanten een verzoek indienen dat erop is gericht deze adoptie in een volle adoptie om te zetten. Deze omzetting wordt slechts toegestaan indien alle voorwaarden, inzonderheid deze betreffende de toestemming, gesteld voor het totstandkomen van de volle adoptie, zijn vervuld.

Art. 347. — Nul époux non séparé de corps ne peut adopter ou être adopté qu'avec le consentement de son conjoint, à moins que celui-ci soit dans l'impossibilité de manifester son consentement, soit déclaré absent ou n'ait aucune demeure connue.

1° apparenté, jusqu'au troisième degré, à lui-même, à son conjoint ou à son cohabitant, même décédés; ou

2° dont il partage déjà la vie quotidienne ou avec lequel il entretient déjà un lien social et affectif.

D. Nouvelle adoption

Art. 347-1. — Un enfant qui a déjà été adopté, de manière simple ou plénière, peut être adopté une nouvelle fois, de manière simple ou plénière, si toutes les conditions requises pour l'établissement de la nouvelle adoption sont remplies et que, soit :

1° l'adoptant ou les adoptants antérieurs sont décédés;

2° l'adoption antérieure a été révisée ou l'adoption simple antérieure a été révoquée à l'égard de l'adoptant ou des adoptants;

3° des motifs très graves commandent qu'une nouvelle adoption soit prononcée à la requête du ministère public.

Art. 347-2. — Une personne déjà adoptée, de manière simple ou plénière, par deux adoptants, peut être adoptée une nouvelle fois, de manière simple ou plénière, par le nouveau conjoint ou cohabitant de l'un de ceux-ci si toutes les conditions requises pour l'établissement de cette nouvelle adoption sont remplies et que, soit :

1° l'autre adoptant antérieur est décédé;

2° l'adoption simple antérieure a été révoquée à l'égard de l'autre adoptant;

3° des motifs très graves commandent qu'une nouvelle adoption soit prononcée à la requête du ministère public.

Art. 347-3. — Après la transcription d'un jugement prononçant l'adoption simple d'un enfant, l'adoptant ou les adoptants peuvent introduire une requête tendant à convertir celle-ci en adoption plénière. Cette conversion n'est permise que si toutes les conditions, notamment de consentement, requises pour l'établissement de l'adoption plénière sont remplies.

Art. 348. — § 1. Wanneer de afstamming van een minderjarig kind of van een onbekwaamverklaarde ten aanzien van zijn vader en van zijn moeder vaststaat, moeten beiden in de adoptie toestemmen. Indien echter een van hen overleden is, zich in de onmogelijkheid bevindt zijn wil te kennen te geven, afwezig verklaard is of geen bekend verblijf heeft, is de toestemming van de andere voldoende.

Evenzo is de toestemming van de moeder voldoende, wanneer het kind, geboren uit een gehuwde vrouw die gescheiden leeft van haar man, ten aanzien van deze laatste geen bezit van staat heeft en wanneer :

1° de echtgenoten ten tijde van de verwerking niet feitelijk herenigd zijn geweest;

2° de geboorte van het kind voor de man niet verborgen is gehouden;

3° het kind geboren is :

a) hetzij meer dan 300 dagen na de inleidingszitting bedoeld in artikel 1258 van het Gerechtelijk Wetboek en geen proces-verbaal van verzoening is opgemaakt of na de verklaring bedoeld in artikel 1289 van hetzelfde Wetboek;

b) hetzij meer dan 300 dagen na een beschikking van de vrederechter gegeven krachtens artikel 223 van dit Wetboek waarbij de echtgenoten gemachtigd worden een afzonderlijke verblijfplaats te betrekken;

c) hetzij meer dan 300 dagen na het begin van de scheiding, wanneer de echtscheiding is uitgesproken krachtens artikel 232 van dit Wetboek.

Wanneer de afstamming van het minderjarig kind of van de onbekwaamverklaarde slechts ten aanzien van een van zijn ouders vaststaat, wordt de toestemming door deze gegeven.

Wanneer beide ouders van het minderjarig kind of van de onbekwaamverklaarde overleden zijn, afwezig verklaard zijn, zich in de onmogelijkheid bevinden hun wil te kennen te geven of geen bekend verblijf hebben, wordt de toestemming gegeven door de familieraad. Hetzelfde geldt wanneer de afstamming van het minderjarig kind of van de onbekwaamverklaarde niet vaststaat.

Deze toestemmingen kunnen eerst twee maanden na de geboorte van het kind worden gegeven.

§ 2. Indien bij een vroegere adoptie toepassing is gegeven aan artikel 353, is de toestemming van de vader of de moeder die geweigerd heeft in deze adoptie toe te stemmen, alsmede die van de familieraad van de oorspronkelijke familie niet meer vereist voor een nieuwe adoptie; indien overeenkomstig deze bepaling noch de vader noch de moeder van het kind behoeven toe te stemmen, moet de toestemming worden gegeven door een familieraad samengesteld volgens de bepalingen van artikel 361 of van artikel 367, al naar het geval.

E. Toestemmingen

Art. 348-1. — *Personen die op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis van adoptie, de leeftijd van twaalf jaar hebben bereikt, moeten in hun adoptie toestemmen of daarin hebben toegestemd.*

In afwijking van het eerste lid is de toestemming niet vereist indien zij onbekwaam zijn verklaard of zich in een staat van verlengde minderjarigheid bevinden, dan wel de rechter, op grond van feiten vastgesteld in een met redenen omkleed proces-verbaal, oordeelt dat zij geen onderscheidingsvermogen hebben.

Art. 348-2. — *Wanneer de adoptant, een van de adoptanten of de geadopteerde gehuwd is en niet van tafel en bed is gescheiden, of samenwoont op het tijdstip van verschijning voor de rechter die over het verzoek tot adoptie uitspraak moet doen, moet zijn echtgenoot of de persoon met wie hij samenwoont in de adoptie toestemmen behalve indien deze laatste zich in de onmogelijkheid bevindt zijn wil te kennen te geven, geen bekend verblijf heeft of afwezig is verklaard.*

Art. 348-3. — *Wanneer de afstamming van een kind, van een persoon in staat van verlengde minderjarigheid of van een onbekwaamverklaarde ten aanzien van zijn moeder en van zijn vader vaststaat, moeten beiden in de adoptie toestemmen. Indien echter een van hen zich in de onmogelijkheid bevindt zijn wil te kennen te geven, geen bekend verblijf heeft of afwezig is verklaard, is de toestemming van de andere voldoende.*

Wanneer de afstamming van een kind, van een persoon in staat van verlengde minderjarigheid of van een onbekwaamverklaarde slechts ten aanzien van een van zijn ouders vaststaat, dient enkel deze in de adoptie toe te stemmen.

Art. 348-4. — *Zowel de moeder als de vader kunnen hun toestemming slechts geven twee maanden na de geboorte van het kind.*

Zij worden over de adoptie en de gevolgen van hun toestemming geïnformeerd door de rechter voor wie de toestemming dient te worden gegeven en diens sociale dienst.

Deze informatie heeft inzonderheid betrekking op de rechten, de bijstand en de voordelen waarop de families, de vaders en moeders, al dan niet alleenstaand, en hun kinderen bij wet of decreet aanspraak kunnen maken, alsook op de middelen waarop een beroep kan worden gedaan om sociale, financiële, psychologische of andere problemen die hun situatie meebrengt, op te lossen.

Art. 348. — § 1er. Lorsque la filiation d'un enfant mineur ou d'un interdit est établie à l'égard de son père et de sa mère, ceux-ci doivent consentir l'un et l'autre à l'adoption. Toutefois, si l'un d'eux est mort, est dans l'impossibilité de manifester sa volonté, est déclaré absent ou n'a aucune demeure connue, le consentement de l'autre suffit.

De même, le consentement de la mère suffit lorsque l'enfant, né d'une femme mariée qui vit séparée de son mari, n'a pas de possession d'état à l'égard de ce dernier et que :

1° il n'y a pas eu de réunion de fait des époux au temps de la conception;

2° la naissance de l'enfant n'a pas été cachée au mari;

3° l'enfant est né :

a) soit plus de 300 jours après l'audience d'introduction visée à l'article 1258 du Code judiciaire et qu'un procès-verbal de conciliation n'a pas été établi ou après la déclaration prévue à l'article 1289 du même Code;

b) soit plus de 300 jours après une ordonnance du juge de paix rendue en vertu de l'article 223 du présent Code autorisant les époux à résider séparément;

c) soit plus de 300 jours après le début de la séparation lorsque le divorce a été prononcé en vertu de l'article 232 du présent Code.

Lorsque la filiation de l'enfant mineur ou de l'interdit n'est établie qu'à l'égard d'un de ses auteurs, le consentement est donné par celui-ci.

Lorsque les père et mère de l'enfant mineur ou de l'interdit sont tous deux décédés, déclarés absents, dans l'impossibilité de manifester leur volonté ou n'ont aucune demeure connue, le consentement est donné par le conseil de famille. Il en est de même lorsque la filiation de l'enfant mineur ou de l'interdit n'a pas été établie.

Ces consentements ne peuvent être donnés que deux mois après la naissance de l'enfant.

§ 2. Si, lors d'une adoption précédente, il a été fait application de l'article 353, le consentement de celui des père ou mère qui a refusé de consentir à cette adoption, et celui du conseil de famille de la famille d'origine ne sont plus requis pour une nouvelle adoption; si en application de la présente disposition aucun des père ou mère de l'enfant n'est appelé à donner son consentement, celui-ci doit être donné par un conseil de famille constitué, selon le cas, conformément aux dispositions des articles 361 ou 367.

E. Consentements

Art. 348-1. — *Toute personne âgée de douze ans au moins lors du prononcé du jugement d'adoption doit consentir ou avoir consenti à son adoption.*

Par dérogation à l'alinéa premier, le consentement n'est pas requis de la personne déclarée interdite, en état de minorité prolongée ou dont le juge estime, en raison d'éléments de fait constatés par procès-verbal motivé, qu'elle est privée de discernement.

Art. 348-2. — *Lorsque l'adoptant, l'un des adoptants ou l'adopté est marié et non séparé de corps, ou cohabitant, lors de la comparution devant le juge appelé à statuer sur la requête en adoption, son conjoint ou cohabitant doit consentir à l'adoption, sauf s'il est dans l'impossibilité de manifester sa volonté, sans aucune demeure connue ou déclaré absent.*

Art. 348-3. — *Lorsque la filiation d'un enfant, d'un mineur prolongé ou d'un interdit est établie à l'égard de sa mère et de son père, ceux-ci doivent tous deux consentir à l'adoption. Toutefois, si l'un d'eux est dans l'impossibilité de manifester sa volonté, sans aucune demeure connue ou déclaré absent, le consentement de l'autre suffit.*

Lorsque la filiation d'un enfant, d'un mineur prolongé ou d'un interdit n'est établie qu'à l'égard d'un de ses auteurs, seul celui-ci doit consentir à l'adoption.

Art. 348-4. — *La mère et le père ne peuvent consentir à l'adoption que deux mois après la naissance de l'enfant.*

Ils sont informés sur l'adoption et les conséquences de leur consentement par le juge devant lequel le consentement doit être exprimé et par son service social.

Cette information porte notamment sur les droits, aides et avantages garantis par la loi ou par décret aux familles, aux pères et mères, célibataires ou non, et à leurs enfants, ainsi que sur les moyens auxquels il est possible de recourir pour résoudre les problèmes sociaux, financiers, psychologiques ou autres posés par leur situation.

Wanneer de bij dit artikel en het vorige vereiste toestemmingen van eenzelfde persoon moeten uitgaan, dan kunnen zij door hem gegeven worden, zelfs als hij ook adoptant is.

§ 3. Indien een minderjarige geadopteerde de leeftijd van 15 jaar heeft bereikt, is ook zijn persoonlijke toestemming vereist.

Art. 348-5. — Wanneer de afstamming van een kind of van een onbekwaamverklaarde niet vaststaat of wanneer de vader en de moeder van een kind of van een onbekwaamverklaarde, of de enige ouder ten aanzien van wie de afstamming vaststaat, overleden zijn, zich in de onmogelijkheid bevinden hun wil te kennen te geven, geen bekend verblijf hebben of afwezig zijn verklaard, wordt de toestemming door de voogd gegeven.

In geval van adoptie door de voogd, wordt de toestemming gegeven door de toeziende voogd. Ingeval de belangen van de toeziende voogd tegenstrijdig zijn met die van de minderjarige, wordt de toestemming gegeven door een ad hoc voogd aangewezen door de rechter op verzoek van iedere betrokken persoon of van de procureur des Konings.

Art. 348-6. — Voor de nieuwe adoptie van een kind, van een persoon in staat van verlengde minderjarigheid of van een onbekwaamverklaarde die voorheen op gewone wijze is geadopteerd, zijn vereist :

1° de toestemming van de personen die in de vroegere adoptie hebben toegestemd;

2° de toestemming van de vorige adoptant of adoptanten, behalve indien de vorige adoptie ten aanzien van die persoon of personen herroepen of herzien is.

Indien een van die personen zich in de onmogelijkheid bevindt zijn wil te kennen te geven, geen bekend verblijf heeft of afwezig is verklaard, is zijn toestemming niet vereist. De toestemming van de oorspronkelijke vader of moeder, van de voogd en van de toeziende voogd, van de echtgenoot van de geadopteerde, of van de persoon met wie hij samenwoont, die vroeger onverantwoord geweigerd hebben in de adoptie toe te stemmen, evenals die van de vader en de moeder wanneer het kind door hen verlaten werd verklaard, is evenmin vereist.

Art. 348-7. — Voor de nieuwe adoptie van een kind, van een onbekwaamverklaarde of van een persoon in staat van verlengde minderjarigheid die voorheen ten volle is geadopteerd, is de toestemming van de vorige adoptant of adoptanten vereist, behalve indien zij zich in de onmogelijkheid bevinden hun wil te kennen te geven, geen bekend verblijf hebben of afwezig zijn verklaard, of indien de vorige adoptie ten aanzien van hen herzien is.

Art. 348-8. — Eenieder van wie de toestemming in de adoptie vereist is, kan zulks doen door middel van ofwel :

Lorsque les consentements prévus au présent article et à l'article précédent sont requis de la même personne, celle-ci peut les donner même si elle est l'adoptant.

§ 3. Si l'adopté mineur a atteint l'âge de 15 ans, son consentement personnel est également requis.

Art. 348-5. — Lorsque la filiation d'un enfant ou d'un interdit n'est pas établie ou lorsque le père et la mère d'un enfant ou d'un interdit ou le seul parent à l'égard duquel sa filiation est établie sont décédés, dans l'impossibilité de manifester leur volonté, sans aucune demeure connue ou déclarés absents, le consentement est donné par le tuteur.

En cas d'adoption par le tuteur, le consentement est donné par le subrogé tuteur. Si les intérêts du subrogé tuteur sont en opposition avec ceux du mineur, le consentement est donné par un tuteur ad hoc désigné par le juge à la requête de toute personne intéressée ou du procureur du Roi.

Art. 348-6. — En cas de nouvelle adoption d'un enfant, d'un mineur prolongé ou d'un interdit qui a bénéficié antérieurement d'une adoption simple, sont requis :

1° le consentement des personnes ayant consenti à l'adoption antérieure;

2° le consentement de l'adoptant ou des adoptants antérieurs, sauf si la révocation ou la révision de l'adoption antérieure a été prononcée à leur égard.

Si l'une de ces personnes est dans l'impossibilité de manifester sa volonté, sans aucune demeure connue ou déclarée absente, son consentement n'est pas requis. De même, n'est pas requis le consentement du père ou de la mère d'origine, du tuteur et du subrogé tuteur, ou du conjoint ou cohabitant de l'adopté qui aurait refusé abusivement de consentir à l'adoption antérieure, ni celui des père et mère, lorsque l'enfant avait été déclaré abandonné par eux.

Art. 348-7. — En cas de nouvelle adoption d'un enfant, d'un interdit ou d'un mineur prolongé qui a bénéficié antérieurement d'une adoption plénière, le consentement de l'adoptant ou des adoptants antérieurs est requis, sauf s'ils sont dans l'impossibilité de manifester leur volonté, sans aucune demeure connue, déclarés absents ou si la révision de l'adoption antérieure a été prononcée à leur égard.

Art. 348-8. — Toute personne dont le consentement à l'adoption est requis l'exprime soit :

1° een persoonlijke verklaring gedaan voor de rechter die het verzoek tot adoptie behandelt en waarvan laatstgenoemde een proces-verbaal opstelt;

2° een akte volgens het model vastgesteld door de Koning, verleden ten overstaan van een notaris naar keuze of ten overstaan van de vrederechter van zijn woonplaats.

Er moet nader worden bepaald dat de toestemming wordt gegeven voor een gewone adoptie of voor een volle adoptie.

De intrekking van de toestemming is slechts mogelijk tot het tijdstip van de uitspraak van het vonnis en, ten laatste, zes maanden na de indiening van het verzoekschrift tot adoptie.

Art. 348-9. — Ieder lid van de oorspronkelijke familie van het kind van wie de toestemming vereist is kan in de akte of in de verklaring houdende zijn toestemming nader bepalen dat :

1° hij de identiteit van de adoptant of van de adoptanten niet wenst te kennen. In dat geval wijst hij een persoon aan die hem in het kader van de procedure zal vertegenwoordigen; of dat

2° hij later in de procedure niet wenst tussenbeide te komen. In dat geval wijst hij eveneens een persoon aan die hem zal vertegenwoordigen.

De persoon die gebruik maakt van een van de in het vorige lid bedoelde mogelijkheden doet keuze van woonplaats.

Art. 348-10. — Eenieder van wie de toestemming vereist is en die niet in de adoptie wenst toe te stemmen, kan zijn weigering te kennen geven door middel van ofwel :

1° een persoonlijke verklaring gedaan voor de rechter die het verzoek tot adoptie behandelt en waarvan laatstgenoemde een proces-verbaal opstelt;

2° een akte verleden ten overstaan van een notaris naar keuze of ten overstaan van de vrederechter van zijn woonplaats.

Niet-verschijning voor de rechter na door de griffier bij gerechtsbrief te zijn opgeroepen, wordt als weigering van de toestemming beschouwd.

Art. 348-11. — Ingeval een persoon die overeenkomstig de artikelen 348-2 tot 348-7 in de adoptie moet toestemmen, zulks weigert te doen, kan de adoptie op verzoek van de adoptant, van de adoptanten of van het openbaar ministerie toch worden uitgesproken indien de rechter van oordeel is dat de toestemming op onverantwoorde wijze is geweigerd.

Wanneer evenwel de vader of de moeder van het kind weigert in de adoptie toe te stemmen, kan de rechter,

1° par déclaration faite en personne au juge saisi de la requête en adoption, et dont ce dernier dresse procès-verbal;

2° par acte passé, selon le modèle fixé par le Roi, devant un notaire de son choix ou devant le juge de paix de son domicile.

Il est précisé si le consentement est donné pour une adoption simple ou pour une adoption plénière.

Le retrait du consentement n'est possible que jusqu'au prononcé du jugement et, au plus tard, six mois après le dépôt de la requête en adoption.

Art. 348-9. — Tout membre de la famille d'origine de l'enfant dont le consentement est requis peut préciser dans la déclaration ou l'acte de son consentement soit :

1° qu'il entend rester dans l'ignorance de l'identité de l'adoptant ou des adoptants; dans ce cas, il désigne la personne qui le représentera dans la procédure;

2° qu'il ne désire plus intervenir ultérieurement dans la procédure; en ce cas, il désigne également la personne qui le représentera.

La personne qui fait usage de l'une des possibilités prévues à l'alinéa précédent fait élection de domicile.

Art. 348-10. — Toute personne dont le consentement est requis et qui ne désire pas consentir à l'adoption peut exprimer son refus soit :

1° par déclaration faite en personne au juge saisi de la requête en adoption, et dont ce dernier dresse procès-verbal;

2° par acte passé devant un notaire de son choix ou devant le juge de paix de son domicile.

Le fait de ne pas comparaître devant le juge après avoir été convoqué par le greffier sous pli judiciaire, est assimilé à un refus de consentement.

Art. 348-11. — Lorsqu'une personne qui doit consentir à l'adoption en vertu des articles 348-2 à 348-7 refuse ce consentement, l'adoption peut cependant être prononcée à la demande de l'adoptant, des adoptants ou du ministère public s'il apparaît au juge que ce refus est abusif.

Toutefois, si ce refus émane de la mère ou du père d'un enfant, le juge ne peut prononcer l'adoption, sauf

Afdeling II

Vormen van de adoptie

Art. 349. — De persoon of de personen die voornemens zijn te adopteren en degene die wil geadopteerd worden, ingeval hij de leeftijd van 15 jaar heeft bereikt en niet onbekwaamverklaard is, verschijnen voor de vrederechter van de woonplaats van de adoptant of van een van de adopterende echtgenoten, of voor een notaris, teneinde akte van hun wederzijdse wil te doen opmaken.

Heeft de geadopteerde de leeftijd van 15 jaar niet bereikt of is hij onbekwaamverklaard, dan wordt hij bij de akte vertegenwoordigd door een van de personen die overeenkomstig artikel 348 in de adoptie toestemmen of, indien de toestemming door de familieraad is gegeven, door de persoon die de familieraad daartoe heeft aangewezen.

De toestemmingen die de artikelen 347 en 348 vereisen van de echtgenoot of de ouders, worden gegeven in de adoptieakte zelf of bij een afzonderlijke akte verleden ten overstaan van een notaris of ten overstaan van de vrederechter van hun onderscheiden woonplaats.

De ouders kunnen, bij het geven van hun toestemming samen verklaren dat zij aan een derde de keuze overlaten van de adoptant of adoptanten en van de persoon die, in voorkomend geval, in hun plaats de geadopteerde zal vertegenwoordigen in de adoptieprocedure.

Hetzelfde geldt voor de vader of voor de moeder wanneer de toestemming van een van hen voldoende is voor de adoptie.

Deze verklaring kan pas gevolg hebben nadat ze is gehomologeerd door de jeugdrechtbank en aanvaard door de aldus aangewezen derde.

Art. 350. — § 1. De adoptieakte moet ter homologatie voorgelegd worden aan de rechtbank van eerste aan-

behalve wanneer het gaat om een nieuwe adoptie, de adoptie pas uitspreken wanneer na een grondig maatschappelijk onderzoek gebleken is dat deze persoon zich niet meer om het kind heeft bekommerd of de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar heeft gebracht.

§ 2. Gevolgen van de adoptie

Art. 349-1. — *Een adoptie uitgesproken bij een beslissing overgeschreven overeenkomstig artikel 1231-19 van het Gerechtelijk Wetboek, heeft gevolgen vanaf de dag van neerlegging van het verzoekschrift.*

Art. 349-2. — *De adoptant of de adoptanten kunnen in de loop van de procedure aan de rechter vragen dat de voornamen van de geadopteerde worden gewijzigd. Indien de geadopteerde de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt, moet hij in deze wijziging toestemmen.*

Art. 349-3. — *Een adoptie kan niet bij wege van nietigheid worden bestreden.*

§ 3. Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde na de adoptie

Art. 350. — *Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van de adoptant of van een*

Section II

Des formes de l'adoption

Art. 349. — La personne ou les personnes qui se proposent d'adopter et celle qui veut être adoptée, si elle a atteint l'âge de quinze ans et n'est pas interdite, se présentent devant le juge de paix du domicile de l'adoptant ou de l'un des époux adoptants ou devant un notaire pour y passer acte de leurs volontés respectives.

Si l'adopté n'a pas atteint l'âge de quinze ans ou s'il est interdit, il est représenté à l'acte par l'une des personnes qui, conformément à l'article 348, consent à l'adoption ou si le consentement a été donné par le conseil de famille, par la personne que le conseil aura désignée à cet effet.

Les consentements, requis par les articles 347 et 348, du conjoint ou des père et mère sont donnés dans l'acte même d'adoption ou par acte séparé devant notaire ou devant le juge de paix de leur domicile respectif.

Les père et mère, agissant conjointement, peuvent, en donnant leur consentement, déclarer qu'ils laissent à un tiers le choix de l'adoptant ou des adoptants et de la personne qui, le cas échéant, les remplacera pour représenter l'adopté dans la procédure d'adoption.

Il en est de même pour le père ou pour la mère lorsque le consentement de l'un d'eux suffit à l'adoption.

Cette déclaration ne pourra produire d'effets qu'après avoir été homologuée par le tribunal de la jeunesse et acceptée par le tiers ainsi désigné.

Art. 350. — § 1er. L'acte d'adoption doit être soumis à l'homologation du tribunal de première instance. Si

s'il s'agit d'une nouvelle adoption, que s'il apparaît, au terme d'une enquête sociale approfondie, que cette personne s'est désintéressée de l'enfant ou en a compromis la santé, la sécurité ou la moralité.

§ 2. *Effets de l'adoption*

Art. 349-1. — *L'adoption prononcée par décision transcrite conformément à l'article 1231-19 du Code judiciaire produit ses effets à partir du dépôt de la requête.*

Art. 349-2. — *L'adoptant ou les adoptants peuvent demander au juge, à tout moment de la procédure, une modification des prénoms de l'adopté. Si l'adopté a atteint l'âge de douze ans, son consentement à cette modification est requis.*

Art. 349-3. — *L'adoption ne peut être attaquée par voie de nullité.*

§ 3. *Établissement de la filiation de l'adopté postérieurement à l'adoption*

Art. 350. — *L'établissement de la filiation de l'adopté à l'égard de l'adoptant ou de l'un des adoptants après*

leg. Indien de geadopteerde of een van de geadopteerden minderjarig is, wordt de akte voorgelegd aan de jeugdrechtbank.

De bevoegde rechtbank is die van de verblijfplaats van de adoptant of van een van de adopterende echtgenoten in België en, bij gebreke daarvan, die van de verblijfplaats van de geadopteerde of van een van de geadopteerden in België. Wanneer geen van de partijen bij de adoptieakte een verblijfplaats in België heeft, maar ten minste een van hen de Belgische nationaliteit bezit, mag het homologatieverzoek worden gericht tot de rechtbank van Brussel.

§ 2. De homologatie wordt aangevraagd bij verzoekschrift gericht tot de rechtbank en gaat vergezeld van een uitgifte van de adoptieakte en van de akten of beslissingen waarbij de vereiste toestemmingen zijn gegeven.

Het verzoekschrift wordt ter griffie neergelegd; het wordt ondertekend hetzij door de adoptant of de twee adopterende echtgenoten, hetzij door de geadopteerde of een van de geadopteerden, hetzij door hun advocaat.

Een geadopteerde die jonger dan 15 jaar of onbekwaamverklaard is, wordt vertegenwoordigd door degene die hem vertegenwoordigd heeft bij de adoptieakte. Is die persoon overleden of niet in staat zijn wil te doen kennen, dan wordt hij vervangen door een persoon die krachtens artikel 348 in de adoptie heeft toegestemd of, in voorkomend geval, door degene die de familieraad daartoe aanwijst.

§ 3. De griffier zendt het verzoekschrift door aan de procureur des Konings. Deze wint alle nuttige inlichtingen in, onder meer het advies van :

1° de ouders van de geadopteerde en in voorkomend geval van zijn voogd;

2° de ascendenten in de tweede graad;

3° de kinderen van de adoptant, indien zij meer dan achttien jaar oud zijn. Heeft een van die kinderen de leeftijd van achttien jaar niet bereikt, dan moet het advies worden ingewonnen van hun vader of moeder, niet-adoptant, zelfs indien deze uit de echt of van tafel en bed gescheiden is.

De procureur des Konings zendt het verzoekschrift, samen met die inlichtingen en zijn advies, aan de rechtbank.

De rechtbank gelast de verschijning in raadkamer van alle personen die zij geraden acht te horen; van hun verhoor wordt proces-verbaal opgemaakt. De rechtbank kan eveneens de verschijning in raadkamer gelasten van de partijen bij de adoptieakte om het homologatieverzoek te bespreken. Zij moet die verschijning gelasten indien de procureur des Konings of een van de personen wier oordeel hij verplicht is te vragen, betreffende de adoptie een ongunstig advies heeft uitgebracht; die persoon wordt eveneens opgeroepen en, indien hij verschijnt, kan hij bij eenvoudige akte verklaren in het geding te willen

van de adoptanten nadat de uitspraak van het vonnis van adoptie in kracht van gewijsde is gegaan, maakt vanaf dat tijdstip en voor de toekomst een einde aan de adoptie ten aanzien van die adoptant of van die adoptanten.

Vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van een andere persoon dan de adoptant of de adoptanten nadat de uitspraak van het vonnis van adoptie in kracht van gewijsde is gegaan, maakt daaraan geen einde. Indien het om een gewone adoptie gaat, heeft deze afstamming gevolgen voor zover deze niet strijdig zijn met die van de adoptie. Indien het een volle adoptie betreft, heeft die afstamming slechts de toepassing van de verbodsbepalingen inzake het huwelijk bedoeld in de artikelen 161 tot 164 tot gevolg.

l'adopté ou l'un des adoptés est mineur, l'acte est soumis au tribunal de la jeunesse.

Le tribunal compétent est celui de la résidence en Belgique de l'adoptant ou de l'un des époux adoptants; à défaut, celui de la résidence en Belgique de l'adopté ou de l'un des adoptés. Si aucune des parties à l'acte d'adoption n'a de résidence en Belgique, mais que l'une d'elles au moins possède la nationalité belge, la demande d'homologation peut être présentée au tribunal de Bruxelles.

§ 2. L'homologation est demandée par requête adressée au tribunal et accompagnée d'une expédition de l'acte d'adoption et des actes ou délibérations contenant les consentements requis.

La requête est déposée au greffe; elle est signée soit par l'adoptant ou par les deux époux adoptants, soit par l'adopté ou par l'un des adoptés, soit par leur avocat.

L'adopté âgé de moins de quinze ans ou interdit est représenté par la personne qui l'a représenté à l'acte d'adoption. Si cette personne est décédée ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, elle est remplacée par une des autres personnes qui a consenti à l'adoption en vertu de l'article 348 ou, le cas échéant, par celle qui sera désignée à cet effet par le conseil de famille.

§ 3. Le greffier transmet la requête au procureur du Roi. Celui-ci recueille tous renseignements utiles et notamment :

- 1° l'avis des père et mère de l'adopté et le cas échéant de son tuteur;
- 2° celui de ses ascendants au deuxième degré;
- 3° celui des enfants de l'adoptant s'ils ont plus de 18 ans. Si l'un de ces enfants n'a pas atteint l'âge de 18 ans, l'avis de leur père ou mère, autre que l'adoptant, même divorcé ou séparé de corps, doit être recueilli.

Le procureur du Roi transmet au tribunal la requête accompagnée de ces renseignements et de son avis.

Le tribunal ordonne la comparution en chambre du conseil de toutes les personnes qu'il estime utile d'entendre; il est dressé procès-verbal de leur audition. Le tribunal peut également ordonner la comparution en chambre du conseil des parties à l'acte d'adoption pour qu'il soit débattu de la demande d'homologation. Il doit ordonner cette comparution si le procureur du Roi ou l'une des personnes dont celui-ci a obligatoirement recueilli l'avis a émis un avis défavorable à l'adoption; cette personne est également convoquée et si elle comparaît elle peut déclarer, par simple acte, vouloir intervenir à la

que le jugement d'adoption soit coulé en force de chose jugée met fin dès ce moment et pour l'avenir à l'adoption à l'égard de cet adoptant ou de ces adoptants.

L'établissement de la filiation de l'adopté à l'égard d'une personne autre que l'adoptant ou les adoptants après que le jugement d'adoption soit coulé en force de chose jugée ne met pas fin à celle-ci. S'il s'agit d'une adoption simple, cette filiation ne produit ses effets que dans la mesure où ils ne sont pas en opposition avec ceux de l'adoption. S'il s'agit d'une adoption plénière, cette filiation ne produit d'autre effet que les empêchements à mariage prévus aux articles 161 à 164.

tussenkomen. De oproepingen worden door de griffier aan de betrokkenen gericht bij gerechtsbrief.

Indien de rechtbank het passend acht, kan de te adopteren persoon, wanneer deze minderjarig is, worden gehoord buiten tegenwoordigheid van de andere partijen; van zijn verhoor wordt proces-verbaal opgemaakt.

De rechtbank gaat, met inachtneming van alle wettige belangen, na of de adoptie op wettige redenen steunt en de andere door de wet gestelde voorwaarden vervuld zijn.

§ 4. Het vonnis wordt met redenen omkleed en in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien het de adoptie homologeert, vermeldt het beschikkende gedeelte de volledige identiteit van de adoptanten en de geadopteerde, de datum waarop de akte is opgemaakt en de vrederechter of de notaris die ze heeft verleden, alsmede de naam en in voorkomend geval de voornamen die de geadopteerde zal dragen. Het vermeldt eveneens, indien daartoe aanleiding bestaat, de naam en voornamen van de afstammelingen van de geadopteerde wier naam niet wordt veranderd ten gevolge van de adoptie.

Is de geadopteerde minderjarig, dan wordt het homologatievonnis niet uitgesproken alvorens een termijn van drie maanden is verstreken sedert de dag waarop de adoptieakte is opgemaakt. De rechtbank kan evenwel van deze regel afwijken wanneer het vaststaat dat de geadopteerde sedert meer dan drie maanden wordt opgevoed door de adoptant of een van de adoptanten.

Art. 351. — De procureur des Konings, de adoptant en de geadopteerde, alsmede de tussenkommende partijen kunnen hoger beroep instellen binnen de termijn van een maand te rekenen van de kennisgeving van het vonnis. De kennisgeving wordt gedaan door de griffier.

Het hoger beroep geschiedt bij verzoekschrift neergelegd ter griffie van het hof van beroep.

De adopterende echtgenoten kunnen slechts gezamenlijk hoger beroep instellen.

Een geadopteerde die jonger dan 15 jaar of onbekwaamverklaard is, wordt vertegenwoordigd zoals bepaald is in artikel 350, § 2.

De zaak wordt in raadkamer behandeld.

Het arrest wordt met redenen omkleed en in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien het de adoptie homologeert, bevat het beschikkende gedeelte ervan de vermeldingen bepaald in artikel 350, § 4.

§ 4. *Herziening van de adoptie*

Art. 351. — *Uitsluitend wanneer er voldoende aanwijzingen zijn dat de adoptie is totstandgekomen ingevolge de ontvoering van, de verkoop van of de handel in kinderen, wordt de herziening van het vonnis waarbij deze adoptie is uitgesproken, ten aanzien van de adoptant of van de adoptanten gevorderd door het openbaar ministerie.*

De herziening kan eveneens gevorderd worden door een persoon die tot de derde graad deel uitmaakt van de biologische familie van het kind.

Indien het bewijs van deze feiten is geleverd, verklaart de rechter dat de adoptie geen gevolgen meer heeft vanaf de overschrijving van het beschikkend gedeelte van de beslissing houdende herziening in de registers van de burgerlijke stand.

cause. Les convocations sont adressées aux intéressés par le greffier sous pli judiciaire.

Si le tribunal le juge convenable, la personne à adopter, mineure d'âge, peut être entendue en dehors de la présence des autres parties; il est dressé procès-verbal de son audition.

Le tribunal vérifie, en tenant compte de tous les intérêts légitimes, si l'adoption est fondée sur de justes motifs et si les autres conditions prévues par la loi sont remplies.

§ 4. Le jugement est motivé et prononcé en audience publique. S'il homologue l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète des adoptants et de l'adopté, la date à laquelle l'acte a été dressé et le juge de paix ou le notaire qui l'a reçu, ainsi que le nom et éventuellement les prénoms que portera l'adopté. Il mentionne également, s'il y a lieu, les nom et prénoms des descendants de l'adopté dont le nom n'est pas changé par l'effet de l'adoption.

Si l'adopté est mineur, le jugement d'homologation n'est pas prononcé avant l'écoulement d'un délai de trois mois à compter du jour où l'acte d'adoption a été dressé. Le tribunal peut cependant déroger à cette règle lorsqu'il est établi que depuis plus de trois mois, l'adopté a été élevé par l'adoptant ou par l'un des adoptants.

Art. 351. — Le procureur du Roi, l'adoptant et l'adopté ainsi que les parties intervenantes peuvent interjeter appel dans le délai d'un mois à partir de la notification du jugement. La notification est faite par le greffier.

L'appel est formé par requête déposée au greffe de la cour d'appel.

Les époux adoptants ne peuvent interjeter appel que conjointement.

L'adopté âgé de moins de quinze ans ou interdit est représenté ainsi qu'il est prévu au § 2 de l'article 350.

La cause est instruite en chambre du conseil.

L'arrêt est motivé et prononcé en audience publique. S'il homologue l'adoption, son dispositif contient les mentions prévues au § 4 de l'article 350.

§ 4. *Révision de l'adoption*

Art. 351. — *Lorsqu'il résulte d'indices suffisants qu'une adoption a été établie à la suite d'un enlèvement, d'une vente ou d'une traite d'enfant, et seulement en ce cas, la révision du jugement prononçant cette adoption est poursuivie, à l'égard de l'adoptant ou des adoptants, par le ministère public.*

La révision peut également être poursuivie par une personne appartenant, jusqu'au troisième degré, à la famille biologique de l'enfant.

Si la preuve des faits visés à l'alinéa premier est établie, le juge déclare que cette adoption cessera de produire ses effets à partir de la transcription du dispositif de la décision de révision sur les registres de l'état civil.

Art. 352. — § 1. De termijn om zich in cassatie te voorzien is drie maanden te rekenen van de kennisgeving van het arrest. De kennisgeving wordt gedaan door de griffier.

De adopterende echtgenoten kunnen slechts gezamenlijk cassatieberoep instellen.

Een geadopteerde die jonger dan 15 jaar of onbekwaamverklaard is, wordt vertegenwoordigd zoals bepaald in artikel 350, § 2.

De termijn om zich in cassatie te voorzien en het cassatieberoep tegen het arrest dat de adoptie homologeert, hebben schorsende kracht.

§ 2. Indien de adoptieakte betrekking heeft op verscheidene geadopteerden, heeft het verzoek om homologatie, het hoger beroep of het cassatieberoep, gedaan of ingesteld door een van hen slechts gevolg te diens opzichte.

Art. 353. — § 1. Wanneer een toestemming vereist door artikel 348 wordt geweigerd, kan de rechtbank de adoptie uitspreken, indien zij deze weigering onverantwoord acht.

Gaat de weigering echter uit van beide ouders of van de ouder aan wie de bewaring van het kind is toevertrouwd, dan kan de rechtbank de adoptie behalve wanneer het gaat om een nieuwe adoptie, slechts uitspreken indien degene die weigert toe te stemmen, zich niet om de te adopteren persoon heeft bekommerd of diens gezondheid, veiligheid of zedelijkheid in gevaar heeft gebracht.

§ 2. De vordering wordt bij wege van verzoekschrift gebracht voor de rechtbank die bevoegd is krachtens artikel 350, § 1.

Het verzoekschrift wordt ter griffie neergelegd; het wordt ondertekend hetzij door de persoon of de personen die voornemens zijn te adopteren, hetzij door hun advocaat.

De vordering wordt gericht tegen de personen die hun toestemming weigeren te geven; gaat de weigering uit van de familieraad dan wordt de vordering gericht tegen de leden van de raad die het eens waren met de beslissing, de vrederechter uitgezonderd.

§ 5. Tussenpersonen

Art. 352. — *Niemand kan in het kader van een adoptie als tussenpersoon optreden zonder daartoe vooraf door de bevoegde Gemeenschap te zijn erkend.*

Afdeling 2

Bepalingen eigen aan iedere vorm van adoptie

§ 1. Gewone adoptie

A. Gevolgen

Art. 353-1. — *De adoptie verleent aan de geadopteerde in plaats van zijn naam, die van zijn adoptant of bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, die van de man.*

De partijen kunnen evenwel de rechter vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door die van de adoptant of van de adopterende man.

Ingeval de geadopteerde en de adoptant of de adopterende man dezelfde naam hebben, wordt de naam van de geadopteerde niet gewijzigd.

Art. 353-2. — *Indien een man het adoptief kind van zijn echtgenote of van de persoon met wie hij samenwoont adopteert of in geval van een nieuwe adoptie zoals bepaald in artikel 347-1, komt de naam van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man in de plaats van die van de geadopteerde, ongeacht of de naam van deze laatste bij de vorige adoptie behouden of veranderd werd.*

Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie vervangen werd door die van de adoptant, kunnen de partijen de rechter vragen dat de nieuwe naam

Art. 352. — § 1er. Le délai pour se pourvoir en cassation est de trois mois à partir de la notification de l'arrêt. La notification est faite par le greffier.

Les époux adoptants ne peuvent introduire le pourvoi que conjointement.

L'adopté âgé de moins de quinze ans ou interdit est représenté ainsi qu'il est prévu au § 2 de l'article 350.

Le délai pour se pourvoir et le pourvoi contre l'arrêt homologuant l'adoption sont suspensifs.

§ 2. Si l'acte d'adoption concerne plusieurs adoptés, la demande d'homologation, l'appel ou le pourvoi en cassation fait par l'un d'eux, ne produit d'effet qu'en ce qui le concerne.

Art. 353. — § 1er. Lorsqu'un des consentements exigés par l'article 348 est refusé, le tribunal peut prononcer l'adoption s'il juge ce refus abusif.

Toutefois, si le refus de consentement émane des père et mère de l'enfant, ou de celui d'entre eux qui en a la garde, l'adoption ne peut être prononcée par le tribunal sauf s'il s'agit d'une nouvelle adoption, que si celui dont émane le refus s'est désintéressé de la personne de l'enfant ou en a compromis la santé, la sécurité ou la moralité.

§ 2. L'action est portée par voie de requête devant le tribunal compétent en vertu du § 1er de l'article 350.

La requête est déposée au greffe; elle est signée soit par la personne ou par les personnes qui se proposent d'adopter, soit par leur avocat.

L'action est dirigée contre les personnes qui refusent leur consentement; lorsque le refus émane du conseil de famille, l'action est dirigée contre ses membres qui ont été d'avis de la délibération, hormis le juge de paix.

§ 5. Intermédiaires

Art. 352. — *Nul ne peut intervenir comme intermédiaire dans une adoption sans avoir été préalablement agréé à cette fin par la Communauté compétente.*

Section 2

Dispositions propres à chaque sorte d'adoption

§ 1er. **Adoption simple**

A. Effets

Art. 353-1. — *L'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, celui de l'homme.*

Les parties peuvent toutefois solliciter du juge que l'adopté conserve son nom en le faisant précéder ou suivre du nom de l'adoptant ou de l'homme adoptant.

Si l'adopté et l'adoptant ou l'homme adoptant ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

Art. 353-2. — *En cas d'adoption par un homme de l'enfant adoptif de son épouse ou cohabitante, ou en cas d'adoption nouvelle prévue à l'article 347-1, le nom du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant est substitué à celui de l'adopté, que celui-ci ait conservé ou modifié son nom lors de la précédente adoption.*

Si lors de celle-ci, le nom de l'adoptant a remplacé celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du juge que le nouveau nom de ce dernier soit composé du nom

§ 3. De griffier zendt het verzoekschrift door aan de procureur des Konings. Deze wint alle nuttige inlichtingen in, met name het oordeel van de personen vermeld in artikel 350, § 3, en dat van de te adopteren persoon, indien deze de leeftijd van 15 jaar bereikt heeft en niet onbekwaam verklaard is.

De procureur des Konings zendt het verzoekschrift, samen met die inlichtingen en zijn advies, aan de rechtbank.

De rechtbank gelast de verschijning in raadkamer van alle personen die zij geraden acht te horen; van het verhoor wordt proces-verbaal opgemaakt. De rechtbank gelast eveneens dat partijen alsmede de te adopteren persoon, indien hij de leeftijd van 15 jaar heeft bereikt en niet onbekwaamverklaard is, in raadkamer verschijnen ter bespreking van de adoptie. Ieder persoon, wiens oordeel de procureur des Konings verplicht is te vragen en die betreffende de adoptie een ongunstig advies heeft uitgebracht, wordt eveneens opgeroepen; indien hij verschijnt, kan hij bij eenvoudige akte verklaren in het geding te willen tussenkomen. De oproepingen worden door de griffier aan de betrokkenen gericht bij gerechtsbrief.

Indien de rechtbank het passend acht, kan de te adopteren persoon, wanneer deze minderjarig is, worden gehoord buiten tegenwoordigheid van de partijen; van zijn verhoor wordt proces-verbaal opgemaakt.

De rechtbank gaat met inachtneming van alle wettige belangen na of de adoptie op wettige redenen steunt en de andere door de wet gestelde voorwaarden vervuld zijn.

§ 4. Het vonnis wordt met redenen omkleed en in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien het de adoptie uitspreekt, vermeldt het beschikkende gedeelte de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerde, de datum waarop het verzoekschrift is neergelegd, alsmede de naam en in voorkomend geval de voornamen die de geadopteerde zal dragen.

§ 5. Hoger beroep wordt ingesteld bij verzoekschrift neergelegd ter griffie van het hof van beroep. De zaak wordt in raadkamer behandeld. Het arrest wordt met redenen omkleed en in openbare terechtzitting uitgesproken; indien het de adoptie uitspreekt, bevat het beschikkende gedeelte de vermeldingen bepaald in de vorige paragraaf.

De termijn om zich in cassatie te voorzien, en het cassatieberoep tegen het arrest dat de adoptie uitspreekt, hebben schorsende kracht.

De echtgenoten die voornemens zijn te adopteren kunnen slechts gezamenlijk hoger beroep en cassatieberoep instellen.

van de geadopteerde samengesteld zal zijn uit de naam die hij bij de vorige adoptie heeft gekregen, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.

Indien, bij de vorige adoptie, de naam van de adoptant aan die van de geadopteerde toegevoegd werd, kunnen de partijen de rechter vragen dat de naam van de geadopteerde voortaan samengesteld zal zijn uit de oorspronkelijke naam van deze laatste of de naam van de vorige adoptant, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.

De geadopteerde die vóór een vorige adoptie, dezelfde naam droeg als de nieuwe adoptant of als de nieuwe adopterende man, verkrijgt die naam ongewijzigd opnieuw.

Art. 353-3. — Is de geadopteerde ouder dan achttien jaar, dan kunnen de partijen de rechter vragen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft of, ingeval de geadopteerde zijn naam bij een vorige adoptie heeft behouden, dat hij hem kan doen voorafgaan of volgen door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.

Art. 353-4. — De adoptie door een vrouw van het kind of adoptief kind van haar echtgenoot of van de persoon met wie zij samenwoont brengt geen wijziging in de naam van de geadopteerde.

Art. 353-5. — Voor de verzoeken bedoeld in de artikelen 353-1, tweede lid, 353-2, tweede en derde lid, en 353-3 is de instemming vereist van de adoptant of van de adoptanten, van de geadopteerde ouder dan twaalf jaar en indien hij minder dan achttien jaar oud is, van de personen die krachtens de artikelen 348-3, 348-5, 348-6 of 348-7 moeten toestemmen in de adoptie.

Bij gebreke van overeenstemming beslist de rechter in het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen.

Art. 353-6. — De naamsverandering van de geadopteerde als gevolg van de adoptie, geldt mede voor diens afstammelingen, zelfs geboren vóór de adoptie.

De afstammelingen in de eerste graad ouder dan achttien jaar kunnen evenwel verklaren hun naam voor zichzelf en voor hun afstammelingen te behouden. Dit recht kan worden uitgeoefend door, binnen de vijftien dagen na de kennisgeving bedoeld in artikel 1231-4, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, een verzoekschrift te

§ 3. Le greffier transmet la requête au procureur du Roi. Celui-ci recueille tous renseignements utiles et notamment l'avis des personnes indiquées au § 3 de l'article 350, ainsi que de la personne à adopter si elle a atteint l'âge de quinze ans et n'est pas interdite.

Le procureur du Roi transmet au tribunal la requête accompagnée de ces renseignements et de son avis.

Le tribunal ordonne la comparution en chambre du conseil de toutes les personnes qu'il estime utile d'entendre; il est dressé procès-verbal de leur audition. Le tribunal ordonne également que les parties ainsi que la personne à adopter si elle a atteint l'âge de quinze ans et n'est pas interdite comparaîtront en chambre du conseil pour qu'il soit débattu de l'adoption. Toute personne dont le procureur du Roi a obligatoirement recueilli l'avis et qui a émis un avis défavorable à l'adoption est également convoquée; si elle comparaît elle peut déclarer, par simple acte, vouloir intervenir à la cause. Les convocations sont adressées aux intéressés par le greffier sous pli judiciaire.

Si le tribunal le juge convenable, la personne à adopter, mineure d'âge, peut être entendue en dehors de la présence des parties; il est dressé procès-verbal de son audition.

Le tribunal vérifie, en tenant compte de tous les intérêts légitimes, si l'adoption est fondée sur de justes motifs et si les autres conditions prévues par la loi sont remplies.

§ 4. Le jugement est motivé et prononcé en audience publique. S'il prononce l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète des adoptants et de l'adopté, la date du dépôt de la requête ainsi que le nom et éventuellement les prénoms que portera l'adopté.

§ 5. L'appel est formé par requête déposée au greffe de la cour d'appel. La cause est instruite en chambre du conseil. L'arrêt est motivé et prononcé en audience publique; s'il prononce l'adoption, son dispositif contient les mentions prévues au paragraphe précédent.

Le délai pour se pourvoir en cassation et le pourvoi contre l'arrêt prononçant l'adoption sont suspensifs.

Les époux qui se proposent d'adopter ne peuvent interjeter appel, ni introduire le pourvoi que conjointement.

qu'il tient de cette précédente adoption, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant.

Lorsque, lors de la précédente adoption, le nom de l'adoptant a été ajouté à celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du juge que le nom de ce dernier soit désormais composé du nom d'origine de l'adopté ou du nom de l'adoptant antérieur, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant.

L'adopté qui, avant une précédente adoption, portait le même nom que le nouvel adoptant ou homme adoptant, reprend ce nom sans modification.

Art. 353-3. — Si l'adopté est âgé de plus de dix-huit ans, les parties peuvent solliciter du juge qu'aucune modification ne soit apportée au nom de l'adopté ou, si l'adopté a conservé son nom lors d'une précédente adoption, qu'il puisse le faire précéder ou suivre de celui du nouvel adoptant ou de l'homme adoptant.

Art. 353-4. — L'adoption par une femme de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant n'entraîne aucune modification du nom de l'adopté.

Art. 353-5. — L'accord de l'adoptant ou des adoptants, de l'adopté âgé de plus de douze ans et, s'il a moins de dix-huit ans, des personnes appelées à consentir à l'adoption en vertu des articles 348-3, 348-5, 348-6 ou 348-7, est requis pour les demandes visées aux articles 353-1, alinéa 2, 353-2, alinéas 2 et 3, et 353-3.

À défaut d'accord, le juge décide dans l'intérêt supérieur de l'enfant et le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.

Art. 353-6. — Le changement du nom de l'adopté, résultant de l'adoption, s'étend à ses descendants, même nés avant l'adoption.

Toutefois, les descendants au premier degré âgés de plus de dix-huit ans peuvent déclarer conserver leur nom pour eux-mêmes et leurs descendants. Ce droit s'exerce en adressant, dans les quinze jours de l'avis visé à l'article 1231-4, alinéa 2, du Code judiciaire, une requête exprimant cette volonté au juge appelé à statuer sur

richten aan de rechter die over de adoptie uitspraak moet doen. Akte van de wil de naam te behouden wordt verleend in het beschikkend gedeelte van het vonnis.

Art. 353-7. — De adoptie heeft van rechtswege geen enkel adelrechtelijk gevolg.

Art. 353-8. — De adoptant is ten aanzien van de geadopteerde bekleed met de rechten van het ouderlijk gezag, met inbegrip van het wettelijk genot, het recht om zijn ontvoogding te vorderen en toe te stemmen in zijn huwelijk.

Wanneer de adoptant overlijdt of zich in de onmogelijkheid bevindt het ouderlijk gezag uit te oefenen gedurende de minderjarigheid van de geadopteerde, wordt de voogdij geregeld overeenkomstig dit boek, titel X, hoofdstuk II.

Art. 353-9. — Bij adoptie door echtgenoten of samenwonenden, of ingeval de geadopteerde het kind of het adoptief kind is van de echtgenoot van de adoptant, of van de persoon met wie hij samenwoont, wordt het ouderlijk gezag gezamenlijk door beide echtgenoten of samenwonenden uitgeoefend. De bepalingen van dit boek, titel IX, zijn van overeenkomstige toepassing.

Wanneer de beide adoptanten overlijden of zich in de onmogelijkheid bevinden het ouderlijk gezag uit te oefenen gedurende de minderjarigheid van de geadopteerde, wordt de voogdij geregeld overeenkomstig dit boek, titel X, hoofdstuk II.

Art. 353-10. — Bij overlijden van de adoptant of van de adoptanten, kunnen de moeder en de vader van het geadopteerde kind gezamenlijk of alleen aan de vrederechter vragen dat het kind opnieuw onder hun ouderlijk gezag wordt geplaatst. Wordt dit verzoek ingewilligd, dan neemt de voogdij waarin voorheen was voorzien een einde.

Art. 353-11. — In geval van adoptie van een onbekwaamverklaarde wijst de vrederechter de adoptant aan als voogd van de geadopteerde. In geval van adoptie door echtgenoten of samenwonenden wijst de vrederechter hen aan als respectievelijk voogd en toeziend voogd. De taak van de voogd, en in voorkomend geval van de toeziend voogd die voordien waren aangewezen, neemt van rechtswege een einde op de datum van overschrijving van het adoptievonnis.

l'adoption. Il est donné acte de la volonté de maintien du nom dans le dispositif du jugement.

Art. 353-7. — L'adoption ne produit de plein droit aucun effet en ce qui concerne les droits nobiliaires.

Art. 353-8. — L'adoptant est investi, à l'égard de l'adopté, des droits de l'autorité parentale, y compris le droit de jouissance légale, le droit de requérir son émancipation et de consentir à son mariage.

Lorsque l'adoptant décède ou se trouve dans l'impossibilité d'exercer l'autorité parentale pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au présent livre, titre X, chapitre II.

Art. 353-9. — En cas d'adoption par des époux ou cohabitants, ou lorsque l'adopté est l'enfant ou l'enfant adoptif du conjoint ou cohabitant de l'adoptant, l'autorité parentale est exercée conjointement par les deux époux ou cohabitants. Les dispositions du présent livre, titre IX, sont applicables.

Lorsque les deux adoptants décèdent ou se trouvent dans l'impossibilité d'exercer l'autorité parentale pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au présent livre, titre X, chapitre II.

Art. 353-10. — En cas de décès de l'adoptant ou des adoptants, la mère et le père de l'enfant adoptif, conjointement, ou l'un d'eux peuvent demander au juge de paix que l'enfant soit replacé sous leur autorité parentale. Si cette demande est agréée, la tutelle organisée antérieurement prend fin.

Art. 353-11. — En cas d'adoption d'un interdit, le juge de paix désigne l'adoptant comme tuteur de l'adopté. En cas d'adoption par des époux ou des cohabitants, le juge de paix les désigne respectivement comme tuteur et subrogé tuteur. Les fonctions du tuteur et, s'il y a lieu, du subrogé tuteur qui avaient été désignés antérieurement, prennent fin de plein droit à la date de la transcription du jugement d'adoption.

Art. 353-12. — *De band van verwantschap die uit de adoptie ontstaat, strekt zich uit tot de afstammelingen van de geadopteerde.*

Art. 353-13. — *Het huwelijk is verboden :*

1° *tussen de adoptant en de geadopteerde en zijn afstammelingen;*

2° *tussen de geadopteerde en de gewezen echtgenoot van de adoptant of de persoon met wie hij voordien samenwoonde;*

3° *tussen de adoptant en de gewezen echtgenoot van de geadopteerde of de persoon met wie hij voordien samenwoonde;*

4° *tussen de adoptieve kinderen van een zelfde adoptant;*

5° *tussen de geadopteerde en de kinderen van de adoptant.*

De Koning kan om wettige redenen van de laatste twee verbodsbepalingen ontheffing verlenen.

Art. 353-14. — *De adoptant of de adoptanten zijn levensonderhoud verschuldigd aan de geadopteerde en aan diens afstammelingen indien zij behoeftig zijn. Indien de geadopteerde minderjarig is, is artikel 203 van overeenkomstige toepassing.*

De geadopteerde en zijn afstammelingen zijn levensonderhoud verschuldigd aan de adoptant of aan de adoptanten, indien zij behoeftig zijn. Indien de geadopteerde zonder afstammelingen sterft, is zijn nalatenschap levensonderhoud verschuldigd aan de adoptant of aan de adoptanten ingeval deze personen ten tijde van het overlijden behoeftig zijn. Artikel 205bis, §§ 3 tot 5 is van toepassing op deze verplichting tot levensonderhoud.

De verplichting tot uitkering van levensonderhoud blijft bestaan tussen de geadopteerde en zijn ouders. Deze laatsten zijn aan de geadopteerde evenwel alleen levensonderhoud verplicht indien hij dit niet kan verkrijgen van de adoptant of adoptanten.

Ingeval een persoon het kind of het adoptief kind van zijn echtgenoot of van de persoon met wie hij samenwoont, adopteert, zijn zowel de adoptant als zijn echtgenoot of de persoon met wie hij samenwoont hem overeenkomstig artikel 203 van dit Wetboek levensonderhoud verschuldigd.

Art. 353-15. — *De geadopteerde en zijn afstammelingen behouden al hun erfrecht in hun oorspronkelijke familie. Zij verkrijgen op de nalatenschap van de adoptant of adoptanten dezelfde rechten als een kind of zijn afstammelingen daarop zouden hebben maar verkrijgen geen enkel recht op de nalatenschap van de bloedverwanten van de adoptant of adoptanten.*

Art. 353-12. — Le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend aux descendants de l'adopté.

Art. 353-13. — Le mariage est prohibé :

1° entre l'adoptant et l'adopté ou ses descendants;

2° entre l'adopté et l'ancien conjoint ou cohabitant de l'adoptant;

3° entre l'adoptant et l'ancien conjoint ou cohabitant de l'adopté;

4° entre les enfants adoptifs d'un même adoptant;

5° entre l'adopté et les enfants de l'adoptant.

Ces deux derniers empêchements peuvent être levés par le Roi pour des motifs légitimes.

Art. 353-14. — L'adoptant ou les adoptants doivent des aliments à l'adopté et aux descendants de celui-ci s'ils sont dans le besoin. Si l'adopté est mineur, l'article 203 est applicable par analogie.

L'adopté et ses descendants doivent des aliments à l'adoptant ou aux adoptants s'ils sont dans le besoin. Si l'adopté meurt sans descendance, sa succession doit des aliments à l'adoptant ou aux adoptants s'ils sont dans le besoin lors du décès; les dispositions de l'article 205bis, §§ 3 à 5 sont applicables à cette obligation alimentaire.

L'obligation de fournir des aliments continue d'exister entre l'adopté et ses père et mère; cependant, ces derniers ne sont tenus de fournir des aliments à l'adopté que s'il ne peut les obtenir de l'adoptant ou des adoptants.

Lorsqu'une personne adopte l'enfant ou l'enfant adoptif de son conjoint ou cohabitant, l'adoptant et son conjoint ou cohabitant sont tous deux tenus de lui fournir des aliments conformément à l'article 203 du présent Code.

Art. 353-15. — L'adopté et ses descendants conservent tous leurs droits héréditaires dans la famille d'origine. Ils acquièrent sur la succession de l'adoptant ou des adoptants les mêmes droits que ceux qu'auraient un enfant ou ses descendants, mais n'acquièrent aucun droit sur la succession des parents de l'adoptant ou des adoptants.

Art. 353-16. — Onder voorbehoud van de rechten van de overlevende echtgenoot op de gehele nalatenschap van een geadopteerde die zonder nakomelingen is overleden, wordt deze als volgt geregeld :

1° de artikelen 747 en 915 zijn niet van toepassing;

2° bij gebreke van beschikkingen onder levenden of bij testament, keren de goederen die door de bloedverwanten in de opgaande lijn van de geadopteerde of door de adoptanten geschonken dan wel uit hun nalatenschap verkregen zijn en nog in natura aanwezig zijn in de nalatenschap van de geadopteerde, terug naar die bloedverwanten in de opgaande lijn of adoptanten of naar hun erfgenamen in de nederdalende lijn, onder verplichting om in de schulden bij te dragen en onder voorbehoud van de verkregen rechten van derden. Wanneer de goederen verkocht zijn, wordt dit recht uitgeoefend op de prijs, indien deze nog niet is betaald of niet is vermengd met de massa;

3° de overige goederen van de geadopteerde worden in twee gelijke helften verdeeld tussen de oorspronkelijke en de adoptieve familie.

In de oorspronkelijke familie is deze nalatenschap onderworpen aan de regels van boek III, titel I. In de adoptieve familie komt zij uitsluitend toe aan de adoptant of bij helft aan ieder van de adoptanten of aan hun erfgenamen in de nederdalende lijn. Indien een van de adoptanten overleden is zonder erfgenamen in de nederdalende lijn, erven de andere adoptant of zijn erfgenamen in de nederdalende lijn de gehele nalatenschap. Indien in een van deze families niemand tot de helft van de nalatenschap geroepen is of de erfgenamen allen de nalatenschap verwerpen, vallen alle overige goederen van de geadopteerde aan de andere familie toe.

Art. 353-17. — De artikelen 747 en 915 zijn ten aanzien van de oorspronkelijke familie van de geadopteerde niet van toepassing op de nalatenschap van zijn kinderen die na hem overleden zijn zonder nakomelingen. Het aandeel van de nalatenschap van de langstlevende van die kinderen, dat volgens artikel 746 wordt toegekend aan de bloedverwanten in de opgaande lijn van de geadopteerde, wordt verdeeld overeenkomstig het vorige artikel, eerste lid, 3°.

Art. 353-18. — Wanneer overeenkomstig artikel 347-1, 3°, een gewone adoptie wordt uitgesproken na een vorige gewone adoptie, houden de gevolgen van de eerste adoptie, met uitzondering van de huwelijksbeletels, van rechtswege op te gelden vanaf het tijdstip dat de gevolgen van de nieuwe adoptie van kracht worden. Wanneer overeenkomstig artikel 347-2, 3°, een nieuwe gewone adoptie wordt uitgesproken na een vo-

Art. 353-16. — *Sous réserve des droits du conjoint survivant sur l'ensemble de la succession de l'adopté décédé sans postérité, celle-ci est réglée comme suit :*

1° les articles 747 et 915 ne sont pas applicables;

2° à défaut de dispositions entre vifs ou testamentaires, les biens donnés par les ascendants de l'adopté ou par les adoptants ou recueillis dans leur succession et qui se retrouvent en nature dans la succession de l'adopté, retournent à ces ascendants ou adoptants ou à leurs héritiers en ligne descendante, à charge de contribuer aux dettes et sous réserve des droits acquis des tiers; lorsque les biens ont été vendus, ce droit s'exerce sur le prix si celui-ci n'est pas encore payé ou s'il n'est pas confondu avec la masse;

3° le surplus des biens de l'adopté se divise en deux parts égales entre la famille d'origine et la famille adoptive.

Dans la famille d'origine, cette succession est soumise aux règles prévues au livre III, titre Ier. Dans la famille adoptive, elle est déférée exclusivement à l'adoptant ou par moitié à chacun des adoptants ou à leurs héritiers en ligne descendante; si l'un des adoptants est décédé sans laisser d'héritiers en ligne descendante, l'autre adoptant ou ses héritiers en ligne descendante succèdent pour le tout. Si dans l'une de ces familles, personne ne se trouve appelé à recueillir la moitié de la succession ou si les héritiers renoncent tous à la succession, l'autre famille recueille tout le surplus des biens de l'adopté.

Art. 353-17. — *Les articles 747 et 915 ne sont pas applicables, en ce qui concerne la famille d'origine de l'adopté, aux successions de ses enfants, décédés après lui sans postérité. La part de la succession du dernier mourant de ces enfants qui, aux termes de l'article 746, est attribuée aux ascendants de la ligne à laquelle appartient l'adopté, se divise conformément à l'article précédent, alinéa premier, 3°.*

Art. 353-18. — *Lorsqu'une adoption simple est prononcée après une précédente adoption simple par application de l'article 347-1, 3°, les effets de la première adoption cessent de plein droit, à l'exception des empêchements à mariage, à partir du moment où se produisent ceux de la nouvelle adoption. Lorsqu'une nouvelle adoption simple est prononcée après une précédente adoption simple par application de l'article 347-2, 3°, il*

Art. 354. — § 1. Elk exploit van betekening van een vonnis of arrest dat de adoptie uitspreekt, moet in afschrift worden medegedeeld aan het openbaar ministerie.

§ 2. Na het verstrijken van de termijn van hoger beroep of van voorziening in cassatie of, in voorkomend geval, na de uitspraak van het arrest waarbij de voorziening wordt afgewezen, zendt het openbaar ministerie het beschikkende gedeelte van elk vonnis of arrest dat de adoptie homologeert of uitspreekt, onverwijld aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de verblijfplaats in België van de adoptant of van een der adopterende echtgenoten of, bij gebreke daarvan, aan die van de verblijfplaats in België van de geadopteerde of van een van de geadopteerden.

Heeft geen der adoptanten of geadopteerden een verblijfplaats in België, dan wordt het beschikkende gedeelte gezonden aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van het eerste district van Brussel.

Artikel 333, § 2, derde lid, is mede van toepassing.

rige gewone adoptie, geldt zulks ook ten aanzien van de vorige adoptant, zo deze niet de echtgenoot van de nieuwe adoptant is of de persoon met wie deze laatste samenwoont.

Wanneer overeenkomstig artikel 347-1, 1° of 3°, een gewone adoptie wordt uitgesproken na een volle adoptie, gelden de gevolgen van de eerste adoptie voor zover zij niet strijdig zijn met die van de nieuwe adoptie. Wanneer overeenkomstig artikel 347-2, 1° of 3°, een nieuwe gewone adoptie wordt uitgesproken na een volle adoptie, geldt zulks ook ten aanzien van de vorige adoptant, zo deze niet de echtgenoot van de nieuwe adoptant is of de persoon met wie deze laatste samenwoont.

B. Herroeping

Art. 354-1. — De herroeping van de gewone adoptie kan om zeer gewichtige redenen worden uitgesproken op vordering van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, van de geadopteerde of van de procureur des Konings.

In geval van gewone adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden kan de rechter de herroeping uitspreken ten aanzien van slechts een van hen.

Art. 354-2. — Bij herroeping van de gewone adoptie van een kind ten aanzien van de adoptant of van de adopterende echtgenoten of samenwonenden, kunnen de vader en de moeder of een van hen vragen dat het kind opnieuw onder hun ouderlijk gezag wordt geplaatst. Bij gebreke van een dergelijk verzoek of indien het wordt afgewezen, wordt de voogdij geregeld overeenkomstig de artikelen 389 en volgende. In dit geval stelt de ambtenaar van de burgerlijke stand de bevoegde vrederechter onmiddellijk in kennis van de overschrijving van het vonnis waarbij de herroeping wordt uitgesproken.

Niettemin kunnen de moeder en de vader van het kind of een van hen, de rechter later verzoeken dat het kind opnieuw onder hun ouderlijk gezag wordt geplaatst. Indien de rechter dit toestaat, houdt de voogdij bedoeld in het vorige lid op gevolgen te hebben.

Art. 354-3. — De herroeping uitgesproken bij beslissing overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand, maakt een einde aan de gevolgen van de adoptie vanaf deze overschrijving. De huwelijksbeletsels bedoeld in artikel 353-13 blijven van toepassing.

Art. 354. — § 1er. Tout exploit de signification d'un jugement ou arrêt prononçant l'adoption, doit être communiqué, en copie, au ministère public.

§ 2. Après l'expiration du délai d'appel ou du délai de pourvoi en cassation ou, le cas échéant, après le prononcé de l'arrêt rejetant le pourvoi, le ministère public transmet, sans tarder, le dispositif de tout jugement ou arrêt homologuant ou prononçant l'adoption à l'officier de l'état civil de la résidence en Belgique de l'adoptant ou de l'un des époux adoptants ou, à défaut, à celui de la résidence en Belgique de l'adopté ou de l'un des adoptés.

Si aucun des adoptants ou des adoptés n'a de résidence en Belgique, le dispositif est transmis à l'officier de l'état civil du premier district de Bruxelles.

L'article 333, § 2, alinéa 3, est applicable.

en va de même à l'égard du précédent adoptant qui n'est pas le conjoint ou cohabitant du nouvel adoptant.

Lorsqu'une adoption simple est prononcée après une précédente adoption plénière par application de l'article 347-1, 1° ou 3°, les effets de la première adoption ne subsistent que dans la mesure où ils ne sont pas en opposition avec ceux de la nouvelle adoption. Lorsqu'une nouvelle adoption simple est prononcée après une précédente adoption plénière par application de l'article 347-2, 1° ou 3°, il en va de même à l'égard du précédent adoptant qui n'est pas le conjoint ou cohabitant du nouvel adoptant.

B. Révocation

Art. 354-1. — La révocation de l'adoption simple peut, pour des motifs très graves, être prononcée à la demande de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, de l'adopté ou du procureur du Roi.

En cas d'adoption simple par deux époux ou cohabitants, le juge peut ne prononcer la révocation qu'à l'égard de l'un d'eux.

Art. 354-2. — En cas de révocation de l'adoption simple d'un enfant à l'égard de l'adoptant ou des deux époux ou cohabitants adoptants, la mère et le père ou l'un d'eux peuvent demander que l'enfant soit replacé sous leur autorité parentale. S'ils ne font pas cette demande ou si elle est rejetée, la tutelle est organisée conformément aux articles 389 et suivants. Dans ce cas, l'officier de l'état civil informe immédiatement le juge de paix compétent de la transcription du jugement prononçant la révocation.

Néanmoins, la mère et le père de l'enfant ou l'un d'eux peuvent encore ultérieurement demander au juge de replacer l'enfant sous leur autorité parentale. Si le juge accède à leur demande, la tutelle visée à l'alinéa précédent prend fin.

Art. 354-3. — La révocation prononcée par une décision transcrite sur les registres de l'état civil fait cesser les effets de l'adoption à partir de cette transcription. Les empêchements à mariage visés à l'article 353-13 restent d'application.

Art. 355. — Indien de adoptant, de twee adopterende echtgenoten of een van hen overlijden na de akte van adoptie bepaald in artikel 349 of na de nederlegging van het verzoekschrift bepaald in artikel 353, maar voor de in artikel 354 bepaalde toezending van het beschikkend gedeelte aan de ambtenaar van de burgerlijke stand, kan de rechtpleging worden voortgezet op verzoek van de geadopteerde of, in voorkomend geval, van de overlevende van de adopterende echtgenoten.

Indien de homologatie van de adoptie wordt gevraagd overeenkomstig de artikelen 349 tot 352, wordt de geadopteerde die jonger dan 15 jaar of onbekwaamverklaard is, vertegenwoordigd door de persoon bedoeld in artikel 350, § 2.

Indien de adoptie wordt gevorderd overeenkomstig artikel 353, wordt de minderjarige of onbekwaamverklaarde geadopteerde vertegenwoordigd door een bijzondere voogd, door de rechtbank aangewezen op verzoek van de procureur des Konings.

Zolang het vonnis of het arrest niet in kracht van gewijsde is gegaan, kunnen de rechthebbenden op de nalatenschap van de adoptant of van de adoptanten aan het openbaar ministerie alle memories en opmerkingen ter hand stellen. Indien het vonnis of, ingeval van hoger beroep, het arrest bij het overlijden nog niet is gewezen, worden de rechthebbenden die zulke memories of opmerkingen hebben afgegeven, gehoord of althans in raadkamer opgeroepen, evenwel zonder dat zij, naar aanleiding van hun verschijning, als tussenkomende partij kunnen worden ontvangen.

Art. 356. — § 1. Een adoptie, gehomologeerd of uitgesproken door een in kracht van gewijsde gegane beslissing, kan niet worden bestreden bij wege van nietigheid.

§ 2. Derdenverzet is slechts ontvankelijk indien het wordt aangetekend binnen een jaar na de overschrijving bepaald in artikel 354.

§ 3. Een verzoek tot herroeping van het gewijsde is slechts ontvankelijk indien het uitgaat van de adoptant, van de adopterende echtgenoten of een van hen, of van de geadopteerde en voor zover het betekend wordt binnen drie maanden na de dag waarop de verzoeker kennis gekregen heeft van de rechtsgrond waarop hij zijn verzoek doet steunen.

§ 4. De vonnissen en arresten die weigeren de adoptie te homologeren of uit te spreken, verhinderen niet

§ 2. Volle adoptie

A. Leeftijdsvoorwaarde

Art. 355. — *Volle adoptie is slechts toegestaan ten aanzien van een persoon die bij de neerlegging van het verzoekschrift tot adoptie minder dan achttien jaar oud is.*

B. Gevolgen

Art. 356-1. — *De volle adoptie verleent aan het kind en zijn afstammelingen een statuut met dezelfde rechten en verplichtingen, als ware het kind geboren uit de adoptant of uit de adoptanten.*

Onder voorbehoud van de huwelijksbeletsels omschreven in de artikelen 161 tot 164, houdt het kind dat ten volle is geadopteerd, op tot zijn oorspronkelijke familie te behoren. Kinderen of adoptiekinderen van de echtgenoot van de adoptant of van de persoon met wie hij samenwoont, zelfs overleden, houden evenwel niet op te behoren tot de familie van die echtgenoot of van de persoon met wie wordt samengewoond. Indien deze laatsten nog in leven zijn, oefenen zij gezamenlijk het ouderlijk gezag uit.

Art. 355. — Si l'adoptant ou les deux époux adoptants ou l'un d'eux meurent après l'acte d'adoption prévu à l'article 349 ou après le dépôt de la requête prévue à l'article 353, mais avant la transmission du dispositif à l'officier de l'état civil prévue à l'article 354, la procédure peut être poursuivie à la diligence de l'adopté ou, le cas échéant, du survivant des époux adoptants.

Si l'homologation de l'adoption est demandée conformément aux articles 349 à 352, l'adopté qui est âgé de moins de 15 ans ou qui est interdit est représenté par la personne désignée au § 2 de l'article 350.

Si l'adoption est poursuivie conformément à l'article 353, l'adopté mineur ou interdit est représenté par un tuteur spécial désigné par le tribunal à la demande du procureur du Roi.

Tant que le jugement ou l'arrêt n'est pas passé en force de chose jugée, les ayants droit à la succession de l'adoptant ou des adoptants peuvent remettre au ministère public tous mémoires et observations. Si, au moment du décès, le jugement ou, en cas d'appel, l'arrêt n'est pas encore rendu, les ayants droit qui auront remis tels mémoires ou observations sont entendus ou à tout le moins convoqués en chambre du conseil, sans toutefois qu'à l'occasion de leur comparution, ils puissent être reçus comme partie intervenante.

Art. 356. — § 1er. L'adoption homologuée ou prononcée par une décision passée en force de chose jugée ne peut être attaquée par voie de nullité.

§ 2. La tierce opposition n'est recevable que si elle est formée dans le délai d'un an à compter de la transcription prévue à l'article 354.

§ 3. La requête civile n'est recevable que si elle émane de l'adoptant, des époux adoptants ou de l'un d'eux ou de l'adopté et pour autant qu'elle soit signifiée dans les trois mois du jour où le requérant a eu connaissance de la cause sur laquelle il appuie sa requête.

§ 4. Les jugements et arrêts refusant d'homologuer ou de prononcer l'adoption ne font pas obstacle à l'intro-

§ 2. Adoption plénière

A. Condition d'âge

Art. 355. — *L'adoption plénière n'est permise qu'à l'égard d'une personne âgée de moins de dix-huit ans lors du dépôt de la requête en adoption.*

B. Effets

Art. 356-1. — *L'adoption plénière confère à l'enfant et à ses descendants un statut comportant des droits et obligations identiques à ceux qu'ils auraient si l'enfant était né de l'adoptant ou des adoptants.*

Sous réserve des empêchements à mariage prévus aux articles 161 à 164, l'enfant qui fait l'objet d'une adoption plénière cesse d'appartenir à sa famille d'origine. Toutefois, l'enfant ou l'enfant adoptif du conjoint ou cohabitant, même décédé, de l'adoptant ne cesse pas d'appartenir à la famille de ce conjoint ou cohabitant. Si ce dernier vit encore, l'autorité parentale sur l'adopté est exercée conjointement par l'adoptant et ce conjoint ou cohabitant.

dat later een soortgelijk verzoek kan worden ingediend op grond van andere feitelijke gegevens, die ontdekt of opgekomen zijn sedert de beslissing van verwerping.

In voorkomend geval moeten een nieuwe adoptieakte en nieuwe akten houdende de vereiste toestemmingen worden overgelegd.

Art. 356-2. — Door de volle adoptie verkrijgt het kind in plaats van zijn naam die van de adoptant of van de adopterende man.

Volle adoptie door een vrouw van het kind of van het adoptief kind van haar echtgenoot of van de persoon met wie zij samenwoont brengt evenwel geen wijziging mee in de naam van het kind.

Art. 356-3. — Wanneer overeenkomstig artikel 347-1, 3°, een volle adoptie wordt uitgesproken, houden de gevolgen van de vorige adoptie van rechtswege op te gelden vanaf het tijdstip waarop deze van de nieuwe adoptie van kracht worden, met uitzondering van de huwelijksbeletsels.

Wanneer overeenkomstig artikel 347-2, 3°, een nieuwe volle adoptie wordt uitgesproken, houden de gevolgen van de vorige adoptie van rechtswege op te gelden ten aanzien van de vorige adoptant die niet de echtgenoot is van de nieuwe adoptant of de persoon met wie deze samenwoont, vanaf het tijdstip waarop de nieuwe adoptie van kracht wordt, met uitzondering van de huwelijksbeletsels.

Art. 356-4. — Volle adoptie is onherroepelijk.

Herziening is mogelijk overeenkomstig artikel 351.

Afdeling III

Gevolgen van de adoptie

Art. 357. — De adoptie, gehomologeerd of uitgesproken bij een beslissing die overeenkomstig artikel 354 is overgeschreven, heeft haar gevolgen vanaf de dag van de adoptieakte bedoeld bij artikel 349 of van de nederlegging van het verzoekschrift bepaald bij artikel 353.

Art. 358. — § 1. Door de adoptie verkrijgt de geadopteerde, in plaats van zijn naam, die van de adoptant of, in geval van gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten, die van de man.

Partijen kunnen evenwel overeenkomen dat de geadopteerde zijn naam zal behouden, gevolgd door die van de adoptant of van de adopterende man.

Indien de geadopteerde en de adoptant of de adopterende man dezelfde naam hebben, blijft de naam van de geadopteerde onveranderd.

§ 2. In geval van adoptie, door de man, van het adoptief kind van zijn echtgenote, of in geval van een nieuwe adoptie als bepaald in artikel 346, tweede lid,

HOOFDSTUK II

Internationaal recht

Afdeling 1

Bijzondere bepalingen van internationaal privaatrecht

Art. 357. — Ongeacht het recht dat van toepassing is op de totstandkoming van de adoptie, moeten de voorwaarden voor adoptie gesteld in artikel 344-1 steeds vervuld zijn en de moeten adoptant of de adoptanten bekwaam en geschikt zijn om te adopteren.

Art. 358. — Artikel 348-1 is van toepassing, ongeacht het recht dat van toepassing is op de toestemming van de geadopteerde.

Volle adoptie kan in België slechts plaatsvinden indien, ingeval zulks vereist is, het kind, zijn moeder, zijn vader of zijn wettelijk vertegenwoordiger hebben toestemd in een adoptie die tot gevolg heeft dat de be-

duction ultérieure d'une demande semblable fondée sur d'autres éléments de faits découverts ou survenus depuis la décision de rejet.

Le cas échéant, un nouvel acte d'adoption et de nouveaux actes constatant les consentements requis devront être produits.

Section III

Des effets de l'adoption

Art. 357. — L'adoption homologuée ou prononcée par une décision transcrite conformément à l'article 354 produit ses effets à partir de l'acte d'adoption prévu à l'article 349 ou du dépôt de la requête prévue à l'article 353.

Art. 358. — § 1er. L'adoption confère à l'adopté en le substituant au sien le nom de l'adoptant ou en cas d'adoption simultanée par deux époux, celui du mari.

Les parties peuvent toutefois convenir que l'adopté conservera son nom en le faisant suivre du nom de l'adoptant ou du mari adoptant.

Si l'adopté et l'adoptant ou le mari adoptant ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

§ 2. En cas d'adoption par le mari, de l'enfant adoptif de son épouse, ou de l'adoption nouvelle prévue à l'alinéa 2 de l'article 346, le nom du nouvel adoptant ou du

Art. 356-2. — *L'adoption plénière confère à l'enfant, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou de l'homme adoptant.*

Toutefois, l'adoption plénière, par une femme, de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant n'entraîne aucune modification du nom de l'enfant.

Art. 356-3. — *Lorsqu'une adoption plénière est prononcée en application de l'article 347-1, 3°, les effets de la précédente adoption cessent de plein droit à partir du moment où se produisent ceux de la nouvelle adoption, à l'exception des empêchements à mariage.*

Lorsque la nouvelle adoption plénière est prononcée en application de l'article 347-2, 3°, les effets de la précédente adoption cessent de plein droit, à l'égard du précédent adoptant qui n'est pas le conjoint ou cohabitant du nouvel adoptant, à partir du moment où se produisent ceux de la nouvelle adoption, à l'exception des empêchements à mariage.

Art. 356-4. — *L'adoption plénière est irrévocable.*

La révision est possible conformément à l'article 351.

CHAPITRE II

Droit international

Section première

Dispositions particulières de droit international privé

Art. 357. — *Quel que soit le droit applicable à l'établissement de l'adoption, les conditions visées à l'article 344-1 doivent être remplies et l'adoptant ou les adoptants doivent être qualifiés et aptes à adopter.*

Art. 358. — *Quel que soit le droit applicable au consentement de l'adopté, l'article 348-1 est d'application.*

Il ne peut être établi d'adoption plénière en Belgique que si le consentement de l'enfant et ceux de sa mère, de son père ou de son représentant légal, lorsqu'ils sont requis, ont été donnés en vue d'une adoption qui a pour

komt de naam van de nieuwe adoptant of van de adopterende man in de plaats van die van de geadopteerde, ongeacht of diens naam bij de vorige adoptie behouden of veranderd werd.

Indien bij de vorige adoptie de naam van de geadopteerde is vervangen door die van de adoptant, kunnen partijen overeenkomen dat de nieuwe naam van de geadopteerde samengesteld zal zijn uit de naam die hij gekregen heeft bij de vorige adoptie, gevolgd door die van de nieuwe adoptant of van de adopterende man.

Wanneer bij de vorige adoptie de naam van de vorige adoptant is toegevoegd aan de naam van de geadopteerde, kunnen partijen overeenkomen dat de naam van de adoptant samengesteld zal zijn uit :

— hetzij de oorspronkelijke naam van de geadopteerde gevolgd door de naam van de nieuwe adoptant of van de adopterende man,

— hetzij de naam van de vorige adoptant, gevolgd door die van de nieuwe adoptant of van de adopterende man.

De geadopteerde die voor een vorige adoptie dezelfde naam droeg als de nieuwe adoptant of de adopterende man, herkrijgt de naam zonder enige wijziging.

§ 2 bis. Is de geadopteerde meerderjarig, dan kunnen partijen in alle omstandigheden overeenkomen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft.

Indien de geadopteerde zijn naam behouden heeft bij een vorige adoptie, kunnen zij eveneens overeenkomen dat hij deze mag laten volgen door die van de adoptant of van de adopterende man.

§ 3. Adoptie, door een vrouw, van het kind of adoptief kind van haar man, brengt geen wijziging in de naam van de geadopteerde.

§ 4. In geval van adoptie door een weduwe kunnen partijen, in onderlinge overeenstemming, de rechtbank verzoeken om de naam van de overleden man van de adoptante in de plaats te stellen van of toe te voegen aan de naam van de geadopteerde.

§ 5. Elke andere wijziging van de naam van de geadopteerde die in de adoptieakte is bedongen, blijft zonder gevolg en mag niet worden vermeld in het beschikende gedeelte van het vonnis of arrest van homologatie.

§ 6. Wanneer de adoptie wordt gevorderd overeenkomstig artikel 353, kunnen de eisers, aan de rechtbank dezelfde wijzigingen van de naam van de geadopteerde vragen als die welke door de vorige paragrafen worden toegelaten.

Art. 359. — § 1. De naamsverandering als gevolg van adoptie geldt mede voor de wettige afstammelingen

staande band van afstamming tussen het kind en zijn moeder en vader wordt verbroken.

Art. 359-1. — Ieder natuurlijk persoon of rechtspersoon, openbaar of particulier, die in het kader van een

mari adoptant est substitué à celui de l'adopté, que celui-ci ait conservé ou modifié son nom lors de la précédente adoption.

Si lors de celle-ci le nom de l'adoptant a remplacé celui de l'adopté, les parties peuvent convenir que le nouveau nom de ce dernier sera composé du nom qu'il tient de cette précédente adoption suivi de celui du nouvel adoptant ou du mari adoptant.

Lorsque, lors de la précédente adoption, le nom du précédent adoptant a été ajouté à celui de l'adopté, les parties peuvent convenir que le nom de ce dernier sera composé :

— soit du nom d'origine de l'adopté suivi du nom du nouvel adoptant ou du mari adoptant,

— soit du nom du précédent adoptant suivi de celui du nouvel adoptant ou du mari adoptant.

L'adopté qui avant une précédente adoption portait le même nom que le nouvel adoptant ou mari adoptant, reprend ce nom sans aucune modification.

§ 2bis. Si l'adopté est majeur, les parties pourront en toutes hypothèses convenir qu'aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

Elles pourront également convenir, s'il a conservé son nom lors d'une précédente adoption, qu'il pourra le faire suivre de celui de l'adoptant ou du mari adoptant.

§ 3. L'adoption par une femme, de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux n'entraîne aucune modification du nom de l'adopté.

§ 4. En cas d'adoption par une veuve, les parties peuvent, de leur commun accord, solliciter du tribunal que le nom du défunt mari de l'adoptante soit substitué ou ajouté au nom de l'adopté.

§ 5. Toutes autres modifications au nom de l'adopté stipulées dans l'acte d'adoption restent sans effet et ne peuvent être reproduites dans le dispositif du jugement ou de l'arrêt d'homologation.

§ 6. Lorsque l'adoption est poursuivie conformément à l'article 353, les demandeurs peuvent solliciter du tribunal les mêmes modifications du nom de l'adopté que celles qui sont permises par les paragraphes précédents.

Art. 359. — § 1er. Le changement de nom résultant de l'adoption s'étend aux descendants de l'adopté, même

effet de rompre le lien préexistant de filiation entre l'enfant et ses père et mère.

Art. 359-1. — Toute personne physique ou morale, publique ou privée qui intervient comme intermédiaire

van de geadopteerde, zelfs voor de adoptie geboren, behoudens het recht van de meerderjarige wettige kinderen van de geadopteerde om, bij verzoekschrift aan de rechtbank waarbij het homologatieverzoek aanhangig is, te vragen dat hun naam en die van hun afstammelingen onveranderd zullen blijven.

§ 2. De adoptie heeft van rechtswege geen enkel adeldomrechtelijk gevolg.

adoptie als tussenpersoon optreedt, dient te voldoen aan de voorwaarden die hem door het recht van de Staat onder wiens bevoegdheid hij valt worden opgelegd.

Art. 359-2. — Wanneer de adoptie van een kind die in het buitenland heeft plaatsgevonden en in België is erkend, de bestaande band van afstamming niet verbreekt, kan zij in België in een volle adoptie worden omgezet indien de toestemmingen bedoeld in artikel 361-4, 1°, b en c zijn gegeven of worden gegeven met het oog op een adoptie met dergelijke gevolgen.

Art. 359-3. — De bepalingen van het Wetboek van internationaal privaatrecht en de bepalingen van deze afdeling die op adoptie van toepassing zijn, gelden voor de omzetting van een adoptie die niet voor gevolg heeft gehad de bestaande band van afstamming te verbreken in een volle adoptie.

Art. 359-4. — Bij herroeping van een adoptie zijn de beschermingsmaatregelen bedoeld in artikel 363-4 van toepassing.

Art. 359-5. — De Belgische rechtbanken zijn bevoegd om de herziening van een adoptie uit te spreken in de gevallen waar zij bevoegd zijn om een herroeping uit te spreken.

De voorwaarden en de procedure van de herziening worden beheerst door het Belgische recht.

Art. 359-6. — De nietigheid van een adoptie kan in België niet worden uitgesproken, zelfs niet indien het recht van de Staat waar zij is totstandgekomen dit toestaat.

Afdeling 2

Totstandkoming van een adoptie die de interlandelijke overbrenging van een kind onderstelt

§ 1. Definities

Art. 360-1. — In deze afdeling wordt verstaan onder :

1° « het Verdrag » : het Verdrag inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie, gedaan te 's Gravenhage op 29 mei 1993;

2° « federale centrale autoriteit » : de autoriteit aangewezen door de minister van Justitie om in België de

Art. 360. — Wanneer de homologatie van de adoptie wordt gevraagd overeenkomstig de artikelen 349 tot 352, kunnen partijen in onderlinge overeenstemming aan de rechtbank vragen dat de voornamen van de geadopteerde worden gewijzigd.

Wanneer de adoptie wordt gevorderd overeenkomstig artikel 353, kunnen de eisers van de rechtbank vragen dat in die zin wordt beslist.

nés avant l'adoption, sauf le droit des enfants majeurs de l'adopté de demander, par requête adressée au tribunal saisi de la demande d'homologation, que leur nom et celui de leurs descendants restent inchangés.

§ 2. L'adoption ne produit de plein droit aucun effet en ce qui concerne les droits nobiliaires.

Art. 360. — Lorsque l'homologation de l'adoption est demandée conformément aux articles 349 à 352, les parties peuvent, de leur commun accord, solliciter du tribunal que les prénoms de l'adopté soient modifiés.

Lorsque l'adoption est poursuivie conformément à l'article 353, les demandeurs peuvent demander au tribunal qu'il en soit ainsi décidé.

d'adoption doit répondre aux conditions que lui impose le droit de l'État dont elle relève.

Art. 359-2. — Lorsqu'une adoption d'un enfant, faite à l'étranger et reconnue en Belgique, n'a pas pour effet de rompre le lien préexistant de filiation, elle peut être convertie en Belgique en une adoption plénière si les consentements visés à l'article 361-4, 1°, b et c, ont été donnés ou sont donnés en vue d'une adoption produisant cet effet.

Art. 359-3. — Les dispositions du Code de droit international privé et celles de la présente section, applicables à l'adoption, s'appliquent à la conversion d'une adoption qui n'a pas eu pour effet de rompre le lien préexistant de filiation en une adoption plénière.

Art. 359-4. — En cas de révocation d'une adoption, les mesures de protection prévues par l'article 363-4 sont applicables.

Art. 359-5. — Les juridictions belges sont compétentes pour prononcer la révision d'une adoption dans les cas où elles seraient compétentes pour prononcer une révocation.

Les conditions et la procédure de la révision sont régies par le droit belge.

Art. 359-6. — La nullité d'une adoption ne peut être prononcée en Belgique, même si le droit de l'État où elle a été établie le permet.

Section 2

Établissement d'une adoption impliquant le déplacement international d'un enfant

§ 1er. Définitions

Art. 360-1. — Dans la présente section, on entend par :

1° « la Convention » : la Convention sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale, faite à La Haye le 29 mai 1993;

2° « Autorité centrale fédérale » : l'autorité désignée par le ministre de la Justice pour exercer en Belgique

opdrachten van een centrale autoriteit te verrichten zoals die in het Verdrag zijn omschreven en waarmee zij op grond van dit wetboek wordt belast, alsook alle andere taken waarmee dit wetboek haar belast;

3° « centrale autoriteit van de Gemeenschap » : de autoriteit aangewezen door de bevoegde Gemeenschap;

4° « erkende adoptiedienst » : elke rechtspersoon die voldoet aan de voorwaarden gesteld om als tussenpersoon inzake adoptie te kunnen optreden en die door de bevoegde Gemeenschap is erkend;

5° « Staat van herkomst » : de Staat waar het kind op het tijdstip van de vaststelling van zijn adopteerbaarheid zijn gewone verblijfplaats heeft;

6° « Staat van opvang » : de Staat naar welke het kind na zijn adoptie of met het oog op zijn adoptie in deze Staat werd, wordt of moet worden overgebracht;

7° « bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst » of « bevoegde autoriteit van de Staat van opvang » :

a) indien het gaat om een door het Verdrag gebonden Staat, de centrale autoriteit van die Staat in de zin van het Verdrag;

b) indien het gaat om een niet door het Verdrag gebonden Staat, iedere autoriteit die als dusdanig door het recht van die Staat werd erkend.

Art. 360-2. — De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing wanneer het kind :

1° vanuit de Staat van herkomst naar België werd, wordt of moet worden overgebracht, hetzij na zijn adoptie in deze Staat door een persoon of door personen met gewone verblijfplaats in België, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in deze Staat; of

2° in België zijn gewone verblijfplaats heeft en het naar een andere Staat werd, wordt of moet worden overgebracht, hetzij na zijn adoptie in België door een persoon of personen met gewone verblijfplaats in die andere Staat, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in die andere Staat; of

3° in België verblijft zonder gemachtigd te zijn er zich te vestigen of er langer dan drie maanden te verblijven, teneinde er te worden geadopteerd door een persoon of personen die er hun gewone verblijfplaats hebben.

De adopties bedoeld in dit artikel worden « interlandelijke adopties » genoemd.

§ 2. Het kind heeft zijn gewone verblijfplaats in een andere Staat

Art. 361-1. — De persoon of de personen met gewone verblijfplaats in België die een kind wensen te adop-

Art. 361. — § 1. De adoptant is ten aanzien van de geadopteerde bekleed met de rechten van het ouderlijk

les fonctions d'Autorité centrale, prévues par la Convention, qui lui sont attribuées par le présent Code ainsi que les autres missions que celui-ci lui attribue;

3° « Autorité centrale communautaire » : l'autorité désignée par la Communauté compétente;

4° « organisme agréé » : toute personne morale qui, remplissant les conditions requises pour pouvoir agir comme intermédiaire en matière d'adoption, bénéficie de l'agrément de la Communauté compétente;

5° « État d'origine » : l'État dans lequel l'enfant réside habituellement au moment de l'établissement de son adoptabilité;

6° « État d'accueil » : l'État vers lequel l'enfant a été, est ou doit être déplacé soit après son adoption, soit en vue de son adoption dans cet État;

7° « autorité compétente de l'État d'origine » ou « autorité compétente de l'État d'accueil » :

a) s'il s'agit d'un État lié par la Convention, l'autorité centrale de cet État au sens de celle-ci;

b) s'il s'agit d'un État qui n'est pas lié par la Convention, toute autorité reconnue comme telle par le droit de cet État.

Art. 360-2. — Les dispositions de la présente section s'appliquent lorsque l'enfant :

1° a été, est ou doit être déplacé de l'État d'origine vers la Belgique, soit après son adoption dans cet État par une personne ou des personnes résidant habituellement en Belgique, soit en vue d'une telle adoption en Belgique ou dans cet État; ou

2° réside habituellement en Belgique et a été, est ou doit être déplacé vers un État étranger, soit après son adoption en Belgique par une personne ou des personnes résidant habituellement dans cet État étranger, soit en vue d'une telle adoption en Belgique ou dans l'État étranger; ou

3° réside en Belgique sans être autorisé à s'y établir ou à y séjourner plus de trois mois, pour y être adopté par une personne ou des personnes qui y résident habituellement.

Les adoptions visées au présent article sont dénommées « adoptions internationales ».

§ 2. L'enfant réside habituellement dans un État étranger

Art. 361-1. — La personne ou les personnes résidant habituellement en Belgique et désireuses d'adop-

Art. 361. — § 1er. L'adoptant est investi, à l'égard de l'adopté des droits de l'autorité parentale, y compris le

gezag, met inbegrip van het wettelijk genot, het recht om zijn ontvoogding te vorderen en toe te stemmen in zijn huwelijk.

Wanneer iemand een minderjarige adopteert die geen kind of adoptief kind is van zijn echtgenoot, wordt onmiddellijk voorzien in de voogdij overeenkomstig titel X van dit boek, onder het voorzitterschap van de vrederechter van de verblijfplaats van de geadopteerde. De adoptant is echter van rechtswege voogd. De leden van de familieraad worden door de vrederechter vrijelijk gekozen in het meeste belang van het kind en met inachtneming van de voorstellen van de adoptant.

In geval van overlijden, onbekwaamverklaring of verklaring van afwezigheid van de adoptant gedurende de minderjarigheid van de geadopteerde, wijst die familieraad de voogd aan.

§ 2. Wanneer de adoptie is gedaan door twee echtgenoten of wanneer de geadopteerde een kind of adoptief kind is van de echtgenoot van de adoptant, worden de rechten van het ouderlijk gezag door beide echtgenoten uitgeoefend overeenkomstig de regels die op de ouders van toepassing zijn.

In geval van overlijden, onbekwaamverklaring of verklaring van afwezigheid van een van de echtgenoten gedurende de minderjarigheid van de geadopteerde, wordt in de voogdij voorzien overeenkomstig titel X van dit boek, onder het voorzitterschap van de vrederechter van de verblijfplaats van het kind. De andere echtgenoot is echter van rechtswege voogd; de leden van de familieraad worden door de vrederechter bij voorkeur gekozen uit de familie van de adoptanten of van de adoptant en zijn echtgenoot.

In geval van overlijden, onbekwaamverklaring of verklaring van afwezigheid van de andere echtgenoot, wijst die raad de voogd aan.

§ 3. Bij overlijden van de adoptant of van beide adopterende echtgenoten kunnen de ouders van de minderjarige geadopteerde aan de jeugdrechtbank gezamenlijk verzoeken dat het kind onder hun ouderlijk gezag wordt teruggeplaatst. Wordt dat verzoek ingewilligd, dan neemt de voogdij waarin ter uitvoering van de vorige paragrafen is voorzien, een einde.

Het in het voorgaande lid bedoelde verzoek kan door een van beide ouders worden gedaan indien de ander overleden, onbekwaam- of afwezigverklaard of wettelijk onbekend is. Wordt het verzoek ingewilligd, dan neemt de voogdij waarin ter uitvoering van de vorige paragrafen is voorzien, een einde, en wordt, in voorkomend geval, een nieuwe voogdij ingesteld overeenkomstig de gewone regels van titel X van dit boek.

§ 4. In geval van adoptie van een onbekwaamverklarde meerderjarige wordt hetzij de adoptant, hetzij diens echtgenoot indien hij de vader of de moeder

teren dat zijn gewone verblijfplaats in een andere Staat heeft, moeten alvorens enige stappen met het oog op een adoptie te ondernemen, een vonnis verkrijgen waaruit blijkt dat zij bekwaam en geschikt zijn om een interlandelijke adoptie aan te gaan.

Vooraleer hun geschiktheid wordt beoordeeld, moeten zij de voorbereiding hebben gevolgd die de bevoegde Gemeenschap organiseert teneinde hen inzonderheid inlichtingen te verstrekken betreffende de verschillende stappen van de adoptieprocedure, de juridische gevolgen en de andere gevolgen van de adoptie.

Deze verplichting geldt voor alle adoptanten, zelfs voor diegenen die een kind wensen te adopteren dat met hen verwant is.

Art. 361-2. — Wanneer het vonnis betreffende de geschiktheid van de adoptant of van de adoptanten en het verslag bedoeld in artikel 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek door de vrederechter aan de federale centrale autoriteit zijn toegestuurd, bezorgt deze laatste ze binnen veertien dagen aan de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap.

Art. 361-3. — De overbrenging van het kind naar België met het oog op een adoptie kan slechts plaatsvinden en de adoptie slechts uitgesproken worden wanneer aan volgende voorwaarden is voldaan :

1° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap heeft de stukken bedoeld in artikel 361-2 bezorgd aan de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst;

2° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap heeft van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst ontvangen :

a) een verslag dat gegevens bevat omtrent de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu en de levensbeschouwelijke opvattingen ervan, alsmede zijn bijzondere behoeften; en

b) de andere voor de adoptie vereiste stukken;

3° de adoptant of de adoptanten hebben schriftelijk ermee ingestemd het kind met het oog op zijn adoptie ten laste te nemen;

4° het bewijs werd geleverd dat de wet het kind toelaat of zal toelaten België binnen te komen en er permanent te verblijven;

5° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap en de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind hebben schriftelijk hun goedkeuring gehecht aan de beslissing om het aan de adoptant of aan de adoptanten toe te vertrouwen.

droit de jouissance légale, le droit de requérir son émancipation et de consentir à son mariage.

Lorsqu'une personne adopte seule un mineur qui n'est pas l'enfant ou l'enfant adoptif de son conjoint, la tutelle est organisée immédiatement, conformément au titre X du présent livre, sous la présidence du juge de paix de la résidence de l'adopté. Toutefois, l'adoptant est de plein droit tuteur. Les membres du conseil de famille sont choisis librement par le juge de paix, au mieux des intérêts de l'enfant et compte tenu des suggestions de l'adoptant.

En cas de décès, d'interdiction ou d'absence déclarée de l'adoptant pendant la minorité de l'adopté, ce conseil désigne le tuteur.

§ 2. Lorsque l'adoption a été faite par deux époux ou que l'adopté est l'enfant ou l'enfant adoptif du conjoint de l'adoptant, les droits de l'autorité parentale sont exercés par les deux époux, conformément aux règles applicables aux père et mère.

En cas de décès, d'interdiction ou d'absence déclarée de l'un des époux pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au titre X du présent livre, sous la présidence du juge de paix de la résidence de l'enfant. Toutefois, l'autre époux est de plein droit tuteur; les membres du conseil de famille sont choisis par le juge de paix, de préférence dans la famille des adoptants ou de l'adoptant et de son conjoint.

En cas de décès, d'interdiction ou d'absence déclarée de l'autre époux, ce conseil désigne le tuteur.

§ 3. En cas de décès de l'adoptant ou des deux époux adoptants, les père et mère de l'adopté mineur peuvent demander conjointement au tribunal de la jeunesse que l'enfant soit replacé sous leur autorité parentale. Si cette demande est agréée, la tutelle organisée en exécution des paragraphes précédents prend fin.

La demande prévue à l'alinéa précédent peut être faite par l'un des père ou mère si l'autre est décédé, interdit ou déclaré absent ou s'il est légalement inconnu. Si cette demande est agréée, la tutelle organisée en exécution des paragraphes précédents prend fin et une nouvelle tutelle est, le cas échéant, organisée conformément aux règles ordinaires prévues au titre X du présent livre.

§ 4. En cas d'adoption d'un majeur interdit, un conseil de famille composé conformément aux dispositions des paragraphes précédents, désigne comme tuteur, soit

ter un enfant dont la résidence habituelle est située dans un État étranger doivent, avant d'effectuer quelque démarche que ce soit en vue d'une adoption, obtenir un jugement les déclarant qualifiées et aptes à assumer une adoption internationale.

Préalablement à l'appréciation de leur aptitude, elles doivent avoir suivi la préparation organisée par la Communauté compétente, et comprenant notamment une information sur les étapes de la procédure, les effets juridiques et les autres conséquences de l'adoption.

Cette obligation s'impose aux adoptants, même s'ils sont apparentés à l'enfant qu'ils désirent adopter.

Art. 361-2. — Lorsque le jugement sur l'aptitude de l'adoptant ou des adoptants, et le rapport visé à l'article 1231-32 du Code judiciaire lui ont été transmis par le juge de paix, l'Autorité centrale fédérale les adresse, dans les quinze jours, à l'Autorité centrale communautaire compétente.

Art. 361-3. — Le déplacement de l'enfant vers la Belgique en vue de l'adoption ne peut avoir lieu et l'adoption ne peut être prononcée que si les conditions suivantes sont remplies :

1° l'Autorité centrale communautaire compétente a transmis à l'autorité compétente de l'État d'origine les documents visés à l'article 361-2;

2° l'Autorité centrale communautaire compétente a reçu de l'autorité compétente de l'État d'origine :

a) un rapport contenant des renseignements sur l'identité de l'enfant, son adoptabilité, son évolution personnelle, sa situation familiale, son passé médical et celui de sa famille, son milieu social et les conceptions philosophiques de ce milieu, ainsi que sur ses besoins particuliers; et

b) les autres documents requis pour l'adoption;

3° l'adoptant ou les adoptants ont marqué par écrit leur accord de prendre cet enfant en charge en vue de son adoption;

4° la preuve a été fournie que la loi autorise ou autorisera l'enfant à entrer et à séjourner de façon permanente en Belgique;

5° l'Autorité centrale communautaire compétente et l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant ont approuvé par écrit la décision de confier celui-ci à l'adoptant ou aux adoptants.

van de geadopteerde is, als voogd aangewezen door de familieraad, samengesteld overeenkomstig de bepalingen van de vorige paragrafen. In geval van adoptie door twee echtgenoten, wijst de raad een van beiden aan. De taak van de voogd die was aangewezen overeenkomstig artikel 505, neemt een einde zodra de nieuwe voogd benoemd is.

§ 5. De band van verwantschap die uit de adoptie ontstaat, strekt zich uit tot de afstammelingen van de geadopteerde.

De strafrechtelijke bepalingen en de bepalingen betreffende de jeugdbescherming, toepasselijk op de bloedverwanten in de opgaande en de nederdalende lijn, zijn mede van toepassing op de adoptant en op de geadopteerde en zijn afstammelingen.

Art. 361-4. — Behoudens indien de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap gelijkwaardige documenten aanvaardt of, ingeval het gaat om een of meerdere documenten bedoeld in 3° hieronder, indien deze autoriteit de overlegging ervan vrijstelt wanneer deze materieel onmogelijk blijkt, zijn volgende stukken bedoeld in artikel 361-3, eerste lid, 2°, b) :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift

a) van de akte van geboorte van het kind;

b) van de akte houdende toestemming van het kind in de adoptie, wanneer zij vereist is;

c) van de akten van toestemming van de andere personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming tot de adoptie is vereist;

2° een nationaliteitsbewijs en een attest waaruit de gewone verblijfplaats van het kind blijkt;

3° een attest waarbij de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst :

a) verklaart dat het kind adopteerbaar is;

b) na de mogelijkheden tot plaatsing van het kind in de Staat van herkomst behoorlijk te hebben onderzocht, vaststelt dat de interlandelijke adoptie aan het hoger belang van het kind en de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

c) vaststelt en motiveert waarom de beslissing om het kind toe te vertrouwen aan de adoptant of de adoptanten, eveneens aan dit belang en deze eerbied beantwoordt;

d) bevestigt dat de personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming voor de adoptie is vereist, de nodige raadgevingen hebben ontvangen en dat zij behoorlijk zijn ingelicht over de gevolgen van die toestemming, inzonderheid met betrekking tot het handhaven of het verbreken van de bestaande rechtsbanden tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie ingevolge een adoptie;

e) bevestigt dat zij vrij hun toestemming hebben gegeven met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen, dat zij niet tegen betaling of in ruil voor enige andere tegenprestatie werd verkregen, en niet werd ingetrokken;

f) bevestigt dat de toestemmingen van de moeder en de vader, indien deze vereist zijn, gegeven werden na de geboorte van het kind;

g) bevestigt dat het kind, rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit, de nodige raadgevingen heeft ontvangen en dat het behoorlijk is ingelicht over de gevolgen van de adoptie en van zijn toestemming in de adoptie indien deze vereist is, en dat zijn wensen en mening in aanmerking zijn genomen;

h) bevestigt dat de toestemming van het kind in de adoptie, indien deze vereist is, vrij werd gegeven, met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen, dat deze

l'adoptant, soit son conjoint s'il est le père ou la mère de l'adopté. En cas d'adoption par deux époux, le conseil désigne l'un d'eux. Les fonctions du tuteur qui avait été désigné conformément à l'article 505 prennent fin dès la nomination du nouveau tuteur.

§ 5. Le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend aux descendants de l'adopté.

Les dispositions pénales et celles relatives à la protection de la jeunesse, applicables aux ascendants et descendants, sont applicables à l'adoptant et à l'adopté et ses descendants.

Art. 361-4. – Sauf si l'Autorité centrale communautaire compétente accepte des documents équivalents ou, s'agissant d'un ou plusieurs des documents visés au 3° ci-dessous, si cette Autorité dispense de les produire lorsque leur production s'avère matériellement impossible, les documents visés à l'article 361-3, alinéa 1er, 2°, b), sont les suivants :

1° une copie certifiée conforme :

a) de l'acte de naissance de l'enfant;

b) de l'acte de consentement de l'enfant à l'adoption, lorsqu'il est requis;

c) des actes de consentement des autres personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption;

2° un certificat de nationalité et une attestation de résidence habituelle de l'enfant;

3° une attestation par laquelle l'autorité compétente de l'État d'origine :

a) déclare que l'enfant est adoptable;

b) constate, après avoir dûment examiné les possibilités de placement de l'enfant dans son État d'origine, que l'adoption internationale répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

c) constate, motifs à l'appui, que la décision de confier l'enfant à l'adoptant ou aux adoptants répond également à cet intérêt et ce respect;

d) certifie que les personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption ont été entourées des conseils nécessaires et dûment informées sur les conséquences de leur consentement, en particulier sur le maintien ou la rupture, en raison d'une adoption, des liens de droit entre l'enfant et sa famille d'origine;

e) certifie que celles-ci ont donné leur consentement librement, dans les formes légales requises, qu'il n'a pas été obtenu moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'il n'a pas été retiré;

f) certifie que les consentements de la mère et du père, s'ils sont requis, ont été donnés après la naissance de l'enfant;

g) certifie que l'enfant, eu égard à son âge et sa maturité, a été entouré de conseils et dûment informé sur les conséquences de l'adoption et de son consentement à l'adoption si celui-ci est requis et que ses souhaits et avis ont été pris en considération;

h) certifie que le consentement de l'enfant à l'adoption, s'il est requis, a été donné librement, dans les formes légales requises, qu'il n'a pas été obtenu moyen-

Art. 362. — De vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van de adoptant of van beide adoptanten, na het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitspreekt, laat de adoptie bestaan en heeft slechts haar gevolgen voor zover deze niet in strijd zijn met die van de adoptie.

Hetzelfde geldt voor de vaststelling van de afstamming van de geadopteerde ten aanzien van een derde, na dat vonnis of arrest; die derde verkrijgt daardoor echter geen aanspraak op levensonderhoud, noch enig recht op de nalatenschap.

niet tegen betaling of in ruil voor enige tegenprestatie werd verkregen, en niet werd ingetrokken.

§ 3. Het kind heeft zijn gewone verblijfplaats in België

Art. 362-1. — *Wanneer de bevoegde autoriteit van een vreemde Staat aan de federale centrale autoriteit een verslag heeft toegestuurd over een persoon of personen die een kind wensen te adopteren dat zijn gewone verblijfplaats in België heeft, bezorgt zij het binnen veertien dagen aan de bevoegde centrale autoriteiten van de Gemeenschappen.*

Art. 362-2. — *Een kind dat zijn gewone verblijfplaats in België heeft, kan slechts worden geadopteerd door een persoon of personen die hun gewone verblijfplaats in een andere Staat hebben indien de vrederechter :*

1° op grond van een door hem bevolen maatschappelijk onderzoek en rekening houdend met de culturele en psycho-sociale elementen eigen aan het kind, heeft vastgesteld dat het kind interlandelijk adopteerbaar is;

2° heeft vastgesteld dat, gelet op de mogelijkheden tot plaatsing van het kind in België, de interlandelijke adoptie aan het hoger belang van het kind en aan de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

3° zich ervan heeft vergewist dat de personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming voor de adoptie is vereist, de nodige raadgevingen hebben ontvangen en dat zij behoorlijk zijn ingelicht over de gevolgen van die toestemming, inzonderheid met betrekking tot het handhaven of het verbreken van de bestaande rechtsbanden tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie ingevolge een adoptie;

4° zich ervan heeft vergewist dat de toestemming van de personen, instellingen en autoriteiten van wie de toestemming voor de adoptie is vereist, vrij en met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen werd gegeven, dat zij niet is verkregen tegen betaling of in ruil voor enige tegenprestatie en niet is ingetrokken;

5° zich ervan heeft vergewist dat de toestemmingen van de moeder en de vader, indien deze vereist zijn, gegeven werden na de geboorte van het kind;

6° zich ervan heeft vergewist dat het kind rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit, de nodige raadgevingen heeft ontvangen en behoorlijk werd ingelicht over de gevolgen van de adoptie en van zijn toestemming in de adoptie, indien deze vereist is, en dat zijn wensen en mening in aanmerking zijn genomen;

7° zich ervan heeft vergewist dat de toestemming van het kind in de adoptie, indien deze vereist is, vrij en met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen werd

Art. 362. — L'établissement de la filiation de l'adopté à l'égard de l'adoptant ou des deux adoptants, postérieur au jugement ou à l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption, laisse subsister cette dernière et ne produit ses effets que pour autant qu'ils ne soient pas en opposition avec ceux de l'adoption.

Il en est de même de l'établissement de la filiation de l'adopté à l'égard d'un tiers, postérieur à ce jugement ou arrêt; toutefois, elle n'entraîne en faveur de ce tiers ni créance alimentaire, ni droit de succession.

nant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'il n'a pas été retiré.

§ 3. *L'enfant réside habituellement en Belgique*

Art. 362-1. — *Lorsque l'autorité compétente d'un État étranger lui transmet un rapport sur une ou des personnes désirant adopter un enfant résidant habituellement en Belgique, l'Autorité centrale fédérale l'adresse, dans les quinze jours, aux Autorités centrales communautaires.*

Art. 362-2. — *Un enfant résidant habituellement en Belgique ne peut être adopté par une personne ou des personnes résidant habituellement dans un État étranger que si le juge de paix :*

1° a constaté, sur la base d'une enquête sociale ordonnée par lui, et en tenant compte des facteurs culturels et psycho-sociaux propres à l'enfant, que ce dernier est internationalement adoptable;

2° a constaté que, compte tenu des possibilités de placement de l'enfant en Belgique, une adoption internationale répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

3° s'est assuré que les personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption ont été entourées des conseils nécessaires et dûment informées sur les conséquences de leur consentement, en particulier sur le maintien ou la rupture, en raison d'une adoption, des liens de droit entre l'enfant et sa famille d'origine;

4° s'est assuré que les consentements des personnes, institutions et autorités dont le consentement est requis pour l'adoption, ont été donnés librement, dans les formes légales requises, qu'ils n'ont pas été obtenus moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'ils n'ont pas été retirés;

5° s'est assuré que les consentements de la mère et du père, s'ils sont requis, ont été donnés après la naissance de l'enfant;

6° s'est assuré que l'enfant, eu égard à son âge et à sa maturité, a été entouré de conseils et dûment informé des conséquences de l'adoption et de son consentement à l'adoption si celui-ci est requis, et que ses souhaits et avis ont été pris en considération;

7° s'est assuré que le consentement de l'enfant à l'adoption, lorsqu'il est requis, a été donné librement, dans les formes légales requises, qu'il n'a pas été ob-

gegeven, dat deze niet tegen betaling of in ruil voor enige tegenprestatie is verkregen en niet werd ingetrokken.

Art. 362-3. — Bovendien kan de adoptie slechts plaatsvinden indien de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschappen :

1° van de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang het verslag bedoeld in artikel 362-1 heeft ontvangen dat gegevens bevat omtrent de identiteit van de adoptant of de adoptanten, hun wettelijke bekwaamheid en hun geschiktheid om te adopteren, hun persoonlijke achtergrond, hun gezinssituatie en hun gezondheidstoestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen, hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan en omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen;

2° van de federale centrale autoriteit het verslag heeft ontvangen bedoeld in artikel 1231-38 van het Gerechtelijk Wetboek;

3° op grond van inzonderheid de verslagen bedoeld in 1° en 2°, en rekening houdend met de omstandigheden van de opvoeding van het kind en met zijn etnische, godsdienstige, levensbeschouwelijke en culturele achtergrond, heeft vastgesteld dat de beslissing om het kind toe te vertrouwen aan de adoptant of de adoptanten aan het hoger belang van het kind en aan de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

4° het in 2° bedoelde verslag heeft overgezonden aan de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang, samen met het bewijs dat de vereiste toestemmingen zijn gegeven en met de redenen voor haar conclusie inzake de plaatsing.

Art. 362-4. — De beslissing om een kind dat in België zijn gewone verblijfplaats heeft, toe te vertrouwen aan een adoptant of aan adoptanten die hun gewone verblijfplaats in een andere Staat hebben, kan slechts worden genomen en het kind kan met het oog op zijn adoptie in deze Staat België slechts verlaten, indien de bepalingen van de artikelen 362-2 en 362-3 werden gerespecteerd, en wanneer daarenboven :

1° de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang schriftelijk heeft bevestigd dat de adoptant of de adoptanten bekwaam en geschikt zijn om te adopteren;

2° de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang schriftelijk heeft bevestigd dat het kind gemachtigd is het grondgebied van de Staat van opvang binnen te komen en aldaar permanent te verblijven;

3° de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap zich ervan heeft vergewist dat de adoptant of de adoptanten ermee hebben ingestemd dat kind te adopteren;

tenu moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'il n'a pas été retiré.

Art 362-3. — L'adoption ne peut en outre avoir lieu que si l'Autorité centrale communautaire compétente :

1° a reçu de l'autorité compétente de l'État d'accueil le rapport visé à l'article 362-1, contenant des renseignements sur l'identité de l'adoptant ou des adoptants, leur capacité légale et leur aptitude à adopter, leur situation personnelle, familiale et médicale, leur milieu social, les motifs qui les animent, leur aptitude à assumer une adoption internationale, ainsi que sur les enfants qu'ils seraient aptes à prendre en charge;

2° a reçu de l'Autorité centrale fédérale le rapport visé à l'article 1231-38 du Code judiciaire;

3° a constaté, en se fondant notamment sur les rapports prévus aux 1° et 2°, et en tenant compte des conditions d'éducation de l'enfant, de son origine ethnique, religieuse, philosophique et culturelle, que la décision de confier l'enfant à l'adoptant ou aux adoptants répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

4° a transmis à l'autorité compétente de l'État d'accueil le rapport prévu au 2° avec la preuve des consentements requis et les motifs de son constat sur le placement.

Art. 362-4. — La décision de confier un enfant résidant habituellement en Belgique à un adoptant ou des adoptants résidant habituellement dans un État étranger ne peut être prise, et l'enfant ne peut quitter la Belgique en vue de son adoption dans cet État que si les dispositions des articles 362-2 et 362-3 ont été respectées et qu'en outre :

1° l'autorité compétente de l'État d'accueil a attesté par écrit que l'adoptant ou les adoptants sont qualifiés et aptes à adopter;

2° l'autorité compétente de l'État d'accueil a attesté par écrit que l'enfant sera autorisé à entrer et à séjourner de façon permanente dans cet État;

3° l'Autorité centrale communautaire compétente s'est assurée que l'adoptant ou les adoptants marquent leur accord d'adopter cet enfant;

Art. 363. — Het huwelijk is verboden :

- tussen de adoptant en de geadopteerde of zijn afstammelingen;
- tussen de geadopteerde en de echtgenoot van de adoptant en, omgekeerd, tussen de adoptant en de echtgenoot van de geadopteerde;
- tussen de adoptieve kinderen van een zelfde adoptant;
- tussen de geadopteerde en de kinderen van de adoptant.

Van de laatste twee verbodsbepalingen kan de Koning om wettige redenen ontheffing verlenen.

4° de bevoegde autoriteit van de Staat van opvang dit voornemen om te adopteren schriftelijk heeft goedgekeurd;

5° de autoriteiten bedoeld in de punten 3° en 4° schriftelijk hebben aanvaard dat de adoptieprocedure wordt voortgezet.

§ 4. Beschermingsmaatregelen

Art. 363-1. — De adoptant of de adoptanten en de bloedverwanten van het kind of enig ander persoon die het onder zijn bewaring heeft of van wie de toestemming in de adoptie vereist is, mogen met elkaar niet in contact treden zolang de bepalingen van de artikelen 361-1 en 361-3, 1° tot 5° of van de artikelen 362-2 tot 362-4 niet in acht zijn genomen, behalve indien de adoptie plaatsvindt tussen leden van een zelfde familie of indien is voldaan aan de voorwaarden gesteld door de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind.

Art. 363-2. — Elke autoriteit bevoegd inzake adoptie die vaststelt dat een van de bepalingen van het Verdrag of van de wet niet is nageleefd of kennelijk dreigt niet te worden nageleefd, stelt elke verdere beslissing of handeling uit en geeft daarvan onverwijld kennis aan de betrokkenen en aan de federale centrale autoriteit of aan de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap opdat laatstgenoemden ervoor zorgen dat alle nuttige maatregelen worden genomen.

Art. 363-3. — Wanneer de adoptant of een van de adoptanten bewust een bepaling van het Verdrag of van de wet heeft overtreden of tijdens de adoptieprocedure bedrog heeft gepleegd, weigert de rechter de adoptie uit te spreken. Van deze regel kan slechts worden afgeweken indien behoorlijk vastgestelde redenen met betrekking tot de eerbied voor de rechten van het kind zulks vereisen.

De griffier bezorgt de beslissing tot weigering aan de federale centrale autoriteit, welke de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap en, in voorkomend geval, de bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst daarvan in kennis stelt.

De Belgische rechter weigert in elk geval de adoptie uit te spreken :

1° wanneer wordt vastgesteld dat aan het verzoek tot adoptie een ontvoering van, een verkoop van of een handel in kinderen is voorafgegaan; of

2° wanneer hij vaststelt dat de adoptie erop is gericht de wetbepalingen inzake de nationaliteit of die betref-

Art. 363. — Le mariage est prohibé :
entre l'adoptant et l'adopté ou ses descendants;

entre l'adopté et le conjoint de l'adoptant et réciproquement entre l'adoptant et le conjoint de l'adopté;

entre les enfants adoptifs d'un même adoptant;
entre l'adopté et les enfants de l'adoptant.

Ces deux dernières prohibitions peuvent être levées par le Roi pour des causes légitimes.

4° l'autorité compétente de l'État d'accueil a approuvé par écrit ce projet d'adoption;

5° les autorités visées aux 3° et 4° ont accepté par écrit que la procédure en vue de l'adoption se poursuive.

§ 4. Mesures de sauvegarde

Art. 363-1. — *Aucun contact entre l'adoptant ou les adoptants et les parents de l'enfant ou toute autre personne qui en a la garde ou dont le consentement à l'adoption est requis ne peut avoir lieu tant que les dispositions des articles 361-1 et 361-3, 1° à 5°, ou des articles 362-2 à 362-4 n'ont pas été respectées, sauf si l'adoption a lieu entre membres d'une même famille ou si les conditions fixées par l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant sont remplies.*

Art. 363-2. — *Toute autorité compétente en matière d'adoption qui constate qu'une des dispositions de la Convention ou de la loi a été méconnue ou risque manifestement de l'être sursoit à statuer ou à agir et en informe aussitôt les intéressés, l'Autorité centrale fédérale et l'Autorité centrale communautaire compétente, afin de leur permettre de veiller à ce que les mesures utiles soient prises.*

Art. 363-3. — *Lorsque l'adoptant ou l'un des adoptants a sciemment violé une disposition de la Convention ou de la loi ou commis une fraude dans la procédure, le juge refuse de prononcer l'adoption. Il ne peut être dérogé à cette règle que si des motifs liés au respect des droits de l'enfant, dûment établis, le commandent.*

Le greffier transmet la décision de refus à l'Autorité centrale fédérale qui en informe l'Autorité centrale communautaire compétente et, le cas échéant, les autorités compétentes de l'État d'origine.

Le juge belge refuse en tout cas de prononcer l'adoption :

1° lorsqu'il est établi que l'adoption sollicitée fait suite à un enlèvement, une vente ou une traite d'enfant; ou

2° lorsqu'il constate que l'adoption a pour but de détourner les dispositions légales relatives à la nationalité

fende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen te omzeilen.

Art. 363-4. — Wanneer de adoptie moet plaatsvinden na de overbrenging van het vreemde kind naar België en blijkt dat het verdere verblijf van het kind in het opvanggezin niet langer aan zijn hoger belang en aan de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt, nemen de bevoegde autoriteiten, in nauw overleg, de nodige maatregelen om het kind te beschermen, inzonderheid om :

1° het kind weg te halen bij de personen die het wensden te adopteren en er voorlopig zorg voor te dragen;

2° in overleg met de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind, onverwijld te zorgen voor een nieuwe plaatsing van het kind met het oog op zijn adoptie of bij gebreke daarvan, voor een duurzame alternatieve opvang; in dat geval kan het kind slechts worden geadopteerd indien de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst op behoorlijke wijze is voorgelicht omtrent de nieuwe adoptieouders en de toestemmingen met het oog op die nieuwe adoptie zijn gegeven;

3° in laatste instantie te zorgen voor de terugkeer van het kind naar de Staat van herkomst indien zijn hoger belang en de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, zulks vereisen.

Het kind wordt geraadpleegd overeenkomstig artikel 1231-11 van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 363-5. — De maatregelen bedoeld in het vorige artikel worden meer bepaald in de volgende gevallen getroffen :

1° de adoptant of de adoptanten hebben zonder geldige reden verzuimd een verzoekschrift tot adoptie of tot erkenning van de adoptie in te dienen binnen zes maanden te rekenen van de aankomst van het kind in België of hebben duidelijk afgezien van hun voornemen om te adopteren;

2° de bevoegde Belgische rechtbank heeft geweigerd de adoptie uit te spreken of te erkennen, en die beslissing is definitief geworden.

Art. 363-6. — In geval van repatriëring op grond van de artikelen 363-4 en 363-5 komen de kosten voor verblijf, verzorging, alsmede de reiskosten van het kind ten laste van de adoptant of de adoptanten en in voorkomend geval, van de erkende adoptiedienst die op hun

ou à l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

Art. 363-4. — Lorsque l'adoption doit avoir lieu après le déplacement de l'enfant étranger vers la Belgique et qu'il apparaît que le maintien de l'enfant dans la famille d'accueil ne répond plus à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international, les autorités compétentes prennent, en étroite concertation, les mesures utiles à la protection de l'enfant, en vue notamment :

1° de retirer l'enfant aux personnes qui désiraient l'adopter et d'en prendre soin provisoirement;

2° en consultation avec l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant, d'assurer sans délai un nouveau placement de l'enfant en vue de son adoption ou, à défaut, une prise en charge alternative durable; en ce cas l'adoption de l'enfant ne peut avoir lieu que si l'autorité compétente de l'État d'origine a été dûment informée sur les nouveaux parents adoptifs et si les consentements requis pour procéder à cette nouvelle adoption ont été donnés;

3° en dernier ressort, d'assurer le retour de l'enfant dans l'État d'origine, si son intérêt supérieur et le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international l'exigent.

L'enfant est consulté conformément à l'article 1231-11 du Code judiciaire.

Les alinéas 1er et 2 s'appliquent également en cas de reconnaissance d'une décision étrangère de révocation ou de révision d'une adoption.

Art. 363-5. — Les mesures visées à l'article précédent sont prises notamment dans les cas suivants :

1° l'adoptant ou les adoptants ont, sans raison valable, omis d'introduire la demande d'adoption ou de reconnaissance de l'adoption dans les six mois de l'arrivée de l'enfant en Belgique ou ont manifestement renoncé à leur projet adoptif;

2° la juridiction belge saisie a refusé de prononcer ou de reconnaître l'adoption et cette décision est devenue définitive.

Art. 363-6. — En cas de rapatriement intervenant en vertu des articles 363-4 et 363-5, les frais de séjour, de soins et de voyage de l'enfant incombent solidairement à l'adoptant ou aux adoptants et, le cas échéant, à l'organisme agréé qui est intervenu à leur demande et dont

verzoek is opgetreden en waarvan de aansprakelijkheid is vastgesteld, of van enig ander persoon die op onwettige wijze in het kader van de adoptie als tussenpersoon is opgetreden.

Afdeling 3

Uitwerking van buitenlandse beslissingen inzake adoptie in België

§ 1. Erkenning van adopties beheerst door het Verdrag

Art. 364. — De adoptant is levensonderhoud verschuldigd aan de geadopteerde en aan diens afstammelingen, indien zij behoeftig zijn.

De geadopteerde en zijn wettige afstammelingen zijn levensonderhoud verschuldigd aan de adoptant, indien hij behoeftig is. Indien de geadopteerde zonder afstammelingen sterft, is zijn nalatenschap levensonderhoud verschuldigd aan de adoptant, indien hij ten tijde van het overlijden behoeftig is; de bepalingen van artikel 205bis §§ 3 en 5, zijn van toepassing op deze verplichting tot levensonderhoud.

Behoudens hetgeen bepaald is bij artikel 362, tweede lid, blijft de verplichting tot uitkering van levensonderhoud bestaan tussen de geadopteerde en zijn ouders; de laatstgenoemden zijn aan de geadopteerde evenwel alleen dan levensonderhoud verschuldigd, indien hij dit niet kan verkrijgen van de adoptant.

Art. 364-1. — Iedere adoptie die is totstandgekomen in een vreemde Staat die door het Verdrag is gebonden, wordt in België van rechtswege erkend indien zij door de bevoegde autoriteit van die Staat in overeenstemming met het Verdrag is verklaard. De erkenning kan slechts worden geweigerd wanneer de adoptie, rekening houdend met het hoger belang van het kind en met de rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, kennelijk strijdig is met de openbare orde.

Iedere door het Verdrag beheerste adoptie die heeft plaatsgevonden in een vreemde Staat welke door dit Verdrag is gebonden en die niet voldoet aan de supra omschreven voorwaarden, wordt in België niet erkend.

Art. 364-2. — Eenieder die zich in België wenst te beroepen op een adoptie die in het buitenland is totstandgekomen, legt de beslissing of de akte houdende adoptie voor samen met het getuigschrift waaruit blijkt dat zij in overeenstemming is met het Verdrag :

1° indien de geadopteerde zijn gewone verblijfplaats heeft in een Staat waarmee België geen overeenkomst betreffende de opheffing van grenscontroles op personen heeft gesloten : aan de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of aan die van de Staat welke de belangen van België behartigt, en wel vooreer het kind naar België wordt overgebracht; deze overheid onderzoekt de authenticiteit van de stukken en bezorgt hiervan een kopie aan de federale centrale autoriteit die nagaat of de adoptie niet kennelijk strijdig is met de openbare orde;

2° in de andere gevallen : aan de federale centrale autoriteit; deze onderzoekt de authenticiteit van de stukken en gaat na of de adoptie niet kennelijk strijdig is met de openbare orde.

Wanneer de voorwaarden in het geval omschreven in punt 1° zijn vervuld, stelt de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of die van de Staat welke de belangen van België behartigt, een paspoort op naam van het kind op indien het Belg is, of verleent aan het kind de machtiging om in België te verblijven. Zij stelt de federale centrale autoriteit daarvan in kennis.

Art. 364. — L'adoptant doit des aliments à l'adopté et aux descendants de celui-ci s'ils sont dans le besoin.

L'adopté et ses descendants doivent des aliments à l'adoptant s'il est dans le besoin. Si l'adopté meurt sans laisser de descendants, sa succession doit des aliments à l'adoptant s'il est dans le besoin au moment du décès; les dispositions des §§ 3 à 5 de l'article 205*bis* sont applicables à cette obligation alimentaire.

Sous réserve de ce qui est prévu à l'alinéa 2 de l'article 362, l'obligation de fournir des aliments continue d'exister entre l'adopté et ses père et mère; cependant, ces derniers ne sont tenus de fournir des aliments à l'adopté que s'il ne peut les obtenir de l'adoptant.

la responsabilité est établie, ou à toute personne qui est intervenue illégalement comme intermédiaire dans l'adoption.

Section 3

Efficacité en Belgique des décisions étrangères en matière d'adoption

§ 1er. Reconnaissance des adoptions régies par la Convention

Art. 364-1. — *Toute adoption établie dans un État étranger lié par la Convention est reconnue de plein droit en Belgique si elle est certifiée conforme à la Convention par l'autorité compétente de cet État. La reconnaissance ne peut être refusée que si l'adoption est manifestement contraire à l'ordre public, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant et des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.*

Toute adoption régie par la Convention, faite dans un État étranger lié par celle-ci, qui ne remplit pas les conditions visées ci-dessus n'est pas reconnue en Belgique.

Art. 364-2. — *Toute personne désireuse de se prévaloir en Belgique d'une adoption étrangère présente la décision ou l'acte d'adoption avec le certificat de conformité à la Convention,*

1° si l'adopté réside habituellement dans un État avec lequel la Belgique n'a pas conclu un accord supprimant le contrôle des personnes aux frontières : à l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou à celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique, et cela avant le déplacement de l'enfant vers la Belgique; cette autorité procède à la vérification de l'authenticité des documents et en transmet copie à l'Autorité centrale fédérale qui vérifie que l'adoption n'est pas manifestement contraire à l'ordre public;

2° dans les autres cas : à l'Autorité centrale fédérale; celle-ci procède à la vérification de l'authenticité de ces documents et de la non contrariété manifeste de l'adoption à l'ordre public.

Lorsque ces conditions sont remplies dans l'hypothèse visée au 1°, l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique établit un passeport au nom de l'enfant, si celui-ci est belge, ou délivre l'autorisation pour l'enfant de séjourner en Belgique. Elle en avise l'Autorité centrale fédérale.

Art. 365. — De geadopteerde en zijn afstammelingen behouden al hun erfrecht in hun oorspronkelijke familie. Zij verkrijgen geen recht van erfopvolging op de goederen van de bloedverwanten van de adoptant; maar zij hebben op de nalatenschap van de adoptant dezelfde rechten als een kind of zijn afstammelingen daarop zouden hebben.

Art. 364-3. — *De bepalingen van deze paragraaf zijn eveneens van toepassing op de erkenning van de door het Verdrag beheerste vreemde beslissingen van omzetting van adoptie.*

§ 2. Erkenning van adopties die niet door het Verdrag zijn beheerst

Art. 365-1. — *Rechterlijke beslissingen en openbare akten houdende totstandkoming van een adoptie in een vreemde Staat, worden in België erkend indien :*

1° *de adoptie is totstandgekomen door de autoriteit welke door het recht van die Staat als bevoegd wordt beschouwd, conform de geldende vormvereisten en procedures in die Staat;*

2° *de beslissing houdende adoptie in die Staat als in kracht van gewijsde gegaan kan worden beschouwd;*

3° *de artikelen 361-1 tot 361-4 in acht zijn genomen wanneer het kind van zijn Staat van herkomst naar België werd, wordt of moet worden overgebracht, na adoptie in die Staat door een persoon of personen die op dat tijdstip hun gewone verblijfplaats in België hadden.*

Art. 365-2. — *Evenwel wordt de erkenning geweigerd wanneer de adoptanten bewust bedrog hebben gepleegd tijdens de procedure of indien de adoptie is totstandgekomen met het oog op het ontduiken van de wet. Van deze regel kan slechts worden afgeweken indien behoorlijk vastgestelde redenen met betrekking tot de eerbied voor de rechten van het kind zulks vereisen.*

De erkenning wordt in elk geval geweigerd :

1° *indien de adoptie, rekening houdend met het hoger belang van het kind en met de rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, kennelijk strijdig is met de openbare orde; of*

2° *indien een kind dat in België zijn gewone verblijfplaats heeft, met het oog op zijn adoptie naar het buitenland is overgebracht met miskenning van de artikelen 362-2 tot 362-4; of*

3° *indien de adoptie erop was gericht de wetsbepalingen inzake de nationaliteit of die betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen te omzeilen;*

Art. 365-3. — *Eenieder die in België een buitenlandse adoptie die niet door het Verdrag is beheerst wenst te laten erkennen, zendt het verzoek tot erkenning :*

1° *voor de overbrenging van het kind naar België, indien de geadopteerde zijn gewone verblijfplaats heeft*

Art. 365. — L'adopté et ses descendants conservent tous leurs droits héréditaires dans leur famille d'origine. Ils n'acquièrent aucun droit de succession sur les biens des parents de l'adoptant; mais ils ont sur la succession de l'adoptant les mêmes droits que ceux qu'auraient un enfant ou ses descendants.

Art. 364-3. — Les dispositions du présent paragraphe sont également applicables à la reconnaissance des décisions étrangères de conversion d'adoption régies par la Convention.

§ 2. Reconnaissance des adoptions non régies par la Convention

Art. 365-1. — Les décisions judiciaires et les actes publics établissant une adoption dans un État étranger sont reconnus en Belgique si :

1° l'adoption a été établie par l'autorité que le droit de cet État tient pour compétente, dans les formes et selon la procédure prévues dans cet État;

2° la décision établissant l'adoption peut être considérée comme passée en force de chose jugée dans cet État;

3° les articles 361-1 à 361-4 ont été respectés lorsque l'enfant a été, est ou doit être déplacé de son État d'origine vers la Belgique après son adoption dans cet État par une personne ou des personnes qui résidaient habituellement en Belgique au moment de celle-ci.

Art. 365-2. — La reconnaissance est toutefois refusée si les adoptants ont sciemment commis une fraude dans la procédure ou si l'adoption a été établie dans un but de fraude à la loi. Il ne peut être dérogé à cette règle que si des motifs liés au respect des droits de l'enfant, dûment établis, le commandent.

La reconnaissance est en tout cas refusée :

1° si l'adoption est manifestement contraire à l'ordre public, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant et des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international; ou

2° si l'enfant résidant habituellement en Belgique a été déplacé vers l'étranger, en vue de son adoption, en violation des articles 362-2 à 362-4; ou

3° si l'adoption a eu pour but de détourner les dispositions légales relatives à la nationalité ou à l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

Art. 365-3. — Toute personne désireuse de faire reconnaître en Belgique une adoption étrangère non régie par la Convention adresse la demande de reconnaissance :

1° avant le déplacement de l'enfant vers la Belgique, si l'adopté réside habituellement dans un État avec le-

in een Staat waarmee België geen overeenkomst betreffende de opheffing van de grenscontroles op personen heeft gesloten :

a) hetzij aan de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of aan die van de Staat welke de belangen van België behartigt, die het aan de federale centrale autoriteit bezorgt,

b) hetzij rechtstreeks aan de federale centrale autoriteit;

2° in de andere gevallen : aan de federale centrale autoriteit.

De federale centrale autoriteit gaat na of is voldaan aan de voorwaarden gesteld in de artikelen 365-1 en 365-2.

Wanneer de voorwaarden in het geval omschreven in punt 1° zijn vervuld, stelt de bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire overheid of die van de Staat welke de belangen van België behartigt, een paspoort op naam van het kind op indien het Belg is, of verleent aan het kind de machtiging om in België te verblijven.

Art. 365-4. — Het verzoek bedoeld in het vorige artikel wordt in tweevoud opgesteld en bevat :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing of van de akte houdende adoptie;

2° een door een beëdigd vertaler voor echt verklaarde vertaling van de beslissing of van de akte houdende adoptie;

3° een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte van de geadopteerde;

4° een authentiek stuk waarin de identiteit, de datum en plaats van geboorte, de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de adoptanten of van de adoptant zijn vermeld;

5° een authentiek stuk waarin de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de geadopteerde zijn vermeld;

6° een stuk waarin de identiteit is vermeld van de moeder en van de vader van het kind, ingeval deze gekend is en mag worden meegedeeld, of bij gebreke daarvan de identiteit en de hoedanigheid van de persoon die het kind tijdens de buitenlandse adoptieprocedure heeft vertegenwoordigd alsook, in voorkomend geval, het bewijs dat zij en het kind in de adoptie hebben toegestemd, tenzij zulks formeel blijkt uit de buitenlandse beslissing of akte;

7° indien het kind zijn gewone verblijfplaats had in het buitenland en de adoptie daarna is totstandgekomen in een andere Staat dan die waar het gewoonlijk verbleef, een stuk uitgereikt door een autoriteit van de Staat waar het kind zijn gewone verblijfplaats had, waaruit blijkt dat machtiging is verleend om het kind over te brengen met het oog op zijn adoptie, tenzij zulks formeel blijkt uit de buitenlandse beslissing of akte;

8° een afschrift van het vonnis betreffende de geschiktheid van de adoptanten, van het verslag opgesteld

quel la Belgique n'a pas conclu un accord supprimant le contrôle des personnes aux frontières :

a) soit à l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou à celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique, qui la transmet à l'Autorité centrale fédérale,

b) soit directement à l'Autorité centrale fédérale;

2° dans les autres cas : à l'Autorité centrale fédérale.

L'Autorité centrale fédérale procède à la vérification des conditions requises aux articles 365-1 et 365-2.

Lorsque ces conditions sont remplies dans l'hypothèse visée au 1°, l'autorité diplomatique ou consulaire belge compétente ou celle de l'État qui représente les intérêts de la Belgique établit un passeport au nom de l'enfant, si celui-ci est belge, ou délivre l'autorisation pour l'enfant de séjourner en Belgique.

Art. 365-4. — La demande visée à l'article précédent est établie en double exemplaire et comprend :

1° une copie certifiée conforme de la décision ou de l'acte d'adoption;

2° une traduction, certifiée par un traducteur juré, de la décision ou de l'acte d'adoption;

3° une copie certifiée conforme de l'acte de naissance de l'adopté;

4° un document authentique mentionnant l'identité, la date et le lieu de naissance, la nationalité et la résidence habituelle des adoptants ou de l'adoptant;

5° un document authentique mentionnant la nationalité et la résidence habituelle de l'adopté;

6° un document mentionnant l'identité de la mère et du père de l'enfant, si elle est connue et peut être divulguée, ou à défaut, l'identité et la qualité de la personne qui l'a représenté dans la procédure adoptive étrangère, ainsi que, le cas échéant, la preuve de leur consentement à l'adoption et de celui de l'enfant, à moins que la décision ou l'acte étranger n'atteste formellement ces faits;

7° si l'enfant résidait habituellement à l'étranger avant l'adoption établie dans un autre État que celui de cette résidence, un document émanant d'une autorité du pays où l'enfant résidait habituellement et attestant que l'autorisation de déplacer l'enfant en vue de son adoption fut donnée, à moins que la décision ou l'acte étranger n'atteste formellement ce fait;

8° une copie du jugement sur l'aptitude des adoptants, du rapport établi conformément à l'article 1231-32 du

overeenkomstig artikel 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek en van de schriftelijke toestemming bedoeld in artikel 361-3, 5°, wanneer het kind van zijn Staat van herkomst naar België werd, wordt of moet worden overgebracht, na adoptie in die Staat door een persoon of personen die op dat tijdstip hun gewone verblijfplaats in België hadden;

9° alle stukken waaruit blijkt dat de personen of openbare en particuliere instellingen die in het kader van de adoptieprocedure als tussenpersoon zijn opgetreden, voldeden aan de voorwaarden die terzake worden gesteld door de wet van de vreemde Staat onder wiens bevoegdheid zij vallen.

Indien voornoemde stukken niet worden overgelegd, kan de federale centrale autoriteit een termijn bepalen waarbinnen zulks moet geschieden. Met uitzondering van de stukken bedoeld in 1° en 2°, kan zij ook documenten aanvaarden welke met die stukken zijn gelijkgesteld. Indien zij van oordeel is voldoende te zijn ingelicht, kan zij vrijstelling verlenen van de overlegging van een of meer stukken bedoeld in het eerste lid, 4°, 5° en 7° tot 9°, wanneer de overlegging ervan materieel onmogelijk blijkt.

Wanneer het verzoek tot erkenning betrekking heeft op een adoptie die geen interlandelijke adoptie is in de zin van artikel 360-2, kan de federale centrale autoriteit, wanneer zij zich voldoende ingelicht acht, vrijstelling verlenen van de overlegging van een of meer stukken bedoeld in het eerste lid, 3° tot 9°.

Art. 365-5. — De bepalingen van hoofdstuk II, afdeling 3, paragraaf 2, zijn van toepassing op de erkenning van niet door het Verdrag beheerste vreemde beslissingen tot omzetting van adoptie.

§ 3. Erkenning van buitenlandse beslissingen van herroeping, herziening en nietigverklaring van een adoptie

Art. 366-1. — Een vreemde beslissing van herroeping of herziening van adoptie wordt erkend in België wanneer :

1° de beslissing is genomen door de autoriteit welke door het recht van die Staat als bevoegd wordt beschouwd, conform de geldende vormvereisten en procedures in die Staat;

2° de beslissing in die Staat als in kracht van gewijsde gegaan kan worden beschouwd.

De erkenning wordt evenwel geweigerd wanneer de verzoekers bewust bedrog hebben gepleegd tijdens de procedure of wanneer de beslissing het gevolg is van

Art. 366. — § 1. Onder voorbehoud van de rechten van de overlevende echtgenoot op de gehele nalatenschap wordt de nalatenschap van de geadopteerde die zonder nakomelingen is overleden, geregeld als volgt :

1. De artikelen 747 en 915 zijn niet van toepassing.

2. Bij gebreke van beschikkingen onder levenden of bij testament, keren de goederen die door de bloedverwanten in de opgaande lijn van de geadopteerde of door de adoptanten geschonken dan wel uit hun nalatenschap verkregen zijn en nog in natura aanwezig zijn in de nalatenschap van de geadopteerde, terug naar die bloedverwanten in de opgaande lijn of adoptanten of naar hun

Code judiciaire, et de l'approbation écrite visée à l'article 361-3, 5°, lorsque l'enfant a été, est ou doit être déplacé de son État d'origine vers la Belgique après son adoption dans cet État par une personne ou des personnes qui résidaient habituellement en Belgique au moment de celle-ci;

9° tout document attestant que toute personne ou organisme public ou privé qui a éventuellement joué un rôle d'intermédiaire dans le processus d'adoption répondait aux conditions pour ce faire fixées par la loi de l'État dont il relève.

À défaut de production des documents mentionnés ci-dessus, l'Autorité centrale fédérale peut impartir un délai pour les produire. Elle peut également accepter des documents équivalents, sauf en ce qui concerne les documents mentionnés aux 1° et 2°. Si elle s'estime suffisamment éclairée, elle peut dispenser de produire un ou plusieurs des documents mentionnés à l'alinéa 1er, 4°, 5°, 7° à 9°, lorsque leur production s'avère matériellement impossible.

Lorsque la demande de reconnaissance porte sur une adoption qui n'est pas une adoption internationale au sens de l'article 360-2, l'Autorité centrale fédérale peut, si elle s'estime suffisamment éclairée, dispenser de produire un ou plusieurs des documents mentionnés à l'alinéa 1er, 3° à 9°.

Art. 365-5 — Les dispositions du chapitre II, section 3, paragraphe 2 sont applicables à la reconnaissance des décisions étrangères de conversion d'adoption non régies par la Convention.

§ 3. Reconnaissance des décisions étrangères de révocation, de révision et d'annulation d'une adoption

Art. 366-1. — Une décision étrangère de révocation ou de révision d'une adoption est reconnue en Belgique si :

1° la décision a été rendue par l'autorité que le droit de l'État étranger tient pour compétente, dans les formes et selon la procédure prévues dans cet État;

2° la décision peut être considérée comme passée en force de chose jugée dans cet État.

La reconnaissance est néanmoins refusée si les requérants ont sciemment commis une fraude dans la procédure ou si la décision résulte d'une fraude à la loi. Il ne

Art. 366. — § 1er. Sous réserve des droits du conjoint survivant sur l'ensemble de la succession, la succession de l'adopté décédé sans postérité est réglée comme suit :

1. Les articles 747 et 915 ne sont pas applicables.

2. À défaut de dispositions entre vifs ou testamentaires, les biens donnés par les ascendants de l'adopté ou par les adoptants ou recueillis dans leur succession et qui se retrouvent en nature dans la succession de l'adopté, retournent à ces ascendants ou adoptants ou à leurs héritiers en ligne descendante, à charge de contribuer aux dettes et sous réserve des droits acquis des

erfgenamen in de nederdalende lijn, onder verplichting om in de schulden bij te dragen en onder voorbehoud van de verkregen rechten van derden; wanneer de goederen verkocht zijn, wordt dit recht uitgeoefend op de prijs, indien deze nog niet betaald is of niet vermengd is met de massa.

3. Behoudens het bepaalde in artikel 362, tweede lid, worden de overige goederen van de geadopteerde in twee gelijke helften verdeeld tussen de oorspronkelijke en de adoptieve familie.

In de oorspronkelijke familie is deze nalatenschap onderworpen aan de regels van titel I van boek III van dit Wetboek.

In de adoptieve familie komt zij uitsluitend toe aan de adoptant of bij helfte aan ieder van de adopterende echtgenoten of aan hun erfgenamen in de nederdalende lijn; indien een van de adopterende echtgenoten vooroverleden is zonder erfgenamen in de nederdalende lijn erft de andere echtgenoot of zijn erfgenamen in de nederdalende lijn de gehele nalatenschap.

Indien in een van de families niemand krachtens de voorgaande bepalingen tot de helft van de nalatenschap geroepen is of de erfgenamen allen de nalatenschap verwerpen, vallen alle overige goederen van de geadopteerde aan de andere familie toe.

§ 2. De artikelen 747 en 915 zijn ten aanzien van de oorspronkelijke familie van de geadopteerde niet van toepassing op de nalatenschap van zijn kinderen, die na hem overleden zijn zonder nakomelingen. Het aandeel van de nalatenschap van de langstlevende van die kinderen, dat volgens artikel 746 wordt toegekend aan de bloedverwanten in de opgaande lijn van de zijde van de geadopteerde, wordt verdeeld overeenkomstig de bepalingen in cijfer 3 van de voorgaande paragraaf.

wetsontduiking. Van deze regel kan slechts worden afgeweken indien behoorlijk vastgestelde redenen met betrekking tot de eerbied van de rechten van het kind zulks vereisen.

De erkenning wordt in ieder geval geweigerd wanneer de beslissing kennelijk strijdig is met de openbare orde.

Art. 366-2. — Eenieder die in België een vreemde beslissing van herroeping of herziening van een adoptie wenst te laten erkennen, richt zijn verzoek hiertoe tot de federale centrale autoriteit. Deze gaat na of is voldaan aan de door artikel 366-1 opgelegde voorwaarden.

Het verzoek bedoeld in het vorige lid wordt in tweevoud opgesteld en bevat :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing;

2° een door een beëdigd vertaler voor echt verklaarde vertaling van de beslissing;

3° een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte van de geadopteerde;

4° een authentiek stuk waarin de identiteit, de datum en plaats van geboorte, de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de adoptanten of van de adoptant zijn vermeld;

5° een authentiek stuk waarin de nationaliteit en de gewone verblijfplaats van de geadopteerde zijn vermeld;

6° een stuk waarin de identiteit is vermeld van de moeder en van de vader van het kind, ingeval deze gekend is en mag worden meegedeeld, of bij gebreke daarvan de identiteit en de hoedanigheid van de persoon die het kind tijdens de buitenlandse adoptieprocedure heeft vertegenwoordigd.

Indien voornoemde stukken de stukken niet worden overgelegd, kan de federale centrale autoriteit een termijn bepalen waarbinnen zulks moet geschieden. Met uitzondering van de bedoeld in het eerste lid, 1° en 2°, kan zij ook documenten aanvaarden welke met die stukken zijn gelijkgesteld. Indien zij van oordeel is voldoende te zijn ingelicht, kan zij vrijstelling verlenen van de overlegging van een of meer stukken bedoeld in het eerste lid, 4° tot 6°.

Art. 366-3. — Onverminderd artikel 351 kan een vreemde beslissing tot nietigverklaring van een adoptie in België geen gevolgen hebben.

tiers; lorsque les biens ont été vendus, ce droit s'exerce sur le prix si celui-ci n'est pas encore payé ou s'il n'est pas confondu avec la masse.

3. Sous réserve des dispositions de l'alinéa 2 de l'article 362, le surplus des biens de l'adopté se divise en deux parts égales entre la famille d'origine et la famille adoptive.

Dans la famille d'origine, cette succession est soumise aux règles prévues au titre Ier du livre III du présent Code.

Dans la famille adoptive, elle est déferée exclusivement à l'adoptant ou par moitié à chacun des époux adoptants ou à leurs héritiers en ligne descendante; si l'un des époux adoptants est prédécédé sans laisser d'héritiers en ligne descendante, l'autre époux ou ses héritiers en ligne descendante succèdent pour le tout.

Si dans l'une de ces familles, personne ne se trouve appelé, en vertu des dispositions précédentes, à recueillir la moitié de la succession, ou si les héritiers renoncent tous à la succession, l'autre famille recueille tout le surplus des biens de l'adopté.

§ 2. Les articles 747 et 915 ne sont pas applicables, en ce qui concerne la famille d'origine de l'adopté, aux successions de ses enfants décédés après lui sans postérité. La part de la succession du dernier mourant de ces enfants qui aux termes de l'article 746 est attribuée aux ascendants de la ligne à laquelle appartient l'adopté, se divise conformément aux dispositions du 3 du paragraphe précédent.

peut être dérogé à cette règle que si des motifs liés au respect des droits de l'enfant, dûment établis, le commandent.

La reconnaissance est en tout cas refusée si la décision est manifestement contraire à l'ordre public.

Art. 366-2. — Toute personne désireuse de faire reconnaître en Belgique une décision étrangère de révocation ou de révision d'une adoption en adresse la demande à l'Autorité centrale fédérale. Celle-ci procède à la vérification des conditions requises à l'article 366-1.

La demande visée à l'alinéa précédent est établie en double exemplaire et comprend :

1° une copie certifiée conforme de la décision;

2° une traduction, certifiée par un traducteur juré, de la décision;

3° une copie certifiée conforme de l'acte de naissance de l'adopté;

4° un document authentique mentionnant l'identité, la date et le lieu de naissance, la nationalité et la résidence habituelle des adoptants ou de l'adoptant;

5° un document authentique mentionnant la nationalité et la résidence habituelle de l'adopté;

6° un document mentionnant l'identité de la mère et du père de l'enfant, si elle est connue et peut être divulguée, ou à défaut, l'identité et la qualité de la personne qui l'a représenté dans la procédure adoptive étrangère.

À défaut de production des documents mentionnés ci-dessus, l'Autorité centrale fédérale peut impartir un délai pour les produire. Elle peut également accepter des documents équivalents, sauf en ce qui concerne les documents mentionnés à l'alinéa 1er, 1° et 2°. Si elle s'estime suffisamment éclairée, elle peut dispenser de produire un ou plusieurs des documents mentionnés à l'alinéa 1er, 4° à 6°.

Art. 366-3. — Sans préjudice de l'article 351, une décision étrangère annulant une adoption ne peut produire d'effets en Belgique.

Afdeling IV

Herroeping van de adoptie

Art. 367. — § 1. De herroeping van de adoptie kan om zeer gewichtige redenen worden uitgesproken op vordering van de adoptant, van de twee adopterende echtgenoten of een van hen, op vordering van de geadopteerde alsmede op initiatief van het openbaar ministerie.

In geval van adoptie door twee echtgenoten kan de rechtbank de herroeping uitspreken ten aanzien van slechts één van hen.

§ 2. De vordering tot herroeping wordt onder het hiernavolgend voorbehoud, ingesteld, behandeld en uitgewezen overeenkomstig de gewone regels van rechtspleging en bevoegdheid. Indien de geadopteerde of een van de geadopteerden ten aanzien van wie de herroeping wordt gevorderd, minderjarig is, wordt de vordering voor de jeugdrechtbank gebracht.

Indien geen van de verweerders een verblijfplaats in België heeft, doch ten minste één van de adoptanten of de geadopteerden van Belgische nationaliteit is, kan de vordering gebracht worden voor de rechtbank van Brussel.

De adopterende echtgenoot ten aanzien van wie de herroeping niet wordt gevorderd, alsmede de geadopteerde, moeten altijd in het geding worden opgeroepen. Hetzelfde geldt voor de ouders van de minderjarige en niet ontvoogde geadopteerde, wanneer de herroeping ten aanzien van de adoptant of van beide adopterende echtgenoten wordt gevorderd. De minderjarige of onbekwaamverklaarde geadopteerde wordt vertegenwoordigd door een bijzondere voogd, op verzoek van de procureur des Konings aangewezen door de rechtbank die bevoegd is om kennis te nemen van de vordering tot herroeping.

§ 3. De zaak wordt behandeld in raadkamer.

Indien de geadopteerde de leeftijd van 15 jaar heeft bereikt en niet onbekwaamverklaard is, gelast de rechtbank zijn oproeping; deze wordt gedaan door de griffier.

De rechtbank kan, op verzoek van de geadopteerde of zijn bijzondere voogd, beslissen dat de geadopteerde de voornamen zal blijven dragen die hem zijn toegekend door het vonnis of het arrest dat de adoptie gehomologeerd of uitgesproken heeft.

Het vonnis wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien het de adoptie herroept, vermeldt het beschikkende gedeelte ervan de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerden ten aanzien van wie de adoptie wordt herroepen, de datum waarop de

§ 4. *Registratie*

Art. 367-1. — *Iedere beslissing van de federale centrale autoriteit inzake een verzoek houdende erkenning in België van een in deze afdeling bedoelde vreemde beslissing dient te worden gemotiveerd en overhandigd aan de verzoekers of wordt hen betekend bij ter post aangetekend schrijven.*

Wanneer de federale centrale autoriteit een vreemde beslissing houdende adoptie erkent bepaalt zij in haar beslissing uitdrukkelijk of deze met een gewone dan wel met een volle adoptie overeenstemt.

Art. 367-2. — *Wanneer is voldaan aan de voorwaarden voor de erkenning in België van een in een vreemde Staat gewezen beslissing houdende totstandkoming, omzetting, herroeping of herziening van een adoptie, wordt die beslissing door de federale centrale autoriteit geregistreerd. Deze stelt de centrale autoriteiten van de Gemeenschappen hiervan in kennis.*

De Koning bepaalt de modaliteiten van deze registratie en van de afgifte van het bewijs ervan. Zulks geschiedt zonder heffing van enige rechten of taksen.

Onverminderd beroep tegen een beslissing die overeenkomstig deze afdeling door de federale centrale autoriteit is gewezen, wordt iedere op grond van het eerste lid geregistreerde beslissing, op eenvoudig vertoon van het bewijs van registratie, door iedere overheid of rechtsmacht, erkend, alsook door ieder ander persoon.

Section IV

De la révocation de l'adoption

Art. 367. — § 1er. La révocation de l'adoption peut, pour des motifs très graves, être prononcée à la demande de l'adoptant, des deux époux adoptants, ou de l'un d'eux, à celle de l'adopté ainsi qu'à l'initiative du ministère public.

En cas d'adoption par deux époux, le tribunal peut ne prononcer la révocation qu'à l'égard de l'un d'eux.

§ 2. L'action en révocation est, sous les réserves ci-après, introduite, instruite et jugée conformément aux règles ordinaires de procédure et de compétence. Si l'adopté ou l'un des adoptés à l'égard duquel la révocation est demandée, est mineur, l'action est portée devant le tribunal de la jeunesse.

Si aucun des défendeurs n'a de résidence en Belgique, mais que l'un au moins des adoptants ou des adoptés est de nationalité belge, l'action peut être portée devant le tribunal de Bruxelles.

L'époux adoptant à l'égard de qui la révocation n'est pas demandée ainsi que l'adopté doivent toujours être appelés à la cause. Il en est de même des père et mère de l'adopté mineur et non émancipé lorsque la révocation est demandée à l'égard de l'adoptant ou des deux époux adoptants. L'adopté mineur ou interdit est représenté par un tuteur spécial désigné à la demande du procureur du Roi, par le tribunal compétent pour connaître de la demande de révocation.

§ 3. La cause est instruite en chambre du conseil.

Si l'adopté a atteint l'âge de 15 ans et n'est pas interdit, le tribunal ordonne sa convocation; celle-ci est faite par le greffier.

Le tribunal peut, à la demande de l'adopté ou de son tuteur spécial, décider que l'adopté continuera à porter les prénoms qui lui ont été attribués par le jugement ou l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption.

Le jugement est prononcé à l'audience publique; s'il révoque l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète des adoptants et des adoptés à l'égard desquels l'adoption est révoquée, la date de l'introduction de la demande, les noms et prénoms que portera

§ 4. **Enregistrement**

Art. 367-1. — *Toute décision de l'Autorité centrale fédérale relative à une demande portant sur la reconnaissance en Belgique d'une décision étrangère visée à la présente section est motivée et remise aux requérants ou leur est notifiée par lettre recommandée à la poste.*

Si l'Autorité centrale fédérale reconnaît une décision étrangère d'adoption, elle se prononce expressément, dans sa décision, sur son équivalence soit à une adoption simple, soit à une adoption plénière.

Art. 367-2. — *Lorsque les conditions de la reconnaissance en Belgique d'une décision portant établissement, conversion, révocation ou révision d'une adoption, rendue dans un État étranger, sont réunies, cette décision est enregistrée par l'Autorité centrale fédérale. Celle-ci en avise les Autorités centrales communautaires.*

Le Roi fixe les modalités de cet enregistrement et de la délivrance du document qui l'atteste. Cette délivrance a lieu en exemption de tous droits ou taxes.

Sans préjudice des recours contre une décision rendue, en vertu de la présente section, par l'Autorité centrale fédérale, toute décision enregistrée conformément à l'alinéa premier est reconnue par toute autorité ou juridiction, ainsi que par toute autre personne, sur simple présentation de l'attestation d'enregistrement.

vordering is ingesteld, de naam en voornamen die de geadopteerde en zijn afstammelingen, wier naam door de adoptie is veranderd, zullen dragen.

Wanneer de herroeping van de adoptie van een minderjarig kind wordt uitgesproken ten aanzien van de adoptant of beide adopterende echtgenoten, kan de rechtbank, op gezamenlijk verzoek van de ouders van de geadopteerde of op verzoek van een hunner indien de ander overleden, onbekwaam- of afwezigverklaard of wettelijk onbekend is, beslissen dat het kind onder hun ouderlijk gezag zal worden teruggeplaatst, onverminderd de gewone regels van titel X van dit boek betreffende de voogdij.

§ 4. Tegen het vonnis kan hoger beroep worden ingesteld, zowel door de procureur des Konings als door de partijen.

Het hof van beroep behandelt de zaak en doet uitspraak in dezelfde vorm als de rechtbank. Tegen het arrest van het hof kan cassatieberoep worden ingesteld zowel door het openbaar ministerie als door de partijen.

De termijn om zich in cassatie te voorzien en het cassatieberoep tegen het arrest dat een adoptie herroept, hebben schorsende kracht.

§ 5. Binnen de termijn en op straffe van de sancties bepaald in artikel 354, wordt het beschikkende gedeelte van het vonnis of het arrest dat een adoptie herroept, door degene of een van degenen die het verkregen heeft, betekend of tegen ontvangstbewijs ter hand gesteld aan de ambtenaar van de burgerlijke stand bepaald in hetzelfde artikel.

Binnen een maand na de betekening of de terhandstelling, schrijft de ambtenaar van de burgerlijke stand het beschikkende gedeelte van het vonnis of het arrest over in zijn registers. Van de overschrijving wordt melding gemaakt op de kant van de akten betreffende de burgerlijke stand van de geadopteerde en zijn afstammelingen en, indien de adoptie in België is overgeschreven, op de kant van deze overschrijving.

§ 6. De herroeping, uitgesproken bij een beslissing die overeenkomstig de vorige paragraaf is overgeschreven, doet de gevolgen van de adoptie, met uitzondering van die bepaald in artikel 363 ophouden vanaf de dag van de akte van rechtsingang.

§ 7. Bij herroeping van de adoptie ten aanzien van één der adopterende echtgenoten, wordt onmiddellijk in de voogdij over het minderjarig kind voorzien overeenkomstig artikel 361, § 2.

Indien, bij herroeping van de adoptie van een minderjarig kind ten aanzien van de adoptant of beide adopterende echtgenoten, geen toepassing is gegeven aan § 3, laatste lid, wordt onmiddellijk in de voogdij voorzien onder het voorzitterschap van de vrederechter van de verblijfplaats van de minderjarige; de leden van de familieraad worden door de vrederechter vrij gekozen in het meeste belang van de minderjarige; de aldus samengestelde raad benoemt de voogd.

l'adopté, ainsi que ses descendants dont le nom a été modifié par l'adoption.

Lorsque la révocation de l'adoption d'un enfant mineur est prononcée à l'égard de l'adoptant ou des deux époux adoptants, le tribunal peut décider, à la demande, conjointe des père et mère de l'adopté, ou à la demande de l'un d'eux si l'autre est décédé, interdit ou déclaré absent ou s'il est légalement inconnu, que l'enfant soit replacé sous leur autorité parentale, sans préjudice des règles ordinaires concernant la tutelle prévues au titre X du présent livre.

§ 4. Le jugement peut être frappé d'appel tant par le procureur du Roi que par les parties.

La cour d'appel instruit et prononce dans les mêmes formes que le tribunal. L'arrêt peut faire l'objet d'un pourvoi en cassation, tant de la part du ministère public que des parties.

Le délai pour se pourvoir et le pourvoi contre l'arrêt révoquant une adoption sont suspensifs.

§ 5. Dans le délai et sous les sanctions prévues à l'article 354, le dispositif du jugement ou de l'arrêt révoquant une adoption, est signifié ou remis contre accusé de réception par celui ou l'un de ceux qui l'a obtenu, à l'officier de l'état civil désigné au même article.

Dans le mois de la signification ou de la remise, l'officier de l'état civil transcrit sur ses registres le dispositif du jugement ou de l'arrêt. Mention de la transcription est faite en marge des actes intéressant l'état civil de l'adopté et de ses descendants et, si l'adoption a été transcrite en Belgique, en marge de cette transcription.

§ 6. La révocation prononcée par une décision transcrite conformément au précédent paragraphe fait, à dater de l'acte introductif d'instance, cesser les effets de l'adoption, à l'exception de ceux prévus à l'article 363.

§ 7. En cas de révocation de l'adoption à l'égard d'un seul des époux adoptants, la tutelle de l'enfant mineur est organisée immédiatement conformément au paragraphe 2 de l'article 361.

Si, en cas de révocation de l'adoption d'un enfant mineur à l'égard de l'adoptant ou des deux époux adoptants, il n'a pas été fait application du dernier alinéa du troisième paragraphe, la tutelle est immédiatement organisée sous la présidence du juge de paix de la résidence du mineur; les membres du conseil de famille sont choisis librement par le juge de paix au mieux des intérêts du mineur; le conseil ainsi composé désigne le tuteur.

Niettemin kunnen de ouders van het kind de in § 3 van artikel 361 bedoelde vraag later nog bij de jeugdrechtbank indienen.

HOOFDSTUK III

Volle adoptie

Art. 368. — § 1. Om ten volle te kunnen adopteren moet men voldoen aan de voorwaarden gesteld in artikel 345.

§ 2. Ten volle geadopteerd kunnen worden zij die bij het opmaken van de akte van volle adoptie of bij het neerleggen van het verzoekschrift tot het uitspreken van die adoptie, nog minderjarig zijn.

§ 3. Niemand kan ten volle geadopteerd worden door meer dan een persoon, behalve door twee echtgenoten.

Het kind dat reeds geadopteerd of ten volle geadopteerd is, kan nog ten volle geadopteerd worden in de gevallen waarin, luidens artikel 346, een nieuwe adoptie mogelijk is.

§ 4. De artikelen 347 en 348 betreffende de vereiste toestemmingen zijn mede van toepassing op de volle adoptie.

HOOFDSTUK III

Administratieve formaliteiten

Art. 368-1. — *De ambtenaar van de burgerlijke stand van de gewone verblijfplaats in België van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, of bij gebreke daarvan, van de geadopteerde, is bevoegd om in zijn registers over te schrijven :*

1° het beschikkend gedeelte van iedere in België gewezen beslissing houdende uitspraak, omzetting, herroeping of herziening van een adoptie;

2° het beschikkend gedeelte van iedere vreemde beslissing inzake adoptie die in België is erkend en geregistreerd;

3° de akte van geboorte van de geadopteerde wanneer de adoptie in België is uitgesproken of erkend.

Indien geen van de bij de adoptie betrokken partijen haar gewone verblijfplaats in België heeft, is de ambtenaar van de burgerlijke stand te Brussel bevoegd.

Ieder ambtenaar van de burgerlijke stand die overeenkomstig dit artikel een overschrijving heeft verricht, of die in een akte of beslissing vermeld in zijn registers een kantmelding heeft gedaan van een akte of beslissing betreffende een adoptie, stelt de federale centrale autoriteit daarvan onverwijld in kennis. Deze brengt dit ter kennis van de centrale autoriteiten van de Gemeenschappen.

Art. 368-2. — *Wanneer de beslissing waarbij een adoptie overeenkomstig het Verdrag wordt uitgesproken of omgezet in de registers van de burgerlijke stand wordt overgeschreven, stelt de federale centrale autoriteit op verzoek van iedere belanghebbende partij het in artikel 23 van het Verdrag bedoelde schriftelijke bewijsstuk op volgens het model bepaald door de Koning.*

Art. 368-3. — *Ingeval de bevoegde autoriteit waarvoor het stuk is bestemd hierom verzoekt, moet een vooreensluitende verklaarde vertaling van dit stuk worden bezorgd. Behoudens vrijstelling zijn de kosten van vertaling ten laste van de adoptant of van de adoptanten.*

Art. 368-4. — *Behoudens andersluidende bepalingen in internationale verdragen moeten de door een buitenlandse autoriteit uitgereikte stukken die in België moeten worden overgelegd met het oog op de totstandkoming, de erkenning, de omzetting, de herroeping of de*

Néanmoins les père et mère de l'enfant peuvent encore ultérieurement introduire au tribunal de la jeunesse la demande prévue au § 3 de l'article 361.

CHAPITRE III

De l'adoption plénière

Art. 368. — § 1er. Peuvent faire une adoption plénière ceux qui réunissent les conditions prévues à l'article 345.

§ 2. Peuvent faire l'objet d'une adoption plénière, ceux qui au moment où est dressé l'acte d'adoption plénière ou à celui où est déposé la requête tendant à faire prononcer cette adoption, sont encore mineurs.

§ 3. Aucune adoption plénière ne peut être faite par plusieurs si ce n'est par deux époux.

L'enfant qui a déjà été adopté ou qui a déjà fait l'objet d'une adoption plénière, peut encore faire l'objet d'une adoption plénière dans les cas où, aux termes de l'article 346, une nouvelle adoption est permise.

§ 4. Les articles 347 et 348, relatifs aux consentements requis, sont applicables à l'adoption plénière.

CHAPITRE III

Formalités administratives

Art. 368-1. — *L'officier de l'état civil belge de la résidence habituelle de l'adoptant ou des adoptants ou de l'un d'eux, ou, à défaut, de l'adopté, est compétent pour transcrire sur ses registres :*

1° le dispositif de toute décision rendue en Belgique qui prononce, convertit, révoque ou révisé une adoption;

2° le dispositif de toute décision étrangère en matière d'adoption, reconnue et enregistrée en Belgique;

3° l'acte de naissance de l'adopté lorsque l'adoption est prononcée ou reconnue en Belgique.

Si aucune des parties à l'adoption ne réside habituellement en Belgique, l'officier de l'état civil de Bruxelles est compétent.

Tout officier de l'état civil qui a effectué une transcription en application du présent article ou a porté, en marge d'un acte ou d'une décision figurant dans ses registres, la mention d'un acte ou d'une décision relatif à une adoption en informe sans délai l'Autorité centrale fédérale. Celle-ci en avise les Autorités centrales communautaires.

Art. 368-2. — *Lorsque la décision prononçant ou convertissant une adoption, conforme à la Convention est transcrite sur les registres de l'état civil, l'Autorité centrale fédérale établit, sur demande de toute partie intéressée, le certificat de conformité visé à l'article 23 de la Convention, selon le modèle fixé par le Roi.*

Art. 368-3. — *Si l'autorité compétente destinataire d'un document le requiert, une traduction certifiée conforme doit être produite. Sauf dispense, les frais de traduction sont à la charge de l'adoptant ou des adoptants.*

Art. 368-4. — *Sauf si des traités internationaux en disposent autrement, les documents émanant d'une autorité étrangère qui sont appelés à être produits en Belgique en vue d'établir, de reconnaître, de convertir, de révoquer ou de réviser une adoption doivent être*

herziening van een adoptie door de adoptant, de adoptanten of een van hen of de geadopteerde behoorlijk worden gelegaliseerd.

Art. 368-5. — De Belgische diplomatieke of consulaire overheden of deze van de Staat welke de belangen van België behartigt, bevoegd inzake notariaat en burgerlijke stand, ontvangen en reiken op het grondgebied van de Staat waar zij zijn geaccrediteerd, alle akten, volmachten, verklaringen en getuigschriften uit welke verband houden met die materies en betrekking hebben op een voornemen tot adoptie die in België moet tot standkomen of worden erkend of op een in België uitgesproken of erkende adoptie.

Art. 368-6. — De bevoegde autoriteiten zorgen voor de bewaring van de gegevens waarover zij beschikken in verband met de herkomst van de geadopteerde, in het bijzonder deze betreffende de identiteit van diens moeder en vader, en ook van de gegevens die nodig zijn voor het volgen van zijn gezondheidstoestand, over het medisch verleden van de geadopteerde en van zijn familie, met het oog op de realisering van de adoptie en teneinde het de geadopteerde, indien hij dit wenst, later mogelijk te maken zijn herkomst te achterhalen.

Zij waarborgen aan de geadopteerde of aan zijn vertegenwoordiger de toegang tot die gegevens in de mate toegestaan door de Belgische wet, waarbij passende begeleiding wordt verstrekt.

Het verzamelen, bewaren en de toegang tot deze gegevens worden geregeld bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Art. 368-7. — Onder voorbehoud van artikel 368-6 mogen de persoonlijke gegevens die overeenkomstig het Verdrag of de wet zijn verzameld of overgezonden, in het bijzonder de verslagen betreffende het kind, zijn oorspronkelijke familie en de adoptanten, niet voor andere doeleinden worden gebruikt dan die waarvoor zij zijn verzameld of overgezonden.

Art. 368-8. — Iedere Belgische overheid die met een vreemde overheid in contact wenst te treden in verband met een adoptie, moet zich daartoe tot de federale centrale autoriteit wenden.

Iedere Belgische overheid die door een vreemde overheid wordt gecontacteerd in verband met een adoptie, stelt hiervan onverwijld de federale centrale autoriteit in kennis.

dûment légalisés, à la diligence de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, ou de l'adopté.

Art. 368-5. — Les autorités diplomatiques et consulaires belges ou celles de l'État qui représente les intérêts de la Belgique, compétentes en matières notariales et d'état civil, reçoivent et délivrent, dans l'État où elles sont accréditées, tout acte, procuration, attestation ou certificat qui relèvent de ces matières et concernent un projet d'adoption à établir ou à faire reconnaître en Belgique ou une adoption prononcée ou reconnue en Belgique.

Art. 368-6. — Les autorités compétentes veillent à conserver les informations qu'elles détiennent sur les origines de l'adopté, notamment celles relatives à l'identité de sa mère et de son père, ainsi que les données, nécessaires au suivi de sa situation de santé, sur le passé médical de l'adopté et de sa famille, en vue de la réalisation de l'adoption et aux fins de permettre ultérieurement à l'adopté, s'il le désire, de découvrir ses origines.

Elles assurent l'accès de l'adopté ou de son représentant à ces informations, avec les conseils appropriés, dans la mesure permise par la loi belge.

La collecte, la conservation et l'accès à ces informations sont réglés par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

Art. 368-7. — Sous réserve de l'article 368-6, les données personnelles rassemblées ou transmises conformément à la Convention ou à la loi, en particulier les rapports relatifs à l'enfant, à sa famille d'origine et aux adoptants, ne peuvent être utilisées à d'autres fins que celles pour lesquelles elles ont été rassemblées ou transmises.

Art. 368-8. — Toute autorité belge qui désire entrer en contact avec une autorité étrangère à propos d'une adoption s'adresse à cette fin à l'Autorité centrale fédérale.

Toute autorité belge qui est contactée par une autorité étrangère à propos d'une adoption en avise sans délai l'Autorité centrale fédérale.

Art. 369. — § 1. De artikelen 349 tot 356 betreffende de vormen van de adoptie, zijn mede van toepassing op de volle adoptie, behoudens hetgeen in dit artikel is bepaald.

§ 2. Totdat het vonnis of arrest is gewezen, kunnen de partijen bij de akte, met instemming van allen die in de volle adoptie hebben toegestemd, aan de rechtbank of het hof hun gemeenschappelijke wil te kennen geven om de volle adoptie te veranderen in adoptie; ook de eisers in de vordering om de volle adoptie uit te spreken kunnen, met instemming van het kind dat de leeftijd van 15 jaar bereikt heeft en niet onbekwaam verklaard is, en eventueel degene van zijn ouders die in de volle adoptie heeft toegestemd, vragen dat slechts adoptie wordt uitgesproken; in beide gevallen verleent de rechtbank of het hof hiervan akte en spreekt in voorkomend geval de adoptie uit.

Art. 370. — § 1. De volle adoptie verleent aan het kind en zijn afstammelingen hetzelfde statuut en dezelfde rechten en verplichtingen als zij zouden hebben indien het kind geboren was uit degenen die het ten volle hebben geadopteerd.

Behoudens de verbodsbepalingen van de artikelen 161 tot 164 inzake huwelijk, houden de kinderen die ten volle geadopteerd zijn, op tot hun oorspronkelijke familie te behoren.

§ 2. De artikelen 357 en 360 zijn mede van toepassing op de volle adoptie.

§ 3. Door de volle adoptie verkrijgt het kind, in plaats van zijn naam, die van de adoptant of, in geval van volle adoptie door twee echtgenoten, die van de man.

Volle adoptie door een vrouw, van het kind of adoptief kind van haar man, brengt evenwel geen wijziging in de naam van het kind.

§ 4. De vaststelling van de afstamming van een kind na het vonnis of het arrest dat de volle adoptie homologeert of uitspreekt, heeft geen ander gevolg dan de verbodsbepalingen van de artikelen 161 tot 164 inzake huwelijk.

§ 5. Volle adoptie is onherroepelijk.

Art. 369. — § 1er. Les articles 349 à 356, relatifs aux formes de l'adoption, sont applicables à l'adoption plénière, sous réserve des dispositions du présent article.

§ 2. Moyennant l'accord de tous ceux qui ont consenti à l'adoption plénière, les parties à l'acte peuvent, jusqu'au jugement ou à l'arrêt, exprimer au tribunal ou à la cour leur volonté commune de voir transformer l'adoption plénière en adoption; de même, les demandeurs à l'action en prononciation de l'adoption plénière peuvent, de l'accord de l'enfant qui a atteint l'âge de 15 ans et qui n'est pas interdit, éventuellement de celui de ses père et mère qui a consenti à l'adoption plénière, demander qu'il ne soit prononcé qu'une adoption : dans l'un et l'autre cas le tribunal ou la cour en donne acte et prononce, s'il échet, l'adoption.

Art. 370. — § 1er. L'adoption plénière confère à l'enfant et à ses descendants le même statut et les mêmes droits et obligations qu'ils auraient si l'enfant était né de ceux qui ont fait l'adoption plénière.

Sous réserve des prohibitions au mariage prévues aux articles 161 à 164, les enfants ayant fait l'objet d'une adoption plénière cessent d'appartenir à leur famille d'origine.

§ 2. Les articles 357 et 360 sont applicables à l'adoption plénière.

§ 3. L'adoption plénière confère à l'enfant, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption plénière par deux époux, celui du mari.

Toutefois, l'adoption plénière, par une femme, de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son mari, n'entraîne aucune modification du nom de l'enfant.

§ 4. L'établissement de la filiation d'un enfant après le jugement ou l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption plénière, ne produit d'autre effet que les prohibitions au mariage prévues aux articles 161 à 164.

§ 5. L'adoption plénière est irrévocable.

GERECHTELIJK WETBOEK

DERDE DEEL

BEVOEGDHEID

TITEL I

Volstrekte bevoegdheid

HOOFDSTUK III

Vrederechter

Art. 596. — De vrederechter is bevoegd inzake voogdij en adoptie, zoals in boek I van het Burgerlijk Wetboek is voorgeschreven.

TITEL III

Territoriale bevoegdheid

Art. 628. — Tot kennisneming van de vordering is alleen bevoegd :

[...]

GERECHTELIJK WETBOEK

DERDE DEEL

BEVOEGDHEID

TITEL I

Volstrekte bevoegdheid

HOOFDSTUK III

Vrederechter

Art. 596. — *De vrederechter is bevoegd inzake voogdij, zoals in Boek I van het Burgerlijk Wetboek is omschreven.*

Hij is inzake adoptie eveneens bevoegd om :

1° zich uit te spreken over de geschiktheid om te adopteren;

2° zich uit te spreken over de adopteerbaarheid van een kind;

3° een adoptie uit te spreken, te herroepen of te herzien. ⁽²⁾

TITEL III

Territoriale bevoegdheid

Art. 628. — *Tot kennisneming van de vordering is alleen bevoegd :*

[...]

18° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, in geval van een verzoek houdende vaststelling van de geschiktheid om de adopteren;

19° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van het kind, in geval van een verzoek tot vaststelling van de adopteerbaarheid;

20° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, in geval van een verzoek tot adoptie; bij gebreke daarvan, de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de geadopteerde, bij gebreke daarvan de rechter van de plaats waar de adoptant of de adoptanten keuze van woonplaats doen;

⁽²⁾ Vervanging : ontwerp van wet II, artikel 2.

CODE JUDICIAIRE

TROISIÈME PARTIE

DE LA COMPÉTENCE

TITRE PREMIER

De la compétence d'attribution

CHAPITRE III

Du juge de paix

Art. 596. — Le juge de paix est compétent en matière de tutelle et d'adoption, ainsi qu'il est prescrit au livre premier du Code civil.

TITRE III

De la compétence territoriale

Art. 628. — Est seul compétent pour connaître de la demande :

[...]

CODE JUDICIAIRE

TROISIÈME PARTIE

DE LA COMPÉTENCE

TITRE PREMIER

De la compétence d'attribution

CHAPITRE III

Du juge de paix

Art. 596. — Le juge de paix est compétent en matière de tutelle ainsi qu'il est prescrit au livre premier du Code civil.

Il est également compétent en matière d'adoption pour :

1° se prononcer sur l'aptitude à adopter;

2° se prononcer sur l'adoptabilité d'un enfant;

3° prononcer, révoquer ou réviser une adoption. ^(²)

TITRE III

De la compétence territoriale

Art. 628. — Est seul compétent pour connaître de la demande :

[...]

18° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en constatation de l'aptitude à adopter;

19° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'enfant, lorsqu'il s'agit d'une demande en constatation de l'adoptabilité;

20° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en adoption; à défaut, le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adopté; à défaut, le juge du lieu où l'adoptant ou les adoptants font élection de domicile;

^(²) Remplacement : projet de loi II, article 2.

21° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de verweerder of van een van de verweerders in geval van een verzoek tot herroeping van een gewone adoptie of tot herziening van een adoptie; bij gebreke daarvan de rechter te Brussel. ⁽³⁾

VIERDE DEEL

BURGERLIJKE RECHTSPLEGING

BOEK II

GEDING

TITEL II

Behandeling en berechting van de vordering

HOOFDSTUK II

Behandeling en berechting op tegenspraak

Afdeling VIII

Berechting van de zaak

Art. 792. — Binnen acht dagen na de uitspraak van het vonnis zendt de griffier bij gewone brief een niet ondertekend afschrift van het vonnis, aan elke partij, of, in voorkomend geval, aan hun advocaten.

In afwijking van het vorige lid, voor de zaken opgesomd in artikel 704, eerste lid, brengt de griffier binnen de acht dagen bij gerechtsbrief het vonnis ter kennis van de partijen.

Op straffe van nietigheid vermeldt deze kennisgeving de rechtsmiddelen, de termijn binnen welke dit verhaal moet worden ingesteld evenals de benaming en het adres van de rechtsmacht die bevoegd is om er kennis van te nemen.

In de gevallen, bepaald in het tweede lid, zendt de griffier een niet-ondertekend afschrift van het vonnis, in voorkomend geval, aan de advocaten van de partijen of aan de afgevaardigden bedoeld in artikel 728, § 3.

VIERDE DEEL

BURGERLIJKE RECHTSPLEGING

BOEK II

GEDING

TITEL II

Behandeling en berechting van de vordering

HOOFDSTUK II

Behandeling en berechting op tegenspraak

Afdeling VIII

Berechting van de zaak

Art. 792. — Binnen acht dagen na de uitspraak van het vonnis zendt de griffier bij gewone brief een niet ondertekend afschrift van het vonnis, aan elke partij, of, in voorkomend geval, aan hun advocaten.

In afwijking van het vorige lid, voor de zaken opgesomd in artikel 704, eerste lid, *alsook inzake adoptie* ⁽⁴⁾, brengt de griffier binnen de acht dagen bij gerechtsbrief het vonnis ter kennis van de partijen.

Op straffe van nietigheid vermeldt deze kennisgeving de rechtsmiddelen, de termijn binnen welke dit verhaal moet worden ingesteld evenals de benaming en het adres van de rechtsmacht die bevoegd is om er kennis van te nemen.

In de gevallen, bepaald in het tweede lid, zendt de griffier een niet-ondertekend afschrift van het vonnis, in voorkomend geval, aan de advocaten van de partijen of aan de afgevaardigden bedoeld in artikel 728, § 3.

⁽³⁾ Toevoeging : ontwerp van wet II, artikel 3.

⁽⁴⁾ Toevoeging : ontwerp van wet I, artikel 3.

QUATRIÈME PARTIE**DE LA PROCÉDURE CIVILE****LIVRE II****L'INSTANCE****TITRE II***Instruction et jugement de la demande***CHAPITRE II****L'instruction et le jugement contradictoires****Section VIII***Jugement de la cause*

Art. 792. — Dans les huit jours de la prononciation du jugement, le greffier adresse, sous simple lettre, à chacune des parties ou, le cas échéant, à leurs avocats, une copie non signée du jugement.

Par dérogation à l'alinéa précédent, dans les matières énumérées à l'article 704, alinéa 1er, le greffier notifie le jugement aux parties par pli judiciaire adressé dans les huit jours.

À peine de nullité, cette notification fait mention des voies de recours, du délai dans lequel ce ou ces recours doivent être introduits ainsi que de la dénomination et de l'adresse de la juridiction compétente pour en connaître.

Dans les cas visés au deuxième alinéa, le greffier adresse, le cas échéant, une copie non signée du jugement aux avocats des parties ou aux délégués visés à l'article 728, § 3.

21° le juge du domicile ou de la résidence habituelle du défendeur ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en révocation d'une adoption simple ou en révision d'une adoption; à défaut le juge de Bruxelles. ⁽³⁾

QUATRIÈME PARTIE**DE LA PROCÉDURE CIVILE****LIVRE II****L'INSTANCE****TITRE II***Instruction et jugement de la demande***CHAPITRE II****L'instruction et le jugement contradictoires****Section VIII***Jugement de la cause*

Art. 792. — Dans les huit jours de la prononciation du jugement, le greffier adresse, sous simple lettre, à chacune des parties ou, le cas échéant, à leurs avocats, une copie non signée du jugement.

Par dérogation à l'alinéa précédent, dans les matières énumérées à l'article 704, alinéa 1er, *ainsi qu'en matière d'adoption* ⁽⁴⁾, le greffier notifie le jugement aux parties par pli judiciaire adressé dans les huit jours.

À peine de nullité, cette notification fait mention des voies de recours, du délai dans lequel ce ou ces recours doivent être introduits ainsi que de la dénomination et de l'adresse de la juridiction compétente pour en connaître.

Dans les cas visés au deuxième alinéa, le greffier adresse, le cas échéant, une copie non signée du jugement aux avocats des parties ou aux délégués visés à l'article 728, § 3.

⁽³⁾ Ajout : projet de loi II, article 3.

⁽⁴⁾ Ajout : projet de loi I, article 3.

BOEK IV**BIJZONDERE RECHTSPLEGINEN****BOEK IV****BIJZONDERE RECHTSPLEGINEN***HOOFDSTUK VIII BIS****Adoptie ⁽⁶⁾******Afdeling 1****Algemene bepaling*

Art. 1231-1. — Inzake adoptie, zijn de volgende beginselen van toepassing :

1° ongeacht de ingestelde procedure wordt de zaak behandeld in raadkamer;

2° ieder vonnis wordt gewezen in openbare terechtzitting.

Afdeling 2*Binnenlandse adoptie*

Art. 1231-2. — De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing op adopties die geen interlandelijke overbrenging van een kind onderstellen.

Onderafdeling 1

Totstandkomen van de adoptie op verzoek van de adoptant of van de adoptanten

Art. 1231-3. — Het verzoek wordt voor de vrederechter bij verzoekschrift op tegenspraak ingediend.

Het verzoekschrift wordt ter griffie neergelegd en ondertekend hetzij door de adoptant of door de adoptanten, hetzij door hun advocaat.

Het verzoekschrift vermeldt of het een gewone of volle adoptie betreft en de redenen waarom de adoptant of adoptanten voor deze vorm hebben gekozen. Het vermeldt tevens de naam en voornamen die in de mate toegestaan door de wet voor de geadopteerde zijn gekozen.

Moeten bij het verzoekschrift worden gevoegd :

1° het origineel of een voor eensluidend verklaard afschrift van de stukken vereist voor het onderzoek van het verzoek;

⁽⁶⁾ Toevoeging : ontwerp van wet I, artikel 4.

LIVRE IV**PROCÉDURES PARTICULIÈRES****LIVRE IV****PROCÉDURES PARTICULIÈRES****CHAPITRE VIIIBIS****De l'adoption ^(⁶)****Section première***Disposition générale*

Art. 1231-1. — En matière d'adoption, les principes suivants sont d'application :

1° quelle que soit la procédure engagée, la cause est instruite en chambre du conseil;

2° tout jugement est rendu en audience publique.

Section 2*De l'adoption interne*

Art. 1231-2. — Les dispositions de la présente section s'appliquent aux adoptions n'impliquant pas le déplacement international d'un enfant.

Sous-section première*Établissement de l'adoption sur requête de l'adoptant ou des adoptants*

Art. 1231-3. — La demande est introduite devant le juge de paix par voie de requête contradictoire.

La requête est déposée au greffe et signée soit par l'adoptant ou les adoptants, soit par leur avocat.

La requête précise si elle porte sur une adoption simple ou sur une adoption plénière, et les raisons pour lesquelles l'adoptant ou les adoptants ont choisi ce type d'adoption. Elle mentionne également les nom et prénoms choisis, dans la mesure permise par la loi, pour l'adopté.

Sont annexés à la requête :

1° l'original ou une copie certifiée conforme des documents requis pour l'examen de la demande;

⁽⁶⁾ Ajout : projet de loi I, article 4.

2° het attest waaruit blijkt dat de in artikel 346-2 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde voorbereiding werd gevolgd, indien de adoptant of de adoptanten aan deze verplichting onderworpen waren.

Art. 1231-4. — Om ontvankelijk te zijn moeten bij het verzoekschrift tot adoptie volgende stukken worden gevoegd : een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte of een hiermee gelijkgesteld stuk, een nationaliteitsbewijs en een verklaring betreffende de gewone verblijfplaats van de adoptant of van de adoptanten, en van de geadopteerde.

Binnen drie dagen na de ontvangst van het verzoekschrift, geeft de griffier ervan kennis aan de afstammelingen van de geadopteerde.

Art. 1231-5. — De griffier van de vrederechter zendt het verzoekschrift binnen acht dagen na ontvangst aan de procureur des Konings, die onverwijld alle nuttige inlichtingen inwint omtrent de voorgenomen adoptie. Deze inlichtingen omvatten in het bijzonder :

1° het advies van de moeder en de vader van de geadopteerde, en in voorkomend geval, van zijn voogd, van zijn toeziend voogd of van de vrederechter die de voogdij uitoefent of, indien een van hen een vertegenwoordiger heeft aangewezen met toepassing van artikel 348-9 van het Burgerlijk Wetboek, het advies van deze laatste;

2° het advies van de ascendenten in de tweede graad van de geadopteerde, behalve indien de moeder of de vader zich daartegen verzet;

3° het advies van de afstammelingen in de eerste graad die ouder zijn dan achttien jaar, van de adoptant of van de adoptanten; indien een van deze afstammelingen de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, moet het advies van zijn vader of moeder, die geen adoptant is, worden ingewonnen;

4° het advies van de persoon die het kind heeft opgevangen om het te onderhouden en op te voeden in de plaats van de moeder en de vader;

5° het advies van eenieder van wie de toestemming in de adoptie vereist is en geweigerd heeft die te geven of, indien deze een vertegenwoordiger heeft aangewezen met toepassing van artikel 348-9 van het Burgerlijk Wetboek, het advies van deze laatste.

Art. 1231-6. — In de gevallen bepaald in de wet, of wanneer hij het nuttig acht, beveelt de rechter een maatschappelijk onderzoek teneinde hem inlichtingen te verstrekken over de geschiktheid van de adoptant of van de adoptanten om te adopteren.

2° le document attestant que la préparation visée à l'article 346-2 du Code civil a été suivie, si l'adoptant ou les adoptants étaient soumis à cette obligation.

Art. 1231-4. — Pour que la requête soit recevable, y sont annexés une copie certifiée conforme de l'acte de naissance, ou un acte équivalent, un certificat de nationalité et une attestation de résidence habituelle de l'adoptant ou des adoptants, et de l'adopté.

Dans les trois jours de la réception de la requête, le greffier en avise les descendants de l'adopté.

Art. 1231-5. — Dans les huit jours de la réception de la requête en adoption, le greffier du juge de paix la transmet au procureur du Roi, qui recueille sans délai tous renseignements utiles sur le projet d'adoption. Ces renseignements comprennent notamment :

1° l'avis de la mère et du père de l'adopté et, le cas échéant, de son tuteur, de son subrogé tuteur et du juge de paix tutélaire ou, si l'un d'eux a désigné un représentant en application de l'article 348-9 du Code civil, l'avis de ce dernier;

2° l'avis des ascendants au deuxième degré de l'adopté, sauf si la mère ou le père s'y oppose;

3° l'avis des descendants au premier degré, âgés de plus de dix-huit ans, de l'adoptant ou des adoptants; si l'un de ces descendants n'a pas atteint l'âge de dix-huit ans, l'avis de son père ou de sa mère, autre que l'adoptant, est recueilli;

4° l'avis de la personne qui a recueilli l'enfant pour en assurer l'entretien et l'éducation en lieu et place de la mère et du père;

5° l'avis de toute personne dont le consentement à l'adoption est requis et qui l'a refusé ou, si elle a désigné un représentant en application de l'article 348-9 du Code civil, l'avis de ce dernier.

Art. 1231-6. — Dans les cas requis par la loi, ou lorsqu'il l'estime nécessaire, le juge ordonne une enquête sociale afin de l'éclairer sur l'aptitude à adopter de l'adoptant ou des adoptants.

Art. 1231-7. — De procureur des Konings zendt het verzoekschrift tot adoptie binnen twee maanden na ontvangst ervan terug aan de griffier, samen met zijn advies en de inlichtingen die hij op grond van artikel 1231-5 heeft ingewonnen.

Het verslag van het maatschappelijk onderzoek bedoeld in het vorige artikel wordt neergelegd ter griffie binnen twee maanden na uitspraak van het vonnis waarbij het is bevolen.

Art. 1231-8. — Binnen drie dagen na de neerlegging ter griffie van de verslagen van het openbaar ministerie en van het maatschappelijk onderzoek worden de adoptant en de geadopteerde wiens toestemming is vereist, bij gerechtsbrief opgeroepen om ervan kennis te nemen.

Zij beschikken daartoe over een termijn van vijftien dagen.

Art. 1231-9. — Tussen de 15^e en de 45^e dag na de neerlegging ter griffie van beide verslagen, stelt de vrederechter de zittingsdag voor de zaak ambtshalve vast.

Art. 1231-10. — De rechter hoort in raadkamer de volgende bij gerechtsbrief of, wanneer het personen beneden de zestien jaar betreft, bij gewone brief door de griffier opgeroepen personen :

1° de adoptant of de adoptanten;

2° eenieder van wie de toestemming in de adoptie vereist is of, indien bij toepassing van artikel 348-9 van het Burgerlijk Wetboek een vertegenwoordiger heeft aangewezen, deze laatste;

3° de geadopteerde die de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt wanneer uit een door de rechter bevolen en door de bevoegde sociale dienst uitgevoerd grondig onderzoek blijkt dat hij in staat is zijn mening over de voorgenomen adoptie te kennen te geven; in het tegenovergestelde geval beschikt het kind over vijftien werkdagen te rekenen vanaf de dag dat het resultaat van het onderzoek hem door de procureur des Konings ter kennis is gebracht, om de rechter schriftelijk te verzoeken hem op te roepen opdat hij zelf over zijn bekwaamheid zou kunnen oordelen; wanneer de rechter oordeelt dat het kind in staat is zijn mening te kennen te geven, hoort hij het; de beoordeling van de rechter over de bekwaamheid van het kind is niet voor beroep vatbaar;

4° eenieder van wie het door de procureur des Konings ingewonnen advies ongunstig is voor de adoptie;

5° alle personen die de rechter wenst te horen.

Art. 1231-7. — Dans les deux mois de la réception de la requête en adoption, le procureur du Roi la retourne au greffier avec son avis et les renseignements recueillis en vertu de l'article 1231-5.

Le rapport de l'enquête sociale visée à l'article précédent est déposé au greffe dans les deux mois du prononcé du jugement qui l'a ordonnée.

Art. 1231-8. — Dans les trois jours du dépôt au greffe des rapports du ministère public et de l'enquête sociale, l'adoptant et l'adopté dont le consentement est requis sont convoqués par pli judiciaire pour en prendre connaissance.

Ils disposent à cette fin d'un délai de quinze jours.

Art. 1231-9. — Entre le 15e et le 45e jour du dépôt au greffe des deux rapports, l'affaire est fixée d'office par le juge de paix.

Art. 1231-10. — Le juge entend en chambre du conseil les personnes suivantes, convoquées par le greffier sous pli judiciaire ou, si elles sont âgées de moins de seize ans, par simple lettre :

1° l'adoptant ou les adoptants;

2° toute personne dont le consentement à l'adoption est requis ou, si elle a désigné un représentant en application de l'article 348-9 du Code civil, ce dernier;

3° l'adopté, âgé de moins de douze ans, s'il apparaît au terme d'une enquête approfondie, ordonnée par le juge et effectuée par le service social compétent, qu'il est en état d'exprimer son opinion sur le projet d'adoption; dans le cas contraire, l'enfant dispose de quinze jours ouvrables, à compter de celui où il est avisé du résultat de l'enquête par le procureur du Roi, pour demander par écrit au juge de le convoquer afin d'apprécier lui-même sa capacité; s'il l'estime en état d'exprimer son opinion, le juge entend l'enfant; l'appréciation par le juge de la capacité de l'enfant n'est pas susceptible d'appel;

4° toute personne dont l'avis, recueilli par le procureur du Roi, est défavorable à l'adoption;

5° toute personne qu'il estime utile d'entendre.

Indien de personen bedoeld in het eerste lid, 2° en 4° verschijnen kunnen zij bij eenvoudige akte verklaren in het geding te willen tussenkomen.

In uitzonderlijke omstandigheden kan de rechter vrijstelling van persoonlijke verschijning verlenen en toestaan dat betrokkene door een bijzonder gemachtigde, door een advocaat of door een notaris wordt vertegenwoordigd.

Van het verhoor wordt proces-verbaal opgesteld.

Het kind wordt alleen gehoord, in afwezigheid van wie ook, de griffier en, in voorkomend geval, een deskundige of een tolk uitgezonderd. Met zijn mening wordt behoorlijk rekening gehouden, zijn leeftijd en maturiteit in acht genomen. Het horen geeft hem niet de hoedanigheid van partij in het geding.

Van het onderhoud wordt een verslag opgesteld dat bij het dossier wordt gevoegd.

Art. 1231-12. — Eenieder van wie overeenkomstig artikel 1231-5 het advies moet worden ingewonnen, kan bij eenvoudige akte verklaren in het geding te willen tussenkomen.

Art. 1231-13. — De rechter moet zich ervan vergewissen dat met kennis van zaken is gekozen tussen gewone adoptie en volle adoptie. Hij moet tevens nagaan of is voldaan aan de bij wet gestelde voorwaarden. De rechter moet, rekening houdend met alle wettige belangen, oordelen of de adoptie kan worden uitgesproken.

Behalve indien is gebleken dat het kind sedert meer dan zes maanden wordt opgevoed door de adoptant of door de adoptanten, doet de rechter uitspraak ten vroegste zes maanden na de neerlegging van het verzoekschrift tot adoptie.

Art. 1231-14. — Vooraleer de adoptie wordt uitgesproken kunnen de adoptant of de adoptanten aan de rechter vragen :

1° de gewone adoptie uit te spreken in de plaats van de volle adoptie gevraagd in het verzoekschrift;

2° de volle adoptie uit te spreken in de plaats van de gewone adoptie gevraagd in het verzoekschrift.

Dit verzoek moet op ernstige redenen gegrond zijn, moet overeenstemmen met het hoger belang van het kind, alsmede met de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen en moet worden gesteund door alle personen die hebben toegestemd in de adoptie waarop het verzoekschrift betrekking heeft. De rechter verleent daarvan akte.

Si elles comparaissent, les personnes visées à l'alinéa premier, 2° et 4°, peuvent déclarer, par simple acte, vouloir intervenir à la cause.

Dans des circonstances exceptionnelles, le juge peut accorder dispense de comparution personnelle et autoriser la représentation par un mandataire spécial, un avocat ou un notaire.

Il est dressé procès-verbal de ces auditions.

Art. 1231-11. — Lors de sa comparution devant le juge, l'enfant peut renoncer à être entendu.

L'enfant est entendu seul, en l'absence de quiconque, le greffier et, le cas échéant, un expert ou un interprète exceptés. Son opinion est dûment prise en considération eu égard à son âge et à sa maturité. Son audition ne lui confère pas la qualité de partie à la procédure.

Un compte-rendu de l'audition est joint au dossier de la procédure.

Art. 1231-12. — Tout personne dont l'avis doit être recueilli conformément à l'article 1231-5 peut déclarer, par simple acte, vouloir intervenir à la cause.

Art. 1231-13. — Le juge s'assure que le choix entre l'adoption simple et l'adoption plénière a été posé en connaissance de cause. Il vérifie si les conditions prévues par la loi sont remplies. Il apprécie, en tenant compte de tous les intérêts légitimes, s'il y a lieu de prononcer l'adoption.

Sauf s'il est établi que l'enfant a été élevé depuis plus de six mois par l'adoptant ou les adoptants, le juge statue au plus tôt six mois après le dépôt de la requête en adoption.

Art. 1231-14. — L'adoptant ou les adoptants peuvent, avant que l'adoption ne soit prononcée, demander au juge soit :

1° de prononcer une adoption simple en lieu et place de l'adoption plénière demandée dans la requête;

2° de prononcer une adoption plénière en lieu et place de l'adoption simple demandée dans la requête.

Cette demande doit se fonder sur des motifs sérieux, être conforme à l'intérêt supérieur de l'enfant et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international et être appuyée par tous ceux qui ont consenti à l'adoption prévue dans la requête. Le juge en donne acte.

De artikelen 1231-10 tot 1231-12 zijn in dat geval opnieuw van toepassing.

Art. 1231-15. — Het beschikkende gedeelte van de beslissing inzake adoptie vermeldt inzonderheid :

1° de datum van neerlegging van het verzoek tot adoptie;

2° de naam en de voornamen van de adoptant of van de adoptanten;

3° of de uitgesproken adoptie een gewone adoptie of een volle adoptie is;

4° de naam en de voornamen die de geadopteerde bij de adoptie droeg en ingeval zij ingevolge de adoptie zijn gewijzigd, de naam en de voornamen die hij voortaan zal dragen;

5° indien nodig, de naam en de voornamen die de afstammelingen van de geadopteerde niettegenstaande de adoptie bewaren.

Het vonnis wordt bij gerechtsbrief betekend aan de adoptant of aan de adoptanten, aan iedere persoon van wie de toestemming in de adoptie vereist is, alsmede aan het openbaar ministerie.

Art. 1231-16. — De procureur des Konings, de adoptant of de adoptanten die gezamenlijk optreden en de geadopteerde, alsmede de tussenkomende partijen kunnen bij wege van een verzoekschrift ingediend ter griffie van de jeugdrechtbank tegen de beslissing beroep instellen binnen een maand te rekenen van de betekening van het vonnis.

De geadopteerde die de leeftijd van twaalf jaar niet heeft bereikt, in staat van verlengde minderjarigheid verkeert of onbekwaam is verklaard, wordt vertegenwoordigd door een van de personen van wie de toestemming in de adoptie vereist is.

Art. 1231-17. — De procureur des Konings, de adoptant of de adoptanten die gezamenlijk optreden en de geadopteerde, alsook de tussenkomende partijen kunnen zich in cassatie voorzien.

De geadopteerde die de leeftijd van twaalf jaar niet heeft bereikt, in staat van verlengde minderjarigheid verkeert of onbekwaam is verklaard, wordt vertegenwoordigd door een van de personen van wie de toestemming in de adoptie vereist is.

Art. 1231-18. — Beslissingen gewezen inzake adoptie kunnen niet ten uitvoer worden gelegd indien daartegen beroep of cassatieberoep is ingesteld of zulks nog mogelijk is.

Les articles 1231-10 à 1231-12 sont, dans ce cas, à nouveau d'application.

Art. 1231-15. — Le dispositif du jugement d'adoption mentionne notamment :

1° la date du dépôt de la requête en adoption;

2° le nom et les prénoms de l'adoptant ou des adoptants;

3° si l'adoption prononcée est une adoption simple ou une adoption plénière;

4° le nom et les prénoms que l'adopté porte lors de l'adoption et, en cas de changement de ceux-ci à raison de l'adoption, le nom et les prénoms qu'il portera désormais;

5° s'il y a lieu, le nom et les prénoms que les descendants de l'adopté conservent malgré l'adoption.

Le jugement est notifié par pli judiciaire à l'adoptant ou aux adoptants et à toute personne dont le consentement était requis, ainsi qu'au ministère public.

Art. 1231-16. — Le procureur du Roi, l'adoptant ou les adoptants agissant conjointement et l'adopté, ainsi que les parties intervenantes, peuvent interjeter appel par requête déposée au greffe du tribunal de la jeunesse dans le mois de la notification du jugement.

L'adopté âgé de moins de douze ans, mineur prolongé ou interdit est représenté par l'une des personnes dont le consentement à son adoption est requis.

Art. 1231-17. — Le procureur du Roi, l'adoptant ou les adoptants agissant conjointement et l'adopté, ainsi que les parties intervenantes, peuvent se pourvoir en cassation.

L'adopté âgé de moins de douze ans, mineur prolongé ou interdit est représenté par l'une des personnes dont le consentement à son adoption est requis.

Art. 1231-18. — Tout jugement rendu en matière d'adoption ne peut être exécuté s'il fait l'objet ou est encore susceptible d'appel ou de pourvoi en cassation.

Ingeval de beslissing betrekking heeft op verscheidene geadopteerden, heeft het beroep of het cassatieberoep ingesteld door een van hen, slechts voor die persoon gevolgen.

Art. 1231-19. — Na het verstrijken van de termijn om beroep of cassatieberoep in te stellen of, in voorkomend geval, na de uitspraak van het arrest waarbij het beroep wordt afgewezen, zendt de griffier onverwijld het beschikkend gedeelte van het vonnis waarbij de adoptie wordt uitgesproken toe aan de ambtenaar van de burgerlijke stand die overeenkomstig artikel 368-1 van het Burgerlijk Wetboek bevoegd is.

De ambtenaar van de burgerlijke stand schrijft het beschikkend gedeelte onmiddellijk over in de registers en zendt een afschrift van de akte van overschrijving toe aan de griffier alsook aan de federale centrale autoriteit; deze stelt de centrale autoriteiten van de Gemeenschappen hiervan in kennis. De overschrijving moet worden vermeld in de kant van de akten van de burgerlijke stand van de geadopteerde en van zijn afstammelingen.

Art. 1231-20. — Bij overlijden van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen na de neerlegging van het verzoekschrift tot adoptie maar voor de overschrijving van het beschikkend gedeelte van het vonnis of van het arrest door de ambtenaar van de burgerlijke stand, kan de procedure op verzoek van de geadopteerde of, in voorkomend geval, van de overlevende adoptant worden voortgezet.

Art. 1231-21. — Derdenverzet is slechts ontvankelijk indien het wordt ingediend binnen een termijn van een jaar te rekenen van de overschrijving bedoeld in artikel 1231-19.

Het verzoek tot herroeping van het gewijsde is slechts ontvankelijk indien het uitgaat van de adoptant, van de adoptanten, van een van hen of van de geadopteerde ouder dan achttien jaar, en voor zover het wordt betekend binnen drie maanden te rekenen van de dag waarop de verzoeker kennis heeft gekregen van de reden waarop zijn verzoekschrift steunt. Indien de geadopteerde kennis kreeg van deze reden voor zijn meerderjarigheid, gaat de termijn ten aanzien van hem slechts in op de dag waarop hij de leeftijd van achttien jaar bereikt.

Art. 1231-22. — Vonnissen waarbij wordt geweigerd de adoptie uit te spreken, beletten niet dat later nogmaals een nieuw verzoekschrift wordt ingediend, dat gegrond is op handelingen of feiten die na de weigering hebben plaatsgevonden.

Si la décision concerne plusieurs adoptés, l'appel ou le pourvoi en cassation fait par l'un d'eux ne produit d'effet qu'en ce qui le concerne.

Art. 1231-19. — Après l'expiration du délai d'appel ou de pourvoi en cassation ou, le cas échéant, après le prononcé de l'arrêt rejetant le pourvoi, le greffier transmet sans tarder le dispositif de tout jugement prononçant l'adoption à l'officier de l'état civil compétent en vertu de l'article 368-1 du Code civil.

L'officier de l'état civil transcrit immédiatement le dispositif sur ses registres et transmet une copie de l'acte de transcription au greffier ainsi qu'à l'Autorité centrale fédérale; celle-ci en avise les Autorités centrales communautaires. Mention de la transcription est faite en marge des actes concernant l'état civil de l'adopté et de ses descendants.

Art. 1231-20. — Si l'adoptant, les adoptants ou l'un d'eux décèdent après le dépôt de la requête en adoption, mais avant la transcription du dispositif du jugement ou de l'arrêt par l'officier de l'état civil, la procédure peut être poursuivie à la diligence de l'adopté ou, le cas échéant, du survivant des adoptants.

Art. 1231-21. — La tierce opposition n'est recevable que si elle est formée dans le délai d'un an à compter de la transcription prévue à l'article 1231-19.

La requête civile n'est recevable que si elle émane de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux ou de l'adopté âgé de plus de dix-huit ans et pour autant qu'elle soit signifiée dans les trois mois du jour où le requérant a eu connaissance de la cause sur laquelle il appuie sa requête. Si l'adopté a connaissance de cette cause avant sa majorité, ce délai ne court à son égard qu'à dater du jour où il atteint l'âge de dix-huit ans.

Art. 1231-22. — Les jugements refusant de prononcer l'adoption ne font pas obstacle à l'introduction ultérieure d'une nouvelle requête, fondée sur des actes ou des faits postérieurs au refus.

In voorkomend geval moeten de vereiste toestemmingen opnieuw worden ingewonnen.

Art. 1231-23. — De procedure tot omzetting van een gewone adoptie in een volle adoptie wordt beheerst door de bepalingen die van toepassing zijn op de procedure tot totstandkoming van de adoptie.

Onderafdeling 2

Totstandkoming van de adoptie op verzoek van het openbaar ministerie

Art. 1231-24. — Indien de procureur des Konings hij een verzoekschrift indient op grond van de artikelen 347-1, 3°, 347-2, 3° of 348-11 van het Burgerlijk Wetboek, treedt hij hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van enig belanghebbende. De inlichtingen bedoeld in artikel 1231-5, die de procureur des Konings heeft ingewonnen, worden bij het verzoekschrift gevoegd.

De adoptant of de adoptanten en, naargelang het geval, de personen die ingevolge de artikelen 348-6 of 348-7 van het Burgerlijk Wetboek moeten toestemmen in de adoptie, of deze die met toepassing van artikel 348-11 van hetzelfde Wetboek geweigerd hebben toe te stemmen, worden in het geding geroepen.

Art. 1231-25. — De artikelen 1231-3, derde en vierde lid, 1231-4, 1231-6 tot 1231-23 zijn op deze procedure van toepassing.

Afdeling 3

Interlandelijke adoptie

Art. 1231-26. — De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing op interlandelijke adopties in de zin van artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek.

Onderafdeling 1

Procedure houdende vaststelling van de geschiktheid om te adopteren

Art. 1231-27. — De adoptant of de adoptanten verschijnen in persoon voor de vrederechter en verklaren tot een interlandelijke adoptieprocedure te willen overgaan, of het een volle dan wel een gewone adoptie betreft, en de beweegredenen daartoe.

Le cas échéant, les consentements requis devront être à nouveau recueillis.

Art. 1231-23. — La procédure de conversion d'une adoption simple en adoption plénière est régie par les dispositions applicables à la procédure d'établissement d'une adoption.

Sous-section 2

Établissement de l'adoption sur requête du ministère public

Art. 1231-24. — Lorsqu'il introduit la requête sur base des articles 347-1, 3°, 347-2, 3° ou 348-11 du Code civil, le procureur du Roi agit soit d'office, soit à la demande de toute personne intéressée. Les renseignements visés à l'article 1231-5, recueillis par le procureur du Roi, sont joints à la requête.

L'adoptant ou les adoptants et, selon le cas, les personnes appelées à consentir à l'adoption en vertu des articles 348-6 ou 348-7 du Code civil, ou celles qui ont refusé leur consentement en application de l'article 348-11 du même Code, sont appelées à la cause.

Art. 1231-25. — Les articles 1231-3, alinéas 3 et 4, 1231-4, 1231-6 à 1231-23 sont applicables à la présente procédure.

Section 3

De l'adoption internationale

Art. 1231-26. — Les dispositions de la présente section s'appliquent aux adoptions internationales au sens de l'article 360-2 du Code civil.

Sous-section première

Procédure en constatation de l'aptitude à adopter

Art. 1231-27. — L'adoptant ou les adoptants se présentent en personne devant le juge de paix et déclarent vouloir entamer une procédure d'adoption internationale, s'il s'agit d'une adoption simple ou plénière, et les motifs qui les animent.

De rechter maakt proces-verbaal op van deze verklaringen en verstrekt de informatie die hij nuttig oordeelt.

Art. 1231-28. — Indien de adoptant of de adoptanten de door de bevoegde Gemeenschap georganiseerde voorbereiding reeds hebben gevolgd, overhandigen zij aan de rechter het attest waaruit blijkt dat deze voorbereiding gevolgd werd.

In het andere geval worden zij door de rechter verzocht zich te richten tot de bevoegde autoriteit van de Gemeenschap teneinde de voorbereiding te volgen en het attest te bekomen, zoals bedoeld in het eerste lid. De procedure wordt opgeschort.

Art. 1231-29. — Wanneer de rechter in het bezit is gesteld van het in het vorige artikel bedoelde attest, wijst hij een tussenvonnis waarin hij een maatschappelijk onderzoek beveelt dat hem inlichtingen verschaft over de geschiktheid van de adoptant of van de adoptanten om te adopteren.

Indien hij het nuttig acht, kan hij dit verzoek ook richten aan het openbaar ministerie.

Het verslag van het maatschappelijk onderzoek wordt neergelegd ter griffie binnen twee maanden te rekenen van de datum van het vonnis. Het wordt bezorgd aan het openbaar ministerie.

Art. 1231-30. — Binnen drie maanden na de neerlegging ter griffie van het verslag van het maatschappelijk onderzoek worden de adoptant of de adoptanten opgeroepen bij gerechtsbrief, teneinde :

1° kennis te nemen van het verslag; daartoe beschikken zij over een termijn van vijftien dagen;

2° in persoon te verschijnen voor de vrederechter binnen de maand die volgt op het verstrijken van de termijn bedoeld in 1°.

Art. 1231-31. — De vrederechter spreekt zich daarna uit over de geschiktheid van de adoptant of van de adoptanten om tot een interlandelijke adoptie over te gaan.

Het vonnis wordt met redenen omkleed. In geval van een positief vonnis wordt daarin opgave gedaan van het aantal kinderen dat de adoptant of de adoptanten kunnen adopteren, alsook van de eventuele beperkingen van hun geschiktheid.

Het vonnis mag slechts in een enkele procedure tot adoptie van een of meer kinderen worden aangewend. De geldigheid van het vonnis verstrijkt drie jaar na het uitspreken ervan.

Le juge dresse procès-verbal de ces déclarations et dispense l'information qu'il estime nécessaire.

Art. 1231-28. — Si l'adoptant ou les adoptants ont déjà suivi la préparation organisée par la Communauté compétente, ils remettent au juge le certificat attestant que cette préparation a été suivie.

Dans le cas contraire, le juge les invite à s'adresser à l'autorité communautaire compétente, en vue de suivre la préparation et d'obtenir le certificat visés à l'alinéa premier. La procédure est suspendue.

Art. 1231-29. — Lorsqu'il est en possession du certificat visé à l'article précédent, le juge rend un jugement interlocutoire par lequel il ordonne une enquête sociale afin de l'éclairer sur l'aptitude à adopter de l'adoptant ou des adoptants.

S'il le juge nécessaire, il peut également adresser cette demande au ministère public.

Le rapport de l'enquête sociale est déposé au greffe dans les deux mois du prononcé de ce jugement. Il est communiqué au ministère public.

Art. 1231-30. — Dans les trois jours du dépôt au greffe du rapport de l'enquête sociale, l'adoptant ou les adoptants sont convoqués par pli judiciaire :

1° pour prendre connaissance du rapport; ils disposent à cette fin d'un délai de quinze jours;

2° à comparaître en personne devant le juge de paix dans le mois qui suit l'expiration du délai prévu au 1°.

Art. 1231-31. — Le juge de paix se prononce ensuite sur l'aptitude de l'adoptant ou des adoptants à procéder à une adoption internationale.

Son jugement est motivé. S'il est positif, il mentionne le nombre d'enfants que l'adoptant ou les adoptants seraient aptes à adopter, ainsi que les éventuelles restrictions à leur aptitude.

Le jugement ne peut servir que pour une procédure en adoption d'un ou de plusieurs enfants. Sa validité expire trois ans après son prononcé.

Art. 1231-32. — Wanneer de adoptant of de adoptanten krachtens het vonnis geschikt zijn om te adopteren, maakt het openbaar ministerie binnen twee maanden te rekenen van de uitspraak een verslag op zodat de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst over voldoende gegevens beschikt met betrekking tot hun persoon om haar de mogelijkheid te bieden voor ieder kind, voor wie een interlandelijke adoptie nodig is, de persoon of personen aan te wijzen die het kind de meest geschikte omgeving en de beste waarborgen voor een goede integratie kunnen bieden; dit verslag bevat gegevens omtrent hun identiteit, hun wettelijke bekwaamheid, hun persoonlijke achtergrond, hun gezinssituatie en gezondheidstoestand, hun sociaal milieu, hun levensbeschouwelijke overtuiging, hun beweegredenen en hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan, alsmede omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen ?

Het verslag wordt neergelegd ter griffie.

Art. 1231-33. — Binnen drie dagen na ontvangst van het verslag, bezorgt de griffier een afschrift ervan, alsmede een afschrift van het vonnis aan de federale centrale autoriteit. Hij stelt de adoptant of de adoptanten daarvan in kennis.

Onderafdeling 2

Procedure houdende vaststelling van de adopteerbaarheid van een kind

Art. 1231-34. — Het verzoek wordt door het openbaar ministerie ingediend bij de vrederechter, op verzoek van de federale centrale autoriteit.

Het kind wordt vertegenwoordigd door een ad hoc voogd, aangewezen door de rechter.

Art. 1231-35. — De rechter wijst een tussenvonnis waarin hij een maatschappelijk onderzoek beveelt dat hem inlichtingen verschaft over de adopteerbaarheid van het kind.

Het verslag van het maatschappelijk onderzoek wordt neergelegd ter griffie binnen twee maanden te rekenen van de datum van het vonnis. Het wordt meegedeeld aan het openbaar ministerie

Art. 1231-36. — Binnen drie maanden na neerlegging ter griffie van het verslag van het maatschappelijk onderzoek wordt de vertegenwoordiger van het kind opgeroepen bij gerechtsbrief teneinde :

Art. 1231-32. — Si le jugement conclut à l'aptitude de l'adoptant ou des adoptants, le ministère public établit, dans les deux mois du prononcé, un rapport destiné à mettre à la disposition de l'autorité compétente de l'État d'origine suffisamment de renseignements sur leur personne pour lui permettre de déterminer, pour chaque enfant en besoin d'adoption internationale, la ou les personnes qui lui offriront l'environnement le plus adéquat et les meilleures chances de bonne intégration; ce rapport contient des renseignements sur leur identité, leur capacité légale, leur situation personnelle, familiale et médicale, leur milieu social, leurs conceptions philosophiques, les motifs qui les animent et leur aptitude à assumer une adoption internationale, ainsi que sur les enfants qu'ils seraient aptes à prendre en charge.

Le rapport est déposé au greffe.

Art. 1231-33. — Dans les trois jours de la réception du rapport, le greffier en adresse une copie, ainsi qu'une copie du jugement, à l'Autorité centrale fédérale. Il en avise l'adoptant ou les adoptants.

Sous-section 2

Procédure en constatation de l'adoptabilité d'un enfant

Art. 1231-34. — La demande est introduite devant le juge de paix par le ministère public, à la requête de l'Autorité centrale fédérale.

L'enfant est représenté par un tuteur ad hoc désigné par le juge.

Art. 1231-35. — Le juge rend un jugement interlocutoire par lequel il ordonne une enquête sociale afin de l'éclairer sur l'adoptabilité de l'enfant.

Le rapport de l'enquête sociale est déposé au greffe dans les deux mois du prononcé de ce jugement. Il est communiqué au ministère public.

Art. 1231-36. — Dans les trois jours du dépôt au greffe du rapport de l'enquête sociale, le représentant de l'enfant est convoqué par pli judiciaire :

1° kennis te nemen te nemen van het verslag; daartoe beschikt hij over een termijn van vijftien dagen;

2° in persoon te verschijnen voor de vrederechter binnen de maand die volgt op het verstrijken van de termijn bedoeld in 1°.

Art. 1231-37. — De vrederechter spreekt zich daarna uit over de adopteerbaarheid van het kind en gaat na of de voorwaarden bedoeld in artikel 362-2 van het Burgerlijk Wetboek in acht zijn genomen.

In het vonnis wordt vermeld dat deze controle is verricht.

Art. 1231-38. — Wanneer het kind krachtens het vonnis adopteerbaar is, stelt het openbaar ministerie binnen twee maanden te rekenen van de uitspraak, een verslag op zodat de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst over voldoende gegevens beschikt met betrekking tot het kind om haar de mogelijkheid te bieden de persoon of personen aan te wijzen die het kind, rekening houdend met zijn specifieke noden, de meest geschikte omgeving en de beste waarborgen voor een goede integratie kunnen bieden; dit verslag bevat gegevens omtrent de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn sociaal milieu, zijn persoonlijke achtergrond en die van zijn familie, zijn gezondheidstoestand en die van zijn familie, alsmede zijn bijzondere behoeften.

Het verslag wordt neergelegd ter griffie.

Art. 1231-39. — Binnen drie dagen na ontvangst van het verslag, bezorgt de griffier een afschrift ervan, alsmede een afschrift van het vonnis aan de federale centrale autoriteit. Hij stelt de vertegenwoordiger van het kind daarvan in kennis.

Onderafdeling 3

Totstandkoming van de adoptie

Art. 1231-40. — Behalve andersluidende bepaling in deze onderafdeling, zijn de bepalingen van afdeling twee van toepassing op de totstandkoming van een interlandelijke adoptie.

Art. 1231-41. — Het verzoekschrift op tegenspraak inzake adoptie wordt neergelegd :

1° binnen drie jaar na de datum van de beslissing of van de afgifte van het bewijs van de inzake adoptie bevoegde autoriteit van de vreemde Staat waarin de adoptant zijn gewone verblijfplaats heeft of de adoptanten hun

1° pour prendre connaissance du rapport; il dispose à cette fin d'un délai de quinze jours;

2° à comparaître en personne devant le juge de paix dans le mois qui suit l'expiration du délai prévu au 1°.

Art. 1231-37. — Le juge de paix se prononce ensuite sur l'adoptabilité de l'enfant et vérifie si les conditions requises à l'article 362-2 du Code civil sont remplies.

Le jugement mentionne que ces vérifications ont été effectuées.

Art. 1231-38. — Si le jugement conclut à l'adoptabilité de l'enfant, le ministère public établit, dans les deux mois du prononcé, un rapport destiné à mettre à la disposition de l'autorité compétente de l'État d'accueil suffisamment de renseignements sur l'enfant pour lui permettre de déterminer les personnes désireuses d'adopter un enfant qui lui offriront, compte tenu de ses besoins spécifiques, l'environnement le plus adéquat et les meilleures chances de bonne intégration; ce rapport contient des renseignements sur l'identité de l'enfant, son adoptabilité, son milieu social, son évolution personnelle et familiale, son passé médical et celui de sa famille, ainsi que sur ses besoins particuliers.

Le rapport est déposé au greffe.

Art. 1231-39. — Dans les trois jours de la réception du rapport, le greffier en adresse une copie, ainsi qu'une copie du jugement, à l'Autorité centrale fédérale. Il en avise le représentant de l'enfant.

Sous-section 3

Établissement de l'adoption

Art. 1231-40. — Sauf si la présente sous-section en dispose autrement, les dispositions de la section 2 s'appliquent à l'établissement d'une adoption internationale.

Art. 1231-41. — La requête contradictoire en adoption est déposée :

1° dans les trois ans de la date de la décision ou de la délivrance d'une attestation émanant de l'autorité compétente en matière d'adoption de l'État étranger dans lequel l'adoptant ou les adoptants résident habituelle-

gewone verblijfplaats hebben, waaruit blijkt dat zij bekwaam en geschikt zijn om een interlandelijke adoptie aan te gaan; en

2° binnen zes maanden te rekenen van de aankomst van het kind in België.

Art. 1231-42. — Tenzij de vrederechter reeds in het bezit is gesteld van deze stukken, vraagt hij onverwijld aan de federale centrale autoriteit om hem toe te zenden :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing of van de verklaring bedoeld in artikel 1231-41, 1°;

2° een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing van de Belgische rechter of, ingeval het kind zijn gewone verblijfplaats in een vreemde Staat heeft, van de verklaring waarin de bevoegde autoriteit van deze Staat stelt dat het kind adopteerbaar is en vaststelt dat, na de mogelijkheden tot plaatsing van het kind in de Staat waar het zijn gewone verblijfplaats heeft behoorlijk te hebben onderzocht, een interlandelijke adoptie aan het hoger belang van het kind en eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt;

3° een voor eensluidend verklaard afschrift van de verslagen bedoeld in de artikelen 1231-32 van dit Wetboek, in artikel 361-3, eerste lid, 2°, van het Burgerlijk Wetboek, of in de artikelen 1231-38 van dit Wetboek en in artikel 362-3, eerste lid, 1° van het Burgerlijk Wetboek;

4° een verklaring waarin de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap of, ingeval het kind zijn gewone verblijfplaats in een vreemde Staat heeft, de bevoegde autoriteit van deze Staat vaststelt en met reden omkleedt waarom de beslissing om het kind toe te vertrouwen aan de adoptant of aan de adoptanten, eveneens aan het hoger belang van het kind en de eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen, beantwoordt.

Wanneer de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap met toepassing van artikel 361-4, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, stukken heeft aanvaard die zijn gelijkgesteld met de verklaringen bedoeld in het tweede lid, 2° en 4° van dit artikel, worden deze door de federale centrale autoriteit overgezonden. Wanneer door de bevoegde centrale autoriteit van de Gemeenschap vrijstelling werd verleend van overlegging van deze stukken of van een ervan, bezorgt de centrale federale autoriteit aan de rechter een bewijs van de vrijstelling.

Art. 1231-43. — In afwijking van artikel 1231-5 worden de adviezen bedoeld in het eerste lid, 2° tot 6° van dit artikel niet ingewonnen indien artikel 361-3 of 362-2 van het Burgerlijk Wetboek zijn nageleefd.

ment, les déclarant qualifiés et aptes à adopter et à assumer une adoption internationale; et

2° dans les six mois de l'arrivée de l'enfant en Belgique.

Art. 1231-42. — À moins qu'il ne soit déjà en possession de ces documents, le juge de paix demande sans délai à l'Autorité centrale fédérale de lui transmettre :

1° une copie certifiée conforme de la décision ou de l'attestation visées à l'article 1231-41, 1°;

2° une copie certifiée conforme de la décision d'un juge belge ou, si l'enfant réside habituellement dans un État étranger, de l'attestation par laquelle l'autorité compétente de cet État déclare l'enfant adoptable et constate, après avoir dûment examiné les possibilités de placement de l'enfant dans l'État de sa résidence habituelle, qu'une adoption internationale répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international;

3° une copie certifiée conforme des rapports visés aux articles 1231-32 du présent Code et 361-3, alinéa 1er, 2° du Code civil, ou aux articles 1231-38 du présent Code et 362-3, alinéa 1er, 1° du Code civil;

4° une attestation par laquelle l'Autorité centrale communautaire compétente ou, si l'enfant réside habituellement dans un État étranger, l'autorité compétente de cet État constate, motifs à l'appui, que la décision de confier l'enfant à l'adoptant ou aux adoptants répond à son intérêt supérieur et au respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.

Si, en application de l'article 361-4, alinéa 1er, du Code civil, l'Autorité centrale communautaire compétente a accepté des documents équivalents aux attestations visées à l'alinéa 2, 2° et 4°, du présent article, l'Autorité centrale fédérale transmet ces documents. Si l'Autorité centrale communautaire compétente a dispensé de produire ces attestations ou l'une d'elles, l'Autorité centrale fédérale transmet au juge une preuve de la dispense.

Art. 1231-43. — Par dérogation à l'article 1231-5, les avis visés à l'alinéa premier, 2° à 6°, de cet article ne sont pas recueillis si les articles 361-3 ou 362-2 du Code civil ont été respectés.

Art. 1231-44. — *In afwijking van artikel 1231-10 worden de personen bedoeld in het eerste lid, 4° van dit artikel niet opgeroepen indien de artikelen 361-3 of 362-2 van het Burgerlijk Wetboek zijn nageleefd.*

Art. 1231-45. — *Artikel 1231-6 is niet van toepassing.*

Afdeling 4

Herroeping van de gewone adoptie en herziening van de adoptie

Art. 1231-46. — *Behalve andersluidende bepaling in deze afdeling worden de vorderingen tot herroeping van een gewone adoptie en die tot herziening van een adoptie ingesteld, behandeld en berecht overeenkomstig de gewone procedure- en bevoegdheidsregels.*

Art. 1231-47. — *De vrederechter spreekt de herroeping van een gewone adoptie of de herziening van een adoptie uit.*

De zaak wordt in raadkamer behandeld.

Art. 1231-48. — *De geadopteerde wordt door de griffier in het geding geroepen.*

De geadopteerde die minder dan twaalf jaar oud is, in de staat van verlengde minderjarigheid verkeert of onbekwaam is verklaard, wordt vertegenwoordigd door een ad hoc voogd door de rechter op verzoek van de procureur des Konings aangesteld.

Artikel 1231-11 is van toepassing.

Art. 1231-49. — *De griffier roept daarenboven, naargelang het geval de volgende personen in het geding :*

1° indien het verzoek betrekking heeft op de herroeping van een gewone adoptie :

a) de ouders van de geadopteerde die minder dan achttien jaar oud is ingeval de herroeping wordt gevorderd ten aanzien van de adoptant of van de adoptanten;

b) de adoptant ten aanzien van wie de herroeping niet is gevorderd, wanneer de herroeping slechts wordt gevorderd ten aanzien van een van de adoptanten;

2° indien het verzoek betrekking heeft op de herziening van een adoptie en de geadopteerde de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt :

a) de ouders van de geadopteerde, wanneer de betwiste adoptie een gewone adoptie is;

b) in geval van een volle adoptie, de personen die de hoedanigheid van ouder bezaten voordat de betwiste adoptie gevolgen had.

Art. 1231-44. — Par dérogation à l'article 1231-10, les personnes visées à l'alinéa premier, 4°, de cet article ne sont pas convoquées si les articles 361-3 ou 362-2 du Code civil ont été respectés.

Art. 1231-45. — L'article 1231-6 n'est pas applicable.

Section 4

De la révocation de l'adoption simple et de la révision de l'adoption

Art. 1231-46. — Sauf si la présente section en dispose autrement, l'action en révocation d'une adoption simple et l'action en révision d'une adoption sont intentées, instruites et jugées conformément aux règles ordinaires de procédure et de compétence.

Art. 1231-47. — Le juge de paix prononce la révocation de l'adoption simple ou la révision de l'adoption.

La cause est instruite en chambre du conseil.

Art. 1231-48. — L'adopté est appelé à la cause par le greffier.

L'adopté âgé de moins de douze ans, mineur prolongé ou interdit est représenté par un tuteur ad hoc désigné par le juge à la demande du procureur du Roi.

L'article 1231-11 est applicable.

Art. 1231-49. — Le greffier appelle en outre à la cause, selon le cas :

1° si la demande porte sur la révocation d'une adoption simple :

a) la mère et le père de l'adopté âgé de moins de dix-huit ans, lorsque la révocation est demandée à l'égard de l'adoptant ou des adoptants;

b) l'adoptant à l'égard duquel la révocation n'est pas demandée, lorsque la révocation est demandée à l'égard de l'un seulement des adoptants;

2° si la demande porte sur la révision d'une adoption et si l'adopté a moins de dix-huit ans :

a) la mère et le père de l'adopté, lorsque l'adoption attaquée est une adoption simple;

b) les personnes qui avaient la qualité de père et mère avant que l'adoption attaquée ne produise ses effets, lorsqu'il s'agit d'une adoption plénière.

Art. 1231-50. — *Het vonnis wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien daarbij de gewone adoptie wordt herroepen of de herziening van de adoptie wordt uitgesproken, vermeldt het beschikkend gedeelte van het vonnis de datum van het verzoek, de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerden ten aanzien van wie de gewone adoptie is herroepen of de adoptie is herzien, de naam en de voornamen die de geadopteerde, zal dragen, alsook die welke zijn afstammelingen, van wie de naam ingevolge de adoptie was gewijzigd, zullen dragen.*

Art. 1231-51. — *Indien de persoon die geadopteerd was of zijn vertegenwoordiger daarom verzoekt, kan de rechter beslissen dat die persoon de voornamen of de naam blijft dragen die hem is toegekend in het vonnis waarbij de adoptie is uitgesproken.*

Art. 1231-52. — *De artikelen 1231-16 tot 1231-21 zijn van toepassing op procedures inzake de herroeping van adoptie.*

Afdeling 5

Beroep

Art. 1231-53. — *Beroep tegen vonnissen alvorens recht te doen en tegen definitieve vonnissen gewezen overeenkomstig de afdelingen 2, 3 en 4 van dit hoofdstuk, wordt behandeld door de jeugdrechtbank.*

Art. 1231-54. — *De beroepstermijn bedraagt een maand, te rekenen van de betekening van het vonnis bij gerechtsbrief.*

Art. 1231-55. — *Het verzoekschrift wordt neergelegd ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg waarvan de bevoegde jeugdrechtbank deel uitmaakt.*

De zaak wordt aanhangig gemaakt bij een kamer samengesteld uit drie rechters, van wie een geen jeugdrechter en nooit is geweest.

Art. 1231-56. — *De jeugdrechtbank kan het openbaar ministerie verzoeken bijkomende inlichtingen in te winnen en eveneens een nieuw maatschappelijk onderzoek bevelen. Dezelfde termijnen zijn van toepassing als die welke voorzien zijn door de bepalingen betreffende de procedure voor de vrederechter.*

Art. 1231-50. — Le jugement est prononcé en audience publique. S'il révoque l'adoption simple ou révoque l'adoption, le dispositif du jugement mentionne la date de la demande, l'identité complète des adoptants et des adoptés à l'égard desquels l'adoption simple est révoquée ou à l'égard desquels l'adoption est révisée, le nom et les prénoms que portera celui qui était adopté, ainsi que celui que porteront ses descendants dont le nom avait été modifié par l'adoption.

Art. 1231-51. — Si la personne qui était adoptée ou son représentant le demande, le juge peut décider qu'elle continuera à porter les prénoms ou le nom qui lui avaient été attribués par le jugement prononçant l'adoption.

Art. 1231-52. — Les articles 1231-16 à 1231-21 sont applicables aux procédures de révocation de l'adoption.

Section 5

Des recours

Art. 1231-53. — L'appel de tout jugement avant dire droit et de tout jugement définitif, rendu en vertu des sections 2, 3 et 4 du présent chapitre est introduit devant le tribunal de la jeunesse.

Art. 1231-54. — Le délai d'appel est d'un mois à compter de la notification du jugement par pli judiciaire.

Art. 1231-55. — La requête est déposée au greffe du tribunal de première instance dont fait partie le tribunal de la jeunesse compétent.

L'affaire est portée devant une chambre composée de trois juges, dont l'un n'est pas juge de la jeunesse et ne l'a jamais été.

Art. 1231-56. — Le tribunal de la jeunesse peut requérir le ministère public de recueillir des informations complémentaires, et également ordonner une nouvelle enquête sociale. Les mêmes délais sont d'application que ceux prévus par les dispositions relatives à la procédure devant le juge de paix.

STRAFWETBOEK

BOEK II

DE MISDRIJVEN EN HUN BESTRAFFING IN HET
BIJZONDER

TITEL VII

*Misdaden en wanbedrijven tegen de orde der familie
en tegen de openbare zedelijkheid*

HOOFDSTUK IX

Verlating van familie

Art. 391 *bis*. — Met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd Belgische frank of met een van die straffen alleen, onverminderd de toepassing van strengere straffen, indien daartoe grond bestaat, wordt gestraft hij die, na door een rechterlijke beslissing waartegen geen verzet of hoger beroep meer openstaat, te zijn veroordeeld om een uitkering tot onderhoud te betalen aan zijn echtgenoot, aan zijn bloedverwanten in de nederdalende of in de opgaande lijn, meer dan twee maanden vrijwillig in gebreke blijft de termijnen ervan te kwijten.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, in de omstandigheden omschreven in het eerste lid, niet voldoet aan de verplichtingen bepaald in de artikelen 203 *bis*, 206, 207, 301, 303, 306, 307, 336 en 364 van het Burgerlijk Wetboek en in de artikelen 1288, 3° en 4°, en 1306, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Dezelfde straffen zijn van toepassing op de echtgenoot die zich vrijwillig geheel of ten dele onttrekt aan de gevolgen van de machtiging door de rechter verleend krachtens de artikelen 203 *ter*, 221 en 301 *bis* van het Burgerlijk Wetboek en 1280, vijfde lid, en 1306, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek wanneer tegen die machtiging geen verzet of hoger beroep meer openstaat.

Hetzelfde geldt voor de echtgenoot die, na te zijn veroordeeld, hetzij tot een van de verplichtingen op de niet-nakoming waarvan door de eerste twee leden van dit artikel straf is gesteld, hetzij ingevolge de artikelen 203 *ter*, 221 en 301 *bis* van het Burgerlijk Wetboek en 1280, vijfde

STRAFWETBOEK

BOEK II

DE MISDRIJVEN EN HUN BESTRAFFING IN HET
BIJZONDER

TITEL VII

*Misdaden en wanbedrijven tegen de orde der familie
en tegen de openbare zedelijkheid*

HOOFDSTUK IX

Verlating van familie

Art. 391 *bis*. — Met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd Belgische frank of met een van die straffen alleen, onverminderd de toepassing van strengere straffen, indien daartoe grond bestaat, wordt gestraft hij die, na door een rechterlijke beslissing waartegen geen verzet of hoger beroep meer openstaat, te zijn veroordeeld om een uitkering tot onderhoud te betalen aan zijn echtgenoot, aan zijn bloedverwanten in de nederdalende of in de opgaande lijn, meer dan twee maanden vrijwillig in gebreke blijft de termijnen ervan te kwijten.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, in de omstandigheden omschreven in het eerste lid, niet voldoet aan de verplichtingen bepaald in de artikelen 203 *bis*, 206, 207, 301, 303, 306, 307, 336 en 353-14 van het Burgerlijk Wetboek ⁽⁶⁾ en in de artikelen 1288, 3° en 4°, en 1306, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Dezelfde straffen zijn van toepassing op de echtgenoot die zich vrijwillig geheel of ten dele onttrekt aan de gevolgen van de machtiging door de rechter verleend krachtens de artikelen 203 *ter*, 221 en 301 *bis* van het Burgerlijk Wetboek en 1280, vijfde lid, en 1306, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek wanneer tegen die machtiging geen verzet of hoger beroep meer openstaat.

Hetzelfde geldt voor de echtgenoot die, na te zijn veroordeeld, hetzij tot een van de verplichtingen op de niet-nakoming waarvan door de eerste twee leden van dit artikel straf is gesteld, hetzij ingevolge de artikelen 203 *ter*, 221 en 301 *bis* van het Burgerlijk Wetboek en 1280, vijfde

⁽⁶⁾ Vervanging : ontwerp van wet I, artikel 5.

CODE PÉNAL

LIVRE II

DES INFRACTIONS ET DE LEUR RÉPRESSION
EN PARTICULIER

TITRE VII

Des crimes et des délits contre l'ordre des familles et
contre la moralité publique

CHAPITRE IX

De l'abandon de famille

Art. 391*bis*. — Sera punie d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de 50 à 500 francs belges ou d'une de ces peines seulement, sans préjudice, s'il y a lieu, de l'application de sanctions pénales plus sévères, toute personne qui, ayant été condamnée par une décision judiciaire qui ne peut plus être frappée d'opposition ou d'appel, à fournir une pension alimentaire à son conjoint, à ses descendants ou à ses ascendants, sera volontairement demeurée plus de deux mois sans en acquitter les termes.

Sera punie des mêmes peines, l'inexécution dans les conditions prévues à l'alinéa 1er, des obligations, déterminées par les articles 203*bis*, 206, 207, 301, 303, 306, 307, 336 et 364 du Code civil et des articles 1288, 3° et 4°, et 1306, alinéa 3, du Code judiciaire.

Les mêmes peines seront applicables à l'époux qui se sera volontairement soustrait, en tout ou en partie, aux effets de l'autorisation donnée par le juge en vertu des articles 203*ter*, 221 et 301*bis* du Code civil, et 1280, alinéa 5, et 1306, alinéa 1er, du Code judiciaire lorsque celle-ci ne peut plus être frappée d'opposition ou d'appel.

Il en sera de même pour l'époux qui, condamné, soit à une des obligations dont l'inexécution est sanctionnée par les deux premiers alinéas du présent article, soit par application des articles 203*ter*, 221 et 301*bis* du Code civil, et 1280, alinéa 5, et 1306, alinéa 1er, du Code judi-

Art. 1231-57. — *S'il s'agit d'un mineur, des mesures provisoires peuvent entre-temps être prises dans l'intérêt de l'enfant.*

CODE PÉNAL

LIVRE II

DES INFRACTIONS ET DE LEUR RÉPRESSION
EN PARTICULIER

TITRE VII

*Des crimes et des délits contre l'ordre des familles et
contre la moralité publique*

CHAPITRE IX

De l'abandon de famille

Art. 391*bis*. — Sera punie d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de 50 à 500 francs belges ou d'une de ces peines seulement, sans préjudice, s'il y a lieu, de l'application de sanctions pénales plus sévères, toute personne qui, ayant été condamnée par une décision judiciaire qui ne peut plus être frappée d'opposition ou d'appel, à fournir une pension alimentaire à son conjoint, à ses descendants ou à ses ascendants, sera volontairement demeurée plus de deux mois sans en acquitter les termes.

Sera punie des mêmes peines, l'inexécution dans les conditions prévues à l'alinéa 1er, des obligations, déterminées par les articles 203*bis*, 206, 207, 301, 303, 306, 307, 336 et 353-14 du Code civil⁽⁶⁾ et des articles 1288, 3° et 4°, et 1306, alinéa 3, du Code judiciaire.

Les mêmes peines seront applicables à l'époux qui se sera volontairement soustrait, en tout ou en partie, aux effets de l'autorisation donnée par le juge en vertu des articles 203*ter*, 221 et 301*bis* du Code civil, et 1280, alinéa 5, et 1306, alinéa 1er, du Code judiciaire lorsque celle-ci ne peut plus être frappée d'opposition ou d'appel.

Il en sera de même pour l'époux qui, condamné, soit à une des obligations dont l'inexécution est sanctionnée par les deux premiers alinéas du présent article, soit par application des articles 203*ter*, 221 et 301*bis* du Code civil, et 1280, alinéa 5, et 1306, alinéa 1er du Code judi-

⁽⁶⁾ Remplacement : projet de loi I, article 5.

lid, en 1306, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek zich vrijwillig ervan onthoudt de door de sociale wetgeving voorgeschreven formaliteiten te vervullen en zijn echtgenoot of zijn kinderen aldus berooft van de voordelen waarop zij aanspraak konden maken.

In geval van een tweede veroordeling wegens een van de in dit artikel omschreven misdrijven, gepleegd binnen een termijn van vijf jaar te rekenen van de eerste, kunnen de straffen worden verdubbeld.

lid, en 1306, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek zich vrijwillig ervan onthoudt de door de sociale wetgeving voorgeschreven formaliteiten te vervullen en zijn echtgenoot of zijn kinderen aldus berooft van de voordelen waarop zij aanspraak konden maken.

In geval van een tweede veroordeling wegens een van de in dit artikel omschreven misdrijven, gepleegd binnen een termijn van vijf jaar te rekenen van de eerste, kunnen de straffen worden verdubbeld.

HOOFDSTUK X

Misdrijven inzake adoptie (*)

Art. 391quater. — Met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van zesentwintig tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die voor zichzelf, met bedrieglijk inzicht, een adoptie heeft verkregen of proberen te verkrijgen die strijdig is met de bepalingen van de wet.

Bij herhaling binnen drie jaar te rekenen van een in kracht van gewijsde gegaan vonnis van veroordeling wegens overtreding van het bepaalde in het eerste lid kunnen deze straffen worden verdubbeld.

Art. 391quinquies. — Met een gevangenisstraf van een tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijftientigduizend frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die bij een adoptie als tussenpersoon is opgetreden en voor een derde een adoptie heeft verkregen of proberen te verkrijgen zonder lid te zijn van een daartoe vooraf door de bevoegde Gemeenschap erkende adoptiedienst of die als lid van een erkende adoptiedienst voor een derde een adoptie heeft verkregen of proberen te verkrijgen die strijdig is met de bepalingen van de wet.

(*) Toevoeging : ontwerp van wet I, artikel 6.

ciaire s'abstient volontairement de remplir les formalités prévues par la législation sociale et prive ainsi son conjoint ou ses enfants des avantages auxquels ils pouvaient prétendre.

En cas de seconde condamnation pour une des infractions prévues au présent article, commise dans un délai de cinq ans à compter de la première, les peines pourront être doublées.

ciaire s'abstient volontairement de remplir les formalités prévues par la législation sociale et prive ainsi son conjoint ou ses enfants des avantages auxquels ils pouvaient prétendre.

En cas de seconde condamnation pour une des infractions prévues au présent article, commise dans un délai de cinq ans à compter de la première, les peines pourront être doublées.

CHAPITRE X

Des infractions en matière d'adoption (')

Art. 391quater. — Sera puni d'un emprisonnement d'un mois à un an et d'une amende de vingt-six francs à cinq cents francs ou d'une de ces peines seulement qui-conque aura, dans une intention frauduleuse, obtenu ou tenté d'obtenir pour lui-même une adoption contrevenant aux dispositions de la loi.

En cas de récidive dans les trois ans qui suivent un jugement de condamnation coulé en force de chose jugée du chef d'une infraction à l'alinéa premier, ces peines pourront être portées au double.

Art. 391quinquies. — Sera punie d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de cinq cents francs à vingt-cinq mille francs ou d'une de ces peines seulement toute personne qui sera intervenue comme intermédiaire en obtenant ou en tentant d'obtenir une adoption pour autrui sans être membre d'un organisme préalablement agréé à cette fin par la Communauté compétente ou qui, membre d'un organisme agréé, aura obtenu ou tenté d'obtenir pour autrui une adoption contrevenant aux dispositions de la loi.

(') Ajout : projet de loi I, article 6.

WET VAN 8 APRIL 1965 BETREFFENDE DE JEUGDBESCHERMING

Art. 33. — Volledige ontzetting slaat op alle rechten die uit het ouderlijk gezag voortvloeien.

Voor degene die erdoor getroffen wordt, betekent ze ten aanzien van het betrokken kind en van diens afstammelingen :

1° uitsluiting van het recht van bewaring en opvoeding;

2° onbekwaamheid om ze te vertegenwoordigen, tot hun handelingen toestemming te verlenen en hun goederen te beheren;

3° uitsluiting van het recht van genot bedoeld in artikel 384 van het Burgerlijk Wetboek;

4° uitsluiting van het recht om levensonderhoud te vorderen;

5° uitsluiting van het recht om hun nalatenschap geheel of ten dele te verkrijgen overeenkomstig artikel 746 van het Burgerlijk Wetboek.

Volledige ontzetting brengt bovendien algemene onbekwaamheid mede om voogd, pleegvoogd, toeziende voogd, lid van een familieraad, curator of speciaal raadsman van de moeder-voogdes te zijn.

Gedeeltelijke ontzetting slaat op de rechten die de rechtbank bepaalt.

Art. 44. — Onverminderd de artikelen 350, 353 en 367, § 2 van het Burgerlijk Wetboek, wordt de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank bepaald door de verblijfplaats van de ouders, voogden of degenen die de persoon beneden de achttien jaar onder hun bewaring hebben.

Wanneer dezen geen verblijfplaats in België hebben of wanneer hun verblijfplaats onbekend is of niet vaststaat, is bevoegd de jeugdrechtbank van de plaats waar de betrokkene het als misdrijf gekwalificeerd feit heeft gepleegd, van de plaats waar hij wordt aangetroffen of van de plaats waar de persoon verblijft of waar de inrichting gevestigd is aan wie hij door de bevoegde instanties werd toevertrouwd.

Wanneer de zaak bij de jeugdrechtbank aanhangig wordt gemaakt nadat de betrokkene de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt, is bevoegd de jeugdrechtbank van

WET VAN 8 APRIL 1965 BETREFFENDE DE JEUGDBESCHERMING

Art. 33. — Volledige ontzetting slaat op alle rechten die uit het ouderlijk gezag voortvloeien.

Ze slaat evenwel enkel op het recht om toe te stemmen in de adoptie van het kind wanneer het vonnis zulks uitdrukkelijk bepaalt. ^()*

Voor degene die erdoor getroffen wordt, betekent ze ten aanzien van het betrokken kind en van diens afstammelingen :

1° uitsluiting van het recht van bewaring en opvoeding;

2° onbekwaamheid om ze te vertegenwoordigen, tot hun handelingen toestemming te verlenen en hun goederen te beheren;

3° uitsluiting van het recht van genot bedoeld in artikel 384 van het Burgerlijk Wetboek;

4° uitsluiting van het recht om levensonderhoud te vorderen;

5° uitsluiting van het recht om hun nalatenschap geheel of ten dele te verkrijgen overeenkomstig artikel 746 van het Burgerlijk Wetboek.

Volledige ontzetting brengt bovendien algemene onbekwaamheid mede om voogd, pleegvoogd, toeziende voogd, lid van een familieraad, curator of speciaal raadsman van de moeder-voogdes te zijn.

Gedeeltelijke ontzetting slaat op de rechten die de rechtbank bepaalt.

Art. 44. — Onverminderd *bijzondere bepalingen inzake adoptie ^(*)*, wordt de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank bepaald door de verblijfplaats van de ouders, voogden of degenen die de persoon beneden de achttien jaar onder hun bewaring hebben.

Wanneer dezen geen verblijfplaats in België hebben of wanneer hun verblijfplaats onbekend is of niet vaststaat, is bevoegd de jeugdrechtbank van de plaats waar de betrokkene het als misdrijf gekwalificeerd feit heeft gepleegd, van de plaats waar hij wordt aangetroffen of van de plaats waar de persoon verblijft of waar de inrichting gevestigd is aan wie hij door de bevoegde instanties werd toevertrouwd.

Wanneer de zaak bij de jeugdrechtbank aanhangig wordt gemaakt nadat de betrokkene de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt, is bevoegd de jeugdrechtbank van

^(*) Toevoeging : ontwerp van wet I, artikel 7.

^(*) Vervanging : ontwerp van wet I, artikel 8, 1°.

**LOI DU 8 AVRIL 1965
RELATIVE À LA PROTECTION DE LA
JEUNESSE**

Art. 33. — La déchéance totale porte sur tous les droits qui découlent de l'autorité parentale.

Elle comprend pour celui qui en est frappé, à l'égard de l'enfant qu'elle concerne et des descendants de celui-ci :

- 1° l'exclusion du droit de garde et d'éducation;
- 2° l'incapacité de les représenter, de consentir à leurs actes et d'administrer leurs biens;
- 3° l'exclusion du droit, de jouissance prévu à l'article 384 du Code civil;
- 4° l'exclusion du droit de réclamer des aliments;
- 5° l'exclusion du droit de recueillir tout ou partie de leur succession par application de l'article 746 du Code civil.

En outre, la déchéance totale entraîne l'incapacité générale d'être tuteur, tuteur officieux, subrogé tuteur, membre d'un conseil de famille, curateur ou conseil spécial de la mère tutrice.

La déchéance partielle porte sur les droits que le tribunal détermine.

Art. 44. — Sans préjudice des articles 350, 353 et 367, § 2 du Code civil, la compétence territoriale du tribunal de la jeunesse est déterminée par la résidence des parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde de la personne de moins de dix-huit ans.

Lorsque ceux-ci n'ont pas de résidence en Belgique ou lorsque leur résidence est inconnue ou incertaine, le tribunal de la jeunesse compétent est celui du lieu où l'intéressé a commis le fait qualifié infraction, du lieu où il est trouvé ou du lieu où la personne ou l'établissement auquel il a été confié par les instances compétentes a sa résidence ou son siège.

Lorsque le tribunal de la jeunesse est saisi après que l'intéressé a atteint l'âge de dix-huit ans, le tribunal de la jeunesse compétent est celui du lieu de la résidence de

**LOI DU 8 AVRIL 1965
RELATIVE À LA PROTECTION DE LA
JEUNESSE**

Art. 33. — La déchéance totale porte sur tous les droits qui découlent de l'autorité parentale.

Toutefois, elle ne porte sur le droit de consentir à l'adoption de l'enfant que si le jugement le stipule expressément. ⁽⁹⁾

Elle comprend pour celui qui en est frappé, à l'égard de l'enfant qu'elle concerne et des descendants de celui-ci :

- 1° l'exclusion du droit de garde et d'éducation;
- 2° l'incapacité de les représenter, de consentir à leurs actes et d'administrer leurs biens;
- 3° l'exclusion du droit, de jouissance prévu à l'article 384 du Code civil;
- 4° l'exclusion du droit de réclamer des aliments;
- 5° l'exclusion du droit de recueillir tout ou partie de leur succession par application de l'article 746 du Code civil.

En outre, la déchéance totale entraîne l'incapacité générale d'être tuteur, tuteur officieux, subrogé tuteur, membre d'un conseil de famille, curateur ou conseil spécial de la mère tutrice.

La déchéance partielle porte sur les droits que le tribunal détermine.

Art. 44. — Sans préjudice des dispositions particulières en matière d'adoption ⁽⁹⁾, la compétence territoriale du tribunal de la jeunesse est déterminée par la résidence des parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde de la personne de moins de dix-huit ans.

Lorsque ceux-ci n'ont pas de résidence en Belgique ou lorsque leur résidence est inconnue ou incertaine, le tribunal de la jeunesse compétent est celui du lieu où l'intéressé a commis le fait qualifié infraction, du lieu où il est trouvé ou du lieu où la personne ou l'établissement auquel il a été confié par les instances compétentes a sa résidence ou son siège.

Lorsque le tribunal de la jeunesse est saisi après que l'intéressé a atteint l'âge de dix-huit ans, le tribunal de la jeunesse compétent est celui du lieu de la résidence de

⁽⁹⁾ Ajout : projet de loi I, article 7.

⁽⁹⁾ Remplacement : projet de loi I, article 8, 1°.

de plaats waar de betrokkene zijn verblijfplaats heeft of, indien deze onbekend is of niet vaststaat, van de plaats waar het als misdrijf gekwalificeerd feit werd gepleegd.

De bevoegde jeugdrechtbank is echter :

1° die van de verblijfplaats van de verzoeker, wanneer de artikelen 477 van het Burgerlijk Wetboek en 63, vijfde lid, van deze wet, worden toegepast;

2° die in wier rechtsgebied de familieraad krachtens de artikelen 361, § 3, 367, § 7, 478 en 479 van het Burgerlijk Wetboek vergaderd heeft.

Indien de ouders, voogden of degenen die een persoon beneden de leeftijd van achttien jaar onder hun bewaring hebben tegen wie een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding is genomen, van verblijfplaats veranderen, moeten zij daarvan, op straffe van geldboete van een frank tot vijftientwintig frank, onverwijld bericht geven aan de jeugdrechtbank onder wier bescherming deze persoon is gesteld.

De verandering van verblijfplaats brengt mede dat de zaak wordt onttrokken aan deze rechtbank en verwezen naar de jeugdrechtbank van het arrondissement waar de nieuwe verblijfplaats gelegen is. Het dossier wordt haar toegezonden door de griffier van de rechtbank waaraan de zaak is onttrokken.

De rechtbank waarbij de zaak aanhangig is gemaakt, blijft echter bevoegd om uitspraak te doen in geval van verandering van verblijfplaats tijdens het geding.

Art. 45. — De zaak wordt bij de jeugdrechtbank aanhangig gemaakt :

1. in de aangelegenheden bedoeld in titel II, hoofdstuk II, van deze wet en in de artikelen 361, § 3, en 367, § 7, laatste lid, van het Burgerlijk Wetboek, en onverminderd de artikelen 145, 350, 353, 367, § 2, 478 en 479 van hetzelfde Wetboek, bij een verzoekschrift ondertekend, al naar het geval door de minderjarige, door de vader, de moeder, de voogd, de toeziende voogd, de curator, het lid van de familieraad, het familielid of het lid van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, of bij dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie;

2. in de aangelegenheden bedoeld in titel II, hoofdstuk III :

a) op de vordering van het openbaar ministerie of de in artikel 49, derde lid, bedoelde beschikking tot verwijzing, ten einde de onderzoeken bedoeld in artikel 50 te verrichten en in voorkomend geval de in artikel 52 bepaalde voorlopige maatregelen van bewaring te bevelen;

de plaats waar de betrokkene zijn verblijfplaats heeft of, indien deze onbekend is of niet vaststaat, van de plaats waar het als misdrijf gekwalificeerd feit werd gepleegd.

De bevoegde jeugdrechtbank is echter :

1° die van de verblijfplaats van de verzoeker, wanneer de artikelen 477 van het Burgerlijk Wetboek en 63, vijfde lid, van deze wet, worden toegepast;

2° die in wier rechtsgebied de familieraad krachtens de artikelen (...) ⁽¹⁰⁾, 478 en 479 van het Burgerlijk Wetboek vergaderd heeft.

Indien de ouders, voogden of degenen die een persoon beneden de leeftijd van achttien jaar onder hun bewaring hebben tegen wie een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding is genomen, van verblijfplaats veranderen, moeten zij daarvan, op straffe van geldboete van een frank tot vijftientwintig frank, onverwijld bericht geven aan de jeugdrechtbank onder wier bescherming deze persoon is gesteld.

De verandering van verblijfplaats brengt mede dat de zaak wordt onttrokken aan deze rechtbank en verwezen naar de jeugdrechtbank van het arrondissement waar de nieuwe verblijfplaats gelegen is. Het dossier wordt haar toegezonden door de griffier van de rechtbank waaraan de zaak is onttrokken.

De rechtbank waarbij de zaak aanhangig is gemaakt, blijft echter bevoegd om uitspraak te doen in geval van verandering van verblijfplaats tijdens het geding.

Art. 45. — De zaak wordt bij de jeugdrechtbank aanhangig gemaakt :

1. in de aangelegenheden bedoeld in titel II, hoofdstuk II, van deze wet (...) ⁽¹¹⁾, en onverminderd *de artikelen 145, 478 en 479 van het Burgerlijk Wetboek* ⁽¹²⁾, bij een verzoekschrift ondertekend, al naar het geval door de minderjarige, door de vader, de moeder, de voogd, de toeziende voogd, de curator, het lid van de familieraad, het familielid of het lid van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, of bij dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie;

2. in de aangelegenheden bedoeld in titel II, hoofdstuk III :

a) op de vordering van het openbaar ministerie of de in artikel 49, derde lid, bedoelde beschikking tot verwijzing, ten einde de onderzoeken bedoeld in artikel 50 te verrichten en in voorkomend geval de in artikel 52 bepaalde voorlopige maatregelen van bewaring te bevelen;

⁽¹⁰⁾ *Schrapping* : ontwerp van wet I, artikel 8, 2°.

⁽¹¹⁾ *Schrapping* : ontwerp van wet I, artikel 9.

⁽¹²⁾ *Vervanging* : ontwerp van wet I, artikel 9.

l'intéressé, ou, si celle-ci est inconnue ou incertaine, le lieu où le fait qualifié infraction a été commis.

Néanmoins le tribunal de la jeunesse compétent est :

1° celui de la résidence du requérant en cas d'application des articles 477 du Code civil et 63, alinéa 5, de la présente loi;

2° celui dans le ressort duquel le conseil de famille s'est réuni en vertu des articles 361, § 3, 367, § 7, 478 et 479 du Code civil.

Si les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde d'une personne âgée de moins de dix-huit ans ayant fait l'objet d'une mesure de garde, de préservation ou d'éducation changent de résidence, ils doivent sous peine d'amende d'un à vingt-cinq francs, en donner avis sans délai au tribunal de la jeunesse à la protection duquel cette personne est confiée.

Le changement de résidence entraîne le dessaisissement de ce tribunal au profit du tribunal de la jeunesse de l'arrondissement où est située la nouvelle résidence. Le dossier lui est transmis par le greffier du tribunal dessaisi.

Le tribunal saisi reste cependant compétent pour statuer en cas de changement de résidence survenant au cours d'instance.

Art. 45. — Le tribunal de la jeunesse est saisi :

1. dans les matières prévues au titre II, chapitre II, de la présente loi et aux articles 361, § 3, et 367, § 7, dernier alinéa, du Code civil, et sans préjudice des articles 145, 350, 353, 367, § 2, 478 et 479 du même Code, par une requête signée, selon le cas, par le mineurs, les père, mère, tuteur, subrogé tuteur, curateur, membre du conseil de famille, membre de la famille ou membre du centre publique d'aide sociale, ou par citation à la requête du ministère public;

2. dans les matières prévues au titre II, chapitre III :

a) par la réquisition du ministère public ou l'ordonnance de renvoi prévue à l'article 49, alinéa 3, en vue de procéder aux investigations prévues à l'article 50 et d'ordonner, s'il échet, les mesures provisoires de garde prévues à l'article 52;

l'intéressé, ou, si celle-ci est inconnue ou incertaine, le lieu où le fait qualifié infraction a été commis.

Néanmoins le tribunal de la jeunesse compétent est :

1° celui de la résidence du requérant en cas d'application des articles 477 du Code civil et 63, alinéa 5, de la présente loi;

2° celui dans le ressort duquel le conseil de famille s'est réuni en vertu des articles (...) ⁽¹⁰⁾ 478 et 479 du Code civil.

Si les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde d'une personne âgée de moins de dix-huit ans ayant fait l'objet d'une mesure de garde, de préservation ou d'éducation changent de résidence, ils doivent sous peine d'amende d'un à vingt-cinq francs, en donner avis sans délai au tribunal de la jeunesse à la protection duquel cette personne est confiée.

Le changement de résidence entraîne le dessaisissement de ce tribunal au profit du tribunal de la jeunesse de l'arrondissement où est située la nouvelle résidence. Le dossier lui est transmis par le greffier du tribunal dessaisi.

Le tribunal saisi reste cependant compétent pour statuer en cas de changement de résidence survenant au cours d'instance.

Art. 45. — Le tribunal de la jeunesse est saisi :

1. dans les matières prévues au titre II, chapitre II, de la présente loi (...) ⁽¹¹⁾, et sans préjudice *des articles 145, 478 et 479 du Code civil* ⁽¹²⁾, par une requête signée, selon le cas, par le mineurs, les père, mère, tuteur, subrogé tuteur, curateur, membre du conseil de famille, membre de la famille ou membre du centre publique d'aide sociale, ou par citation à la requête du ministère public;

2. dans les matières prévues au titre II, chapitre III :

a) par la réquisition du ministère public ou l'ordonnance de renvoi prévue à l'article 49, alinéa 3, en vue de procéder aux investigations prévues à l'article 50 et d'ordonner, s'il échet, les mesures provisoires de garde prévues à l'article 52;

⁽¹⁰⁾ Suppression : projet de loi I, article 8, 2°.

⁽¹¹⁾ Suppression : projet de loi I, article 9.

⁽¹²⁾ Remplacement : projet de loi I, article 9.

b) door vrijwillige verschijning ingevolge een met redden omklede waarschuwing van het openbaar ministerie of bij dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie ten einde over de zaak zelf te beslissen, of ten einde de zaak uit handen te geven overeenkomstig artikel 38 na de partijen in hun middelen gehoord te hebben;

c) door het verzoekschrift bedoeld in de artikelen 37, § 3, 1° en 60, in welk geval de partijen worden opgeroepen bij gerechtsbrief, bezorgd op de wijze bepaald in artikel 46, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 51. — Wanneer de zaak eenmaal aanhangig is bij de jeugdrechtbank, kan deze te allen tijde de betrokkene, de ouders, de voogden, degenen die hem onder hun bewaring hebben, evenals iedere andere persoon oproepen, onverminderd artikel 458 van het Strafwetboek, artikel 156 van het Wetboek van strafvordering en artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek.

In de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 145, 148, 302, 361, § 3, 367, § 7, laatste lid 373, 374, 375, 376, 377, 379, en 477 van het Burgerlijk Wetboek, worden de vader, de moeder en eventueel de persoon aan wie de bewaring van het kind is toevertrouwd, voor de rechtbank opgeroepen door de griffier. In de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 485 van het Burgerlijk Wetboek, 43, 45, 46 en 46bis van de wet van 3 juli 1978 op de arbeidsovereenkomsten, gewijzigd bij de wet van 30 maart 1981, worden de verzoeker, de vader, de moeder of de voogd en de minderjarige voor de rechtbank opgeroepen door de griffier; bij de oproeping van degene of degenen van hen die geen verzoek heeft of hebben ingediend, wordt een gelijkluidend afschrift van de vordering gevoegd.

Indien, in de andere aangelegenheden, de minderjarige of de personen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, op de oproeping niet verschijnen en deze personen dit niet kunnen rechtvaardigen, kunnen zij door de jeugdrechtbank veroordeeld worden tot geldboete van één tot vijftientig Belgische frank en tot gevangenisstraf van één tot zeven dagen, of tot een van die straffen alleen.

Art. 54. — Behalve in de gevallen bepaald in titel II, hoofdstuk III, of inzake adoptie of volle adoptie, waarin zij in persoon moeten verschijnen, mogen de partijen zich door een advocaat laten vertegenwoordigen.

De jeugdrechtbank kan te allen tijde bevelen dat de partijen persoonlijk verschijnen. Zij kan tevens al degenen oproepen die de minderjarige onder hun bewaring hebben.

b) door vrijwillige verschijning ingevolge een met redden omklede waarschuwing van het openbaar ministerie of bij dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie ten einde over de zaak zelf te beslissen, of ten einde de zaak uit handen te geven overeenkomstig artikel 38 na de partijen in hun middelen gehoord te hebben;

c) door het verzoekschrift bedoeld in de artikelen 37, § 3, 1° en 60, in welk geval de partijen worden opgeroepen bij gerechtsbrief, bezorgd op de wijze bepaald in artikel 46, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 51. — Wanneer de zaak eenmaal aanhangig is bij de jeugdrechtbank, kan deze te allen tijde de betrokkene, de ouders, de voogden, degenen die hem onder hun bewaring hebben, evenals iedere andere persoon oproepen, onverminderd artikel 458 van het Strafwetboek, artikel 156 van het Wetboek van strafvordering en artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek.

In de aangelegenheden bedoeld in *de artikelen 145, 148, 302* ⁽¹³⁾, 373, 374, 375, 376, 377, 379, en 477 van het Burgerlijk Wetboek, worden de vader, de moeder en eventueel de persoon aan wie de bewaring van het kind is toevertrouwd, voor de rechtbank opgeroepen door de griffier. In de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 485 van het Burgerlijk Wetboek, 43, 45, 46 en 46bis van de wet van 3 juli 1978 op de arbeidsovereenkomsten, gewijzigd bij de wet van 30 maart 1981, worden de verzoeker, de vader, de moeder of de voogd en de minderjarige voor de rechtbank opgeroepen door de griffier; bij de oproeping van degene of degenen van hen die geen verzoek heeft of hebben ingediend, wordt een gelijkluidend afschrift van de vordering gevoegd.

Indien, in de andere aangelegenheden, de minderjarige of de personen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, op de oproeping niet verschijnen en deze personen dit niet kunnen rechtvaardigen, kunnen zij door de jeugdrechtbank veroordeeld worden tot geldboete van één tot vijftientig Belgische frank en tot gevangenisstraf van één tot zeven dagen, of tot een van die straffen alleen.

Art. 54. — Behalve in de gevallen bepaald in titel II, hoofdstuk III, (...) ⁽¹⁴⁾ waarin zij in persoon moeten verschijnen, mogen de partijen zich door een advocaat laten vertegenwoordigen.

De jeugdrechtbank kan te allen tijde bevelen dat de partijen persoonlijk verschijnen. Zij kan tevens al degenen oproepen die de minderjarige onder hun bewaring hebben.

⁽¹³⁾ Vervanging : ontwerp van wet I, artikel 10.

⁽¹⁴⁾ Schrapping : ontwerp van wet I, artikel 11.

b) par la comparution volontaire à la suite d'un avertissement motivé donné par le ministère public ou la citation à la requête du ministère public, en vue de statuer au fond, ou en vue du dessaisissement prévu à l'article 38 les parties entendues en leurs moyens.

c) par la requête visée aux articles 37, § 3, 1° et 60, les parties étant convoquées, dans ce cas, par pli judiciaire adressé suivant les formes prévues à l'article 46, § 1er, du Code judiciaire.

Art. 51. — Le tribunal de la jeunesse, une fois saisi, peut en tout temps convoquer l'intéressé, les parents, tuteurs, personnes qui en ont la garde, ainsi que toute autre personne, sans préjudice de l'article 458 du Code pénal, de l'article 156 du Code d'instruction criminelle et de l'article 931 du Code judiciaire.

Dans les matières prévues aux articles 145, 148, 302, 361, § 3, 367, § 7 dernier alinéa, 373, 374, 375, 376, 377, 379, et 477 du Code civil, les père et mère et éventuellement la personne à qui la garde de l'enfant a été confiée, sont convoqués devant le tribunal par le greffier. Dans les matières prévues aux articles 485 du Code civil, 43, 45, 46 et 46 *bis* de la loi du 3 juillet 1978 sur les contrats de travail, modifiée par la loi du 30 mars 1981, le requérant, les père, mère ou tuteur et le mineur sont convoqués devant le tribunal par le greffier; une copie conforme de la demande est jointe à la convocation adressée à celui ou ceux d'entre eux qui n'ont pas présenté requête.

Dans les autres matières, si, sur l'invitation à comparaître, le mineur ou les personnes qui ont la garde du mineur ne comparaissent pas et que ces personnes ne puissent justifier la non-comparution, elles peuvent être condamnées, par le tribunal de la jeunesse, à une amende d'un à vingt-cinq francs et à un emprisonnement d'un à sept jours, ou à l'une de ces peines seulement.

Art. 54. — Sauf dans les cas prévus au titre II, chapitre III, ou en matière d'adoption ou d'adoption plénière, où elles doivent comparaître en personne, les parties peuvent se faire représenter par un avocat.

Le tribunal de la jeunesse peut, en tout temps, ordonner la comparution personnelle des parties. Il peut, de même, convoquer toutes les personnes qui ont la garde du mineur.

b) par la comparution volontaire à la suite d'un avertissement motivé donné par le ministère public ou la citation à la requête du ministère public, en vue de statuer au fond, ou en vue du dessaisissement prévu à l'article 38 les parties entendues en leurs moyens.

c) par la requête visée aux articles 37, § 3, 1° et 60, les parties étant convoquées, dans ce cas, par pli judiciaire adressé suivant les formes prévues à l'article 46, § 1er, du Code judiciaire.

Art. 51. — Le tribunal de la jeunesse, une fois saisi, peut en tout temps convoquer l'intéressé, les parents, tuteurs, personnes qui en ont la garde, ainsi que toute autre personne, sans préjudice de l'article 458 du Code pénal, de l'article 156 du Code d'instruction criminelle et de l'article 931 du Code judiciaire.

Dans les matières prévues aux articles 145, 148, 302 ⁽¹³⁾, 373, 374, 375, 376, 377, 379, et 477 du Code civil, les père et mère et éventuellement la personne à qui la garde de l'enfant a été confiée, sont convoqués devant le tribunal par le greffier. Dans les matières prévues aux articles 485 du Code civil, 43, 45, 46 et 46 *bis* de la loi du 3 juillet 1978 sur les contrats de travail, modifiée par la loi du 30 mars 1981, le requérant, les père, mère ou tuteur et le mineur sont convoqués devant le tribunal par le greffier; une copie conforme de la demande est jointe à la convocation adressée à celui ou ceux d'entre eux qui n'ont pas présenté requête.

Dans les autres matières, si, sur l'invitation à comparaître, le mineur ou les personnes qui ont la garde du mineur ne comparaissent pas et que ces personnes ne puissent justifier la non-comparution, elles peuvent être condamnées, par le tribunal de la jeunesse, à une amende d'un à vingt-cinq francs et à un emprisonnement d'un à sept jours, ou à l'une de ces peines seulement.

Art. 54. — Sauf dans les cas prévus au titre II, chapitre III, (...) ⁽¹⁴⁾ où elles doivent comparaître en personne, les parties peuvent se faire représenter par un avocat.

Le tribunal de la jeunesse peut, en tout temps, ordonner la comparution personnelle des parties. Il peut, de même, convoquer toutes les personnes qui ont la garde du mineur.

⁽¹³⁾ Remplacement : projet de loi I, article 10.

⁽¹⁴⁾ Suppression : projet de loi I, article 11.

WET VAN 10 JULI 1931
BETREFFENDE DE BEVOEGDHEID DER
DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE
AGENTEN IN NOTARIËLE ZAKEN

Art. 5. — De notariële bevoegdheid der diplomatieke agenten alsmede der agenten van het consulaire korps die, krachtens deze wet, met het notarisambt worden bekleed, strekt zich uit :

[...]

WET VAN 10 JULI 1931
BETREFFENDE DE BEVOEGDHEID DER
DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE
AGENTEN IN NOTARIËLE ZAKEN

Art. 5. — De notariële bevoegdheid der diplomatieke agenten alsmede der agenten van het consulaire korps die, krachtens deze wet, met het notarisambt worden bekleed, strekt zich uit :

[...]

7° tot de akten, volmachten, verklaringen en getuig-schriften die betrekking hebben op een voornemen tot adoptie die in België moet totstandkomen of worden erkend of op een adoptie die in België is uitgesproken of erkend. ⁽¹⁵⁾

⁽¹⁵⁾ Toevoeging : ontwerp van wet I, artikel 12.

LOI DU 10 JUILLET 1931
CONCERNANT LA COMPÉTENCE DES
AGENTS DIPLOMATIQUES ET
CONSULAIRES EN MATIÈRE NOTARIALE

Art. 5. — La compétence notariale des agents diplomatiques ainsi que des agents du corps consulaire qui sont, en vertu de la présente loi, investis des fonctions de notaire, s'étend :

[...]

LOI DU 10 JUILLET 1931
CONCERNANT LA COMPÉTENCE DES
AGENTS DIPLOMATIQUES ET
CONSULAIRES EN MATIÈRE NOTARIALE

Art. 5. — La compétence notariale des agents diplomatiques ainsi que des agents du corps consulaire qui sont, en vertu de la présente loi, investis des fonctions de notaire, s'étend :

[...]

7° aux actes, procurations, attestations ou certificats qui concernent un projet d'adoption à établir ou à faire reconnaître en Belgique ou une adoption établie ou reconnue en Belgique. ⁽⁴⁵⁾

⁽⁴⁵⁾ Ajout : projet de loi I, article 12.